

Монгол улсын Үндэсний номын сан

Нийтийн номын сангуудын тайлан 2016

Эмхэтгэсэн: Г.Баяртуяа /Ахлах арга зүйч/

Б.Сарандэлгэр /Арга зүйч/

Хянасан: Д.Энхтунгалаг /МАЗЭШХ-ийн дарга/

2017 он

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол улсад үйл ажиллагаа явуулж буй аймаг, нийслэлийн нийтийн номын сангууд жил бүр хийсэн ажлынхаа үр дүн, тайланг Үндэсний номын сангийн Мэдээлэл, аргазүй-эрдэм шинжилгээний хэлтэст ирүүлснийг бид эмхэтгэн, 13 дахь удаагаа хүргэж байна.

Та бүхний илгээсэн тайланг хүлээн авч, эмхэтгэхийн зэрэгцээ номын сангийнхаа давуу, сул талд дүн шинжилгээ хийхэд хялбар байх үүднээс тайлан тус бүрээс номын сангийн гол үзүүлэлтээр харьцуулсан судалгааг хийж, схем диаграммаар хавсаргав.

Энэхүү “Нийтийн номын сангуудын тайлан” эмхэтгэл нь зорилго нэгт нөхөд өөрсдийн ажлын амжилт, үр дүнгээ бусад номын сангуудтай харьцуулан судалж, харилцан туршлага солилцон өдөр тутмынхаа ажил үйлс болоод цаашдын төлөвлөлтөд тусган хэрэгжүүлэхэд зохих хувь нэмэр оруулна гэдэгт найдаж байна.

НОМЫН ЦАГААН БУЯН УЛАМ ДЭЛГЭРЭХ БОЛТУГАЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ НОМЫН САН

АГУУЛГА

Өмнөх үг	2
Монгол улсын Үндэсний номын сангийн 2016 оны бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийн ажлын тайлан	5
Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын төв номын сангийн 2016 оны үйл ажиллагааны болон бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээний тайлан	43
Хүүхдийн номын ордны 2016 он ажлын тайлан	57
Архангай аймгийн Нийтийн номын сан мэдээллийн төвийн 2016 оны жилийн ажлын тайлан	83
Баян-Өлгий аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	99
Баянхонгор аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	113
Булган аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	141
Говь-Алтай аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	170
Говьсүмбэр аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	179
Дархан-Уул аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	187
Дархан-Уул аймгийн Хүүхдийн номын ордны 2016 онд хийсэн ажлын тайлан.....	201
Дорноговь аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	222
Дорнод аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	228
Дундговь аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	251
Завхан аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	258
Орхон аймгийн Номын төвийн 2016 онд хийсэн ажлын тайлан	269

Өвөрхангай аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	283
Өмнөговь аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	296
Сүхбаатар аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	313
Сэлэнгэ аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	338
Төв аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	360
Увс аймгийн Төв номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	370
Ховд аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	399
Хөвсгөл аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	449
Хэнтий аймгийн Нийтийн номын сангийн 2016 онд	
хийсэн ажлын тайлан	469

**ҮНДЭСНИЙ НОМЫН САНГИЙН ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2016 ОНЫ ҮР ДҮНГИЙН ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

НЭГ. НИЙТ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Гэрээнд тусгагдсан нийт арга хэмжээ, тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлт /тоо чанар, хүрэх үр дүн/ бүрээр хүрэх түвшин	Жинхэнэ гүйцэтгэл /тоо, чанар, хугацаа, хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшин
1. “Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого”- Стратегийн зорилт. 2. Хүн амд соёл, урлагийн үйлчилгээг хүртээмжтэй, чанартай хүргэж, иргэдийн оюуны хэрэгцээг хангах талаар дорвитой ахиц гаргана”-ын хүрээнд дэвшүүлсэн зорилт: “Нэг. Соёлын өв, оюуны бүтээлийг цуглуулан баяжуулж, нээлттэй хүртээмжтэй мэдээллээр үйлчлэх” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ	
1. Сан хөмрөгт судалгаа хийж, шинэ ном хэвлэлээр баяжуулах, номын сангийн арга ажиллагаанд оруулах, уншигчдад мэдээллээр үйлчлэх ажлын хүрээнд: 1.1. Номын худалдаа, нөхөн бүрдүүлэлт, бэлэг солилцоогоор шинэ ном авах шинжлэх ухааны төрөл, салбараар ангилх, дансанд бүртгэх, ажиллах, карт бичих, Архив, Бэлтгэл фондыг шинэ номоор бүрдүүлэх, харилцаат номын сангуудад ном илгээх, хүлээн авах	1.1.1. Шинээр худалдан авах ном-1500, Бэлэг хандивын журмаар бүрдүүлэх ном-2100, Ангилх ном-3340, Данслах-3540, Ажиллах-3340, Карт бичих-4500, Карт байрлуулах - 3700, Редакц хийх-20000, Карт хуулах- 6000, Харилцаат номын санд илгээх ном-200, хүлээн авах ном-300, сонин-800, сэтгүүл-300, Бэлтгэл фондод 100, Архивт шинэ ном хүлээн авч байрлуулах -800 ➤ Нийт 1552 нэр төрлийн 3696 ш 87 872 660 төгрөгийн номоор сан хөмрөгийн баяжилт хийсэн. Үүнээс: ○ Шинээр худалдааны журмаар - 1058 ш номыг 22 701 108₮, ○ Бэлэг хандивын журмаар - 2436 ш номыг 62303552₮, Диссертац - 160ш 1660000₮, ○ Нөхөн бүрдүүлэлтийн журмаар 42ш номыг 1208000₮ бүрдүүлсэн. ➤ 4 754 748 төгрөгийн тогтмол хэвлэл захиалж, карт бичиж, холбогдох сан хөмрөгт шилжүүлсэн. ➤ Бүрдүүлэлтээр авсан шинэ номыг шинжлэх ухааны төрөл салбараар ангилж, данслан, техник ажиллагааг хийж, шинэ номонд карт бичиж, каталогт байрлуулах ажлын хүрээнд 3684ш ном ангилж, 3849ш ном дансалж, 3340 ш ном ажилласан ба 8726ш карт бичиж, байрлуулсан, 24987ш картанд редакц хийж, 8308ш карт хуулж, 1097ш ялгагч хийсэн. Мөн шинээр ирсэн ном бүрийн зургийг коха программд оруулж байгаа. ➤ 2 101 500 төгрөгийн 36 нэр төрлийн 181ш ном гадаад орны харилцаат номын сан, эрдэм шинжилгээний байгууллагад илгээж, 4 068 500 төгрөгийн 172 нэр төрлийн 203ш ном, 160320 төгрөгийн 9 нэр төрлийн 668ш сонин, 743360 төгрөгийн 159 нэр төрлийн 565ш сэтгүүл гадаадын номын сан эрдэм

		шинжилгээний байгууллагуудаас хүлээн авч бүртгээд холбогдох сан хөмрөгт шилжүүлсэн. ➤ Бэлтгэл фондод - 210, Архивт - 707ш шинэ ном хүлээн авч сан хөмрөгийн баяжилт хийсэн. ➤ “КОХА” программруу хөрвөгдөн орсон Монгол номын сан хөмрөгийн электрон каталогийн 166 мянга гаруй номын бичлэгийг засварлах ажлыг эхлүүлж 14537 ш номыг засварлан, ном бүрийн нүүр хавтасны зургийг сканнердан программд оруулах ажил үргэлжилж байна.
1.2. Номын сангийн уламжлалт болон шинэ үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, уншлагын танхимуудаар чанартай үйлчилгээ үзүүлэх	1.2.1.Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит танхимаар журмын дагуу 6000 уншигч, судлаачдад 20000 номоор, 1.2.2. Их уншлагын танхимаар 32000 уншигчдад 100000 номоор үйлчилнэ. -Тогтмол хэвлэл, интернэт болон төлбөртэй үйлчилгээний танхимуудаар 3750 уншигчдад үйлчилнэ. 1.2.3. Уншигч үйлчлүүлэгчдээс сэтгэл ханамжийн судалгаа авч, санал хүсэлтийг судалж шийдвэрлэнэ. /2 удаа/ 1.2.4. Цахим уншлагын танхим байгуулж шинэ үйлчилгээг нэвтрүүлэн, уншигчийн хүрээг өргөтгөж, 240 ирэгсдэд 720 цахим материал олгон үйлчилгээний соёлыг сайжруулна.	➤ Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит эрдэм шинжилгээний уншлагын танхимаар 6463 уншигч, судлаачдад 20068 номоор үйлчилсэн. ➤ Нийтийн уншлагын танхимаар 45724 уншигчдад 98028 номоор, ➤ Тогтмол хэвлэл, төлбөртэй үйлчилгээний танхимаар 2800 уншигчдад үйлчилсэн. ➤ Номын сангийн үйл ажиллагааг уншигчдын сэтгэл ханамжид нийцүүлж ажиллах, цаашид хийх ажлын хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох зорилгоор үйлчлүүлэгчдээс судалгааг авч, дүгнэн боломжит ажлуудыг шийдвэрлэн ажиллаж байна. ➤ Цахим уншлагын танхимын эхлэлийг тавьж, интернэтийн 5 ширхэг суурин компьютер, цахим сонин унших мэдрэгчтэй дэлгэцтэй 4 ш. компьютер байршуулсан ба “Мэдээлэл харилцаа холбооны системс” компанитай хамтран “Цахим сонин” төслийг хэрэгжүүлж, 1990-2011 оны Өнөөдөр, Өглөөний сонин, Ардын эрх, Ардчилал, Монголын мэдээ, Өдрийн сонин зэрэг 16 нэрийн 503 нэгж хавтас сонины материалуудыг сканнердаж, мэдээллийг цахим хэлбэрт оруулж, мэдээллийн сан байгуулсан бөгөөд улмаар цахим танхимд үйлчилгээ үзүүлэх юм. Хуучин өрөөний зохион байгуулалтыг өөрчилж 725.500 төгрөгийн зардлаар засвар үйлчилгээ хийж зай талбай бага эзлэх орчин үеийн шийдэл бүхий тавиур, хос буйдангаар өрөөг тохижуулсан. “Мөнхийн үсэг” ХХК-тай гэрээ байгуулж 100 ш цахим ном бүхий 5 ширхэг төхөөрөмж байрлуулсан.

		➤ БСШУСЯ, Хүүхэлдэйн театр, Өлзий TV-тэй Монгол ардын нэн ховор үлгэр домгийг сэргээх, эх хэлний арвин баялаг сангаас өсвөр үеийн хүүхэд, залууст түгээн дэлгэрүүлэх, ардын аман зохиолоор хойч үеэ сурган хүмүүжүүлж, мартагдсан зан заншлыг сэргээх, нийгэмд эмээ өвөө, эцэг эх, хүүхэд багачуудын гурвалсан харилцааг бататган бэхжүүлэх зорилгоор “Үлгэрч эмээ өвөө” төслийг хамтран хэрэгжүүлсэн. Энэхүү төсөлд оролцогчдод цахим уншлагын танхим, үлгэрийн номоор дэмжлэг үзүүлж хамтран ажилласан бөгөөд төслийн ажлын хүрээнд 150 ширхэг үлгэрийн номоор үзэсгэлэн гаргаж, зөвхөн монгол ардын үлгэрийн номуудыг цахим хэлбэрт оруулсан. ➤ Гадаад хэргийн яамны ажилтан н.Баясгалантай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж 1936-1941 оны “Үндэсний ардын эрх сонин”, 1942-1945 оны “Үнэн” сонины бүх дугаарыг цахим хэлбэрт оруулав. ➤ Ховд аймгийн ИТХ-ын дэргэдэх “Соёл, уран бүтээл”-ийн зөвлөл нь тус аймгийн хүрээнд соёл, уран бүтээлийн чиглэлийн төрийн бус байгууллагуудыг нэгтгэж үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд орон нутагт ном, бүтээл туурвиж буй уран бүтээлчдийн зохиол туурвилийг олон нийтэд хүргэж уншигч-уран бүтээлчдийн харилцааг өргөжүүлэх зорилгоор хамтран ажиллахаар харилцан тохиролцож зарим уран бүтээлчдийн зохиол бүтээлийн дээжээс манай номын санд хандивласан. Энэ үйл ажиллагааг цаашид улам өргөжүүлж Ховд аймгийн нийт уран бүтээлчдийн зохиол бүтээлийг үргэлжлүүлэн хандивлах бөгөөд зураач, хөгжмийн зохиолч, дуучид уран бүтээлчдийн бүтээлийг цахим хэлбэрээр номын сангийн фондыг баяжуулахаар харилцан тохиролцсон. ➤ Уншлагын танхимуудаар нийт 120750ш ном хэвлэлийг уншуулж судлуулав. Үүнээс ном – 82125ш, тогтмол хэвлэл-38625ш.
1.3. Алслагдсан иргэдийн эрэлт хэрэгцээг судлах, шинэ ном хэвлэл,	1.3.1. Явуулын номын сангийн үйлчилгээг алслагдсан дүүрэг, орон	➤ Мааньтад байрлах архины албадан эмчилгээний төв болон Зэвсэгт хүчний 124-р ангиас албан хүсэлт ирсэний дагуу үйлчилгээ хүргэхээр гэрээ байгуулж, шаардлагатай ном зохиолыг байгууллагын үндсэн фондоос гаргуулж болох талаар

мэдээллээр үйлчлэх	нутгийн иргэд, уншигчдад хүргэнэ. 1.3.2. Явуулын номын сангийн үйлчилгээг сурталчлах, ном хандивлах арга хэмжээг зохион байгуулж, сан хөмрөгийг баяжуулна. 1.3.3. Явуулын номын сангийн үйлчилгээг өргөжүүлэх, сан хөмрөгийг нь чанаржуулах, баяжуулахад шаардлагатай зардлыг байгууллагын төсөвт тусгуулах талаар анхаарч ажиллах.	судалж байна. Ном бүрдүүлэх боловсруулах солилцох хэлтсээс 3 нэрийн 20 ширхэг ном, 56 нэрийн 112 ш сурах бичиг нийт 59 нэрийн 132ш ном, Архивын фондоос “Ардын элч” явуулын номын сангийн фондоод 700 гаруй уран зохиолын ном ялгаж шилжүүлсэн. ➤ Үндэсний номын сан байгуулагдсаны 95 жилийн ой угтсан багийн ажлын хүрээнд Зэвсэгт хүчний 017 дугаар ангитай хамтран ажилласан. Энэ ажлын хүрээнд явуулын номын сангийн үйлчилгээ, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжийг тус цэргийн ангийн номын санд өгч ажиллалаа. Явуулын номын сангийн үйлчилгээгээр монгол номын фондоос тус Зэвсэгт хүчний 017 дугаар ангийн хамт олонд нийт 110 нэрийн номоор үйлчилгээ үзүүлсэн. ➤ Монгол Улсын Үндэсний номын сангийн архив фондоод “Шинэ иргэншил” дээд сургуулийн багш, доктор, профессор М.Чимиддорж өөрийн хувийн архив болох 1935-2003 он хүртэлх 6 нэрийн 49 ширхэг сэтгүүлүүдийг бэлэглэсэн бөгөөд Номын сангаас батламж гардууллаа. ➤ Явуулын номын сангийн үйлчилгээг Барилгын цэргийн 017-р цэргийн ангийн уншигч хэрэглэгчдэд хүргэж 200 гаруй ном хэвлэлээр үйлчилсэн.
1.4. Номын соёл, уламжлал, ном хэвлэлийг олон нийтэд сурталчлах	1.4.1. “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг БСШУСЯ болон бусад байгууллагатай хамтран зохион байгуулна.	Үндэсний бичиг соёлоо сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор жил бүр зохион байгуулагддаг “Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2016” арга хэмжээний нээлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, дараах ажлуудыг хийсэн. Үүнд: ✓ "Үндэсний баримтат өвийн дурсгалаас" сэдэвт үзэсгэлэн, ✓ "Нүүдэлчин Монголчуудын ном, цаг хугацаа, орон зайгаар аялах нь" сэдэвт үзэсгэлэн, ✓ “Баримтат мөнхөрсөн зүтгэлтнүүд” сэдэвт үзэсгэлэн

	1.4.2. Ерөнхийлөгчийн зарлигийн дагуу “Номын баяр”-ыг зохион байгуулахад оролцоно /ном хэвлэлийг сурталчлах олон талт ажил зохион байгуулна./	✓ “Монголчуудын бичиг үсгийн дурсгал” сэдэвт үзэсгэлэн, ✓ Уран бичлэгийн үзүүлбэр, “Монголчуудын бичиг үсэг-соёлын баримтат өв болох нь” сэдэвт эрдэм шинжилгээ-онол практикийн бага хурал ✓ Монгол судлалын шилдэг өв цуврал Юань улсын судар 1-18 боть 282ш, НҮБ-ын хүүхдийн сангаас ирсэн 1529ш номыг хүлээн авч хот аймаг, нийтийн номын сангуудад хуваарилан түгээх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. ✓ Баярын нээлтийн ажиллагаанд 250-300 хүн оролцсон ба ТВ5, С1, MNS телевизүүдээр сурталчилсан. ✓ Нээлтийн тайз чимэглэлийг “Эл И Ди” ХХК-тай хамтран ажиллаж засаж зохион байгуулсан. Энэ удаагийн “Номын баяр – 2016”-г 9-р сарын 16-ны өдөр жанжин Сүхбаатарын талбайд Монгол Улсын Үндэсний номын сан, Улаанбаатар хотын төв номын сан, Хүүхдийн төв номын сан, 21 аймгийн номын сангууд, хэвлэлийн газрууд, номын дэлгүүрүүд, зохиолч, орчуулагч, сэтгүүлчид, хөдөө орон нутагт номын бизнес эрхлэгчид, Д.Нацагдоржийн нэрэмжит “Тэргүүний уншигч-Номын сайн нөхөр” тэмдэгтнүүд, номын элгэн садан, номд дурлагчид нэгэн дор цуглаж тэмдэглэлээ. Өдөрлөгийн хүрээнд Үндэсний номын сангаас дараах ажлуудыг зохион байгууллаа. Үүнд: ✓ “Шинэ ном - 2016” үзэсгэлэнг 51 номоор, ✓ “Хамгийн хамгийн” номын үзэсгэлэнг 106 номоор ✓ ЮНЕСКО-гийн “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн “Дэлхийн баримтат өвийн жагсаалт”-д бүртгэгдсэн баримтат өвүүдийн үзэсгэлэн ✓ “Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” зөвөлгөөнд зориулан “Багадаа уншсан номууд” хүүхдийн номын үзэсгэлэнг 130 номоор гаргаж олон нийтэд сурталчиллаа. Үзэсгэлэнгийн нээлтэд Олон улсын хүүхдийн номын
--	--	--

		зөвлөлийн гүйцэтгэх захирал Лиз Пэйж болон аймаг орон нутгийн нийтийн номын сангийн захирлууд оролцсон. ✓ БСШУС-ын яамнаас номын баяжилтаар хийгдсэн номыг хуваарийн дагуу төв, орон нутгийн нийтийн номын сангуудад хүлээлгэн өгсөн. ✓ “Study UK” төвөөс нийслэлийн болон аймаг орон нутгийн нийтийн номын сангуудад англи хэл дээрх бизнес, эдийн засгийн чиглэлийн хамгийн сүүлийн үеийн 88 нэрийн 137 ширхэг 47.965.500 төгрөгийн үнэ бүхий номуудыг хандивлах үйл ажиллагаа. Үүнд: ○ МУҮНС-д – 87 нэрийн 261 ширхэг 15,523,900 төгрөгийн ○ 21 аймгийн ТНС-д тус бүр – 15 нэрийн 27 ширхэг 1,450,000 төгрөгийн ○ Хотын ТНС болон салбар номын сангуудад тус бүр – 21 нэрийн 54 ширхэг 1,850,000 төгрөгийн номыг жагсаалтын дагуу хүлээлгэн өглөө.
1.5.Номын сангийн ном хэвлэлийг уншигч, олон нийтэд сурталчлах	1.5.1. Шинэ номын болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргана. /25 удаа/ 1.5.2. Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг номын сангийн вэб сайтад онлайнаар гаргаж, сурталчилна. 1.5.3. Шинэ номын баяр, зохиолч уншигчдын уулзалт зохион байгуулна. /4 удаа/	➤ Тэмдэглэлт үйл явдал, цаг үеийн арга хэмжээнд зориулан сэдэвчилсэн болон шинэ номын үзэсгэлэн нийт 30 удаа 2706 номоор гарган сурталчилж, шинэ номын үзэсгэлэн 4 удаа 249 номоор гаргалаа. Үүнд: ✓ Монгол уран бичлэгийн бийрийн бичлэл судар, гар бичмэл номын үзэсгэлэн- 104 ном ✓ Д.Нацагдоржийн бүтээлийн үзэсгэлэн – 91 ном ✓ Үндсэн хуулийн өдөрт – 69 ном ✓ Д.Сүхбаатарын мэндэлсний 123 жилийн ойд – 74 ном ✓ Багш нарын баярын өдөрт – 83 ном ✓ Сар шинийн баярт – 92 ном ✓ Номын санчдын ширээнд – мэргэжлийн номын үзэсгэлэн – 76 ном /95 жилд/ ✓ Олон Улсын эмэгтэйчүүдийн баярын өдөрт – 121 ном

		✓ Монголын зэвсэгт хүчний баярын өдөрт /Монгол цэргийн өдөрт/ – 120 ном ✓ Дэлхийн эрүүлийг хамгаалах өдөрт – 125 ном ✓ Дэлхийн номын өдөр /Өвөрмөц номын/ – 98 ном ✓ Үндэсний бичиг үсгийн баяр /"Монголчуудын бичиг үсгийн дурсгал"/ – 117 ном ✓ Монголын нүүдэлчдийн ном: Цаг хугацаа, орон зайгаар аялах нь- 35 ном судар ✓ Ялалтын баярын өдөрт – 99 ном ✓ Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөрт – 103 ном ✓ Үндэсний их баяр наадмын өдөрт – 94 ном ✓ Монголын Залуучуудын өдөрт – 105 ном ✓ Соёл, урлагийн ажилтны өдөрт – 144 ном ✓ Улс төрийн хэлмэгдэгсдийн өдөрт – 65 ном ✓ Номын баярын өдөрт: Багадаа уншсан номууд – 95 ном ✓ Байгаль орчныг хамгаалах өдөрт – 93ном ✓ Нийслэлийн өдөрт- 61 ном ✓ Монгол бахархлын өдөрт- 110 ном ✓ Үндэсний номын сан-95 жил: МУҮНС-аас эрхлэн гаргасан бүтээлийн дээжис- 93 ном ✓ Улс тунхагласны баярын өдөрт- 71 ном ✓ Хүний эрхийн өдөрт – 119 ном ➤ Номын сангийн вэб сайт дээр “Цагаан сар” болон “Наадам” сэдэвт үзэсгэлэнг онлайнаар гаргаж сурталчилсан. ➤ Дараах 2 зохиолч уншигчдын уулзалт, 10 шинэ номын нээлтийн арга хэмжээг зохион байгуулсан. Үүнд: ✓ Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулсан “Дашдоржийн Нацагдорж гэж хэн бэ” Зохиогч-уншигч уран бүтээлчдийн уулзалт; ✓ Буриад улсын нэрт зохиолч, яруу найрагч Дондок Улзытуевийн мэндэлсний 80 насны ойд зориулсан “Зохиолч-Уран бүтээлч-Уншигчдын уулзалт илтгэл дурсамж яриа
--	--	--

		өрнүүлэх арга хэмжээ, “Зураг түүх өгүүлнэ” зургийн үзэсгэлэн; ✓ Монголын хүүхдийн ордны уран зургийн дугуйлангийн багш, уран бичээч, судлаач Жалайр овогт Довдонгийн Батбаяртай хамтран “Монгол уран бичлэгийн түүх” 1,2-р дэвтэр, “Навчин далавч” хайку богино шүлгийн Япон орчуулгатай номын нээлт ✓ Гадаад хэргийн сайд асан, эрдэмтэн судлаач Г.Занданшатарын “Хөгжил бол цэгцрэх” номын нээлт ✓ Монголын төр нийгмийн зүтгэлтэн Юмжаагийн Цэдэнбалын төрсний 100 жилийн ойд зориулж гаргасан “Монгол төрийн ой санамж ба Ю.Цэдэнбал” номын баярын нээлт ✓ Яруу найрагч, их эмч Жалбуугийн Ганчимэгийн туурвисан “Тэнгэрийн шившлэг” анхны шүлгийн түүврийн номын нээлт ✓ Яруу найрагч П.Нямлхагвын “Машид тунгалаг”, МЗЭ-ийн шагналт, яруу найрагч С.Ууганбаярын “Алаг толгодын хууч”, МЗЭ-ийн шагналт, яруу найрагч М.Отгонбаярын “Амраглан гуниглан” номуудын баярын нээлт ✓ УИХ-ын гишүүн Ц.Оюунгэрэл “Монголын соёл” номын нээлт; ✓ Алдарт дуучин Д.Банзрагч агсны тухай дурдатгал номын нээлт; ✓ Ш.Одонтөр агсны орчуулсан 2 боть номын нээлт; ✓ Баринтаг төсөл, 95 жилийн ой угтсан ажлын хүрээнд 108 баринтаг, 9 орчуулгын судар болон орчин цагийн ном; ✓ Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дэмжлэгтэйгээр бүтээсэн "Дэлхийд түгсэн Монголын нууц
--	--	--

		товчоон” ном, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилга, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дэмжлэгээр нийтэд хүргэж буй "Монголын түүхийн цахим тайлбар толь"-ийн нээлт
2. Эх бичиг сурвалж судлал, хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах ажлын хүрээнд: 2.1. Эрдэм шинжилгээ судалгааны ажлыг эрчимжүүлэх	2.1.1. “Соёлын баримтат өвийг хамгаалах хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг “Эрдмийн зөвлөл”-тэй хамтран боловсруулна. 2.1.2. Юнескогийн Монгол дахь Үндэсний комисс, “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн Үндэсний Хороотой хамтран бүс нутгийн хөтөлбөрт нэр дэвшүүлэх өвийн судалгаа, тодорхойлолтыг боловсруулна.	Юнескогийн Монгол дахь Үндэсний Комисс, “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн Үндэсний Хороотой хамтран бүс нутгийн хөтөлбөрт нэр дэвшүүлэх өвийн судалгаа, тодорхойлолтыг боловсруулах ажлаар: ➤ "Мэргэд гарахын орон нэр томьёоны толь бичгийн модон бар"-ыг Ази Номхон далайн орны бүс нутгийн өвд бүртгүүлсэн. ➤ "Данжуурын гэрэлт хөшөө" болон "Үйсэн дээрх бичиг" өвүүдийн судалгааны материалыг бүрдүүлэн илгээж, Дэлхийн өвд 2017 онд бүртгүүлэх төлөөллийн жагсаалтад оруулсан. ➤ Үндэсний архивт дэлхийн өвийн тодорхойлолт бичих загвар гаргаж өгөв. ➤ ЮНЕСКО-гийн Үндэсний комисс "Цаасан суурьт өвийн хадгалалт хамгаалалт" гарын авлага монгол хэлээр хэвлэн гаргахаар болсон тул СӨТ, Хүүхдийн номын ордон, Үндэсний музей, Үндэсний архивын ажилтнуудын хамт ажиллан, эхийг ЮНЕСКО-д хүлээлгэн өгөв. ➤ ЮНЕСКО-той хамтран Цаасны сэргээн засварлалт, хадгалалт хамгаалалтын гарын авлагыг хэвлүүлэхэд оролцсон. ➤ ЮНЕСКО-ийн “Дэлхийн баримтат өвийн жагсаалт”-д бүртгэгдсэн баримтат өвүүдээр бш сурталчилгааны анонс хэвлүүлэн соёл олон нийтийн арга хэмжээний үеэр дэлгэн сурталчилж байна.

		➤ Богд хаан эх дагинад өргөсөн өргөмжлөлийн мэдээллийн дутууг олж гүйцээн орчуулж байгаа. ➤ Герман улсад сэргээн засварлаж, хүлээн авсан 1283 ширхэг “Үйсэн дээрх бичиг”-ийн дурсгалыг номын сангийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэн, каталогт тусган картыг байрлуулж Монгол судлалын сан хөмрөгт шилжүүллээ. /Герман улсад сэргээн засварлагдаж ирсэн Үйсэн дээрх бичгийн дурсгалыг дагалдаж ирсэн 2 боть номыг /каталог/ орчуулах ажлыг хийж гүйцэтгэв/ ➤ 110 нэр төрлийн Үндэсний баримтат өвийн жагсаалт гаргасан ба “Судар бичгийн алтан сан” каталогийг дахин хэвлүүлсэн. ➤ 468 нүүр бүхий 5 гар бичмэл болон барын номыг сэргээн засварлан, технологийн картжуулалт хөтөлж, тохирох хайрцаг, дугтуй хийж хүлээлгэн өгсөн. ➤ Скайнерт оруулах боломжгүй 1477 хуудас бүхий 15 гар бичмэл дэвтэрчилсэн номыг цахим сан бүрдүүлэгчээс хүлээн авч засварлан, бүртгэл хөтөлж хүлээлгэн өгсөн.
2.3.Монгол Улсын Засгийн Газрын тогтоолын дагуу номын сангуудыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах ажиллагааг боловсронгуй болгох	2.3.1. Аймаг орон нутгийн номын санд томилолтоор ажиллаж, арга зүйн зөвлөгөө өгнө. / 6-8 аймагт/ 2.3.2.Хотын болон их дээд сургууль, ЕБС-ийн номын сангууд биечлэн очиж арга зүйн зөвлөгөө өгнө /6-8номын санд/, Гандан Тэгчилэн хийдийн номын	➤ Аймаг, сумдын 6-8 аймаг орон нутгийн номын санд биечлэн очиж, арга зүйн зөвлөгөө өгөхөөс Завхан, Өмнөговь, Төв /2 удаа/, Дархан-Уул аймгийн нийтийн төв номын сангууд, Завхан аймгийн “Жавхлант” цогцолбор дунд сургууль, СУИС-ийн салбар ХБДС, Завхан их сургууль, Алдархаан сумын номын сан, Дархан-Уул аймгийн ЕБС-ийн 9-р сургууль, ШУТИС-ийн Дархан салбар, АШУҮИС-ийн Дархан салбар, Орхон сумын зэрэг 16 номын сангийн ажил байдалтай нэг бүрчлэн биечлэн танилцаж, холбогдох зөвлөгөөг өгсөн. ➤ Хотын болон их дээд сургууль, ЕБС-ийн номын сангуудыг

	хөмрөгийн тооллогын аргачлалыг хийнэ. 2.3.3. Онол арга зүйн “Номын санч” сэтгүүлийг гаргаж, нэгдсэн захиалгаар орон нутагт хүргэнэ. /2удаа/ 2.3.4. “Сэргээн засварласан ном судар” товхимолыг хэвлүүлнэ.	мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах ажлаар: Улаанбаатар хотын их, дээд сургууль, бусад албан байгууллагаас ирүүлсэн хүсэлтээр Гандантэгчинлэн хийдийн номын сан, Улаанбаатар их сургууль, Хэлний бодлогын Үндэсний зөвлөлийн ажлын албаны номын сан, МУҮНС-ийн “Өрнө дахины фонд”, Үлэг гүрвэлийн төв музей, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн Бизнес инкубатор төвийн номын сан болон Татварын ерөнхий газрын зэрэг 7 номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж, аргазүйн зөвлөгөө өгсөн. ➤ “Номын сан-номзүйн ангилал” нэмж засварласан 2 дахь хэвлэл ✓ Онол аргазүйн “Номын санч” сэтгүүлийн 2016 №1-2 дугаарыг бэлтгэн хэвлэлтэнд өгч, хэвлэл захиалгын тоогоор Төв шууданд 2 удаа хүргэж өгсөн. ✓ “Сэргээн засварласан ном судар” товхимолыг хэвлүүлсэн.
2.4.Номын сангийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөх эрх зүйн баримт бичиг, дүрэм, журам боловсруулах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих	2.4.1.“Номын сангийн тухай хууль”-ийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө батлуулж ажиллана. 2.4.2. Номын сангийн тухай хуульд тусгагдсан журмуудыг боловсруулна. Үүнд: - Цахим уншлагын үйлчилгээг үзүүлэх журам -Номын сангийн сан хөмрөгийн бүртгэл, тооллого хийх журам -Улсын болон орон нутгийн номын сангийн сан хөмрөгийн байгалийн гамшиг, гэнэтийн бусад аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журам	➤ Номын сангийн тухай хуульд тусгагдсан дараах журмуудын төсөлд санал өгсөн. Үүнд: ✓ Улсын болон орон нутгийн номын сангийн сан хөмрөгийн байгалийн гамшиг, гэнэтийн бусад аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журам ✓ Нийтийн уншлагыг дэмжих журам ➤ ҮНС-гийн үйл ажиллагааг зохицуулах дараах дүрэм журмуудыг батлуулсан. Үүнд: ✓ МУҮНС-ийн дүрэм, бүтэц ✓ МУҮНС-ийн мэргэжлийн зөвлөлийн ажиллах журам ✓ МУҮНС-ийн нэрэмжит шагнал олгох журам

	- Уншлагыг дэмжих журам - Нэмэлт үйлчилгээ үзүүлэх журам	➤ Мөн номын сангийн дотоод үйл ажиллагааг зохицуулах дараах аргачлал, гарын авлагыг боловсруулан гаргасан. Үүнд: ✓ Монгол номын сан хөмрөгийг тоолох аргачлал ✓ Коха програмд хөрвөгдөн орсон монгол фондны номын бичлэгт засвар хийх аргачлал ✓ “Кохы програмыг ашиглах заавар” гарын авлага
2.5. Номын санчдыг чадавхижуулахад мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх	2.5.1. Нийтийн, их дээд сургууль, ЕБС, эрдэм шинжилгээний байгууллагын номын санчдад мэргэжлийн зөвлөгөө өгнө./100 номын санч/ 2.5.2.Мэргэжил аргазүйн фондыг шинэ ном хэвлэлээр баяжуулж, номын санчид, оюутнуудад мэргэжлийн холбогдолтой гарын авлагаар үйлчилнэ 2.5.3.Номын санчдад зориулж, мэргэжил дээшлүүлэх чиглэлээр 8-10 сургалт зохион байгуулна	➤ Нийтийн, Их дээд сургууль, ЕБС болон албан байгууллагын 100 номын санчид мэргэжлийн зөвлөгөө өгөхөөс 145 номын санчид мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өгсөн. ➤ Мэргэжил аргазүйн сан хөмрөгийг 13 ном хэвлэлээр баяжуулж, мэргэжлийн холбогдолтой 233 ном, сэтгүүлээр үйлчилсэн. ➤ Номын санчдад зориулсан мэргэжил дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулах ажлаар: ✓ Өмнөговь аймгийн БСГ-аас зохион байгуулсан сургалтанд аймаг сумдын 18 номын санчид 6 цагийн, Төв аймгийн сум, сургуулийн номын санчдын семинарт 52 номын санчид 2 цагийн, Улаанбаатар их сургуулийн 10 номын санчид 6 цагийн, Завхан аймгийн сум, сургуулийн 43 номын санчид 16 цагийн, 1-р эмнэлгийн номын сангийн өдөрлөгт 2 цагийн, Дархан-Уул аймгийн сум, сургуулийн 34 номын санчид 12 цагийн нийт 6 сургалтанд холбогдох хичээлүүдийг бэлтгэн заасан. ✓ Коха программын үйл ажиллагааг танилцуулж, сургах шаталсан сургалтыг өөрийн номын сангийн мэргэжлийн хэлтсүүдийн нийт ажилчдад 3 удаа зохион байгуулсан.

Соёлын баримтат өвийг хамгаалах хөтөлбөр”-ийн 4.1. Соёлын баримтат өвийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, 4.2. Соёлын баримтат өвийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, 4.3. Соёлын баримтат өвийг сэргээн засварлах зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээг хангах арга хэмжээнүүдийн хүрээнд дэвшүүлсэн зорилт: Гурав. “Номын сангийн мэдээллийн технологийн үйлчилгээг боловсронгуй болгох, шинэ технологи нэвтрүүлэх” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
3.1.Мэдээлэл технологийн үйлчилгээг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд	3.1.1. “Starsoft” компаниар боловсруулж буй сканнерт орсон ном судрыг унших програмуудын засваруудыг бүрэн дуусгаж, цахим үйлчилгээг боловсронгуй болгоно. 3.1.2.Вэб сайтыг бүрэн шинэчилж, үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулан эрчимжүүлнэ. 3.1.3.Тоон хэлбэрт орсон ном, диссертацийн мэдээллийг электрон каталогт хавсаргах	➤ Номын санд зориулсан нээлттэй эхийн Коха системийг Үндэсний номын санд суурилуулах ажлын хүрээнд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэв. Үүнд: ✓ Коха системийг 2016 оны 2 сарын 24-нд нэвтрүүлэн эхэлж, уншлагын үйл ажиллагааг жигдрүүлж, каталогжуулалтын ажил явж байна. Ном солилцоог бүртгэх боломжтой болгож, солилцооны дэвтрээс солилцоогоор гарсан номыг тэмдэглэв. ✓ Монгол номын фонд, ойрын фонд, нийтийн уншлагын танхим, эрдэм шинжилгээний уншлагын танхим, каталог, үнэмлэх нээлт зэрэг газруудад сүлжээг тохируулан бар код уншигч, IC карт уншигч, компьютер зэрэг шаардлагатай хэрэгслийг холбон фонд, уншлагын танхимын номын санчдад нэвтрэх эрх нээж өгөв. ✓ Шаардлагатай засваруудын жагсаалтыг “Түшигмөнх ХХК”-д гарган өгч байна. ✓ Ном зүйн Марк-21 форматын орчуулгыг нэгтгэж, нэршлийг жигдэлж, засварлан “Түшигмөнх ХХК”-д өгөв. ✓ “LSoft” системд нэмэгдсэн ном, уншигч бүрийг тухай бүр Коха системийн баазруу нэмж байна. ✓ Эрдэм шинжилгээний уншлагын танхимын уншигчид электрон каталоогоос ном захиалах боломжтой болгож,

		уншигч үнэмлэх нээлгэж, сунгуулсан өдрөөс нэг жилийн хугацаанд үйлчлүүлэх эрхтэй болж, тухайн өдрийн олгосон болон хураасан номын тоог номын санч бүрээр харах боломжтой болгон, фонд түр хаах боломжтой болсон. ✓ Уншигчийн зураг авахад зориулж вэб камерыг үнэмлэх нээлтийн компьютерт холбож өгсөн. Ингэснээр зураг сканердах, түүнийг засварлах, зураггүй ирсэн үйлчлүүлэгчид үнэмлэх нээхээс татгалзах шаардлагагүй болсон. ➤ Номын сангийн вэб сайтын шинэчлэлийн ажил дууссан ба үйл ажиллагаа нь тогтвортой явагдаж байна. ➤ Монгол судлалын ном болон диссертациудыг электрон каталогт оруулсанаар Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит эрдэм шинжилгээний танхимын уншигчид электрон каталоогоос захиалга хийх боломжтой болсон.
3.2.Ном судрын улсын бүртгэл мэдээллийн санг бүрдүүлэх ажлыг боловсронгуй болгох	3.2.1. Улсын болон номын сангийн бүртгэл мэдээллийн санд бүртгэгдсэн өвүүдийн мэдээллийн баазад нэмэлт мэдээллийг оруулж архивлана 3.2.2. Register болон RCH програмын мэдээллийг тулгаж, мэдээллийн санг нягтлан шалгана. 3.2.3. Дилав хутагтын “Жадамба” судрын мэдээллийн сан, дэлхийн болон бүс нутгийн	➤ Музейн бүртгэл, мэдээллийн сангийн 2015 оны мэдээллийг хавсралт хүснэгтийн дагуу хийж 2016 оны 1 дүгээр сарын 20-нд cch@monheritage.mn цахим шуудангаар илгээв. ➤ Register программд 29.74.884.400 үнэ бүхий 516 өвийн мэдээлэл, RCH-2 программд 615 өвийн мэдээлэл хадгалсан. ➤ Register болон RCH програмын мэдээллийг тулгаж, шалгасан. ➤ Үндэсний бүртгэл мэдээллийн цомогт оруулж болох 35 өвийн мэдээллийн жагсаалтыг бэлэн болгосон /Урлагийн зөвлөлтэй хамтран/. ➤ 9 эрдэнийн Ганжуурын ном зүйн бүртгэлийн ажлыг эхлэв. ➤ Соёлын баримтат өвийг бүртгэх шалгуур үзүүлэлт зааврыг

	өвүүдээр видео мэдээллийн сан бүрдүүлж архивлах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ. 3.2.4. Үнэт ховор өвүүдийн бүртгэл мэдээллийн санг цаасан хэлбэрээр бүрдүүлж, архивлана. 3.2.5. “Үнэт ховор номын музей”-н үзмэрүүдийн тайлбаруудыг шинэчлэн боловсруулж, байрлуулж дуусгана.	Баярлахын хамт хийж БСШУСЯ-ны Соёлын өвийн хэлтэст хүлээлгэн өгөв. ➤ Дэлхийн дурсамж хөтөлбөрийн дэлхийн өвийн тодорхойлолт бичих ажлыг эхэлж "Үйсэн дээрх бичиг" номын талаар мэдээлэл бэлтгэв. ➤ УНБМСан болон МҮНС-ийн бүртгэл мэдээллийн санд "Данжуурын гэрэлт хөшөө", "Үйсэн дээрх бичиг" өвүүдийн мэдээллийг нэмж оруулан, эдгээр номуудыг 2016 онд Дэлхийн өвд нэр дэвшүүлэхээр тодорхойлолтыг бичиж ЮНЕСКО-д хүлээлгэн өгөв. Дэлхийн өвд санал болгосон 2 өвийн зургийг авахуулж архивлан хадгалав. ➤ Дэлхийн болон бүс нутгийн өвүүдээр видео мэдээллийн сан бүрдүүлж архивласан ➤ Үнэт ховор өвүүдийн бүртгэл мэдээллийн санг цаасан хэлбэрээр бүрдүүлж, архивлахад бэлэн болгов. ➤ Үзмэрүүдийн тайлбаруудыг шинэчлэн боловсруулж, хэвлэн гаргахад бэлэн болгов.
3.3.Мэдээллийн цахим сан бүрдүүлэх,үйлчилгээг сайжруулах	3.3.1. Монгол гар бичмэл ном судрын 58500 хуудас тоон хэлбэрт оруулах ажлыг хийж, хадгалалтын найдвартай орчныг бүрдүүлнэ. 3.3.2. Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит уншлагын танхимын үйлчилгээнд дижитал уншлагын системийг боловсронгуй болгож, цахим хэлбэрт орсон гар бичмэл номоор	➤ Монгол гар бичмэл ном судрын нийт 48059 хуудас сканнердаж тоон хэлбэрт оруулсан. ➤ Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит эрдэм шинжилгээний танхимд захиалгаар ирсэн гар бичмэл болон барын ном судрыг тоон хэлбэрт оруулж уншигчдад 769 боть номоор үйлчилсэн. Үүнээс 560 монгол гар бичмэл ном судар, 81 сэтгүүл, 9 диссертаци, 119 хэвлэмэл ном юм.

	уншигчдад үйлчилнэ. 3.3.3. Гар бичмэл, монгол судлалын фондын номын санчдын гаргасан судалгааг үндэслэн монгол судлалын холбогдолтой гадаад, дотоодын хэвлэмэл номыг сканердан тоон хэлбэрт оруулах. 3.3.4. Сканнерт орсон гар бичмэл, барын ном, эрдмийн зэрэг хамгаалсан бүтээл болон ном, бусад баримтыг хянах, хард диск, серверт хуулж, архивлан хадгална.	➤ Эрэлт хэрэгцээ ихтэй цөөн хувьтай нөхөн бүрдүүлэх шаардлагатай номын татгалзлын судалгааг хийж, хувийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай олдоц ховор номыг монгол фондоос татаж тоон хэлбэрт оруулсан. ➤ Тоон хэлбэрт орсон бүтээлийг Hard desk-нд хуулж, боть тус бүрт номын нэрээр файл үүсгэж хадгалсан.
1. “Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого”- Стратегийн зорилт. 2. Хүн амд соёл, урлагийн үйлчилгээг хүртээмжтэй, чанартай хүргэж, иргэдийн оюуны хэрэгцээг хангах талаар дорвитой ахиц гаргана”-ын хүрээнд: 2. Соёлын баримтат өвийг хамгаалах хөтөлбөр”-ийн 4.4. Соёлын баримтат өвийг судалгааны эргэлтэд оруулах, сурталчлах зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ хангах арга хэмжээнүүдийн хүрээнд дэвшүүлсэн зорилт: Дөрөв. “Лавлагаа – номзүйн үйлчилгээг боловсронгуй болгох, уншигчдад мэдээлэл-номзүйн үйлчигээг үзүүлэх” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгэ		
4.1. Улсын ном зүйн бүртгэлийг бэлтгэх, лавлагаа ном зүйн үйлчилгээг үзүүлэх	4.1.1. Үндэсний ном зүйн бүртгэл болох “Сонин сэтгүүлийн өгүүллийн ном зүй” /1988-2008/ 1-2-р ботийг хэвлэлтэнд бэлэн болгох, хэвлүүлэх арга хэмжээ авна.	➤ 4.1.1 “Сонин сэтгүүлийн өгүүллийн номзүй” номзүйн бүртгэлийг хэвлэлтэнд өгөхөд зориулан Zotero программд шивэгдсэн материалд редакци хийж байна. ➤ “Монгол Улсын Үндэсний номын сангийн архивын бүртгэн мэдээлэх номзүй” номын үргэлжлэл 6-р ботийг хэвлэлтэнд

	4.1.2."Монгол Улсын Үндэсний номын сангийн архивын бүртгэн мэдээлэх номзүй" номын үргэлжлэл 6-р ботийг хэвлэлтэнд бэлтгэнэ. 4.1.3."Шинэ номын мэдээ" бэлтгэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгон, товхимлыг цаг хугацаанд бэлтгэж, цаасан болон электрон хэлбэрээр уншигч, байгууллагуудад сурталчилна. 4.1.4. Тогтмол хэвлэлийн өгүүллийн төрөлжсөн цахим картын санг цаг тухайд нь тогтмол баяжуулж, үйлчлэх. 4.1.5. "Монгол улсын хуулиуд" цахим картын санг шинэ гарсан хууль, тогтоомжоор тухай бүр баяжуулан сурталчилна 4.1.6.Лавлагааны фондыг шинэ ном хэвлэлээр тогтмол баяжуулж, номзүйн картын сангуудыг электрон каталогт оруулна.	өгөхөд бэлэн болгож, 58.1 хэвлэлийн хуудас материал бэлтгэсэн. Хэвлэлтийн зардал байхгүйн улмаас хэвлэгдээгүй болно. ➤ "Шинэ номын мэдээ" цувралыг бэлтгэх ажлыг "Коха систем" нэвтэрсэнтэй холбоотойгоор хялбаршуулан, сайжруулж, дугааруудыг PDF хэлбэрээр бэлтгэн хянаж хэлтсүүд, харъяа байгууллага, номын сангийн уншигч, хувь хүн зэрэг нийт 189 хүнд сар бүр и-мэйл хаягаар нь хүргэж сурталчлав. ➤ "Өдрийн сонин", "Үндэсний шуудан", "Өнөөдөр" сонинг шүүж, Тогтмол хэвлэлийн өгүүллийн төрөлжсөн цахим картын санг цаг тухайд нь тогтмол баяжуулж байна. ➤ "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийг Монгол улсын их хурлын цахим хуудаснаас шууд татан лавлагаанд ашиглан үйлчилж байна. ➤ Лавлагааны фондоо Д.Нацагдоржийн 110 насны ойд зориулсан тогтмол хэвлэлийн номзүй болон Төрийн мэдээлэл сэтгүүл /тогтмол/-ээр баяжуулсан. ➤ "Уншигч, хэрэглэгчдээс хүссэн аман лавлагаа"-г нийт 151 хүнд номзүйн лавлагааны аппарат ашиглан өгч үйлчилсэн бөгөөд "Өгөгдсөн лавлагааны дэвтэр", "Өгөгдсөн аргазүйн зөвлөгөөний дэвтэр"-үүдийг шинэчилж, онлайн хэлбэрт шилжүүлэн хэрэглэж байна. ➤ Номын сангийн вэб сайтад байрлах виртуаль лавлагааны албыг боловсронгуй болгож, тус албанд ирсэн нийт 140 лавлагаанд хариулт өгсөн ➤ Номын сангийн вэб сайт дээр "Үнэт ховор номын үзэсгэлэн" гэсэн тусгай цэс үүсгэж, ЮНЕСКО-гийн Дэлхийн баримтат
--	---	---

		өвийн жагсаалтад орсон номуудаа онлайнаар судалчилж байна.
“Төрөөс баримтлах соёлын бодлого”- 2.1.3.Соёлын өвийг хадгалж, хамгаалах, өвлөн уламжлах, баяжуулан хөгжүүлэх хүрээнд дэвшүүлсэн зорилт: Тав. “Ном судрын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
5.1. Сан хөмрөгийн хадгалалт, хамгаалалт, зохион байгуулалт, эмх цэгцийг сайжруулах	5.1.1. Өрнө дахины фондыг бүрэн тоолох бэлтгэл ажлыг хангаж, тооллогын ажлыг хийнэ. 5.1.2. Хяналтын системийн найдвартай ажиллагааг хангаж, засвар үйлчилгээ, хяналтыг сайжруулна. 5.1.3. Галын аюулгүй ажиллагааг хангахад зайлшгүй шаардагдах зардлыг тооцож, төсөв гарган хэрэгжүүлнэ. 5.1.4. Галын сарайг зохих журмын дагуу шинээр хийнэ. 5.1.5. Фондуудын ном хэвлэлийн эмх, цэгц, байрлал, зохион байгуулалтыг сайжруулах, ном байрлуулах, цэгцлэх ажлыг хийнэ. 99750 ном, диссертаци, 27200 сонин	➤ Өрнө дахины фондод бүрэн тоолог хийх бэлтгэл ажлыг эхлүүлсэн. ➤ Өдөр бүр камерын хяналтын системийг шалгаж, доголдол гарсан даруйд нь арга хэмжээ авч ажиллаж байна. Үүнд: ✓ HYUNDAI-32 LCD телевизор цахилгааны хэлбэлзлийн улмаас эвдэрсэн байсныг “Лидер дэлгэж сервис ХХК”-ийн засварчнаар засуулсан. ✓ Камерын DVR дээр шинээр 4TB-тай хард диск тавьсан ✓ Камерын эвдэрсэн хардыг засварчинд өгсөн ✓ Үүдний камерын тусгалыг өөрчилж, ширээ сандал шүүгээг бүрэн харагддаг болгосон. ➤ Аюулгүй ажиллагааг хангахад зайлшгүй шаардагдах зардлын төсөв гаргаж мөрдөж ажилласан бөгөөд төлөвлөсөн зарим ажлууд хөрөнгө санхүүжилт байхгүйгээс хүлээгдэж байна. ➤ Галын сарайг судалж, хуучин материал ашиглан өөрийн ажилчдын хүчээр сарай хийлгэж, багаж төхөөрөмжүүдээс авч

	сэтгүүл нийт 126950 шинээр ба буцаан байрлуулна 5.1.6. Монгол судлалын фондын гар бичмэл номын хуучин болон шинэчилсэн дансуудыг тулгаж хянаана. 5.1.7. Төвд 5775 ном судрыг дансалж, 2310 электрон каталогт оруулна. 5.1.8. Тооллогын дараах төлбөр барагдуулах ажлыг зохих журмын дагуу хийж гүйцэтгэнэ. 5.1.9. 4620 хэвлэмэл ном сэлбэн засч, 325 нэгж сонин сэтгүүлийг хавтаслана. 273224 номыг	тавьсан. ➤ Фондуудын ном хэвлэлийн эмх, цэгц, байрлал, зохион байгуулалтыг сайжруулж 141421 номыг шинээр ба буцаан байрлуулж, 221691 ном судар, 12443 сэтгүүл нийт 234134 байрын шалгалт хийж эмхэлж цэгцлэв. ➤ Монгол судлалын фондын гар бичмэл номын хуучин болон шинэчилсэн 41ш /шинэ 4, хуучин 37/ нэгбүрчилсэн бүртэлүүдийг тулган 1, 2 гэсэн тэмдэглэгээг хийж, давхардсан, номын нэр зөрсөн зэрэг дутагдлууд гарч байгаа учир цаашид шалгах, тулгах зэрэг ажил үргэлжлэн явагдаж дууссан. ➤ Ангилал шифр зөрсөн 45 номыг засаж редакц хийн, өрнө дахины фондод 36, монгол фондод 2, монгол судлалын фондод 7 ширхэгийг хүлээлгэн өгч, 43 ширхэг 1 нэрийн 2 өөр ангилалтай байсан номуудыг нэгтгэн засварласан. 25 ширхэг номын бар код зөрснийг шинээр бар код солиулсан. ➤ Архивын фондод давхардсан 2000ш номын зохиогч, номын нэр, он, үнийг нэгбүрчилсэн бүртгэл, фондын номтой тулгаж жагсаалт гаргасан. ➤ КОХА програмд монгол фондын 167507 номын бар кодыг уншуулан тоолж, 55 ш монгол фондын номын нэгбүрчилсэн бүртгэлд “тоолов 2016” тэмдэглэгээ хийж, тооллогын дараах тайлан тооцоог гаргахаар ажиллаж байна. ➤ Бэлтгэл фондын нэг бүрчилсэн бүртгэлийг электрон хэлбэрт оруулж шивэх ажил дуусч, уг бүртгэлийн 127384ш ном зохиогчгүй байсныг электрон каталог, бэлтгэл фондоос шүүж номын зохиогчийг бүртгэлээ.
--	--	--

		➤ МҮНС-ийн захирлын 2016 оны 8-р сарын 12-ны А/25 тоот тушаалыг үндэслэн Архив фондын 2080 нэр төрлийн 2119 ширхэг 1 131 209 10 мөнгөний үнэ бүхий номыг нэгбүрчилсэн бүртгэлд “хасав” тэмдэглэгээг хийсэн. ➤ МҮНС-ийн захирлын 2016 оны 8-р сарын 12-ны А/25 тоот тушаалыг үндэслэн Архив фондын 2080 нэр төрлийн 2119 ширхэг 1 131 209 10 мөнгөний үнэ бүхий номыг нэгбүрчилсэн бүртгэлд “хасав” тэмдэглэгээг хийсэн. ➤ Солилцоогоор алдагдсан 2 ш монгол номыг зохиогч номын нэр он хуудас зэргийг каталог, нэгбүрчилсэн бүртгэлээс шүүн тулгаж, уг ном нь номоороо байсан тул анги, дансны дугаар, тамга тэмдгийг дарж монгол номын фондын номын санчид хүлээлгэн өгсөн. ➤ Төвд 5800 ном судрыг дансалж, 2271 электрон каталогт оруулав. ➤ 3222 хэвлэмэл ном сэлбэн засч, 266 нэгж сонин, 17 нэгж албан баримт нийт 283-г нэгжилж хавтаслав. 373977 номыг ариутгасан.
“Төрөөс баримтлах соёлын бодлого”- 4.1.1.соёл, урлагийн салбарт оновчтой, бие даасан, тогтвортой бүтэц бий болгож, удирдлага, зохион байгуулалт, менежментийг боловсронгуй болгох; 4.1.7.соёл, урлагийн байгууллага олсон орлогын төлөвлөгөөнөөс давуулсан болон хэмнэсэн орлогыг ажилтнаа сургах, давтан сургах, урамшуулах, байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаагаа хангах арга хэмжээнд зарцуулах ажлын хүрээнд дэвшүүлсэн зорилт: “Зургаа. Хүний нөөцийн удирдлагыг боловсронгуй болгож, чадварлаг бүтээлч хамт олон бүрдүүлэх” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
6. Удирдлагын маркетинг, менежментийг боловсронгуй болгох:	6.1.1. “Дотоод хяналт шалгалт зохион байгуулах журам”-ын дагуу байгууллагын дотоод хяналтын бүрэлдэхүүнийг	➤ Монгол улсын Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолыг үндэслэн Монгол Улсын Үндэсний номын сангийн захирлын А/24 тоот тушаалаар комиссын дарга Б.Бат-Эрдэнэ, З.Энхболд, Н.Отгонтөгс, П.Анхмаа, Ц.Мөнх гэсэн гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэй

6.1. Байгууллагын дотоод хяналт, үнэлгээг сайжруулах, хүний нөөцийн хангамж, ашиглалтыг боловсронгуй болгох.	өөрчилж, зохион байгуулалтыг сайжруулна. 6.1.2. Шинэчлэн боловсруулсан ажлын байрны тодорхойлолтын дагуу ажлын байранд тавих хяналтыг сайжруулж, мөрдөж ажиллана. 6.1.3. Хүний нөөцийн дэлгэрэнгүй судалгаа болон бусад холбогдох судалгааг шинэчлэн гаргана. 6.1.4. “Хөдөлмөрийн гэрээ”-г шинэчлэн байгуулна. 6.1.5. Үндэсний номын сангийн бүтэц, орон тоо, хүний нөөцийн судалгааг гаргаж, БСШУСЯ-нд хүргүүлэн, шийдвэрлүүлэхэд анхаарна.	комисс шинээр томилогдон ажиллах хугацаанд Монгол улсын Үндэсний номын сангийн “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ыг батлуулж уг журмын дагуу үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан ажилласнаар: ✓ Фондуудын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй ажиллагаанд хяналт тавьж ажилладаггүй байсан чийг тохируулах 4 төхөөрөмжийг ажиллуулах талаар судалгаа хийж, уг төхөөрөмжийг шалгаж үзээд холболт хийх зураг схем гарган зардлыг төсөвлөж захиргаа санхүүгээр шийдвэрлүүлснээр төсөв төлөвлөгөөний дагуу холболт угсралтыг хийж гүйцэтгүүлэн уг 4 төхөөрөмжийг байнгын ажиллагаанд оруулсан. ✓ Уншлага, фондын номын санчдын өдөр тутмын бүртгэлийг Коха програмын цахим бүртгэлтэй тулган хянаж байна. ✓ Фондын номын төлөвлөгөөт тооллогын хэрэгжилтэнд хяналт тавьж анхааран ажиллаж байна. ➤ Хүний нөөцийн бүрэлдэхүүн хөдөлгөөний судалгаа, СУ-10 статистик судалгаа болон бусад хүний нөөцийн судалгаануудыг шинэчлэн хийж холбогдох газруудад явуулсан. ➤ Ажлын байрны шаардлага хангаагүй 6 ажилтанаас бусад 76 ажилтантай хөдөлмөрийн гэрээг шинэчлэн байгуулсан. ➤ Үндэсний номын сангийн дүрэм, бүтэц, орон тоог шинэчилж өөрчлөх асуудлыг БСШУСЯ-д тавьж, Сайдын 2016-09-30-ны өдрийн А/58 дугаар тушаалаар шинэ дүрэм, бүтэц баталгаажиж шийдвэрлэгдсэн.
6.2. Номын санчид, ажилтан албан хаагчдын	6.2.1. Номын сангийн ажилтнуудын мэдлэг	➤ Номын сангийн захиргаанаас ажилтнуудын боловсрол мэдлэг чадварыг дээшлүүлэхэд анхаарч суралцах хугацаанд цалинтай

мэргэжлийг дээшлүүлэх, мэдлэг чадварыг сайжруулах	чадвараа дээшлүүлэхэд анхаарч, номын сангийн мэргэжлээр гүнзгийрэн суралцах боломжийг бүрдүүлэхэд анхаарч ажиллана. 6.2.2. Гадаад, дотоодод богино хугацаанд сурах, мэргэжил дээшлүүлэх, эрдэм шинжилгээ, судалгаа болон гадаад хэлний чиглэлээр суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ. 6.2.3. Номын санчид, ажилчдад зориулсан төрөл бүрийн лекц, ярилцлага мэргэжлийн чиглэлийн уралдаан тэмцээн зохион байгуулна. /Зудаа/	чөлөө олгох боломжоор хангаж байгаа ба Уншлага үйлчилгээний хэлтсээс Т.Түвшинтунгалаг, С.Гэрэлтуяа, Б.Тунгалаг, Ц.Мөнх, Ж.Дэлгэрмаа, Ч.Тэрбиш нар СУИС-ийн Соёлын сургуульд номын сан-мэдээллийн ажилтан мэргэжлээр эчнээ болон оройн түргэвчилсэн сургалтад суралцаж байна. Ахлах номын санч П.Энхээ 2016 оны 1-р сард мастер хамгаалсан. ➤ Номын сангийн ажилтнуудын мэдлэг чадвараа дээшлүүлэхэд анхаарч, номын сангийн мэргэжлээр гүнзгийрэн суралцах боломжийг бүрдүүлэхэд анхаарч 2 номын санч Соёлын Боловсролын Дээд сургуулийн номын сангийн ангид сурч байна. ➤ Ажилтнуудынхаа мэргэжлийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор дараах сургалт семинарт хамрагдуулсан. Үүнд: ✓ МНСК-аас зохион байгуулсан “Library update-2016” номын санчдын сургалт, ✓ СУИС-аас зохион байгуулсан “Соёлын орон зай: Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл” эрдэм шинжилгээ, онол-практикийн хурал ✓ МНСК-аас зохион байгуулсан “Цахим мэдээллийн сангийн эрх авах” сургалт ✓ “Тамхи ба стресс”, “Дэлгэцийн донтолт” сэдэвт лекцүүд ✓ Академик англи хэлний 3 сарын сургалтанд гадаад хэлний мэргэжилтэн Ш.Бота суралцаж мэдлэг мэргэжлээ дээшлүүлсэн. ✓ Нийт ажилтан, албан хаагчдад Галын болон Гамшгийн тухай хууль, Тамхины хяналтын тухай хуулийг сурталчилах сургалтыг галын байцаагч Ц.Болдбаатар, “Ажлын байрны
--	--	---

		халдвар хамгаалал”, “Тамхи ба эрүүл мэнд”, “Стресс түүнээс ангижрах нь” сэдвүүдээр Наркологийн эмнэлгийн халдвар судлаач эмч И.Оюунчимэг, их эмч Ц.Эрдэнэбулган нараар сонирхолтой лекц ярилцлага хийлгэж, сургалт зохион байгуулсан.
“Төрөөс баримтлах соёлын бодлого”- 3.1.9.соёлын салбарт харилцан үр ашигтай гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх; 4.2.2.соёлын үнэт зүйлийг бүтээх, соёлын өвийг хадгалж хамгаалах, сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэхэд чиглэсэн иргэн, байгууллага, аж ахуйн нэгжийн санал санаачилга, үйл ажиллагааг дэмжих; 4.3.8.гадаад орны музей, архив, номын санд хадгалагдаж байгаа монголын түүх, соёлын холбогдох эд өлгийн зүйл, эх хэрэглэгдэхүүнийг судлах, хэвлэн нийтлэх, эрдэм шинжилгээний үйл ажиллагаа болгох, сурталчлах зэргээр олон нийтэд таниулах; Долоо. “Мэргэжлийн хүрээнд гадаад дотоодын байгууллагуудтай стратегийн түншлэл байгуулж, харилцан ашигтай ажиллах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
7. Гадаад, дотоод хамтын ажиллагааг харилцан ашигтай өргөжүүлэх 7.1.Гадаадын үндэсний номын сан, эрдэм шинжилгээний байгууллагуудтай хамтран ажиллах	7.1.1. Гадаад орны Үндэсний номын сан, эрдэм шинжилгээний олон улсын байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлж, гэрээний дагуу хамтран ажиллана. 7.1.2. Гадаадад номын санчдыг сургах асуудлыг боловсруулах, туршлага судлах, олон улсын хуралд номын санчдыг оролцуулна. /2-3 номын санчийг хамруулах/	➤ Гадаад, дотоодын номын сангуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлж Япон, ОХУ, БНСУ, Хятад , Казакстан зэрэг улсын 10 гаруй номын сантай байнгын холбоо тогтоож гэрээний дагуу хамтран ажиллаж, 36 нэр төрлийн 181 ном гадаадын номын сан эрдэм шинжилгээний байгууллагад илгээн, 172 нэр төрлийн 172 ном, 9 нэр төрлийн 668 сонин, 159 нэр төрлийн 565 сэтгүүлийг гадаадын номын сан эрдэм шинжилгээний байгууллагуудаас хүлээн авч бүртгэн холбогдох фондуудад шилжүүлсэн. ➤ Өвөр Монгол орны Үндэсний номын санд Орчин үеийн номын сангийн техник технологийн хөгжил дэвшлээс суралцах, шинжилгээ судалгаа хийх, туршлага солилцох чиглэлээр ном зүйч Б.Бат-Эрдэнэ, инженер Ариунболд нар 14 хоногийн сургалтанд хамрагдаж мэргэжил мэдлэгээ дээшлүүлсэн. ➤ Аз хур, Интер ном, Сэлэнгэ пресс, Сод пресс, УБ принт, Интер ном, Адмон, Монсудар, МУИС-ийн хэвлэх, Соёл урлаг судлалын хүрээлэн, Удам соёл, Хүмүүн бичиг сонин, Хаан тамга урлал, УДЭТ, УХТ, МЗХ, ШҮА ... гэх мэт ном хэвлэл, соёл урлагийн байгууллагуудтай тогтмол хамтран ажилласан.

7.2. Дотоод хамтын ажиллагааг эрчимжүүлэх	7.2.1. Төрийн болон төрийн бус бизнесийн, ном хэвлэлийн, соёл урлагийн байгууллагуудтай хамтран ном хэвлэл, үндэсний соёл уламжлалыг сурталчлах арга хэмжээг зохион байгуулна.	➤ Төрийн болон төрийн бус бизнесийн, ном хэвлэлийн, соёл урлагийн байгууллагуудтай хамтран ном хэвлэл, үндэсний соёл уламжлалыг сурталчлах арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаж номын санд ном бүтээлийн дээжээсээ бэлэглэсэн зохиолч уран бүтээлч хамт олон хэвлэлийн компани болон байгууллагуудад “Батламж” гардуулах ажлыг уламжлал болгосон. Зохион байгуулсан соёл танин мэдэхүйн арга хэмжээ: ➤ БНКаз Улсын тусгаар тогтнол болон хоёр улс дипломат харилцаа тогтоосны 25 жилийн ойн баярыг тохиолдуулан БНКазУ-ын элчин сайдын яам, МУҮНС хамтран 2016 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдөр “Казах номын булан” нээсэн ➤ Ховд аймгийн урлагийн зөвлөлтэй хамтран ажиллаж зохиолч, хөгжмийн зохиолч, зураач уран бүтээлчдын уран бүтээл зохиол бүтээлийн дээжээс Үндэсний номын сан болон бусад аймгийн номын сангуудад хувиарлах ➤ БСШУСЯам - 47, Хүний эрхийн үндэсний комисс - 210, МЗЭХ - 1260, Соёлын өвийн төв - 200, НҮБ-ийн Хүүхдийн сан - 2037ш, Д.Цэвэгмид сан - 63, зохиогч Д.Гарамжав - 53, ЭЗХАХБ - 100 ш, Монгол судлалын шилдэг өв цуврал Юань улсын судар 1-18 боть 282 ш зэрэг хэвлэн нийтлэгч, зохиогч, албан байгууллагуудаас ирсэн 4252 ш ном хүлээн авч хот, дүүрэг, 21 аймаг сумдын номын санд хуваарилан тарааж, түгээх ажлыг хийж гүйцэтгэв. ➤ Дэлхийд цор ганц номонд зориулсан “Данжуурын гэрэлт хөшөө”-нд хүндэтгэл үзүүлэх үйл ажиллагаа ➤ Нийгэмд эерэг, гэгээлэг мэдээлэл дамжуулах зорилгоор манай номын сангийн фонд болон хувь хүмүүст өгсөн өвөрмөц, сонин содон гарын үсэгтэй номуудаар анх удаа “Гарын үсэгтэй ном”-ын үзэсгэлэн зохион байгуулсан.
--	---	---

Монгол Улсын Үндэсний Номын сангийн дүрэм”-ийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэлийг хангах ажлын хүрээнд: “Найм. Төсөв санхүү, бүртгэлийн үйл ажиллагааг сайжруулах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ:		
8.Төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалт, бүртгэл тооцооны системийг боловсронгуй болгох: 8.1. Төсвийг оновчтой хуваарилах, санхүүгийн тайлан мэдээ, үндсэн хөрөнгийн ашиглалт, бүртгэлийг сайжруулах	8.1.1.Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулна. 8.1.2.НБББББ-г боловсруулж, стандарт, журам зааврыг чанд мөрдөн санхүүгийн тайлан, мэдээг үнэн, зөв, хугацаанд нь гаргана. 8.1.3. Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах, эд хөрөнгийн тооллого бүртгэлийг хагас, бүтэн жилд зохих журмын дагуу хийнэ. 8.1.4. Үндэсний номын сангийн архивын баримт материалыг цэгцэлж, зохих хууль, дүрмийн дагуу бүрдүүлнэ.	➤ 2016 оны батлагдсан төсвийг сар бүрийн хуваарийн дагуу үр ашигтай зарцуулсан. ➤ Сар бүрийн мэдээ, НДШ-ийн болон татварын тайлан, балансыг хугацаанд нь үнэн зөв гарган өгсөн. ➤ Сангийн сайдын 2016 оны 126, Захирлын А/83 тоот тушаалын дагуу Үндсэн хөрөнгийн хагас жилийн тооллого буюу Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллогыг 2016.05.04-ний өдрөөс 05.24-ний өдрүүдэд хийж, нийт 427 нэрийн 4’ 150’270’501 төгрөг 93 мөнгөний үнэтэй үндсэн хөрөнгө тоолж, тооллогын явцад шинээр худалдан авсан эд хөрөнгийг тооллогод бүрэн хамруулсан. Цаашид ашиглагдах боломжгүй, ашиглалтын хугацаа дууссан 115 нэрийн 118, 691.963 төгрөг 95 мөнгөний үнэтэй актлах үндсэн хөрөнгийн саналыг холбогдох байгууллагад явуулсан. 2016 оны жилийн эцсийн тооллогыг 2016 оны 12 сарын сүүлчээр хийхээр төлөвлөж байна. ➤ 2014-2015 оны архивын баримтыг үргэлжлүүлэн шинээр ангилан ялгаж, дутууг нь олж нөхөн бүрдүүлэх, дугаарлах, товъёог бичих, нягтлан шалгах, акталж устгах баримтыг ялгаж БББНШК-ын хурлаар оруулахад бэлтгэв. Мөн “Байгууллагын үйл ажиллагаанд үүссэн нийтлэг баримт бичгийн хадгалах хугацааны үлгэрчилсэн жагсаалт”-ын дагуу нягталж хадгалах хугацааг тодорхойлж устгах хэргийн бүртгэлүүдийг хөтөлсөн.
“Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого”- Стратегийн зорилт. 2. Соёл, урлагийн байгууллагуудын материаллаг бааз, барилга байгууламжийн зориулалт, эрүүл ахуй, гоо зүй, техникийн болон үйлчилгээний чанарт тавигдах орчин үеийн хэрэгцээ шаардлагыг тусгасан стандартыг боловсруулж мөрдөх ажлын хүрээнд:		

“Ес. Номын сангийн орчин нөхцлийг сайжруулах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
9.Номын сангийн орчин нөхцлийг сайжруулах 9.1. Үйлчилгээний тав тухтай орчин бий болгох	9.1.1.Үндэсний номын сангийн шинэ барилгын ажлыг тасралтгүй явуулахад анхаарч, гүйцэтгэгч компани, зургийн компанитай тогтмол харилцаатай ажиллан хяналт тавина. 9.1.2.Номын сангийн барилгын дээвэрт хэсэгчилсэн засвар хийнэ. 9.1.3.Номын сангийн дулаан, сантехник, цахилгааны аюулгүй ажиллагааг хангаж, хэсэгчилсэн засвар үйлчилгээг тогтмол хийнэ.	➤ Шинэ барилгын ажилд хяналт тавих ажлын хэсэг 3 удаа барилга дээр очиж ажлын явц байдалтай танилцан зургаар баримтжуулсан бөгөөд 2016 онд төсөв хөрөнгөнөөс шалтгаалан ажил удааширч 6.24-ний өдрөөс эхэлсэн тул гүйцэтгэгч компаний удирдлагуудтай тогтмол холбоотой байж ажлын гүйцэтгэлийг хурдасгах талаас нь хөөцөлдөж ажилласан. ➤ Дээвэрт хийх засварыг төсөв санхүүгийн боломжгүйгээс хийгдээгүй боловч дээврийн ус гоождог хэсгүүдэд будаг түрхэх,гялгар уут дэвсэх байдлаар түр арга хэмжээг авсан. ➤ Гадна талын худаг, узель, фондууд болон бусад шаардлагатай газруудад сантехникийн засварыг хэсэгчлэн хийж /100-гийн хаалт, изгон, контр, муфьт, винтель, жийрэг резин, холигч крант, уян холбоос г. м/-ийг шинээр сольсон. Эвдэрсэн дулааны моторыг мэргэжлийн байгууллагаар засуулж ажиллагаанд оруулсан. Өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг ханган хаалга, цонхуудыг дулаалж, эвдэрсэн цоож, нугасуудыг засварласан. Нийт овъектод цахилгааны үзлэг шалгалтыг байнга хийж, холболт, масс, кроткоос үүсэж болох зөрчлүүдийг цаг тухайд нь засварласан. Дулааны моторыг хянах самбарт засвар үйлчилгээг хийсэн.
Монгол Улсын Үндэсний Номын сангийн дүрэм”-ийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэлийг хангах ажлын хүрээнд:		
“Арав. Ажилтнуудын нийгмийн асуудалд анхаарч, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэх” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ		
10. Номын санчдын нийгмийн асуудлыг анхаарч, урамшууллын системийг боловсронгуй	10.1.1. Номын санчдын нийгмийн асуудалд анхаарч, халамж үйлчилгээг зохих журмын	➤ Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай” хуулийн 2-р бүлэг, “Үйлдвэрчний эвлэлүүдийн эрхийн тухай” хуулийн 5-р зүйл, “Хөдөлмөрийн тухай” хуулийн 18-р зүйлийг үндэслэн

болгох	дагуу үзүүлнэ.	Үндэсний Номын Сангийн захиргаа, Үйлдвэрчний Эвлэлийн Хорооны хооронд хөдөлмөрийн харилцааг зохицуулах, ажил үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, ажилчдын цалин хөлсийг нэмэгдүүлэх, нийгмийн баталгааг шийдвэрлэх зорилгоор хамтын гэрээг байгуулан ажиллаж байна. Ажилтнуудын нийгмийн идэвхийг өрнүүлэх зорилгоор номын сангуудын дунд зохион байгуулагддаг “Биеийн тамир, спортын бага наадам”, “Мартын 8” урлаг, спортын нэгдсэн арга хэмжээ, “Соёл, урлагийн ажилтны өдөр” зэрэгт нийт ажиллагсдыг зохион байгуулж хамруулсан. ➤ Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт оруулахааар СБД-ийн ЭМН-тэй гэрээ хийсэн. ➤ Сар шинийн баяр, Үндэсний номын сангийн 95 жилийн ойгоор өндөр настнуудыг хүлээн авч урамшуулсан. ➤ Соёлын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 1 дэхь хэсгийн 2 дахь заалт, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 50 дугаар зүйлийн 50.1, Засгийн газрын 1996 оны 96 дугаар тогтоолыг үндэслэн Мэргэжлийн ур чадварыг үнэлж дүгнэх комиссыг томилон, шинэ журам баталж мөрдсөн. Урамшуулал хүнд нийт төгрөг, нэмэгдэл хөлс хүнд нийт төгрөг, ур чадварын нэмэгдэл нийт хүнд..... төгрөг олгосон. Үүний үр дүнд ажилчдын идэвхи санаачилга, үүрэг хариуцлага, ажлын бүтээмж сайжирсан.
10.1. Нийгмийн халамж үйлчилгээг үзүүлэх	10.1.2. Эрүүл мэндийн үзлэгт нийт ажилтнуудыг хамруулна. 10.1.3. Байгууллагаас өндөр насны тэтгэвэрт гарсан хүмүүсийг хүлээн авч, хүндэтгэл үзүүлнэ. 10.1.4. Шагнал урамшууллын системийг оновчтой болгож, зохих журмын дагуу ур чадварын нэмэгдэл болон бусад нэмэгдлийг олгоно.	
Улсын төсөв /мян.төг/	981.033.1	
Өөрийн үйл ажиллагааны орлого /мян.төг/	27.505.0	
Хөрөнгө оруулалт /мян.төг/	1000.0.0	
Дэмжлэг, хандив	=	Нийт дүн: 2008.538.1

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ НОМЫН САНГИЙН ФОТО ТАЙЛАН

Монгол улсын үндэсний номын сан “Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одон”-гоор шагнууллаа

Монгол улсад орчин цагийн номын сан үүсэж, Монгол улсын Үндэсний номын сан байгуулагдсаны түүхт 95 жилийн ойг тохиолдуулан Үндэсний номын санг Монгол улсын төрийн дээд шагнал "ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОН"-гоор шагналаа.

95 жилийн ойн баярын үйл ажиллагаа 2016 оны 11 сарын 19-ны өдөр боллоо. Нээлтийн үйл ажиллагааг Үндэсний номын сангийн захирлын үүрэг гүйцэтгэгч Б.Ичинхорлоо нээж, Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дэд дарга Б.Нэргүй "Монгол улсын Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одонгоор шагнах тухай" МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигийг сонордуулан шагналыг гардуулсан юм.

"Монгол улсын Үндэсний номын сангийн нэрэмжит шагнал"-тай боллоо

Монгол үндэстний бичиг соёлын өвийг хадгалагч, уламжлан хөгжүүлэгч, түгээн дэлгэрүүлэгч манай номын сангийн 95 жилийн түүхэн ойн баяраар бас нэгэн сайхан үйл явдал болсон нь "Монгол улсын Үндэсний номын сангийн нэрэмжит шагнал" буй болсон явдал юм. Тус шагналыг "Хүндэт тэмдэг" дагалдах бөгөөд номын сангийн шинжлэх ухааны салбарыг хөгжүүлэх гэгээн үйл хэрэгт үр бүтээлтэй ажиллаж, тодорхой амжилт гаргасан салбарын албан хаагч нарт гардуулсан юм.

Хүндэт тэмдгийн бэлэгдэл нь 4 зүг 8 зовхисыг илэрхийлсэн цацраг суурин дотор дуусахгүй үргэлжлэх алхан хээгээр дугуйруулан хүрээ хийж, түүний дотор талд 2 см диаметр бүхий цул мөнгөн дэвсгэр дээр МУҮНС гэсэн үгийг тойруулан бичсэн. Төв хэсэгт ном гэдэг үгийг монгол бичгээр дэлгэсэн ном хэлбэртэйгээр оруулсан бөгөөд дээд талд нь нар, сар, галыг дүрсэлсэн.

Энэхүү хүндэт шагналын анхдагчдаар БСШУСЯ-ны ахлах мэргэжилтэн Б.Баяраа, МАЗЭШХ-ийн дарга Д.Энхтунгалаг, ФХХ-ийн дарга Б.Тунгалаг нар тодрон гардан авсан. Мөн БСШУС-ын сайд Ж.Батсуурь мэндчилгээ дэвшүүлж, номын сангийн хөгжилд хувь нэмэр оруулсан ажилтан албан хаагчдыг төрийн болон салбарын одон медалиар шагнасан юм.

“ҮНДЭСНИЙ БИЧИГ ҮСГИЙН БАЯР- 2016” АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД ЗОХИОН БАЙГУУЛАГДСАН АЖЛУУД

Монгол улсын Засгийн газрын 2004 оны 163 дугаар тогтоол, Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн 2003 оны монголын бичиг үсгийн баяр тэмдэглэн өнгөрүүлэх 105 дугаар зарлиг, БСШУСЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2016 оны 4 сарын 13-ны А/184 дүгээр тушаалын дагуу Үндэсний номын сан “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг 4 дүгээр сарын 29-нөөс 5 дугаар сарын 3-ны өдрүүдэд тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Тус арга хэмжээний:

Уриа: “Үндэсний баримтат өвийг хамгаалья”

Ерөнхий зохион байгуулагч: Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Үндэсний номын сан

Хамтран зохион байгуулагчид: МУ-ын Ерөнхийлөгчийн тамгын газар, Үндэсний архивын газар, Улаанбаатар хотын төв номын сан, Хүүхдийн төв номын сан, МУИС-ийн МХСС, МУБИС, “Хүмүн бичиг” сонин, “Сод номун” төв, “Бичиг соёл” төв.

Нээлт:

“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын албан ёсны нээлтийн ажиллагаа 2016 оны 4 дүгээр сарын 29-ний 11.00 цагт Монгол улсын Үндэсний номын сангийн Их уншлагын танхимд эхлэв.

Баярын үйл ажиллагааг Монгол улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд Л.Гантөмөр нээж үг хэлэв.

Нээлтийн ажиллагаанд БСШУСЯ-ны Соёлын бодлого зохицуулалтын газрын дарга Д.Гантөмөр, Соёлын өвийн хэлтсийн даргын үүрэг гүйцэтгэгч С.Урантөгс, Хэлний бодлогын Үндэсний зөвлөлийн ажлын албаны дарга н.Нарангэрэл, Архивын ерөнхий газрын дарга И.Саруул, МУИС-ийн багш Ш.Чоймаа, С.Дулам, МСҮЗ-ийн нарийн бичгийн дарга Д.Заяабаатар, Ардын уран зохиолч Т.Галсан, СГЗ, зохиолч-яруу найрагч Г.Мэнд-Ооёо болон нийслэл, орон нутгийн номын сан, ном хэвлэлийн байгууллагын төлөөллүүд мөн монгол бичгийн уралдаанд 200 гаруй хүн хүрэлцэн ирж оролцов.

амжилт гаргасан оюутан, сурагчид зэрэг нийт Бичиг үсгийн баярыг тохиолдуулан БСШУСЯ-ны “Үндэсний бичиг соёлыг дэлгэрүүлэгч” тэмдгээр монгол бичгээ эрхэмлэгч хүмүүсийг шагнаан урамшуулж, МУИС-ийн МХХШТ-ээс жил бүр зохион байгуулдаг Ардын багш Д.Чойжилсүрэнгийн нэрэмжит “Монгол бичгийн улсын уралдаан”-ы дүнг танилцуулан тус тус шагнал гардуулав.

МУУНС-гаас “Номын сангийн тухай” хуулийн дагуу өөрийн оюуны бүтээлээс бэлэглэсэн хэвлэх үйлдвэр, хувь хүмүүст

талархлын батламж гардуулж, төгсгөлд нь БСШУСЯ болон МУҮНС-гаас 21 аймгийн төв номын санд номын дээжсээс бэлэглэлээ.

Эрдэм шинжилгээ - онол практикийн хурал:

Хөтөлбөрийн дагуу “Монголчуудын бичиг үсэг-соёлын баримтат өв болох нь” сэдэвт эрдэм шинжилгээ - онол практикийн хурал 2016 оны 5 дугаар сарын 2-нд Үндэсний номын сангийн Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит эрдэм шинжилгээний уншлагын танхимд болов.

Тус эрдэм шинжилгээний хуралд эрдэмтэн, судлаачид 11 илтгэл тавьж хэлэлцүүлсэн бөгөөд БСШУСЯ-ны Соёлын өвийн хэлтэс, ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний комисс, Соёлын өвийн төв, ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэн, Архивын ерөнхий газар, Монгол улсын Үндэсний номын сан, МУИС, Гандантэгчинлэн хийдийн Эрдэм судлалын хүрээлэн, Соёл, урлаг судлалын хүрээлэн, “Хүмүн бичиг” сонины газар, тэдгээрийн судалгааны чиг үүрэг бүхий нэгжийн ба бусад байгууллагын төлөөллүүд болох 60 орчим хүн оролцов.

Хурлыг нээж БСШУСЯ-ны Соёлын өвийн хэлтсийн даргын үүрэг гүйцэтгэгч С.Урантөгс хэлсэн үгэндээ: *“Энэхүү хурал анх удаа болж байгаагаараа онцлог юм гэдгийг цохон дурдаад, “Баримтат өв” нь тухайн улс орны түүх, хэл, соёл, ёс заншлыг тээн хадгалж байдаг судалгаа шинжилгээний чухал хэрэглэгдэхүүн бөгөөд тухайн цаг үеийн талаар илүү тодорхой, дэлгэрэнгүй мэдээллийг багтаасан байдаг. Үндэсний хэмжээнд баримтат өвийг сурвалжлан тогтоох, бүртгэн баримтжуулах, шинжлэн судалж нийтийн хүртээл болгох замаар дэлхий нийтэд хэл, соёлоо сурталчлах, хойч үедээ үндэсний түүх, соёлоороо бахархах үзлийг бий болгоход чиглэгдэх болно*” гэдгийг онцлон тэмдэглэлээ.

Хурлаас дэвшүүлсэн санал:

- Улс орны тусгаар тогтнолын баталгаа болсон эх хэл бичиг, соёлоо үндэсний хэмжээнд сурталчлаад зогсохгүй дэлхийн түвшинд таниулах, эх хэлээ эрхэмлэн дээдлэх, соёлын баримтат өвийг судалгааны эргэлтэнд оруулах;
- Цаашид энэхүү эрдэм шинжилгээний хурлыг үргэлжлүүлэн жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулж байхаар тогтож, соёлын баримтат өвийг судлах улам гүнзгийрүүлэн хөгжүүлэх тухай хэлэлцэж, төр засгийн төв байгууллагуудад асуудал дэвшүүлэн тавьж шийдвэрлүүлж байх зэрэг үнэтэй, чухал саналуудыг хуралд оролцогсад дэмжлээ.

Дүгнэлт:

Хурлын үйл ажиллагааг хааж БСШУСЯ-ны Соёлын өвийн хэлтсийн дарга С.Урантөгс хэлсэн үгэндээ: *“Монголчуудын бичиг үсэг-соёлын баримтат өв болох нь” сэдэвт өнөөдрийн эрдэм шинжилгээний хурал нь чухамхүү Соёлын баримтат өвийн*

үндэсний хэмжээний бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, баримтат өвийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах, сэргээн засварлах, судалгаа шинжилгээний эргэлтэд оруулах, сурталчлах, хаана ямар байгууллага, хувь хүнд соёлын баримт хадгалагдаж байгааг нээж илрүүлэх, улс орны тусгаар тогтнолын баталгаа болсон эх хэл бичиг соёлоо үндэсний хэмжээнд сурталчлаад зогсохгүй дэлхийд таниулах, эх хэлээ эрхэмлэн дээдлэх, соёлын баримтат өвийг судалгааны эргэлтэнд оруулах чухал ач холбогдолтой арга хэмжээ боллоо> гэж дүгнэлээ.

Тавигдсан илтгэлүүдээр “Монголчуудын бичиг үсэг-соёлын баримтат өв болох нь”: Эрдэм шинжилгээ-онол практикийн хурлын илтгэлийн эмхтгэлийг БСШУСЯ, МҮҮНС-аас эрхлэн хэвлүүлж (5,6 х/х), хуралд оролцогсдын хүртээл болгосон нь эрдэмтэн судлаачдын талархлыг хүлээлээ.

Уран бичлэгийн үзүүлбэр:

МҮҮНС-гаас Үндэсний бичиг үсгийн баярын арга хэмжээний хүрээнд уран бичлэгийн уралдаан болон үзүүлбэрийг уламжлал болгон зохион байгуулж ирсэн бөгөөд энэ жил “Бичиг соёл” төвтэй хамтран 2016 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдөр “Уран бичлэгийн үзүүлбэр”-ийг их уншлагын танхимд зохион байгуулав.

Уг “Уран бичлэгийн үзүүлбэр”-т уран бичлэгийн бүтээлийн үзэсгэлэнг дэглэн тавьж үзүүлбэрийн хэсгийг зохион байгуулж, урд жилүүдийн уралдаанд шалгарч байсан уран бүтээлчдээс урьж оролцуулан, үзүүлбэрт уран бичлэгээр бичсэн 43х95см хэмжээтэй 6 ширхэг бүтээлийг хүлээн авч, их уншлагын танхимд байрлуулан үзүүлж сурталчилсан зэрэг нь энэхүү арга хэмжээний онцлог бөгөөд үр дүнтэй ажил боллоо.

Арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулагдсан үзэсгэлэнгүүд:

Үндэсний номын сангаас “Баримтад мөнхөрсөн зүтгэлтнүүд”, “Нүүдэлчин монголчуудын ном: цаг хугацаа, орон зайгаар аялах нь”, “Монголчуудын бичиг үсгийн дурсгал” зэрэг 3 үзэсгэлэн зохион байгуулснаас гадна Архивын ерөнхий газар, Хэл зохиолын хүрээлэнгээс баримтат бичгийн дурсгалаар, МУБИС, Улсын тэргүүний 84 дүгээр сургуулиас оюутан, сурагчдын уран бүтээлийн үзэсгэлэнг гаргаж, олон нийтэд үзүүлэн таниулав.

- “Баримтад мөнхөрсөн зүтгэлтнүүд” үзэсгэлэнг ХХ зууны эхэн үеийн Монголын бичгийн болон улс төрийн зүтгэлтнүүдэд холбогдох 91 баримтат өвийг ном нэг бүрт тайлбар тодорхойлолт бичиж дэглэв. Үзэсгэлэнд гар бичмэл, барын ном болон бусад ном судрын дээжсээс дэлгэн үзүүлснээс гадна тухайн

баримтад холбогдох зүтгэлтнүүдийн намтар, фото зургийг эх сурвалжаас нь олж татан олон нийтийн хүртээл болголоо. Эдгээр баримт нь XX зууны эхэн үеийн ахуй амьдрал, оюун санааны хөгжил, шүтлэг бишрэл, нийгмийн төвшин зэрэг олон асуудлыг эдүгээ бидэнд таниулж байгаа бодит дурсгал болохоос гадна бичмэл түүхийн сурвалж болох тул шинжлэх ухаан, танин мэдэхүйн чухал ач холбогдолтой болно. Тус үзэсгэлэнг нийт 435 хүн үзэж сонирхлоо. Мөн Үнэт ховор номын үзэсгэлэнгийн танхимд Архивын ерөнхий газраас захидалд хамаарах 13 баримтат өв, Соёлын өвийн төвөөс 3 ширхэг хадны бичээсийн хуулбар, Хэл зохиолын хүрээлэнгээс 32 ном, судраар тус тус үзэсгэлэн гаргаж нийтийн хүртээл болгов.

- “Нүүдэлчин монголчуудын ном: цаг хугацаа орон зайгаар аялах нь” сэдэвт үзэсгэлэнг анх удаа дэглэж, янз бүрийн материал дээр /үйс, торго даавуу, арьс илгэ/ бичсэн 35 ховор гар бичмэл, төрөл бүрийн барыг дэлгэн үзүүлсэн нь уншигч олны сонирхлыг ихээр татлаа.
- “Монголчуудын бичиг үсгийн дурсгалаас” үзэсгэлэн нь жил бүр зохион байгуулагддаг бөгөөд энэ жилийн тухайд Үндэсний номын сангийн сан хөмрөгт хадгалагдаж буй эх хэл-бичиг соёлын холбогдолтой, монголчуудын хэрэглэж байсан бичиг үсгүүдийн дурсгалын талаарх 119 ном хэвлэлийг дэлгэн толилуулав.
- Мөн Үндэсний номын сантай бичиг үсгийн баяраар байнга хамтран ажиллаж ирсэн сургуулиудын үзэсгэлэн гаргаж сурталчиллаа.
 - МУБИС-ийн оюутнуудын уран бичлэгийн үзэсгэлэн;
 - Улсын тэргүүний 84 дүгээр сургуулийн сурагчдын уран бүтээлийн үзэсгэлэн.

Номын худалдаа, солилцоо, хэвлэх үйлдвэрүүдийн бүтээгдэхүүний сурталчилгааг зохион байгууллаа:

Үндэсний бичиг үсгийн баярын хүрээнд номын худалдааны байгууллага, хэвлэх үйлдвэрүүдтэй хамтарч номын худалдаа, солилцоо болон бүтээгдэхүүний танилцуулга, сурталчилгаа хийж 12 байгууллага оролцов.

Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдрүүдэд номын сангийн I давхарт Аз хур, Интер ном, Мон судар, Адмон, Сэлэнгэ пресс, Сод пресс, МУИС-ийн хэвлэх, Соёл урлаг судлалын хүрээлэнгийн номын худалдаанууд, II давхарт Удам соёл, Хүмүүн бичиг сонин, Хаан тамга урлал, Улаанбаатар принт хэвлэлийн байгууллагууд тус тус байрлаж өөрийн ном, хэвлэл бусад бүтээгдэхүүнээ танилцууллаа.

Үндэсний бичиг үсгийн баярын бүхий л арга хэмжээг MYONPT, UBS, TB5, TB9, MN25, Eagle TV, World TV, Монцэмэ агентлаг, Өдрийн сонин болон Номын сангийн вэб сайт, Facebook хуудсаар дамжуулан тухай бүр олон нийтэд мэдээллээ.

“НОМЫН БАЯР - 2016”

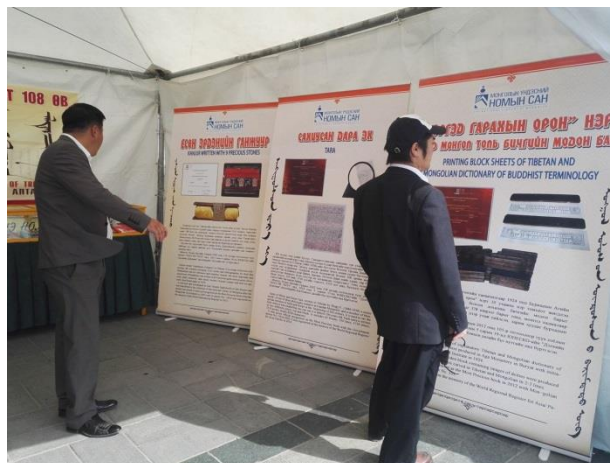
Уламжлалт зан заншлаа хөгжүүлж, ард иргэд, хүүхэд залуусын ном эрдэмд нөхөрлөх хандлагыг улам бүр дэмжих зорилгоор 2012 оны 8-р сарын 24-ний өдөр Монгол Улсын Ерөнхийлөгч 158 дугаар зарлиг гаргаж, жил бүрийн 9-р сарын 3 дахь долоо хоногийн бямба гарагийг “Номын баярын өдөр” болгосон билээ.

Энэхүү зарлиг гарснаар улс орон даяар номтой холбоотой ажлууд хүүхэд залуус руу чиглэн өрнөсөөр байгаа төдийгүй, улмаар ном уншдаг, гэртээ номын сантай байх нь орчин цагийн оюунлаг хүн бүрийн хүсэл сонирхол, эрхэмлэн дээдэлдэг амьдралын хэв маяг, хэвшил болоод байна.

Энэ удаагийн “Номын баяр-2016”-г 9-р сарын 16-ны өдөр жанжин Сүхбаатарын талбайд Монгол Улсын Үндэсний номын сан, Улаанбаатар хотын төв номын сан, Хүүхдийн төв номын сан, 21 аймгийн номын сангууд, хэвлэлийн газрууд, номын дэлгүүрүүд, зохиолч, орчуулагч, сэтгүүлчид, хөдөө орон нутагт номын бизнес эрхлэгчид, Д.Нацагдоржийн нэрэмжит “Тэргүүний уншигч-Номын сайн нөхөр” тэмдэгтнүүд, номын элгэн садан, номд дурлагчид нэгэн дор цуглаж баяраа тэмдэглэлээ.

Өдөрлөгийн хүрээнд Үндэсний номын сангаас “Шинэ ном - 2016” үзэсгэлэнг 51 номоор, “Хамгийн хамгийн” номын үзэсгэлэнг 106 номоор тус тус гаргаж нийт 157 ном хэвлэлийг баярт оролцогч өргөн олонд сурталчиллаа.

Үүний зэрэгцээ ЮНЕСКО-гийн “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн “Дэлхийн баримтат өвийн жагсаалт”-д бүртгэгдсэн баримтат өвүүдийг сурталчиллаа.

БСШУС-ын яамнаас номын баяжилтаар хийгдсэн номыг хуваарийн дагуу төв, орон нутгийн нийтийн номын сангуудад хүлээлгэн өглөө.

Мөн “Study UK” төвөөс нийслэлийн болон аймаг орон нутгийн нийтийн номын сангуудад англи хэл дээрх бизнес, эдийн засгийн чиглэлийн хамгийн сүүлийн үеийн 88 нэрийн 137 ширхэг 47.965.500 төгрөгийн үнэ бүхий номуудыг хандивлах үйл ажиллагааг зохион байгууллаа. Үүнд:

- МУҮНС-д – 87 нэрийн 261 ширхэг 15,523,900 төгрөгийн
- 21 аймгийн ТНС-д тус бүр – 15 нэрийн 27 ширхэг 1,450,000 төгрөгийн

- Хотын ТНС болон салбар номын сангуудад тус бүр – 21 нэрийн 54 ширхэг 1,850,000 төгрөгийн номыг жагсаалтын дагуу хүлээлгэн өглөө.

“Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” зөвлөгөөнд зориулан “Багадаа уншсан номууд” хүүхдийн номын үзэсгэлэнг 130 номоор гаргаж олон нийтэд сурталчилсан.

Үзэсгэлэнгийн нээлтэд Олон улсын хүүхдийн номын зөвлөлийн гүйцэтгэх захирал Лиз Пэйж болон аймаг орон нутгийн нийтийн номын сангийн захирлууд оролцлоо.

МОНГОЛ УЛСЫН НОМЫН САНГУУДЫН ӨМНӨ ТУЛГАРЧ БУЙ ЧУХАЛ АСУУДЛУУДЫГ ХЭЛЭЛЦЛЭЭ

Монгол улсын Үндэсний номын сангийн 95 жилийн ойд зориулан Монголын номын сангуудын өмнө тулгарч байгаа чухал асуудлуудаар 2 төрлийн хэлэлцүүлгийг, 2016.10.28-нд “Номын сангийн ангиллууд, түүний хэрэглээ”, 2016.11.16-нд “Каталогч, номзүйчдийн нэгдсэн хэлэлцүүлэг” сэдвээр тус тус зохион байгууллаа.

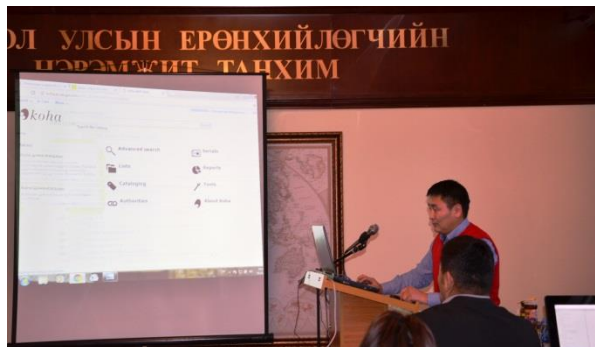
Тус хэлэлцүүлгүүдэд БСШУСЯ, Монголын номын сангийн консерциум, СУИС-ийн Соёлын сургууль, Үндэсний номын сан, Хотын төв номын сан, Хүүхдийн төв номын сан, МУИС, АУУИС, ШУТИС, МУБИС, БХИС, ХААИС-ийн номын сангуудын төлөөллүүд оролцов.

“Номын сангийн ангиллууд, түүний хэрэглээ” сэдэвт хэлэлцүүлэгт монголын номын сангуудад ашиглаж байгаа Номын сан номзүйн ангилал ба Дьюигийн аравтын ангиллын талаар өөр өөрийн номын сангийн практикт хэрхэн хэрэглэж байгаа арга туршлагын талаарх илтгэлүүдийг сонсож, эдгээр ангиллыг улсын хэмжээнд хичнээн номын сан ашиглаж байгаа судалгааг тус тус

танилцуулав.

Харин **“Каталогч, номзүйчдийн нэгдсэн хэлэлцүүлэг”** нь 2 хэсэгтэй зохион байгуулагдсан ба / хэсэгт каталогжуулалтын олон улсын МАРК21 форматыг дэмждэг Коха программыг үйл ажиллагаандаа хэрэглэдэг номын сангууд өөрсдийн каталогжуулалтаа танилцуулж, ажиллах явцад гарч буй давуу болон сул талуудаа ярилцсан бол // хэсэг “Цахим мэдээллийн сан” сэдвээр өрнөж, лавлагаа мэдээллийн үйл ажиллагааг автоматжуулж, номын сан хооронд номзүйн мэдээллээ солилцоход Zotero програмыг хэрхэн ашиглах талаар санал бодлоо чөлөөтэй хэлэлцлээ.

Нээлттэй хэлэлцүүлэг явуулсны үр дүнд БСШУСЯ-ны дэргэдэх Номын сангийн зөвлөлөөр дараах асуудлыг оруулахаар шийдвэрлэв. Үүнд:

1. Номын сан-номзүйн ангилал(ББК), Аравтын бүрэн ангилал(УДК), Дьюигийн аравтын ангилал(DDC)-гийн харьцуулсан судалгааг хийх;
2. Ном ангилах аргазүйг боловсруулах, хүртээх;
3. Үндэсний номын сан дээр Үндэсний номзүйн төвтэй болох суурийг тавьж ангиллын хөгжүүлэлтийн багийг (ажлын хэсэг) томилох;
4. Коха програмын каталогжуулалтын аргачлал гаргах, тусгайлан сургалт зохион байгуулах ажлын хэсэг томилох;
5. “Номын сангийн тухай хууль” болон “Үндэсний номын сангийн дүрэм”-д заасны дагуу Үндэсний номын сангаас ном ангилагч, каталогч, номзүйч зэрэг номын санчдыг тус тусын нарийн мэргэжлээр давтан сургах ба мэргэшүүлэх сургалт явуулж байх;
6. Ном хэвлэлтийн стандартыг тогтоох зайлшгүй шаардлагатай байгааг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад танилцуулах;
7. ISBN дугаар олгохдоо ангиллын заалт, зохиогчийн тэмдэгтийг зөв өгөх үүднээс холбогдох байгууллагатай хамтын гэрээ байгуулах мөн Үндэсний номын сан дээр ISBN, ISSN дугаар олгох эрх авах боломжийг судлах талаар;
8. Үндэсний номын сангаас номын сангуудын дэлгэрэнгүй судалгааг нарийн гаргах тухай тулгамдсан асуудлуудыг дэвшүүлсэн ач холбогдолтой хэлэлцүүлэг боллоо.

“ДАНЖУУРЫН ГЭРЭЛТ ХӨШӨӨ”-НД ХҮНДЭТГЭЛ ҮЗҮҮЛЛЭЭ /2016-05-18/

Монгол улсын Үндэсний номын сан нь Дэлхийн музейн өдрийг тохиолдуулан номонд зориулсан дэлхийд цор ганц “Данжуурын гэрэлт хөшөө”-ндөө хүндэтгэл үзүүлээ.

Онходын Жамьян 1924 онд өөрийн биеэр явж, халхын Сайн ноён хан аймгийн засаг хошой чин ван Наянттай есөн зүйл бүхий гэрээ хэлцэл хийж, зөвшөөрөл авсны үр дүнд 226 боть бүхий хэвлэмэл «Монгол Данжуур»-ыг Судар бичгийн хүрээлэнд үүрд эрдэнэчлэн хадгалуулсан үүх түүхтэй бөгөөд энэхүү түүхэн үйл явдалд зориулж боржин чулуун гэрэлт хөшөөг 1929 онд Монголын музейн анхны дарга “Чөтгөр” хэмээх Н.Дэндэв гуай босгосон байна. Тэрээр гайхамшигтай хурдан хуулбарлан зурдаг байснаас гадна чулуун сийлбэр хийхдээ гарамгай хүн байжээ.

Ёслолын үйл ажиллагаанд БСШУСЯ-ны мэргэжилтэн Д.Бямбасүрэн, зохиолч, яруу найрагч, “Чингис хаан” одонт Г.Мэнд-Ооёо, нэрт орчуулагч, Соёлын гавьяат зүтгэлтэн Го.Аким, Урлаг судлаач доктор С.Бадрал, Ардын уран зохиолч П.Бадарч, Т.Галсан, Д.Нямаа зэрэг нэр хүндтэй хүмүүс цэцэг өргөн хүндэтгэл үзүүлж, энэхүү бүтээлийн ач холбогдол, үнэ цэнийг танилцуулсан юм.

Мөн энэ үеэр нийгэмд эерэг, гэгээлэг мэдээлэл дамжуулах зорилгоор номын сангийн фонд болон алдартай хүмүүст зориулж бэлэглэсэн **гарын үсэгтэй номуудаар** анх удаа үзэсгэлэн гаргасан юм. Тус үзэсгэлэнд Гавьяат эмч, академич Э.Лувсандагва, Зохиолч, яруу найрагч, “Чингис хаан” одонт Г.Мэнд-Ооёо, Нэрт орчуулагч, зохиолч, СГЗ Го.Аким, Зохиолч, СГЗ Ж.Саруулбуян нарын хувийн номын сангийн ном, Урлаг судлаач, доктор С.Бадралын ном болон ерөөлийн үгтэй гарын үсгүүдийн цуглуулгаас тавигдсан.

Энэ өдөр Занабазарын нэрэмжит Дүрслэх урлагийн музейгээс эхлэн Улаанбаатар хотод байх түүх соёлын дурсгалт газруудаар аялах зорилготой аялалын багийнхан “Данжуурын гэрэлт хөшөө” болон “Гарын үсэгтэй номын үзэсгэлэн”-г үзэж сонирхлоо.

Үүнээс гадна ерөнхий боловсролын сургуулиудын 10 дугаар ангийн сурагчдын дунд монгол бичгээр зүйр цэцэн үгийг зөв, сайхан бичих аяны хүрээнд шалгарсан 1080 хүүхдийн бүтээл болох “Мянган эрдэнийн судар” номыг Монгол улсын Үндэсний номын санд гардуулсаныг “Үнэт, ховор номын музей”-дээ заллаа.

НОМЫН ХАНДИВ

Харвардын их сургууль, Массачусетсийн технологийн их сургуулийн 2015 оны төгсөгчид санаачлан улс орны хөгжилд хэрэг болохуйц бодлогын тэргүүлэх чиглэлүүдийн шинэ номуудыг Монгол улсын Үндэсний номын санд хандивлалаа. Тус арга хэмжээнд Харвардын их сургуулийн Төрийн удирдлагын сургуулийн төгсөгч Л.Оюун-Эрдэнэ, Хуулийн сургуулийн төгсөгч Б.Солонго, Харвардын АУИС-ын судлаач Б.Батзаяа нар оролцож эрдэмтэн профессоруудынхаа гарын

үсэгтэй номуудыг гардуулан өглөө. Олон нийтийн телевизүүдээр сурталчилан таниуллаа.

ШИНЭ НОМЫН НЭЭЛТҮҮД:

“Хөгжил бол цэгцрэх”

“Хөдөлгөөн нэг монгол нэг зүгт” групптэй хамтран Гадаад хэргийн сайд асан эрдэмтэн судлаач Г.Занданшатарын “Хөгжил бол цэгцрэх” номын нээлтийн үйл ажиллагааг амжилттай зохион байгууллаа. Уг номын нээлтэнд УИХ-ийн гишүүн Б.Бат-Эрдэнэ, Д.Сарангэрэл, Ганбаатар болон өндөр настан Х.Цэвэлээ зэрэг 130 гаруй уншигч төлөөлөгчид оролцлоо.

**“Монгол төрийн ой санамж ба Ю.Цэдэнбал”,
“Социализмын сүүлчийн хэлмэгдүүлэлтийн золиос”**

Монголын төр нийгмийн зүтгэлтэн Ю.Цэдэнбалын төрсний 100 жилийн ойд зориулж гаргасан “Монгол төрийн ой санамж ба Ю.Цэдэнбал” номын баярын нээлтийг 9-р сарын 5-нд, МУ-ын Гавъяат хуульч Ц.Шаравдоржийн туурвисан “Социализмын сүүлчийн хэлмэгдүүлэлтийн золиос “Юмжаагийн Цэдэнбал” баримт, нотолгоо, дурсамж, тэмдэглэл...” номын нээлтийг 9-р сарын 15-нд Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит эрдэм шинжилгээний уншлагын танхимд тус тус зохион байгуулсан. Энэхүү баяруудад МАХН-ын гишүүд, дэмжигчид, сонирхогчид нийт 50 гаруй хүн оролцсон бөгөөд Ю.Цэдэнбал даргын амьдрал уран бүтээлийн тухай баримтат киног дэлгэн толилууллаа.

Д.НАЦАГДОРЖИЙН НЭРЭМЖИТ УЛААНБААТАР ХОТЫН НИЙТИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН БҮТЭЭГДЭХҮҮН НИЙЛҮҮЛЭХ ҮР ДҮНГИЙН ГЭРЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Нэг. БОДЛОГЫН ЗОРИЛТ

1.1. Нийслэлийн Засаг даргын Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр болон Эдийн засаг, нийгмийн 2016 оны зорилтын биелэлт

Монгол улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны мөрийн хөтөлбөр, Нийслэлийн засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, 2016 оны нийгэм эдийн засгийн зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд олон нийтэд мэдлэг олгох, мэдээллийг хүргэх, тэдэнд зориулсан соёл танин мэдэхүй, соён гэгээрүүлэх чиглэлийн ажлуудыг зохион байгуулсан. Үүнд:

Агаар цэвэр Улаанбаатар

Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр: “Улаанбаатарын агаарын чанар” Хакатон хөтөлбөрийг их дээд сургуулиудын оюутан залуустай хамтран зохион байгуулж, төсөл боловсруулан шалгарсан төслийн санхүүжилтийн эрхийг АНУ-ын ЭСЯ-наас гардуулан өгсөн. “Эко-Ази” менежментийн дээд сургуулийн багш Эрдэнэбаяртай “Уур амьсгалын өөрчлөлтөнд усны дасан зохицохуй” сэдэвт уулзалтыг зохион байгуулсан.

Харааны бэрхшээлтэй иргэдийн уншлагын танхимд “Агаарын бохирдлын тухай” АНУ иргэн судлаач Чисато Фукуда уулзалт ярилцлага хийсэн. Мөн “Агаарын бохирдлоос өөрийгөө хэрхэн хамгаалах вэ” зөвлөмж яриа, “Агаар цэвэр Улаанбаатар” байнгын үзэсгэлэн, “Агаарын бохирдол”, “Агаарын бохирдол хүний эрүүл мэндэд”, “Агаарын бохирдлоос сэргийлье” сэдэвт мэдээ мэдээлэл, санамж өгөх ном зүй, “Хэрэглэгчийн жилд” сэдвээр картын сангаа нэмэгдүүлсэн.

Хөрсний орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр: “Хөрс - Орчны бохирдол” байнгын үзэсгэлэн 31ш ном, 26 хуудас мэдээлэл, “Байгаль орчноо ногоон болгоход бидний хувь нэмэр” үзэсгэлэнг 16ш номоор, “Гамшигаас урьдчилан сэргийлэхүй” сэдэвт үзэсгэлэн 12ш номоор, “Агаар, хөрс, орчны бохирдол”, “Цөлжилт” сэдэвт 106ш хэвлэмэл хуудсаар мэдээ мэдээллийг уншигчдад сурталчилж, “Экологи” мэдээллийн самбарт орчны бохирдол эрүүл ахуйн тухай мэдээллийг тогтмол байршуулж ажилласан.

Дэлхийн байгаль хамгаалах өдрөөр “Хүрээлэн” төслийн багийн гишүүн Агниг урьж “Хүрээлэн” амьд байгалийн тухай цуврал кино болон байгаль орчны бохирдолын тухай хэлэлцүүлэгийг зохион байгуулж уг төслийн талаарх нээлттэй танилцуулга мэдээлэл хийсэн бөгөөд уулзалтын дараа уг төслийн 2-р ээлжийн баримтат кино цуглуулгаас гаргаж нийт 82 хүн оролцсон.

Усны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр: Америкт сургууль төгсөгчдийн холбооны гишүүн Жавзансүрэнтэй хамтран “Дэлхийн усны өдөр” сэдэвт уулзалт, “Ус эрдэнэ”, “Ус чандмань эрдэнэ”, “Ус хамгийн чухал хэрэглээ” сэдэвчилсэн үзэсгэлэн 52 номоор, “Усны үнэ цэнэ”, “Ус хүний эрүүл мэнд”, “Ус ба эрүүл мэнд” сэдэвт мэдээлэл санамж өгөх ном зүй, “Ус,агаар эрүүл амьдрал” цуврал мэдээллийг 58ш хэвлэмэл материалаар гарган сурталчилсан. “Дэлхий усны өдөр”-тэй холбогдуулан төв болон салбар номын санд сэдэвчилсэн үзэсгэлэн, зурагт хуудас, мэдээ мэдээлэл гаргаж сурталчилсан.

Амины сууцтай Улаанбаатар

“Өрх бүр үйлдвэрлэгч” сэдэвчилсэн үзэсгэлэн, “Гэр хороолол-дахин төлөвлөлт” сэдэвт нийтлэл материалаар картын сангаа баяжууллаа. “Амины орон сууцны шилдэг загвар” фото зургийн үзэсгэлэнг тогтмол гаргаж байна.

Ажилтай орлоготой Улаанбаатар

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг асрах, хөгжүүлэх төвийг дүүрэг бүрт байгуулах зорилтын хүрээнд: Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан уншлагын танхимд 2016.01.02-06.04 хооронд “Англи хэлний сургалт”-ыг АНУ-ын иргэн Judy Emerson, City их сургуулийн англи хэлний багш Т.Ананд нар өөрсдийн санаачлагаар явуулж байна. Мөн 2011 оноос 2014 он хүртэл Монголын хараагүйчүүдийн үндэсний холбооны студид бүтээгдсэн хүртээмжтэй хэлбэрийн 30 ширхэг цахим номыг сонгон авч CD дээр буулгаж, нэг бүрчилсэн бүртгэлд авч, каталогжуулахад бэлэн болгосон. Харааны бэрхшээлтэй уншигч үйлчилүүлэгчдийн дунд туслах технологийн уулзалт сургалт зохион байгуулж CD дээр бичигдсэн DAISY номыг хэрхэн унших тухай болон CD-гээр daisy ном уншигч PLEX-TALK төхөөрөмжийг танилцуулж хэрхэн ажиллуулахыг заасан.

Найрсаг Улаанбаатар хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд:

1. Найрсаг Улаанбаатар хөтөлбөрийн хүрээнд 2016 оны 05 сарын 20-21-ний өдрүүдэд “UB Book Fair” буюу Улаанбаатар номын баярын арга хэмжээнд оролцсон. Уг арга хэмжээнд:

- Номын сангийн үйл ажиллагаа сурталчилсан
- Эхний 100 хүнд номын сангийн үнэмлэх үнэгүй нээлгэх эрхийг олгосон
- Номоор сугалаат худалдаа явуулсан
- Танин мэдэхүйн уралдаан тэмцээн зохион байгуулсан.

2. “Харилцааны соёл”, “Амар байна уу”, “Ажил амжилтын гараа” сэдэвт үзэсгэсэн 37 ш номоор, “Харилцаа гэж юу болох”, “Эелдэг зөв харилцаа” сэдэвт мэдээллийг 8ш хэвлэмэл хуудсаар уншигчдад хүргэсэн.

3. СХД-ийн 13, 2 дугаар хорооны иргэдэд “Улаанбаатарчууд уншиж байна” хөтөлбөрийн хүрээнд зөөврийн номын сангаар үйлчилгээ үзүүлсэн ба дэлхийн сонгодог 50 зохиолоор үзэсгэлэн гаргасан. Мөн Ном хөтөлбөрийн хүрээнд номын сангийн үйлчилгээг уншигчдад хүргэж мэдээллээр хангах зорилгоор ХУД-ийн ЕБС-ийн 15, 18, 52, 75, Яармагийн 63-р тусгай дунд сургууль, 65, 72-р цэцэрлэг, МДС, ОИС, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг нийт 2864 уншигчид хүргэж, 2-8 дугаар ангийн сурагчдыг “Номын сангаар аялалцгаа” хөтөлбөрийн хүрээнд номын санг танилцуулах аялалыг зохион байгуулсан.

4. “Зугаатай уншлага” сэдэвт ЕБС-ийн бага ангийн сурагчдад ном унших дадал олгох, номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцах хөтөлбөр зохион байгуулсан.

5. “Дэлхийн аялал жуулчлал” үзэсгэлэн 38ш номоор

6. Олон нийтэд зориулан 2 удаагийн урлагын тоглолтыг АНУ-ын ЭСЯ-тай хамтран зохион байгуулсан бөгөөд “American Divas-Modern Tunes” тоглолтонд дуучин Т.Солонго болон залуу дуучин Ариунжаргал нар, “UB JAZZ MESSENGERS” тоглолтонд UB JAZZ messengers жааз хамтлагтай өөрсдийн уран бүтээл болон Америкийн алдартай эмэгтэй дуучдын эмэгтэйчүүдийн эрхийн талаарх асуудлыг хөндсөн дуунуудаас тоглолоо. Тоглолтонд нийт 220 гаруй хүн оролцлоо.

7. “Би мөрөөдөж байна” англи хэл дээрх илтгэлийн уралдаан зохион байгуулсан.

8. Үндэсний бичиг соёлын өдрийг тохиолдуулан Боловсролын хүрээлэнгийн ЭША багш Д.Баттогтохыг урьж уншигч, хэрэглэгчдийн дунд “Ном унших соёл болон эссэ хэрхэн бичих вэ”, Нийслэлийн БГД-ийн 47-р сургуулийн багш, Хэл шинжлэлийн магистр, арга зүйч Б.Ононмөрөнг урьж “Эх хэлээ эрхэмлэн дээдлэх учир” сэдэвт уулзалтыг тус тус зохион байгуулсан. Нийт 148 хүүхэд залуучуудад хийсэн.

9. Залуучуудын ажлын идэвх өөртөө итгэх итгэлийг сайжруулах тэдний чөлөөт цагийг үр дүнтэй өнгөрүүлэхэд нь дэмжих зорилгоор Ганабэлл институттай хамтран “Цаг төлөвлөлт” сонирхолтой лекцийг 2 удаа зохион байгуулж нийт 70 хүн оролцсон.

10. БСШУСЯ-тай хамтран Монгол улсын гадаад харилцааны хамтын ажиллагааны хүрээнд ЭСЯ болон төлөөлөгчийн газруудаас явагддаг албан ёсны тэтгэлэгт

хөтөлбөрүүдийн талаарх нээлттэй мэдээллийн үйл ажиллагааг нийт 3 удаа зохион байгуулж 400 орчим хүн оролцож мэдээлэл авлаа.

Англи хэлний яриа болон англи хэл дээр илтгэл тавьж сурах боломжтой клубуудын уулзалтыг AIESEC болон UB Toastmasters клубуудтэй хамтран олон нийтэд нээлттэйгээр хүргэж байгаа бөгөөд хагас жилийн хугацаанд нийт 30 удаа зохион байгуулж 765 хүүхэд залуучуудыг хамруулсан.

11. Хүүхэд залуучуудын англи хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэхэд нь дэмжлэг болох зорилгоор Баасан гариг бүр англи хэл дээрх номын клубын уулзалтыг 16 удаа зохион байгуулсан бөгөөд нийт 461 хүн хамрагдсан байна.

12. Англи хэл дээрх чанга уншлагыг 14 удаа зохион байгуулж нийт 181 сурагчдыг хамруулсан байна. Уншлагыг “Big” цувралаас хийсэн бөгөөд байгаль орчин, ан амьтад, хүмүүсийн харилцааны сэдвүүдээр хийсэн.

13. Америкийн соёл мэдээллийн төв дэх цаасан болон лего роботикийн тоглоомын цуглуулгаар хүүхдийн бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх, тэдний англи хэл газарзүйн мэдлэгийг нэмэгдүүлэх, эцэг эхтэйгээ хамт номын санд чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх боломжтой 2 төрлийн хөтөлбөрийг нийт 20 удаа зохион байгуулж уг хөтөлбөрүүдэд нийт 316 хүүхэд, эцэг эхчүүд (14 гэр бүл) хамрагдсан байна.

14. Америкийн Монгол судлалын төвтэй хамтран олон нийтэд нээлттэй цуврал яриаг 8 удаа 227 хүнд хүргэсэн байна. Тус цуврал нь Монголын талаарх судлаачдын бүтээлүүдийн танилцуулга байдаг бөгөөд Монгол болон Америк судлаачид өөрсдийн бүтээлийг танилцуулдаг.

15. “Зохиолын баатрууд уран бийрээр амилахуй” гар зургийн уралдааныг “Ирээдүй” цогцолборын ахлах сургуультай хамтран ахлах, дунд ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулсан.

Нийслэл дүүрэг, хороодын болон нийтийн эзэмшлийн зам талбайд утасгүй интернетийн бүс бий болгоно гэсэн заалтын хүрээнд:

1. Үндсэн сүлжээний хэрэглээ тайлангийн хугацаанд Интернэтийн татаж /download/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 68.50 Mbps, дунджаар 2,08 Mbps, түгээж /upload/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 74,43 Mbps, дунджаар 235,51 Kbps хүрсэн байна.

2. Утасгүй Интернэтийн сүлжээний хэрэглээ тайлангийн хугацаанд Интернэтийн татаж /download/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 78,73 Mbps, дунджаар 2,41 Kbps, түгээж /upload/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 17,33 Mbps, дунджаар 196,04 Kbps хүрсэн байна.

3. Онлайн каталог: <http://koha.pl.ub.gov.mn> -ийг Google.Analytics тусламжтайгаар каталогт мэдээлэл хайж байгаа үзүүлэлт 2015 оны 12 дугаар сарын 21-ээс 2016 оны 12 дугаар сарын 12-ийг хүртлэх хугацаанд 75618 хэрэглэгч зочин /visits/ 270651 хуудасны мэдээлэл үзжээ. Нийт электрон каталогийн хэрэглэгчдийн 72.6 % нь шинээр орж байгаа хэрэглэгчид үлдсэн 27,4% хуучин хэрэглэгч тайлангийн хугацаанд холбогдсон байна.

4. Иргэдэд мэдээллийг ил тод, шуурхай хүргэх ажлын хүрээнд байгууллагын твиттер-953 жиргээ илгээгдэж, 455 дагагчтай, ub.public library фейсбүк-29501 дэмжигчтэйгээр тус тус нийгмийн сүлжээгээр мэдээллийг түгээж байна.

5. Харааны бэрхшээлтэй иргэдийн брайль болон цахим номын сангийн үйлчилгээний албан ёсны facebook хуудсыг хөтөлж, олон нийтэд үйл ажиллагааны мэдээллийг хүргэсэн.

Аюулгүй амгалан Улаанбаатар

Архи, тамхи үйлдвэрлэх, худалдан борлуулахад тавих хяналтыг чангатгаж хэрэглээний соёлыг төлөвшүүлнэ гэсэн заалтын хүрээнд:

“Эрүүл байхын үндэс”, “Тамхины хор” сэдэвт үзэсгэлэн, “Тамхины талаарх ташаа ойлголтууд”, “Тамхи ба эрүүл мэнд”, “Архи тамхи-хорт хэрэглээ”, “Номын сан тамхигүй

орчин”, “Тамхины хор хөнөөл” “Гэр бүлийн хүчирхийлэл” сэдэвт мэдээ мэдээлэл, зурагт хуудас, байнгын самбар гарган сурталчилсан. “Эрүүл чийрэг монгол хүн” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд “Эрүүл мэндийн яамны зөвлөмж”- 8 хуудас бүхий мэдээлэл, материал, “Эрүүл байхын үндэс” сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг 17 номоор, “Хүнсээр эмчлэх гайхамшиг” мэдээлэл 6 хуудас материалаар тус тус гаргаж сурталчилсан.

“Архи тамхигүй өсвөр үе” сэдэвт уулзалт, “Зөв амьдрал” сэдэвт мэдээллийн самбар гарган сурталчилсан.

Мансууруулах бодисын хорт нөлөөг таниулан, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах заалтын хүрээнд:

1. “Мансууруулах бодисын хор хөнөөл”, Архи, тамхины хор хөнөөл болон ХДХВ, БЗХӨ-ий талаар Хар тамхи мансууруулах бодисоос иргэдийг хамгаалах нийгэмлэгийн тэргүүн Ш.Лхагвасүрэн болон Глобал сантай хамтран бүтэн өдрийн сургалтын хөтөлбөрийг зохион байгуулсан.
2. СХД-ийн ахлах байцаагч Б.Жавзанхорол, Б.Одгариг нартай Гэр бүлийн хүчирхийлэл, мансууруулах бодисын хор уршигийн талаар уулзалт ярилцлага зохион байгуулсан.
3. Хар тамхи мансууруулах бодисоос иргэдийг хамгаалах нийгэмлэгийн болон Глобал сантай хамтран согтууруулах ундаа болон мансууруулах бодис түүний хор нөлөө мөн ХДХВ, БЗХӨ-ийн талаарх зөв ойлголт мэдлэгийг өсвөр үеийнхэнд хүргэх, сургалтанд оролцогчдоор үе тэнгийн сургагч багш бэлтгэх бүтэн өдрийн сургалтыг 2 удаа зохион байгуулсан.
4. Олон улсын ДОХ-ын эсрэг өдрийг угтан “ДОХ-оос хэрхэн урьдчилан сэргийлэх вэ?” сэдэвт уулзалтыг зохион байгууллаа.

Авилгагч Улаанбаатар

“Авилгын эсрэг хамтдаа” сэдэвт үзэсгэлэн 7ш ном, 4ш хэвлэмэл материалаар, “Хууль таны амьдралд”, “Ухаалаг төр”, “Хүн худалдаалах гэмт хэргээс сэргийлье” үзэсгэлэн 18ш номоор, “Авилгаас ангид явъя” санамж өгөх ном зүй, “Хүн худалдаалах гэмт хэргээс сэргийлье” сэдэвчилсэн үзэсгэлэн 7ш ном, 2 хуудас материалаар гаргаж сурталчилсан.

1.2. Архив, албан хэрэг хөтлөлт

Өргөдөл, санал, гомдлын шийдвэрлэлт:

Тайлант хугацаанд ирсэн 28 өргөдлийн 26 өргөдлийг 100 хувь барагдуулж ажилласан бөгөөд өргөдөл гомдлын индекс 0,821 байна.

Хариутай бичгийн шийдвэрлэлт:

Дурдсан хугацаанд 67 албан бичиг ирснээс 16 нь edoc.ub.gov.mn буюу АХХНС-ээр ирж 100 хувь шийдвэрлэгдсэн. Нийт хариутай 33 албан бичигт бүртгэл хяналтын карт хөтлөн хяналт тавьж ажилласнаас 31 бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлэж, 2 бичиг хяналтанд байна.

Хоёр. ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2.1. Уншлага үйлчилгээний талаар

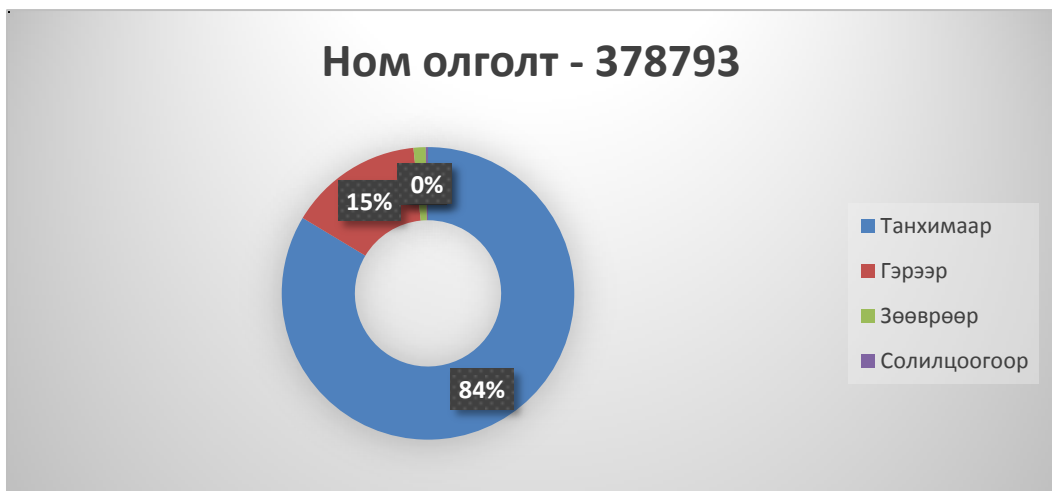
Төв болон салбар номын сангийн хэмжээнд 2016 оны бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийг доорх хүснэгтээр үзүүлбэл:

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
1.	Уншигч	22500	13698	58.29%
2.	Ирц	171000	166713	97.49%
3.	Ном олголт	427500	378793	88.61%

2016 оны уншлага үйлчилгээний төлөвлөгөөт үзүүлэлтүүд 58 - 97 хувийн биелэлттэй байна. 2016 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн “Нэг уншигч-нэг номын сан” гэсэн үйлчилгээний чиглэлийг баримтлан уншигч үйлчлүүлэх эрх нээлгэсэн тохиолдолд төв болон салбар номын сангуудаар алинд нь ч ижил үйлчлүүлж болохуйцаар үйлчилгээний нөхцөлд өөрчлөлт оруулсан нь уншлага үйлчилгээний төлөвлөгөөт үзүүлэлтүүд буурахад нөлөө үзүүлсэн байна.

Ном олголтын хэлбэрийг авч үзвэл нийт ном олголтын:

- Танхимаар үйлчлүүлэгсэд 316759 ном 83.62 хувь
- Зөөврийн үйлчилгээгээр 5090 ном 1.34 хувь
- Ном солилцоогоор 926 ном 0.24 хувь
- Гэрээр ном олгохоор 56018 ном 14.79 хувийг тус тус эзэлж байна.

2.2. Фондын бүрдүүлэлт, хадгалалт хамгаалалтын талаар

2016 оны байдлаар 542 нэрийн 2456ш 52,719,722 төгрөгийн шинэ ном, 6 нэрийн 6 ширхэг 90,000 төгрөгийн төлбөрийн, 659 нэрийн 1304 ширхэг 12,526,900 төгрөгийн номыг бэлэг хандивын журмаар буюу нийт 1213 нэрийн 3772 ширхэг 65,426,622 төгрөгийн номыг тус тус бүрдүүлэн авсан. Дээрх бүрдүүлэлтээр болон бэлэг хандиваар авсан бүх номыг Олон нийтэд үйлчлэх тасаг, салбар номын сангуудад хүлээлгэн өгч уншлаганд шилжүүллээ. Мөн Ярьдаг номын төвийн 13 нэрийн 127 ширхэг 35,986,003 төгрөгийн брайль ном, АСМТ-ийн 26 нэрийн 26 ширхэг 113,300 төгрөгийн англи хэл дээрх номонд тус тус техник ажиллагаа хийж, Дэйзи студид бүтээгдсэн 103 цахим номыг данс бүртгэлд бүртгэн уншлаганд шилжүүлсэн.

Тогтмол хэвлэлийн захиалгыг чанартай хийж, дугаар ирэлт, хадгалалт хамгаалалтанд хяналт тавьж, эхний хагас жилд төвлөрсөн номын сангийн хэмжээнд 29

нэр төрлийн 3,629,000 төгрөгийн тогтмол болон цахим /4 нэрийн/ хэвлэл захиалан уншигчдад үйлчилж байна.

Тайлангийн хугацаанд үндсэн фондны нийт 300 номын мэдээллийг засварласан үзүүлэлттэй байна.

Төвлөрсөн номын сангийн хэмжээнд 7897 номын мэдээллийг электрон каталогт оруулсан байна.

Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан DAISY төв:

- МХҮХ-ны студид уншигдсан 30 ширхэг номын бичлэгийг шалгаж хүртээмжтэй хэлбэрт оруулан CD дээр буулгаж, нэгбүрчилсэн бүртгэлд авч, электрон каталогт орууллаа.

- БСШУСЯ-аас дэмжигдсэн хүртээмжтэй хэлбэрийн 50 нэрийн цахим ном бүтээх ажлын хүрээнд хүлээн авсан аудио бичлэгийг DAISY 3 хэлбэрт оруулж бэлэн болгон хүлээлгэн өгсөн. Үүний хүрээнд 2016 оны 4-р сарын 29-ний өдөр Дэлхийн номын, Олон улсын Зохиогчийн эрхийн, Үндэсний бичиг соёлын өдрийг тохиолдуулан харааны бэрхшээлтэй хүмүүст зориулан бүтээгдсэн (daisy) болон брайль номын албан ёсны нээлтийг БСШУСЯ-тай хамтран зохион байгуулж бүтээгдсэн (daisy) сонсох хэлбэрээр болон брайль ном, бүтээлийг хүлээлгэн өгөх номын нээлтийн үйл ажиллагаа зохион байгуулсан.

- Туслагч технологийн програм хангамжийн зөвлөмжийг 25 хүнд утсаар өгч, Монгол хэлний ярьдаг програмыг 10 хүний утас компьютерт суулгаж үйлчилсэн. Харааны бэрхшээлтэй хүмүүсд зориулсан “Туслах технологийн уулзалт”-ыг 3 удаа зохион байгуулж, харааны бэрхшээлтэй 10 уншигчийг хамруулан CD дээр бичигдсэн DAISY номыг хэрхэн унших тухай сэдвээр ярилцсан. Энэ үеэр CD-гээр daisy ном уншигч PLEX-TALK төхөөрөмжийг танилцуулж хэрхэн ажиллуулахыг заасан.

- Харааны бэрхшээлтэй иргэдийн брайль болон цахим номын сан үйлчилгээ”-ний албан ёсны фэйсбүүк хуудсанд нийт 30 гаруй мэдээллийг нийтэлж оруулсан байна.

- Үйлчилгээний болон студийн компьютеруудад програм хангамжийн засвар, програмыг дахин суулгах ажил нийт 10 удаа хийгдсэн ба техник хангамжийн доголдол гарсангүй. Үүнд: 2 Plex-talk DAISY ном тоглуулагч, 10 booksense DAISY ном тоглуулагчийн програмын update шинэчлэлтийг хийж, студийн 2, үйлчилгээний 2 компьютерын үйлдлийн системийг шинэчлэн суулгаж шаардлагатай програмуудыг шинээр суулгасан.

- Дэйзи мэргэжилтэн М.Цэнгэлийн санаачлагаар брайль бичгийг компьютерын системд нэвтрүүлэх ажлыг 2015 онд эхлүүлсэн бөгөөд энэ онд дэлхий даяар өргөн хэрэглэдэг DUXBURY брайль хөрвүүлэгч програм хангамжийн системд Монгол брайлийг суулгаж дууссан ба харааны бэрхшээлтэй хүмүүсийн NVDA дэлгэц уншигч програмд Монгол брайль албан ёсоор нэвтэрч Монгол цахим брайлийг хэрэглээнд оруулсан.

- Телевизийн хөтлөгч сэтгүүлчийн болон жүжигчний мэргэжилтэй, орчуулгын кинонд дуу оруулагч ажлын туршлагатай Г.Одсүрэн, П.Отгонтуул нарын 2 хүнийг DAISY ном уншигчаар сурган бэлдсэн. Уншигч П.Отгонтуул нь 3, уншигч Г.Одсүрэн 6 дэйзи ном тус тус уншсан байна.

- 2016 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдөр олон улсын Марракешийн гэрээ дэлхий даяар хүчин төгөлдөр хэрэгжиж эхэлсэн өдрийг тохиолдуулан энэ талаар FB live хийж олон нийтэд мэдээлэл хүргэсэн.

- 2016 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдөр Дэлхийн цагаан таягтны эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуудан “Хүртээмжтэй технологийн төв”-ийг санаачлан байгуулж, нээлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулсан. Тус нээлтийг FB live олон нийтэд төвийн үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл хийсэн.

2.3. Ном хэвлэл сэлбэн засах

Номын сангийн чөлөөт сонголттой уншлагын танхимын урагдаж гэмтсэн **435** номыг хэвлэлтийн анхны хэлбэр байдлыг алдагдуулахгүйгээр сэлбэн зассан ба бага гэмтэлтэй **2537** номыг номын санчид өөрсдөө сэлбэн зассан.

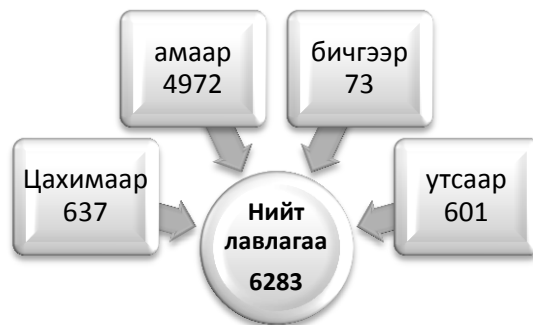
Төв номын сангийн тогтмол хэвлэлүүд болон санхүү, тасаг, салбаруудын баримтуудыг 121 нэгж болгон хавтасласан ба номын формуляр 3200 ширхэг хэвлэсэн.

Нийт 3772 ширхэг номонд техник ажиллагаа хийж, 3179 ширхэг номонд мэдрэгч ялтас нааж, нийт **7897** ширхэг номын мэдээллийг электрон каталогт оруулсан байна.

СУИС-ийн харъяа Соёлын сургуулийн өдөр болон эчнээ ангийн оюутнууд, мөн хөдөө орон нутгаас ирсэн номын санчдад “Ном сэлбэн засах” талаарх сургалтыг 6 удаа зохион байгуулсан.

2.4. Мэдээлэл, лавлагааны талаар

Тайлангийн хугацаанд уншигч үйлчлүүлэгч, иргэдэд номын сангийн лавлагааг нийт **6283** удаа өгсөн байна.

Бангкок хотын номын санд монгол номын номзүй, БНСУ-ын монголд орчуулагдсан уран зохиолын номзүй, БШУСЯ-нд Англи номын номзүй, Авилгаас ангид байх, Чихний чимэг болсон аялгуу сайхан монгол хэл, Элсэлт-2016, Монголын түүхэн үсэг бичгүүд, Мэргэжлээ хэрхэн сонгох вэ, Хүүхдийн номын сангууд, Харьцаа гэж юу вэ, С.Дашдооровын 80-жилийн ойд, Р.Чойномын 70-жилийн ойд, Пудрийг яаж зөв таних вэ, Тамхины хор хөнөөл, Эрүүл зөв хооллолт, Ус чандмань эрдэнэ, Байгаль экологи, Номтой зөв харьцах, Ус-хүний эрүүл мэндэд, Цөлжилт, Биологи, Монголын шилдэг уран зохиол, Дэлхийн шилдэг хүүхдийн уран зохиол, Үлгэр, домог, Хамгийн том, хамгийн жижиг ном, Д.Нацагдоржийн зохиол бүтээл, Түүхэн роман, Анагаахын чиглэлийн номууд, Чингиз Айтматовын зохиол бүтээлийн жагсаалт, Олон улсын харилцааны номууд зэрэг сэдвээр номзүйн гарын авлагыг үргэлжлүүлэн гаргаж сурталчилж байна.

2.5. Соёл, танин мэдэхүйн ажлын талаар

Төв болон салбар номын сангуудын хэмжээнд соёл, танин мэдэхүйн ажлуудаа Нийслэлийн Засаг даргын Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, Эдийн засаг, нийгмийн зорилтын дагуу төлөвлөн явуулахын зэрэгцээ өсвөр үе, залуучуудыг соён гэгээрүүлэх, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, хэрэгцээтэй мэдлэг мэдээллээр хангахад чиглүүлэн зохион байгуулдаг. Түүхэн ой, тэмдэглэлт өдрүүдэд зориулж нийт 302 удаа үзэсгэлэнг зохион байгуулсан байна.

Тайлант хугацаанд уулзалт, лекц 130, уралдаан тэмцээн 17, чанга уншлага 44, сургалт 206 удаа зохион байгуулан явуулахад 68000 орчим оролцогчид хамрагдсан байна.

- **Номын баярын хүрээнд:**

“Номын баяр”-ын арга хэмжээг 2016 оны 09 дүгээр сарын 16,17-ны өдрүүдэд төв талбайд 5 дахь удаагаа зохион байгуулсан. Үүнд:

Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулан гаргасан Брайль, Дэйзи буюу цахим хэлбэрээр бүтээгдсэн номын үзэсгэлэнг гаргаж, цахим номыг хэрхэн яаж, ямар төхөөрөмжийн тусламжтайгаар унших болон Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын сангийн харааны бэрхшээлтэй иргэдийн брайль болон цахим номын сангийн үйлчилгээний талаар иргэдэд сурталчиллаа.

“Номын баяр-2016” арга хэмжээний хүрээнд салбар номын санд Утга зохиол нийгмийн ажилтны дээд сургуулийн номын сантай хамтран 1-р курсын оюутнууд болон 58 дугаар сургуулийн 8в ангийн сурагчдыг оролцуулан Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт зохиолч Д.Даваанямтай уншигч –зохиолчдын уулзалт, “Номын ертөнц” үзэсгэлэн, “Номын баяр-2016” ном, материалын үзэсгэлэн гаргаж сурталчиллаа. “Ном уншихуйн соёл” - 10 номын сангийн танилцуулга, “Номыг зөв ашиглах”- зөвлөмж гаргаж, уншигчдад сурталчилсан. 22-р цэцэрлэгийн Г.Нарантуяа багштай бэлтгэл бүлгийн хүүхдүүдийг номын сантай танилцуулан чанга уншлага хийсэн ба “Хэн хамгийн сайн будсан бэ?”, Бага ангийн сурагчдын дунд “Үлгэрийн баатрууд амилахуй” сэдэвт жүжигчилсэн тоглолтын уралдааныг тус тус зохион байгууллаа.

- **Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулан дэйзи болон брайл форматад хөрвүүлсэн номын нээлт**

2016 оны 4 дүгээр сарын 29-нд БСШУСЯ-ны дэмжлэгтэйгээр хэвлэмэл ном бүтээлийг дэйзи болон брайл формат руу хөрвүүлсэн ном, бүтээлийг хүлээлгэн өгөх нээлтийн үйл ажиллагаа болсон. Нээлтийн үеэр цахим хүртээмжтэй хэлбэрт шилжүүлсэн 50 ширхэг номын үзэсгэлэн мөн Марракешийн гэрээ, Daisy стандартын танилцуулга, Дэйзи студийн болон Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын сангийн харааны бэрхшээлтэй иргэдийн брайл болон цахим номын сангийн үйлчилгээг танилцуулсан слайдан танилцуулгыг гаргаж сурталчиллаа.

“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын сан нь төв болон салбар номын сангийн хэмжээнд 2016 оны 04 дугаар сарын 27-ноос 05 дугаар сарын 03-ны өдрүүдэд уншигч, олон нийтэд зориулж хэд хэдэн үйл ажиллагаа зохион байгуулсан. Үүнд: УГЗ Төрийн зураач Ц.Ойдов, залуу зураач О.Андимана нарын уран бүтээлийн үзэсгэлэн, Төв номын санд хадгалагдаж буй Соёлын баримтат өвийн мэдээлэл, үзэсгэлэн, “Монгол бичиг, тод, соёмбо зэрэг бичиг үсгээр хэвлэгдсэн номын үзэсгэлэн болон “Толгой, титэм, гэдэс, шилбэ бүхий хүмүүн бичиг”, “Түүх тээсэн монгол бичиг”, “Монголчуудын бичиг үсгийн түүхэн уламжлалаас”, “Би монгол бичигтэн”, “Уран бичлэг” сэдэвт ном хэвлэл, мэдээллийн үзэсгэлэнг гаргаж сурталчилсан.

Боловсролын Хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ахлах ажилтан Д.Баттогтохтой ", Хэл шинжлэлийн магистр, арга зүйч Б.Ононмөрөнтэй “Эх хэлээ дээдлэхийн учир”, Монгол хэл-уран зохиолын ахлах багш Б.Алтанцэцэгтэй “Эх хэлээ эрхэмлэн дээдэлье”, Харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулан МЗЭ-ийн зохиолч, яруу найрагч Б.Ичинхорлоо зэрэг сэдэвт уулзалт, лекцүүдийг зохион байгуулсан.

- 2016 оны 5-р сарын 20-21-ний өдрүүдэд “Найрсаг Улаанбаатар” хөтөлбөрийн хүрээнд Чингисийн талбайд зохион байгуулагдсан **“ULAANBAATAR BOOK FAIR”** олон улсын номын баярт оролцож Төв болон салбар номын сан болон Америкийн соёл мэдээллийн төв, DAISY уншлагын танхимын үйл ажиллагааг танилцуулж, танин мэдэхүйн АХА тэмцээн, хуучин номын сугалаат худалдааг зохион байгуулсан. Мөн баярын үеэр 100 хүнийг номын сангийн уншигчаар үнэ төлбөргүй бүртгэлээ.

- **Уулзалт, лекц**

Америкийн Монгол судлалын төвтэй хамтран “Монгол улсад судалгаа хийж буй судлаачдын цуврал лекц”, БСШУСЯ-тай хамтран “Орчин үеийн номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага сургалт, зөвлөгөөн”, Нийслэлийн Өргөө амаржих газартай хамтран зохиолч Д.Цоодолтой “Номоор жигүүрлэсэн мөнхийн ачтан”, Соёлын сургуулийн багш А.Тогтоодуламтай “Монголчуудын түүхэн бичиг үсгүүд”, 58 дугаар сургуулийн багш Н.Цэнгэлтэй “Номтой зөв харьцах нь”, хэл уран зохиолын багш Шижиртуяатай “Монгол бичгийн хэрэглээ, үүсэл хөгжил”, СУИС-ийн Соёлын сургуулийн тэнхимийн эрхлэгч, багш А.Алтанчимэгтэй хийсэн “Номын санч мэргэжил сайхан”, Д.Нацагдоржийн 110 жилийн ойг угтан уншигчийн дунд Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт зохиолч Д. Даваанямтай, “Монгол бичиг-Хэл соёл” түүхэн уламжлал” сэдэвт уулзалтанд Монгол улсын гавъяат, монгол хэл уран зохиолын багш Ё.Эрдэнэцэцэгтэй, “Арван хуруу тэгш хүн” сэдвээр Улс төр менежментийн академийн захирал Д.Уламбаяртай, Хүүхэд залуучууд ялангуяа охид эмэгтэйчүүдэд үлгэрлэл болгох үүднээс ая зохиогч, дуучин, продюсер Ангирмааг урьж оюутан залуучуудтай, ЕБС-иудын сурагчдын дунд “Залуу манлайлал” цуврал лекцүүд, Д. Нацагдоржийн шагналт зохиолчидтой “Уншигч-зохиолчдын уулзалт” хэлэлцүүлэг, “Ном унших арга”, “Номын сайн нөхөр” сэдэвт зөвлөмж, тойм яриаг тус тус зохион байгуулсан.

Их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг угтан Монголын Хүүхдийн зохиолчдын холбоотой хамтран явуулсан арга хэмжээнд МЗЭ-ийн шагналт хүүхдийн

зохиолч, хүндийн өргөлтийн ахмадын дэлхийн аварга З.Далхжав, хүүхдийн зохиолч Утга зохиолын төлөө шагналт Ю.Санжаагончиг, МЗЭ-ийн шагналт хүүхдийн зохиолч Б.Лхагвасүрэн нарын зохиол, уран бүтээлүүдийг 14 хоногийн туршид уншигч,хэрэглэгчдэд сурталчилж,Бид юу уншихыг хүсдэг вэ? сэдэвт сэтгэл ханамжийн судалгаа авч Ахмад хүүхдийн зохиолч нарынхаа бүтээлүүдтэй хүүхэд багачууд, эцэг эхчүүдийг танилцуулах сурталчилах үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.

Хүүхдийн уншлагын үйл ажиллагааг сурталчилан таниулах уншигч хэрэглэгчдийг татах үүднээс УНШИГЧИЙН ТӨРСӨН ӨДӨР-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлсэн.

Дэлхийн гэр бүлийн өдрийг тохиолдуулан Эрхүү хотын нэрэмжит Ганзам 20, ЕБС – ийн 31-р сургуулийн сурагчид “Номын сан дахь бидний аялал” зохион байгуулж гэр бүлийн уншлагын танхимын үйл ажиллгатай танилцсан.

Англи хэл суралцаж буй хүүхэд залуучууд, иргэдэд зориулсан Англи хэл дээрх цуврал лекцүүд (зөвхөн уугуул англи хэлтэй Америк илтгэгчтэй), Англи хэл дээр эссэ хэрхэн бичих вэ? бичгийн англи хэл болон, англи хэлний багш нарт зориулсан цуврал курс болон онлайн сургалт, Англи хэлний ярианы болон илтгэл тавих клубуудыг мөн АНУ-ын ЭСЯ, Америкийн Монгол судлалын төв, ОУБ-ын сайн дурын ажилтануудтай хамтран зохион байгуулсан.

Англи хэл дээрх цуврал лекцийг 1-6, 9-12 дугаар сарын хугацаанд Пүрэв гараг бүр зохион байгуулсан бөгөөд АНУ-аас Монгол улсад ажиллаж амьдарч буй Америк иргэд ирж үнэ төлбөргүйгээр уншсан бөгөөд тус цувралд нийт 1640 хүн хамрагдсан байна. Тус цувралаар Монтана муж болон Монгол орны мөнх цаст хэсгүүд, Мужийн яармагууд, Эрүүгийн хуулийн систем дэх алдаа, Корпорацуудын нийгмийн хариуцлага ба Монгол улс, Америк хөл бөмбөг, Зохион бүтээгч ах дүүс Wright Brothers, Барбекю ба түүний гарал үүсэл, Гэгээн Валентины өдөр, Монголын дархан цаазат газрыг хамгаалах нь, Улаанбаатар хотын орчин (эрүүл ахуй), Дэлхийн өдөр, Далбаат завийг хэрхэн хийдэг вэ?, Жааз хөгжмийн түүх гэх мэт Америкийн түүх соёл, ёс заншил, болон америк монголын харилцааны тухай сонирхолтой лекцүүд хийгдсэн.

Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын нийтийн төв номын сангийн хүүхдийн уншлагын танхимаас 2 дах жилдээ зохион явуулж байгаа Астрид Линдгрений мэндэлсний 109 жилийн ойд зориулсан “Астрид Линдгрений уншлага” арга хэмжээний хүрээнд Астрид Линдгрений зохиол бүтээлийг орчуулсан хүүхдийн зохиолч Ж.Дашдондогтой уулзалт болон Астрид Линдгрений уран бүтээлийн үзэсгэлэн, Астрид Линдгрений гэрэл зургийн үзэсгэлэн, Зохион бичлэг, Гар зургийн уралдаан, Дээвэр дээр суудаг Карлсон зохиолоос 73-р сургуулийн 4а ангийн сурагчид дүрийн тоглолт явуулсан.

- **Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан** “Номын далайд хамтдаа аялая” чөлөөт уулзалт ярилцлагыг 9 удаа зохион байгуулж, С.Батболд, Эрхэс нарын харааны бэрхшээлтэй уншигчид зочноор оролцож Уильям Шекспирийн “Эмгэнэлт жүжгүүд”, Стефени Мэйер “Бүрэнхий” цуврал номуудыг уншсан тухай сэтгэгдэлээ хуваалцаж, Ж.Бямбаагийн Энэрэлгүй хорвоо, Хорвоогийн өнгө , Үнэний хорвоо номуудаар зочин уншигч Батцэрэнтэй ярилцлага хийсэн. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан Бид чадна ТББ- тай хамтран англи хэлний сургалтууд, Монголын тусгай олимпын хороог дэмжин Хүүхдийн клуб болон тусгай Олимпд орох бэлтгэл ажлын уулзалтуудыг зохион байгуулсан.

- **Тоглоомын өдөр хөтөлбөрийг** Мягмар гараг бүр тогтмол зохион байгуулсан бөгөөд нийт 21 удаагийн 186 хүүхдэд хүргэсэн байна. Тус хөтөлбөрөөр цаасан болон эвлүүлдэг, мөн англи хэлний үгсийн санг сайжруулах, сэтгэхүй хөгжүүлэх леги роботикийн тоглоомуудыг ашиглан явуулсан. Тус төвийн сайн дурын ажилтанууд болох Байгаль эх

лецей сургуулийн ахлах ангийн сурагчид нь хагас жилийн хугацаанд тус хөтөлбөрийг бага дунд ангийн сурагчдад явуулсан.

- **4Н хүүхдийн сургалтыг** нийт 22 удаа 4Н ТББ-тай хамтран 5 дахь жилдээ хүүхэд багачуудад зориулсан англи хэл болон тэдний мэргэжил сонгоход чиглэсэн уулзалт яриаг амжилттай зохион байгуулж 2016 онд нийт 608 сурагч оролцсон байна.

Уралдаан, тэмцээн

“Миний монгол бичиг”, “Монгол бичиг- үндэсний бахархал”, “Ээждээ барих бидний бэлэг” зохион бичлэгийн, “Монгол уран бичлэг”, “Би Монгол бичигтэн”, “Монгол бичгээр хэн зөв, сайхан бичих вэ” уран бичлэгийн, “Түргэн уншлага” монгол бичгээр хурдан унших уралдаан, Харааны бэрхшээлтэй иргэдийн дунд “Алтан хонх ” болон “Номын баатруудтай хамтдаа” сэдэвт жүжигчилсэн тоглолт/уралдаан/, “Зохиолын баатар уран бийрээр амилахуй” зургийн уралдаан, Номын баяр, Нийслэлийн өдрийг угтаж “Бид ангиараа уншдаг” сэдэвт уралдаан, “Номын ертөнцөөр” гар зургийн уралдаан, “Номын сайн нөхөр”, “Ном бидний нөхөр” асуулт хариултын “АХА” тэмцээнийг тус тус зохион байгуулсан.

Чанга уншлага

Тайлант хугацаанд “Өнчин цагаан ботго”, “Аргат улаан үнэг”, “Болдоггүй бор өвгөн”, “Азар Базар Тазар гурав”, “Үлгэрийн цаг”, “Хөгжилтэй Өүжин дэлдэн хоёр”, “Залхуу хулгана”, “Үнэг сармагчин хоёр”, “Эвтэй дөрвөн амьтан” зэрэг үлгэр, “Энэ яваа нас”, “Өвөг дээдсээ хүндлэх ёс”, “Чингис хаан”, Роберт Манчын “Ямар нэгэн гоё юм” зохиолоор нийт 44 удаа чанга уншлага явуулсан. Англи хэл дээрх чанга уншлагыг “Big” цувралаас хийсэн бөгөөд байгаль орчин, ан амьтад, болон харилцааны сэдвүүдээр 14 удаа зохион байгуулсан.

Эко уншлагын цэцэрлэгт хүрээлэнгийн нээлтэнд оролцсон 15 хүүхдэд сайн дурын ажилтан н.Зулаа чанга уншлага хийсэн.

2.6. Интернет мэдээллийн үйлчилгээ

Автоматжуулалтын програм хангамжийн талаар

Тайлангийн хугацаанд суурин интернэтийг 34748 хэрэглэгч, утасгүй интернэтийг 7928 хэрэглэгч ашиглаж, нийт 42676 хэрэглэгчид интернетийн үнэгүй үйлчилгээ үзүүлсэн. Төв болон салбар номын сангуудын интернет үйлчилгээ хэвийн жигд явагдаж байна.

Үндсэн сүлжээний хэрэглээ тайлангийн хугацаанд Интернетийн татаж /download/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 68.50 Mbps, дунджаар 2,08 Mbps, түгээж /upload/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 74,43 Mbps, дунджаар 235,51 Kbps хүрсэн байна.

Утасгүй Интернетийн сүлжээний хэрэглээ тайлангийн хугацаанд Интернетийн татаж /download/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 78,73 Mbps, дунджаар 2,41 Kbps, түгээж /upload/ байгаа хурд хамгийн ихдээ 17,33 Mbps, дунджаар 196,04 Kbps хүрсэн байна.

КОХА програм: Тайлангийн хугацаанд Koha програмд 3 удаа шинэчлэл хийж, одоо 3.22.6 хувилбараар ажиллаж байна. Түүнчлэн Koha програм үндсэн хуудасны загварт өөрчлөлт хийж, хэд хэдэн нэмэлт мэдээлэл харуулах боломжтой болсон. Төв болон салбар номын сангуудад Koha програмын уншигч бүртгэлийг “Нэг номын сан – нэг бүртгэл” гэсэн системийн дор нэгтгэж, уншигч бүртгэлийг бүртгэх үйл явцыг номын санч бүрт зааж сургасан. Ингэснээр төв болон салбар номын сангийн аль нэгэнд уншигчаар бүртгүүлсэн бол бүх салбар номын сангаар үйлчлүүлэх, мөн статистик мэдээг нэгдсэн хэлбэрээр гаргах боломжтой болсон. Мөн төв болон салбар номын сангууд тус бүрт номын ярлик болон номын баркод хэвлэгчийг шинээр авч суурилуулснаар номын санчид өөрсдөө шууд ярлик, баркодоо хэвлэн номондоо наах боломжтой боллоо. Уншлагын А танхим болон Хүүхдийн уншлагын танхимд Кохагийн ном олголтын модулийг

туршиж ажиллаж байна. Ажиллах гарын авлагыг бэлтгэж өгч, бүх салбар номын сангууддаа ном олголтыг бүрэн нэвтрүүлж дуусгахаар ажиллаж байна.

Цахим хуудас: Байгууллагын вэб сайтыг шинэчлэх ажлыг дуусгаж, холбогдох мэдээллүүдийг болон байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, хүний нөөцийн тухай мэдээллийг тогтмол мэдээлж байна.

Онлайн каталог: Онлайн каталог: <http://koha.pl.ub.gov.mn> -ийг Google.Analytics тусламжтайгаар каталогт мэдээлэл хайж байгаа үзүүлэлт 2015 оны 12 дугаар сарын 21-ээс 2016 оны 12 дугаар сарын 12-ийг хүртлэх хугацаанд 75618 хэрэглэгч зочин /visits/ 270651 хуудасны мэдээлэл үзжээ. Нийт электрон каталогийн хэрэглэгчдийн 72.6 % нь шинээр орж байгаа хэрэглэгчид үлдсэн 27,4% хуучин хэрэглэгч тайлангийн хугацаанд холбогдсон байна.

Гурав. БАЙГУУЛЛАГЫН ДОТООД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

3.1. Байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдал

Тус номын сангаас иргэдэд үзүүлж байгаа “Нэг уншигч-нэг номын сан” үйлчилгээ болон ажлын цагийн хуваарь, үйлчилгээний журам, дотоод журам, байгууллагын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан, иргэдээс ирсэн өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэсэн тайлан мэдээ зэрэг холбогдох мэдээ, мэдээллийг www.pl.ub.gov.mn цахим хуудсаар мэдээлсэн.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг ил тод мэдээлэх зорилгоор Төв болон салбар номын сангуудад “Нээлттэй мэдээлэл” самбарыг ажиллуулж, төлөвлөгөө, тайлан, дүрэм, журам, шинэ номын мэдээллүүдийг байршуулан сурталчилдаг.

3.2. Хүний нөөцийн ил тод байдал

Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм, Үйлчилгээний стандарт болон Улаанбаатар хотын нийтийн номын сангийн номын санчдын ёс зүйн дүрмийг номын сангийн цахим хуудас болон нээлттэй мэдээллийн самбарт байршуулсан.

Нийслэлийн нэгдсэн лавлагаа ub1234.mn цахим хуудаст байгууллагын хүний нөөцийн мэдээлэл шинэчилж ажиллаж байна.

Тайлант хугацааны турш байгууллагын нийт ажиллагсдад 8 удаа 48 цагийн сургалтыг зохион байгуулсан.

Мэргэжлийн бус номын санчдаас СУИС-СБС-ийн Номын санч, мэдээллийн ажилтны баклаврын түргэвчилсэн болон эчнээ ангид 5 номын санч суралцаж байна.

Америкийн Монгол судлалтай хамтран эрхлэгч нарын дунд “Хүний нөөц-Менежмент”-ийн 5 цагийн сургалт зохион байгуулсан. Америкийн Соёл-Мэдээллийн төвөөс жил бүр зохион байгуулдаг сургалтад тус номын сангийн 15 номын санч хамрагдсан.

Инженер Л.Гантулга 9 сарын 20-28-ны хооронд Тайвань улсад болсон “3D принтерийн сургалт”-д хамрагдсан.

Нийслэлийн Засаг даргын тамгийн газар, Нийслэлийн Архивын газар, Нийслэлийн Соёл, урлагийн газар, Нийслэлийн Мэдээлэл технологийн газраас зохион байгуулсан сургалтад тогтмол ажилчдаа хамруулдаг.

3.3. Мэдээллийн ил тод байдал

Иргэдэд мэдээллийг ил тод, шуурхай хүргэх ажлын хүрээнд байгууллагын твиттер-953 жиргээ илгээгдэж, 455 дагагчтай, [ub.public library](http://ub.public.library) фейсбүк-29501 дэмжигчтэйгээр тус тус нийгмийн сүлжээгээр мэдээллийг түгээж байна.

Хотын төв номын сангийн вэб <http://www.pl.ub.gov.mn> -ийн агуулгыг шинэлэг байлгахад анхаарч ажилласан. Google Analytics програмын тусламжтайгаар вэбийн хэрэглээний үзүүлэлтийг 2015 оны 12 дугаар сарын 21-ээс 2016 оны 12 дугаар сарын 05-нийг хүртэлх хугацаанд тайлан гаргахад 33163 хэрэглэгч зочилж /visits/, 84847 хуудасны мэдээллийг үзжээ.

Нийслэлийн мэдээллийн технологийн газраас өгсөн заавар журмын дагуу www.ulaanbaatar.mn цахим хуудсанд байршуулах байгууллагын танилцуулга, фото зураг зэрэг бусад холбогдох мэдээллийг бэлтгэн хүргүүлж ажилласан.

Номын сангийн үйлчилгээ шилэн дансны хууль батлагдсантай холбогдуулан номын сангийн төлөвлөгөө, тайланг “Мэдээлэл” самбарт байршуулж ажилласан.

3.4. Төсөв, санхүүгийн ил тод байдал

Мэдээллийн ил тод байдлыг хангах тухай хууль болон холбогдох бусад журмын дагуу төсөв санхүүгийн ил тод байдлыг хангах зорилгоор 2015 оны жилийн эцсийн тайлан, 2016 оны батлагдсан төсөв, төсвийн хуваарийг төв болон салбар номын сангуудын нийт ажиллагсдад дэлгэрэнгүй танилцуулж, номын сангийн дотоод сүлжээ болон байгууллагын вэб хуудсанд тавьж ил тод болголоо. Төсвийг үр өгөөжтэй, хэмнэлттэй зарцуулах, урсгал зардлыг хэмнэх үүднээс дараах арга хэмжээг авч ажилласан.

3.5. Ажилтан, албан хаагчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар

Ажиллагсдын цалин хөлсийг нэмэгдүүлэх, амжиргааны түвшинг дээшлүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор 2016 оны байгууллагын үйл ажиллагаанд тусгагдсан болон Хамтын гэрээний дагуу олгогдох тэтгэмжийг цаг тухай бүрт нь олгож ажилласан.

3.6. Ажилтан, албан хаагчдын мэргэжил дээшлүүлэлт, ажлын байрны сургалтын талаар

“Хүний нөөцийн хөгжил” дэд хөтөлбөр боловсруулан ажилласан ба 2016 онд ажилтан бүрийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх үүднээс Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн сургалт, коха програмын шинэчлэлттэй холбоотойгоор номын санчдад ажлын байран дахь сургалтыг зохион байгуулж байна. Үүнд:

- Анх удаа Улаанбаатар хотын томоохон нийтийн болон их, дээд сургуулиудын номын сангийн 70 гаруй номзүйч, каталогч нарын ажил хэргийн зөвлөлдөх уулзалтыг МБАТ, МААЗ-тай хамтран АМСТ-ийн дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулсан.
- Нийслэлийн Архивын газартай хамтран ажилтан албан хаагчдад Архивын хадгаламжийн нэгжийг хэрхэн бүрдүүлэх талаар сургалт зохион байгуулсан.
- Коха програмыг уншлага үйлчилгээнд нэвтрүүлж байгаатай холбоотойгоор ажлын байран дах ганцаарчилсан сургалтыг уншигч бүртгэлийг бүртгэх, тасалбар, номын ярлик ба баркодыг хэрхэн хэвлэх гэсэн чиглэлээр төв, салбарын номын сангийн хэмжээнд 8 удаа зохион явуулсан.
- Нийгмийн сүлжээнд мэдээлэл хэрхэн оруулах талаар Ц.Байгалмаа, Б.Шүрэнбагана, Б.Цэцэгмаа зэрэг номын санчдад тус тус ганцаарчилсан сургалтыг зохион явуулсан.

Дөрөв. ШИНЭ САНААЧЛАГА, ҮР ДҮН

➤ 2016 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн “Нэг уншигч, нэг номын сан” үйлчилгээний хэлбэрийг баримтлан үйлчилгээний төлбөр тарифыг шинээр тогтоон хэрэгжүүлж байгаа нь уншигч үйлчлүүлэгчдийн талархалыг хүлээж байна.

➤ Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, нийслэлийн Засаг дарга, нийслэлийн Засаг даргын тамгын газрын санаачлага дэмжлэгтэйгээр “Хүүхдэд ээлтэй

Улаанбаатар" хөтөлбөрийн хүрээнд "Уран зургийн дугуйлан" ХУД-ийн салбар номын санд хичээллүүлж сургалтанд нийт 79 хүүхэд хамрагдаж байна.

➤ Дэлхий нийтийн номын сангийн үйлчилгээний чиг хандлагад нийцсэн уншигч хүүхэд залуучуудын бүтээлч, сэтгэлгээг хөгжүүлэх зорилгоор шинээр Maker Space чиглэлийн Лего тоглоомыг оруулж ирсэн.

➤ Нийслэл хотод нийтийн номын сан байгуулагдсны 70 жилийн ой, төв номын сангийн 36 жилийн ойг тохиолдуулан 2015 оны 04 дүгээр сараас 2016 оны 10 дугаар сар хүртэлх хугацаанд нийт ажилчдын дунд "Шинэ санаа-Шинэлэг ажил" сэдэвт бүтээлч ажлын уралдаан зарлаж дүгнэлээ. Нийт 8 багийн хийсэн ажлыг дүгнэхэд Б.Нацаг ахлагчтай баг "Номын сангийн засвар үйлчилгээ"-ний ажлаар 1-р байр, "Хүүхдийн танхимын тохижилт үйлчилгээ-Ногоон байгууламж" ажлаар Баянзүрх дүүрэг дэр салбар номын сан 2-р байр, Сонгинохайрхан, Хан-Уул дүүрэг дэх салбар номын сангууд 3-р байрыг эзэллээ.

Тав. ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Үйлчилгээний байгууллагын бодлого төлөвлөлтийн үндэс нь байнгын үйлчлүүлэгчдийн тоог бууруулахгүй байх, байнгын хэрэглэгчдийн сонирхол мэдээллийн хэрэгцээг тогтмол судлан үйлчилгээгээ зохион байгуулах нь бидний гол зорилт байдаг.

1. "Үйлчилгээ ба шинэчлэлт" сэдэвт санал асуулгад оролцсон уншигчдын номын сангийн үйлчилгээнд хамрагдаж буй байрлаар нь авч үзвэл 1-2 жил үйлчлүүлсэн 52,5%, 2-3 жил үйлчлүүлсэн 30%, 4 ба түүнээс дээш жил үйлчлүүлсэн 17,5% байсан.

Санал асуулгын дүнгээс харахад оролцогчдын 50% нь цахим каталогоор номын сангийн номыг эрж хайх боломжтой болсон ба номын санчдын гаргаж буй мэдээлэлд сэтгэл хангалуун байдаг, үйлчилгээг сайн гэж дүгнэсэн байна. Мөн ихэнх уншигчид номын сангийн бүх үйлчилгээг нэг дороос авах гэж номын санд ирдэг ба гэрээр ном авч уншихаас илүү уншлагын танхимд ирж уншдаг байна.

2. "Түүх тээсэн монгол бичиг" сэдэвт 5 асуулт бүхий санал асуулгад 12-52 насны уншигчид хамрагдсан байна.

Судалгааны дүнгээс үзвэл номын сангаас зохион байгуулдаг арга хэмжээнд анх удаа оролцож байгаа ба монгол бичгийн сурах бичиг дээр байх богино хэмжээний үлгэр өгүүллэгийг уншдаг ба бие дааж өөр зүйлийг төдийлөн уншдаггүй болох нь харагдаж байна. Мөн нийт оролцогчдын 0,01% нь монгол бичиг мэдэхгүй, 99,9% нь их бага хэмжээгээр судалж мэдсэн гэж хариулжээ.

Санал хүсэлтийн дэвтэр болон санал асуулгад оролцсон хэрэглэгчид сүүлийн үеийн шинэ ном хэвлэлээр фондоо баяжуулах, засвар үйлчилгээний талаар санал хүсэлтээ илэрхийлсэн байна. Уншигчдын саналын дагуу 2016 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 09 дүгээр сарын 20-ны өдрийг хүртэл Төв номын сангийн уншлагын А, Б танхимын цонх солих болон хана таазыг будаж, гэрэл цахилгааны засварын ажлууд хийгдэж дууссан.

**ХҮҮХДИЙН ТӨВ НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ 2016 ОНЫ АЖЛЫН
ҮР ДҮНГИЙН ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

НЭГ.ТАЛУУДЫН ҮҮРГИЙН БИЕЛЭЛТ

1. Менежерийн үүргийн биелэлт

1.1.Менежерийн үр дүнгийн гэрээ(цаашид "Гэрээ" гэх)-ний хавсралт болох "Нэгжийн үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан, тусгай ажил, үйлчилгээнээс бусад **37 нийт ажил, үйлчилгээ (гарц)-ний** хэрэгжилтийг ажил, үйлчилгээ тус бүрийн гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт (тоо, чанар, хугацаа)-ийн хүрсэн түвшинг гэрээнд тусгагдсан шалгуур үзүүлэлтийн хүрэх түвшинтэй харьцуулан дүгнэх үндсэн дээр дор дурдсан дундаж оноогоор үнэлэв:

Хүснэгт 1

	Гэрээнд тусгагдсан нийт арга хэмжээ, тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлт /тоо чанар, хүрэх үр дүн/ бүрээр хүрэх түвшин		Жинхэнэ гүйцэтгэл /тоо, чанар, хугацаа, хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшин
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: “Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого”-ын 4.1,” Номын сангийн тухай хууль” ийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд			
“ Нэг: Үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ			
1.1 Номын сангийн фондыг ном хэвлэлээр баяжуулах, техник ажиллагаанд оруулах			
1.1.1	Фондуудад 800 нэр төрлийн 2500 номоор бүрдүүлэлт хийх	Номын худалдаа, нөхөн бүрдүүлэлтээр төсөвлөсөн төсөвт багтаан уншигчдын эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн ном авна.	Энэ онд улсын төсвөөр 23 сая 619 мянга 800 төгрөгний ном хэвлэл, бүрдүүлсэн.
1.1.2	Фондын бүрдүүлэлтийг бэлгийн ном хэвлэлээр баяжуулах	Гёте Институт, Тайваний Үндэсний номын сан, Азийн сангийн “Ном” хөтөлбөрөөс ном авч фондын баяжилтыг сайжруулна.	Зохиолч, хэвлэлийн газруудаас бэлгээр 8 сая 935 мянга 128 төгрөгний ном, 1 сая 505 мянган төгрөгний тогтмол хэвлэл нийт 10 сая 440 мянга 128 төгрөгний ном хэвлэл, хэвлэмэл бус материал бүрдүүлэв. Гёте Институтээс нийт 514 ширхэг 6000 еврогийн ном хэвлэлээр фонд баяжилт хийв. Тайваний номын сангаас 1 сая 236 мянга 256 төгрөгний 47 ширхэг ном шинээр хүлээн авсан. Азийн сангийн “Ном хөтөлбөр”- өөс Өрнө дахины номын уншлагын танхим болон “Их мэдэх танхим”-д 16-н

			фактурын 228 нэрийн 719 ш ном 3.106.650 төгрөгөөр тус тус бүрдүүлжээ. Нийт 23 сая 676 мянга 384 төгрөгний ном бэлгээр бүрдүүлсэн.
1.1.3	Бүрдүүлэлтээр орж ирсэн 2500 номыг ангилах	Бүрдүүлэлтээр авсан шинэ номыг шинжлэх ухааны төрөл салбараар ангилан уншигчдын хэрэгцээнд нийлүүлнэ.	Хүүхдийн ТНС нь нийт 63 фактурын 3185 ном, хэвлэмэл бус материалыг шинээр ангилж дансалжээ.
1.1.4	Шинээр авсан 2500 номонд техник ажиллагаа хийнэ.	Бүрдүүлэн авсан шинэ номонд тэмдэг дарж, шифрлэн данс бүртгэлд тусгана.	Нэгдсэн бүртгэлийн 716-778 -р хэсэгт 63 фактурын 912 нэр төрлийн 3152 ш ном, 12 ш CD -г бүртгэсэн байна. Техник ажиллагаанд нийт 3152 ширхэг номыг ангилж данслан уншлагын танхимуудад хүлээлгэж өгсөн. Техник ажиллагаанд оруулсан номны 251 нь архив фондны ном болно.
1.1.5	Бүрдүүлэлтээр орж ирсэн номонд карт бичих	Бүрдүүлэлтээр орж ирсэн номыг шинээр каталогжуулан уншигчдад цаг тухай бүр нь хүргэнэ.	Каталогчид бүгд 966 нэр төрлийн 2094 ш ном, тогтмол хэвлэлд номзүйн бичилт хийж электрон каталогт орууллаа.
1.1.6	800 нэрийн 5000 карт байрлуулах	Холбогдох каталогуудад цаг тухайд нь байрлуулна.	Нийт 4000 ш номын зураасан кодыг тус тус хэвлэн, номон дээр нь нааж зураасан коджуулав. Каталогчид бүгд 3376 ш картыг хэвлэн гаргасан байна. Төрөл болон үсэг дарааллын каталогт нийт 2419 картыг ламинатордан байрлууллаа.
1.1.7	24000 картанд редакци хийх	Каталогт байнгын хяналт тавих	Редакци 24056 картанд хийв. 566 нэр төрлийн номын бичлэгийг шалгаж алдааг тухай бүрд нь засаж янзлав. Жижүүрийн каталогчид 252 удаагийн гаралтаар өдөр тутам уншигчдад каталог ашиглах, ном хайх, захиалгын хуудсыг бичих талаар лавлагаа зөвлөгөө өгч ажиллав
1.1.8	Фондуудад ном байрлуулах	83840 номыг шинээр ба буцааж байрлуулан номын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулна.	95520 номыг уншигчдад олгож буцаан байрлуулсан байна.
1.1.9	“Их мэдэх”, “Өрнө дахины номын уншлагын танхим”-ын номонд тооллого хийх	Ном зохиолын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах	Ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, фондын чанарыг сайжруулах зорилгоор “Их мэдэх”, “Өрнө дахины танхим”-ын орос номонд тооллого хийв. Орос номын тооллогыг 2016 оны 6 сарын 18-наас эхлэн хийгдсэн. Энэ хугацаанд бүгд 7000 ширхэг номыг актлахаар сонгож жагсаалтад оруулсан бөгөөд данс давхардсан данс зөрсөн, номын нэр зөрсөн 567 номыг буцаж шүүн тулгаж зассан

			болно. “Их мэдэх” танхимын номын тооллогын бэлтгэл ажлыг эхлүүлж гэрээр олгосон ном хэвлэлийг буцааж авах, шүүх зэрэг үйл ажиллагаа хийгдэж тооллого эхлээд байна.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: Номын сангаас зохиож байгаа соёлын ажлуудыг Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, хөтөлбөр, Ерөнхийлөгчийн гаргасан зарлигтай уялдуулан зохион байгуулна.			
1.2 Уншигчдад ном хэвлэлээр үйлчлэх үйлчилгээ			
1.2.1	Фондуудаас уншлагын танхимуудад захиалгын дагуу ном гаргаж өгөх	Монгол фондын номыг дотоод сүлжээгээр бусад фондын номыг захиалгын хуудсын дагуу номыг танхимуудад гаргаж үйлчилнэ.	Монгол номын фонд нь 38843 номыг бусад танхимууд 98597 нийт 137440 номыг захиалгын дагуу гаргаж үйлчилсэн. Уншигчдад гэрээр 53483 номыг олгосон байна.
1.2.2	Уншигчдад үйлчлэх	• 3300 уншигчдад шинээр үнэмлэх нээнэ. • “Боловсрол хөгжил” танхимаар 26000 ирцэд 37000 ном олгоно. • “Их мэдэх” танхим 4260 ирцэд 6000 ном олгоно. • “Мөрөөдөл” танхим 13000 ирцэд 24000 ном олгоно. • “ГМНС” танхимаар 4500 ирцэд 8000 ном олгоно. • Өрнө дахины номын танхим 3830 ирцэд 5600 ном олгоно. • Дорно Дахины номын танхим 600 ирцэд 1500 ном олгож үйлчилнэ. • Монгол номын фонд 37000 ном олгож 38000 ном байрлуулах • Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг өргөтгөн	• Нийт 4151 уншигчдад үнэмлэх нээж 10 сая 30 мянган төгрөгний орлогыг санхүүд тушаалаа. Үүнээс ЕБС-ийн сурагч 2234 , насанд хүрэгчид, оюутан 1917 уншигчийн үнэмлэх нээж үйлчилсэн. • Зөөврийн номын сангаар 4763 ирцэд 3319 ном • “БХ” танхимд 30128 ирцэд 38604 ном олгосон. • “Их мэдэх” танхимд 4731 ирцэд 11805 ном • “Мөрөөдөл” танхимд 13149 ирцэд 25163 ном • Герман танхимд 6260 ирцэд 8859 ном • Өрнө дахины номын уншлагын танхимаар 7057 ирцэд 8160 ном • Дорно дахины номын уншлагын танхимаар 856 ирцэд 2690 ном тус тус олгосон байна. • Монгол номын фонд 38843 ном олгож буцааж байрлуулав. Нийт 4151 уншигчдад шинээр үнэмлэх нээж, 66944 ирцэд 137440 ном олгосон байна.Төлөвлөгөөний биелэлт 121,5 % Гэрээр 17862 ширхэг номыг гаргаж үйлчилсэн байна. Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ: Зөөврийн номын сан нь 19 төвтэй гэрээний дагуу хамтран ажиллаж, хагас жилийн

		ажиллана. Нийт 3300 уншигчдад шинээр үнэмлэх нээж, 52190 ирцэд 119100 ном олгож уншигчдад үйлчилнэ. Баянхошуу дахь Дэлхийн зөн байгууллагын төвийн номын сантай хамтран ажиллана.	хугацаанд тус төвүүдэд 1690 ном хүргэгдсэнээс 4763 ирцэд 3319 ном уншуулсан байна. Энэ онд шинээр Сонгино хайрхан дүүргийн “Эрдэм” хүүхдийн номын өргөө, Сонгино бие даан амьдрах төвүүдтэй хамтран ажиллахаар гэрээ хийж үйлчиллээ.
1.2.3	Соёл олон нийтийн ажил	Номын сангаас зохиож байгаа ажлуудыг Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, хөтөлбөр, Ерөнхийлөгчийн гаргасан зарлигтай уялдуулан зохион байгуулна.	- Шинэ номын үзэсгэлэн -12 удаа - Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн-12 удаа - Уншигчдад зориулсан цуврал лекц -1 удаа - Зохиогч уншигчдын уулзалт 6 удаа - Уншигчдын номын сангаар хэрхэн үйлчлүүлэх, номын тухай танилцуулга. сургалтууд-12 - Хоёр хэлний уншлага -1 - Үлгэрийн цаг- 4 удаа - Англи хэлний танхимын “Залуусын уулзалт” клуб- 12 удаа - Уран бичлэгийн үзүүлэх сургалт – 1 удаа - Эгшиглэнт яруу аялгуу –Сонгодог хөгжим-яруу найргийн цэнгүүн - Чойномын 80 насны ойд зориулсан улсын уралдаан - Олон улсын хүүхдийн номын баяр - Уулзалт ярилцлага 1удаа “Үндэсний бичиг мину” улсын 11-р уралдаан - До.Цэнджавтай хийх уулзалт “Од дэргэд чинь байгаа” “Хүүхдийн баяр” –Шидэт номын найзууд “Зуны зугаатай уншлага “ 2 удаа “Номын баяр” - Жигмэд, Тогмид хоёр-60 жил уралдаан - Жюль Верний зохиолын сар - Тэргүүний уншигч шалгаруулах үйл ажиллагаа

			- сүлд модны наадам
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: БСШУ-ны сайдын 2005 оны 31 тоот тушаалаар батлагдсан “Хүүхдийн номын ордны дүрэм, бүтэц”-ийн 2.1.5 заалт, БСШУ-ны сайдын 2015 оны А1382 тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд:			
Хоёр:” Номын сангийн автоматжуулалтын ажил, Улсын хэмжээний ЕБС-ийн номын сангуудыг мэргэжлийн арга зүйн удирдлагаар хангах”гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил үйлчилгээ			
2.1 Мэдээллийн хангамжийг сайжруулах			
2.1.1	ХНО-ны веб хуудсыг сайжруулан мэдээ мэдээллээр баяжуулах	ХНО-ны веб хуудсыг өргөтгөн сайжруулж, мэдээ мэдээллээр баяжуулахад оролцож, мэдээлэл бүрдүүлэлтэнд ажиллагсдыг сургаж дадлагажуулна. - Вэбэд шинэ үйлчилгээнүүдийг бий болгоно. - Вэбэд тавигдсан материалуудаар нөөц үүсгэнэ.	Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилсан байдал: Хүүхдийн төв номын сангийн үйл ажиллагаа болон соёлын ажлын тухай нийт 59 мэдээ мэдээлэл явуулж үйл ажиллагаагаа урталчилсан байна. Үүнд: - Сайт болон байгууллагын Facebook хуудсанд: 31 мэдээ - Радио телевизэд -26 удаа - Сонинд - 2 удаа Сайт болон байгууллагын Facebook хуудсанд: “Их мэдэх” танхим: 4 мэдээ “Гэгээнтний найз -1” номын баярын талаар мэдээ мэдээлэл, урилга - Номын баярын урилга, хөтөлбөр, мэдээллийг бичиж тавьсан. 2016.06.16. нд Тусгал.mn сайтаар Хүүхдийн төв номын сангийн танхимуудыг сурталчилсан. “Интернетэд донтуулдаггүй хүүхдийн номын сан” нэртэйгээр сурталчилгаа гарсан. / http://tusgal.mn/interneted-dontuuldaggui-khuukhdiin-nomiin-urquu/ - Үлгэрийн цагийн 2 удаагийн мэдээг бичиж тавьсан. Мөрөөдөл танхимд: 8 мэдээ - Д.Батжаргал зохиолчтой “Зохиолч-Уншигч”-ийн уулзалтын зар - СГЗ До. Цэнджав “Оддэргэд чинь байгаа” зохиолч-уншигчийнуулзалтын зар болон уулзалтын талаарх

			мэдээлэл 2016.08.19 нд Хүүхэд ба цахим орчин • 2016.09.13 нд Хүүхдээ хэрхэн номд дурлагч болгох вэ? • 2016.09.27нд Хүүхдээ яаж ном унших дуртай болгох вэ? • 2016.10.24 нд Хүүхдэдээ ном авч өгөхдөө юуг анхаарах вэ? • 2016.11. 01 нд ХХ Зууны Монголын Шилдэг 100 Хүүхдийн Зохиол • 2016.11. 03 нд Нацагдоржийн шагналт зохиолчдын уулзалтын зар Боловсрол хөгжил танхим: 8 удаа 016.03.10 Дэлхийн яруу найрагчдын өдрийг угтан “Яруу эгшиглэнт өдөр” яруу найраг сонгодог хөгжмийн цэнгүүнд хүрэлцэн ирэхийг урья • 2016.04.08 “Чойномын ертөнц” эссэ бичлэг, уран уншлага, уран зургийн уралдааны удирдамж • 2016.04.25 Үндэсний бичиг соёлын өдөрт зориулан гаргасан “Монголын нууц товчоо” үзэсгэлэнгийн тухай мэдээлэл • 2016.04.28 МЗЭ-ийн шагналт, яруу найрагч Батхүүгийн уран бүтээл “Төрлөх монгол хэл” үзэсгэлэнгийн тухай мэдээлэл • 2016.09.03 Япон улсын Канагава мужийн урчуудын холбооноос зохион байгуулдаг Азийн орнуудын хүүхдийн уран зургийн уралдааны танилцуулга. • 2016.09.28 “Зорьсон зорилгодоо хүрч болохыг харууллаа” мэдээлэл. • 2016.11.01 Зохиолч Б.Шүүдэрцэцэг“Үүлэн хээтэй орчлон” романы товч агууллага • 2016.11.09 Ном унших хүн бүхний оюуны хөдөлмөр 6 удаа мэдээ мэдээлэл, зөвлөмжийг хуваалцах, уншигчдын асуултад хариулах зэргээр хөтлөн явуулж байна. • Цахим номын сангийн мэдээлэл, ухаалаг төхөөрөмж дээрээ апплекшныг татаж суулгах холбоос • "MNB Монголын Мэдээ" сувгийн "Өглөөний мэдээ" хөтөлбөрт Г.Буянцэцэг, "Номус" ХХК-ийн гүйцэтгэх
--	--	--	--

			захирал Ж.Баттөгс нар оролцож, ЦАХИМ НОМЫН САНГИЙН ТАЛААР мэдээлэл өгсөн бичлэг • UBS сувгийн “Номын ертөнц” нэвтрүүлэгт оролцсон бичлэг • Өөрийн вэб сайтад тавигдсан мэдээлэл, зөвлөмжийг хуваалцах зэргээр хөтлөн явуулж байна. Герман танхим: 3 удаа • 5-р сарын10-нд 1950 мэдээллийн лавлахад Хүүхдийн Төв Номын Сангийн шинэчилсэн нэр хаяг болон утасны дугаар, танхимуудын цагийн хуваарийг баталгаажуулж мэдээлэв. • Байгууллагын вэб болон Facebook хуудсанд “Уншлагын үдэш” 2 удаагийн үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг зурагжуулж байршуулсан. Үнэмлэх нээлтийн ажилтан Мөнхцэцэг 2 материал • “Ном хүүхдийг илүү хөгжүүлдэг”, “Бие даан унших” зэрэг материал тус тус бэлтгэж тавьсан.
2.1.2	Номын сангийн автоматжуулалтын LIB4U net програмын өгөгдлийн сангийн нөөц бэлдэх	Мэдээллийн сайжруулах. үйлчилгээг	Windows XP үйлдлийн систем бүхий компьютерууд дотоод сүлжээнд саатал үүсгэснийг тогтоон тодорхойлж, хэрэглэгчийн компьютеруудын зарим хэсгийг static IP хаягтай болгох ажлыг гүйцэтгэсэн. - LIB4U.Net програмын өөрчлөлтийг 3 удаа хийсэн. - LIB4U Net програмын баазыг улирал бүрд нөөцөлж хадгалсан. <u>Компьютерийн засварын хүрээнд:</u> Уншлагын танхимын болон ажилтнуудын компьютерийг форматлаж Lib.4U.net1.9 номын сангийн програмыг суулгаж хэвийн ажиллагаанд оруулсан. <u>Байгууллагын дотоод сүлжээ болон интернэтийн хүрээнд :</u> Мөрөөдөл танхимд рөүтер тавьж Дорно дахины уншлагын танхимаас интернэт салаалж авдаг байсныг болиулсан. “Дорно дахины танхим”-д рөүтер тавьж, уншигчдыг интернэт орох боломжтой болгосон. Нярав Б.Батцэцэгийн компьютерт интернэт удаан ордог байсныг LAN-гийн утсыг нь сольж, шинэ утас тавьж, интернэтийг хэвийн болгосон. <u>График дизайны хүрээнд:</u> Байгууллагын нэр 2016 оноос

			Хүүхдийн Төв Номын Сан болж өөрчлөгдсөнтэй холбогдуулан уншигчийн үнэмлэхний Хүүхдийн Номын Ордон гэсэн нэр хаяг, логог Хүүхдийн Төв Номын Сан болгон сольж, өөрчилсөн. Соёлын ажилтны өдрөөр Хүүхдийн Төв Номын Сангийн үйл ажиллагааны зураг, тайлбар бүхий байгууллага сурталчлах 3 минутын шторк бэлтгэн зохион байгуулагчдад өгсөн.
2.1.3	Дотоод болон интернэтийн сүлжээг сааталгүй найдвартай ажиллагаатай байлгах	- ХНО-ны сүлжээний дотоод үйл ажиллагааг найдвартай байлгах -Номын сангийн хамгаалалтын системийн сүлжээний ашиглалтыг нэмэгдүүлэх - Номын сангийн автоматжуулалтын програм хангамжийг найдвартай ажиллагаатай байлгах ба өгөгдлийн сангийн нөөц бэлтгэх - Байгууллагын хэмжээнд мэдээллийн аюулгүй байдлыг сахин хамгаалж ажиллах	- <u>Вэб хөгжүүлэлт болон сошиал аккаунтын хүрээнд:</u> ✓ Байгууллагын нэрийн өөрчлөлттэй холбоотойгоор 2016.04 сараас www.bpc.mn сайт ажиллахгүй хаагдсан байсныг ажиллагаанд оруулж домэйн нэрийг өөрчилж www.mccl.mn болгосон. ✓ Байгууллагын цахим сайтын Е-каталог ажиллахгүй байсныг ажиллагаанд оруулсан. ✓ Байгууллагын цахим хуудсанд “Цахим номын сан” гэсэн шинэ меню нэмсэн. ✓ www.mccl.mn сайтанд цахим номын сангийн “Номын хүрээ” аппликешныг ухаалаг төхөөрөмж дээр татах линкийг нэмж оруулсан
2.1.4	Компьютер болон бусад тоног төхөөрөмжийн найдвартай ажиллагааг хангаж ажиллахдаа техникийн ба програм хангамжийн засвар үйлчилгээг хийх	Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах, техник тоног төхөөрөмжийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах	- Нийт 10 компьютер форматласан бөгөөд холбогдох зааварчилгааг ажилтнуудад өгсөн. - Ажилтнуудын компьютерийн хэрэглээний программ нийт 19 удаа суулган шинэчилсэн. - Эвдэрсэн 3 компьютерийг зассан. Router Microtik 1200 – manage тохируулга алдагдсан байсныг засвар хийсэн. - Dell PowerEdge 400 SC хэт удаашралтай, сүлжээ удаашруулж байсныг зассан. - Нэмэлт сүлжээний карт тавьж байгууллагын сүлжээг сэргээж тус сүлжээнд холбогддог бүх компьютерт статик IP хаягжуулалт хийв.
2.1.5	“LIBU4” програмын дагуу номыг электрон каталогт оруулах	Электрон мэдээллийн нөөцийг нэмэгдүүлэн 3000 номыг электрон каталогт оруулах	“LIBU4” програмын дагуу нийт 966 нэрийн 3043 ширхэг шинэ номыг электрон каталогт орууллаа.

2.2 Арга зүйн ажил			
2.2.1	ЕБС-ийн номын сангуудад арга зүйн зөвлөгөө өгөх	ЕБС-ийн номын сангуудын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор 67 сургуульд арга зүйн зөвлөгөөг биечлэн өгөх	Мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөг нийт 112 удаа өгсөн. Үүнд: - УБ их сургууль , “Цагаан баавгай” хэвлэлийн газрын М. Баттөгсд 5 удаа, МҮОНРТ-ийн редактор Цээнээд, БГД-ийн шинээр үүсгэн байгуулж буй номын санд, - Good Neighbors Mongolia ОУ-ын байгууллагын сургагч багш нарт 5 удаа, - Шинэ монгол сургуулийн 2 багшид 5 удаа, - СХД-ийн Эрдэм номын өргөөнд 6 удаа, - ТИС-ийн хэвлэлийн дизайны багшид - БХЯ-ны жанжин штабын бодлого төлөвлөлтийн газрын номын санчид - Баянхонгор Аймгийн ТНС-ийн номзүйчид - СХД-ийн халамжийн төвд шинээр байгуулагдсан “Эрдэм номын өргөө”-нд 50ш номыг зөөврийн номын сангаар хүлээлгэн өгч, номын санч Ганбатад - СУИС-ийн Соёлын сургуулийн соёлын арга зүй –зохион байгуулалт мэргэжлийн 4-р курсын 2 оюутны 45 хоногийн дадлагын ажлыг удирдан зохих зөвлөгөөг өгөн ажиллав. - 65, 131, 28, 126, БЗД-ийн Амгалан цогцолбор сургууль, Бэтүб дунд сургууль, Өвөрхангай аймгийн Бат өлзий сумын номын санч, Дархан –Уул аймгийн арга зүйч, Хөвсгөл аймгийн Матад сумын номын санч, Оюуны тулга дунд сургуулийн номын санчдад номын сангийн данс бүртгэл хөтлөх, хүүхдийн уншлагын танхимын зохион байгуулалт, дахин үнэлгээ хийх, номыг актлах, фондын чийг дулаан ямар байх, хүүхдийг номд дуртай болгох талаар e-mail хаяг болон утсаар мэргэжил аргазүйн зөвлөгөөг өгсөн. - Оросын зохиолчдын шилдэг хүүхдийн зохиолыг уншигчдад хэрхэн сурталчлах талаар Өрнө дахины танхимын номын санчидтай харилцан ярилцсан. Мөн орос хэлний сургалттай сургуулийн номын санчидтай хэрхэн хамтран ажиллах

			талаар заавар зөвлөгөө өгөв. - Хүүхдийн Төв Номны Сангийн танхимын номын санчдын өдөр тутмын бүртгэл хөтлөлт болон бусад бүртгэлүүдтэй танилцаж заавар зөвлөгөө өгөв. - СХД-ийн 42, 67 БЗД-ийн 79, Шавь цогцолбор сургууль, 44, 68-р сургуулиудын номын сангийн үйл ажиллагаатай биечлэн очиж танилцан заавар зөвлөгөө өгөв. - Завхан аймгийн Тосонцэнгэл сумын МСҮТ-ийн номын санч Э.Энхтайван, Өвөрхангай аймгийн Бат-Өлзийт сумын номын санч А.Мөнхтуяа, БЗД-ийн 157-р сургуулийн номын санч Н.Алимаа, Дорноговь аймгийн сургуулийн номын санч С.Лхамсүрэн нар биечлэн ирж заавар зөвлөгөө авлаа. - Ном хэвлэлийг данснаас хасах актлах журамд заасны дагуу БЗД-ийн 102,79, СБД-ийн 58-р сургуулийн номын сангийн фондод байгаа утга агуулгаараа хуучирч элэгдсэн, уншигчдын хэрэгцээ шаардлага хангахгүй болсон уран зохиолын номыг актлах жагсаалтыг хянаж төрийн өмчийн хороонд явуулахыг зөвшөөрлөө.
2.2.2	ЕБС-ийн номын санчдад шаардлагатай аргачлал боловсруулах 6	ЕБС-ийн номын санчдын ажлыг үнэлэх, дүгнэх тогтолцоо сайжирна.	Номын сангийн тухай хуулийн 6 дугаар бүлгийн 24 дүгээр зүйлийн 2-т заалтыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Нийтийн уншлагыг дэмжих журам”-ын төсөл боловсруулахад оролцож, нийт 4 аргачлал боловсруулсан. Үүнд: - “Хүүхдийн уншлагыг хэрхэн зохион байгуулах” талаар аргачлал - “Гэрэлтэй уншлага” явуулах аргачлал - Орос фондын номын тооллого хийх аргачлал - “ХТНС-ийн нэгдсэн болон нэгбүрчилсэн бүртгэлийн хөтлөлтөнд редакци хийх тухай
2.2.3	Сургалт семинар зохион байгуулах	-Нийслэлийн ЕБС-ийн номын санчдад 7 удаа сургалт зохион байгуулах	2016 онд 10 удаагийн сургалт семинар, тэмцээн уралдааныг зохион байгууллаа. Үүнд: - Багшийн хөгжлийн ордонд Зүүн бүсийн аймгийн сургуулийн

		- Сургуулийн номын санчдын өдрийг угтаж номын санчдын дунд соёлын үйл ажиллагаа зохион байгуулах	150 номын санчдын мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд “Хүүхдийн уншлагыг удирдах нь”, “Уншлагыг дэмжих арга” зэрэг сэдвээр захирал Д.Оюунбилэг, хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг нар хичээл заасан. - Өмнөговь аймгийн Нийгмийн бодлогын хэлтэс, Аймгийн боловсрол соёлын газар, Улсын тэргүүний 3 дугаар дунд сургуультай хамтран зохион байгуулсан “Өнөөдрийн уншигч маргаашийн манлайлагч” сэдэвт ном уншигч сурагчдын анхдугаар чуулганы хүрээнд тус аймгийн сумдын сургуулийн номын санчдад анхан шатны мэдлэг олгох 20 цагийн хичээлийг заасан. Сургалтанд сумдын болон аймгийн сургуулийн нийт 17 номын санчид хамрагдлаа. Сургалтанд арга зүйч Л.Батболор, хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг нар оролцсон. - “GoodNeighbors Mongolia” ОУ-ын байгууллагын сургагч багш нарт “Номын сангийн фондын бүрдүүлэлт”, “Номын сан номзүйн ангилал”, “Номын сангийн анхан шатны бүртгэл түүний хөтлөлт”, “Номын сангийн фондын байрлалт” зэрэг сэдвээр онол, дадлага хосолсон хичээлийг хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг зохион байгууллаа. - 44-р сургуулийн 3-р ангийн 250 гаруй сурагчдад “Хүүхдэд ном уншиж өгсний ач тус”, номын тэмдэглэл хөтлөх тухай сургалтыг хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг зохион байгууллаа. - Жил бүр ЕБС-ийн номын санчдын дунд спортын уралдаан тэмцээнийг зохион явуулдаг уламжлал тогтсон. Энэхүү тэмцээний зорилго нь эрүүл чийрэг, нийтэч хамт олныг бүрдүүлэхэд оршино. Тэмцээнийг волейболл, теннис, дардас гэсэн 3 төрлөөр зохион байгуулав. Тэмцээнд дүүрэг тус бүрээр номын санчид багаа бүрдүүлэн оролцов. - БГД-ийн 40-р сургуулийн номын санг түшиглэн дүүргийн номын санчдын дунд үзүүлэх сургалтыг зохион байгууллаа. Тус сургуулийн номын сан нь Японы Ротари сан, Монголын
--	--	---	--

			Хүрээ Ротари сангийн төслөөр 20 сая төгрөгний хөрөнгө оруулалт хийж, уншлагын танхимыг 12 сая төгрөгөөр өргөтгөн шинээр зохион байгуулж, уншигчдын ном унших таатай орчныг бүрдүүлж өгчээ. Үзүүлэх сургалтыг арга зүйч Л.Батболор зохион байгууллаа. - Бичиг соёлын өдрүүдийн хүрээнд “Орчин үеийн хүүхдийн уншлагын чиг хандлага” сургалтыг БСШУСЯ-тай хамтран зохион байгууллаа. Сургалтанд ЕБС-ийн 70 гаруй сургуулийн номын санчид хамрагдсан. Сургалтанд захирал Д.Оюунбилэг, хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг, Г.Дарьсүрэн нар оролцсон. - “ЕБС-ийн номын сан мэдээллийн төв” болох нь сэдэвт анхан шатны мэргэшүүлэх сургалтыг зохион байгууллаа. Сургалтанд хотын дүүргийн сургуулийн 9 номын санчид хамрагдлаа. Сургалтыг ХТНС-ийн “Сургалтын төв”-ийн багш нар зохион байгууллаа. - 9 цагаас “Шинэ монгол” сургуулийн 3-р ангийн 120 сурагчдад “Ном уншихын сайхан”, “Хүүхдэд ном уншиж өгсний ач тус” сэдвээр - 18 цагаас 45-р сургуулийн 3^в ангийн сурагч, эцэг эхчүүдэд “Хүүхдийн уншлагыг дэмжих аргууд” сэдвээр хэлтсийн эрхлэгч С.Тунгалаг хичээл заасан.
2.2.4	Шинэ номын мэдээ гаргах	Номын санд ирсэн ном хэвлэлийг цаг хугацаанд нь уншигчдад мэдээлэх	Бүх уншлагын танхимуудын шинэ номоор улирал бүр мэдээллийг гаргаж уншигчдын хүртээл болгосон. Дараах сэдэв, агуулга, зохиолчдын бүтээлийн номзүйн 12 жагсаалт, мэдээллийг гаргав. - “Монгол бахархал цагаан сар” номзүй - Ардын уран зохиолч Б. Баастын 95 насны ойн уран бүтээлийн ном зүйн жагсаалт - 7-8-р ангийн сурагчдын дунд хамгийн их уншигдсан зохиолын ном зүйн жагсаалт - Хүүхдийн зохиолын залуу уран бүтээлчдийн уран бүтээлийн

			жагсаалт -Монгол ардын үлгэрийн 1982-2011 онд хэвлэгдсэн үлгэрийн санамж өгөх номзүйн жагсаалт - Өвөрхангай аймгийн Бат-Өлзийт суманд зохион байгуулагдсан зохиолч уншигчдын уулзалтанд оролцсон зохиолчдын ном зүйн жагсаалтыг бэлтгэж номын сангийн ажилтанд e-mail хаягаар явуулав. -Хүүхдийн ТНС-ийн тухай тогтмол хэвлэлийн мэдээллийг бүрэн эхээр нэмж ном зүйн жагсаалт оруулсан зэрэг болно.
2.2.6	“Номын санч” сэтгүүлд 3-аас доошгүй материал хэвлүүлэх	Номын санч сэтгүүлийн мэдээллийн чанарыг өргөжүүлэх	“Номын санч” сэтгүүлд онол арга зүйн 3 материал нийтлүүлэхээр өгсөн. “Номын санч” сэтгүүлд 5 материал бэлдэж өгсөн. Номзүйч С.Тунгалаг “Хүүхдийн уншлагын сэтгэл зүйг судлах арга” онолын материал бэлтгэж сэтгүүлийн редакцид өгсөн.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: “Номын сангийн тухай хууль”-ийн 20 дугаар зүйлийг мөрдлөг болгох			
Бүтээгдэхүүний анги 3. Ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ			
3.1	Ном хэвлэл сэлбэн засах	Ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах	Сэргээн засварлах үйл ажиллагааг 2016 онд бүгд 550 номыг сэргээн засварлаж, 94 хавтас сонинг тус тус нэг бүрчлэн шигшин, үдэж хавтаслав.
3.2	Ном хэвлэлийн сэргээн засварлалтын талаар сургалтыг хүүхдүүдэд заах	Ном хэвлэлийг сэлбэн засах, хайрлан гамнах талаар тодорхой мэдлэг олгох хичээл хийнэ.	- 5-р сарын 5-нд ЕБС-ийн номын санчдад ном сэргээн засварлах онол, практик хосолсон сургалт явуулав. - 10 сарын 4-нд Соёлын Дээд сургуулийн 9 оюутанд сургалт зохион байгуулсан.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан “Хүүхдийн номын ордон барих” гэсэн заалтыг хэрэгжүүлэх, “Мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль”-ийг мөрдлөг болгох			
Бүтээгдэхүүний анги 4:” Удирдлагын үйлчилгээ “ гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил үйлчилгээ			
4.1 Хүний нөөцийн удирдлагын үйлчилгээ			
4.1.1	“Хүүхдийн Төв Номын Сан” барих газрын асуудлыг хөөцөлдөж тодорхой үр дүнд хүрэх	2012-2016 оны “Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөр”-ийн заалтыг хэрэгжүүлэх	“Хүүхдийн номын ордон” барих газрын асуудлаар БСШУСЯ, Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Өмчийн харилцааны газар, Нийслэлийн өмчийн харилцааны газар, Нийслэлийн Засаг дарга нарт албан бичиг хүргүүлэх болон уулзаж ярилцсан. Нийслэлээс “Хүүхдийн Төв номын сан” барих газрын асуудлыг Сүхбаатар дүүргийн 11 дүгээр хорооны нутаг

			дэвсгэрийн 2015 м/кв талбайг нөхөн олговортойгоор чөлөөлөх замаар шийдвэрлэсэн байгааг баталгаажуулах ажлыг хийж шинээр томилогдсон Улаанбаатар хотын захирагчид бичиг хүргүүлээд байна.
4.1.2	Цахим номыг бий болгох, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор хувийн хэвслүүдтэй хамтран ажиллах	“Номын сангийн тухай хууль”-ийн хэрэгжилтийг хангах	“Цахим номыг бий болгох, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор хувийн хэвслүүдтэй хамтран ажиллах” ажлын хүрээнд “Номус” ХХК-тай хамтран ажиллаж “Е-ном” аппликейшн гаргаж одоогоор 1000 орчим ном ороод байна. Цахим номын сангийн талаар БСШУСЯ-ны Соёл урлагийн бодлогын газрын даргаар ахлуулсан “Номын сангийн мэргэжлийн зөвлөл”-ийн хуралд танилцуулсан. Цахим номын сангийн албан ёсны нээлтийг “Номын баяр- 2016” –ын үйл ажиллагааны хүрээнд хийсэн. Мөн Азийн сангаас БСШУСЯ-тай хамтран хэрэгжүүлсэн “Олуулаа уншъя” хөтөлбөрийн хүрээнд цахим номын сан бүхий 8 ipad төхөөрөмжийг бэлгээр өгсөн.
4.1.3	Байгууллагын дотоод журам бусад хууль эрхийн актын хэрэгжилтэнд хяналт тавих	Хууль эрхийн актын хэрэгжилтийг сайжруулах “Мэдээллийн ил тод байдал болон мэдээлэл авах эрхийн тухай” хуулийг байгууллагын үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэх талаар: о Тус хуулийн 7.1.4-д зааснаар байгууллагын үйл ажиллагааны хүрээнд мөрдөж буй хууль тогтоомж, дүрэм, журам, зааврыг байгууллагын цахим хуудсанд байршуулах. о 8.1.2-т заасны дагуу байгууллагын “Ёс зүйн дүрэм”-ийг цахим хуудсанд байршуулах. 10.1.5-д зааснаар хэлтсийн тайланг байгууллагын цахим хуудсанд байршуулан улирал бүр шинэчлэх.	- Монгол улсын Засгийн газрын хууль тогтоомж, УИХ, БСШУСЯ-наас гаргасан хууль тогтоомж, дүрэм журмын хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулсан болно. - “Ерөнхий менежерийн үр дүнгийн гэрээ”-г БСШУ-ны сайд Л.Гантөмөртэй байгуулж, 2016 онд Хүүхдийн номын ордноос хийж гүйцэтгэх ажлын төлөвлөгөөг батлуулав. -“ХТНС-ийн ёс зүйн дүрэм”, 2016 оны төсөв зэрэг байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой бичиг баримтыг цахим хуудсанд байршуулж мэдээллийн ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна. - Бүх ажилтан, албан хаагчдын 2015 оны “Бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээ”-г дүгнэж хүн нэг бүрийн тайланг хэлэлцэн, 2016 онд хийх ажлын төлөвлөгөөг баталсан. - ЕБС-ийн номын санчдыг давтан сургах, мэргэжил дээшлүүлэх зорилгоор байгуулагдсан сургалтын төвийн сургалт явуулах эрхийн гэрчилгээний 1 жилийн хугацаа дууссан тул СБД-ийн боловсролын хэлтэст хандаж гэрчилгээг сунгуулсан. - ХТНС-ийн Мэдээллийн аюулгүй байдлын талаар байгууллагын хэмжээнд дагаж мөрдвөл зохих 3 баримт бичгийг мөрдөн ажиллаж байна. -ХТНС-ийн 2016-2021 оны стратеги төлөвлөгөө боловсруулсан.

4.1.4	“Шилэн дансны тухай хууль”-ийг дагаж мөрдөх	2014 оны 7 дугаар сарын 1 – ний өдрөөс мөрдөж эхэлсэн “Шилэн дансны тухай хууль” – ийн хэрэгжилтийг хангах Засгийн газрын 2011 оны 311-р тогтоолоор баталсан “Аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам”-ыг мөрдлөг болгох,	-“Шилэн дансны тухай хууль”-ийг мөрдөн ажиллаж цахим хуудсанд байршуулан ажиллаж байна. 2016 оны 4 сард Үндэсний Аудитын газар, 11 сард БСШУСЯ-ны Хяналт шинжилгээ- үнэлгээ, дотоод аудитын газраас “Шилэн дансны хэрэгжилт”-ийг шалгасан. -Байгууллагын дотоод хяналт шалгалт зохион байгуулах” журам шинэчлэн, 2016 оны төлөвлөгөөг гарган мөрдөж, тайланг Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын Соёлын байцаагчид цаг тухайд нь явуулж байсны үр дүнд ээлжит шалгалтаар “хангалттай” үнэлгээ авсан. Журмыг байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан. -БСШУСЯ-ны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газраас ирүүлсэн албан бичгийн дагуу 2015 он, 2016 оны эхний хагас жилд хийсэн байгууллагын дотоод хяналтын үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг боловсруулж, 9-р сарын 30-нд тус газарт албан бичгээр явуулсан.
4.2 Ажилтан, албан хаагчдыг сургалт			
	Номын санчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх, давтан сургалтанд хамруулах, ажлын байранд болон эрхэлсэн ажлын чиглэлээр сурах давтан сурахад дэмжлэг үзүүлэх	“Орчин үеийн номын сангийн чиг хандлага” сэдвээр Монголын Номын Сангуудын Консерциумтай хамтран зохион байгуулна.	Ажилтан албан хаагчдын мэргэжил боловсролоо дээшлүүлэхэд анхааран ажиллаж байна. Номын сангийн бакалаврын сургалтанд 3 ажилтан сурч байгаа бөгөөд сургалтын цагийн зохицуулалтыг хийж өгч байна. Мөн дараах сургалт семинарт номын санчдаа хамрагдуулсан. Үүнд: - 2016.09.17. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, Олон улсын хүүхдийн номын зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулсан "ХҮҮХДИЙН УНШЛАГЫН ШИНЭ ЧИГ ХАНДЛАГА" зөвлөгөөнд оролцлоо. Тус зөвлөгөөнд "Хүүхдийн уншлагыг дэмжих нь", "Хүүхдийн уншлага дэлхий.дахинд", "Нүүдэлчин ард түмэн- хүүхдийн уншлага" илтгэл, хэлэлцүүлэг амжилттай болсон. Тус зөвлөлөгөөнд номын санч Б.Баярмаа, Г. Дарьсүрэн, ном ангилагч С.Адъяаням, каталогч Т.Бямбасүрэн нар оролцов. Мөн номзүйч С.Тунгалаг үндсэн хэлэлцүүлэгчээр оролцсон. - 2016.09.22-нд МНСК-аас аас зохион байгуулсан "Library

			ubdate 2016“ номын санч- мэдээллийн ажилтнуудын III зөвлөгөөнд номын санч Б.Арьяа, каталогч Д.Жавзанпагма нар оролцов. - 9-р сарын 26-нд Гёте-Институтээс зохион байгуулсан “Ном сэргээн засварлах” онолын сургалтанд сэргээн засварлагч Б.Эрдэнэцэцэг оролцлоо. - 2016-09-16-нд “Цахим номын сан”-гийн нээлтийн үйл ажиллагаанд хэлтсийн эрхлэгчид болон байгууллагын вэб хуудасны мэдээлэл хариуцсан ажилтан Д.Энхчимэг, компьютерийн инженер Б.Үйлсмөнх нар оролцсон.
4.2.2	Ажилтан албан хаагчдад зориулсан үйлчилгээний соёлын талаар лекц уншуулах, ярилцлага зохион байгуулах	Үйлчилгээний соёл, харьцааны соёлын талаар ажилтан албан хаагчдын мэдлэгийг дээшлүүлэх	“Монголын хөгжлийн төв”-тэй хамтран “Сэтгэлгээний загвар” сэдэвт 6 цагийн сургалт, захирал Д.Оюунбилэгийн “Номын сангийн үйлчилгээний соёл” сэдэвт лекцэнд байгууллагын нийт ажилтан албан хаагчид хамрагдсан.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: Монгол Улсын Их хурлын 2011 оны 10 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Монгол улсын гадаад бодлогын үзэл баримтлал” –ыг ажилд мөрдлөг болгон ажиллана.			
Бүтээгдэхүүний анги 5. Гадаад харилцаа			
5.1.1	Гадаад харилцааг өргөтгөн Олон улсын номын сангийн холбооны үйл ажиллагаанд идэвхитэй оролцох	Гадаадын номын сангуудын үйл ажиллагааг судалж ХТНС-д нэвтрүүлэх шинэ боломж бололцоог судлах	-Олон Улсын номын сангийн холбоотой байнгын харилцаатай ажиллаж байгаа бөгөөд энэ оны төсвийн хүндрэлээс шалтгаалан ОУНСХ-ны төлбөрөө төлж чадаагүй байгаа болно. -Гадаадын номын сангуудын үйл ажиллагааг цахим хэлбэрээр судалж уншигчидтай ажиллах ажиллагаа, лавлагаа номзүйн ажлын туршлагаас суралцан ажилдаа нэвтрүүлж байна. -БНХАУ-ын ЭСЯ, БСШУСЯ-тай хамтран ном хэвлэлийн салбарт хамтран ажиллах улмаар ном гардуулах ёслолын үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.
5.1.2	Гадаад харилцааг тогтмолжуулах	Мэдээлэл , харилцан туршлага солилцох	Германы ЭСЯ, Гёте Институт, Тайваний Үндэсний Номын сан, Азийн сан зэрэг байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна. Тухайлбал, Азийн сангаас хүүхдийн цахим ном хөтөлбөрийн хүрээнд 8 ipad гардуулан өгсөн. Гетё Институттэй хамтран ажиллах гэрээг шинэчилсэн бөгөөд тус Институтээс уншигчдын хэрэгцээнд зориулан 3 ipad бэлгээр өгсөн. Гетё Институттэй

			хамтран шөнийн уншлага, Жааз хөгжмийн үдэшлэг хамтран зохион байгуулсан. Тайваний Үндэсний номын сантай ном солилцох ажлыг хийж байна.
5.1.3	Монголд ажиллаж байгаа олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажиллах	-Азийн сангийн “Ном” хөтөлбөр - Койка - Гёте Институт	- Гёте Институтээс нийт 514 ширхэг 6000 еврогийн ном хэвлэлээр фонд баяжилт хийв. - Тайваний номын сангаас 1 сая 236 мянга 256 төгрөгний 47 ширхэг ном шинээр хүлээн авсан. - Азийн сангийн “Ном хөтөлбөр”- өөс Өрнө дахины номын уншлагын танхим болон “Их мэдэх танхим”-д 16-н фактурын 228 нэрийн 719 ш ном 3.106.650 төгрөгөөр тус тус бүрдүүлжээ.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль”-ийг баримтлан ажиллах			
Бүтээгдэхүүний анги 6. “Санхүүгийн үйлчилгээ” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ			
6.1.1	Төсвийг оновчтой зарцуулах	Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах	-2015 оны баримтыг “Аккурэйт Финанс” аудитад шалгуулж, зөрчилгүй дүгнэгдсэн. Байгууллагын тайлан, мэдээг гаргаж татварын хэлтэст хугацаанд нь өгсөн. -Жижиг мөнгөн сангаас шаардагдах бичиг хэрэг, аж ахуйн материал, урьдчилсан төлбөрт карт, нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын мөнгийг бодож няравт өгч зохих хүмүүст нь олгосон. -Байгууллагын өөрийн орлогыг танхим бүрийн ажилтнуудтай тооцоо хийж сар бүрийн 25-ны дотор төрийн сангийн дансанд тушаасан. -Төсвийн орлого, зарлагын сарын мэдээг дараа сарын 2-ны дотор төрийн санд өгч, байгууллагын өөрийн орлогыг сард 2 удаа төрийн сангийн дансанд тушаасан.
6.1.2	Санхүүгийн тайлан мэдээ гаргах	Нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам зааврыг чанд мөрдөн санхүүгийн тайлан холбогдох мэдээг үнэн зөв, хугацаанд нь гаргах	Татвар, НД-ын тайланг сар бүр гаргаж Татварын хэлтэс, НД-ын хэлтэст өгч баталгаажуулсан. Ажилчдын нийгмийн даатгалын дэвтрийн бичилтийг хийн баталгаажуулсан. 2015 онд эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн, төрөхийн өмнөх болон дараах 9 хүний листний мөнгийг НДХ-ийн тэтгэмжийн байцаагчаар хянуулан, байгууллагын дансаар дамжуулан мөнгийг нь олгосон.
6.1.3	Үндсэн хөрөнгийн ашиглалт	Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах, эд хөрөнгийн тооллого тооцоо бүртгэлийг	-Төрийн өмчийн хорооны програм шинэчлэгдсэнтэй холбогдуулан бүх тавилга эд хогшлыг бүртгэн хугацаанд нь оруулсан.

		үнэн зөв хийх	- Номын тооцоог сар бүр ном бүрдүүлэгчтэй тулгалт хийн үндсэн бүртгэлд бүртгэж байна. - Байгууллагын эд аж ахуйн тооллогыг цаг тухайд нь хийж байна. - Байгууллагын өөрийн орлогыг танхим бүрийн ажилтнуудтай тооцоо хийж сар бүрийн 25-ны дотор төрийн сангийн дансанд тушааж хэвшсэн.
Бүтээгдэхүүний анги 7 : “Номын сангийн орчныг сайжруулах үйлчилгээ” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ			
7.1.1	Урсгал засвар хийх	Ажилтан албан хаагчид болон номын сангаар үйлчлүүлэгчдийн ажиллах орчинг сайжруулах	Урсгал засварын хүрээнд 1 паар авч сольсон. Мөн байгууллагын гэрэлтүүлэгийг хэвийн хэмжээнд болголоо.
7.1.2	Зөөлөн эдлэл худалдаж авах	Хөдөлмөр хөнгөвчлөх, ажиллах орчинг сайжруулахад анхааран нийтийн эзэмшлийн ус буцалгагч авч тавих	Нийт ажилтан албан хаагчдын ажлын хувцсыг шинэчилсэн.
Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ: “Соёлын тухай хууль”-ийн 22 дугаар зүйлийг үндэслэл болгон ажиллах			
Бүтээгдэхүүний анги 8. “Ажилтан албан хаагчдын нийгмийн асуудал” гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил үйлчилгээ			
8.1	Нийгмийн халамж үйлчилгээ	- Нийт ажилтан албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хууль хөтөлбөрт заасны дагуу хангах ажлыг чанартай зохион байгуулна. - Эрүүл агаарт аялал зохион байгуулах - Олон жил үр бүтээлтэй ажилласан ажилтан албан хаагчдыг шагнаж урамшуулах	- Ур чадварын нэмэгдлийг энэ онд давхардсан тоогоор 14 ажилтанд 10-25 хувиар олгосон. - Байгууллагын дотоод журмын дагуу 2 хүнд буцалтгүй олгосон байна. - Цагаан сар болон ахмадын өдрөөр номын сангийн ахмад ажилтнуудаа хүлээн авч хүндэтгэл үзүүллээ. - Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр байгууллагын хүүхдүүдэд бэлэг өгсөн. - Энэ онд Монгол Улсын Соёлын тэргүүний ажилтан цол тэмдгээр ахмад номын санч Л.Дугармаа, “Жуух бичиг”-ээр номын санч Д.Мөнхцэцэг, Г.Баярцэцэг нар шагнагдсан. - Зуны амралтаар 6 ажилтан Өвөрхангай аймгийн байгалийн цогцолборт газруудаар аялсан. - Хамт олноороо Цэцээ гүний оргилд гарсан. - Нийтийн биеийн тамир хөгжүүлэх ажлын хүрээнд 3 удаа

			биеийн тамирын заал түрээслэн авч бэлтгэл сургуулилалт хийсэн бөгөөд номын сангуудын хооронд болдог уламжлалт тэмцээнд тэргүүлж шилжэн явах цомоор шагнагдсан.
--	--	--	--

1.2 Гэрээний хавсралт болох “Нэгжийн үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөө”-нд тусгагдсан, төсвийн шууд захирагчийн тусгайлан сонгосон 1 тусгай ажил, үйлчилгээ \ гарц\-ний хэрэгжилтийг ажил үйлчилгээ тус бүрийн гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт \ тоо, чанар, хугацаа \-ийн хүрсэн түвшинг гэрээнд тусгагдсан шалгуур үзүүлэлтийн хүрэх түвшинтэй харьцуулан дүгнэх үндсэн дээр дор дурьдсан дундаж оноогоор үнэл

ХОЁР: ТУСГАЙ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Гэрээнд тусгагдсан тусгай ажил, үйлчилгээ, тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлт (тоо, чанар, хугацаа) бүрээр хүрэх түвшин	Жинхэнэ гүйцэтгэл (тоо, чанар, хугацааны шалгуур үзүүлэлт бүрийн хүрсэн түвшингээр)
1	2
1.1.9 –д тусгагдсан “Их мэдэх”, “Өрнө дахины номын тооллого” 1.4 -д тусгагдсан “Сонгодог хөгжим-яруу найргийн цэнгүүн” , 4.1.1-д тусгагдсан “Хүүхдийн Төв номын сан барих асуудлыг хөөцөлдөж тодорхой үр дүнд хүрэх”, 4.1.4-д тусгагдсан “Хүүхдийн ТНС-ийн 2016-2021 оны стратеги төлөвлөгөө боловсруулах” гэсэн \ 3 тусгай ажил, үйлчилгээг \гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт (тоо, чанар, хугацаа) бүрээр ханган хэрэгжүүлнэ..	1. “Их мэдэх”, “Өрнө дахины номын тооллого” Ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, фондын чанарыг сайжруулах зорилгоор “Их мэдэх”, “Өрнө дахины танхим”-ын орос номонд тооллого хийв. Орос номын тооллогыг 2016 оны 6 сарын 18-наас эхлэн хийгдсэн. Тооллогын явцад фондод байгаа утга агуулга нь хуучирсан, сургалтын агуулгад нийцэхгүй болсон, олон дахин шинэчлэгдэн хэвлэгдсэн, ашиглалтын явцад нөхөн засалт хийх боломжгүйгээр элэгдэж, хуучирсан ном, товхимол, гарын авлага, сурах бичгийг ялгаж, актлах номын жагсаалтыг бэлтгэсэн. Данс бичсэн жагсаалтаасаа дансаар нь нэгбүрчилсэн данснаас дансаар нь тулган шүүж , номын жагсаалт гаргасан. Энэ хугацаанд бүгд 7000 ширхэг номыг актлахаар сонгож жагсаалтад оруулсан бөгөөд данс давхардсан данс зөрсөн,номын нэр зөрсөн 567 номыг буцаж шүүн тулгаж зассан болно. Актлах орос номын жагсаалтыг гаргахдаа номын ангилал,номын зохиогч,номын нэр, хэвлэсэн газар, хэвлэсэн он, үнэ зэрэг мэдээллийг оруулж Төрийн өмчийн хороонд хүргүүлэх бэлтгэл ажлыг хийгээд байна. Номын жагсаалтанд редактор хийж, алдаатай зөрүү орсон зөрчлийг арилгасан. “Их мэдэх” танхимын номын тооллогын бэлтгэл ажлыг эхлүүлж гэрээр олгосон ном хэвлэлийг буцааж авах, шүүх зэрэг үйл ажиллагаа хийгдээд байна. Номын сангийн үндсэн бүртгэлүүдэд тавигдах стандарт шаардлагыг хангах

зорилго тавин ажиллаж нэгбүрчилсэн бүртгэлийн хөтлөлтөнд редакци хийх ажлыг хийж гүйцэтгэв.

Хоёр: “Яруу эгшиглэнт өдөр”- “Сонгодог хөгжим- яруу найргийн цэнгүүн”

Дэлхийн яруу найргийн өдөрт зориулж Хүүхдийн Төв номын сангаас санаачлан Чойномын “Өд” сан, МЗЭ-тэй хамтран “Яруу эгшиглэнт өдөр” яруу найраг - сонгодог хөгжмийн цэнгүүнийг 2016.3.17-нд зохион байгуулсан. Цэнгүүнд уран зохиолын үе үеэс төлөөлсөн 20 гаруй яруу найрагчид шүлгээ хэлж, хөгжим бүжгийн коллежийн хийлийн дөрвөл сонгодог ая тоглон уншигч хүүхэд залуусын сонорыг мялаалаа. Цэнгүүнд ахмад үеийн яруу найрагчдаас Ардын уран зохиолч Ш. Дулмаа, Д. Цоодол, Дол. Нямаа, СГЗ Мэнд-Ооёо нар, дунд үеийн яруу найрагчдаас СГЗ Ц. Бавуудорж, Болор цомын эзэн А. Эрдэнэ-Очир, Г. Мөнхцэцэг, Б. Ичинхорлоо болон Буянзаяа, Нямлхагва, Галсансүх, Жа. Баяржаргал, Ц. Эрдэнэбаатар, Моломжамц, Мягмаржав нар оролцов. Залуу үеийг төлөөлөн О. Цэнд-Аюуш, Э. Гантулга, Я. Баяраа, М. Наранболд, Алтанхуяг, М. Батбаяр, Б. Жамбалдорж нар оролцсон. Яруу найрагчдын номын үзэсгэлэнг гаргасан. Цэнгүүнийг яруу найрагч Б. Ичинхорлоо хөтөлж явууллаа. Цэнгүүнд залуу зохиолчдын “Залуу нас” дугуйлангийнхан идэвхтэй оролцож өөрсдийн зохиосон шүлэг зохиолоос уншиж сонирхуулав.

Гурав: 4.1.1-д тусгагдсан “Хүүхдийн номын ордон” барих газрын асуудлаар БСШУСЯ, Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Өмчийн харилцааны газар, Нийслэлийн өмчийн харилцааны газар, Нийслэлийн Засаг дарга, Асар өргөө ХХК зэрэг газруудад албан бичиг хүргүүлэх болон уулзаж ярилцсан. Нийслэлээс “Хүүхдийн Төв номын сан” барих газрын асуудлыг Сүхбаатар дүүргийн 11 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэрийн 2015 м/кв талбайг нөхөн олговортойгоор чөлөөлөх замаар шийдвэрлэсэн байгаа юм. Одоогоор газрын гэрчилгээ гараагүй байгаа бөгөөд шинээр томилогдсон Улаанбаатар хотын захирагчид газрын асуудлаар албан бичиг хүргүүлээд байна.

Дөрөв: 4.1.4-д тусгагдсан “Хүүхдийн ТНС-ийн 2016-2021 оны стратеги төлөвлөгөө боловсруулах” заалт хэрэгжсэн. Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах явцад “Номын сангийн тухай хууль” болон холбогдох дүрэм журмыг баримтлан ажилтан албан хаагчид, хэлтсүүдийн саналыг нэгтгэн ажилласан болно.

ГУРАВ: МАНЛАЙЛЛЫН ЗОРИЛТЫН БИЕЛЭЛТ

Хэрэгжүүлбэл зохих ёс зүйн хэм хэмжээ	Хэрэгжүүлэх ажил	Жинхэнэ гүйцэтгэл (шалгуур үзүүлэлт бүрээр хүрсэн түвшин)
Ажлын байр (албан тушаал)-ны тодорхойлолтод заасан зорилго, зорилт, чиг үүргийн хэрэгжилтийг биечлэн хангах	1.Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, салбарын хууль, яамнаас баталсан шийдвэр, ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүрэг болон сайд, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгаврыг шуурхай, мэргэшлийн түвшинд сайтар судлан боловсруулж хэрэгжүүлэх 2.Байгууллагын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан, гэрээний хэрэгжилтийг зохих журам, дүрэм, зааврын дагуу чанартай, үнэн зөв, бодитой, шуурхай боловсруулах ажлыг биечлэн өөрөө гүйцэтгэх 3.Албан хэрэг хөтлөлтийн журам, дүрмийг үйл ажиллагаандаа чанд мөрдөн баримт бичиг боловсруулах өөрийн чадвараа эрс сайжруулах	1. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, салбарын хууль, яамнаас баталсан шийдвэр, ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүрэг болон сайд, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь гүйцэтгэж ирлээ. -Хүүхдийн ТНС-аас зохион байгуулсан соёл олон нийтийн ажлыг зохион байгуулахдаа Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан “Зөв монгол хүүхэд”, “Ном”, “Авъяас” хөтөлбөртэй уялдуулан зохион байгууллаа. Энэ онд нийт хүүхэд залуучууддыг номтой нөхөрлүүлэх тэдний авъяас билгийг нээхэд чиглэгдсэн 221 удаагийн ажлыг зохион байгуулсан. Хийгдэж байгаа ажлуудын чанрыг сайжруулахад анхааран ажиллаж БСШУСЯ, МЗЭ, МУИС, “Эвт үзэг” хүүхдийн уран бүтээлчдийн төв, “Номус”ХХК, Азийн сан, ЕБС-иуд зэрэг байгууллагуудтай хамтран ажилласан. - “Номын сангийн тухай хууль”-ийн 17.3 дугаар заалт, БСШУ-ны сайдын А\382 тоот тушаалын 2.2 дугаар заалтыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд зохиолч хэвлэлийн газруудад бичиг хүргүүлж энэ онд нийт 23 сая 676 мянга 384 төгрөгний ном бэлгээр бүрдүүлсэн. 2. Хүүхдийн Төв номын сангийн төлөвлөгөө, тайлан, үр дүнгийн гэрээг биечлэн боловсруулж нэгтгэх ажлыг хийж байна. Байгууллагын ажилтан албан хаагч бүр жилийн эцсийн тайлангаа хүн тус бүрээр хамт олныхоо өмнө тайлагнаж хэвшсэн. Энэ нь нэгнийхээ хийсэн ажлыг мэдэх, үнэлэх, үр дүнг тооцох бололцоог

		олгодог. Жил бүр ажилтан албан хаагчидтай хөдөлмөрийн гэрээ, үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг дүгнэн ажиллаж байна. 3. Албан хэрэг хөтлөлт 2016 онд бичиг хэргийг эмхэлж цэгцэлж, стандартын дагуу төлөвлөгөө гарган, архивт байрлуулахад бэлтгэж ажиллаа.
Захирах, захирагдах ёсны зарчмыг баримталж, тодорхой асуудлаар өөр саналтай байсан ч удирдлагаас гаргасан хуульд нийцсэн шийдвэр, өгсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь биелүүлэх	1.Хариуцсан асуудлаа сайтар судалсны үндсэн дээр төрийн захиргааны төв байгууллагатайгаа хамтран зөвлөлдөж хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлүүлдэг байх 2.Захирах, захирагдах зарчмыг сахиж, ажилдаа хариуцлагатай хандах 3.Сайд, дэд сайд, төрийн нарийн бичгийн дарга, холбогдох газрын даргаас өгсөн үүрэг даалгаврыг шуурхай, чанартай хэрэгжүүлдэг байх	1. Хүүхдийн Төв номын сангаас хийж, хэрэгжүүлж байгаа аливаа ажлууд нь БСШУСЯ, Соёлын бодлого зохицуулалтын газрын бодлоготой уялдан хууль тогтоомжийн хүрээнд явагдаж байгаа болно. 2. Монгол Улсын Засгийн газрын 2010 оны 288 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн захиргааны албан хаагчдын ёс зүйн дүрэм”-ийн 5.4.4 заалтыг хэрэгжүүлж ажиллаж ирлээ. 3. “Номын сангийн тухай хууль”, Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016, 2016-2021 оны мөрийн хөтөлбөр, Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 6 дугаар сарын 29-ний өдрийн 266 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны тавдугаар сарын 18-ны 195 дугаар тогтоол, тушаал болон бусад хэлбэрээр өгөгдсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь чанартай гүйцэтгэсэн.
Хөдөлмөрийн хууль, байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд заасны дагуу ажлын цагийг бүрэн, үр бүтээлтэй ашиглах	1.Ажлын цагаа цахим бүртгэлд бүртгүүлэх 2.Тухайн өдөрт хагас өдрөөс дээш ажлын байрнаас гадуур уулзалт, хуралтай тохиолдолд өмнөх өдөр нь яаманд мэдэгдэж, зөвшөөрөл авах 3. Ажлын 1-ээс дээш хоног томилолтоор ажиллах тохиолдолд Төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдэж чөлөө авах 4.Ажлын цагийг үр бүтээлтэй ашиглах	Хөдөлмөрийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Байгууллагын дотоод журмыг мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

	5.Ажлын цаг тарахаас өмнө ажлын байрыг орхихгүй, нэмэлт цагаар ажиллах, ачаалал даах чадвартай байх	
Үндсэн ажлаасаа гадуур хуулиар зөвшөөрснөөс бусад ажил үүрэг эрхлэхгүй байх	1.Хууль тогтоомж, олон улсын гэрээгээр болон Засгийн газраас баталсан журам, сайдын зөвшөөрснөөс бусад ажил эрхлэхгүй байх 2.Багшлах, эрдэм шинжилгээний болон бүтээлч ажил эрхлэх тохиолдолд Төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдэх	“Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль”-ийн 3 дугаар бүлэгт албан тушаалтанд тавигдах заалтыг мөрдлөг болгон ажиллаж ирлээ.
Өргөсөн тангарагтаа үнэнч байж, эх орон, ард түмнийхээ эрх ашгийг хувийн ашиг сонирхлоос ямагт дээгүүр тавьж, өөр олгогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэж болзошгүй аливаа нөхцөл байдлаас татгалзах	1.Хариуцсан ажлаа идэвхи, санаачлагатай биечлэн гүйцэтгэх 2.Албан тушаалаа аливаа ажлыг бүтээх хэрэгсэл болгохгүй, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ямагт сэргийлж байх 3.Асуудалд хандахдаа хувийн ашиг сонирхол, эрх ашгаа хамгаалах, өөрт ашигтай санал, дүгнэлт, зөвлөмж гаргахыг хориглох	“Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль”-ийг чанд мөрдөн ажиллаж байна.
Өргөсөн тангарагтаа үнэнч байж, эх орон, ард түмнийхээ эрх ашгийг хувийн ашиг сонирхлоос ямагт дээгүүр тавьж, өөр олгогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэж болзошгүй аливаа нөхцөл байдлаас татгалзах	1.Хариуцсан ажлаа идэвхи, санаачлагатай биечлэн гүйцэтгэх 2.Албан тушаалаа аливаа ажлыг бүтээх хэрэгсэл болгохгүй, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ямагт сэргийлж байх 3.Асуудалд хандахдаа хувийн ашиг сонирхол, эрх ашгаа хамгаалах, өөрт ашигтай санал, дүгнэлт, зөвлөмж гаргахыг хориглох	“Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм” “Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль”- болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийг чанд мөрдөн ажиллаж дээд байгууллагаас өгсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь хийж гүйцэтгэсэн.
Байгууллагынхаа зорилт,чиг үүргийг хэрэгжүүлэх талаар төрийн байгууллагаас явуулж байгаа бодлого, үйл ажиллагааг эсэргүүцсэн мэдээ, мэдээлэл тараахгүйбайх	1.Хурал, уулзалт, зөвлөгөөн болон бусад арга хэмжээ, хэвлэл мэдээлэлд зөвхөн Засгийн газраас салбарт баримталж буй бодлого, яамнаас хэрэгжүүлж буй ажил, төлөвлөгөөний талаар танилцуулах, ярилцлага өгөх 2.Хурал, уулзалт, зөвлөгөөн болон бусад арга хэмжээ, хэвлэл мэдээлэлд Засгийн	Байгууллагын төлөвлөгөө, үйл ажиллагааг Засгийн газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, хөтөлбөр, БСШУСЯ-ны үйл ажиллагааны бодлоготой уялдуулан боловсруулж Соёлын бодлого зохицуулалтын газрын бодлоготой уялдуулан ажиллаж байна. Номын сангаас зохиож байгаа аливаа ажлыг олон нийтийн хэрэгслээр сурталчлахдаа Засгийн газраас

	газраас салбарт баримталж буй бодлого, яамнаас хэрэгжүүлж буй ажил, төлөвлөгөөний талаар албаны бус өөрийн үзэл бодлоо илэрхийлэх, эсрэг мэдээлэл мэдээ түгээх, ойлголт өгөхийг хориглох	салбарт баримталж буй бодлого, яамнаас хэрэгжүүлж буй ажил, төлөвлөгөөний талаарх үзэл бодлоо илэрхийлж байсан болно.
Албан үүргээ гүйцэтгэсэн болон гүйцэтгээгүйн улмаас ашиг сонирхол нь хөндөгдөх дотоод, гадаадын аливаа иргэн, хуулийн этгээдэд давуу байдал олгох, тэдэнтэй үгсэн тохирох, амлалт өгөх, тэднээс шан харамж, хөнгөлөлттэй үйлчилгээ, зээл авах, хууль бус бусад хангамж эдлэхгүй байх	1.Байгууллагын үйл ажиллагаандаа Төрийн албаны тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай, Хөдөлмөрийн тухай хуулийг чанд мөрдөх 2.Хариуцсан ажлын чиглэлээр болон өмнө нь хамтран ажиллаж байсан этгээдэд давуу байдал олгох, асуудал шийдвэрлэхээр үгсэн тохирох, хамтрах, амлалт өгөх зэрэг хууль бус үйлдэл гаргахгүй байх	Байгууллагын үйл ажиллагаандаа Төрийн албаны тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай, Хөдөлмөрийн тухай хуулийг чанд мөрдөн ажиллаж байна. Гадаад дотоодын байгууллагуудтай хамтран ажиллахдаа БСШУСЯ-ны Соёлын бодлого зохицуулалтын газарт хандан бодлогын хүрээнд асуудлыг зөвшилцөн ажиллаж байна
Харьяа дээд шатны албан тушаалтныг төрийн бодлого боловсруулах, асуудал шийдвэрлэх, шийдвэр гаргахад нь хуульд нийцсэн, бодит баримт нотолгоонд тулгуурласан, үндэслэл бүхий үнэн зөв мэдээлэл, мэргэшлийн зөвлөгөөгөөр хангах, тэдний гаргах шийдвэрээс үүдэн Гарч болзошгүй үр дагавар, сөрөг талыг урьдчилан анхааруулж байх	1.Хариуцсан ажлын чиглэлээрх эрх зүйн болон бусад баримт бичгийг сайтар судлан эзэмших 2.Асуудлыг мэргэжлийн болон удирдлага, үйл ажиллагааны талаас нь чанартай судлан боловсруулах, мэдээлэл, танилцуулгыг бүрэн төгс боловсруулах 3.Хариуцсан ажлын чиглэлээр яамны удирдлагад үнэн зөв мэдээлэл, тайлан өгөх чадвараа сайжруулах	Номын сангийн салбарын болон хууль эрх зүйн чиглэлээр гарч байгаа хууль дүрэм журмыг уншиж танилцан ажилдаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Энэ онд “Хүүхдийн Төв номын сангийн стратеги төлөвлөгөө-2016-2021” боловсруулсан. Хүүхдийн Төв номын сангийн хагас болон бүтэн жилийн ажлын тайлан, статистик мэдээнүүдийг цаг тухайд нь БСШУСЯ-нд өгч байна.
Албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа төр, байгууллага, хувь хүний хуулиар хамгаалагдсан нууцыг задруулахгүйбайж,	Хариуцсан ажлын чиглэлээрх мэдээ, баримтыг ажлын хэрэгцээнээс бусад хэлбэрээр бусдад түгээх, өгөх, ярих, тараахыг хориглох 2.Байгууллагын албан хаагчдын ажлын болон	“Төрийн захиргааны албан хаагчдын ёс зүйн дүрэм” ,Монгол Улсын “Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль”-ийг сахин ажиллаж байна.

хувийн болон бусдын ашиг сонирхлын төлөө ашиглах, албан ёсны аливаа мэдээллийг эрх бүхий албан тушаалтны зөвшөөрөлгүйгээр тараахгүйбайх, албан ажилд шаардлагатай мэдээллийг санаатайгаар нуун дарагдуулах, удирдлагын шийдвэр гаргах үйл ажиллагаанд саад учруулахыг цээрлэх	хувийн амьдралын талаарх мэдээллийг хамааралгүй байгууллага, хүнд ярих, мэдээлэх, хувь хүний нууцтай холбоотой мэдээллийг задруулахыг хориглох 3.Хариуцсан ажлын чиглэлээр сайдтай зөвшилцөлгүй байгууллага, хувь хүмүүсээр янз бүрийн судалгаа хийлгэх, холбогдох мэдээ мэдээлэл, баримт бичгийг нуун дарагдуулах, удирдлагад мэдээлэхгүй байх, дутуу мэдээлэхийг хориглох	
Төрийн байгууллагын эд хөрөнгө, техник хэрэгсэл, албаны мэдээллийг албаны бус зорилгоор ашиглахгүй байх	Хариуцсан ажлын чиглэлээрх болон яамны үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээлэл, баримт, эд хөрөнгийг өөртөө болон бусдад ашигтай байдлаар ашиглахыг хориглох	Монгол Улсын “Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль”-ийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна.
Албан тушаалын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ иргэд, үйлчлүүлэгч, хамтран ажиллагсадтайгаа эелдэг, адил тэгш, хүлээцтэй, хүндэтгэлтэй харилцаж, төрийн үйлчилгээг чирэгдэл, ялгаварлалгүйгээр зохих дүрэм, журмын дагуу цаг алдалгүй, ил тод, хөнгөн шуурхай хүргэх	Байгууллагын ажилтан, албан хаагчтай ялгаварлахгүйгээр жигд, эрх тэгш харилцах, удирдлагаар хангах, харилцааны эелдэг хүндэтгэлтэй, ажил хэрэгч байдлыг хангах, ажилтнаа сонсох, ойлгох чадвартай байх 2.Байгууллагын ажилтан,албан хаагчтай мэргэжлийн түвшинд, удирдах ажилтны ёс зүйг баримтлан харьцах, дээрэлхэх, загнах, доромжлох зүй бус үйлдэл гаргахгүй байх 3.Албан тушаалын эрхээ хэрэгжүүлэхдээ ажилтан, албан хаагчдыг ашиглах, дарамтлах, хавчин гадуурхах, эрхшээлдээ байлгахыг хориглох 4.Хариуцсан ажлын чиглэлээрх үйлчилгээг яамны болон салбарын удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалтан, иргэдэд чирэгдэл, ялгаварлалгүйгээр зохих дүрэм, журмын дагуу цаг алдалгүй, ил тод, хөнгөн шуурхай хүргэх	Төрийн захиргааны албан хаагчдын ёс зүйн дүрэм” –ийг хатуу сахин ажиллаж ирлээ. Байгууллагын ажилтан албан хаагчид болон уншигчидтай эелдэг, адил тэгш, хүлээцтэй, хүндэтгэлтэй харилцаж, төрийн үйлчилгээг чирэгдэл, ялгаварлалгүйгээр зохих дүрэм, журмын дагуу цаг алдалгүй, ил тод, хөнгөн шуурхай хүргэж байна.

Бусад албан хаагчийн үйл ажиллагаанд хууль бусаар нөлөөлөх, саад болох, хууль бус үйлдэл хийхийг шаардах, үүрэг даалгавар өгөхийг хориглох	1.Байгууллагын ажилтан албан хаагчдын ажилд хууль тогтоомж зөрчсөн удирдлагын үүрэг, заавар, чиглэл өгөх, гүйцэтгэхийг шаардахыг хориглох 2.Ажлын чиг үүрэг, мэргэжлийн дагуу гүйцэтгэсэн ажил, санал, зөвлөгөөг хүлээн авахгүй, үл хүндэтгэх, ажилд нь хууль бусаар нөлөөлөхийг хориглох	Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай хууль”, “Төрийн албаны тухай хууль”, “Төрийн захиргааны албан хаагчдын ёс зүйн дүрэм”-ийг чанд сахин ажиллаж хуулийн хэрэгжилтийг биелүүлэн хууль тогтоомж зөрчсөн удирдлагын үүрэг, заавар, чиглэл өгөх, гүйцэтгэхийг шаардах, ажилтан албан хаагчдын мэргэжлийн дагуу гүйцэтгэсэн ажил, санал, зөвлөгөөг хүлээн авахгүй, үл хүндэтгэх, ажилд нь хууль бусаар нөлөөлөх зэрэг аливаа үйлдэл гаргаагүй болно.
Өөрийн мэдлэг чадвар, дадал туршлагаа байнга хөгжүүлж, төрийн албаны нэр хүндийг ямагт дээдлэх	.Төрийн захиргааны болон удирдлагын манлайлал, удирдах ур чадвараа тасралтгүй сайжруулах чиглэлээр бие даан суралцах, чадвар эзэмших 2.Салбарын болон хариуцсан ажлын чиглэлээр эрх зүй, судалгаа, онол, хэрэгжилтийн мэдлэгээ байнга хөгжүүлэх, бусдад туршлагаа нэвтрүүлэх	Өөрийн мэргэжлийн ур чадвараа дээшлүүлэхэд анхааран ажиллаж шинээр гарсан мэргэжлийн ном хэвлэлийг цаг тухай бүр нь уншиж судалдаг. Энэ онд “Номын сангийн тухай хууль”, “Хүүхдийн уншлага” болон салбарын бусад мэдээ мэдээллээр хот хөдөө орон нутгийн ЕБС-ийн 150 гаруй номын санчдад сургалт зохион байгуулсан. Номын санчдад болон эцэг эхчүүдэд зориулан “Номд хөтлөх ухаан” номыг Б.Баяраатай хамтран гаргасан.
Албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа буюу ажлын байрандаа согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэх, этгээд байдлаархувцаслах, бүдүүлэг зан авир гаргахыг цээрлэх	1.Ажлын байранд ажлын болон ажлын бус цагаар согтууруулах ундаа хэрэглэх, гаднаас хүмүүс авчирч ёс зүйгүй үйлдэл гаргах, ажилдаа согтууруулах ундаа хэрэглэхийг хориглох 2.Ажлын байранд өөрөө болон байгууллагын ажилтнуудыг албан бус байдлаар хувцаслахыг хориглох 3.Байгууллагын ажилтнуудтай зүй зохистой харьцах, дээрэнгүй бүдүүлэг зан авир гаргахыг хориглох	Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай хууль”, “Архидан согтууруулах тухай хууль”, “ХТНС-ийн дотоод журам”-ыг сахин ажиллаж ямар нэгэн алдаа дутагдал гаргаагүй болно.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

1. Мэдээлэл түгээх –Уншлага үйлчилгээ

Нийтийн номын сан нь 2016 онд 1769 уншигч шинээр бүртгэж, 34506 ирэгсдэд 69549 номоор үйлчилж, уншигч –хэрэглэгчдийн өсөн нэмэгдэж буй оюуны эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн соёлтой, хөнгөн шуурхай үйлчилгээг эрхэм зорилго болгон ажиллаж байна. Үүнээс:

Нийтийн уншлагын танхимд: Нийт 255 уншигч шинээр бүртгэж 6529 ирэгсдэд 19134 ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнээр үйлчиллээ.

Хүүхдийн уншлагын танхимд: Нийт 459 уншигч шинээр бүртгэж 18795 ирэгсдэд 39743 номоор үйлчилсэн байна.

Гэрээр ном олголт: Уншигчдын чөлөөт цагт зориулан гэрээр ном олгох үйлчилгээгээр 273 уншигч шинээр бүртгэж 2083 ирэгсдэд 6174 ном гэрээр олгож үйлчиллээ.

“Их мэдэх” танхимд: 1 сар Эрдэнэбулган сумын 4-р цэцэрлэгийн Г.Наранчимэг, С.Энхбаяр багштай бэлтгэл А, Б бүлэг, Х.Жаргалдулам багштай ахлах бүлэг, Т.Ерөөлтмаа, Б.Баярсайхан багштай дунд А,Б бүлэг, Эрдэнэбулган сумын 2- цэцэрлэгийн Г.Солонго багштай ахлах 2-р бүлэг, Эрдэнэбулган сумын 8-р цэцэрлэгийн Ж.Оюунбилэг багштай Бэлтгэл-1 бүлэг гэх мэт цэцэрлэгүүдийн 3-6 насны 1273 хүүхэд “ Их мэдэх ” танхимын үйл ажиллагаатай танилцаж, багш, эцэг эхийн хамтаар аман зохиол, үлгэр, уран зохиол, танин мэдэхүйн чиглэлийн 2240 гаруй номоор үйлчилгээ авч, үлгэрийн баатруудын зураг зурж, тоглоом наадгай тоглож, уншсан номын талаар харилцан ярилцлаа.

Интернет танхимд: 14-өөс дээш насны 110 хүүхэд, 18-аас дээш насны 34 оюутан, залууст интернет-цахим мэдээллийн үйлчилгээг үзүүлэв.

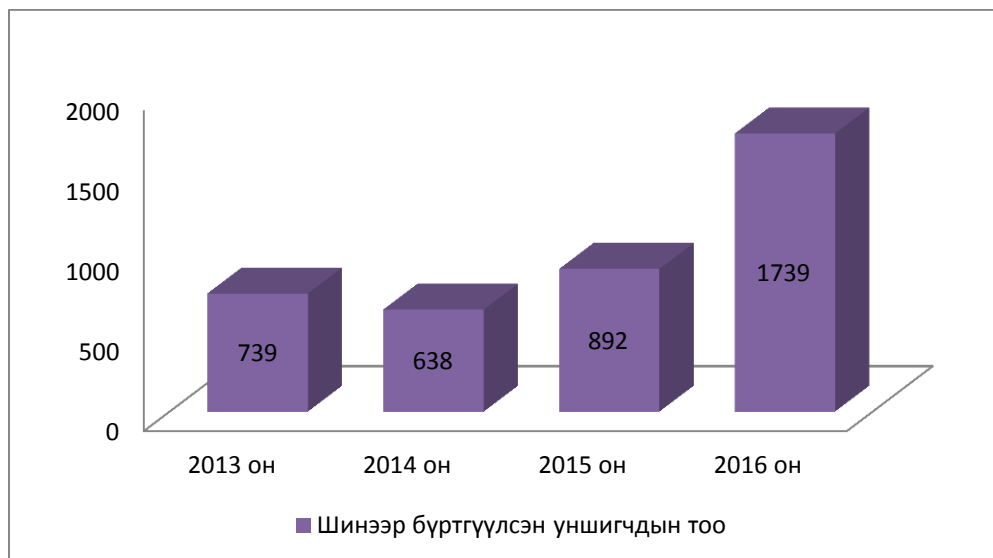
Зөвөрийн номын сангийн үйлчилгээ: Нийт 782 уншигч шинээр бүртгэж 1274 ирэгсдэд 2258 ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнээр үйлчилсэн байна.

“Миний номын өргөө” танхим: ЯХИС-аас хэрэгжүүлж буй “Миний номын өргөө” хөтөлбөрийн 1, 2 дахь ээлжийн 52 хүүхдэд энэ оны 1 сараас 5 сар хүртэл үйлчилгээ үзүүлсэн бөгөөд ном-тоглоомын багцыг сольж олгон, тэдний эцэг эх, асран хамгаалагч нарт багцын ашиглалт, хүүхдэд гарч буй ахиц өөрчлөлтийг хэрхэн сайжруулах, хүүхэдтэй ажиллах талаар зөвлөгөө - мэдээлэл өгч ажиллаа. Мөн Эрдэнэбулган сумын 4-р цэцэрлэгт “Миний номын өргөө” төслийн ном –тоглоомын 6 багцыг 3 хоног, Эрдэнэбулган

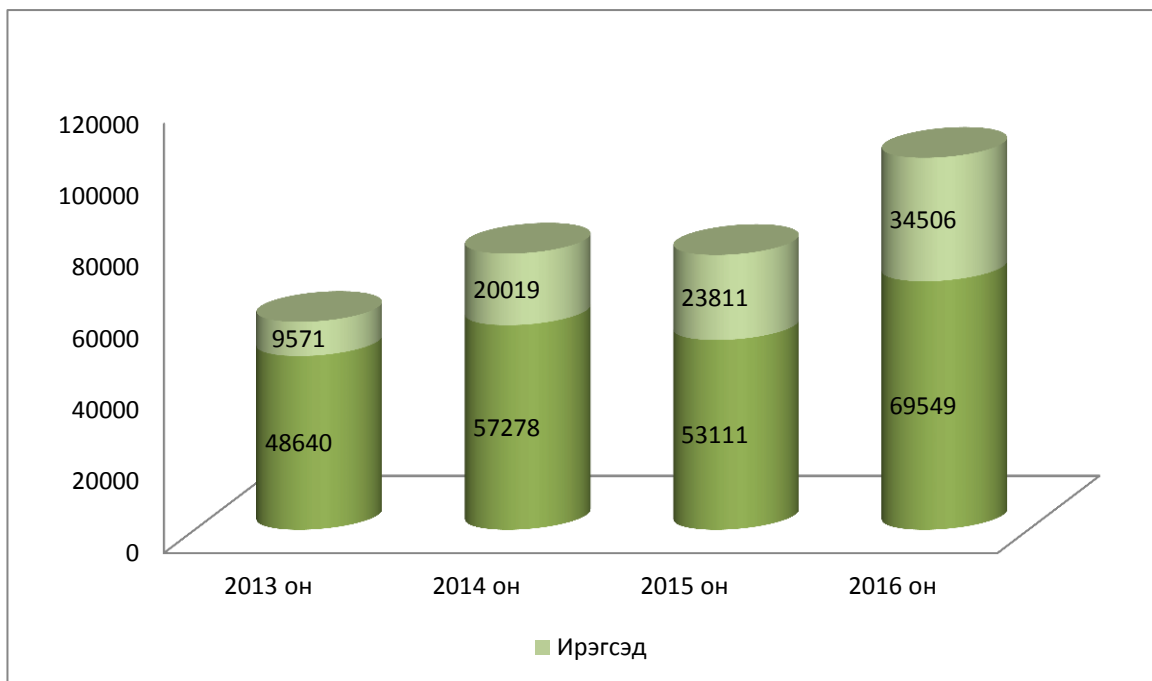
сумын 8-р цэцэрлэгт ном –тоглоомын 4 багцыг 7 хоног аялуулж нийт 260 хүүхдийг хамруулсан.

Шинээр бүртгүүлсэн уншигчдын тоог сүүлийн 3 жилийн дундажтай харьцуулахад энэ жилд 1000 гаруй уншигчаар өссөн үзүүлэлт харагдаж байна.

Номын сангаар үйлчлүүлсэн ирэгсэд болон ном олголтын байдлыг сүүлийн 3 жилийн дундажтай харьцуулахад энэ онд ирэгсэд 10000 гаруй, ном олголт 20000 гаруйгаар өссөн үзүүлэлттэй байна.

ХҮҮХДИЙН УНШЛАГЫН ТАНХИМЫН АНГИЙН УНШЛАГА

Ангийн уншлагад Эрдэнэбулган сумын 1,2,3,4-р сургуулийн 6 бүлэг, 1,4-р сургуулийн 4 бүлэг, Ангийн уншлагат Лаборатори 1-р сургуулийн Долгордорж багштай 5б анги, Должинсүрэн багштай 5в анги, Ганчимэг багштай 5г анги, Алтанцэцэг багштай 3г анги,

Хүмүүн 3-р сургуулийн Н.

Долгорсүрэн багштай 10а

анги, 4-р сургуулийн Д. Энхцэцэг багштай 4а анги, Ирээдүй сургууль-цэцэрлэгийн цогцолборын Оюунчимэг багштай 4в анги, Лаборатори 1-р сургуулийн Буяннэмэх багштай 9г анги, Долгордорж багштай 5б анги, Должинсүрэн багштай 5в анги, Ганчимэг багштай 5г анги, Алтанцэцэг багштай 3г анги, Хүмүүн 3-р сургуулийн Н. Долгорсүрэн багштай 10а анги, 4-р сургуулийн Д.

Энхцэцэг багштай 4а анги, Ирээдүй сургууль – цэцэрлэгийн цогцолборын Оюунчимэг багштай 4в ангийн хамт олон, Хүмүүн 3-р сургуулийн Банзрагч багштай 6б анги долоо хоног бүр хуваарьт өдрөө идэвхитэй хамрагдлаа. Ангийн уншлагад бага, ахлах бүлгийн 21 ангийн давтагдсан тоогоор нийт 4148 сурагч хамрагдсан байна.

1. Фондын хадгалалт хамгаалалт:

- 2015 онд захиалсан 35 нэгж сонин, 13 нэгж сэтгүүлийг дансалж бүртгэн, үндсэн фондын архивт шилжүүлсэн.
- “Архангайн амьдрал” сонины 2005-2012 “Хууль тогтоолын эмхтгэл”, “Засгийн газрын мэдээ” сэтгүүлүүдийн 2016 оны дугааруудыг үдэж хавтаслан, үндсэн фондын архивт шилжүүллээ.
- Урагдаж гэмтсэн 112 ширхэг номыг сэлбэн засч, уншлагат гаргасан.
- “Ирээдүйн манлайлагч” ТББ-аас хандивласан 900.400 төгрөгийн ном, сэтгүүлийг сумдын номын сангуудад хуваарилах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.
- Нийтийн номын сангийн 1-р улиралд захиалсан хэвлэлийг үдэж, данслан үндсэн фондод шилжүүлэв.

2. Фондын баяжилт

- “Ирээдүйн манлайлагч” ТББ –гаас хандивласан 851900 төгрөгний номыг сумын номын сангуудад хувиарлав.
- Үндэсний номын сангаас хандивласан 50 нэр төрлийн 162600 төгрөгний номыг аймгийн төвийн номын санд хувиарласан.
- Үндэсний номын сангаас хандивласан 11 нэр төрлийн 132000 төгрөгний номыг аймгийн төвийн сургууль, сумын сургуульд хувиарлав.
- Номын коллектор, байгууллага, хувь хүмүүсээс хандивласан 288 нэр төрлийн 4125300 төгрөгний ном. Нийт номын коллектор болон байгууллага, хувь хүмүүсээс нийтийн номын сан болон сургууль, сумдын номын сангуудад 349 нэр төрлийн 373 ширхэг 5271800 төгрөгний номын фондын баяжилт хийгдсэн.

3. Ном ангилах, данслах ажил

Үндэсний номын сан, байгууллага, хувь хүмүүсээс хандивласан 349 нэр төрлийн 373 ширхэг 5271800 төгрөгний номыг номын сан-ном зүйн ангиллаар ангилж, техник

ажиллагааг хийж, номын нэг бүрчилсэн бүртгэлд авч, уншлагын танхимууд болон үндсэн фондод хуваарилан олгов.

Номын үзэсгэлэн –Мэдээлэл сурталчилгаа:

Уншигч–хэрэглэгчдийн оюуны хэрэгцээнд нийцүүлэн шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг нийт 35 удаа гаргаж сурталчиллаа. Үүнээс:

Нийтийн уншлагын танхимд: 12 удаагийн шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг нийт 420 номоор гаргаж уншигч олон нийтэд сурталчилсан бөгөөд үүнд:

1. “Үндэсний ёс заншил, зан үйл”
2. “ Монголын түүх”
3. Түүхийн шинжлэх ухааны номнууд
4. Утга зохиолын номнууд
5. “Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөр”
6. “Монгол цэргийн өдөр, зэвсэгт хүчний 95 жилийн ой”-д зориулсан үзэсгэлэн
7. ”Дэлхийн номын өдөр”-ийг тохиолдуулан дэлхийн болон монголын сонгодог уран зохиолын номын үзэсгэлэн
8. ӨМӨЗО-нд монгол бичгээр хэвлэгдсэн номын үзэсгэлэн
9. Түүх, хэл шинжлэл, утга зохиолын онол, хэл шинжлэлийн салбарын номын үзэсгэлэн
10. Ю. Цэдэнбалын мэндэлсний 100 жилийн ойд зориулан “Ю. Цэдэнбалын амьдрал, үйл хэрэг” сэдэвт номын үзэсгэлэн
11. 10 сар “Хэл шинжлэлийн ухаан” сэдэвт номын үзэсгэлэн
12. “Монгол ардын аман зохиол” сэдэвт номын үзэсгэлэн
13. “Түүхийн шинжлэх ухаан” сэдэвт номын үзэсгэлэн

Хүүхдийн уншлагын танхимд: 13 удаагийн шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг нийт 455 номоор гаргаж уншигчдад сурталчилан таницууллаа. Үүнд:

1. “Эх түүхээ судлая-мэдье” сэдэвт номын үзэсгэлэн
2. “Монголын хаад” цуврал номын үзэсгэлэн
3. “Цагаан сарын баяр”-ыг тохиолдуулан “Монгол зан үйл, ёс заншилаас суралцъя” сэдэвт номын үзэсгэлэн
4. “Гэгээн хайрын өдөр”-т зориулан хайрын сэдэвт яруу найраг, өгүүллэгийн номын үзэсгэлэн
5. Хүүхдэд зориулсан “Англи ном”-ын үзэсгэлэн
6. Дэлхийн үлгэрийн хаан , Дани улсын зохиолч Г.Х. Андерсены төрсөн өдөр буюу “Дэлхийн хүүхдийн номын өдөр”-ийг тохиолдуулан “Үлгэрийн гайхамшигт ертөнцөөр аялацгаая” сэдэвт номын үзэсгэлэн
7. Б. Спортын төрөлжсөн сургалттай ахлах сургуулийн номын сантай зөөврийн номын сангийн гэрээ байгуулж, ном солилцоогоор ирсэн “Хүүхдийн комикс номын цуврал” номын үзэсгэлэн
8. “Дэлхийн хүүхдийн сонгомол уран зохиолын дээжис” цувралаар номын үзэсгэлэн
9. Монгол бичгээр хэвлэгдсэн хүүхдэд зориулсан уран зохиолын номын үзэсгэлэн
10. - Хүүхдэд зориулсан үлгэр, танин мэдэхүйн чиглэлийн номын үзэсгэлэн

11. - Хичээлийн шинэ жилийн нээлтэнд зориулж сурах бичиг, сургалтын гарын авлагын номын үзэсгэлэн
12. “Багадаа уншсан номууд” сэдэвт номын үзэсгэлэн
13. “Монголын орчин үеийн хүүхдийн уран зохиол” сэдэвт номын үзэсгэлэн
14. МУ-ын Соёлын гавьяат зүтгэлтэн, хүүхдийн зохиолч Жамбын Дашдондогийн хүүхдийн номын үзэсгэлэн
15. Монголын үндэсний радиогийн орон нутаг дахь сурвалжлагч, хүүхдийн зохиолч Самбуугийн Бараанасангийн хүүхдийн номын үзэсгэлэн

Үзэсгэлэнгийн танхимд:

1. Англи номын үзэсгэлэн Хүүхдийн уран зохиолын номын үзэсгэлэн
2. “Монголын утга зохиолын лавлах, толь бичиг”-ийн үзэсгэлэн
3. “Дэлхийн Хүүхдийн номын өдөр”-т зориулан дэлхийн хүүхдийн сонгодог уран зохиолын номын үзэсгэлэн
4. ӨМӨЗО-нд монгол бичгээр хэвлэгдсэн номын үзэсгэлэн тус бүр гаргаж, уншигчдын хүртээл болголоо.
5. “Дэлхийн хүүхдийн уран зохиолын сонгодог цуврал” номын үзэсгэлэн
6. “Монголын болон гадаадын хүүхдийн уран зохиол” сэдэвт номын үзэсгэлэн
7. “Дэлхийн хүүхдийн сонгомол уран зохиол” сэдэвт номын үзэсгэлэн
8. “Түүхийн шинжлэх ухаан”-ы номын үзэсгэлэнг тус бүр гаргаж, уншигчдын хүртээл болголоо.

Миний номын өргөө танхимд:

1. Цэцэрлэгийн насны хүүхдэд зориулсан “Үлгэрийн ертөнцөөр аялацгаая” сэдэвт үзэсгэлэн
2. 3-5 насны хүүхдэд зориулсан үлгэр, ардын аман зохиол, танин мэдэхүйн чиглэлийн номын үзэсгэлэн

Цахим мэдээ мэдээлэл, сурталчилгаа

Нийтийн номын сангийн вэб сайт library.ar.gov.mn болон [Архангай-Нийтийн номын сан](#) facebook хуудсыг Нийтийн номын сангаас зохион байгуулж буй соёл олон нийтийн ажил болон бусад үйл ажиллагааны талаарх цаг үеийн шинэ мэдээ, мэдээллээр баяжуулж уншигч, олон нийтэд сурталчилж байна. Үүнд:

4. Лавлагаа, мэдээллийн ажил

1 сард “Архангайн үнэн”, “Архангайн амьдрал” сонины 1960-2014 оны нийт 158 нэгж сонин, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2013-2014 оны 8 нэгж сэтгүүлээс

2 сард “Архангайн амьдрал”, “Архангайн толь” сонины 1996-2000 он, “Намын амьдрал” сонины 1980-1990 оны 115 нэгж сонин, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлийн 1992-1995 оны 8 нэгж сэтгүүлээс

3 сард “Архангайн үнэн”, “Архангайн амьдрал” сонины 1960-2000 оны 50 нэгж сонин, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлийн 1992-1995 он, БНМАУ-ын хууль, зарлиг тогтоолын эмхэтгэл сэтгүүлийн 1980-1985 оны 10 нэгж сонин сэтгүүлээс

4 сард “Архангайн үнэн”, “Архангайн амьдрал” сонины 1980-2015 оны 20 нэгж сонин, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2000-2015 оны 12 нэгж, “Хууль зүйн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2014-2015 оны 4 нэгж сэтгүүл нийт 36 нэгж сонин, сэтгүүлээс

5 сард “Архангайн үнэн”, “Архангайн амьдрал” сонины 1960-2015 оны 46 нэгж сонин, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2010-2015 оны 6 нэгж, “Хууль зүйн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2013-2015 оны 3 нэгж сэтгүүл, нийт 9 нэгж сэтгүүл, 46 нэгж сонин, сэтгүүлээс

9 сард Ю. Цэдэнбалын мэндэлсний 100 жилийн ой тохиож байгаатай холбогдуулан уншигчдын хэрэгцээт мэдээллийг “Архангайн амьдрал”, “Архангайн толь”, “Зууны мэдээ”, “Өнөөдөр”, “Өдрийн сонин”, “Монголын үнэн” сониноос

сард “Архангайн үнэн”, “Архангайн амьдрал” сонины 2016 оны дугаарууд, “Төрийн мэдээлэл”, “Хууль зүйн мэдээлэл” сэтгүүлийн 2016 оны дугаарууд, “Өдрийн сонин”, “Өнөөдөр”, “Зууны мэдээ” сонины 2016 оны дугааруудаас уншигчдын цаг үеийн хэрэгцээт мэдээллийг шүүн, мэдээллийн лавлагаа өгч үйлчиллээ.

5. Мэргэжил, арга зүйн ажил:

Хангай, Цэцэрлэг сумын номын санчид, Хүмүүн 3-р сургуулийн номын санч Должинсүрэнд LIB4U программд ном шивж оруулах, электрон каталогийн бааз үүсгэх тухай, Спортын төрөлжсөн сургалттай дунд сургуулийн номын санч Л. Болорцэцэгт, Өлзийт сумын номын санч Г. Золбаяр, Жаргалант сумын номын Н. Оюунчимэг, Хайрхан сумын номын санч Г. Уранчимэг, Ихтамир сумын Соёлын төвийн номын санч Г. Оюун-Эрдэнэ, Чулуут сумын номын санч Р. Төрбаяр нарт анхан шатны бүртгэлүүдийг хөтлөх, Monbiblio программ дээр хэрхэн ажиллах, ном дахин үнэлэх журам, номын сан-ном зүйн ангиллаар номыг системчилэн ангилах, номын сангийн LIB4U программ дээр ном шивэх, номын бар код хэвлэх талаар арга зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл өгч ажиллаа.

6. Сургалтанд хамрагдсан байдал

1. 2016.05.03. Боловсролын зөвлөгөө мэдээлэлийн төвөөс Архангай аймагт зохион байгуулсан “Америкт сурах боломж” сургалтанд хамт олноороо болон төгсөх ангийн уншигчидтай хамрагдсан.
2. 2016.05.06. Улаанбаатар хотын Соёлын дээд сургуулийн багш Тунгалагийн “Номын сангаас зохиох соёл, чөлөөт цагийн ажлын хандлага, төрлүүд” сэдэвт лекцэнд хамт олноороо хамрагдсан.
3. 2016.05.15. Аймгийн ЗДТГ, БСГ-аас зохион байгуулсан “Соёлын төвийн эрхлэгч нарын сургалт, семинар”-т хамт олноороо хамрагдсан.

4. 2016.09.18. Хүүхдийн номын санч А. Ундармаа, мэдээлэл-технологийн инженер Б. Ариунзаяа нар Улаанбаатар хотноо МУ-ын Үндэсний номын сангаас зохион байгуулсан “Номын баяр-2016” арга хэмжээнд оролцон, “Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” сэдэвт 2 өдрийн сургалтанд хамрагдсан.

9. Соёл олон түмний ажил

1. Надад ирсэн хайр богино өгүүллэгийн уралдаан, Ээждээ хэлж амжаагүй үг захидлын уралдаан

03-р сарын 4-ны өдрийн 15.00 цагт “Гэгээн хайрын өдөр”-т зориулан “Надад ирсэн хайр”

сэдэвт хайрын богино өгүүллэгийн уралдаан, “Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөр”-т зориулан ээжийгээ хайрлах үрс бүхний сэтгэл зүрхний үгийг захидлаар дамжуулан хүргэх боломжийг хүн бүрт олгох зорилгоор “Ээждээ хэлж амжаагүй миний үг” захидлын уралдааныг тус бүр зохион байгууллаа.

Захидлын уралдааныг ЕБС-ийн бага, дунд, ахлах гэсэн 3 насны ангиллаар зохион байгуулж, 10 шилдэг бүтээлийг шалгаруулж урамшууллаа. Оролцогчдын хүсэлтээр зарим захидлыг ээжид нь хаягаар хүргэж өгөх, “Архангайн толь” сонинд нийтлэх ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. /Оролцсон-35/

2. Би Эх орны цэрэг -2016 яруу найргийн тэмцээн

03-р сарын 17-ны 14.00 цагт Монгол цэргийн өдөр, Зэвсэгт хүчний 95 жилийн ойг тохиолдуулан цэрэг эх, орны сэдэвт яруу найргийн өв санг баяжуулах, сурталчилах, эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх зорилгоор нийтийн дунд “Би эх орны цэрэг-2016” яруу найргийн

тэмцээнийг аймгийн Цэргийн штабтай хамтран зохион байгуулж, шилдэг 3 байр

шалгаруулан урамшууллаа. Оролцогчдын шүлгийг эмхэтгэн хэвлүүлэхээр эхийг бэлтгэж байна. /Оролцсон хүний тоо-15/

“Дэлхийн Хүүхдийн номын өдөр”. 2016.04.06 - 04.13.

”Дэлхийн Хүүхдийн номын өдрийг тохиолдуулан Дани улсын зохиолч, дэлхийн үлгэрийн хаан Ханс Кристиан Андерсений зохиол бүтээлүүдийг сурталчилах, хүүхдийг үлгэрийн гайхамшигт ертөнцөөр аялуулах, тэдний сэтгэлгээ уран чадвар, авьяасыг номоор дамжуулан хөгжүүлэх, ном уншихын ач холбогдлыг таниулах зорилгоор доорхи арга хэмжээг зохион байгууллаа.

3. *АХА* тэмцээн. 2016.04.06.

Архангай аймгийн үүсэл хөгжлийн түүх, газарзүйн байршил, онцлог, түүх соёлын дурсгалуудтай танилцах хүүхэд багачуудад зориулсан танин мэдэхүйн “Миний Архангай” шинэ номыг сурталчилан таниулах, төрөлх нутгийнхаа талаарх мэдлэг, мэдээлэл олгох зорилгоор тус номын агуулгын хүрээнд асуулт хариултын “АХА” тэмцээнийг зохион байгууллаа.

Тус тэмцээнд нийт Эрдэнэбулган сумын I,III, IV сургуулийн дунд бүлгийн /6-9 анги/ 70 гаруй сурагчид оролцлоо. Оролцогчдыг 3 байр эзлүүлж, шагнаж урамжууллаа.

4. “Зохиолч-уншигчдын уулзалт” 2016.04.08.

Монголын үндэсний радиогийн орон нутаг дахь сурвалжлагч, “Архангайн толь” сонины сурвалжлагч, хүүхдийн зохиолч Самбуугийн Бараанасанг хүндэт зочноор урьж, түүний амьдрал, зохиол бүтээлийг сурталчилах, номтой нөхөрлөж, ном унших, танин мэдэхүйн ач холбогдлыг хүүхэд багачуудад таниулах зорилгоор “Зохиолч-уншигчдын уулзалт”-ыг ЕБС-ийн дунд, ахлах бүлгийн сурагчдын дунд зохион байгууллаа. /Хамрагдсан хүүхдийн тоо-65/

5. “Жүжигчилсэн тоглолт”. 2016.04.13.

Ханс Кристиан Андерсен (1805 – 1875)

Ханс Кристиан Андерсен 1805 оны 04 сарын 02 –нд Денмаркийн Оденсе хотод гуталчны гэрт мэндэлжээ. 1827 онд анхныхаа шүлгүүдийг хэвлүүлсэн бөгөөд 1835 оноос эхлэн “Шинэ үлгэрүүд”, “Хүүхэд зориулсан үлгэрүүд”, “Түүхүүд” зэрэг бүтээлүүд нь хэвлэгдэж түүнийг нэрд гаргажээ. Тэрээр амьдралынхаа хугацаанд үе үеийн уншигчдын сэтгэл зүрхэнд үлдсэн 168 үлгэрийг туурвижээ. 1875 оны 08 сарын 04-нд Остербро хотод таалаал төгсжээ.

Хүүхэд багачуудыг үлгэрийн гайхамшигт ертөнцөөр аялуулах, тэдний сэтгэлгээ, уран чадварыг хөгжүүлэх, урлаг гоо зүйн төлөвшил олгох зорилгоор Эрдэнэбулган сумын цэцэрлэгүүдийн ахлах, бэлтгэл бүлгийн хүүхдүүдийн дунд “Г.Х.Андерсений үлгэрийн баатрууд амилсан нь” жүжигчилсэн тоглолтыг зохион байгууллаа. 8-н цэцэрлэгийн 12 анги оролцсоноос Эрдэнэбулган сумын 6, 8, 13-р цэцэрлэгүүд эхний 3 байр эзэлж, “Миний номын өргөө” төслийн ном-

тоглоомын 6 багцыг 3, 5, 7 хоногийн хугацаагаар аялуулах эрхээр урамшууллаа. /оролцогчын тоо 116 /

6. “Ном уншихын ач тус” эсээ бичлэгийн уралдаан. 2016.04.11.

Номын ач холбогдлыг таниулах, бүтээлчээр унших хандлагыг нэмэгдүүлэх зорилгоор ЕБС-иудын ахлах бүлгийн сурагчдын дунд “Ном уншихын ач тус” сэдэвт эсээ бичлэгийн уралдааныг зохион байгуулж, шилдгүүдийг урамшууллаа. /Оролцсон хүүхдийн тоо-18/

7. “Дэлхийн номын өдөр”.

“Утга зохиолын тухай яриа” зохиолч-уншигчдын уулзалт 2016.04.22.

Монголын үндэсний радиогийн орон нутаг дахь сурвалжлагч, “Архангайн толь” сонины сурвалжлагч, хүүхдийн зохиолч Самбуугийн Бараанасан, яруу найрагч О.Цэнгэлсайхан нар уригдан оролцож оюутан залууст шүлэг, яруу найраг хэрхэн бичих тухай үнэтэй зөвлөгөө өгч, өөрсдийн бүтээлээс уншиж сонирхуулсан.
/Хамрагдсан хүний тоо -40/

8. “20 ном уншъя” танин мэдэхүйн тэмцээн 2016.04.26.

Дэлхийн номын өдрийг тохиолдуулан “20 ном уншъя” аян зарлаж, МУБИС-ийн Архангай аймаг дахь Багшийн сургуулийн оюутнуудын 5 баг болон танин мэдэхүйн асуулт, хариултын тэмцээнд оролцож өөрсдийн мэргэжилийн дагуу асуултуудад хариулан мэдлэгээ сорьж өрсөлдлөө. Тус тэмцээнд МУБИС-ын Монгол хэл уран зохиолын 3-р курсын оюутнууд түрүүлж, 2-р байрт 1-р курсын оюутнууд шалгарсан амжилт үзүүллээ.
/оролцогч 26/

9. “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”. 2016.05.16.

Зорилго. МУ-ын Ерөнхийлөгчийн 2003 оны 06-р сарын 25-ны өдрийн 105 тоот зарлигийг хэрэгжүүлэх, үндэсний бичиг соёлоороо бахархах үзэл, ухамсрыг олон түмний оюун санаанд төлөвшүүлэх, сурах судлах эрмэлзэл төрүүлэх, монгол бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлэхэд оршино.

Зохион байгуулсан уралдааны чиглэл, ангилал. Оролцогчдын хамрах хүрээ, идэвхи оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор аймгийн сумдын Соёлын төвийн номын сангууд 04-р сарын 30-ны дотор “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг орон нутагтаа зохион байгуулж, “Уран бичлэг”, “Зөв сайхан бичигтэн”, “Түргэн уншлага”-ын төрөлд шалгарсан оролцогчдыг аймгийн Нийтийн номын сангаас зохион байгуулсан нэгдсэн арга хэмжээний хүрээнд явагдсан уралдааны төрөл тус бүрд ЕБС-ын дунд, ахлах бүлэг, их, дээд сургуулийн оюутнууд, насан хүрэгчид гэсэн ангиллаар зохион байгуулж, шилдгүүдийг урамшууллаа.

Уралдаанд 9 сумын нийт 78 оролцогч мэдлэг оюун, ур чадвараа сорин оролцлоо.

“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын арга хэмжээний хүрээнд Улаанбаатар хотын Бичиг соёл боловсролын төвийн сургагч нар “Уран бичлэг”-ийн 7 хоногийн сургалтыг монгол хэл, бичгийн багш нарын дунд амжилттай зохион байгуулж, гэрчилгээ олголоо.

Уран бичлэгийн сургалтанд монгол хэл, бичгийн 11 багш хамрагдлаа.

Архангай аймаг дахь Багшийн сургуулийн Хүмүүнлэгийн ухааны тэнхимээс “Монгол бичгийн онол, арга зүй” сэдэвт хэлэлцүүлгийг их дээд сургууль, ЕБС-ийн монгол хэл, уран зохиолын багш нарын дунд зохион байгууллаа.

Монгол бичгийн хэлэлцүүлэгт 15 багш хамрагдлаа. Хамтран зохион байгуулагчаар аймгийн ЗДТГ, БСГ, Нийтийн номын сан, МУБИС-ийн харьяа Архангай аймаг дахь Багшийн сургуулийн Хүмүүнлэгийн ухааны тэнхим, Бичиг соёл боловсролын төв оролцлоо.

10. “Номын баяр-2016” арга хэмжээ

Аймгийн ЗДТГ-тай хамтран 10-р сарын 22-ны өдөр “Номын баяр-2016” нэгдсэн арга хэмжээг Г. Дэмид жанжны талбайд зохион байгууллаа. “Номын баяр-2016” арга хэмжээний хүрээнд цэцэрлэгийн ахлах бүлгийн болон ЕБС-ийн сурагчдыг 4- н насны ангилалд хамруулж, уралдаануудыг зохион байгууллаа.

Үүнд: 5-8 насны ангилалд МУ-ын Соёлын гавьяат зүтгэлтэн, хүүхдийн зохиолч Жамбын Дашдондогийн зохиол бүтээлийн дүрийн тоглолт, ханын сонин номын тэмдэглэл, 9-11 насны ангилалд Монголын үндэсний радиогийн орон нутаг дахь сурвалжлагч, хүүхдийн зохиолч Самбуугийн Бараанасангийн зохиол бүтээлийн дүрийн тоглолт, ханын сонин, номын тэмдэглэл, 12-14 насны ангилалд монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгч, их зохиолч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулан түүний жүжгийн зохиолын дүрийн тоглолт, ханын сонин, номын тэмдэглэл, 15-16 насны ангилалд Д. Нацагдоржийн үргэлжилсэн үгийн зохиолын дүрийн тоглолт, ханын сонин, номын тэмдэглэлийн уралдааныг тус бүр зохион байгуулж, шилдгүүдийг шалгаруулан, шагнаж урамшууллаа.

Номын баярын нэгдсэн арга хэмжээний нээлтэнд сургууль, цэцэрлэгүүд “Үлгэрийн баатрууд амилсан нь” маск параданд амжилттай оролцлоо.

Тус арга хэмжээнд Ихтамир, Төвшрүүлэх, Хотонт сумдын ЕБС-иуд, Эрдэнэбулган сумын Хүмүүн 1,2,3-р сургууль, 4-р сургууль, Ирээдүй сургууль-цэцэрлэгийн цогцолбор, Спортын төрөлжсөн сургалттай бүрэн дунд сургууль, Эрдэнэбулган сумын 1,2,3,4,12,13-р цэцэрлэгүүд идэвхтэй оролцлоо. “Номын баяр-2016” арга хэмжээнд нийт 1500 хүн хамрагдлаа.

11. Эх орон та –Миний бахархал эссэ бичлэгийн уралаан

11 сарын 30-ны өдөр Монгол улсын тусгаар тогнолын өдөрт зориулан Эх орон та – Миний бахархал сэдэвт эссэ бичлэгийн уралдааныг ЕБС-ийн 10-12 дугаар ангийн сурагчдийн дунд зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээнд Лаборатори 1-р сургууль, Хүмүүн

2-р сургууль, Спорт сургуулиудын 33 хүүхэд өөрийн бичсэн эссэгээ ирүүлснээс 2-р шатанд 12 хүүхэд шалгаруулж бичсэн эссэгээр илтгэл тавиулан шагналт байруудыг тодруусан. Тус тамцээний Тэргүүн байрыг Хүмүүн 2-р сургуулийн 11г ангийн сурагч Х.Аззаяа, дэд байрыг Лаборатори 1-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Д.Ренчиндорж, гутгаар байрыг Лаборатори 1-р сургуулийн 11 ангийн сурагч Б.Пүрэвдорж нар тус тус шалгарч Өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйлээр

шагнаж урамшуулав./33 хүүхэд /

11. Бусад ажил

1. Уншигчдад хэрэгцээнд нийцүүлэн мэдээлэл - сурталчилгааны 2 самбарыг шинэчлэн гаргалаа.
2. Байгууллагын 2015 оны бүх бичиг баримтыг цэгцэлж үдэн архивлалаа.
3. 02-р сарын 19-ны өдөр аймгийн Онцгой байдлын хэлтсээс зохион байгуулсан “Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх, галын аюулгүй байдлын тухай хууль сурталчилах нь” сэдэвт сургалтанд хамт олноороо хамрагдлаа.
4. 05 дугаар сарын 03-нд Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төвөөс Архангай аймагт зохион байгуулсан “Америкт суралцах боломж” сургалтанд хамт олноороо хамрагдсан.
5. 05 дугаар сарын 31-ний өдөр Хүүхдийн төлөө үйл ажиллагаагаа явуулдаг байгууллагуудаас зохион байгуулсан “Хүүхэд гэр бүлийн төлөө” сарын аяны хаалтын үйл ажиллагаанд оролцож Аймгийн Нийтийн номын сангийн Миний номын өргөөний үйл ажиллагааг танилцуулах, тус хөтөлбөрт хамрагдсан хүүхдүүдийн бүтээлийн үзэсгэлэнг олон нийтэд сурталчилах үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.
6. 2016 оны 8-р сарын 4-5-ны өдрүүдэд Архангай аймагт БНХАУ-аас Монгол улсад суугаа Элчин сайдын яам, Улаанбаатар хот дахь Хятадын Соёлын төв, Архангай аймгийн ЗДТГ, Монголын Урлагийн ажилтны холбоотой хамтран зохион байгуулсан “Хятадын соёлын наадам” арга хэмжээнд хамт олноороо идэвхитэй оролцлоо.

Тус арга хэмжээний хүрээнд аймгийн Музейд “Бурхан багшийн дүр” үзэсгэлэн, аймгийн Нийтийн номын санд “БНХАУ-ын Хөх нуур мужийн Монголчуудын номын үзэсгэлэн, Хятад, Монголын жүжигчдын хүндэтгэлийн тоглолт, Ардын жүжигчин, төрийн шагналт

Ц.Намсрайжавын нэрэмжит МУ-ын филарманийн “Баян Монгол” жааз найрал хөгжмийн чуулгын хүндэтгэлийн тоглолт зэрэг арга хэмжээнүүд зохион байгуулагдлаа.

2016 оны 08-р сарын 04-ний 12-ны өдрийн 12.00 цагт аймгийн Нийтийн номын санд “БНМАУ-ын Хөхнуур мужийн Монголчуудын номын үзэсгэлэн”-гийн нээлтийг зохион байгуулж, уншигч, олон нийтэд сурталчилан таницууллаа. Үзэсгэлэнг 250 гаруй хүн үзэж сонирхов.

7. Хичээлийн шинэ жил эхэлж байгаатай холбогдуулан шинэ уншигчид хүлээн авах бэлтгэл ажлыг хангах зорилгоор танхимуудад номын төрөлжсөн үзэсгэлэн гаргах, дотоод орчны тохижилтыг сайжруулах, мэдээллийн самбарыг шинэчлэх фондын номын тоос унагах ,өрөө танхимуудад их цэвэрлэгээ хийх зэрэг ажлыг хамт олноороо хийж гүйцэтгэлээ

8. БНМАУ-ын Ардын их хурлын тэргүүлэгчдийн дарга, Сайд нарын зөвлөлийн дарга асан, БНМАУ-ын баатар, Хөдөлмөрийн баатар, МУ-ын Маршал, 44 жил монголын төрийг тэргүүлсэн Юмжаагийн Цэдэнбалын агсны мэндэлсний 100 жилийн ойг 09-р сарын 13-ны өдөр Архангай аймагт тэмдэглэн өнгөрүүлэх арга хэмжээг аймгийн Нийтийн номын сан дээр зохион байгууллаа. Ойн хүрээнд Ю.Цэдэнбал агсны амьдрал, бүтээл, улс орны хөгжилд оруулсан түүхэн үнэн, улс төрийн үйл хэргийн тухай “Амьдралын замнал” үзэсгэлэн гарч, эрдэм судлал-онол мэдээллийн бага хурал зохион байгуулагдлаа.

- Ном, хэвлэл, гэрэл зургийн үзэсгэлэн

Үзэсгэлэнд Юмжаагийн Цэдэнбал “Хэвлэлийн хуудаснаа”, “Гэрэл зургийн хальснаа” нэртэй цомгууд, түүний амьдрал, үйл хэрэгтэй холбогдол бүхий номын үзэсгэлэн гаргаж зочид, төлөөлөгчид, олон нийтэд сурталчиллаа. Маршалын 100 жилийн ойг тохиолдуулан Ю. Цэдэнбалын академийн Архангай аймаг дахь салбарын тэргүүлэгч Т. Ядамсүрэнгийн эрхлэн гаргасан “Ю.Цэдэнбал даргын тухай Архангайхны ба хүмүүсийн дурсамж” шинэ

ном болон амьдрал, үйл хэрэгтэй холбогдох 40 гаруй номын үзэсгэлэн гаргаж, олон нийтэд таниулан сурталчиллаа.

Аймгийн Нийтийн номын сангаас арга хэмжээг зохион байгуулах байрыг засч бэлтгэх, Ю.Цэдэнбалын талаарх баримтат мэдээлэл, ховор нандин гэрэл зураг, ном, хэвлэлийн эмхэтгэлийг номын сангийн фонд болон иргэд-уншигчдаас цуглуулах, үзэсгэлэн гаргах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

- Онол-мэдээллийн бага хурал

Онол-мэдээллийн бага хуралд боловсрол, эрүүл мэнд анагаах ухаан, аж үйлдвэржилт, хөдөө аж ахуй, нэгдэлжих хөдөлгөөн, батлан хамгаалах зэрэг нийгмийн 8 салбарын төлөөлөл илтгэл тавьж оролцлоо. Арга хэмжээнд 150 гаруй хүн хамрагдсан байна.

9. Бүх нийтийн их цэвэрлэгээний өдөр 9-р сарын 30-нд хуваарьт талбайд хамт олноороо их цэвэрлэгээ хийлээ.

10. Нээлттэй хаалганы өдөр

10-р сарын 13-ны өдөр аймгийн ЗДТГ-ын 100 дахь хоногийн Нээлттэй хаалганы өдрөөр Нийтийн номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилан таниулах үйл ажиллагааг зохион байгууллаа.

Тус арга хэмжээний хүрээнд иргэд олон нийтийн оюуны хэрэгцээнд зориулан шинэ ном, түүхийн шинжлэх ухааны ном, том номын үзэсгэлэн гаргаж, 53 уншигчийн карт үнэ төлбөргүй нээж, аймаг, нийслэлийн Нийтийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм, номын санч уншигчийн эрх, үүргийг сурталчилан, номын сангийн үйл ажиллагааны талаар иргэдээс санал хүсэлт авах зэрэг үйл ажиллагааг зохион байгууллаа. Тус үйл ажиллагааны үеэр 250 гаруй иргэд оролцсон байна.

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

2016 оны аймгийн БСГ – ын даргатай хийсэн Үр дүнгийн гэрээний бүрэлдэхүүн хэсэг болох үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу тайлант онд номын сангийн үйлчилгээг орчин үеийн дэвшилтэт арга хэлбэрээр баяжуулж, уншигч бүрийн оюуны хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц хүссэн мэдээллийг цаг тухайд нь хүргэж, түргэн шуурхай үйлчилж ажлаа сараар болон долоо хоногоор төлөвлөн ажиллав. Тайлант онд бүтээлч ажлууд, шинэлэг үйлчилгээ багагүй хийгдсэн болно. Үүнд:

- Иргэнд чиглэсэн үйлчилгээний төрөл, хэлбэрийг нэмэгдүүлэн ажилласнаар уншигч өмнөх оныхоос 19 хувиар, олгосон номын тоо 27.2 хувиар өсөв. /2015 онд 35428 уншигчдад 52244 ном уншуулсан бол 2016 онд 42193 уншигчдад 66457 ном уншуулсан болно/
- Номын санг хөгжүүлэх дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байна.
- 180 суудалтай 5 уншлагын танхим чөлөөт сонголтоор үйлчилж байна.
- Бяцхан уншигчдын танхимаар сургуулийн өмнөх боловсролын 700 гаруй хүүхдийг ном уншлагад хамрууллаа.
- Хөдөлгөөнт ном, үзгээр унших ном, цахимаар ном, аудио ном зэргээр уншуулах зэрэг үйлчилгээний шинэлэг хэлбэрийг нэвтрүүлэв.
- Номын хадгалалт хамгаалалтын стандартыг хангасан орчин бүрэн бүрдлээ.
- Нийт 9881.0 сая төгрөгийн 884 ширхэг номоор фондын баяжилт хийгдэв.
- 2000 гаруй номоо соронзон ялтасжууллаа.
- СТМА-ын чанар, үр ашиг, хүртээмж дээшлэв. Нийт 49 удаа соёл, танин мэдэхүйн ажил явуулж, 48 удаа түр үзэсгэлэн гаргаж ном сурталчилгааны ажлыг тогтмол хийв.
- “Номын анд – 2016”, “Үлгэрч хүү – 2016”, их зохиолч Абай Хунанбаевийн яруу найргаас “Уран уншлага – 2016”, “Зуны уншлага – 2016” хөтөлбөрийг 3 дахь жилдээ уламжлал болгон явууллаа.
- Сумдын, сургуулийн номын сангуудын үйл ажиллагааг удирдлага, арга зүйгээр хангаж, ХШҮ хийж ажиллаж байна.
- Сумдын номын санг номжуулах төсөл боловсруулан ДЗОУБ – ын БӨОНХХ – ийн 14.0 сая төгрөгийн тэтгэлэг шийдэгдээд 2017 оны 1 дүгээр улиралд хэрэгжүүлэхээр болов.

Бага насны хүүхдүүдийг номтой нөхөрлүүлэх, хүүхэд бүрийн хэл яриаг хөгжүүлэхэд нөлөөлөх зорилгоор “Үлгэрч анги - 2016” уралдааныг “Дэлхийн Зөн” ОУБ – ын Баян – Өлгий ОНХХөтөлбөртэй хамтран зохион байгуулав. Өлгий сумын улсын 12 цэцэрлэгийн 14 бэлтгэл бүлгийн 309 хүүхэд хамрагдаж, эхний 5 байр эзэлсэн цэцэрлэгийн бэлтгэл бүлгийг 48 үлгэрийн номоор шагнан урамшуулав.

Сурагчдыг номтой нөхөрлүүлэх, хүүхэд бүрийг хөгжүүлэх, тэдний унших чадварыг дээшлүүлэх, сургалтын чанарт нөлөөлөх зорилгоор “Номын анд” аяныг Дэлхийн Зөн ОУБ – ын Баян – Өлгий ОНХХөтөлбөртэй хамтран зохион байгуулж, Өлгий сумын нийт 12 ерөнхий боловсролын сургуулийн 65 ангийн 2000 гаруй сурагч хамрагдав. Сургуулийн ахлах анги маш бага оролцсон учраас насны 3 ангилалаар шалгаруулалт хийж, нийт 15 анги, 15 удирдагчийг шалгаруулан шагнаан урамшуулав.

“Хүүхдийн хүмүүжил, ашигтай зөвөлгөө” эцэг эхчүүдэд зориулсан сургалтыг аймгийн Эрүүл мэндийн газрын ХҮЭМТөвийн ажилтан, Цагдаагийн газрын хүүхдийн байцаагч, Хүүхэд гэр бүлийн хэлтсийн ажилтан нартай хамтран зохион байгууллаа. Сургалтанд 300 орчим эцэг эх хамрагдав.

Алслагдсан сум, багийн ард иргэд, хүүхэд багачуудад номын сангийн үйлчилгээг үзүүлэх, тэднийг соён гэгээрүүлэх, зөөврийн номын сан ажиллуулах, хүүхэд хамгааллын үндсэний аянг сурталчлах зорилгоор 13 сум, 10 багийг тойрон 2016 оны 05 дугаар сарын 02 – ны өдрөөс 05 дугаар сарын 29 – нийг дуустал аялж ирлээ. Энэхүү ажлын хэсэгт аймгийн нийтийн номын сангийн захирлаар ахлуулсан 5 хүн ажиллав. Зөөврийн номын санд нийт 7000 гаруй хүн хамрагдав. Энэ удаад хүүхдийг багаас нь номтой нөхөрлүүлэх, номын амт шимтийг мэдрүүлэх зорилгоор ялангуяа ЕБС – ийн 1 – 7 дугаар ангийн хүүхдүүдийг ном уншуулах үйлчилгээнд бүрэн хамруулж чадсанаараа том алхам хийлээ.

- Хөдөөгийн ард иргэдийн оюуны цангааг нэг удаад ч гэсэн гаргав.
- Зөөврийн номын сангаар үйлчилгээ үзүүлж, ялангуяа сургуулийн бага, дунд ангийн сурагчдыг номын сангийн үйлчилгээнд бүрэн хамруулж чадлаа. Нийт 5000 гаруй хүүхэд хамрагдав.
- Хүүхэд хамгааллын үндсэний аян, Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийг сум, багийн эцэг эхийн төлөөлөл, хүүхдүүдэд сурталчилж, хүүхэд хамгааллын талаарх эцэг эхийн хандлагыг өөрчлөх ажил зохион байгуулав.
- Хүүхдүүдэд танин мэдэхүйн чиглэлээр “Аймгийн түүх, соёлын дурсгалт газрууд” сэдвээр сургалт явуулж, ТСДЗ – ийг хайрлан хамгаалах талаар зөвөлгөө өгөв. Хүүхдүүд өөрийнхөө сумын нутаг дэвсгэрт байгаа ТСДЗ – ийн талаар мэдээлэлтэй болов.
- Эцэг эхчүүдэд гэр бүлийн хүчирхийллийн талаар ойлголт өгч, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх арга замын тухай санал бодлоо хуваалцав.
- Сум, сургуулийн номын сангуудын үйл ажиллагаатай газар дээр нь танилцан арга зүйн зөвөлгөө өгөв.
- Үзгээр унших номыг танилцуулан, шинэ номыг хүүхэд багачуудын хүртээл болгов.
- Насанд хүрэгчдэд зориулан салбар номын сангаар үйлчилгээ үзүүлэхээр сумдын номын сангуудад шинэ ном үлдээж сарын дараа авахаар болов.

Хөдөөгийн **13** сум, **9**
багаар тойрон аялж,
номын сангийн
үйлчилгээг үзүүлэв.
2016. V. 02 - 29

**13 сумын, 15 сургуулийн
номын сангийн үйл**

*Хүүхэд хамгааллын үндэсний аян,
Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийг
сум, багийн эцэг эхийн төлөөлөл,
хүүхдүүдэд сурталчлав.*

**Сум, багийн эцэг
эхчүүд,
хүүхдүүдэд
ашигтай зөвөлгөө
өгч, шинэ номын**

**Хүүхэд багачуудад
үзгээр унших номыг
танилцуулсан ба
үзгээр унших 13
шинэ номыг
сурталчлав.**

**Аймгийн нийтийн номын
сангийн зөөврийн номын
сангаар сум, багийн 5000
гаруй хүүхдэд үйлчлэв.**

Хүүхдүүдийн оюун ухааныг хөгжүүлэх зорилгоор
СТМА – ыг тогтмол явуулав.

Абай Хунанбаевийн яруу
найрагаас Уран уншлагын
аймгийн уралдаан зохион
байгуулж сумдаас
түрүүлсэн 60 гаруй хүүхэд
багачууд хамрагдав.

Уншигчдын таатай
орчин бүрдэж,
уншигчдын хүртээмж
нэмэгдэв.

Хөдөө багийн сургуулиуд аймгийн нийтийн номын санд нэг өдрөө өнгөрөөж байна.

**Ховд аймгийн нийтийн номын санд очиж туршлага солилцов.
2016. 08. 25 - 26**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн “Номын баярын өдөр тэмдэглэх тухай” 2012 оны 158 дугаар зарлигийг хэрэгжүүлэх, өсвөр үеийнхэн, хүүхэд залуучуудын дунд ном унших хөдөлгөөн өрнүүлэх, ном хандавлах, бэлэглэх үйлсийг тогтвортой болгох зорилгоор энэ жил номын баярыг 5 дахь удаагаа аймгийн хэмжээнд тэмдэглэн өнгөрүүлэв. Номын баяраар дараах ажлуудыг зохион байгуулав. Үүнд:

- Аймгийн зохиолчдын уулзалт
- Аймгийн зохиолчдын бүтээл
- Хүүхдүүдийн дунд “Найзуудаа ямар ном уншиж байна вэ?” теле нэвтрүүлэг
- “Зууны уншлага 2016” уралданыг дүгнэж, уншигчдыг алдаршуулан урамшуулах
- “Тэргүүний уншигч – Д. Нацагдорж тэмдэгтэн” – ий шагнал гардуулах
- Үлгэрийн дүрийн тоглолт
- Гэрийн номын сангийн үзэсгэлэн – худалдаа
- Номын тухай зүйр цэцэн үг, шүлэг
- Шинэ номын үзэсгэлэн
- ЕБС – иудын дэргэд ажиллаж байгаа “Номын сангийн клуб” – ын тайлант

Ү
з

- “Тэргүүний уншигч-Нацагдорж тэмдэгтэн” – ээр 10 уншигчийг шагнав.

- “Зуны уншигч” хөтөлбөрийн шагналтнаар 10 хүүхдийг тодруулан алдаршуулан урамшуулав.

Шинэ номын үзэсгэлэн, “Аймгийн зохиолчдын бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж сурталчлав.

- Ном солилцох, бэлэглэх, хандивлах ажлыг хийж хэвшил болгосон ба гэрийн номын сангийн үзэсгэлэн - худалдааг зохион байгуулав.

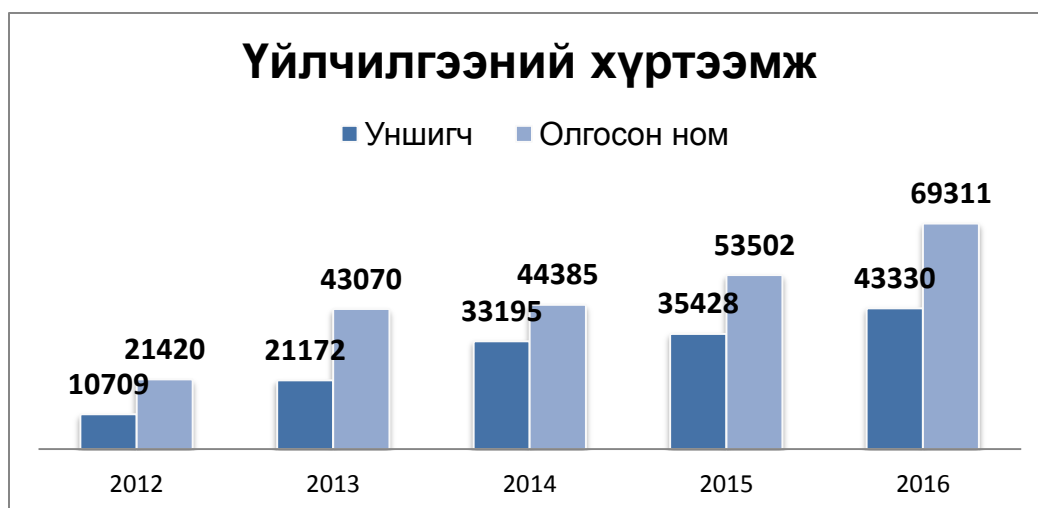

- Зохиолчидтой дугуй ширээний яриа хийж, залуу яруу найрагч Б. Жанатын “Аххулар уйхтаганда” номын нээлт болов.

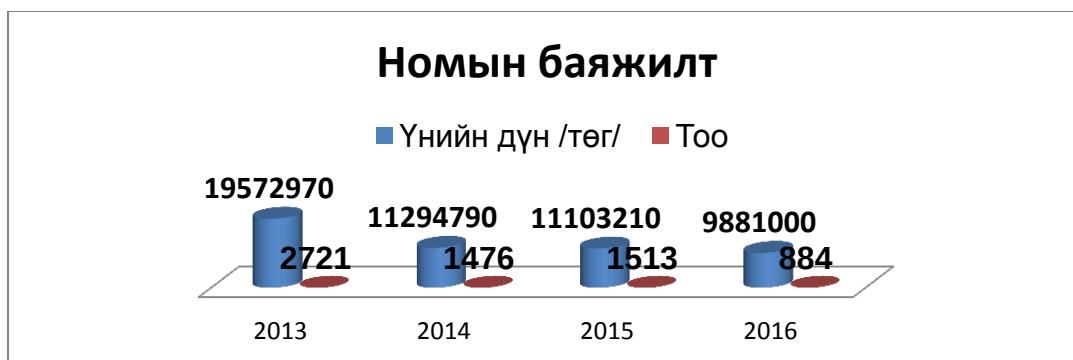

Сумын номын санчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх зорилгоор Баяннуур сумын номын сангийн туршлага судлах ажлыг зохион байгуулан “Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” сэдвээр сургалт явуулав.

- ✚ Сүүлийн дөрвөн жилд уншигч ба олгосон номын төлөвлөгөөг давуулан биелэгдэж байгааг үйлчилгээний төрөл хэлбэр нэмэгдэж, орчин, үйлчилгээний чанар сайжирсантай холбон авч үзэж болно.

Номын баяжилт. Тайлант онд 9881.0 мян төгрөгийн 884ш номоор фондоо баяжууллаа. Үүнд: төсвөөс 4408.5 төгрөгийн 460ш ном, хандиваар 3489.7 төгрөгийн 228ш ном, төслөөр 1982.8 төгрөгийн 196ш ном.

2016 онд ДЗОУБ - ҮН БӨНХХ – тэй хамтран гүйцэтгэсэн ажлууд, тэтгэлэг – 7042450₮

- Казах номын баяжилт – **1982700₮** /258 ш ном/
- Ажилгүй эцэг, эхчүүдэд зориулсан “Ашигтай зөвөлгөө” 10 хоногийн сургалт – **316000₮**
- “Номын сангийн үйлчилгээ хөдөөд” – шатахуун, томилолтын зардал – **2138750₮**
- Үлгэрч анги шалгаруулах уралдаан – **182000₮**
- “Номын анд – 2016” аяны шагнал – **1945000₮** /15 ангийн номын шүүгээ, 15 багшийн бичиг хэрэгсэл/
- “Зуны хөтөлбөр – 2016” уралдааны шагнал – **202500₮** /бичиг хэргийн хэрэгсэл/
- Номын санчдын сургалтын зардал – **275500₮** /үдийн хоол/

Тулгамдаж буй асуудал:

- ✓ Ном худалдан авах зардлыг нэмэгдүүлэх /2016 онд 4.2 сая төгрөгийн төсөвтэйгээс 1.2 сая төгрөгөөр тогтмол хэвлэл захиалдаг/
- ✓ Номын сангийн орон тооны асуудал. 3 манаач, 1 үйлчлэгч, мэдээллийн ажилтан, ном зүйч, өдрийн жижүүр, нийт 6 орон тоо нэн шаардлагатай.
- ✓ Интернет танхим нээх
- ✓ СТМА- ын танхимыг ширээ, сандалтай болгох /10 ширээ, 20 сандал/
- ✓ Цахим ном хаялтын төхөөрөмжтэй болох

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ЖИЛИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Лавлагаа арга зүй, ном зүйн ажил:

Цахим програмын бүртгэлийг ашиглан 111 уншигчдад амаар, 58 уншигчдад утсаар, 113 уншигчдад электрон каталог ашиглах, 106 уншигчдад цаасан каталог ашиглах заавар зөвлөгөө өгч, татгалзлаар 40 номыг тасаг нэгжээс бүртгүүллээ.

“Гэр бүл ба хүмүүжил” санамж өгөх ном зүй, яруу найрагч Д.Нямаа, Р.Чойном, Соёлын гавьяат зүтгэлтэн Ч.Давгадорж нарын намтар уран бүтээлээр ном зүйн гарын авлагууд бэлтгэн уншигчдад сурталчиллаа.

“Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх” тухай хууль, “Хүүхдээ номтой нөхөрлүүлэх арга”, “Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн харилцааг зохицуулах журам”-ын тухай, “Зангиа зангидах 18 урлаг”, “Ханиад дарах шилдэг арга”, “Онцлох номын сангууд”, “Мэргэжил бүхэн сайхан”, “Тоглонгоо тоолоё”, “Хүүхэд хамгаалал”, “Хүүхдийн хөгжил”, “Монголын хамгийн хамгийн”, “Амжилт хаана байдаг вэ”, “Зураг төслийн баримтыг эмхлэн цэгцлэх арга зүй”, “Монгол хээ угалз”, “Google”-ээс хэрхэн өөрт хэрэгтэй зүйлээ хайж олох вэ? сэдэвт уншигч, үйлчлүүлэгчдэд зориулсан гарын авлагууд бэлтгэн гаргажээ.

Каталог, картын сан: Хувийн номын сантай айл өрхийн каталогийг шинээр Ч.Доржсэмбээ, Д.Батдамба, С.Мөнхтогтох нарын каталоогоор баяжуулж, хэвлэгдэн гараагүй байсан номуудын 850 картыг хэвлэн, шинээр ирсэн 352 номын каталогийн картыг төрөл, анги, үсэг дарааллаар каталогт байрлуулаа.

2016 оны “Өнөөгийн БХР” сонины 01-12 сар хүртэлх дугааруудаар орон нутгийн картын санг, “Сагсан бөмбөгийн аргачлал” CD бэлтгэж мэдээллийн санг тус тус баяжууллаа.

Арга зүйн зөвлөгөө өгөх ажлын хүрээнд: Ном зүйч Б.Должин, захирал Б.Түвшинчимэг нар аймгийн төвийн Номундалай, Эрдэнэмандал, Эрдэм, Баян-Овоо сум, Политехникийн коллеж, Худалдаа үйлдвэрлэлийн дээд сургуулиудын номын сангийн ажил байдалтай 2 удаа танилцан арга зүйн зөвлөгөө өгч, цаашид анхаарч ажиллах зөвлөмжийг хүргүүлж, Соого сейкео сургуулийн номын санч Минжбадгарт 2 өдрийн номын сангийн анхан шатны мэдлэг олгох сургалтыг зохион байгуулж, дадлага хийлгэсэн.

Эрдэм ахлах, Политехникийн коллежийн сургуулийн номын сангууд.

Фондын үйлчилгээ: Фондноос 1977 номыг уншлагын танхимууд, гэрээр ном олгох тасгаар олгож, өдөр тутмын хэвлэлээр уншигчдад үйлчилж байна. Мөн фондонд байгаа сонин сэтгүүлүүдийг бүртгэж, нийт 492 нэр төрлийн 503 ширхэг сонин сэтгүүлийг дансаллаа.

Фонд баяжилт: 2016 онд шинэ ном хэвлэл авах төсөв 4.652.9 төгрөг батлагдсанаас худалдаагаар 3.750.200 төгрөгний 203 нэр төрлийн 233 ширхэг номоор, хандив бэлгээр 795.100 төгрөгний 82 нэр төрлийн 124 ширхэг номоор, нийт 4.545.300 төгрөгний 357 ширхэг номоор фондыг баяжуулж, стандартын дагуу техник ажиллагаанд оруулаж, уншигчдад үйлчилж байна.

Өдөр тутмын хэвлэл “Зууны мэдээ”, “Өдрийн сонин”, “Хүмүүн бичиг”, “Утга зохиол урлаг”, “Өнөөгийн Баянхонгор” сонин, “Улирал ба зохиолч”, “Номын санч”, “Төрийн мэдээлэл” сэтгүүлүүдийг 4 улирлаар 320.100 төгрөгөөр захиалж, уншигчдад хүргэж байна.

Ховор номын мэдээллийн санг “Монголын хүүхэд залуучуудын нэвтэрхий толь” 1-3 ботийг бүртгэн баяжууллаа.

Шинэ номын мэдээг шинээр худалдан авсан номуудын товч анатацитайгаар 3 удаа гаргаж, фонд, уншлагын танхимуудаас урагдаж муудсан болон хуудас, хавтас салсан 143 номыг сэргээн засварлаж бүртгэл хөтөллөө.

Аймгийн төвийн хэмжээнд хувийн номын сантай айл өрхийн судалгааг 4 сургууль, Политехникийн коллеж, Соого Сейкео сургууль, ард иргэдээс нийт 536 судалгаа авч, хувийн номын сантай 18 айл өрхийг бүртгэж, хувийн номын сантай С.Мөнхтогтох, Д.Батдамба, Ч.Доржсэмбээ нарын каталогийг бичиж байрлуулсан. Гэртээ 800 гаруй номтой Политехник коллежийн багш Х.Цэрмаагийн номын сантай танилцан, ТВ-10 телевизийн “Таны цаг” нэвтрүүлэгт оролцуулж, иргэдэд үлгэр дуурайл болгон сурталчиллаа.

Фонд эргэлтийн судалгааг сар, улирлаар гаргаж, дүгнэхэд бүх салбарын номууд эргэлтэнд гарч байгаагаас эдийн засаг, аман зохиол, боловсрол, уран зохиол, гүн ухаан сэтгэл судлалын номууд эргэлт сайтай байна.

Номын сан хоорондын ном солилцооны гэрээг Политехникийн коллеж, Эрдэнэмандал ахлах сургууль, Соого Сейкео сургууль, Баянцагаан сум, Өлзийт сумын номын сантай байгуулж, нийт 8 удаа 117 номоор үйлчилсэн.

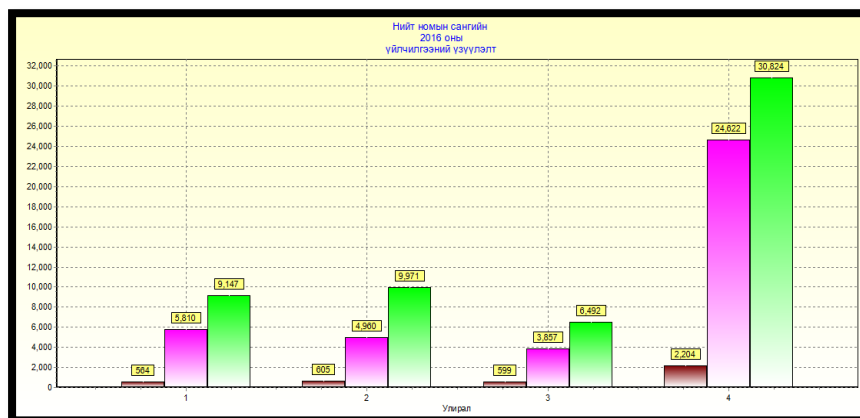
Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг Өлзийт сум, Галуут сумын сургуулийн номын сан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, Баянхонгор сумын Тамгын газарт нийт 4 удаа 240 номоор нүүдлийн үйлчилгээг хүргэлээ.

Номын үзэсгэлэн: Шинэ номын үзэсгэлэнг 10 удаа 258 номоор, сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 23 удаа 1169 номоор гаргаж, уншигчдад сурталчилсан.

1. **Уншигчдад үйлчлэх үйлчилгээ:** Байнгын 3972 уншигчдад 39249 ирцээр, 56434 ном олгож, электрон цахим үйлчилгээгээр 635 уншигчдад, интернетээр 253 хүнд

үйлчилсэн.

2. 2016 оны уншигчдад үйлчилсэн тоо мэдээ.

Урилгат үйлчилгээг Номгон сургуулийн 8, 10, 12 дугаар ангиуд, Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 6 бүлэг, Эрдэм ахлах сургуулийн 4 бүлэг, Номундалай сургуулийн 12 дугаар анги, Соого Сейкео сургуулийн 1 бүлэг, Политехникийн коллежийн 7 бүлэгт хүргэж, уншигчдын тоог нэмэгдүүлж байна.

Хараагүй иргэдэд зориулсан 16 “Брайль” номоор үзэсгэлэн гаргаж сурталчилж, сонсдог номын фондыг “Сургамжит өгүүллэгүүд” номоор баяжуулсан. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн цэцэрлэг, ахмад настны асрамжийн газарт номын сангийн үйлчилгээг хүргэж, танин мэдэхүйн тэмцээнийг зохион байгуулж, нийт 28 хүн хамрагдсан.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх үйлчилгээг Нийгмийн халамж үйлчилгээний хэлтэстэй хамтран 2 удаа зохион байгуулж, зорилтот бүлгийн 60 хүнийг хамруулж, нүүдлийн номын сангаар 50 номоор үйлчлэв.

“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрхийг бодит болгоё” уриантай 1 сарын аяны хүрээнд тус цэцэрлэгт ном хандивлах ажлыг ажилчдын дунд зохион байгуулж 42 ширхэг номыг цуглуулж хүлээлгэн өглөө. Мөн 1 өдрийг тус цэцэрлэгт өнгөрүүлж хүүхэд багачууддаа гарын бэлэг гардуулан эцэг эхчүүдийн дунд АХА тэмцээн зохион явуулж 2 хүнийг шагнаж урамшуулсан.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн цэцэрлэгт.

Сургалт, семинар:

Уншигчдад зориулсан сургалт:

Уншлагын танхимуудаас “Ном унших соёл” сургалтыг ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад 11 удаа зохион байгуулж, нийт 498 сурагчийг хамруулж, номтой зөв харьцах, номыг хайрлан хамгаалах талаар зөвлөгөө өгч, номонд “Тангараг өргөх” ажлыг санаачлан зохион байгууллаа.

“Ном унших соёл” сургалт Эрдэнэмандал сургууль.
сурагчид”

“Номонд тангараг өгч буй

Соого Сейкей сургуулийн 5а анги.

“Ном унших соёл” сургалт.

Нийтийн уншлагын танхимаас “Цагаан сарын бэлгэдэл” сэдэвт сургалт, “Монгол соёл-Монгол заншил” асуулт хариултын тэмцээнийг ахлах ангийн 48 сурагчдад зохион байгуулж, тэргүүн байрыг Соого Сейкео сургуулийн 8Б ангийн сурагч Анхбаяр эзэлсэн.

“Цагаан сарын бэлгэдэл” сургалт
заншил”АХА

“Монгол соёл-Монгол

Орон нутгийн номын санчдад зориулж Монголын номын сангуудын консорциумтай хамтран зохион байгуулсан “21 дүгээр зууны номын сан” Сертификаттай сургалтад аймаг, орон нутгаас соёлын төв болон сургуулийн нийт 32 номын санч хамрагдлаа.

“21 дүгээр зууны номын сан” сургалт.

Угийн бичиг хөтлөх арга аргачлал сургалтыг Политехникийн коллежийн номын санч МУСТА Ч.Пүрэвмаагийн ажлын үзүүлэх сургуулилтыг багш, оюутан, номын санчдад зохион байгуулж нийт 120 уншигч оролцлоо.

“Угийн бичиг хөтлөх аргачлал” сэдэвт сургалтыг 4, 10, 11 саруудад Политехникийн коллеж, Соого Сейкео сургууль, ерөнхий боловсролын сургууль, Боловсрол соёлын газар, багш Х.Цэрмаа, өндөр настан Г.Цэрэн нартай хамтран нийт 6 удаа, багш, сурагчид, орон нутгийн соёлын төвийн эрхлэгч, номын санчдын дунд зохион байгуулж, 483 хүн хамрагджээ. Оролцогчдод 50 ширхэг гарын авлага бэлтгэн тараасан.

“Угийн бичиг хөтлөх нь” сургалтууд.

Ажилтнуудын дунд зохион байгуулсан сургалт: Байгууллагын ажилчдын дунд мэдээллийн ажилтан Дондовжамц компьютерийн хэрэглээний программ, “Powerpoint” дээр хэрхэн ажиллах тухай, архив, бичиг хэргийн ажилтан О.Байгал “Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн явцад ажилчдын гаргадаг алдаанууд, “албан хэрэг хөтөлөлтийн стандарт” сэдвээр сургалт зохион байгуулж, “Зураг төслийн баримтыг эмхлэн цэгцлэх арга зүй” сэдэвт гарын авлага гарган тараасан.

Гаднаас зохион байгуулсан сургалтууд:

Архивын ерөнхий газарт зохион байгуулагдсан “Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн онол, арга зүй” сэдэвт мэргэжил олгох 1 сарын хугацаатай сургалтанд архив, бичиг хэргийн ажилтныг хамруулж, мэргэжилтэй боловсон хүчнээр хангагдлаа. Сургалтын төлбөрийн 50 хувь, замын зардалд 180.000 төгрөг зарцуулсан.

“Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн онол, арга зүй” сургалт.

Улаанбаатар хотод зохион байгуулагдсан “Номын баяр-2016”, Хүүхдийн төв номын сан, “Номын хүрээ” ХХК-ны хамтарсан “Цахим номын сан”-ийн нээлт, Үндэсний номын санд гаргасан “Багадаа уншсан номууд” үзэсгэлэн арга хэмжээнд захирал Б.Түвшинчимэг оролцож, “Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” сургалтанд сууж, хандиваар орон нутгийн номын санд тарааж буй 39 ширхэг номыг хүлээн авлаа. Сургалтын талаарх мэдээллийн ажилтнуудад өгсөн.

Аймгийн Засаг даргын тамгын газраас зохион байгуулсан “Хувь хүний хөгжил” сургалт, Авлигатай тэмцэх газраас зохион байгуулсан сургалт, Боловсрол соёлын газар, БСШУС-ын яамтай хамтран зохион байгуулсан “Соёлын өвийн хадгалалт хамгаалалт” сургалтуудад захирал Б.Түвшинчимэг, фондоч Я.Гэрэлтуяа нар сууж, мэдлэг боловсролоо дээшлүүлж, сургалтын талаарх мэдээллийг ажилтнуудад өгсөн.

“Соёлын өвийн хадгалалт хамгаалалт” сургалт

Соёл олон нийтийн ажил:

1. Үндэсний хэл бичгээ түгээн дэлгэрүүлэх, уншигч, сурагч, багачуудыг монгол хэлээр зөв уншиж бичих, үндэсний хэл бичгийг сурталчлах зорилгоор 5-7 дугаар ангийн сурагчдад “Үсэглэлийн хаад” уралдааныг 3 үе шаттай зохион явуулж, 41 сурагч оролцсоноос Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 7г ангийн сурагч С.Уянгасарнай тэргүүн байр, Соого Сейкео сургуулийн 7а ангийн сурагч Б.Монголжингоо дэд байр, Номундалай лаборатори сургуулийн 7б ангийн сурагч С.Лувсандорж гутгаар байрыг эзэлж өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

2. “Ном-эрдэм-2015” 3 сарын аяны шилдэг материалаар үзэсгэлэн гаргаж, аяны хүрээнд аймаг, сумын номын сангийн хийсэн ажлын тайланг нэгтгэн, хаалтын үйл ажиллагааг зохион байгууллаа.

“Ном эрдэм” аяны бүтээлүүдийн үзэсгэлэн

3. Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан 4-6 дугаар ангийн сурагчдын дунд “Ээждээ бичих захидал” уралдаан зарлаж, нийт 100 гаруй сурагч захидал ирүүлсэнээс шилдэг захидлаар Номундалай лаборатори сургуулийн 6г ангийн сурагч Г.Хулан, Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 6б ангийн сурагч Б.Энхбаяр, Номгон ахлах сургуулийн 4в ангийн сурагч М.Даваажаргал, Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 6б ангийн сурагч Хонгорзул нар шалгарч өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнуулсан. Шагналд 10000 төгрөг зарцуулсан.

“Ээждээ бичих захидал” уралдааны шагналтнууд.

4. Монгол цэргийн баярыг тохиолдуулан “Аавдаа хэлэх чин сэтгэлийн үг” шилдэг захидлын уралдаан зарлаж, нийт 67 захидал ирсэнээс шилдэг захидлын эздээр иргэн Э.Байгалмаа, Номундалай цогцолбор сургуулийн 10Д ангийн сурагч С.Одонцэцэг, 11А ангийн сурагч С.Уранжаргал нар шалгарлаа. Шагналын санд 19750 төгрөг зарцуулсан.

5. Дэлхийн яруу найргийн өдөрлөгийн арга хэмжээг 4 дэх жилдээ зохион байгуулж, 250 хүн оролцлоо. Өдөрлөгийн үеэр Монголын зохиолчдын эвлэлийн гишүүн, МУСТА Д.Рагчаагийн яруу найраг, уран бүтээлийг сурталчилж, аймгийн өсвөрийн яруу найрагчдын шүлэг болон хонгор нутгийн яруу найрагчдын 90 гаруй номоор үзэсгэлэн гаргасан.

Дэлхийн яруу найргийн өдөрлөг.

6. “Алтан агшин” зохиолч уншигчдын уулзалтыг аймгийн Зохиолчдын холбоотой хамтран 6 дахь жилдээ зохион байгуулж, 80 хүн оролцлоо. Арга хэмжээг Улаан загалмайн хороон дарга Д.Батдамба ивээн тэтгэж “Азын сугалаа” явуулж, үйл ажиллагааг ТҮ-10 телевизээр сурталчилсан.

“Алтан агшин” зохиолч уншигчдын уулзалт.

7. Дэлхийн хүүхдийн номын баярыг тохиолдуулан Дани улсын хүүхдийн зохиолч Х.К.Андерсены зохиол бүтээлүүдээр гар зургийн уралдаан зохион байгуулж, тэргүүн байрыг Соого Сейкео сургуулийн 5а ангийн сурагч С.Хулан, дэд байрыг Номундалай лаборатори сургуулийн 4в ангийн сурагч Б.Пүрэвсүрэн, гутгаар байрыг Баян-ойт цогцолбор сургуулийн 3а ангийн сурагч Н.Ижилмөрөн нар эзэлж, 3 тусгай байрыг шалгаруулж өргөмжлөл дурсгалын зүйлээр шагналаа.

8. Нийтийн уншлагын танхимаас “Ном бидний бахархал” илтгэл, эссэний уралдааныг зохион явуулж, нийт шилдэг 22 эссэнээс 3 шилдэг эссэг шалгаруулан урамшуулж, тэргүүн байрыг Эрдэм ахлах сургуулийн 8В ангийн сурагч Оюун-Эрдэнэ, дэд байрт Галуут сумын “Номун-Элч” ахлах сургуулийн 12А ангийн сурагч Ундрахбилэг, гутгаар байрт мөн сум, сургуулийн 12А ангийн сурагч Алтанцэцэг нар шалгарч өргөмжлөл, медаль, дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

Илтгэлийн уралдаанд аймгийн төвийн 5 сургуулиас шалгарч ирсэн 9 илтгэгч оролцож тэргүүн байрт Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 11Б ангийн сурагч Р.Даваахүү, дэд байрт Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 11Б ангийн сурагч Урангоо, гутгаар байрт

Соого Сейкео сургуулийн 11Б ангийн сурагч Дашзэвэг нар шалгарч Батламж, медаль, дурсгалын зүйлээр шагнуулав. Шагналын санд 13,000 төгрөг зарцуулсан.

“Ном бидний бахархал” илтгэл, эссэний уралдаан.

9. Хонгор нутгийн аяъяаслаг зохиолч, яруу найрагчдыг алдаршуулах, зохиол бүтээлээс нь уншигчдад сурталчлах зорилготой “Алтан агшин” зохиолч уншигчдын уулзалтыг зохион байгуулж, нийт 56 хүн оролцсон. Энэхүү арга хэмжээнд Баянхонгор аймгийн зохиолчдын холбооны гишүүн зохиолч, яруу найрагч, багш С.Мөнхтогтох оролцож уншигчидтай сонирхолтой ярилцлага өрнүүлж, өөрийн бүтээл, хувийн гар бичвэрүүдийг танилцуулсан.

“Алтан агшин” зохиолч уншигчдын уулзалт.

10. Нийтийн уншлагын танхимаас ахлах ангийн сурагчдын танин мэдэхүйг хөгжүүлэх, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрөөх зорилготой “Танин мэдэхүйн” асуулт хариултын тэмцээн зохион байгуулж, нийт 40 сурагч оролцсон. Үүнээс Номгон ахлах сургуулийн 7-р

ангийн сурагч Энхмаа, Эрдэнэмандал ахлах сургуулийн 6-р ангийн сурагч Сумъяабазар нар тэргүүлэн өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнасан.

11. Аймгийн Ахмадын хороотой хамтран “Ардын өв уламжлалыг залуу үеийнхэнд өвлүүлэх нь” уулзалт, цэнгүүнийг зохион явуулж, уншигчид, оюутнууд, багийн иргэд нийт 420 хүн оролцлоо. З.Дуламсүрэн, Ж.Даваа нарын ахмад 2016 оны онцлох хүнээр шалгарч “Мэндлэх, хүндлэх ёс”-оор уншигчдад мэдээлэл сурталчилсан. Баянхонгор аймгийн холбогдолтой ном болон шинээр ирсэн 80 номоор үзэсгэлэн гаргав. Арга хэмжээг “Баянхонгор таймс” сонин, “Харз” студээр сурталчиллаа. Нийт шагналын санг “Аз хур” ХХК, “Сувд” принтинг, Л.Амаржаргал хэвлэлийн газраас 140500 төгрөгөөр ивээн тэтгэж явуулсан.

“Ардын өв уламжлалыг залуу үеийнхэнд өвлүүлэх нь” уулзалт, цэнгүүн.

12. Үндэсний бичиг үсгийн баярын хүрээнд эх хэл бичгээ түгээн дэлгэрүүлэх, зөв уншиж бичихэд дэмжлэг үзүүлэх, үндэсний хэл бичгийг сурталчлах зорилгоор “Монгол бичгийн хурдан уншлага” уралдааныг ЕБС-ийн 7, 8 дугаар ангийн сурагчдын дунд 2 насны ангиллаар зохион явууллаа. Уралдаанд Номгон, Номундалай лаборатори, Эрдэм ахлах

сургуулийн нийт 21 сурагч оролцсоноос 7-р ангиас тэргүүн байрыг Эрдэм ахлах сургуулийн 7в ангийн сурагч Б.Уранзаяа, дэд байрыг тус сургуулийн 7в ангийн сурагч Б.Сумьяабазар, гутгаар байрыг Эрдэм ахлах сургуулийн 7в ангийн сурагч Б.Хүрэлтулга, тусгай байрыг Номгон ахлах сургуулийн 7в ангийн сурагч Б.Номин-Эрдэнэ эзэлж, 8-р ангиас тэргүүн байрыг Номундалай лаборатори сургуулийн 8д ангийн сурагч Г.Нямдэлгэр, дэд байрыг Эрдэм ахлах сургуулийн 8в ангийн сурагч А.Янжинлхам, гутгаар байрыг Эрдэм ахлах сургуулийн 8в ангийн сурагч Б.Оюун-Эрдэнэ нар эзэлж өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

“Монгол бичгийн хурдан уншлага” уралдааны шагналтнууд.

13. Үндэсний бичиг үсгийн баярын хүрээнд “Босоо бичигт Монгол хүн” сэдэвт сайхан бичгийн уралдаан зарлаж, 6 сум, аймгийн төвийн 3-н сургуулийн нийт 66 хүүхдийн сайхан бичиг ирснээс тэргүүн байрт Номундалай сургуулийн 10Д ангийн сурагч Н.Даваадэлгэр, дэд байрт тус сургуулийн 10Ё ангийн сурагч А.Жанцанхорлоо, гутгаар байрт Номундалай сургуулийн 8Д ангийн сурагч М.Оюун-Эрдэнэ, тусгай байрт Бууцагаан сумын 12А ангийн сурагч Д.Насантогтох, Номундалай сургуулийн 8Д ангийн сурагч Г.Наранболор, Х.Нацагдулам нар, шилдэг удирдагч багшаар Номундалай сургуулийн Монгол хэл, бичгийн багш Б.Бямбачимэг нар шалгарч өргөмжлөл, медаль, дурсгалын зүйлээр шагнав. Шалгарсан бүтээлүүдээр үзэсгэлэн гаргасан.

“Босоо бичигт Монгол хүн” сэдэвт зохион бичиж,
сайхан бичих уралдааны 2016 оны шилдгүүд.

14. Эцэг, эх, хүүхдийн хоорондын харилцаа, хандлагыг сайжруулах, эцэг эхийн оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор Политехникийн коллежоос санаачлан хэрэгжүүлж буй “Сайн эцэг, эх” төсөлд хамтран ажиллаа. Төслийн хүрээнд “Ном унших аргад суралцах нь” сэдэвт эцэг, эхчүүдэд зориулсан сургалт явуулж, “Хүүхдээ номтой нөхөрлүүлэх зарим арга” сэдэвт гарын авлага тарааж сурталчилсан. Мөн “Гэр бүл ба Хүмүүжил” сэдэвт номын үзэсгэлэн, санамж өгөх ном зүйг гаргасан. Сургалтанд 45 хүн оролцсон.

“Сайн эцэг эх төсөл” сургалтын явц.

15. Ардын хувьсгалын 95 жил, аймаг байгуулагдсаны 75 жилийн ойн баяр наадмаар “Дуурсахын хөндий”-д 44 номоор үзэсгэлэн гаргаж, наадамчин олны дунд танин мэдэхүйн АХА тэмцээн зохион явуулж нийт 34 хүн оролцсоноос хүүхдийн “Тэмүжин” театрын жүжигчин Ү.Хадбаатар тэргүүлж, өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйлээр, дэд байранд Улаанбаатар хотын иргэн Б.Анхмаа шалгарч, дурсгалын зүйлээр шагнаж урамшууллаа.

16. “Номын баяр”-2016, “Ном эрдэм” аяны 17 дахь удаагийн нээлтийн үйл ажиллагааг 9 сарын 15-ны өдөр хамтатган зохион байгуулж, 350 гаруй уншигч, хүүхэд багачууд, багш, сурагч, ард иргэд ирж оролцсон. Энэ үеэр “30 номын уналт” танин мэдэхүйн тэмцээн зохион явуулж, “Эрдэм” ахлах сургуулийн 5Г ангийн сурагч Сумъяабазар, Дэлгэрдалай нар 6 ширхэг номыг хожиж тэмцээний ялагч боллоо. Арга хэмжээний хүрээнд аймгийн зохиолчдын номын үзэсгэлэнг 16 номоор, шинэ номын үзэсгэлэнг 50 номоор гаргаж, номын худалдаа, урлагийн тоглолт зохион явууллаа.

“30 номын уналт” танин мэдэхүйн асуулт хариултын тэмцээн.

“Ном эрдэм” аяны нээлт, Шинэ номын үзэсгэлэн, худалдаа, урлагийн тоглолт.

17. Соёл урлагийн ажилтны өдөрлөгийг Баян-овоо суманд зохион байгуулж, хамт олноороо спортын арга хэмжээнд амжилттай оролцсон. Энэ үеэр Баян-овоо сумын номын санд арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллаа.

18. “Баянхонгор аймгийн зохиолчдын холбоо” ТББ-тай хамтран уншигч хүүхдүүдийг Монгол хэлний үгсийн урлагийн гайхамшигт ертөнцөөр аялуулан, үг хэллэгийн арвин

баялаг сантай танилцуулж, санасан бодсоноо сэтгэн хөгжүүлэх, бүтээх туурвих урлагт сургах зорилготой уламжлалт “Өсвөрийн яруу найрагч бид” 3 дахь удаагийн яруу найргийн тэмцээнийг 2 насны ангиллаар зохион явууллаа. Ерөнхий боловсролын сургуулийн дунд, ахлах ангийн сурагчид, Баянхонгор Политехникийн коллежийн оюутнууд, яруу найргийн дугуйлангийн 17 өсвөрийн яруу найрагчид оролцлоо.

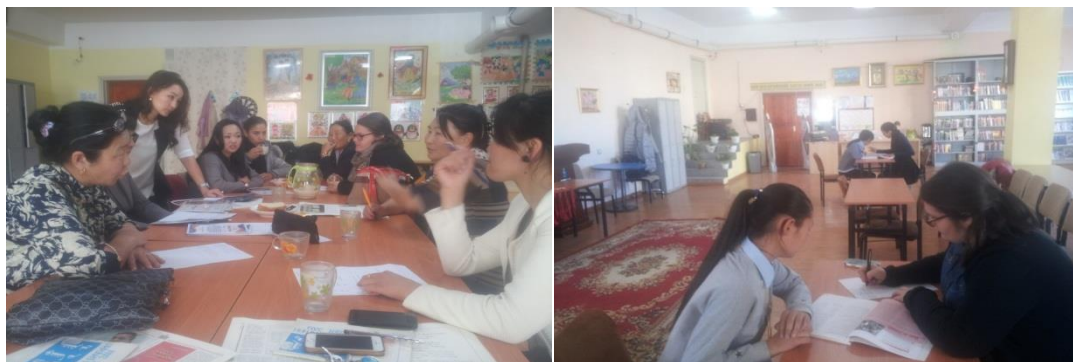
Шүүгчээр аймгийн Зохиолчдын холбооны гишүүн А.Батжаргал, Монголын зохиолчдын эвлэлийн гишүүн, яруу найрагч н.Дэмбэрэл нар ажилласан.

Дунд насны ангилалд /6-8-р анги/ тэргүүн байрыг Соого Сейкео сургуулийн 8А ангийн сурагч Ш.Мөнх-Эрдэнэ, ахлах насны ангилалд /9-12-р анги/ тэргүүн байрыг Соого Сейкео сургууль 12Б ангийн сурагч Т.Дашзэгвэ нар тус тус эзэллээ. Ахлах насны ангилалд тэргүүлсэн сурагчийг Нийтийн номын сангаас “Хүрэн морь”-2016 наадамд оролцох эрхийн бичгээр, 2 оролцогчыг 2017 оны “Өсвөрийн яруу найрагч бид” уралдаанд оролцох эрхийн бичгээр тус тус шагнасан.

“Өсвөрийн яруу найрагч бид-2016” уралдааны оролцогч, шүүгч, зохион байгуулагчид.

19. Үндэсний хэл бичгээ сурталчлах зорилгоор “Ном эрдэм” 3 сарын аяны хүрээнд аймаг, сумдын ЕБС-ийн 2-12 дугаар ангийн сурагчдын дунд “Уншлагын олимпиад”-ыг зохион явууллаа. Нийт 296 сурагч оролцож насны ангилал тус бүрд 1, 2, 3 дугаар байр мөн тусгай 2 байр эзлүүлэн медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнаж, 30 сурагчийг ирэх жилийн уншлагын олимпиадад оролцох эрхийн бичгээр шагнасан. Шагналын санд нийт 416.000 төгрөг зарцуулсан.

“Уншлагын олимпиад-2016”

20. Ч.Лхамсүрэнгийн нэрэмжит “Хүрэн морь” 27 дахь удаагийн яруу найргийн наадмыг аймгийн зохиолчдын холбоотой зохион байгуулж, 33 яруу найрагч оролцсон. “Хүрэн морь” яруу найргийн наадмын тэргүүн байрт Баянлиг сумын яруу найрагч Эрдэнэцэцэг, дэд байрт Жавдмаа, гутгаар байрт Галуут сумын яруу найрагч Дүүрэнбилэг, 4 дүгээр байрт Улаанбаатар хотоос оролцсон сэтгүүлч З.Батхуяг, 5 дугаар байрт Улаанбаатар хотоос оролцсон яруу найрагч Баярсайхан, үзэгчийн таашаалд нийцсэн яруу найрагчаар ахмад яруу найрагч Цэрэндорж, тусгай байрт Ё.Шийхар, өсвөр үеэс Дашзэвэг нар тус тус шалгарлаа. Яруу найргийн наадамд нийт 100 гаруй хөгжөөн дэмжигч оролцсон. Төсөвт 255.000 төгрөг зарцуулсан.

“Хүрэн морь” яруу найргийн наадам

21. “Ном эрдэм” 3 сарын аяны хүрээнд аймаг хэмжээнд 2-12 дугаар ангийн сурагчдын дунд “Шилдэг зохиолын дүр”-ийн тоглолтыг зохион явуулж, нийт 41 баг оролцсон. Насны ангилал тус бүрд 1, 2, 3 дугаар байр, тусгай байр эзлүүлэн медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнасан. Шагналын санд 816.000 төгрөг зарцуулсан.

“Зохиолын шилдэг дүрийн тоглолт”-ын ахлах насны ангилалд тэргүүн байр эзэлсэн Номундалай лаборатори сургуулийн “Ромео Жулета” жүжиг.

22. Гэгээн их хайрыг магтан дуулах, хайрын үнэ цэнийг мэдрүүлэх, бие биедээ хайрыг түгээх, хүүхдүүдийн ярих, жүжиглэх авъяасыг хөгжүүлэх зорилгоор “Хайрын сургамжит өгүүллэг” уран уншлагын тэмцээнийг дунд, ахлах ангийн сурагчид, Политехникийн коллежийн оюутнуудын дунд зохион байгууллаа. Нийт 53 хүн оролцож, дунд насны ангилалд тэргүүн байрыг Номундалай сургуулийн 6Д ангийн сурагч Батбаяр, ахлах насны ангилалд тэргүүн байрыг Галуут сумын “Номун элч” сургуулийн 12А ангийн сурагч Цэрэнбадрал нар шалгарч, шагналын санд 103,000 төгрөг зарцуулсан.

“Хайрын сургамжит өгүүллэг” уралдаан

23. “Их богдын эгшиглэн” яруу найргийн цэнгүүн зохион явагдаж, ардын уран зохиолч Т.Галсан, Д.Нямаа, Ж.Ганчимэг, Хүрэлсүх, Батцэнгэл нар манай уншигч хүүхдүүдтэй “Зохиолч уншигчдын уулзалт” хийж, санал бодлоо солилцлоо.

24. Аймгийн зохиолчдын холбооны тэргүүн, зохиолч, яруу найрагч Баяндалайн Жавзандуламын "Чанга дуугаа бүлээн амьсгалдаа илгээнэ" шинэ номын нээлтийн арга хэмжээ зохион байгуулагдаж, уншигч хүүхдүүд, зохиолч, яруу найрагчид оролцлоо. Төсөвт 43.000 төгрөг зарцуулсан.

25. Улаанбаатар хотын “Cotta art” студитэй хамтран уран бичиг-хайчилбарын үзэсгэлэн гаргаж, “Сайхан бичиг”-2016 уралдааныг 2 үе шаттайгаар зохион явууллаа. Уралдаан 3 насны ангиллаар явагдаж, нийт 235 хүн оролцсон. Уралдааны 7-9-р ангилалд Номундалай сургуулийн 8г ангийн сурагч Э.Болормаа, 10-12-р ангилалд Бууцагаан сумын 12-р ангийн сурагч Б.Бямбажав, насанд хүрэгчдийн ангилалд Номундалай сургуулийн багш Б.Бямбачимэг нар тус тус 1 дүгээр байр эзэлж Өргөмжлөл, медаль, дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

“Сайхан бичиг-2016” уралдаан, үзэсгэлэн.

26. “Ном эрдэм аян-2016” 17 дахь удаагийн аяны шилдэг уншигчдийг шалгаруулж, шалгарсан бүтээлүүдээр 3 өдрийн турш үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад сурталчилсан. Аянд 17 шилдэг хувь сурагч, 20 анги, хамт олон, 3 шилдэг номын санч, 3 шилдэг удирдагч багш, 2 шилдэг цэцэрлэг, 2 шилдэг сургууль тус тус шалгарлаа. Ойролцоогоор 350 хүн оролцсон.

“Ном эрдэм” 17 дахь удаагийн аяны хаалтын үйл ажиллагаа.

27. Тэргүүний уншигчдыг шалгаруулж “Нацагдорж дүр тэмдэг”-ээр шагнах үйл ажиллгааг “Ном эрдэм” аяны хаалтын ажиллагаатай хамтатган зохион байгууллаа. Тэргүүний уншигч “Нацагдорж дүр тэмдэгтэн”-ээр 11 сурагч, идэвхтэн уншигчаар 10 сурагч шалгарч өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

Тэргүүний уншигчдад шагнал гардуулах үйл ажиллагаа.

28. Соёл урлагийн байгууллагын уялдаа холбоог сайжруулах, ажилчдыг ном уншихад сонирхолтой болгох, мэдлэгийн хүрээгээ нэмэгдүүлэх зорилготой танин мэдэхүйн тэмцээнд Боловсрол соёл, урлагийн газар, Хөгжимт драмын театр, аймгийн Музей, Хүүхдийн Тэмүжин театрын нийт 4 баг оролцож 30 номын дэнчинтэй 8 асуултын дагуу мэдлэгээ сорьж оролцсон. Оролцогчдод дурсамж, ном гардууллаа.

“30 номын хожил” танин мэдэхүйн тэмцээн

Нийт 28 соёл олон нийтийн ажил зохион байгуулж, 3672 хүн хамрагджээ. Төсөвт 1.816.250 төгрөг зарцуулсан.

Мэдээллийн үйлчилгээ: Байгууллагын 14 компьютерын дотоод сүлжээний хэвийн ажиллагааг хангаж, интернет танхимын компьютерийг форматалж, í омын сангийн цогц программ LIB4U программийн хэвийн ажиллагааг хангаж, сервер компьютерт гарсан гэмтлийг Улаанбаатар хотод засуулан, цахим үйлчилгээ явуулж байна.

Байгууллагын facebook хуудсыг соёл олон нийтийн ажил, сургалт, бусад мэдээ мэдээллээр тухай бүр баяжуулж ажиллаа.

Орон нутгийн номын сангийн Openbiblio программын хэвийн ажиллагаа, ном оруулалтыг хянаж, сумдад зөвлөгөө өгч, тайлан мэдээг нэгтгэн БСШУСЯ-нд цаг тухайд нь

өгч ажилласан. Урилга, хөтөлбөр, өргөмжлөл, талархал зэрэг хэвлэлийн бүхий л үйлчилгээг хийж ажилладаг.

Удирдлагын үйлчилгээ: Байгууллагын болон ажилчдын сарын ажлын төлөвлөгөө, түүний биелэлт, тайлан, үүрэг даалгаврын биелэлтийг хянаж, хууль эрх зүйн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж ажиллаа. Байгууллагын хамт олны хурал 24 удаа, өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн хурал 2 удаа, баримт бичиг нягтлан шалгах комисс 2 удаа хуралджээ.

Аймаг орон нутгаас зохион байгуулж буй уралдаан тэмцээн, хурал зөвлөгөөн, сургалт семинар болон бусад арга хэмжээнүүдэд идэвхтэй оролцож ирлээ. И-офисс программыг өдөр тутамд ашиглаж, мэдээлэл авч, харилцаж байна.

Ажилчдын нийгмийн асуудал: Сар шинийн баярыг угтаж 8 ахмадад хүндэтгэл үзүүлэхээр захиргааны зөвлөл хуралдаж дотоод журмын дагуу 205000 төгрөг зарцуулсан.

Мөн ажилчдад сүү, ундаа өгөх, олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр ажилчдын 16 хүүхдэд бэлэг өгч, төсөвт 417000 төгрөг, Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр ажилчдын 16 хүүхдүүдэд бэлэг өгч 128.000 төгрөг зарцуулсан.

Ажилтнуудын эрүүл мэндэд анхаарч аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн рентгений тасагтай хамтран 10 ажилтныг рентген зурагт үнэ төлбөргүй хамруулсан.

Ажилтнуудыг ажлын стресс ядаргааг тайлах, цэвэр агаарт гаргахад хамт олноороо Галуутын хавцал, Өхэгийн рашаанд амарч, байгууллагаас 240.000 төгрөг зарцуулж, 2 ажилтанд тэтгэмж 155.000 төгрөг, 1 ажилтныг амралтаараа нутаг явахад 183.000, архив, бичиг хэргийн ажилтыг мэргэжлийн үнэмлэхтэй болох сургалтанд хамруулж, сургалтын төлбөр 125.000, замын зардлын 55.000 төгрөгийг тус тус олгож, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэлээ.

Санал асуулга: Иргэд, уншигчдаас нийт 170 судалгаа, санал асуулга авч нэгтгэлээ. Сэтгэл ханамж, номын эргэлт, хувийн номын сантай эсэх, угийн бичиг хөтөлдөг эсэх, байгууллагын үйл ажиллагааны талаар авсан судалгаанаас харахад үйл ажиллагаа хүртээмжтэй, сайн гэсэн 100, угийн бичиг хөтөлдөг 8 айл, хувийн номын сандаа 200-аас дээш номтой 26, номын сангаар үйлчлүүлдэггүй гэсэн 21 санал ирсэн. Иргэд, уншигчдын саналыг үйл ажиллагаандаа тусгаж ажилладаг.

Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн ажил: 2015 оны архивын баримтуудыг эмхлэн цэгцэлж, байнга хадгалах 36, түр 70 жил хадгалах 2, түр 10 жил хадгалах 65, нийт 103 ширхэг хадгаламжийн нэгж үүссэн. Ня-бо Оюунтуяагаас 2014 оны 25, 2015 оны 18 ширхэг

санхүүгийн баримтыг байгууллагын ББНШК-ын даргын хяналтан дор байгууллагын архивт бүртгэлээр хүлээн авч, бүртгэлүүдийг шинэчлэн гаргасан.

Байгууллагад ирсэн бичиг 106, явсан бичиг 79, хурал 30 удаа, тушаал 19, өргөдөл гомдол 11 ирсэн.

Аймгийн Засаг даргын 2016 оны А/207 захирамжаар батлагдсан “Төрийн архивын санд тусгай төрлийн баримтыг шилжүүлэх журам”-ын дагуу байгууллагын 2016 оны үйл ажиллагааны зургийн цомгийг эмхлэн цэгцэлж, Төрийн архивын тасгат шилжүүллээ.

Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын даргын 2016 оны А/130 дугаар тушаал, аймгийн Засаг даргын 2016 оны 6/827 тоот албан бичиг, Нийтийн номын сангийн захирлын 2016 оны А/09 дүгээр тушаалын дагуу байгууллагын тамга тэмдэг, дардас, хэвлэмэл хуудасны тооллогыг томилогдсон ажлын хэсэг тоолж гүйцэтгэлээ.

2009-2010 оны нийт 52 хадгаламжийн нэгж 619 хуудас баримтыг цахим хувь үүсгэн Төрийн архивын цахим санд цаасан болон цахим хэлбэрээр дансны хамт шилжүүлээд байна.

i-office програмыг үйл ажиллагаандаа өргөнөөр ашиглаж, байгууллага хооронд харилцаж байна.

Төрийн архиваас зохион байгуулж буй ажлын хүрээнд төрийн архивын тасгийн ажилтнууд, байгууллагын архив, бичиг хэргийн ажилтнуудтай хамтарсан дадлага хийж, баримтууд кондонлож үдсэн.

“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн” ажлын хүрээнд Хөдөлмөрийн хэлтэс, Үйлдвэрчний эвлэлээс хамтран зохион байгуулсан “Ажлын байрны хөдөлмөрийн эрүүл мэндийг сайжруулья” уриатай сургалтад захирлын хамт оролцлоо. Сургалтаар, ХАБЭА-ын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлт, ажлын байран дахь аюулгүй ажиллагаа, хөдөлмөрийн гэрээний талаар мэдээлэл хүргэсэнийг хамт олны хурал дээр ажилчдад танилцууллаа.

Санхүүгийн ажил:

Байгууллагын эд хөрөнгийн улсын тооллогыг байгууллагын өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн дарга, гишүүд зохион байгуулж, 2015 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан балансаар суурь болгож, зөвлөмж, гарын авлагын дагуу тоолж цаг хугацаанд нь тайлан мэдээг хүргэсэн.

Хөрөнгийн тооллогын талаар зөвлөмж өгөх 2 өдрийн сургалтанд нягтлан бодогч хамрагдаж гарын авлага материал авсан. Нийт хөрөнгөгийн дүн:

Барилга 1.098.200.000₮, тээврийн хэрэгсэл 21.400.000₮, машин тоног төхөөрөмж 23876.500₮, тавилга эд хогшил 58226.277₮, номын фонд 90484158,95₮, биет бус хөрөнгө 8270.000₮, үнэт зүйлс 6500.000₮, бусад 483520.000₮ нийт дүн: 131179213595. төгрөгийн дүнтэй тоологдсон.

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн хуралдааны 79 дүгээр тогтоолын дагуу тоног төхөөрөмжийн 10 нэр төрлийн 48 ширхэг 5.208020 төгрөгийн үнэтэй хөрөнгийг анхны хөрөнгийн элэгдлээр хөрөнгөөс хасуулж, Төрийн өмчийн албанд баримтыг албан тоотын хамт хүргүүлээ

Дотоод хяналт: Дотоод хяналт шалгалтын ажлын жилийн ажлын төлөвлөгөөг батлуулан, төлөвлөгөөний дагуу тасаг нэгжүүдийн үйл ажиллагаа, ажлын төлөвлөгөөний биелэлт, уншигчийн төлөвлөгөө зэрэг үйл ажиллагаанууд дээр тухай бүр хяналт тавьж, шаардлагтай тохиолдолд заавар зөвлөгөө өгөх, хамт олны шуурхай дээр мэдээлэл хийх ажлыг тогтмол зохион байгуулж, биелэлтийг гаргаж ажилладаг. Номын формуляр хөтлөлтөнд хяналт тавихад хүүхдийн тасаг хангалтгүй бусад тасаг сайн хөтлөлттэй байлаа.

Шинэлэг бүтээлч ажлууд: Фэйсбүүкээр “Ном уншлагын давлагаа”, дэлхийн хүүхдийн уран зохиолын 100 номоор зурагт каталоги, мэдээллийн санг баяжуулахад “МУГЖ Сосорбарам”, “Өвөр монголын жүжигчин Баасанжав” нарын монгол тулгатны 100 эрхэм цувралаар “DVD”, тамганы хайрцаг, өрөөнүүдийн үүдэнд уншигч, иргэдэд хандсан зурагт хуудас хийж байршууллаа.

Оффисийн ажилтны, үйлчлэгчийн, манаачийн, жолоочийн, компьютер дээр ажиллах үеийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа тус тус гаргаж самбарт байрлууллаа.

Нэгбүрчилсэн данс бүртгэл электрон каталогтой тулган цэгцлэх явцад электрон каталогт ороогүй болон буруу оруулсан номуудыг электрон каталогт оруулж, техник ажиллагаа хийж, уншлаганд гаргахад бэлэн боллоо.

Номын санд ном уншихдаа номыг хайрлан хамгаалах, ариг гамтай хэрэглэх талаар тангараг бичиж, уншигчдад тангараг өргөж номоо уншуулах ажлыг зохион байгуулсан.

Төлөвлөгөөнөөс бусад ажил:

Ойн зурваст 2014 онд тариалж байсан байгууллагын хариуцсан талбай дахь модны арчилгаанд анхаарч усалж байсан бөгөөд нөхөн тариалалт хийхтэй холбогдуулан цаашид ургах чадваргүй болсон 35 модны нүхийг ухаж бэлтгэн, хариуцсан талбайд хүлэмж барьж, тарьсан моднуудыг бүгдийг сугалан авсан тул өөр газарт талбай авч нийт 24 модыг шинээр тарьж, усалсан.

Өлзийт сумын Соёлын төв, ЗДТГ, Зохиолчдын холбоо, Нийтийн номын сан, Ц.Төрмөнх агсны гэр бүл, үр хүүхдүүд хамтран Монголын Зохиолчдын эвлэлийн "Ган үзэгтэн" шагналт, сэтгүүлч, яруу найрагч, Зэвсэгт хүчний дэд хурандаа Ц.Төрмөнх агсны нэрэмжит "Найргийн хуртай нутаг" яруу найргийн наадам Өлзийт суманд зохион байгуулагдаж, шинэ болон сэдэвчилсэн 100 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж, Өлзийт сумын ард иргэдэд сурталчилсан.

"Найргийн хуртай нутаг" яруу найргийн наадам.

Нийгмийн салбарын нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцож, 70 иргэнээс үйл ажиллагааны талаар санал судалгаа авч, байгууллагын танилцуулга тараан, байгууллагын 2012-2015 оны онцлох үйл ажиллагааны зурагт хуудас, хууль эрх зүйн гарын авлагууд болон 60 номоор үзэсгэлэн гаргаж сурталчлав.

Нээлттэй хаалганы өдөрлөгийн үеэр.

Төрийн соёрхолт, урлагийн гавъяат зүтгэлтэн Г.Бирваагийн 100 жилийн ойг тэмдэглэх алын хэсэгт орж, ирсэн зочдыг буудалд байрлуулах, “Нарны дуулал” улсын уралдаан, хүндэтгэлийн хүлээн авалт зэрэг зохион байгуулалтын ажлуудад байгууллага хамт олноороо ажиллалаа.

Хөгжмийн зохиолч Г.Бирваагийн 100 жилийн ойн арга хэмжээний хүндэтгэлийн хурал, нээлтийн ажиллагаа

Дүгнэлт: Байгууллагын жилийн төлөвлөгөөт ажлуудаас үүргэвчтэй номын аялал зохион явуулах ажлууд хийгдээгүй, төлөвлөгөө 98 хувьтай биелэгдсэн.

БУЛГАН АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Эрхэм зорилго: Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлогыг аймаг орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэхэд, номын сангийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх, уншигч бие даан боловсрол эзэмших, номын санг иргэдийн мэдээллийн төв болон хөгжүүлэхэд оршино.

Удирдлага зохион байгуулалтын талаар

Манай байгууллага нь аймгийн Төв номын сан үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуулах “Ном зүйн ажлыг сайжруулах жил” болгон “Монгол улсын ерөнхийлөгчийн зарлиг”, “Номын баяр тэмдэглэх тухай 158-р зарлиг”, Монгол улсын засгийн газрын 2013-2016 онд хэрэгжүүлэх “Эрдэм боловсролтой монгол хүн” хөтөлбөр, Аймгийн засаг даргын 2012-2016 оны “Шинэ Булган хөтөлбөр”, “Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны “Хөгжлийн хөтөч” хөтөлбөр, “Хэрэглэгчийн жил”, “Инээмсэглэн

угтаж баярлуулан үдье” аян, “БСШУСЯ-ны сайдын 51 тоот тушаал, “Ном” хөтөлбөр ажлын хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулж ирлээ.

Оны эхнээс ажилчидтай үр дүнгийн гэрээ байгуулан, ажлын байрны тодорхойлолт, 2016 оны ажлын төлөвлөгөө, Соёл олон түмний ажлын календарчилсан төлөвлөгөө боловсруулан байгууллагын “Ил тод байдал”-ыг хангах”, “Дотоод хяналт шалгалтын ажлыг сайжруулах”, “Номын санчдын ёс зүй, харьцааны соёл”-ын тал дээр анхааран ажиллаа.

“Номын сангийн ном зүйн бичилт”-ийг стандартын дагуу шинэчлэх ажлыг 2015 оны 6 сараас эхлэн хийж 2016 оны 12 сарын байдлаар бүх номыг шинэчлэн хийгээд байна. Байгууллагын мэдээллийн цагийн график гарган 7 хоногийн 2 дахь өдөр бүр цаг үе, хууль эрх зүйн талаар мэдээлэл хийдэг боллоо. Аймгийн Төв номын сангийн 70 жилийн ойг угтан олон бүтээлч ажлуудыг зохион байгууллаа. Үүнд: Номын санд олон жил ажиллаж өндөр насныхаа гавьяаг эдэлж суугаа үе үеийн ахмадууд, ажиллаж байсан хүмүүстэй уулзан номын сангийн түүхийн талаар мэдээлэл солилцон ном бүтээх ажлыг эхлээд байна. Мөн номын сангийн 70 жилийн ойд зориулсан “Өнгөт сэтгүүл”, “Урилга,хөтөлбөр”-ийг хэвлүүлэн, байгууллагын сурталчилгааны самбар, хүндэт самбар, өрөө тасалгаагаа тохижуулах, уншигчдад үйлчлэх таатай орчныг бүрдүүллээ. Энэ үеэр “Соёл урлагийн байгууллагын ажилтны өдөр”, “Номын баярын арга хэмжээг АЗДТГ, БСУГ-тай хамтран зохион байгуулж номын сангийн нэрэмжит спортын бага наадмыг зохион байгууллаа.

Баярын хурлын арга хэмжээнд: Бугат, Хангал, Сэлэнгэ, Дашинчилэн, Могод, Хутаг-Өндөр сум, сургуулийн номын санчид номын сангаас зохион байгуулж байгаа үйл ажиллагааны талаар ажлаа сурталчилан, уран бүтээлийн үзэсгэлэн, ховор болон шинэ номын үзэсгэлэн гарган номын худалдаа ажиллуулаа. “Номын сан түүхэн хөгжил 70 жил” илтгэлийг номын сангийн дарга Ч.Баярмаа тавьж, Аймгийн ИТХ-ын дарга М.Оюунбат, СУИС-ийн багш ахмад номын санч А.Тогтоодулам, Их хурлын гишүүн Ж.Бат-Эрдэнэ, НБХХ-ийн дарга Э.Түвшинмөнх, БСУГ-ын дарга Б.Эрдэнэбаатар нар оролцон үг хэллээ. Номын сангийн ажилтан албан хаагчид, ахмадууд болон Тэргүүний уншигч сурагчид, “Анги хамт олон, албан байгууллагыг шагнаж урамшууллаа.

Уншигчдын санал хүсэлтийн дагуу номын сангийн цагийн хувиарыг 5-р сарын 01-нээс эхлэн 07-р сарын 05-ныг хүртэл уртасгасан цагаар ажиллуулахаар зохион байгууллаа. Байгууллагын ахмадуудыг жилд 2 удаа хүлээн авч санал хүсэлтийг нь сонсож, хүндэтгэл үзүүллээ.

Нүүдэл явуулын номын сангийн үйлчилгээг аймгийн төвөөс алслагдсан албан байгууллага, баг, цэцэрлэг болон нийт 27 газарт хүрч үйлчилэн номын сангаас зохион байгуулж байгаа үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл хийж сурталчилан Гангат малчны

хотонд “Нүүдлийн гэр номын сан”-г анх удаа зуны улиралд идэвхтэн уншигч Д. Сүрэн багштай хамтран номын фонд, сандал ширээ, номын үзэсгэлэнгийн тавиур зэргээр тохижуулан малчдад номоор үйлчиллээ.

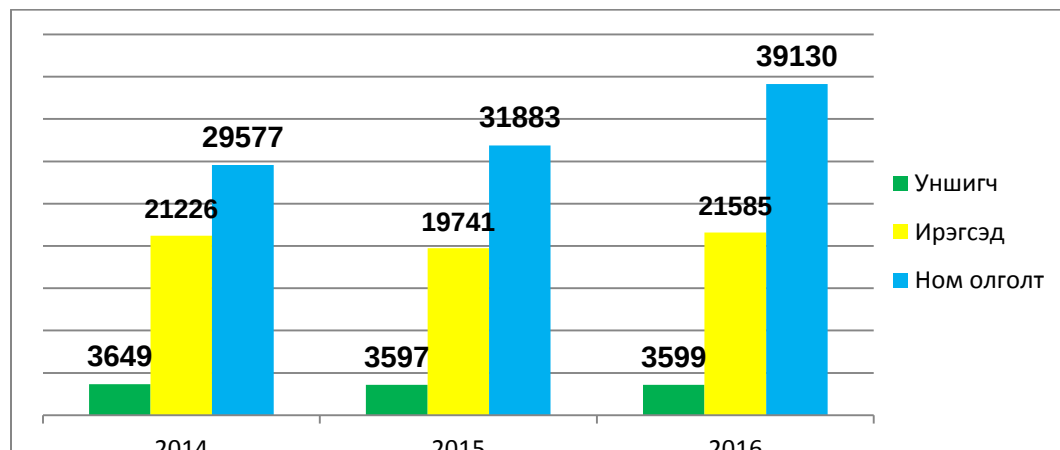
Улсын хэмжээнд зохион байгуулсан Боловсролын үндэсний чуулганд оролцон “Зөв монгол хүүхэд” хөтөлбөр, “Хүүхэд бүрийн хөгжил”-д “Ном хөтөлбөр”-ийн хүрээнд хийсэн ажлаараа “Үндэсний шилдэг 36 эсээ илтгэл”-д оролцон ахлах номын санч Т.Мөнгөнтуяа, номын санч Ч.Цэндмаа нар “Тусгай байр” байр эзэлж 500000 мянган төгрөгөөр шагнуулсан. Орхон аймгийн Номын төв байгууллагдсаны 40 жилийн ойн хүрээнд аймгийн номын сангуудын дунд зохион байгуулсан тэмцээнд манай номын санчид оролцож Хутаг-Өндөр сумын номын санч Э.Наранчимэг шатрын төрөлд 1-р байр эзэлж “Алтан медаль авлаа. Байгууллагын өргөтгөлийн асуудлаар Улаанбаатар хотод ажиллаж “УБ хотын Барилгын зураг төсөв”-ийн “Өрхт” ХХК-р номын сангийн барилгын өргөтгөлийн шинэчилсэн төсвийг хийлгэлээ. БСШУСЯ-ны Хөрөнгө оруулалт, үйлдвэрлэлийн хэлтсийн дарга Н. Отгонбаяр, хөрөнгө оруулалт хариуцсан мэргэжилтэн Т.Амартүвшинтэй барилгын өргөтгөлийн ажлаар уулзан ярилцлаа.

Байгууллагын ажилтан албан хаагчдаа Оросын Буриад улсын Улан-Үдэ, Итгэлт хамба, Байгаль далайгаар хамт олноороо аяллаа. Дархан, Орхон аймгуудын Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцлаа. Байгууллагаас зохион байгуулж байгаа ажлаа орон нутгийн хэвлэл болон МОНЦАМЭ, Гэр бүлийн 106.5 фм радио, BulganAimag Tuw Nomiin San албан ёсны пэсебуук хаяг, БСУГ-аас эрхлэн гаргадаг сэтгүүлд сурталчиллаа.

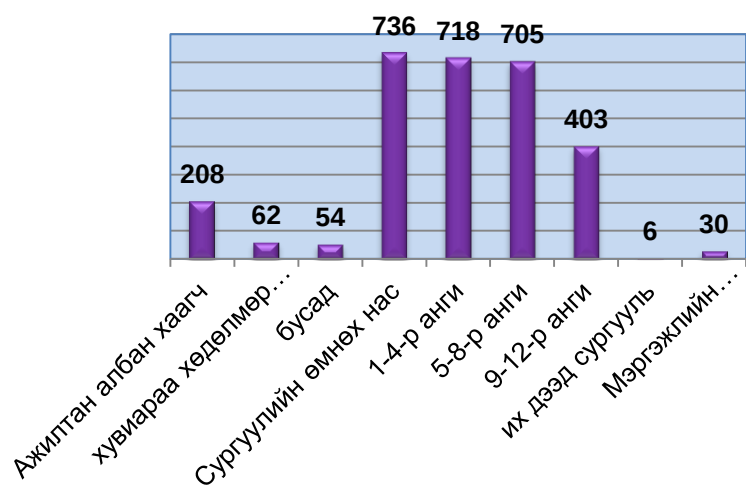
УНШЛАГА ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

2016 онд: Уншигч 3599, ирэгсэд 21585, ном олголт 39130 үүнээс тогтмол хэвлэл 12753 байна. Ном 25719, цахим ном 1858, уншлагын танхимаар 2922, зөөврөөр 677 ном олгосон.

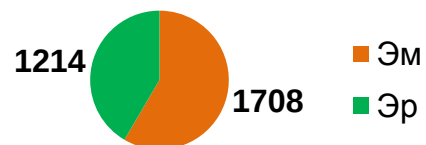
УНШЛАГА ҮЙЛЧИЛГЭЭ ГРАФИКААР:

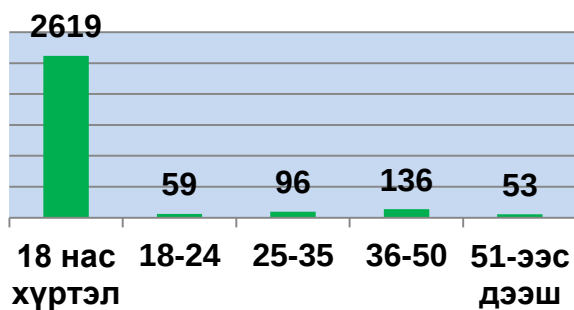
Уншигчдын ангилал

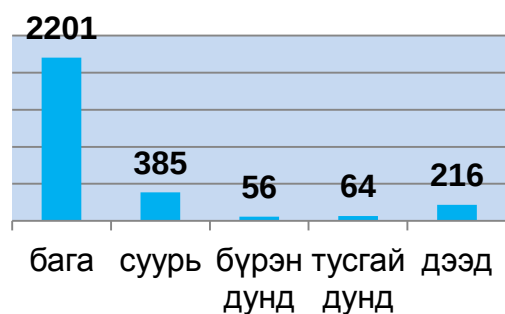
Хүйс

Нас

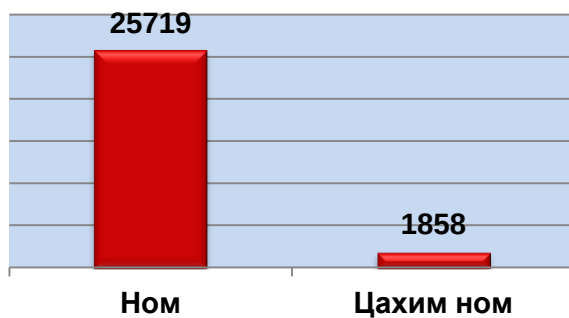

Боловсрол

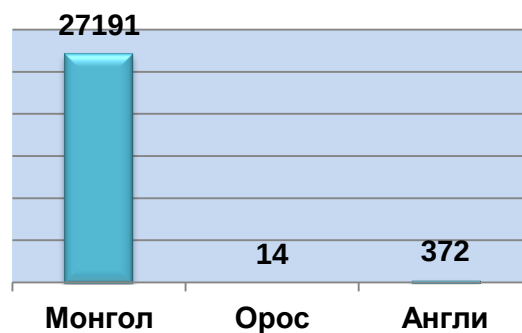

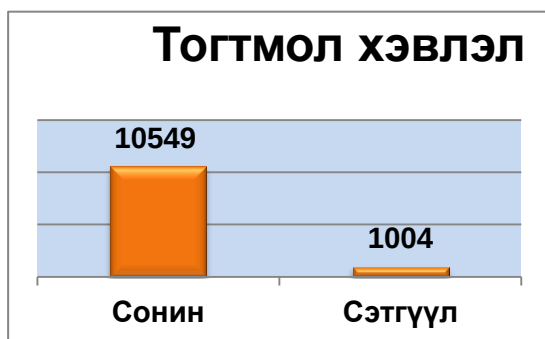
НОМ ОЛГОЛТ ГРАФИКААР:

Ном

Хэлээр

Номын сангийн соёл олон нийтийн ажлын талаар:

“Олууллаа уншъя аян”, аймгийн засаг даргын “Хөгжлийн хөтөч хөтөлбөр”-ийн хүрээнд иргэдийн дунд номтой нөхөрлөх аянг зохион байгуулж нийт 37 гаруй соёл олон түмний ажил зохион байгуулж 7100 хүн хамрагдсан үр дүнтэй ажил боллоо.

- ✓ Аймгийн хэмжээнд “Монгол эмэгтэй” шилдэг эсээ бичилгийн уралдааныг 2016.02.17-ны өдрөөс эхлэн зарлаж Булган аймгийн 16 сумын номын санчид, албан байгууллагуудад удирдамжийг хүргэсэн. Нийт 55 эсээ хүлээж авснаас Насанд хүрэгсэд -10, Ахлах анги /10-12-р анги/ -13 эсээ, Бага дунд /6-9-р анги/ -23 эсээ ирснээс бүх эсээг идэвхтэн уншигч утга зохиол судлаач Б.Мөнхбат, түүхийн багш Б.Энхтайван нар болон номын санчид нэг бүрчлэн уншин танилцан, шүүж дүгнэн 3 насны ангилалд нийт 9 оролцогчийг шалгаруулсан.

- ✓ Хүүхдийн нэрт зохиолч СГЗ, хүүхдийн зохиолч Д. Давааням, МЗЭ-ийн шагналт, Д. Нацагдорж шагналт, МУИС-ийн багш доктор профессор, яруу найрагч Д. Батжаргал, МЗЭ-ийн гишүүн С.Батжаргал, М.Доржсүрэн, Э.Амарзаяа, МЗЭ-ий шагналт Ц. Цэрэнжамц, СТА, Алтан-Өд шагналт хүүхдийн зохиолч Ч.Наранцэцэг нартай 2016.03.04-нд “зохиолч уншигчдын уулзалт”-ыг Боловсрол соёлын газар, Соёлын ордон, хүүхдийн зохиолч Ч.Наранцэцэг нартай хамтран зохион байгууллаа. Нийт 350 гаруй багш, сурагч, албан хаагчид оролцсон өргөн хүрээтэй арга хэмжээ боллоо. Мөн энэ үеэр Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдгээр 4 уншигч сурагч, 9-н төрлийн номинациас 2 уншигчийг тус тус шалгаруулж урамшууллаа.

- ✓ ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчдын дунд “Миний мөрөөдлийн номын сан” сэдэвт уран илтгэлийн тэмцээнийг 2-дахь жилдээ 04 сарын 17-нд зохион байгууллаа. Нийт 39 гаруй уншигч хамрагдсан. Тэмцээнд 10-12-р ангийн 16 сурагч илтгэлээ танилцуулсан ба шүүгчээр НХХ-ийн мэргэжилтэн, сэтгүүлч Б.Отгонсүвд, МОНЦАМЭ-ийн сэтгүүлч П.Батням,

АТНС-ийн захирал Ч.Баярмаа нар ажиллаа. Нийт 3 байранд 3 сурагч шалгаруулж урамшуулсан.

- ✓ Зөв Монгол хүүхэд хөтөлбөр-Хүүхэд бүрийн хөгжилд "Боловсролын үндэсний чуулган"-ны "Ном" хөтөлбөр, "Үндэсний шилдэг 36 эсээ илтгэлд" хамт олноо төлөөлөн 04 сарын 21-24-нд Улаанбаатар хотод болсон тус баярын арга хэмжээнд ахлах номын санч, номзүйч Т. Мөнгөнтуяа, номын санч-мэдээллийн ажилтан Ч.Цэндмаа нар эсээгээрээ оролцож "ТУСГАЙ БАЙР-500000 төгрөгөөр" шагнууллаа.

- ✓ "Миний хайртай үлгэрийн баатар"-ууд дүрийн тоглолт", СТА, хүүхдийн зохиолч Ц.Чинбатын нэрэмжит "Уран уншлагын тэмцээн"-ийг сумын цэцэрлэгүүдийн дунд 05 сарын

13-ны өдөр зохион байгуулж дүрийн тоглолтонд 3 байр, уран уншлагын төрөлд 3 байр тус тус эзэллээ.

- ✓ “Олон улсын хүүхдийн эрхийн өдөр”-өөр 06 сарын 01-нд “Номтой жаалууд өртөө” ажиллуулж, хүүхэд багачуудын дунд “Миний хайртай үлгэрийн баатар”ууд дүрийн тоглолт”, СТА, хүүхдийн зохиолч Ц. Чинбатын нэрэмжит “Уран уншлагын тэмцээн”-д шалгарсан хүүхдүүдийн тоглолтыг сонирхуулж, “Үлгэрийн орноор” хүүхдийн номын сэдэвчилсэн үзэсгэлэн гаргалаа. /уралдаан тэмцээнд оролцсон 40 хүүхдэд Хүүхдийн зохиолч Ц.Чинбатын гэр бүл, үр хүүхдээс гарын бэлэг өгч урамшууллаа./

- ✓ Жил бүрийн 5 сард аймгийн БСУГ, Төв номын сан, Соёлын ордонтой хамтран зохион байгуулладаг “ҮНДЭСНИЙ БИЧИГ-БИДНИЙ БАХАРХАЛ” уралдаан 05 сарын 02-нд 1-р 12 жилийн сургууль, ЭӨЦС, Урлаг спортын дунд сургууль, ХААМСҮТ, Онцгой байдлын газар, Хөдөлмөрийн хэлтэс, 2-р цэцэрлэг, 6-р цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн газар, Нийгмийн халамжийн хэлтэс нийт 10 баг хамт олон Багийн мэндчилгээ, Монгол бичгээр дүрс ялган бичих, Минутын уншлага, Монгол бичгээр өгүүлбэр эвлүүлэх, гэрийн даалгавар гэсэн 5 даалгавар гүйцэтгэж өрсөлдлөө. Тэмцээний ерөнхий шүүгчээр НХХ-ийн мэргэжилтэн сэтгүүлч Б. Отгонсүвд, Урлаг спортын сургуулийн монгол хэл уран зохиолын багш Бямбагэрэл, Төв номын сангийн захирал Ч.Баярмаа, туслах шүүгчээр 1-р 12 жилийн сургуулийн монгол хэл уран зохиолын тэргүүлэх багш Ганчимэг, ЭӨЦС-ийн монгол хэл уран зохиолын багш Эрдэнэсайхан нар ажиллаа. Тэмцээний даалгаврыг БСУГ-ын мэргэжилтэн Л.Намуунтуяа боловсруулж, хөтлөгчөөр ажиллалаа. Тэргүүн байрт Улсын тэргүүний 2-р цэцэрлэгийн хамт олон, Дэд байрт Хөдөлмөрийн хэлтсийн хамт олон, Гутгаар байрт спортын сургуулийн хамт олон тус тус шалгарч Өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, номоор шагнууллаа.

- ✓ Төв номын сан үүсэн байгуулагдсан түүхт 70 жилийн ойн баярын хурал 2016.09.23-24-нд БСУГ, НХХ-тэй хамтран зохион байгууллаа. Баярын үйл ажиллагаанд УИХ-ын гишүүн Ж. Бат-Эрдэнэ, Соёлын сургуулийн ахмад багш А. Тогтоодулам, Нийгмийн Хөгжлийн Хэлтсийн дарга Э. Түвшинмөнх, ИТХ-ын дарга М. Оюунбат, БСУГ-ын дарга Б. Эрдэнэбаатар нар хүрэлцэн ирж үг хэллээ. “Номын сан түүхт 70 жил” илтгэлийг номын сангийн дарга Ч.Баярмаа тавилаа. Бугат, Хишиг-Өндөр, Дашинчилэн, Хутаг-Өндөр, Сэлэнгэ, Могод, Хангал сумын номын санчид “Номын баяр”, “Ном хөтөлбөр”-ийн хүрээнд зохион байгуулсан соёл олон нийтийн ажлын үзэсгэлэн дэлгэж, 1-р 12 жилийн 12 Б ангийн сурагчдын “Номын баяр”, “Ном хөтөлбөр”-ийн хүрээнд зохион байгуулсан соёл олон нийтийн ажил, “Ангийн номын сан”-аа танилцууллаа. Үүнээс онцлох бүтээлээр Хутаг-Өндөр сумын ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчид багш, номын санчтайгаа хамтран Монголын нууц товчоог 12 бүлэг тус бүрээр нь монгол бичигт буулган баринтаглаж, хадгалж байгаа нь сурагчдын үндэсний бичиг соёл, номыг дээдлэх үзэл санаатай болоход тустай ажил болсон. Мөн номын сангаар тогтмол идэвхтэй үйлчлүүлдэг байгууллага хамт олон, хувь хүн, ЕБС-ийн сурагчид нийт 23 хүнийг, үе үеийн номын санчид, ажилтангууд нийт 30 орчим хүн шагнаж урамшууллаа.

- ✓ ЕБС-ийн төгсөх ангийн сурагчдад зориулан иргэдийн хүсэлтээр Нийтийн уншлагын танхимаар 2016 оны 05 сарын 02-ноос 07 сарын 05 хүртэл өглөө 09:00-20:00 цаг хүртэл үйлчиллээ.

- ✓ ЭӨЦС-ийн 9-ийн 4 бүлгийн дунд “Миний номын өргөө” ном уншлагын аяныг 11 сарын 14-нөөс 12 сарын 14 хүртэл хугацаанд зохион байгуулах ажлын хүрээнд сурагчдад уншигчийн үнэмлэх үнэгүй нээх, номын үзэсгэлэн, ном унших зөвлөмж, дэлхийн шилдэг номын сангуудын танилцуулга мэдээлэл хийлээ. Мөн гэрийн даалгаварт анги тус бүр “Аварга ном” бүтээлгэж, “Монгол ардын аман зохиол” тэмцээнээр 4 анги 4 баг болгон өрсөлдүүлж 4 байрт шалгаруулж урамшууллаа.

- ✓ 1-р 12 жилийн Сургуулийн номын сангаас зохион байгуулж буй ЕБС-ийн дунд ангийнхны дунд зарласан “Номын уншлагын аян”-ы хүрээнд 11 сарын 15-нд тус сургуулийн дунд

ангийн 50 гаруй сурагчдад “Дэлхийн 10 үзэсгэлэнтэй номын сан”, “Ном унших 10 зөвлөмж”, “Номын сангийн танилцуулга” мэдээлэл хийлээ.

- ✓ Хүүхдийн уншлагын танхимд ЭӨЦС-ийн Л.Сандагсүрэн багштай 2 Б анги “Баасан гаргийн уншлага”, ЭӨЦС-ийн Ууганжаргал багштай 5 Б анги “Лхагва гаргийн уншлага”-ын өдөртэй боллоо.

- ✓ Нийтийн уншлагын танхимд ЭӨЦС-ийн 6 А, 6 В анги, 1-р 12 жилийн 7 А, 7 В анги тус тус 7 хоног бүрийн нэг гаргийг “Ном унших өдөр” болгов.
- ✓ Хүүхдийн уншлагын танхимаар үйлчлүүлэгч 8 орчим сурагчдад “Танин мэдэхүйн цуврал” 3D номыг танилцуулж, уншлаганд гаргаж сурталчиллаа.

Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн

Уншлагын танхимаар болон албан газруудад энэ жил нийт 52 удаа сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг нийт 2390 гаруй номоор гаргасан байна. Үүнд:

- ✓ Элсэлтийн ерөнхий шалгалтанд бэлтгэгчдэд зориулж сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 2016 оны 01 сарын 04-нөөс 06 сарын 30 хүртэл 65 номоор
- ✓ ЕБС-ийн сурагчдад зориулан танин мэдэхүй, шинжлэх ухаан, уран зохиолын номын үзэсгэлэнг 01 сарын 04-нөөс 12 сар хүртэл хугацаанд 75 номоор
- ✓ "Аймшгийн баяр"-ыг тохиолдуулан аймшгийн төрлийн 16 ширхэг номоор 10 сарын 20-ноос 11 сарын 02 хүртэл үзэсгэлэн
- ✓ Далай даян дархан Аварга Б.Түвдэндоржийн 100 жилийн ойд зориулан “Булган хангайн бөхчүүд” номын үзэсгэлэнг 11 сарын 21-нээс 25 хүртэл хугацаанд
- ✓ Шинэ жилийн баярыг тохиолдуулан “Гэр гэртээ тогооч” хоолны номын үзэсгэлэнг 24 ширхэг номоор
- ✓ “Хүний эрхийн өдөр”-ийг тохиолдуулан 12 сарын 12-ноос 16 хүртэл хугацаанд 20 ширхэг номоор үзэсгэлэн
- ✓ Үндсэн хууль, Хүний эрхийн булан ажиллуулж шинэ мэдээ мэдээлэл, гарын авлагуудыг тавьж сурталчилж байна.
- ✓ Монгол улсын гавьяат багш Рэнцэндоржийн мэндэлсний 90 жилийн ойд зориулан “Өсөхөөс сурсан үндэсний хэл-Мартаж болшгүй соёл”сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 52 номоор
- ✓ БСУГ-ын газрын ажилчин албан хаагчдын дунд “Номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилж”, “Шинэ номын мэдээ, үзэсгэлэнг” 120 номоор гаргаж, “Сурахын төлөө” сэдэвт лекц хийлээ.

Албан байгууллагууд, сум баг хороо, сумын цэцэрлэгүүдэд “Нүүдэл, Зөөвөр, Явуулын номын сан” ажлуулсан тухай

Нүүдэл, Зөөвөр, Явуулын номын сангийн үйлчилгээг доорх албан байгууллагуудад 20 удаа, баг хороонд 8 удаа, сумын 6 цэцэрлэгт 18 удаагийн давтамжтай төлөвлөгөөний дагуу хүрч үйлчиллээ. Нийт 46 удаа хүрч үйлчилсэн үүнээс уншигч 677, ном олголт 750, ирэгсэд 2708, үзэсгэлэн гаргасан номын тоо 1858. Доор албан байгууллага, баг хороо, цэцэрлэгээр ангилан график болон хүснэгтээр харуулав.

Албан байгууллагуудад Зөөврийн, Явуулын, Нүүдлийн номын сангаар

- ✓ Аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтэс, Боловсрол соёлын газар, Статистик хэмжилзүйн газар, Халамж, Шүүх, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, Барилга хот байгуулалтын газар, Тагнуулын газар, ХААМСҮТ, Цагдаа, ШШГГ-ын харъяа Хорих анги, all mart худалааны газар тус бүрт “Ном уншлагын 14 хоногийн аян” өрнүүлж “Явуулын болон Зөөврийн номын

сан"-ийн үйлчилгээг хүргэж, шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргаж Асуулт хариултын тэмцээн, Чанга шивнээ тэмцээн явуулж, уншигчийн 1 жилийн эрхтэй карт шинээр нээж үйлчиллээ.

Д/д	Хаана	Хугацаа	Уншигчийн тоо	Ирэгсдийн тоо	Олгосон номын тоо	Үзэсгэлэнн номын тоо
1	Нийгмийн даатгалын хэлтэс	05.10 05.17	15	20	38	100
2	Статистик хэмжилзүйн газар	05.10 05.17	10	28	36	90
3	Шүүх	04.19 04.26	15	35	54	100

4	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар	10.24 10.29 10.31	13	53	45	90
5	Барилга хот байгуулалтын газар	05.02 05.09	10	28	24	160
6	Тагнуулын газар	11.28	6	6	6	40
7	ИТХ	11.03	5	10	15	40
8	ALL mart	07.20	6	14	12	100
9	ХААМСҮТ	01.01	15	45	18	120
10	Цагдаа	10.03	1	40	4	50
11	Халамж	07.25	2	9	4	50
12	ШШГГ-ын харъяа Хорих анги	12.05		6	18	18
Нийт			98	294	274	958

Сумын баг хороонд Зөөврийн, Явуулын, Нүүдлийн номын сангаар

- ✓ "Аймгийн нээлттэй хаалганы өдөр", "Хүлээж суулгүй, Хүрч үйлчлэе" ажлын хүрээнд 1, 3, 4-р багийн иргэдэд ном соёлын үйлчилгээг хүргэж, байгууллагынхаа үйл ажиллагаагаа сурталчиллаа.
- ✓ 2, 6-р багийн "Багийн хөгжлийн төв"-д багийн захиргаа, багийн идэвхтэн иргэн, Соёлын ордон, Шуудан холбоо, 2-р багийн ИТХ-ын дарга Нөхөрлөлбаяр, багийн дарга Очирбат, Баасансүрэн нартай хамтран "Номтой нөхөрлөө" өдөрлөгийн арга хэмжээ зохиож номын үзэсгэлэн, номын худалдаа, уншигчийн карт нээж гэрээр ном олгох үйлчилгээ, "ТА ТА Тунга" тэмцээн явууллаа. Мөн тус багуудаас нийт 7 идэвхтэн уншигчийг шалгаруулж урамшууллаа.
- ✓ Идэвхтэн уншигч ахмад багш Сүрэнтэй хамтран Гангат багт Зөөврийн гэр номын сангийн нээлтийг хийж, ажиллууллаа.

Д/д	Хаана	Хугацаа	Уншигчийн тоо	Ирэгсдийн тоо	Олгосон номын тоо	Үзэсгэлэнгийн номын тоо
1	1-р баг	05.23-27	4	20	16	55
2	3-р баг	11.03	1	80 гаруй	18	80
3	4-р баг	05.23-27	5	70	15	110
4	2-р баг	03.29	10	50	18	120
5	6-р баг	03.23	8	40	24	120
6	Гангат багт	07.21	200	48	220	110
7	3-р багийн “Оргил” хуримтлалын бүлэгт	03 сар	6	21	12	50
8	Аймгийн нэгдсэн нээлттэй хаалганы	05 сарын 27	5	150 гаруй	18	120

	өдөрлөг- Спорт ордонд					
Нийт			239	479	341	765

Булган сумын цэцэрлгүүдэд Зөөврийн, Явуулын, Нүүдлийн номын сангаар

- ✓ Булган сумын 1,2,3,4,6,7-р цэцэрлэгийн бага, дунд, ахлах, бэлтгэл, 24 цагийн бүлгүүдэд 7 хоног бүрийн Пүрэв гаригт “Үлгэрийн чанга уншлага”, үлгэрийн номнуудаар номын үзэсгэлэн гаргаж улиралд нэг удаа багш нартай нь хамтарч танин мэдэхүйн Асуулт хариултын тэмцээн, гар зургийн тэмцээн зохион байгууллаа. Мөн Төв номын сантай дээрхи цэцэрлэгүүд хавар намрын улиралд “Танилцах аялал”-ыг зохион байгуулладаг.

Д/д	Хаана	Хугацаа	Уншигчийн тоо	Ирэгсдийн тоо	Олгосон номын тоо	Үзэсгэлэнгийн номын тоо
1	1-р цэцэрлэг		110	330		45
2	2-р цэцэрлэг		180	540		45
3	3-р цэцэрлэг		75	225		45
4	4-р цэцэрлэг		70	244		45
5	6-р цэцэрлэг		116	338		45
6	7-р цэцэрлэг		80	258		45
Нийт			631	1935		135

2016 оны Тэргүүний уншигч Д. Нацагдорж тэмдэгтэн

“Нэрт зохиолчдын уулзалт” 03 сарын 04

1. Орхон сум Бүрэн дунд сургууль 8-р анги А. Маралмаа
2. 1-р 12 жилийн 2А анги Ө.Мөнгөнцэцэг
3. ЭӨЦС-ийн 4Б М.Өлзийдаваа
4. 1-р 12 жилийн 12 А Т.Золбоо

АТНС-ийн 70 жил

5. 1-р 12 жилийн 12 Б анги Ч.Мөнгөнцэцэг
6. 1-р 12 жилийн 8Б анги Б.Гоёцэцэг
7. 1-р 12 жилийн 5В анги Э.Наранмишээл
8. 1-р 12 жилийн 5В анги Г.Анударь
9. ЭӨЦС-ийн 9Г анги Б.Өлзийтогтох ЭӨЦС-ийн 5А анги Э.Булганмаа

10. 1-р 12 жилийн 4 Б анги У.Золзаяа
11. ЭӨЦС-ийн 6А анги Д.Аззаяа
12. ЭӨЦС-ийн 6А анги Д.Азжаргал
13. Б. Номинжин / ЭӨЦС-ийн 4 А анги /
14. Өндөр настан Сүрэн
15. ДЗОУБ-ын Биндэръяа, Цогт Энхмаа
16. Хутаг-Өндөр 5А анги Г.Төрмөнх
17. Хутаг-Өндөр 10А анги И.Алтаншагай

“Номч анги”, “Номч” хамт олон

Булган сум

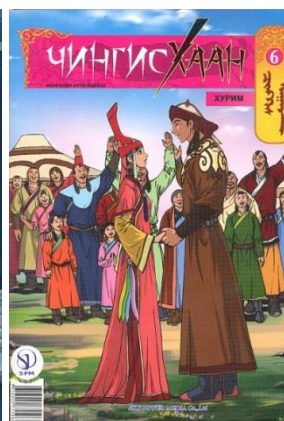
1. “Номч анги” АУБ Д. Гантуяа 1-р 12 жилийн 4 Б ангийн хамт олон
2. “Номч анги” хамт олноор АУБ Э.Ундрах багштай 1-р 12 жилийн 12 Б анги

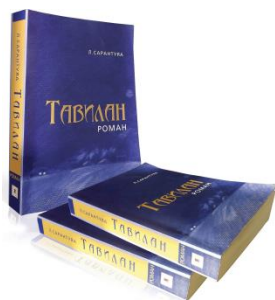
3. “Номч анги” ЭӨЦС-ийн 5 А анги АУБ Рэнцэнханд
4. “Номч хамт олон” 2-р цэцэрлэг
5. “Номч хамт олон” 7-р цэцэрлэг
6. “Номч хамт олон” 6-р цэцэрлэг
7. “Номч хамт олон” Аймгийн шүүх
8. Хутаг-Өндөр сум Б. Мөнхбаяр багштай 5Б анги
9. Хутаг-Өндөр сум С.Өсөхбаяр багштай 7В анги

Хамгийн их уншигдсан ном

- Хүүхдийн уншлагын танхим: Эрхэм баян, Ногун, Динза комикс цуврал, Чингис хаан комикс, Бяцхан гүнж, Синдбад далайчид зэрэг уран зурагтай үлгэрийн ном
- Гэрээр ном олгох танхим: Б.Сарантуяа Өв залгамжлагч цуврал
- Нийтийн уншлагын танхим: Ухаан далай номоос эхтэй цуврал, Соёмбо нэвтэрхий толь цуврал
- Салбар номын сан: Аз жаргалтай төгсдөг үлгэрүүд, Чингис хаан комикс, Монголын түүхэн романууд

Хамгийн идэвхтэй уншигч

- Хүүхдийн уншлагын танхим: 1-р 12 жилийн 2Г Б. Хүслэн, ЭӨЦС-ийн 5 А анги Сансармаа
- Гэрээр ном олгох танхим: Утга зохиол судлаач Б.Мөнхбат, өндөр настан Л.Цогт, Цаг уурын ажилтан О.Хишигсүрэн, Өндөр настан Сэмжид
- Нийтийн уншлагын танхим: 1-р 12 жилийн 12 А ангийн сурагч Лхам, 1-р 12 жилийн 11 А ангийн сурагч Отгонжаргал, ЭӨЦС-ийн 9 В ангийн сурагч Алтанцэцэг
- Салбар номын сан: ЭӨЦС-ийн 5 А О.Баярхүү

Номын татгалзалын бүртгэл, Лавлагаа номзүйн бүртгэл, Ном захиалгын бүртгэл

- ✓ Уншлага үйлчилгээний 6 танхимын нийт Татгалзалд 56 ном, Ном захиалгад 1812, Лавлагаа ном зүйг 4870 гаруй хүнд .

Д/д	Лавлагаа бүртгэлийн дэвтрүүд	Нийтийн уншлагын танхим	Хүүхдийн уншлагын танхим	Гэрээр ном олгох танхим	Салбар номын сан	Үндсэн фонд	Номзүйчийн лавлагаа	Нийт
1	Номын татгалзлын дэвтр хөтлөл	15 ном	5 ном	8 ном	19 ном	9 ном		56
2	Ном захиалгын дэвтр хөтлөлт	115 ном	7 ном	855 ном	160 ном	675 ном		1812
3	Лавлагаа номзүйн дэвтр хөтлөлт	1900 хүнд	550 хүнд	1100 хүнд	670 хүнд	1010 хүнд	135	4870

СЭТГЭЛ ХАНАМЖИЙН СУДАЛГАА

- **Төв номын сангаас** 4, 10-р сард “Номын сангийн үйлчилгээ” сэдэвт санал асуулгыг 40 хүнээс
- **Нийтийн уншлагын танхимаас** 6, 12-р сард 73 уншигчаас “Номын сангийн үйлчилгээ”, “Уртасгасан цагийн хуваарь” сэдвээр
- **Салбар номын сангаас** 1-р сард 28 уншигчаас “Номын сангийн үйлчилгээ” сэдвээр

- **Хүүхдийн уншлагын танхимаас** 5, 10-р сард 41 уншигчаас “Номын сангийн үйлчилгээ” сэдвээр тус тус авчээ. Нийт 7 удаагийн санал асуулгад 182 уншигч хамрагдсан.

Номын сангийн фондын зохион байгуулалт, хадгалалт хамгаалалт

Үндсэн фондны номыг төрөлжүүлэн хаяг ялгагч хийж, номын санчид уншигчдын гар дамжин элэгдэж хуучирсан номыг ялгаж, сэлбэн засалт хийж уншлага үйлчилгээнд гаргалаа. /300 гаруй ном/

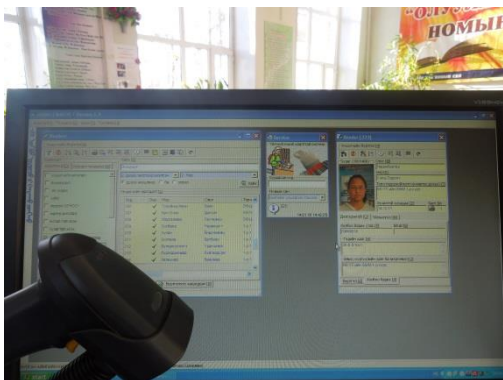
“Булган хангайн зохиолчид”-ын бүтээлээр номын фонд байгууллаа. Улиралд 1 удаа фондны номын тоос шороог цэвэрлэж, их цэвэрлэгээг графикийн дагуу хийж байна.

Номын тавиурын үзэмжийг сайжруулж, мэргэдийн хэлсэн сургааль үгсийг байрлуулж, фондны өрөөг тохижууллаа. Фонд болон бусад өрөө танхимуудад хортон шавьжны устгалыг жилд 2 удаа хийлээ.

Цахим номын сан, мэдээлэл интернетийн үйлчилгээ

Цахим номын сангийн үйлчилгээгээр 406 уншигчдад 1802 гаруй цахим номоор үйлчилсэн. Интернет үйлчилгээгээ, хэвлэх, хувилах, файл татах, мэдээлэл үзэх үйлчилгээг нийт 56 гаруй уншигч. Хүүхдийн уншлагын танхим, Гэрээр ном олгох танхим, Нийтийн уншлагын танхимууд уншигчдын картаа цахим үйлчилгээнд оруулсан.

Сургалт мэдээлэл, арга зүйн ажлын талаар

БСШУСЯ, Хүүхдийн номын ордоноос зохион байгуулсан “Хүүхдийн уншлагыг удирдах нь” сургалтанд номын санч Д.Долгормаа, Г.Эрдэнэчимэг, Бугат сумын Сургуулийн номын санч Д.Оюунтуяа, Аймгийн архивын газраас явагдсан сургалтанд бичиг хэргийн ажилтан Г.Энхбилэг, “Боловсролын үндэсний чуулган”-д ахлах номын санч Т.Мөнгөнтуяа, номын санч Ч.Цэндмаа, “Төрийн сан, Сангийн яам”-аас зохион байгуулсан сургалтанд нягтлан бодогч Т.Дуламсүрэн, БСУГ-аас Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст зориулсан “Дохионы хэлний сургалт”-нд номын санч Г.Эрдэнэбулган, Ч.Цэндмаа нар хамрагдсан. Сумдын номын санчдад мэргэжлийн болон “Mon biblio” програмын талаар арга зүйн зөвлөгөө өгч, лавлагааны дэвтэр хөтөлж 102 лавлагаа мэдээллэл өгсөн байна. Тэшиг, Баяннуур, Сайхан, Хангал, Бүрэгхангай, Тэшиг, Хишиг-Өндөр, Баян-Агт, Баяннуур, Гурванбулаг, Дашинчилэн, Рашаант, Сэлэнгэ сум мэдээлэл авснаас 7 сумын “MON BIBLO” програмын гэмтэл гарсныг янзалж хэвийн ажиллагаанд орууллаа.

Номын санчдад зориулан “Номын санчийн 10 С”, “Сурахын төлөө”, “Номын санчдын албан хэрэгцээнд”, “70 жилийн ойн өнгөт сэтгүүл”, “Mon biblio програмын тухай” гарын авлага зөвлөмжийг бэлтгэн хүргэлээ.

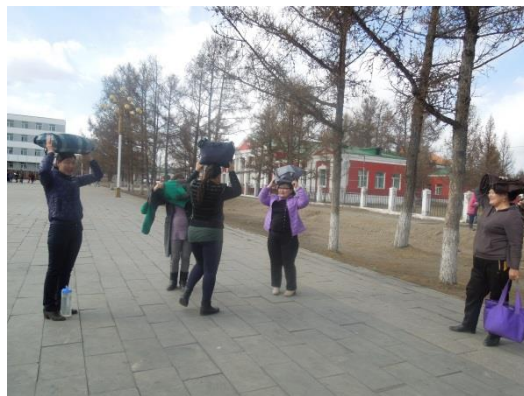

Бусад ажлын талаар

- Онцгой байдлын газраас зохион байгуулсан “Гамшгийн аюулын тухай”з арлан мэдээлэх дохиогоор ажиллах дадлага сургууль, ”ОБГ-аас танилцуулсан заавар дүрмийн дагуу ажилласан.

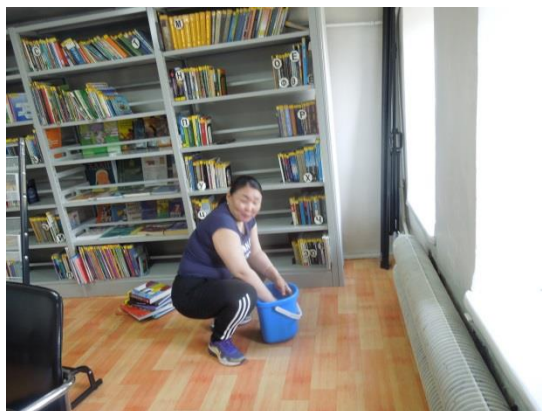
Гал түймрийн урьдчилан сэргийлэх дадлага сургуулилтанд үндсэн фондчин Г.Эрдэнэбулган, Д.Долгормаа, Ч.Цэндмаа нар хамрагдав.

- Цэцэрлэгт хүрээлэнд 10 ширхэг мод тарив.

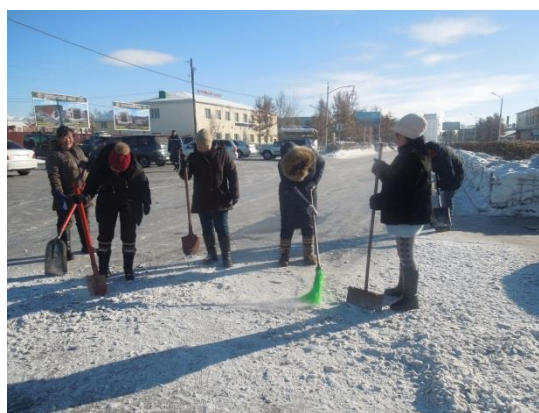
- Байгууллагын гадна дотно их цэвэрлэгээг 1, 3-р улиралд албан хаагчид хийлээ.

- Булган сумын Байгаль орчны газрын зүүн талын жалга дагасан хур хогийг цэвэрлэлээ.

- Булган сумын засаг даргын захирамжийн дагуу байгууллагынхаа ойр орчим, төв замын хуваарьт хэсгийн цасыг цэвэрлэлээ.

- 70 жилийн ойгоо угтаж кордиорын тааз, даргын өрөө, арга зүйн өрөөг будаж шохойдож, хаалга паарыг будаж бүх өрөөндөө их цэвэрлэгээ хийж тохижуулсан.

- Шинэ жил угтаж Нийтийн уншлагын танхим, Хүлээн авах хэсгийг гарын доорх материал ашиглан чимэглэхэд дунд ангийн идэвхтэн уншигч сурагчид тусаллаа. Мөн номон гацуур засаж, ил зуух хийлээ.

- Монголын эртний гар урлалын нэгэн болох 1000 жилийн түүхт эсгий зээгт, ширмэлийн урлалыг таниулж, үр хойчдоо өвлүүлэн үлдээх “Монголын нууц товчоо”-г геннисийн номонд мөнхлөх үйл хэрэгт хамт олноороо учигаа шингээж, хандив өргөж “Алтан гэрэгэ” батламж гардан авлаа.

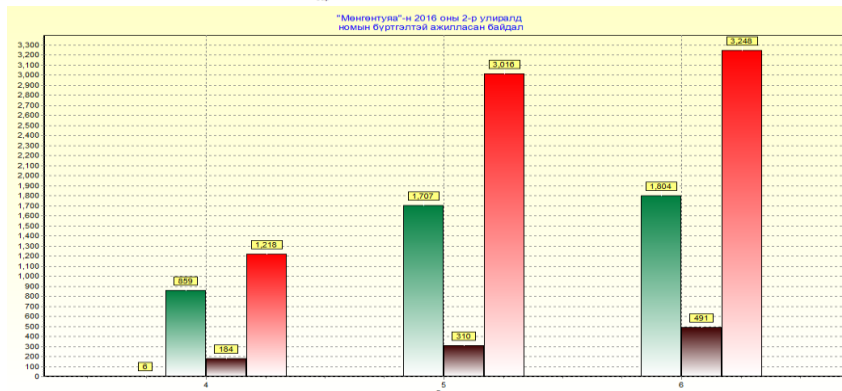
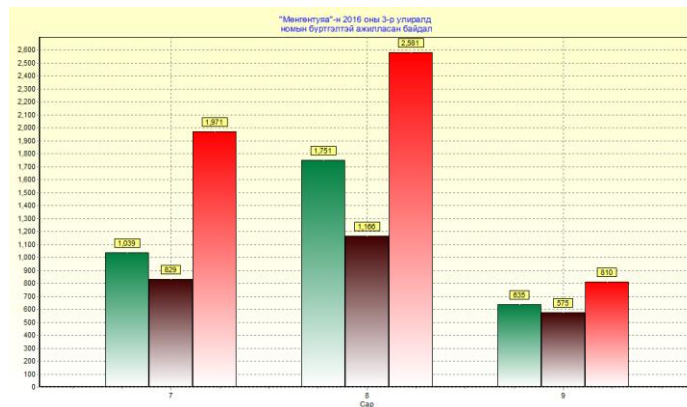
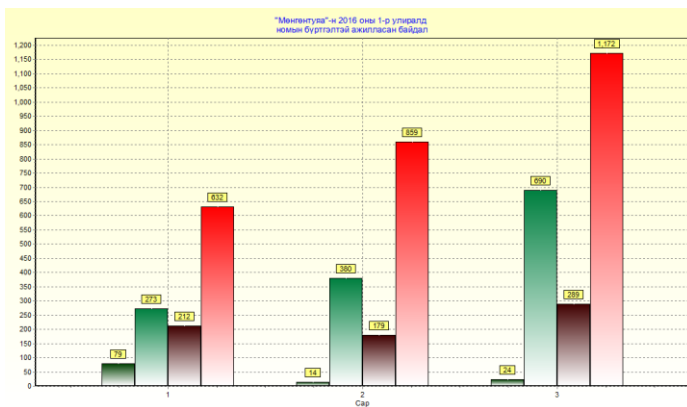
- Аймгийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний хэлтсийн “Ахмадын амралт”-йн газарт “Номын хандив” өргөлөө.

ФОНД БАЯЖИЛТ БА НОМТОЙ АЖИЛЛАХ, НОМЫН ТЕХНИК АЖИЛЛАГАА, НОМЗҮЙ

2016 онд нийт 210 нэр төрлийн, 376 ширхэг, 4,155,500 төгрөгний ном, тогтмол хэвлэлээр фонд баяжууллаа. Үүнээс: 15 нэр төрлийн 446,000 төгрөгний тогтмол хэвлэл, 175 нэр төрлийн 320 ширхэг, 3,554,000 төгрөгний ном, бэлэг хандиваар 20 нэр төрлийн, 41 ширхэг 150,500 төгрөгний ном байна. Дээрх номнуудыг дансанд авч анхан шатны техник ажиллагааг хийж, электрон каталогт оруулж заал танхимуудад хувиарласан.

Дээрх бүх номны хавтасны зургийг скайнердэж зарим ном сонингийн зургийг татаж каталогт оруулсан.

Програмд электрон каталогт номтой ажилласан тухай график мэдээг доор харууллаа.

Фонд баяжилт хийгдсэн бүх шинэ номын мэдээг хавтасны зураг, номын товч агуулга бусад мэдээллүүдийг багтаасан хэлбэрээр word, excel дээр 2 янзаар бэлтгэж цахимаар болон цаасаар заал танхим, уншигчдад хүргэсэн. Орон нутгийн номзүйн бүртгэл гаргах ажлыг эхлүүлж, судалгаа хийж, баримт материал цуглуулж байгаа.

ШИНЭЛЭГ АЖИЛ

- ✓ Аймгийн хэмжээнд Номын сангийн 70 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуулсан.
- ✓ Соёл урлагийн ажилтны өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлж, спортын арга хэмжээ зохион байгууллаа.
- ✓ 2015 оны 6 сараас 2016 оны 12 сар хүртэл Номын сангийн үндсэн фондны нийт ном нэг бүрийг Lib4U программд номзүйн засалт хийх, түлхүүр үг нэмэх ажил хийгдсэн.
- ✓ Хүүхдийн нэрт зохиочидтой “Зохиолч уншигчдын уулзалт”-ыг зохион байгуулсан.
- ✓ “Миний мөрөөдлийн номын сан” уран илтгэлийн тэмцээнийг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулсан.
- ✓ Аймгийн хэмжээнд “Монгол эмэгтэй” эсээ бичлэгийн уралдааныг явуулсан.
- ✓ “Зөв Монгол хүүхэд хөтөлбөр”-“Хүүхэд бүрийн хөгжил”-д Боловсролын үндэсний чуулганд оролцон Үндэсний шилдэг 36 эсээ илтгэлд шалгарч Тусгай байр эзэлж 500000 төгрөгөөр шагнуулсан.
- ✓ Уншлагын танхимуудаар ЭӨЦС-ийн 2 Б, 5 Б, 6 А, 6 В анги, 1-р 12 жилийн 7 А, 7 В анги тус тус 7 хоног бүрийн нэг гаргийг “Ном унших өдөр” болгов.
- ✓ Хүүхдийн уншлагын танхимаар үйлчлүүлэгч сурагчдад “Танин мэдэхүйн цуврал” 3D номыг танилцуулж, уншлаганд гаргаж сурталчилсан.
- ✓ Булган сумын ЕБС-ийн сурагчдын дунд “Миний номын өргөө” ном уншлагын 30 хоногийн аян
- ✓ Хүүхдийн зохиолч Ц.Чинбатын нэрэмжит “Миний хайртай үлгэрийн баатрууд амилсан нь” дүрийн театрчилсан тоглолт, дуу шүлгийг хэн сайн мэдэх вэ тэмцээнийг зохион явуулсан.
- ✓ Хамтын ажиллагаа сайжирсан.
- ✓ “Гэр номын сан” Гангат малчны хотонд идэвхтэн уншигч Д.Сүрэн багштай хамтран ажиллуулж нээлтээ хийлээ.
- ✓ Хамт олноороо Оросын Буриад улсын Улан-Үдэ, Итгэлт хамба, Байгал далайгаар 5 хоног аялалаар явлаа.
- ✓ Дархан хотын Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцлаа.
- ✓ Орхон аймагт болсон аймгуудын төв номын сангийн спортын арга хэмжээнд оролцож Хутаг-Өндөр сумын номын санч Наранчимэг “Шатар”-ын төрлөөр 1-р байр эзэлж алтан медаль авлаа.

SWOT ШИНЖИЛГЭЭ

Давуу тал:

- ▶ Уншлага үйлчилгээний шинэ нөхцөлд зохицуулан, шинэлэг хэлбэрээр явуулах ажлын чиг баримжаатай болсон
- ▶ Интернэт үйлчилгээний дэвшилтэт арга хэлбэрийг бүтээлчээр ашиглах боломж бүрдсэн
- ▶ Техник хэрэгсэлийн хангамж сайжирсан
- ▶ Номын сан байршил сайтай хэрэглэгчид ойр
- ▶ Уншигч ирэгсэдийн тоо нэмэгдэж байгаа
- ▶ Өөрийн номын сандаа авто машинтай

Сул тал:

- ▶ Мэргэжлийн боловсон хүчин дутагдалтай
- ▶ Алслагдсан сум, багуудад хүрч үйлчлэхэд бинзен шатахууны төсөв хөрөнгө хүрэлцээгүй
- ▶ Одоо ашиглаж байгаа барилга байгууламж үйлчилгээний шаардлага хангахгүй болсон
- ▶ Үйлчилгээг өргөжүүлэх санхүүгийн дэмжлэг бодит байдлаас хоцорч байгаа
- ▶ Шинэ номын хүрэлцээ муу
- ▶ Номын санчдын цалин хангамж хангалтгүй

Боломж:

- ▶ Аймгийн төр, төрийн бус байгууллага, олон нийттэй хамтран ажиллах тэдний дэмжлэгийг авах боломжтой
- ▶ Нийт иргэд, хүүхэд залуучуудын мэдээллийн эрэлт хэрэгцээ өсөн нэмэгдэж байгаа

Аюул занал:

- ▶ Интернэтийн үйлчилгээ эрхлэгчид олширч өрсөлдөөн нэмэгдэх
- ▶ Дохиолол, хамгаалалт байхгүй
- ▶ Номын сангийн байрны багтаамж нөхцөл, хүрэлцээ муу
- ▶ Цахилгаан монтаж шаардлага хангахгүй болсон
- ▶ Сантехник, халаалт муу

ДҮГНЭЛТ /Үр дүн/

- ▶ Номын сангийн ном хэвлэлийн номзүйн бичилтийг стандартын дагуу шинэчлэн үндсэн фондын номонд редакци хийж, шинээр бар коджуулсан. Энэхүү ажил нь хугацаа их шаарддаг тул илүү цагаар шахуу ажилласан. Энэ нь уншигч хүссэн номоо электрон каталоогоос олоход боломжтой, үр дүнтэй ажил болсон.
- ▶ Уншигчдыг номын санд татан оролцуулах ном тойрсон Соёл олон түмний ажлын чанар хүртээмж сайжирч байгаа боловч уншигчдыг шагнаж урамшуулахад санхүүгийн бэрхшээлтэй өөрсдийн нөөц боломжоор урамшуулж ирсэн.
- ▶ Уншигчдаас санал асуулга болон сэтгэл ханамжийн судалгааг удаа дараа авч дүгнэлт хийн үр дүн гаргахаар ажиллаж байгаа ч номын сангийн үйлчилгээнд хангалтгүй санагдаж байгаа зүйлүүд нь уншигчид хүйтний улиралд уншлагын зааланд суухад халаалт муу байдаг их даарч тав тухгүй, дотроо 00-гүй, номын хүрэлцээ муу, байр савны багтаамж муутай зэрэг асуудлыг тавьдаг. Эдгээр асуудлуудыг шийдэхэд бидний зүгээс авч болох

арга хэмжээнүүдийг авч ажиллаж байгаа ч төсөв хөрөнгөөс хамаарах учраас шийдэж чадахгүй байна.

- ▶ Сумын номын сангуудад ашиглаж байгаа номын сангийн программ хангамж ашиглалт удаашралтай хангалтгүй байгаа нь номын санчид компьютерын мэдлэг муугаас гадна идэвхи санаачлага муу ажилдаа сэтгэлгүй хандаж ажиллаж байна. Номын санчдад программын талаар гацаарчилсан бүсчилсэн сургалтыг удаа дараа өгсөн боловч сумандаа очоод ажлаа хийдэггүй зэрэг дутагдалууд бат оршсоор байгаа тул цаашид номын санчдад арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. /Энэ нь нэг талаар мэргэжлийн бус учраас сумдын номын санчдыг бодлогоор мэргэжил эзэмшүүлэх, онлайнгоор сургах зэрэг./
- ▶ Шинэ ном худалдан авахад номын үнэ өндөр төсөв бага байгаагаас номын фонд баяжилт муу хийгдэж байгаа нь уншигчдын эрэлт хэрэгцээг бүрэн дүүрэн хангаж чадахгүй байна.
- ▶ Хөдөөгийн орон нутагт нүүдлийн номын сан ажиллуулахад номын фондын хүрэлцээ мууч өөрсдийн нөөц бололцоогоороо явж байгаа ч бинзен шатахууны төсвөөс болж бүрэн дүүрэн үйлчилж чадахгүй байна.

2016 онд бид Номын сангийнхаа түүхт 70 жилийн ойн хүрээнд байгууллагынхаа үйл ажиллгааг иргэдэд сурталчилах, өрөө тасалгаагаа тохижуулах, хаяг ялгагчуудыг шинэчлэх, ном зүйн ажлыг стандартын дагуу шинэчлэн цахимжуулах, уншигчдын дунд зохиох Соёл олон нийтийн ажлыг шинэлэг хэлбэрээр аймгийн хэмжээнд зохион байгуулсан нь үр дүнтэй өгөөжтэй ажлууд боллоо. "Олуулаа Уншъя" аяны хүрээнд зохион байгуулсан ажлаараа улсад тусгай байр эзэлж 500000 төгрөгөөр шагнуулсан нь бидний том амжилт юм.

Цаашид авах арга хэмжээ

- Номын санчдын мэргэжлийг дээшлүүлэх, мэргэжлийн номын санч болоход анхаарах
- Номын фонд баяжилтыг хийх
- Салбар номын сан ажиллуулах, халаалтын асуудал
- Номын сангийн өргөтгөл
- Уншигчдын тав тухтай үйлчлүүлэхэд 00-ийн асуудал
- Байгууллагын сантехник
- Дохиолол хамгаалалтын систем
- Цахим номын сан, интернэт мэдээллийн үйлчилгээг өргөжүүлэх шаардлагатай байна.

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

1. Удирдлага зохион байгуулалтын талаар:

Аймгийн Боловсрол Соёлын газрын даргатай байгуулсан Менежерийн үр дүнгийн гэрээнд үндэслэн, Нийтийн номын сангийн 2016 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлыг ханган биелүүлэх зорилгоор Монгол Улсын хууль, бусад хууль тогтоомжууд, УИХ, Засгийн газар, БСШУСЯ-ны сайдын тушаал, заавар, зөвлөмжүүдэд үндэслэн өөрийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж ирлээ.

2. Үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр:

2016 онд 1423 шинэ уншигч бүртгэж, 11120 ирцэд 16416 ном олголт хийж, уншигч үйлчлүүлэгчдийг шинэ мэдээ мэдээллээр хангах зорилтын хүрээнд аман болон бичгийн лавлагаа 274, татгалзал 73 өгөв. Электрон каталогиос 469 удаа хайлт хийж хариулт тайлбарыг өглөө. Фондын номын эдэлгээг уртасгах зорилгоор 978 ширхэг номыг сэлбэн засаж уншлага үйлчилгээнд гаргалаа. Мөн Насанд хүрэгчдийн уншлагын заалаар 287 сонин, 451 сэтгүүлээр уншигчдад үйлчилсэн байна.

Иргэд олон нийтэд хүрч ажиллах үүднээс зөөврийн номын санг ЗДТГазар, ИТХурал, Шүүхийн Шийдвэр гүйцэтгэлийн алба, Байгаль орчны газар, Монгол банк, ЗӨСТ, Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, Стандартчлал Хэмжил зүйн төв, ХААГазар, Татварын хэлтэс, Цаг уур, 1,2,3,4-р цэцэрлэгүүд болон албан газар аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтран ажиллах гэрээ хийн шинэ уншигч 54 бүртгэж, 7 хоногоор номоо сольж нийт 1650 ирцэд 4210 ном олголт хийж ажиллаа. Мөн Дэлгэр сумын Баянсан багт очиж нүүдлийн номын сан ажиллуулан иргэдэд үйлчиллээ.

3. Фонд, каталоги зохион байгуулалт

2016 онд шинээр 289 ширхэг 3942 780 төгрөгийн ном авч Lib4U програмд оруулж бар коджуулан фонд тасгуудад хуваарилан каталоги хэвлэн байрлуулсан байна. Орос номыг 100 хувьтай программд оруулсан. Фондын чийгшилт номын хадгалалтыг сайжруулан ажиллаж байна. 11-12 нэр төрлийн 513000 төгрөгийн сонин, сэтгүүл захиалан нэгж болгон үдэж уншлага үйлчилгээнд гарган уншигчдад үйлчилж байна.

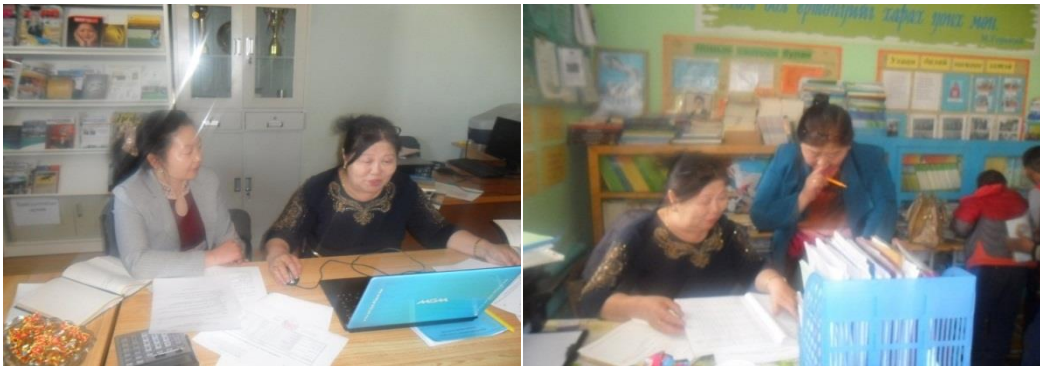
4. Соёл танин мэдэхүйн ажил:

2016 оны 3-р сарын 28-ны 14 цагт Хүүхэд гэр бүлийн хэлтэстэй хамтран Д.Нацагдоржийн мэдэлсэний 90 жилийн ойд зориулан “Хүрэл тулга-2016” наадмыг зохион байгуулж Д.Нацагдоржийн уран бүтээлээр номын үзэсгэлэн гаргав.

4 сарын 11-15-нд Ном зүйч Б.Одсурмаа, фондоч Д.Ундармаа нар Дарив, Баян-Уул, Жаргалан, Хөхморьт, Тонхил сумуудын номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцан мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч соёл танин мэдэхүйн ажлуудыг зохион байгуулж, номын үзэсгэлэн гаргалаа. Соёл танин мэдэхүйн ажлыг зохион байгуулж явуулахад сум бүрээс 80-90 үзэгч, оролцогчид хамрагдлаа. 4 сарын 30-нд Дэлгэр суманд Х.Чилаажавын уран бүтээлийн цэнгүүн явуулж шинэ номын үзэсгэлэн гарган, Дэлгэр сумын номын санч Д.Элбэгзаяагийн шинэ номын нээлтэнд оролцон нийт 85 үзэгч оролцогчид хамрагдлаа.

Тонхил сум, сургуулийн номын сан

Дарив соёлын төв

Тонхил суманд соёл танин мэдэхүйн ажил

Дэлгэр, Дарив суманд явуулсан соёл танин мэдэхүйн ажил, номын үзэсгэлэн

Үндэсний бичиг үсгийн баяр -2016 бичиг үсгийн баярыг 2016 оны 05 дугаар сарын 27-ны 11 цагт Жанчив баатрын талбай дээр зохион байгууллаа.

Мөн АДБАЧуулгын уран бүтээлчид өөрсдийн уран бүтээлээсээ толилууллаа.

Иргэдийн дунд зарласан Монгол бичгийн Уран бичлэгийн уралдаанд 1-р байрт Дэлгэр сумын багш Ч.Эрдэнэбаяр, 2-р байрт Б.Баяржаргал, 3-р байрт ХААН банкны ажилтан Б.Санчирмаа, Тусгай байрт Н.Энхжаргал нар тус тус шалгарч Өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнагдав.

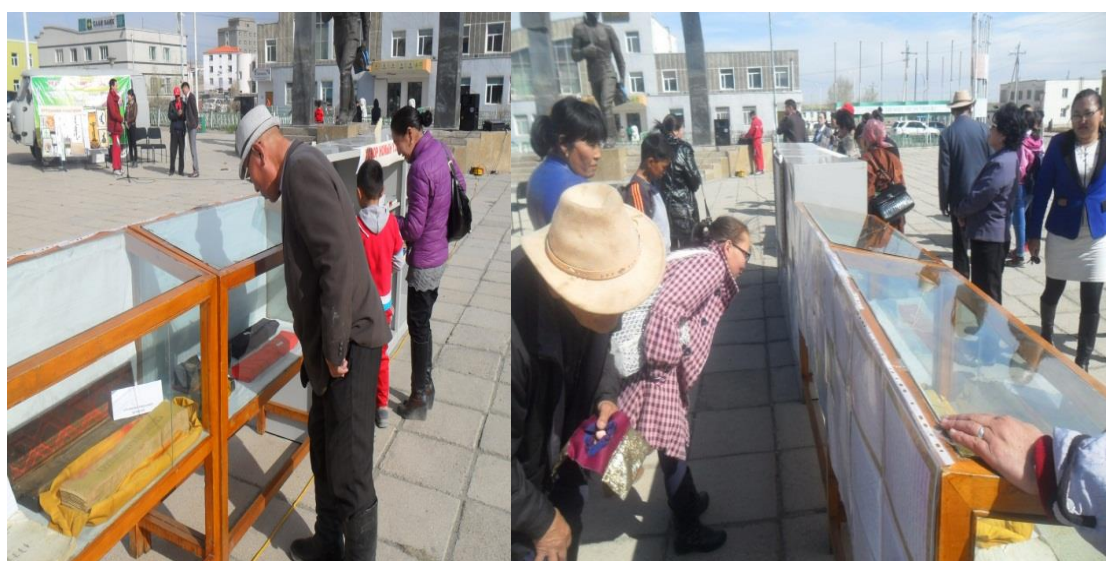
Иргэдийн өөрсдийн хувийн номын санд байгаа ховор номуудаар үзэсгэлэн гаргав. Номын үзэсгэлэн гаргасан Д.Цоож, Б. Алтанцэцэг, Э.Пүрэвжав, Д.Батаа нарт Дурсамж хадгалууллаа.

Бичиг үсгийн баярыг үзэж сонирхож байгаа ард иргэд, албан хаагчид, хүүхдүүдийн дунд АХА тэмцээнийг зохион байгууллаа. Тэмцээнд 60 үзэгч оролцлоо. АХА тэмцээний 1-р байрт ХГБХХэлтэсийн мэргэжилтэн А.Отгонбаатар, 2-р байрт ХГБХХэлтэсийн сэтгэл зүйч Б.Мөнхзаяа нар түрүүлж Өргөмжлөл мөнгөн шагналаар шагнагдав.

зохион байгуулж ард иргэдэд сонирхууллаа. Бичиг үсгийн баярыг 80 үзэгч үзэж Номын санд байгаа ховор болон шинэ номын үзэсгэлэн, сайхан бичлэгийн бүтээлийн үзэсгэлэн, уран бичлэгийн бүтээлийн үзэсгэлэн, шинэ номын худалдаа сонирхлоо.

Үлгэрийн баатрууд амилсан нь дүрийн тоглолтыг 2016 оны 09 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 16 цагт 1-р цэцэрлэгийн зааланд зохион явуулав. Дүрийн тоглолтонд 40 гаруй хүүхдүүд хамрагдлаа.

Дүрийн тоглолтын хэсгээс

10 сарын 14-ны өдрийн 15 цагт НХУТанхимд Зохиолч, яруу найрагч З.Гүнсэнгийн уран бүтээлээр ЕБС-ийн 9-р ангийн сурагчдын дунд дуу, шүлгийн тэмцээнийг зохион байгууллаа. 30 гаруй сурагчид хамрагдлаа.

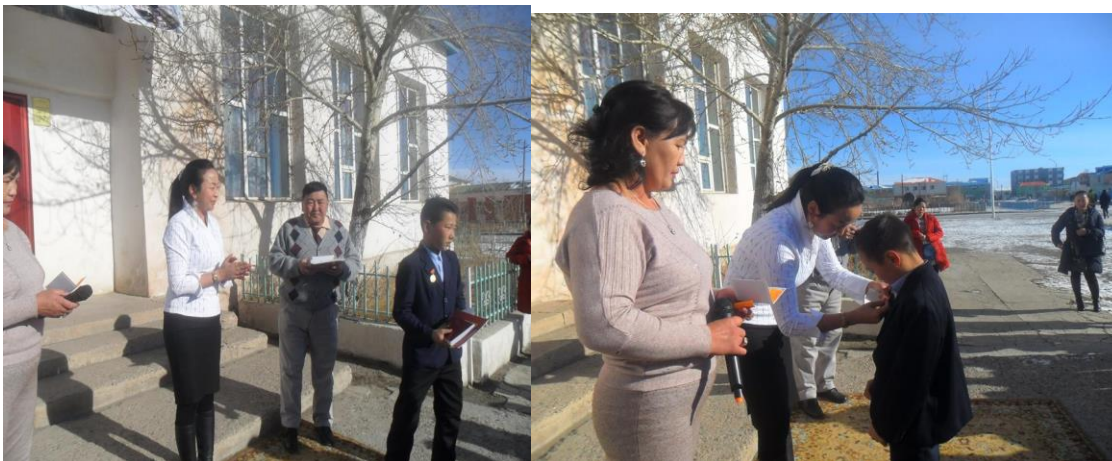
Дуу, шүлгийн тэмцээнээс

2016 оны 11 –р сарын 01-ны өдрийн 11 цагт Говь-Алтай аймгийн Нийтийн номын санд зохион байгууллаа. Нээлтэнд Боловсрол соёлын газрын мэргэжилтэн Н.Жаргалсайхан, Нийтийн номын сан захирал Э.Оюунгэрэл нар оролцож БСГазрын мэргэжилтэн Н.Жаргалсайхан “Номын баяр-2016” нээж үг хэллээ.

Нээлтийн үйл ажиллагааны дараа номын сангаар байнга үйлчлүүлж олон ном уншдаг идэвхтэн уншигчдадаа тэргүүний уншигч “Нацагдорж” тэмдэг гардууллаа. Тэргүүний уншигч тэмдэгээр 12 жилийн 1-р сургуулийн 9-б ангийн сурагч Ариунсанаа, 12 жилийн 2-р сургуулийн 5-б ангийн сурагч Э.Баасандорж, 12 жилийн 3-р сургуулийн 8-б ангийн сурагч О.Мөнхгэрэл, ГНОтасгийн уншигч Ж.Үнэнсонин нар тус тус шагнагдлаа.

Номын баяраар нийт үзэгч сурагчдын дунд **“Үсэглэлийн хаад”** тэмцээнийг зохион байгууллаа. Тэмцээнд нийт 38 сурагчид оролцсоноос 1-р байранд 12 жилийн 2-р сургуулийн 6-а ангийн сурагч Э.Бямбадорж, 2-р байранд 12 жилийн 2-р сургуулийн 5-а ангийн сурагч Э.Баасандорж, 3-р байранд 12 жилийн 3-р сургуулийн 9-б ангийн сурагч Э.Мэдэгсүрэн нар шалгарч Өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнагдлаа.

“ Үсэглэлийн хаад” тэмцээн

2016 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрөөр хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дунд **“АХА”** тэмцээн, Их зохиолч Д.Нацагдоржийн яруу найргийн өдөрлөг зохион байгуулав. АХА тэмцээнд 15 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд оролцлоо. Яруу найргийн өдөрлөгт 10 гаруй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд Д.Нацагдоржийн шүлгээс уншиж авьяас чадвараа сорилоо.

АХА тэмцээн

Шүлгийн тэмцээн

1-р сард Цагаан сар ба ёс заншил , 3-р сард Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баярыг тохиолдуулан эмэгтэй зохиолчдын номоор Бүсгүйчүүд үгээр урлахуй, Зэвсэгт хүчний 85 жилийн ойгоор цэрэг эх орны сэдэвт номоор, Монгол хүн сансарт ниссэний 35 жилийн ойд зориулан сансрын холбогдолтой номоор, Хүрэл тулга-2016 наадамд зориулан Д.Нацагдоржийн ном зохиол бүтээлээр, Дарив, Баян-Уул, Жаргалан, Хөхморьт, Тонхил сумуудад шинэ номын үзэсгэлэн, 5 сарын 27-нд иргэдийн өөрсдийн хувийн номын санд байгаа ховор номуудаар үзэсгэлэн, ховор болон шинэ номын үзэсгэлэн, 6 сарын 1-нд Хүүхдийн номын үзэсгэлэн, 9 сарын 30-нд МУ-ын ЗГазрын 100 хоног арга хэмжээ зохион байгуулах хөтөлбөрийн хүрээнд “Нээлттэй хаалга”-ны өдрөөр номын үзэсгэлэн, 11 сарын 1-нд Номын баярын үйл ажиллагаанд шинэ номын үзэсгэлэн, ЕБСургуулийн номын санчид оролцон бүтээлийн үзэсгэлэн, 12 сарын 3-нд Д.Нацагдоржийн номын үзэсгэлэн тус тус гаргалаа.

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БҮТЭН ЖИЛИЙН ТАЙЛАН

Иргэдэд ном хэвлэл, мэдээллээр үйлчилж ашиглуулах ажлын талаар:

- ✓ Шинээр **1876** уншигчдад карт нээж, уншигчийн соронзон үнэмлэх олгосон.
- ✓ Нийт **25030** уншигчдад **39322** ширхэг ном олгож үйлчилсэн.
- ✓ Танхимаар **24370** уншигчдад **38214** ширхэг ном олгож үйлчилсэн.
- ✓ Гэрээр **450** уншигчдад **690** ном олгож үйлчилсэн
- ✓ Хөгжлийн бэрхшээлтэй **210** ирэгсдэд **418** ширхэг ном олгож үйлчилсэн.
- ✓ Хорих ангид 31 ширхэг ном зөөврөөр хүргэж үйлчилсэн.

Номын солилцоо:

- ✓ Нийт 2 сургуулийн номын сантай 36 ширхэг номоор солилцоо хийсэн.
- ✓ 1 дүгээр сургуулийн номын сантай 15 ширхэг номоор
- ✓ 2 дугаар сургуулийн номын сантай 21 ширхэг номоор
- ✓ Баянтал сумын соёлын төвд 61 ширхэг номоор

Урагдаж гэмтсэн номыг засварлах:

- ✓ Урагдаж гэмтсэн 200 ширхэг номыг сэргээн засварласан.

Интернет, Цахим ном, Хувилан олшруулах, сканердах үйлчилгээ үзүүлэх:

- ✓ Иргэдэд интернет мэдээллээр хангах, цахим номоор үйлчлэх зорилгоор 2 ширхэг интернетийн компьютер ажиллуулж бүтэн жилийн турш 430 уншигчдад үйлчилгээ үзүүлсэн.
- ✓ Цахим номоор 235 уншигчдад үйлчилсэн.
- ✓ Хувилан олшруулах, сканердах буюу нэмэлт үйлчилгээг 562 уншигчдад хүргэсэн.
- ✓ Байгууллагын веб сайт болон цахим хуудсыг ажиллуулж байна.
- ✓ Шинэ номын мэдээ болон цаг үеийн мэдээ мэдээлэл, зохион байгуулах соёл олон түмний ажил зэргийг сурталчилж байна.

Фондын номыг электрон каталогит бүрэн оруулах:

Шинээр ирсэн номыг электрон каталогит бүрэн оруулж, Фондын сан хөмрөгийн нийт 7367 ширхэг ном электрон каталогит орсон. Электрон каталогоор нийт 18413 удаа хайлт хийсэн.

Шинэ фондыг шинэ ном хэвлэлээр баяжуулах ажлын талаар:

Номын фондыг: Төсвийн хөрөнгөөр 91 нэр төрлийн 156 ширхэг 2.075.700 мянган төгрөгийн

Иргэд олон нийтийн хандиваар 74 нэр төрлийн 134 ширхэг 831000 төгрөгийн

Нийт 165 нэр төрлийн 290 ширхэг 2.906.700 төгрөгийн номоор фондоо бүрдүүлсэн.

Номонд үнэлгээ хийх:

Бэлэг хандиваар ирсэн 111 ширхэг номонд Сангийн сайд, Боловсрол, соёл шинжлэх ухааны сайдын 2006 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хамтарсан 357/406 дугаар тушаалын дөрөвдүгээр хавсралтын дагуу үнэлгээ хийсэн.

Хүүхдийн номын ордонгоос бэлэг хандиваар ирсэн номонд үнэлгээ хийж, 1,2,3,4,5 дугаар сургууль, Шивээговь, Баянтал сумын соёлын төвийн номын санд 11 нэр төрлийн 15 ширхэг номыг тус тус хуваарилсан.

Шинэ номын танилцуулга хийх:

- ✓ Шинэ номын танилцуулга брошур бэлтгэж уншигчдад тараасан.
- ✓ Хүүхдээ яаж ном унших дуртай болгох вэ ? брошур бэлтгэж тараасан.
- ✓ Ном унших гарын авлага брошур бэлтгэж тараасан.
- ✓ Номон каталогийг /шинээр ирсэн номоор/ тус тус бэлтгэн гаргасан.

Шинээр ирсэн бүх номыг зурагт тайлбартай хийж уншлагын танхимын мэдээллийн самбарт байрлуулсан.

2016 оны 4 дүгээр сарын 15-нд зохиолн байгуулсан нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцсон иргэдэд шинэ номын танилцуулга, номын сангийн үйл ажиллагааны танилцуулга, шинэчилсэн цагийн хуваарь, номон каталоги, хүүхдээ яаж ном унших дуртай болгох вэ, ном унших гарын авлага брошуруудыг 68 иргэдэд тарааж өгсөн. Авч болно, Өгч болго булан ажиллуулж 12 иргэнд ном тарааж өгсөн.

Ном зүй хийх:

- ✓ Хуулийн талаар юу унших вэ ?
- ✓ Эдийн засаг, маркетинг менежмент сэдвээр та юу унших вэ ?
- ✓ Дэлхийн хүүхдийн сонгодог ном зүй
- ✓ “Ухаан далай номоос эхтэй” 12 цувралд орсон бүтээлийн ном зүйн лавлахуудыг тус тус хийсэн.

Орон нутгийн ном зүй хийх:

Орон нутгийн зохиолч, уран бүтээлчдийн материалыг цуглуулж 109 ширхэг шүлэг яруу найргийг ном зүйн бичилтээр шивж бэлтгэсэн.

Соёл олон түмний ажил /Хүүхэд залуус олон нийтэд ном унших соёлыг сурталчлах, урамшуулах/ **ажлыг зохион байгуулах ажлын талаар:**

1. Аймгийн нийтийн номын сангийн үйлчилгээг иргэд уншигчдад хүртээмжтэй, чанартай хүргэх, ном унших соёлыг дээдлэн хөгжүүлэх, уншигчдийн тоог нэмэгдүүлэх зорилгоор “НОМ ЭРДЭМ” 3 сарын аяныг Дэлхийн Зөн Бор Өндөр-1 ОНХХ-тэй хамтран:

1. “Тэргүүний уншигч” /Бага, Дунд, Ахлах анги/
2. “Тэргүүний уншигч” анги хамт олон /Бага, Дунд, Ахлах анги/
3. “Номын дүрийн тоглолт” /Дунд анги/
4. “Оюун ухааны гайхамшиг” тааварт уралдаан /1,2,3,4,5-р анги/
 - а) Тус уралдаанд ЕБС-ийн бага ангийн 150 сурагчид хамрагдсан.
5. “Бичиг соёл, зан заншил” сэдэвт илтгэлийн уралдаан /Ахлах анги/
 - а) Тус уралдаанд 1,2,5 дугаар сургууль тус бүрээс шалгарсан 10, нийт 30 илтгэл оролцлоо.

Гэсэн 5-н төрлийн хүрээнд зохион байгуулсан.

- ✓ Аяны хүрээнд нийт 16304 уншигчдад 27304 ширхэг ном олгож үйлчилсэн.
- ✓ Нийт 989 уншигч шинээр карт нээлгэсэн.
- ✓ 15315 ирэгсдэд ном олгож үйлчилсэн.

2. Сургуулийн өмнөх Ерөнхий Боловсролын хүүхдийг ном унших сэдэл тэмүүлэл төрүүлэх, номыг хайрлах сэтгэлгээнд сургах, бүтээлчээр унших арга зүйг эзэмшүүлэх, хөгжүүлэх номын бүлгэм байгуулах зорилгоор 6-18 насны хүүхдүүдийн дунд “Оюуны Ундарга” уралдааныг 2016.01.15-2016.05.27 хүртэл хугацаанд ДЗОУБ Бор Өндөр-1 ОНХХ, ЖАНЖИН ЧОЙРЫН ДАНЖИН САХИУС, МОБИКОМ ЧОЙРЫН САЛБАР-тай хамтран:

1. “Номын дүр бүтээх” /Сургуулийн өмнөх нас/
2. “Уран уншлага” /Сургуулийн өмнөх нас/
3. “Зурагт хуудас” /ЕБ-ийн бага нас/
4. “Эссэ” зохион бичлэг /ЕБ-ийн дунд нас/
5. “Илтгэл” /ЕБ-ийн ахлах нас/ гэсэн 5 төрлийн хүрээнд зохион байгуулсан.

Уралдааны хүрээнд 165 уншигч карт нээлгэж, 1320 ирэгсдэд үйлчилж нийт 1723 уншигчдад 5169 ширхэг ном олгож үйлчилсэн. Үүнээс:

Сургуулийн өмнөх насанд:

- ✓ 1-р цэцэрлэг 40 хүүхэд
- ✓ Сансар цэцэрлэг 33 хүүхэд
- ✓ 3-р цэцэрлэг 30 хүүхэд

Ерөнхий Боловсролын бага, дунд, ахлах насны ангилалд:

- ✓ 1 дүгээр сургууль 21 сурагч
- ✓ 2 дугаар сургууль 26 сурагч
- ✓ 5 дугаар сургууль 45 сурагч тус тус карт нээлгэсэн байсан.

Номын баярын өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлээ

Байгууллага, иргэд, сургууль, анги, хамт олон, хүүхэд, залуучууд ард иргэдийн ном унших сонирхлыг төрүүлэх, өргөнөөр оролцуулах номын үзэсгэлэн, номын худалдаа, ном солилцох, бэлэглэх, хандивлах, орон нутгийн зохиолчдын гарын үсэгтэй номын үзэсгэлэн, тэргүүний уншигчдийг тодруулах зорилгоор Номын баярын нэгдсэн үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.

Боловсрол соёл, урлагийн газар, 1-р сургууль, ЕБ 2-р сургууль, 3-р сургууль, 4-р сургууль, 5-р сургууль, 1-р цэцэрлэг, Шуудан үйлчилгээний газар, Баянтал, Шивээговь сумдын Соёлын төвүүд номын баярын нэгдсэн үйл ажиллагаанд оролцсон. Номын баярын өдөр дараах үйл ажиллагаа зохион байгуулагдсан. Үүнд:

- “Кофе ууя ном ярья” сэдэвт Зохиолч уншигчдын уулзалт
- “Шинэ ном”-ын үзэсгэлэн
- Номын худалдаа
- Тэргүүний уншигч “Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” шагнал гардуулах
- Хамгийн их уншлаганд гарсан 5 номыг сурталчлах
- “Аха” танин мэдэхүйн цэнгээнт тэмцээн
- “Шилдэг уншигчидийг” урамшуулах
- “Ном хандивлах” үйл ажиллагаа зохион байгууллаа

“Номын баяр”-ын сарын ажлын хүрээнд: Хүүхдэд зориулсан уран бүтээлийн Улсын уралдааны шилдэг бүтээлийн тэргүүн шагналт, хүүхдийн зохиолч, Боловсролын тэргүүний ажилтан, Г.Зоригт, 2-р сургуулийн 6б ангийн сурагч Э.Цэлмэг-Эрдэм нарыг урьж “Кофе ууя ном ярья” сэдэвт “Зохиолч уншигчдын уулзалт”-ыг зохион байгууллаа. Тус уулзалтанд Боловсрол, соёл, урлагийн газрын даргын үүрэг гүйцэтгэгч. С.Энх-амгалан, Соёл хариуцсан мэргэжилтэн Б.Гарамсан, Номын сангийн захирлын үүрэг гүйцэтгэгч Б.Энхтөр нар оролцож сурагчидтай ярилцсан.

ЕБС-ийн сургуулийн номын санч Т.Алтантуяа 2-р сургуулийн номын санч Д.Янжиндулам 5-р сургуулийн номын санч Ц.Сувд-Эрдэнэ 1-р сургууль 2-р сургууль 5-р сургуулийн 30 сурагчид оролцсон.

1-р сургуулийн 10а ангийн сурагч Лхагважаргал “Д. Сэнгээ зохиолч”, “Нутгийн уулзалт” шүлэг, 1-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Б.Болормаа “Багш” шүлэг, 1-р сургуулийн 5а ангийн сурагч Ариунжаргал “Ном” шүлэг 2-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Г.Оюунболор “Багш” шүлэг 5-р сургуулийн 12б ангийн сурагч М.Одсүрэн “Нүдний цөцгий мэт” эссэ тус тус уншиж сонирхууллаа.

Номын үзэсгэлэн

“Шинэ ном”, “Орон нутгийн зохиолчдын ном”, сурах бичиг зэрэг номнуудаар үзэсгэлэн зохион байгуулсан. Мөн 5-р сургууль “Шинэ ном”, “Жижиг ном”, 2-р сургууль сурагч М.Цэлмэг-Эрдэмийн гаргасан “Миний шүлгүүд”, “Би зохиолч” “Шүлэгт шамдахуй” ном, Баянтал сумын номын сан “Монгол бичгийн ном”, Шивээговь сум “Миний ном” гар урлал, 1-р цэцэрлэг “Гар урлал”, “даавуун ном”-оор тус тус үзэсгэлэн гаргасан.

Шилдэг байгууллага:

Номын баярын сарын аянг шалгуур үзүүлэлтийн дагуу амжилттай зохион байгуулсан “Шилдэг цэцэрлэг”-ээр 1-р цэцэрлэгийн хамт олон , “Шилдэг сургууль”-иар 5-р сургуулийн хамт олон , “Шилдэг байгууллага”-иар 2-р сургуулийн хамт олон тус тус шалгарсан.

Ивээн тэтгэсэн байгууллагууд:

“Юнител “ группийн говьсүмбэр аймаг дахь салбар

“Жи мобайл “ корпорацийн говьсүмбэр аймаг дахь салбар

“Скайтел” группийн говьсүмбэр аймаг дахь салбар

Гоо сайхан барааны дэлгүүр /П.Нэргүй/,

Балдан засаг захын цахилгаан барааны Ш.Төртогтох

Жанжин чойрын данжин сахиус ТББ

“Оюуны Ундарга” уралдааныг 5 төрлөөр зохион байгуулж аяны хүрээнд 165 уншигч карт нээлгэж, 1320 ирэгсдэд үйлчилж нийт 1723 уншигчдад 5169 ширхэг ном олгож үйлчилсэн.

Нх зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулсан “Д.Нацагдоржийн” шүлгийг хэн сайн унших вэ?” уран уншлагын уралдаанд ЕБС: 1-р сургууль , 2-р сургууль , 5-р сургууль 8-10-р ангийн 35 сурагчид оролцсон.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй харааны болон зорилтот бүлгийн хүүхдүүдийн дунд “Номын сайн нөхөр” сарын аяны үйл ажиллагааг зохион байгуулсан. Арга хэмжээнд нийт 56 хөгжлийн бэрхшээлтэй /харааны/ болон, зорилтот бүлгийн хүүхдүүд оролцсон. Үүнд:

- ☐ Хамгийн олон ном уншсан иргэн
- ☐ Хамгийн олон ном уншсан хүүхэд
- ☐ “Миний бүтээл- шүр сувд даавуугаар хийсэн ном
- ☐ Миний мөрөөдөл, өөрсдийн зохиосон шүлэг гэсэн 4-н төрлийн хүрээнд зохион байгуулсан.

Монгол Орос хоёр улсын дипломат харилцаа тогтоосны 95 жилийн ойг угтан найрамдал хамтын ажиллагааны өдрүүд арга хэмжээний хүрээнд иргэд уншигчдад орос хэл дээр хэвлэгдсэн ном хэвлэлийг сурталчлах, хоёр улсын соёлын уламжлалт найрсаг харилцааг бэхжүүлэхэд зориулж “ОРОС НОМ”-ын үзэсгэлэн өдөрлөг зохион байгуулсан. Үйл ажиллагаанд 69 хүн уригдан ирж оролцсон.

Заавар зөвлөмж, Арга зүйгээр хангах ажлын хүрээнд:

- ✓ Номын сангийн уншлага үйлчилгээг 2 ээлж болгох ажлыг судлан, 2016 оны 2 дугаар сарын 1-ны өдрөөс эхлэн Номын сангийн уншлага үйлчилгээг 2 ээлж болгож, шинэчилсэн цагийн хуваарийн дагуу ажиллаж байна.
- ✓ Номын сангийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээний талаар аргачлал зөвлөмж боловсруулан ажиллаж байна. Үүнд:
 - Уншлага үйлчилгээ

- Мэдээлэл, лавлагаа, ном зүйн ажил
- Фондын бүтэц зохион байгуулалт
- Зөөврийн номын үйлчилгээ
- Интернет мэдээлэл, цахим номын үйлчилгээ
- Номын солилцоо
- Ном сэргээн засварлах
- Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ
- Соёл олон түмний ажил зэрэг үйлчилгээний төрлүүдэд хяналт тавих бүртгэл боловсруулсан.
- ✓ Шинээр ирсэн болон хандиваар ирсэн номын падааныг бүртгэх улирал, улиралаар ном бүрдүүлсэн номын падааны нэгтгэл хийх бүртгэлүүдийг боловсруулсан.
- ✓ Номын сангаас уншигчдад үйлчлэх ажлын зохион байгуулалтын талаар зөвлөмж
- ✓ Фондын хадгалалтыг технологийн явцад зохион байгуулах ажлын зөвлөмж
- ✓ Ном сэлбэн засах, сэргээн шинэтгэх ажлын талаар зөвлөмжийг боловсруулан мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Номын сангийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээнд хяналт тавих, дүгнэлт хийх ажлын хүрээнд:

- ✓ Номын сангийн уншлага үйлчилгээ
- ✓ Фондын бүтэц зохион байгуулалт зэрэг үйлчилгээний төрлүүдэд хяналт тавьж ажиллаа.

САЙЖИРСАН АЖИЛ:

- ✓ Уншигчдын тоо, ном олголтын тоо, СОТА-ын тоо өмнөх оныхоос өсөж, үйлчилгээний хүртээмж нэмэгдсэн байна.
- ✓ Ойрын болон Үндсэн фондын номыг шинжлэх ухааны ангилалын дагуу байрлуулан фондын эмх цэгц, бүтэц зохион байгуулалтыг сайжруулсан байна
- ✓ Фондод чийгшүүлэгч, 1 хувинтай ус, үндсэн фондод 6 хувинтай ус байрлуулан чийгшлийг тэнцвэржүүлэх арга хэмжээ авсан байна.

БУСАД АЖИЛ:

- Бүтэн жилийн төлөвлөгөөний төсөлийг боловсруулж хугацаанд нь хүргүүлсэн.
- Номын сангийн 2016 оны ажлын календарчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж гаргасан.
- “Ном Эрдэм” 3 сарын аяны хүрээнд хийх СОТА, уралдаан тэмцээнүүдийн ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан албан хаагчдад танилцуулсан.
- Номын санч нарын ажлын байрны тодорхойлолтыг шинэчилсэн боловсруулсан.
- Номын санч нарын Хөдөлмөрийн гэрээг шинэчилэн боловсруулсан.
- СУ-3, СУ-5, СУ-10, СУ-15 зэрэг статистикийн маягтуудын тайланг боловсруулж, БСУГ, үндэсний номын санд хугацаанд хүргүүлсэн. Аяны шагналын зардлын төсвийг боловсруулж ДЗОУБ-т хүргүүлж, 2080920 төгрөгийн шагналын сангийн дэмжлэг авсан.

- Мэргэжлийн хяналтаас ирүүлсэн шалгалтын удирдамжийн дагуу барилгын материалуудыг бэлдэж шалгуулсан. Үнэлгээ 92%-иар үнэлэгдсэн.
- Барилга байгууламжийн ашиглалт, өргөтгөл, шинэчлэл, их засварын хувийн хэргийг Зам тээвэр, барилга хот байгуулалтын сайдын 2009 оны 71 дүгээр тушаалын 2 дугаар хавсралтын дагуу бүртгэж хувийн хэрэгтэй болсон.
- Дэлхийн Зөн Олон Улсын Байгууллага Бор-Өндөр-1 ОНХХ-тэй хамтран ажилладаг байгууллагуудын нэгдсэн өдөрлөгт оролцсон.
- Номын сангийн хамт олон нийтдээ 10 ширхэг улиас модыг байгууллагынхаа урд талын сааданд тарьж ургуулж, байгууллагынхаа уншлагын заал болон ажилчдын өрөө тасалгааг цэцэгжүүлж байна.
- Мод тарьж ургуулах” аян зохион байгуулсанаас “Сүмбэр Гарден” цэцэрлэгт 10 ширхэг хайлаас модыг 2016 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдөр тарив
- Сүмбэр сумаас зохион байгуулсан нийтийн их цэвэрлэгээнд 10 албан хаагч хамрагдсан.
- Байгаль хамгаалах намрын аяны хүрээнд 2016 оны 10 дугаар сарын 28-ны өдөр бүх нийтийн цэвэрлэгээнд “Дашваанжил” хийн түлшний түгээгүүрийн газраас баруун урагш орших зоогийн газар хүртэл өргөн 100 м2 цэвэрлэгээг Говьсүмбэр аймгийн Музейн ажилчидтай хамтарч цэвэрлэсэн.

Аймгийн Засаг Даргын Тамгын газар, Боловсрол, Соёл, Урлагийн газарт гаргах мэдээ тайлан, хариутай бичгийн хариуг цаг хугацаанд нь ирүүлэх ажлын талаар:

- Сар , улирал бүр гаргаж өгдөг тайлан мэдээг графикайн дагуу тогтсон хугацаанд гарган, аймгийн ЗДТГ, алба, хэлтэст хүргүүлж байна. Тайлан, мэдээ тасалдуулсан ямар нэгэн зөрчил гаргаагүй ажиллаж байгаа болно.
 - Ирсэн бичиг-49
 - Хариутай ирсэн бичиг-50
 - Явуулсан бичиг-100

Байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангаж ажиллах.

Засгийн газрын 143, 47-р тогтоолыг ханган ажиллаж байгууллагын үйл ажиллагааны тайлан, мэдээг сар бүр байгууллагын мэдээллийн самбарт, “ ил тодын самбарт” байгууллагын веб сайтад бичиж, байршуулж хэвшүүлсэн.

Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллах

Сар бүрийн 08-ны дотор шилэн дансны хуулийн дагуу холбогдох төсөв, тайлан мэдээг хугацаанд нь шилэн дансанд байршуулан ажиллаж байна.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого шийдвэрийг Аймаг, орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх, Аймгийн Засаг даргын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, БСШУ-ны сайдтай Аймгийн Засаг даргын 2016 онд байгуулсан гэрээ, Аймгийн Засаг дарга, Төв номын сангийн захиралтай 2016 оны эхэнд байгуулсан үр дүнгийн гэрээний хэрэгжилтийг бүрэн биелүүлэх, 2016 оны эхний хагас жилийн ажлаараа **90** оноо авч, “**А**” үнэлгээ авсан амжилтаа сүүлийн хагас жилийн эцсээр улам бататган, номын сангийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх, уншигчид бие даан боловсрол эзэмших, номын санг иргэд, оюутан сурагчдын мэдээллийн төв болгон хөгжүүлэхэд ном тойрсон соёл олон түмний олон арван ажил, арга хэмжээг зохион байгуулж тэдгээрт оюутан сурагчид, иргэд, уншигчдын оролцоог нэмэгдүүлэхийн төлөө бүхий л ажлаа чиглүүлэн аймгийнхаа түүхт 55 жилийн ой угтсан соёл урлагийн ажил арга хэмжээнүүдэд манлайлан оролцож холбогдох байгууллагууд хамт олныг удирдан зохион байгуулж олны талархал хүлээн амжилттай ажиллаж ирлээ.

Нэг. Удирдлагын менежментийн талаар

Аймгийн Төв номын сан нь Номын сангийн тухай, Төсвийн тухай, Төрийн албаны тухай хууль, шилэн дансны тухай хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомжууд, БСШУСЯам, орон нутгийн засаг захиргаа, нутгийн удирдлагын байгууллагуудаас дэвшүүлсэн зорилт, шийдвэрүүдийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа эрхлэн явуулж төвийн болон орон нутгийн удирдлагуудаас өгсөн үүрэг даалгавруудад хариуцлага саначлагатай оролцлоо.

2016 онд Аймгийн төв номын сан нь 15 ажиллагсадтай, харъяа 1 салбар, нийт 2 салбар номын сантайгаар, орон нутгийн уншигч иргэдэд төрийн үйлчилгээ үзүүлэв.

Номын сан нь 2016 онд жилийн төсөв **142 848 600** төгрөг батлагдсанаас:

Утга	Төсөв	Гүйцэтгэл
Цалин хөлс	107 588 100	108 440 613.52
Нийгмийн даатгал	11 834 800	11 834 800
Байр ашиглалт	4 706 600	3 960 234.55
Хангамж бараа	5 295 500	6 247 000
Ном хэвлэл	3 172 400	3 688 400
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	7618700	7 634 090

- ✓ Өөрийн үйл ажиллагааны орлого 2508 900 төгрөг батлагдсанаас байгууллагын үйл ажиллагааны орлогод 3 443 000 төгрөг орлогод оруулж, 2016 онд жилийн орлогын төлөвлөгөөг **137.2 %**-иар биелүүлсэн байна.

Төв номын сан нь “**2011-2016 онд хэрэгжүүлэх хөгжлийн хөтөлбөр**”-ийн хүрээнд:

- ✓ Номын сангийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх
- ✓ Номын санд мэдээллийн технологи нэвтрүүлэх
- ✓ Олон нийттэй харилцах харилцааг өргөжүүлэх
- ✓ Уншлага-үйлчилгээний хүрээг нэмэгдүүлэх
- ✓ Хүний нөөцийн чадавхийг дээшлүүлэх зэрэг тэргүүлэх гол 5 асуудалд

он дараалан, асуудлуудаа хандуулж ирлээ.

Төв номын сан нь өөрийн үйл ажиллагаагаа улам боловсронгуй болгох, хөдөлмөрийн сахилга батыг чанд сахиж ажиллах, үйлчилгээний соёлыг улам өндөр түвшинд гаргах зорилгоор “Номын сангийн дүрэм”, “Номын сангийн үйлчилгээний дотоод журам”, “Цахим хуудас хөтлөх журам”, “Фонд бүрдүүлэх журам”, “Ёс зүйн дүрэм”, “Номын сангийн ажилтнуудын хөдөлмөрийн дотоод журам”, “Ажлын байрны тодорхойлолт” зэргийг шинэчлэн боловсруулж, хамт олноороо хэлэлцэн номын сангийн захирлын тушаалаар батлан мөрдөн ажиллаж байна.

Номын сангийн байрны зураг төсөв, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлт, номын сангийн архивын болон салбар номын сангийн засвар үйлчилгээ, соёл олон түмний ажил, ном хэвлэл авах зардал зэргийг төсвийн тодотголд оруулах буюу 2017 оны төсөвт суулгуулахаар Аймгийн ИТХ, ЗДТГ, БСГ, БСШУСЯаманд хандаж холбогдох баримт бичгүүдийг хүргүүлээ.

Аймгийн Төв номын сангийн 2015-2021 онд хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөөний гол зорилтуудаа бүлэглэн боловсруулж, мөрдөн ажиллаж байна.

Дэвшил дэх архивын фондын гадна хашааны засвар үйлчилгээг шинээр хийж, хашаан доторх хог хаягдал зэрлэгийг цэвэрлэж, НААҮГ-т дуудлага өгөн ачуулав. Засварын зардалд 1450.0 мянган төгрөг зарцууллаа.

Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, төсвийн ил тод байдлыг хангах үүднээс “Шилэн дансны болон төсөв санхүүгийн ил тод байдал” самбарыг цаасан болон цахим хэлбэрээр тогтмол ажиллуулж номын сангийн төсвийн ил тод байдлыг сурталчлан ажиллаж тогтмолжиж байна.

Аймгийн Төв номын сангийн дэргэд БСШУ- ны сайдын 2001 оны 180-р тушаал /Номын сангийн үйл ажиллагаанд олон улсын ДДС ангилал нэвтрүүлэх тухай/, 2005 оны 441-р тушаал /номын сангийн данс, маягт шинэчлэн батлах тухай/, Сангийн сайд, БСШУ- ны сайдын хамтарсан 357/406 тоот тушаал /Ном хэвлэлийг дахин үнэлэх тухай/-ыг хэрэгжүүлэх, номын сангийн цахим програм “Lib-4U”-д ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүн, каталогийг цахим хэлбэрт бэлэг, хандиваар 2 186 000 төгрөгний 317 боть ном, шинээр худалдан авсан 1 424 300 төгрөгний 72 боть ном, **нийт 3 610 300 төгрөгний 389** боть номыг хүлээн авч, бүрэн техник ажиллагаа хийн, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж, цахим хэлбэрийн каталогтой болгон уншигчдад ашиглуулж, **17280** төрлийн **43228** ширхэг ном бүртгэгдэн электрон каталоогоор үйлчилж, **282111** удаа хайлт хийсэн байна. **3811** байнгын уншигчийг програмд бүртгэн үйлчилж байна.

Аймгийн төв номын сангийн www.darlib.mn веб сайт дээр номын сангийн үйл ажиллагаа, шинэ номын мэдээ, аймаг, орон нутгийн холбогдолтой 580 гаруй мэдээ, мэдээллийг тавьж, давхардсан тоогоор 1 204 гишүүн facebook- д гишүүнээр элсээд байна.

Гадаадын их, дээд сургууль, TOEFL-ийн шалгалтын талаар мэдээлэл авах, гадаад, дотоодын их дээд сургуульд онлайнаар бүртгүүлэх, хууль эрх зүйн актууд болон бусад сонирхсон сэдвүүдээр эрэл хайлт хийж **150 000** хүн интернетээр үйлчлүүлсэн байна.

Интернетийн үйлчилгээг ашиглан Дэлхийн банк, Америкийн боловсролын байгууллага, АНУ-ын ЭСЯам, УБ хотын Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төв, БСШУСЯам, Үндэсний номын сан, бусад аймгуудын номын сантай хамтран ажиллаж үйл ажиллагаандаа орчин цагийн шинэ шинэ техник технологийн нөхцөл боломжийг нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Орон нутгийн удирдлагууд, болон Улаан-Үд хотын Үндэсний нийтийн номын сангийн номын санчдад өөрийн үйл ажиллагааг танилцуулах, тэдэнтэй номын сангийн цаашдын хөгжлийн талаар тулгамдаж байгаа асуудлаар санал бодлоо солилцлоо.

Хоёр. Номын сангийн уншлага үйлчилгээний талаар

2016 онд Төв номын сан нь 3 800 байнгын уншигч, 46 000 ирцэд, 60 000 боть ном олгож үйлчлэхээс байнгын уншигч **3 811**, ирэгсэд **51 290**, ном олголт **67 025** боть ном болон өссөн нь жилийн уншигчийн төлөвлөгөөг **100.2** хувиар, ирцийг **111.5** хувиар, ном олголтын төлөвлөгөөг **111.7** хувиар давуулан биелүүлж ажиллалаа.

“Номтой нөхөрлөө” аян, “Ном” хөтөлбөр-ийн хүрээнд Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай уншигчид, хүүхэд багачуудыг танилцуулах, тэднийг номтой ойртон нөхөрлүүлэх, үйлчилгээний хүрээг өргөтгөх зорилгоор Аймгийн ОБГазарт 3 удаа 59 боть ном, ОБГазрын харъяа Гал унтраах 22-р ангид 2 удаа 14 боть ном, ШШГЕГ-ын харъяа Цагдан Хорих 435-р ангид -1 удаа 41 боть номоор, Энэрэл цогцолбор сургуульд 5 удаа 105 боть номоор, Хүмүүнлэгийн Ухааны Их сургуульд 2 удаа 10 боть номоор, 18-р цэцэрлэгийн “Баавгай” зөөврийн номын санд 8 удаа 95 боть ном, 15-р цэцэрлэгийн “Ахлах-24” бүлэгт 12 боть ном, 1-р цэцэрлэг 5 удаа, 56 боть номоор, нийтдээ **26 удаа 380 боть номыг** нүүдэл, зөөврөөр уншуулж, гэрээр **440 ирцэд, 984** боть номоор үйлчилж нийт **1364 боть ном**, хэвлэлийн бүтээгдэхүүн нүүдэл, зөөвөр, гэрээр олгож үйлчилсэн байна.

Уншигч хэрэглэгчдийн оюуны хөрөнгө оруулалтанд тус дэм болох, бие биеийнхээ оюуны хөрөнгө оруулалтанд харилцан туслахад зориулж номын сангийн гадна “**Та авч болно, өгч болно**” номын чөлөөт сонголтын тавиур тогтмол ажиллуулж, энэ тавиурт уншигч өөрийн уншиж хэрэглэсэн ном хэвлэлээ авчирч тавих, бусдын авчирч тавьсан ном хэвлэлээс өөрт хэрэгтэй ном хэвлэлийг чөлөөтэй авч уншиж болох тухай зааврыг ил тодоор байрлуулан тогтмолжуулан ажиллаж 8 удаа 650 гаруй ном хэвлэл, тараах материалаар баяжуулан ажиллууллаа.

Аймгийн Төв номын сангаар үйлчлүүлж байгаа уншигчдын 40 гаруй хувь нь ЕБС-ийн сурагчид, 60-аад хувь нь их, дээд сургуулийн оюутнууд, насанд хүрэгсэд, өндөр настнууд байна. Нийт ном олголтын 60-80 хувийг нийгэм, улс төр, эдийн засаг, хууль эрх зүй, гадаад хэл, уран зохиолын номнууд, 20-иод хувийг нь тогтмол хэвлэл эзэлж байна.

**Гурав. Номын сангийн фонд, номзүйн лавлагаа мэдээлэл,
каталог зохион байгуулалтын ажлын талаар**

Төв номын сангийн фондын зохион байгуулалт, бүрдүүлэлт, номзүйн мэдээлэл, каталог картын санг мэргэжлийн өндөр түвшинд зохион байгуулж, уншигчдын хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц шинэ ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүнээр фондоо байнга баяжуулж байна.

- Аймгийн Төв номын сан нь БСШУ-ны сайдын 2001 оны 180, 2005 оны 441-р тушаал, “Аймгийн төв номын сангийн хөгжлийн хөтөлбөр” /2011-2016/ -ийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд нийт **17 280** нэр төрлийн **43 228** боть ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүн номын сангийн анхан шатны шинэчилсэн бүртгэлд бүртгэгдэж, олон улсын DDC ангиллаар ангилалагдсан байна. Үүнээс 2016 онд шинээр **389 боть** ном, ажил хүлээлцэх тооллогонд дутагдаж, төлбөрт ирсэн 954 400 төгрөгний 166 нэр төрлийн 171 боть ном нийтдээ **560 боть номыг** номын сангийн Lib-4U програмд буюу цахим каталогт оруулав. Номын санд 2800 ширхэг албаны болон үсэг дараалал, төрөл ангийн цаасан каталог шинээр бичигдэж, хэвлэн гаргаж, байрлуулан уншигчдын хэрэгцээнд ашиглуулж байна.

- Төв номын сан нь 2016 онд **3 610 300** төгрөгний **389 боть** ном хэвлэлийн бүтээгдэхүүн авч фондоо баяжуулан уншигч олны хүртээл болгосноос хувиарлагдсан төсвөөр 1424,3 мян/төгрөгийн 72 боть, бэлэг, хандиваар 2186,0 мян/төгрөгийн 317 боть ном хэвлэл авлаа. Шинээр авсан номын “Шинэ номын агуулгын тайлбартай бүртгэл”-ийг 4 удаа гаргаж уншигч хэрэглэгчдэд ашиглуулж байна.

Төв номын сан нь 2016 онд шинээр ирсэн 348 боть номонд бүрэн техник ажиллагаа хийн, номын зураг, агуулгын тайлбартай бүртгэлийг гарган, мөн товч агуулгатай нь номын сангийн веб сайт, **www.facebook.com nomiin san darkhan** хаягт байршуулан уншигчдын хэрэгцээ шаардлагыг ханган ажилласнаар **1 204** гишүүнтэй болж, **282 111** хүн хандалт хийсэн байна.

➤ 2016 онд зохиолч судлаач Д.Гүн-Үйлсийн 20 боть номоор, зохиолч Б.Номинчимэдийн 7 боть номоор, Д.Оюунчимэгийн 3 боть номоор, Б.Шүүдэрцэцэгийн 9 боть номоор, Б.Ойдовын 4 боть номоор, Д.Жамъянгийн 10 боть, Ж.Эрхэмсайханы 29 боть номоор, Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, доктор, профессор, монголын уран зохиолын академийн гишүүн, зохиолч, олон улсын сэтгүүлч, Д.Цэмбэлийн уран бүтээлийн жагсаалт 13 боть номоор, Эх орончдын өдөрт” сэдэвт номын жагсаалт 74 боть номоор, Эх үрсийн баярын өдөрт 31 боть номоор, “Номын сангийн ажил, номын сан судлал, номзүй, номзүй судлал” сэдвээр 49 боть номоор, Утга зохиолын төлөөх шагналт яруу найрагч Д.Цэрэндаваагийн “Уран бүтээл” сэдвээр 55 боть ном, “Барилга” сэдвээр 96 боть номоор, “Төмөрлөг” сэдвээр 14 боть номоор, “Цахилгаан” сэдвээр 100 боть номоор, “Хүнс хөдөө аж ахуй” сэдвээр 139 боть номоор тус тус нийт 18 удаа 739 боть номын жагсаалтуудыг номын санчид болон нийт уншигчдад зориулан хэвлэн гаргаж сурталчилж байна.

Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, доктор, профессор, монголын уран зохиолын академийн гишүүн, зохиолч, олон улсын сэтгүүлч Д.Цэмбэл, зохиолч орчуулагч Д.Гүн-Үйлс, зохиолч сэтгүүлч Д.Жамъян, зохиолч, яруу найрагч Б.Шүүдэрцэцэг, зохиолч орчуулагч Д.Оюунчимэг, зохиолч сэтгүүлч Б.Номинчимэд, зохиолч сэтгүүлч Б.Ойдов, АБТА, Хэл шинжлэлийн ухааны магистр Ж.Эрхэмсайхан, МЗЭ-ийн шагналт зохиолч, яруу найрагч судлаач түүхч Г.Бямбажавын нарын уран бүтээлийн агуулгын тайлбартай ном зүйн жагсаалт, зохиолч Д.Цэрэндаваагийн уран бүтээлийн номзүйг эмхтгэн хэвлэж, “Бэр

гүйх ёс” сэдвээр товхимол хэвлэж уншигчдын гарын авлага болгон нийтэд сурталчилж байна.

2016 онд шинэ номын 560 ширхэг үсэг дараалал, төрөл ангийн каталог, “Зууны мэдээ” сонины 231 дугаар, “Өнөөдөр” сонины 276 дугаар, “Өдрийн сонин” 289 дугаар, “Таван цагираг” сонины 92 дугаар, “Засгийн газрын сэдээ” сонины 230 дугаар, “Боловсрол судлал” сэтгүүлийн 9 дугаар, “Өрхийн үйлдвэрлэл” сэтгүүлийн 9 дугаар тус бүрээс хайлт хийж, сонин, сэтгүүлийн картын санг 480, 1240 карт, орон нутгийн картын санг 37 1240 картаар баяжуулан байрлуулж уншигчдын хэрэгцээнд гаргалаа.

Номын санд шинээр карт нээлгэсэн уншигчдын асуусан сэдэв, хэрэгцээтэй ном хэвлэлээ хаанаас, хэрхэн олж, үйлчлүүлэх талаар лавлагаа өглөө. Нийт амаар 239 удаа лавлагаа өглөө.Үүнд: Хувь хүний нууцын тухай, Үл хөдлөх хөрөнгийн барьцааны тухай, Хүнсний тухай, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Иргэний хууль, Барилгын тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Тахарын албаны тухай 8 хуулиудыг уншигчдийн эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан хувиалан гаргаж нийтэд сурталчиллаа.

Мөн номын санд байхгүй уншигчдын асуусан номыг татгалзлалын дэвтэрт бүртгэн номын сангийн удирдах зөвлөлдөө тогтмол танилцуулж, зарим арга хэмжээ авч ажиллаа.

Үүнд:Стивен Хокен.Цаг хугацааны товч түүх, Гюго “Шоовдор хүмүүс”, “Шээсээр эмчлэхийн гайхамшиг”, Сосор “Хүнчин”-2, Толя “Монголын эртний улсууд”, Багшлахуйн менежмент, сургалтын орчин хэрэглэгдэхүүн, СӨБ-н хүүхдийн хэл яриаг хөгжүүлэх, Маршалын товч түүх, Тавилан 2,3-р боть, Төрийн албан хаагчийн шалгалтын тест 2015, Газарзүйн бодлого бодох зөвлөмж, Ар халхын сайн эрчүүд1-4 дэвтэр, Мин улсын судар 6 боть, 20-р зууны монголын түүхийн эх сурвалж, Анохин. Стройтельное механик часть 1, Шүүдэрцэцэг. Домогт Ану хатан, Хүүхдийн сонгодог зохиолын эрдэнэсийн сан -108 боть, Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын тест- Математик, Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын тест- Физик, Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын тест- Хими, Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын тест- Монгол хэл, Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын тест- Англи хэл, Сарантуяа Л. Амьдралын учиг тасрахгүй, Сарантуяа Л. Амьдралын эргүүлэг, Жанцан. Эрүүгийн эрх зүй, Монгол Улсын хууль, Болдбаатар. Монгол Улсын түүх, Нүдний өвчин, Дотор өвчин, Мэс заслын өвчин, Хүүхдийн өвчин, Эссэ бичих тухай, Луун шивээст охин, Төрийн албан хаагчийн шалгалтын тест, Монгол хувцас оёх технологи, Хувцасны загвар, Хүүхдийн өвчний цогц менежмент, Хүнийг шимэгчид, Нийгмийн эрүүл мэнд, Инженерийн лавлах-5, Биологийн тест, Чих хамар хоолойн өвчин, Гомбосүрэн. Философи, Өглөөний хүн, Монголын хатдын нууц, Банкны зээл, Банкны тухай, Шерлок Холмс, Дракула, 1Q84, Илиада, Одиссей, 8х100 -1, 8х100 -2, 8х100 -3, Өлзийтөгс. Хотын үлгэрүүд, Ошо. Хайр ба эрх чөлөө ганцаардал, Математикийн төсөөллийг хөгжүүлэх арга зүй, бага насны хүүхдийн хөгжлийн стандарт зэрэг 60 гаруй ном татгалзалд бүртгэж ном бүрдүүлэгчид өгч, татгалзлалын дагуу Маршалын товч түүх, Тавилан 1,2,3, Чинад “Нууцын монгол орон” зэрэг номыг нөхөн бүрдүүлэлтээр авч уншигчдын хэрэгцээнд гаргаж уншуулаад байна.

Ном солилцооны талаар:

АШУҮИС-ийн номын сангаас өөрийн номын санд байхгүй, дараах номуудыг солилцоогоор авч уншигчдын эрэлт хүсэлтийг барагдууллаа. Үүнд:

Эхний хагас жилд: Нийгмийн эрүүл мэнд 3ш, Эрүүл ахуй 1ш, Биологийн тест 1ш, Физиологийн үндэс, Сувилахуйд суралцахуй, Хөнгөвчлөх тусламж, Хүний шимэгч зэрэг 7 боть номыг

Сүүлийн хагас жилд: Хүүхдийн өвчин 1-р боть, Хүүхдийн өвчин 2-р боть, Т.Ариунаа Дотор өвчин 2ш, Нийгмийн эрүүл мэнд 2 ш, Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэс, Д.Одончимэг Нийгмийн эрүүл мэнд 2ш, Нийгмийн эрүүл мэнд судлал 1ш, Ж.Одонтуяа Эрүүл ахуй 2ш, нийгмийн эрүүл мэндийн үндэс хичээлийн гарын авлага 1ш, Д.Оюунцэцэг Сувилахуйн

үндэс 2ш, Сувилахуйд түгээмэл хэрэглэгддэг гардан ажилбарууд 2ш, О.Сарантуяа Сувилахуйд суралцагсад 1ш, Латин хэлний сурах 5ш зэрэг нийт 30 гаруй боть номыг солилцоогоор авч уншууллаа.

“Оюуны чихэр” хэмээх үйлчилгээний тухай:

Манай номын санчид ОХУ-ын туршлагаар эрдэмтдийн хэлсэн үг Эрдэмтэн мэргэдийн 360 гаруй хэлсэн үг, сургаалийг хэвлэн гаргаж уншигчдийн оюуны хэрэгцээнд гарган үйлчилж байна.

Ном сэлбэн засалт:

Ц.Гомбосүрэн Философи сурах бичиг, Даваасүрэн Хими, Сургамжит өгүүллэг-1, Сургамжит өгүүллэг-2, Сургамжит өгүүллэг-3, Сургамжит өгүүллэг-4, Сургамжит өгүүллэг-5, Сургамжит өгүүллэг-6 зэрэг урагдаж гэмтсэн 25 номыг сэлбэн засварлаж, тогтмол хэвлэлийг сар улирлаар нь боть болгон үдэж хавтаслан уншигчдын хүртээл болгон, өдөр тутмын хэрэгцээ шаардлагыг хангаж ажиллаж байна.

Дөрөв. Төв номын сангаас зохион байгуулсан

Соёл танин мэдэхүйн ажлын талаар

Аймгийн төв номын сан нь 2016 онд Монгол Улсын засгийн Газрын хөтөлбөр, Аймгийн засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр /2013-2016/, БСШУ-ны сайд, Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын хооронд байгуулсан гэрээ, Аймгийн Засаг дарга, Төв номын сангийн захиралтай байгуулсан үр дүнгийн гэрээ болон БСШУхааны сайдын 2012 оны А/51 тоот тушаалын 1-р хавсралт “Ном” хөтөлбөр, Аймгийн 2012 онд баталсан “Ном” дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд уншигч, хүүхэд залуусыг номтой нөхөрлүүлэх, тэдний чөлөөт цагийг үр бүтээлтэй өнгөрүүлэх, танин мэдэхүй, бүтээлч сэтгэхүйг хөгжүүлэхэд зориулсан соёл танин мэдэхүйн ажлуудыг өргөнөөр зохион байгуулан ажиллаж байна.: Үүнд:

- “Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдөр”-ийг тохиолдуулан Зохиолч орчуулагч Д.Гүн-Үйлс, зохиолч сэтгүүлч Д.Жамъян, зохиолч, яруу найрагч Б.Шүүдэрцэцэг, зохиолч орчуулагч Д.Оюунчимэг, зохиолч сэтгүүлч Б.Номинчимэд, зохиолч С.Батжаргал, зохиолч сэтгүүлч Б.Ойдов, АБТА, Хэл шинжлэлийн ухааны магистр Ж.Эрхэмсайхан нартай “Зохиолч-уншигчдын” уулзалтыг “Залуучууд” театрт хийж, Дарханчууд идэвхтэй оролцлоо.
- Монголын уламжлалт цагаан сард зориулан “Дөрвөн бэрх” тэмцээнийг 16,18 сургуулийн 9а, 8б ангиудын дунд зохион явуулж 65 сурагч хамрагдаж Тэргүүн байранд 16-р сургуулийн Энхбаяр багштай 9а анги, Удаах байранд 18-р сургуулийн Одгэрэл багштай 8б анги эзэллээ.
- ШШГЕГ-ын харьяа хорих 435 –р ангийн хүмүүжигчдийн дунд “Дөрвөн бэрх” тэмцээнийг зохиож 230 хүн хамрагдлаа. Уг тэмцээнд Дөрвөн баг оролцож Багуудын хооронд мэндчилгээ, Монгол заншил сэдвээр асуулт хариултын тэмцээн, Шагайн наадгай зэрэг уралдаануудыг зохион явууллаа.Энэхүү тэмцээнд “Тэмээчин” баг тэргүүн байр эзлэв.
- Технологийн их сургуулийн 25 жилийн арга хэмжээнд зориулагдан зохиогдож буй “Багууллага сурталчилах” зочин байгууллагаар уригдан оролцож сургуулийн захиргаа, Төв номын сан, Оюутны зөвлөлтэй хамтран номын сангаа сурталчилах ажилд оролцлоо. Өдөрлөгт “Шинэ ном”, “Залуу хүний заавал унших ном”, “АХА”

тэмцээн, “Тэтгэлэгт хамрагдах боломж” лекц, Уншигчдад карт нээх зэрэг ажлууд зохион байгууллаа.

- Дэлхийн банкны суурин төлөөлөгчийн газар, Нээлттэй Нийгэм Форум, Төв номын сангаас хамтран лекц, ажил хэргийн уулзалтыг зохион байгуулав. Уулзалтанд дэлхийн банкны суурин төлөөлөгч Жэймс Андерсон, Ахлах эдийн засагч Тае Хиун Линар, Дэлхийн банкны төсөл хариуцсан мэргэжилтэн Тина, ННФ-ын ажилтан Балжид нар ирж “Дэлхийн банкны хөгжил”, “Мэдээллийн дата” сэдвээр лекц хийв.
- “Ном” хөтөлбөр, Дэлхийн номын өдөр”-ийн тэмдэглэн өнгөрүүлэх арга хэмжээний хүрээнд:
- ШУТИС-ын харьяа Технологийн сургуулийн номын сан, ЭШУҮИС-ийн харьяа Анагаах ухааны сургуулийн номын сангуудтай хамтарч зохиолч яруу найрагч Г.Бямбажавтай зохиолч уншигчийн уулзалтыг зохион явууллаа. Уулзалтанд Төв номын сангийн захирал Д. Цэрэндаваа, Технологийн сургуулийн сургалтын албаны дарга Д. Батцэцэг, Анагаах ухааны сургууль, Технологийн сургуулийн оюутан багш нар оролцов. Уулзалтын хөтөлбөрийн дагуу оюутнуудын дунд АХА тэмцээн зохион явуулан тэмцээнд БТМИ –ийн 2-р дамжааны оюутан Бямбадорж тэргүүлэн номын цуглуулгаар шагнагдлаа.
- Дэлхийн номын өдрийг тохиолдуулан СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлтэй хийсэн “Зохиолч-Уншигчдийн уулзалт”-ыг “Залуучууд” театрын бага танхимд хийж, ЕБС-ийн сурагчид, их дээд сургуулийн оюутан, багш нар, номын санчид, ОБГ-ын ажилчид, 330-р ангийн албан хаагчид нийт 250 гаруй хүн оролцов. /2016 оны 4-р сарын 23-нд/
- МУСГЗ, зохиолч Д.Цэмбэл гуайн “Туулсийн эрин”, “Харанга” зэрэг шинэ номын нээлтийн баярыг Төв номын сан дээр зохион явуулж Номын баярын нээлтэнд 70 гаруй уншигчид, нутгийн зөвлөлийнхөн оролцож, уг арга хэмжээний үеэр зохиолч өөрсдийн бүтээлүүдээс бэлэглэв. /2016.04.02./
- Ном хөтөлбөрийн хүрээнд 12 жилийн 1-р дунд сургуультай хамтран “Хамтдаа Уншицгаая” өдөрлөгийг зохион явуулж 140 гаруй ном, Номын сангийн баримтат кино, клип, ном уншихын ач тус зөвлөгөө, номын үзэсгэлэн, шинэ номын мэдээ, зөвлөмжүүд, Ном хөтөлбөрийн тайлангуудын үзэсгэлэн зэргийг гарган номын сангаа сурталчилан таниулсны зэрэгцээ энэхүү ажилд 130 гаруй сурагчид хамрагдаж 15 минутын чимээгүй уншлага, АХА тэмцээн, Ахлах номын санч Г. Нямцэнд Гадаад хэрхэн тэтгэлэгтэй суралцах вэ? лекц хийлээ. АХА тэмцээнд 76 ангийн сурагч Б. Ууганбаяр, 6в ангийн сурагч Т. Бямбасүрэн, 10 б ангийн сурагч Э. Анхжаргал нар тэргүүн байрыг тус тус эзлэв. Сурагчдыг номын сангийн уншигчаар үнэ төлбөргүй карт нээх үйлчилгээ хийлээ.
- МЗЭ-ийн “Утга зохиолын төлөө” шагналт зохиолч яруу найрагч Д.Цэрэндаваатай 9-р сургуулийн Оюунчимэг багштай 4б ангийн сурагчидтай уулзалт хийлээ.
- УБ-т болсон номын баярт 2016 онд хийсэн үйл ажиллагааны тайлангаар үзэсгэлэн гаргаж мөн азын сугалаа гаргаж оролцлоо.
- 2016-11-11-нд МЗЭ-ийн “Утга зохиолын төлөө” шагналт зохиолч яруу найрагч Д.Цэрэндаваагийн “Нөмөрлөж явсан нөхөддөө зориулсан шүлгэн эрхи” номын болон уран бүтээлийн цэнгүүнд 1.Уран бүтээлийн үзэсгэлэн, 2.Азын сугалаа,

3.Зохиолчийн амьдрал уран бүтээлийн зурган самбар, 4.Номонд орсон бүтээлийн үзэсгэлэнгүүд гаргаж оролцлоо.

Дүрийн уралдаан:

- ✓ Дархан хотын 55 жилийн ойд "НОМЫН БААТРУУД АМИЛСАН НЬ" дүрийн тоглолттой зохиомжит хүндэтгэлийн жагсаалд 5000 гаруй багш, сурагчид оролцож "Шилдэг хамт олон"-оор ЕБС-ийн 16-р сургууль I байр, 9-р сургууль II байр, ОИЦ сургууль III байр эзлэж, СӨББ-аас I байранд 15-р цэцэрлэг, II байранд 22-р цэцэрлэг, III байранд 24-р цэцэрлэгүүд шалгарлаа.
- ✓ Зохиолч-Уншигчдийн уулзалтанд зориулж СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлийн **"Амарсанаа"** романаар ЕБС-ийн 8-12-р ангиудын дунд "Зохиолын баатрууд амилсан нь" сэдэвт дүрийн уралдаан зарлаж, 1-р байрт ОИЦ, 2-р байр Жигүүр цогцолбор, 3-р байр ШУТИС-ийн лицей 10-р анги, Тусгай байрт: Энэрэл цогцолбор сургуулийн Наран багштай 7-р анги тус тус шалгарлаа. Дүрийн уралдаанд шалгарсан багууд уулзалтанд оролцогсдод бэлтгэсэн дүрээ тоглож сонирхууллаа.

Лекц:

- Улс Төр Менежментийн Академийн захирал Д.Уламбаярын "Бүтээлч сэтгэлгээ хөгжлийн тулгуур болох нь" сэдэвт лекцийг Залуучууд театрын дугуй танхимд хийлээ. Лекцэнд Төв номын сангийн номын санчид, АШУҮИС-ийн оюутнууд, од цогцолбор, ОИЦ сургуулийн багш сурагчид, ЕБС,Их дээд сургуулийн номын санчид, уншигч хэрэглэгчид нийт 150 гаруй хүн оролцлоо.
- СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлийн "Хүн явахын учир" лекцийг Залуучууд театрын дугуй танхимд хийлээ. Нийт 180 уншигчид оролцлоо.
- Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ой, номын баярыг тохиолдуулан "Ном уншихын ач тус" лекцийг уншигчийн клубийн гишүүн ня/бо Э.Батболд
- Тэтгэлгээр хэрхэн суралцах вэ? Лекцийг Төв номын сангийн ахлах номын санч Г.Нямцэнд, мэдээллийн ажилтан Х.Отгонбаяр нар хийлээ. Тус лекцэнд Од цогцолбор сургуулийн 9-р ангийн 6 бүлгийн сурагчид, МСҮТ-ийн оюутнууд нийт 380 гаруй оюутан, сурагчид оролцлоо. Нийт зохиогдсон лекцэнд **780** уншигч хамрагдсан байна.
- Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулан 4-р сургуулийн 11-12-р ангийн сурагчдад БЗМТ-ийн зохицуулагч Төв номын сангийн ахлах номын санч Г.Нямцэнд Болгар дахь Америкийн их сургуулийн тэтгэлэгт хөтөлбөр зарлагдсаныг мэдэгдэж, Туул багштай 5е анги, Энхтуяа багштай 5д ангийн сурагчдад Төв номын санг танилцуулж 5-р ангийн тэргүүний уншигч 2 сурагчдад Д.Нацагдорж тэмдэгийг гардуулан өглөө.

Ном уншлага:

- Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ой, Номын баярыг тохиолдуулан "Ном уншлагыг" Од цогцолбор сургуулийн 9-р ангийн 6 бүлгийн 180 хүүхдийн дунд ном уншлага явууллаа.
- МСҮТ-ийн багш сурагчдийн дунд Номтой өдөр ""Ном уншлагыг" зохион байгуулж нийт 200 гаруй сурагчид оролцлоо.
- "Ном уншлагыг" 13-р цэцэрлэгийн 200 гаруй хүүхдийг номын сантай танилцуулж, чанга уншлага хийлээ.

- 15-р сургуулийн Жавзанлхамаа багштай 4/г ангийн 30 сурагчдад урилгат уншилга зохион байгуулж "Ном уншихийн ач тус" сэдвээр яриа хийлээ.
Нийт 4 удаа 610 сурагч хамрагдав.

Тойм яриа:

- ШУТИС –ийн “Пүрэв гарагийн зочин байгууллага” өдөрлөгт “Залуу хүний заавал унших ном, Шинэ номоор тойм яриа хийлээ. Нийт 100 гаруй багш оюутанд
- Номтой өдөр “Ном уншлага” Од цогцолбор сургуулийн 9-р ангийн 180 сурагчдад
- Номтой өдөр “Ном уншлага МСҮТ-ийн 200 гаруй оюутанд
- ХИС-ийн сурагчдад хичээлээс гадуур унших ном ,ном уншихын ач тус сэдвээр

Чанга уншлага:

15-р цэцэрлэгийн ахлах бүлгийн 35, Хэрэмхэн цэцэрлэгийн 27 хүүхэд, 13-р цэцэрлэгийн 128 хүүхэд, 12-р цэцэрлэгийн 98 хүүхэд, “Эрдэм сурсан хүү” , “Эхнэр үсний домог”, Өнчин цагаан ботго, Долоон бор огтоно, Чүдэнз худалдагч охин, Өрөвтасны харш, Манжин, Өнхрүүш, Нэрс гацуур хоёр мөнхийн ногоон болсны учир, Арслангийн арьс нөмөрсөн илжиг, Яст мэлхий бүргэд хоёр, Тэмээ буга хоёр зэрэг хүүхдийн үлгэрийн номоор чанга уншлага хийж, Нийт 222 хүүхэд хамрагдлаа.

Зуны уншлага:

- Номын баярыг тохиолдуулан нээлттэй хаалганы өдрөөр гадаа уншлага зохион явуулж 50 уншигчдад үнэгүй карт нээж үйлчиллээ.

Өдөрлөг:

- “Миний хайртай ном” өдөрлөгийг 15-р цэцэрлэгийн Оюунтуяа багштай ахлах бүлгийн 32 хүүхдүүдийн дунд зохион явууллаа.
- ШУТИС-ийн номын сан, оюутны зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулсан “Пүрэв гарагийн зочин байгууллага” өдөрлөгт оролцлоо. Өдөрлөгт 100 гаруй багш оюутнууд оролцов.

Урилгат уншлага:

ХИС-ийн Оюунчимэг багштай лицей 9-р ангийн 5 сурагчид, Цайхун сургуулийн Мөнхжаргал багштай 3а ангийн 24 сурагчид, 9-р сургуулийн “Номын клубын” 11 сурагч, 15-р цэцэрлэгийн ахлах бүлгийн 35 хүүхэд, Хэрэмхэн цэцэрлэгийн 27 хүүхэд, 13-р цэцэрлэгийн 128 хүүхэд, 12-р цэцэрлэгийн 98 хүүхэд, нийт 328 хүүхдүүдийг урилгаар ирүүлж, номын сангаа танилцуулан, ном хэрхэн унших талаар мөн өөрсдийн сонирхсон ном, сэдвээ электрон болон цаасан каталог, шинэ номын мэдээллээс хэрхэн олж авч унших талаар зөвлөгөө өгч 29 сурагчид үнэ төлбөргүй карт нээж, 11 сурагчдад 50% хөнгөлөлттэй карт нээж 370 боть номыг олгож үйлчиллээ.

Шинэ бүтээл оновчтой санаа:

Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ой, Номын баярыг тохиолдуулан “Уран зохиолын гурван оргил, МНТ, Жангар, Гэсэр мөн Алтан товч, Хөх судар зохиолыг биетээр бүтээж, орон нутгийн зохиолчдын бүтээлүүдээр машинаа чимэглэн ”Номын баатрууд амилсан нь” жагсаалд оролцлоо.

Мөн МЗЭ-ийн “Утга зохиолын төлөө” шагналт, зохиолч, яруу найрагч Д.Цэрэндаваагийн “Номын цэнгүүнд” зориулж, “Нөмөрлөж явсан нөхөддөө зориулсан шүлгэн эрхи”, “Ижий бурхан” зэрэг номыг биет байдлаар нь томосгон арга зүйч Дя. Сарантуяа, салбарын эрхлэгч Ц.Долгорсүрэн нар санаачилан номын санчидтайгаа хамтран хийж үзэсгэлэнд гаргалаа.

Түүхт ой, тэмдэглэлт өдрүүд, соёл танин мэдэхүйн ажлын хүрээнд:

Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн

“Шинэ жил” 28 боть ном, “Үндсэн хуулийн өдөрт” 36 боть ном, “Залуу хүний заавал унших ном” 32 боть ном, Монголын уламжлалт сар шиний баярт 40 боть ном, Д.Сүхбаатарын мэндэлсэн өдөрт 40 боть, Иргэний хамгаалалтын олон улсын өдөрт зориулж 34 боть, Эх орончдын өдөрт 74 боть ном, ОУ-ын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөрт 134 боть ном, “Монголын зэвсэгт хүчний баярын өдөрт” 120 боть ном, Монгол цэргийн 95 жилийн ойн өдөрт 35 боть ном, Казакийн ард түмний баяр”Наурыз”-ын баярт 40 боть ном, ШУТИС дээр Шинэ ном 45 боть ном, ШУТИС дээр “Залуу хүний заавал унших ном”-р 65 боть ном, Инээдмийн баярын өдөрт 42 боть ном, Дэлхийн хүүхдийн номын өдөрт 36 боть ном, МУСГЗ,зохиолч Д.Цэмбэлийн уран бүтээлээр 21 боть ном, Сансарын нисгэгчдийн өдрийг тохиолдуулан 23 боть ном, Дэлхийн байгаль хамгаалах өдөрт 28 боть ном, Дэлхийн сонгодог зохиол 70 боть ном, СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлийн уран бүтээлээр 25 боть ном, СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлийн гар бичмэл, ОИЦ-ын Өлзийхүү багштай ангийн хүүхдүүдийн номын тэмдэглэл, бүтээлийн үзэсгэлэн, Од цогцолбор сургуулийн Оюунчимэг багштай 8е ангийн сурагчдийн зургийн үзэсгэлэн номын тэмдэглэл, ХНО-ноос Дэлхийн сонгодог хүүхдийн зохиолоор нийт 108 боть ном, Дэлхийн сонгодог зохиол 70 боть ном, Зохиолч орчуулагч Д.Гүн-Үйлс, зохиолч сэтгүүлч Д.Жамъян, зохиолч, яруу найрагч Б.Шүүдэрцэцэг, зохиолч орчуулагч Д.Оюунчимэг, зохиолч сэтгүүлч Б.Номинчимэд, зохиолч С.Батжаргал, зохиолч сэтгүүлч Б.Ойдов нарын уран бүтээлийн үзэсгэлэн гаргасан. 50 гаруй боть ном, “Бидний монгол бичиг”, “Цагаан сар”, “Хуучин монгол бичиг”, зохиолч яруу найрагч Г. Бямбажавын бүтээлээр, “Залуу хүний заавал унших ном”, “Эмэтэйчүүдийн баяр”, “Усны өдөр”, “Монголын эх орончдын өдөр” сэдэвт монгол бичгийн номоор, Номтой өдөр “Ном уншлага”-д зориулан Од цогцолбор, МСҮТ-ийн оюутан сурагчдад Хичээлээс гадуур заавал унших ном, Ёс зүй, харилцаа, Эрүүл мэнд, гоо зүй, Залуу хүний заавал унших ном, МСҮТ-ийн оюутан, сурагчдад мэргэжлийн 430 боть номоор, Шинэ номын үзэсгэлэн 23 номоор, Хичээлийн шинэ жилд МУЗД-ийн 108 боть, МЗЭ-ийн “Утга зохиолын төлөө” шагналт, зохиолч, яруу найрагч Д.Цэрэндаваагийн “Номын цэнгүүнд”зориулж уран бүтээлийн үзэсгэлэн, Улс тунхагласан өдөрт АЗДТГазарт түүхэн сэдвээр 50 гаруй боть номоор Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ой, Номын баярыг тохиолдуулан “Орон нутгийн зохиолчдын уран бүтээлээр 80 гаруй боть номоор тус тус үзэсгэлэн гаргаж, **сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 38 удаа 1520 боть** номоор, шинэ номын үзэсгэлэнг **20 удаа 135 нэр төрлийн 284 боть** номоор тус тус гарган **Нийтдээ 58 удаа 1804 боть** номыг сурталчилсан байна.

Тав. Сурталчилгаа, сургалт-семинар, арга зүйн ажлын талаар

2016 онд Аймгийн Төв номын сангийн ажилтнууд дараах сургалтуудад хамрагдлаа.

Үүнд:

- Номын сангийн захирал Д.Цэрэндаваа БСШУСЯамнаас зохион байгуулсан “Номын баяр” соёл урлагийн удирдах ажилтны сургалт, семинарт 3 хоног Улаанбаатар хотод хамрагдлаа.
- ОХУ-ын Буриадын Үндэсний номын сангийн урилгаар IY/11-IY/13 өдрүүдэд ахлах номын санч Г.Нямцэнд, аргазүйч Дя. Сарантуяа нар Буриад улсын зохиолч яруу найрагч Жамсо Тумуновын 100 жилийн ойн баярт оролцож, Үндэсний номын сан болон хүүхдийн номын сангуудтай танилцлаа.

- 2016 оны IY/29-IY/30 өдрүүд Улаанбаатар зохиогдсон “Орчин үеийн номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага” сургалт семинар хотын нийтийн номын сан, Хүүхдийн Төв номын сангуудад зохиогдож энэхүү үйл ажиллагаанд аргазүйч Дя.Сарантуяа оролцлоо.
- Дэлхийн банкны мэдээллийн мэргэжилтэн Тина болон Нээлттэй Нийгэм Форумын мэдээллийн мэргэжилтэн Балжид нарын лекц,
- Улаанбаатар хотод МНСК-аас зохион байгуулсан “Номын санч мэдээллийн ажилтан”-ы 3-р зөвлөгөөнд номзүйч Н.Солонго, ном бүрдүүлэгч С.Нэргүй, Мэдээллийн ажилтан Х.Отгонбаяр, фондчин номын санч Да.Сарантуяа нар 21 аймгийн номын санчидтай сууж мэргэжлийнхээ талаар сургалт зөвлөгөө авч нийгэмд номын санчдад тулгарч байгаа асуудлын талаар харилцан ярилцаж санал бодлоо солилцов.
- МУҮНСангийн мэдээллийн арга зүйч, ном зүйн мэдээллийн хэлтсийн дарга Д.Энхтунгалаг, МУҮНСангийн ном зүйч Баяртуяа нарын “Орчин үеийн номын сангийн өнөөгийн хөгжил”-сэдэвт сургалтанд сууж номын сангийн хууль эрх зүйн талаарх мэдээлэл болон бусад мэргэжлийн холбоотой шинэлэг мэдээ мэдээлэл,
- Төрийн албан хаагчийг чадавхжуулах сургалтанд 8 хүн,
- Архив бичиг хэргийн стандарт сургалтанд 3 хүн,
- Аймгийн ҮЭХолбооноос зохион байгуулсан ҮЭ-ийн ХАБЭА-н сургалтанд номзүйч Н.Солонго,
- Дархан-Уул аймгийн БСГ-аас зохион байгуулсан Соёл урлагийн салбарын бодлого, техник технологийн шинэчлэл сургалтанд бүх номын санчид тус тус хамрагдлаа.
- Номын сангийн мэдээллийн самбарыг шинээр хийж тавьлаа.
- Мэдээлэл-Аргазүйн самбар хийх зураглал гаргаж номын сангийн захиргаанд өгсөн.
- Сэлэнгэ, Өвөрхангай аймгийн нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судаллаа.
- Аймгийн ИДС, ЕБС –иудын номын сан болон номын санчдын судалгаа хийлээ.
- Аймгийн Төв номын сан нь аймгийнхаа хэмжээнд байгаа номын сангуудын заах аргазүйн талаас удирдаж, номын сангийн судлал, номзүйн талаас удирдах чиг үүргийнхээ дагуу 12 ЕБС-ийн номын сан, 6 Их дээд сургуулийн номын сангуудаар явж номын сангийн судалгаа, номын санчдын судалгаа хийж 33 номын санчидад аргазүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.
- Мэдээлэл-Аргазүйн самбарыг Номын сангийн салбарын эрх зүй, Үйлчилгээний ажилтны соёл, Номын сангийн фонд, фонд бүрдүүлэлт, Ном ангилах зүй, Ном тодорхойлох журам, Номын фондын тооллого, Номын сангийн каталог, Номзүйн ажил, Номын сангийн үйлчилгээ, СТМАжил гэсэн мэдээллийн самбар хийж сурталчилж байна.

Эчнээ уншигчдын бага хурал:

Монголын уламжлалт “Цагаан сарын баярыг тохиолдуулан эчнээ уншигчдийн материалыг бэлтгэн ЦХГазарт уншуулахаар , “Эх орончдын өдөр”-т, Монголын нууц товчоо, Жангар, Гэсэр, Тусгаар тогтнол, Ном унших ач тус, Үндэсний бичиг үсгийн түүх, Дэлхийн усны өдөрт, Амжилтанд хүрэх алхам зэрэг сэдвүүдээр эчнээ уншигчдийн материалыг бэлтгэж уншигчдын дунд тус тус аялууллаа.

Номын сангийн ажилтнуудын графикт сонсгол, мэдээллийн цагаар дараах сургалтуудыг зохион байгууллаа. Үүнд:

- ✓ 2016 оны “Соёл хүмүүжлийн ажлын хуваарь” гаргаж батлуулан нийт ажилтан ажилагсад хуваарийн дагуу лекц сургалтуудыг зохион байгуулж байна. Үүнд: нябо Батболд Компьютер хэрхэн ашиглах вэ? “Үйлдлийн систем”, сэдвүүдээр 2 удаа сургалт, “Давсны хэрэглээг бууруулах нь”, “Улаан бурхан” өвчний талаар аймгийн НЭ-ийн “Ахмадын тасаг”-ийн ахлах сувилагч Д. Наранцэцэг, нар яриа хийж, арга зүйч Дя. Сарантуяа Улаанбаатар хотод “Орчин үеийн номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага” сургалт семинарт оролцсон тухай мэдээлэл хийлээ.
- ✓ ЭМГ-ын даргын 122 тоот тушаалын дагуу Нэгдсэн эмнэлгийн “Ахмадын тасаг”, Төв номын сантай хамтран ажиллах ажлын төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж байна.
- ✓ Төвийн телевиз ТҮ-9, UBS болон орон нутгийн телевиз, радио, сонин, ном хэвлэлээр өөрийн үйл ажиллагаагаа **20 гаруй** удаа сурталчиллаа.
- ✓ Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн баярын хүрээнд зохиох ажлын комисс орж ажиллан ЗДТГ-ын комиссын гишүүдийн хуралд **6 удаа** оролцсон.

Зургаа. Шинэлэг үйлчилгээ- бүтээлч ажил.

Төв номын сангийн дэргэдэх Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төв /БЗМТ/ нь Соросын сан, АНУ-ын ЭСЯамнаас зарлагддаг :

- “Болгар дахь Америкийн их сургуулийн тэтгэлэгт хөтөлбөр”,
- “Тэтгэлэгээр суралцах боломж”
- “USAP-2016”
- “Гадаадад тэтгэлэгээр суралцах боломж”
- www.darlib.mn зэрэг сэдвүүдээр ЕБС-ийн сурагчид, их, дээд сургуулийн

багш, оюутнууд, уншигчдад сурталчлан 10 удаа лекц зохион байгуулж 1750 хүн хамрагдлаа.

- 2016 онд БЗМТ нь англи хэлний анхан, дунд, гүнзгий шатны болон конкурс, TOEFL-ийн сургалтыг 8 удаа зохион байгуулж **47** оюутан, сурагчид хамрагдсан байна.

- БЗМТөв нь орон нутагт түвшин тогтоох шалгалтыг 150 хүнээс, Pre TOEFL-ийн шалгалтыг **1 удаа 5** хүнээс авлаа.

- БЗМТөв нь Дэлхийн банк, ННФорум, тэтгэлэгт хөтөлбөрүүдийн талаар:

- ганцаарчилсан зөвлөгөөг 150 хүнд
- группчилсан зөвлөгөөг 8 удаа, 240 хүнд
- Утсаар 235 хүнд
- Email хаягаар 860 гаруй хүнд тус тус зөвлөлгөө өгч

1485 хүнд мэдээлэл өгсөн байна.

2016 онд “Болгар дахь Америкийн их сургуулийн тэтгэлэгт хөтөлбөр”-т 8 сурагч, “USAP-2016” тэтгэлэгт хөтөлбөрт 12 сурагч өргөдлийн маягт бөглөн эхний 1,2 дугаар шатандаа тэнцэж, Х.Бумбаяр 11300\$, Ц.Сэргэлэнбат 6780\$, Б.Цогжавхлан 3390\$-ын тэтгэлэг авч Болгар дахь Америкийн их сургуульд суралцахаар урилга авч, 19-р сургуулийн сурагч Х.Бумбаяр, Б.Цогжавхлан нар суралцаж байна.

Долоо.Тооллогын талаар:

1. Төв номын сангийн ахлах номын санч, архив, бичиг хэрэг, нярав Ч. Бадамцэцэгийн ажил хүлээлцэх тооллого 2015.12.17 - 2016.01.19 өдөр хүртэл хийж гүйцэтгэв. Үүнээс:

- ✓ Архивын фондонд байвал зохих нь 19634 нэр төрлийн 12,412,353 төгрөг 87 мөнгө байхаас 90 нэр төрлийн 221086 төгрөгний ном дутсаныг актаар гаргалаа.
- ✓ Няравын ажил хүлээлцэхэд
 - Машин, тоног төхөөрөмж 62 нэр төрлийн 78 ширхэг 59,226,480 төгрөг 56 мөнгө
 - Тавилга эд хогшил 58 нэр төрөл 556 ширхэг 27,179,649 төгрөг 59 мөнгө
 - Аж ахуй нийт 8,154,488 төгрөг 32 мөнгө.

2. Орон нутгийн Өмчийн албаны 2015 оны 12 сарын 29-ны өдрийн № 69 тоотой 19 нэр төрлийн 5.543.086 төгрөг 10 мөнгөний тавилга эд хогшил, 21 нэр төрлийн 14.956.170 төгрөг 76 мөнгөний тоног төхөөрөмж актлагдсан.

2015 оны жилийн эцсийн дүнгээр, 39 нэр төрлийн 439 ширхэг 21 636 566 төгрөг 49 мөнгөний тавилга эд хогшил, 41 нэр төрлийн 55 ширхэг 44270309 төгрөг 80 мөнгөний тоног төхөөрөмжийг тоолж, нярав Ч.Бадамцэцэгээс 5 нэр төрлийн 7 ширхэг тоног төхөөрөмж /балансын үнэ 12,343,377 төгрөг 60 мөнгө, хөрөнгийн элэгдэл 12,343,377 төгрөг 60 мөнгө тавилга эд хогшилд 9 нэр төрлийн 70 ширхэг / балансын үнэ 964,856 төгрөг 44 мөнгө, хөрөнгийн элэгдэлд 853,752 төгрөг 51 мөнгө, үлдэх өртөг **111,103** төгрөг **93** мөнгөний тавилга эд хогшил дутагдсаныг актаар төлүүлэхээр гаргалаа.

3. Архивын бичиг баримтыг ахлах номын санч Ч. Бадамцэцэгээс ахлах номын санчаар томилогдсон Г.Нямцэндэд хүлээлгэн өгч, архивын хүлээлцсэн бичиг баримтыг жагсаалтаар мөн файлаар гаргалаа.

4. 2016 оны Өмч хамгаалах хяналтын тооллогыг 2016 оны 5 дугаар сарын 03-наас 2016 оны 5 дугаар сарын 20 хүртэл хийж дуусгалаа. Тооллогонд:

- ✓ ном хэвлэл 92 668 098 төгрөг 95 мөнгө,
- ✓ тавилга эд хогшил 41 нэрийн 435 ширхэгийн 21 460 107 төгрөг 49 мөнгө
- ✓ тоног төхөөрөмж 46 нэрийн 62 ширхэгийн 44 446 768 төгрөг 80 мөнгө тооллоо.
- ✓ Бусад нэр төрлийн сонин 17 ширхэг 234,400 төгрөг

нийт 6 нэр төрлийн 132 ширхэг 1 843 050 төгрөгийн 00 мөнгөний хэвлэл актлуулах санал хүргүүлэв.

5. Архивын фондны складны өрөөг тохижуулж, шинээр тавиур угсран тогтмол хэвлэлийг төрөлжүүлэн он дарааллаар нь байрлууллаа. Мөн эд аж ахуйн нэр төрлийн ширхэг барааг Аймгийн төрийн өмчийн газарт хүлээлгэн өгөв.

6.Фондчин, номын санч С.Нэргүйг ном бүрдүүлэгчийн ажилд, ня/бо Тамирыг номын санч болсонтой холбогдуулан фондын номын тооллогыг хийлээ. Нийт 11946 боть 41 995 095 төгрөгний номыг тооллоо. **Тооллогоор дутсан 24 боть номын жагсаалтыг гаргаж дахин шүүж , шүүлтээр гарсан номыг дутсан номноос хасуулахад бэлэн болголоо.**

Найм. Бусад ажлын талаар

Аймгийн Төв номын сан нь 2016 онд үйл ажиллагаагаа сурталчлах, орчноо тохижуулах, ажилтнууд, уншигч-хэрэглэгчдийн ая тухтай орчинг бүрдүүлэх дараахи ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- Номын сангийн соёл олон нийтийн ажил явуулахад болон зар сурталчилгааны нийт **296** нэр төрлийн **2732** ширхэг бүтээгдэхүүнийг бэлтгэн, өнгөт хэвлэлийг өөрсдийн хүчээр хэвлэн ашигласан байна. Тухайлбал: **Ном бүтээх, үзэсгэлэн гаргахад:**

- ✓ Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ойд зориулсан “Номын баатрууд амилсан нь” дүрийн зохиомжит жагсаалд хийх Монголын нууц товчоо, Жангар, Гэсэр, Алтан товч, Хөх судар номын эхүүдийг скайнердаж засварлаж АЗ болгон бэлтгэж цаасан эхүүд, МЗЭ-ийн “Утга зохиолын төлөө” шагналт, зохиолч, яруу найрагч Д.Цэрэндаваагийн “Номын цэнгүүнд” зориулж “Нөмөрлөж явсан нөхөддөө

зориулсан шүлгэн эрхи”, “Ижий бурхан” зэрэг номын эхүүдийг скайнердаж засварлаж АЗ болгон бэлтгэж цаасан эхүүдийг,

- ✓ Дэлхийн номын өдрийг тохиолдуулан СГЗ, зохиолч Д.Цэмбэлтэй хийх Зохиолч-Уншигчдийн уулзалт, “Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдөр”-ийг тохиолдуулан Зохиолч орчуулагч Д.Гүн-Үйлс, зохиолч сэтгүүлч Д.Жамъян, зохиолч, яруу найрагч Б.Шүүдэрцэцэг, зохиолч орчуулагч Д.Оюунчимэг, зохиолч сэтгүүлч Б.Номинчимэд, зохиолч С.Батжаргал, зохиолч сэтгүүлч Б.Ойдов, АБТА, Хэл шинжлэлийн ухааны магистр Ж.Эрхэмсайхан нартай “Зохиолч-уншигчдын” уулзалтанд зохиолчдын бүтээлүүдийн үзэсгэлэнгийн хаягууд, урилганууд, афишууд, хагас жил болон бүтэн жилийн зурган тайлангууд гэх мэт
- ✓ Номын сангийн вэб сайт болон блогт шинэ мэдээ мэдээллийг байнга баяжуулан тавьж байна.
- ✓ Аймгийн Засаг даргын 01 дүгээр албан даалгавар, Дархан сумын Засаг даргын 02 дугаар албан даалгаврыг хэрэгжүүлж байгууллагын гадна талбайн цас, болон хогийн цэвэрлэгээг тогтмол хийж заншлаа.
- ✓ Дэвшилийн архивын фондын гадна хашааны засварыг 1400.0 гаруй мянган төгрөгөөр засварлаж, орчины ая тухтай тохилог байдлыг ханган ажиллаж байна.
- ✓ “Мөнгөн өвөл-цасны баяр 2016”-ын өдөрлөгийн төлөвлөгөө гаргаж цасны баярт байгууллага хамт олноороо идэвхтэй оролцлоо.
- ✓ Монголын үйлдвэрчний эвлэлийн 100 жилийн ойг угтсан ширээний теннисний спортын арга хэмжээнд баг, хамт олноороо бэлтгэл сургуулилтаа сайн хийж идэвхтэй оролцов.
- ✓ Дархан-Уул аймгийн Үйлдвэрчний эвлэлийн санхүүгийн шалгалтанд Төв номын сангийн Үйлдвэрчний эвлэлийн хорооны дарга Г.Нямцэндтэй хамтран Номын сангийн үйлдвэрчний эвлэлийн санхүүгийн хяналтын тайланг амжилттай хамгааллаа.
- ✓ “Шарилжгүй Дархан” аяны хүрээнд хуваарьт газартаа цэвэрлэгээ хийлээ.
- ✓ Байгууллагын гадна орчинг тохижуулах, ногоон байгууламжийг бий болгох зорилгоор 6 тасалгааны, 11 цэцгийн мандалд цэцэг тарьж ургууллаа.
- ✓ Бүх улирлын сонин, хэвлэлүүдээ үдэж хавтаслалаа.
- ✓ Төв уншлагын танхимын номын санч С. Нэргүй, Т. Тамир нарын ажил хүлээлцэх тооллогын ажилд оролцсон.
- ✓ 2015 оны эд аж ахуй тооллого хийдэж эвдэрсэн принтер /Xerox-203A /, МГМ компьютерийн дэлгэцийг фонд руу ачуулсан.
- ✓ 2016 оны Орон нутгийн өмчийн тооллогыг ажлын хэсэг гарган зохион байгуулж ажиллан тогтмол хэвлэлийг данслах, Орос номын фондыг тоолох, тогтмол хэвлэлийн дансыг наах ажлуудыг хийж, тайлан гаргаж Аймгийн Төрийн өмчийн газарт хүргүүлэв.
- ✓ Салбар номын сангийн урсгал засварын ажлыг хийж дуусгалаа.

2016 онд үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд 7 зүйл дээр 20 асуудал төлөвлөснөөс 20 асуудал бүрэн биелж, төлөвлөгөөний биелэлт 100 хувьтай, төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй 4 ажлыг шинээр нэмж хийсэн амжилтаар бүтэн жилийн ажлаа дүгнэлээ.

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ХҮҮХДИЙН НОМЫН ОРДНЫ 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

ЗОРИЛГО: Хүүхэд бүр үйлчлүүлэгч, уншигч байх;

ЗОРИЛТ: Номын сангийн уншлага үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, төрөлжсөн танхимын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх;

ҮНДЭСЛЭЛ: Хүүхдийн Номын Ордон /цаашид ХНО гэх/ нь Монгол улсад хэрэгжиж буй хууль тогтоомж, Номын сангийн үйлчилгээний стандарт хэм хэмжээ, Үндэсний хөтөлбөрүүд, аймгийн Засаг даргын 2013-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, ХНО-ны 2013-2017 онд хөгжүүлэх хэтийн болон жилийн ажлын төлөвлөгөө, бусад холбогдох дүрэм, журмыг мөрдлөгө болгон аймгийн хэмжээнд хүүхэд багачууд, оюутан залуус, насанд хүргэгчдэд номын сангийн уншлага үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх, номтой нөхөрлөх хөдөлгөөнийг өрнүүлэн тэлэх, бие дааж сурч боловсрох, хөгжихөд нь үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллаж ирлээ.

ТАЙЛАНГИЙН БҮТЭЦ:

Нэг: Хүүхдийн номын ордны стратеги зорилтыг хангахад чиглэгдсэн ажил үйлчилгээ

- ✓ Үйл ажиллагааны төлөвлөлт, тайлан мэдээ гаргах талаар
- ✓ Мэдлэг чадвараа дээшлүүлэх талаар:
- ✓ Хэвлэл мэдээлэл, сурталчилгааны талаар:

Хоёр: Хүүхдийн номын ордны үндсэн ажил, үйлчилгээ

- ✓ Үндсэн үйл ажиллагаа
- ✓ СОТ ажлууд
- ✓ Фонд каталогийн талаар
- ✓ Номзүйн ажлын талаар
- ✓ “Ном” хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн ажлууд

Гурав: санхүүгийн үйл ажиллагааны талаар:

Дөрөв. Аж ахуйн үйл ажиллагааны талаар

Тав : Олон нийтийг хамарсан үйл ажиллагааны талаар:

Зургаа: Тулгамдаж буй асуудал:

Долоо: Дүгнэлт

НЭГ: ХҮҮХДИЙН НОМЫН ОРДНЫ СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД **ЧИГЛЭСЭН АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

1.1. Үйл ажиллагааны төлөвлөлт, тайлан мэдээ гаргах талаар:

- ✓ Төсвийн ерөнхий менежертэй үр дүнгийн гэрээ байгуулж, жил, сарын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, нэгж ажилтны жилийн ажлын төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаа. Тайлангийн хугацаанд:

- ❖ Үр дүнгийн гэрээ 1
- ❖ Жилийн төлөвлөгөө 1
- ❖ Сар тутмын төлөвлөгөө 12
- ❖ Нэгж ажилтны төлөвлөгөө 14
- ❖ Хөдөлмөрийн гэрээ 16
- ❖ Бусад төлөвлөгөөг боловсруулан баталгаажуулж

Мөн

- ❖ СУ 3, СУ 10, СУ 15 маягтаар гаргах тайлан 1 удаа
 - ❖ 2015 оны жилийн ажлын тайлан 1 удаа
 - ❖ 2016 оны сар тутмын тайланг 12 удаа
 - ❖ 7 хоног тутмын мэдээг 48 удаа
 - ❖ Ирэх оны төсвийн төсөл 1 удаа тус тус БСГ-т
 - ❖ Нийгмийн даатгалын хэлтэст 12 ,
 - ❖ Татварын албанд 4 удаа
 - ❖ Бусад үйл ажиллагааны тайлан мэдээг тухай бүр гаргаж холбогдох газруудад хүргүүлж хоцрогдолт чирэгдэл гаргалгүй ажилласан.
- ✓ Мэргэжлийн хяналтын газраас зохион байгуулсан Зөвлөн туслах үйлчилгээний хөтөлбөрт хамрагдаж мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө авлаа.
 - ✓ Уншигчдын карт нээлгэх журмыг шинэчлэн боловсруулж баталгаажуулав. Үүний үр дүнд анги нийтээрээ хөнгөлөлттэй үнээр карт нээлгэх нь ихэссэн. Номын сангийн нийт уншигчдын 16 хувь нь хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр уншигчдын карт нээлгэж үйлчлүүлсэн мэдээтэй байна.
 - ✓ Хамтын гэрээ, байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журмын хүчинтэй хугацаа дуусгавар болсныг дахин боловсруулж, нийт ажиллагсдаар хэлэлцүүлэн орон нутгийн ЗДТГ-аар баталгаажуулав. Нийт ажиллагсдын өмнөх оны гүйцэтгэсэн ажлын тайланг хэлэлцэн үр дүнг тооцон 2016 оны хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан ажилласан.

1.2. Мэдлэг чадвараа дээшлүүлэх талаар:

- 1.2.1. Ажил үйлчилгээг мэргэжлийн түвшинд хүргэх, мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангах зорилгоор номын санчдыг ажиллахын зэрэгцээ сурах бололцоог олгосны үр дүнд С.Оюунцэцэг СУИС-ийн номын санч-мэдээллийн ажилтны дээд мэргэжлийн онлайн сургуульд сурч төгслөө.
- 1.2.2. 2016.11.04-нд Үндэсний номын сангийн мэдээлэл арга зүйн төвийн эрдэм шинжилгээний ажилтан Д.Энхтунгалаг, ахлах арга зүйч Г.Баяртуяа нар Дархан-Уул аймгийн Их дээд болон ЕБС-ийн номын санчдын дунд сургалт зохион байгуулав. Уг сургалтад “Орчин үеийн номын сангийн өнөөгийн хөгжил”, “Номын сан, номзүйн ангилал”, “Номын сангийн програм” зэрэг сэдвүүдээр хичээл

- сургалтад хамрагдлаа. Тус сургалтад номын санч Т.Цэрэннадмид, Г.Гэрэл, О.Даваасүрэн нар хамрагдаж шинэ мэдлэг олж авав.
- 1.2.3. 2016.11.09-нд БСГ- аас зохион байгуулсан “Соёл урлагийн салбарын бодлого, өнөөгийн чиг хандлага, техник технологийн шинэчлэл” сургалт семинарт Номын санч Г.Гэрэл, нярав-бичээч Х.Ариухан, ахлах номын санч Т.Цэрэннадмид нар оролцлоо.
- 1.2.4. 2016.11.07-17 ны хооронд Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын алба, аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас Төрийн албан хаагчдын мэргэшил, мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор зохион байгуулагдсан сургалтад захирал Л.Мөнхбаатар, номын санч Т.Цэрэннадмид, бичээч, бичиг хэргийн ажилтан Х.Ариухан нар оролцож мэдээ мэдээлэл, мэдлэг хуримтлуулж авлаа.
- 1.2.5. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2012 оны 8 дугаар сарын 24-ны 158 дугаар зарлигийн дагуу 2016.09.16-17-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хот-Төв талбай дээр зохион байгуулагдсан 5 дахь удаагийн “Үндэсний номын баяр”-ын арга хэмжээнд оролцож, ХНО-ны үйл ажиллагааны тухай гэрэл зургийн үзэсгэлэн гаргаж, олон нийтэд сурталчлав. Мөн Захирал Л.Мөнхбаатар, ахлах номын санч Т.Цэрэннадмид, номын санч мэдээллийн ажилтан Н.Ганзориг нар БСШУСЯ-наас зохион байгуулсан “Хүүхдийн уншлагын чиг хандлага” сургалт семинарт оролцож, хэлэлцүүлэгт зориулан “Номын санг сургууль, цэцэрлэг, багш, эцэг эхэд ойртуулах нь” сэдэвт илтгэл хэлэлцүүлэгт санал бодлоо солилцлоо. Уг илтгэлийг ХНО-ны нийт ажиллагсдын хурал дээр танилцуулж саналыг тусгав.
- 1.2.6. Ажлын байранд өөрийгөө тасралтгүй хөгжүүлэх зорилгоор дотоод нөөц бололцоог ашиглан ажиллагсдын дунд Монгол бичгийг анхан дунд шатны мэдэгдэхүүн олгох сургалтыг Монгол-хэл, бичгийн танхимын номын санч-мэдээллийн ажилтан О.Даваасүрэн, Англи хэлний анхан дунд шатны мэдлэг олгох сургалтын Англи хэлний танхимын номын санч-мэдээллийн ажилтан Н.Энхчимэг, бичиг баримт боловсруулах арга зүйг захирал Л.Мөнхбаатар, хэрэглээний программ болон Фотошоп програм дээр ажиллах чадварыг цахим ном-мэдээллийн танхимын номын сан Н.Ганзориг нар зохион байгуулж ажилласны үр дүнд тодорхой хэмжээний мэдэгдэхүүн, чадвартай болсон.
- 1.2.7. Монгол хэл, бичиг, уран зохиолын уншлага үйлчилгээний танхимын номын санч – Мэдээллийн ажилтан О.Даваасүрэн “Журамласан үгийн хэрэглээ” сэдэвт мэдээлэл, Англи хэлний уншлага үйлчилгээний танхимын номын санч – мэдээллийн ажилтан Н.Энхчимэг Америкийн боловсрол мэдээллийн танхимын тухай товч мэдээлэл бэлтгэж, нийт ажиллагсдад танилцуулав.
- 1.2.8. Монгол хэл, бичгийн уншлага үйлчилгээний номын санч О.Даваасүрэн, Англи хэлний уншлага үйлчилгээний номын санч Н.Энхчимэг, математикийн уншлага үйлчилгээний номын санч Л.Баттулга нар БСГ-ын харьяалагдах заах аргын нэгдийн ажилд тус бүр 1-3 удаа оролцож, шинэ мэдлэг, мэдээлэл авч, ажил үйлчилгээндээ тусган хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.
- 1.2.9. Төрөлх хотдоо эх хэлний зөв бичлэгийн хэрэглээг төлөвшүүлэх зорилгоор хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах “Эх хэлний хэрэглээ- хотын соёл” сургалт семинар монгол хэлний зөв бичгийн дүрмийн толь гарахтай уялдан хойшлогдсон.

1.3. Хэвлэл мэдээлэл, сурталчилгааны талаар:

1.3.1. Олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр:

- ✓ Цаг үеийн холбогдолтой мэдээ, мэдээлэл, шинэ номын мэдээлэл, СОТА-ын мэдээлэл, шилдэг уншигч, хамгийн эрэлттэй номууд зэргийг өөрийн Facebook <https://www.facebook.com/Nomiin.ordon/?fref=ts> хуудаснаа 178 удаа байршуулж байсан.
- ✓ DBS, LKHA телевизэд үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл, сурвалжилга 4 удаа өгөв.
- ✓ 11-р сард Номын санч мэдээллийн ажилтан Н.Ганзориг Лха телевизийн “Тэнгэрлэг өглөө” нэвтрүүлэгт өглөөний зочноор оролцож, ХНО-ны үйл ажиллагааны талаар танилцууланярилцлага өгөв.

1.3.2. Үзэсгэлэн танилцуулгын ажлаар:

- ✓ 2016.09.18-нд “Дархан-50” цогцолборт жил бүр уламжлал болон зохион байгуулагддаг “Нээлттэй хаалганы өдөрлөгт” оролцож, ХНО-ны үйл ажиллагааны тухай гэрэл зургийн үзэсгэлэн, 2016-2017 оны хичээлийн жилд хэрэглэгдэх сурах бичгээр номын үзэсгэлэн тус тус гаргаж, үйл ажиллагаанд оролцож буй хүүхдүүдийн дунд асуулт хариултын тэмцээн, номын тухай “Онч мэргэн бичвэр”-ийн уралдаан зэргийг зохион байгуулж, 63 хүүхдэд үнэгүй карт нээж, номын тэмдэглэл хөтлөх талаар зөвлөгөө өгч ажиллаа.
- ✓ Нийгмийн хандлага, байгууллагын бодлого чиглэлд нийцүүлэн ХНО-ны Алсын хараа, зорилго, зорилтыг боловсруулан шинэ үзэл баримтлалыг тусган ажиллагсдад танилцуулан хэлэлцүүлж мөрдөж ажиллахаар шийдвэрлэв.
- ✓ Танхим бүр өөрийн үйл ажиллагааны чиглэл, холбогдох мэдээлэл бүхий зурагт хуудас бэлтгэн өөрийн танхимын үүдэнд байршуулж, авч болох мэдээлэл, ашиглаж болох ном хэвлэлийн товч мэдээлэл бүхий “Хөтөч” танилцуулга бэлтгэн ашиглаж хэвшлээ.
- ✓ Дархан сумын Засаг даргын захирамжаар шинэчлэн баталсан /2016/ ажиллах цагийн хуваарийг мөрдлөгө болгон үйл ажиллагаагаа явуулж нийтэд нээлттэй мэдээлсэн.

ХОЁР: ХҮҮХДИЙН НОМЫН ОРДНЫ ҮНДСЭН АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2.1. Үндсэн үйл ажиллагааны талаар:

Номын сангийн орчны нөхцөл, үйл ажиллагаанд тавих шаардлага MNS 57425:2007 стандартын аймаг, дүүргийн номын сангийн жишгээр уншигч, ирц, ном олголтыг төлөвлөдөг. Манай ордонд 2016онд **3351** уншигч бүртгэгдэж, давхардсан тоогоор **51411**удаа ирж, **85392** ширхэг ном хэвлэл ашиглаж, мэдээлэл авсан нь өнгөрсөн жилийн мөн үеийнхтэй харьцуулахадуншигч**25,5%**, ирц **6,8%**, ном олголт **9,9%**-иар тус тус өсч,

Дархан-Уул аймагт сурч байгаа ЕБС-ийн нийт /18998/ суралцагчдын **17.6%** нь уншлага үйлчилгээнд хамрагдсан үзүүлэлттэй байгаа юм.

Өөрийн орлогын төлөвлөгөө – **2.500.000₮** Биелэлт **-3.111.300₮** Хувь **124.4%**

**2016оны уншлага үйлчилгээний тоон үзүүлэлт
/эхний 11 сарын байдлаар/**

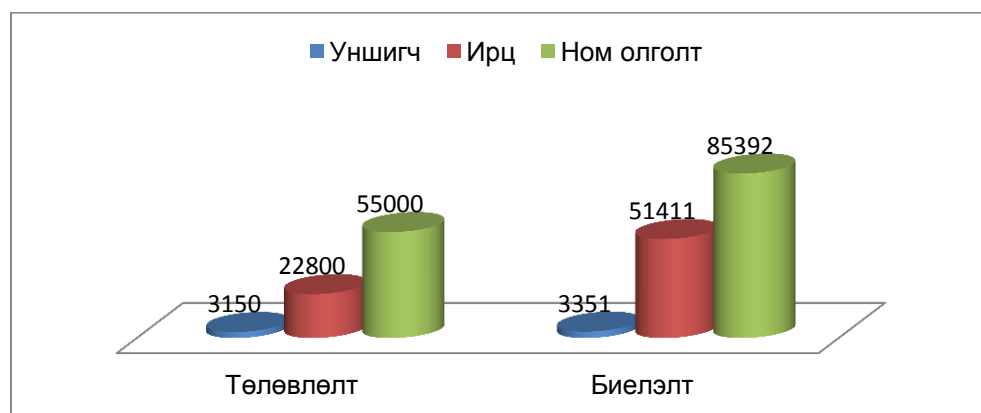
Хүснэгт №1

Төрөлжсөнтэнхим		Байнгынуншигч	Ирэгсэд	Олгосонном
1.	Номынсан	2928	18245	30691
2.	Салбар номын сан	423	8037	11307
3.	Төрөлжсөнтэнхим	3901	25129	43394
Үүнээс:	Байгалийнухаан	904	5233	7778
	Гадаадхэл	765	3138	6712
	Гэр бүлийн танхим	15	1277	5621
	Цахимном-мэдээлэл	1550	11100	16782
	Эххэл-уранзохиолын	667	4381	6501
Нийт		3351	51411	85392

Тайлбар: Төрөлжсөн танхимын уншигч нь ХНО-ы бүртгэлтэй уншигч болно.

2016 оны тоон үзүүлэлт

/график №1/

Урьд оны мөн үетэй харьцуулсан хүснэгт

Хүснэгт №2

Үндсэн үзүүлэлт	2015 оны байдлаар	2016 онд	Үзүүлэлт
Уншигч	3023	3351	+10.8%
Ирц	48110	51411	+6.8%
Ном олголт	77643	85392	+9.9%

График №2

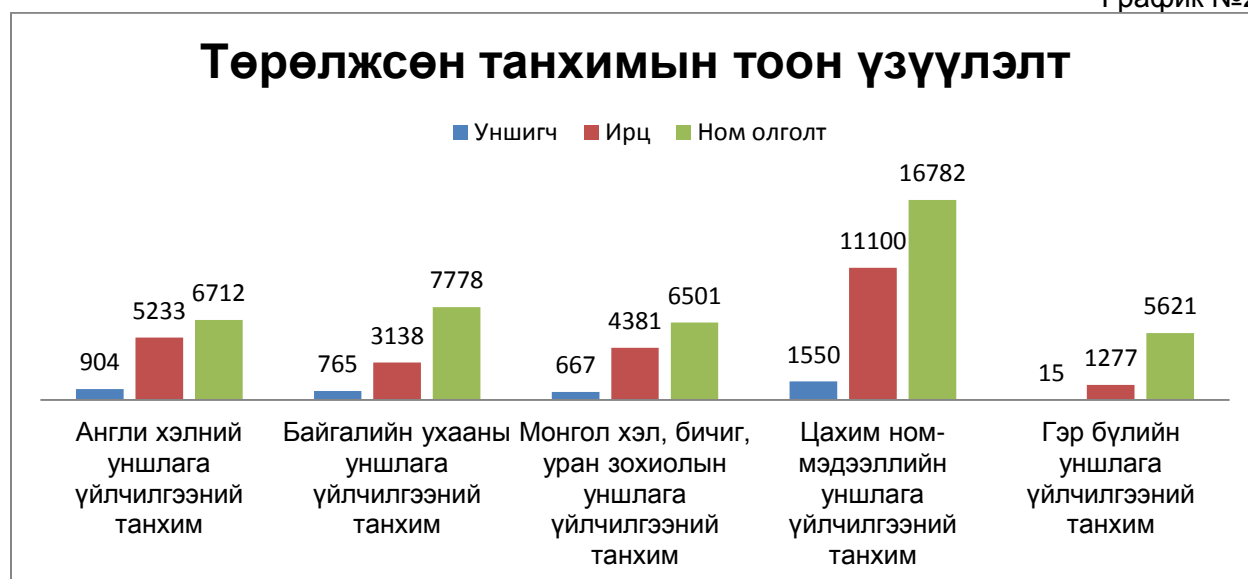

График №3

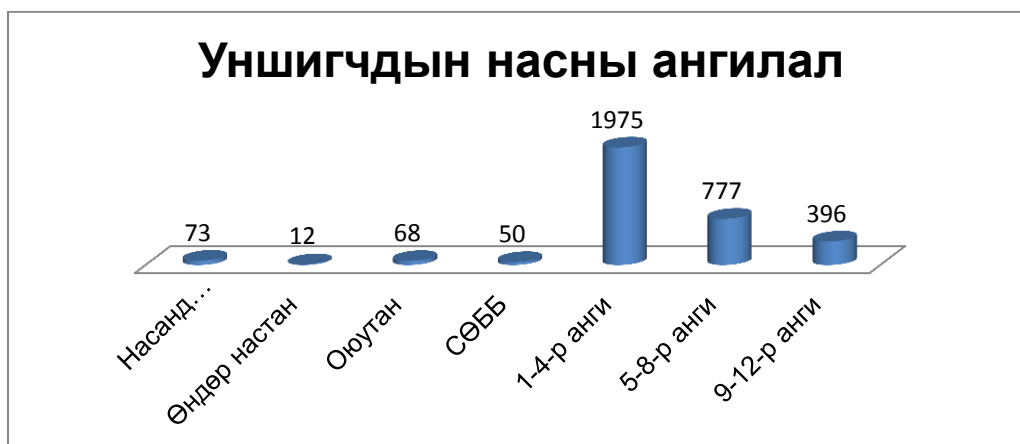

График № 4

2.2.1. БСШУ-ны сайдын 441-р тушаалын дагуу номын санд хөтлөгдөх анхан шатны 17 нэр төрлийн бүртгэл маягтууд стандартын дагуу хөтлөгдөж байна. Үүний дүнд номын сангийн үйл ажиллагааны тоон мэдээ бодитой, цаг алдалгүй гарч байгаа.

2.2.2. Хүүхэд гэр бүлийн хөгжлийн хэлтэстэй хамтран “Зулзагын зуслан”-д амрагч хүүхдүүдэд болон зуслангийн орчинд нүүдлийн номын сан ажиллуулах гэрээ байгуулж, ажлын удирдамж, төлөвлөгөө боловсруулан баталгаажуулж, 2016-оны 6-р сарын 13-оос 6-р сарын 27-ыг хүртэл 14 хоног 1-2-р ээлжинд нүүдлийн номын сан ажиллуулаа. Энэ хугацаанд шинээр 49-н хүүхдэд карт нээж 306 ирэгсдэд 695-н ном олгож уншуулсан байна. Мөн хүүхдийг номтой нөхөрлүүлэх, ном унших сэдлийг төрүүлэх, урамшуулах, өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааг таниулах зорилгоор соёл олон түмний ажлыг ээлж болгонд зуслангийн бүлгийн багш нартай хамтран амрагч хүүхдүүдийн дунд зохион явууллаа. Үүнд:

- ✓ Тэргүүний уншигч шалгаруулах
- ✓ Асуулт хариултын тэмцээн
- ✓ Чанга шивнээ”/Дунд ангийхан оролцов/
- ✓ Оюун цэнгээх бодлого
- ✓ “Зуслан минь баяртай “ шүлгийн уралдаан
- ✓ Нүүдлийн номын сангийн хамгийн эрэлттэй номоор “Бумбардай цуврал, Хүүхдийн нэвтэрхий толиуд, комик цувралууд байлаа.

2.2.3. “Ном” хөтөлбөрийн хүрээнд Дархан-Уул аймгийн Хүүхдийн номын ордноос “Бид ирлээ-2016” ном уншлага аяныг ЕБС-ийн ОИЦ бага сургууль дээр нь 2016 оны 3-р сарын 15-17 ны өдрүүдэд зохион байгууллаа. Тус сургуулийн лекцийн танхимд 2-5 ангийн 38 бүлгийн 1100 гаруй сурагчид 2284 номоор нийтийн уншлага зохион байгууллаа. Уншлага үйлчилгээнд хүүхдийн сэтгэхүйд тохирсон танин мэдэхүйн, IQ хөнгөн бодлогын ном, үлгэр, туульс, чингис комик, дууны номуудыг маш их сонирхон уншиж байлаа. Багш ажилчид, эцэг эхчүүдийн зүгээс талархан хүлээж авч байсан.

- ✓ Мөн “Бид ирлээ-2016” арга хэмжээний хүрээнд ОИЦ сургууль дээр 2016 оны 11-р сарын 15,16-ны өдрүүдэд хэл шинжлэлийн “Оргил” тэнхимийн ахлагч МХУЗ багш

Г.Бурмаатай хамтран “Номтой өдрүүд” уншлага зохион байгууллаа. Тус сургуулийн урлаг зааланд 31 ангийн 1312 сурагчдад 2806 номоор нийтийн уншлага зохион байгуулж, тус сургуулийн дунд, ахлах ангийн сурагчдын 30 орчим хувийг хамрууллаа. Уншлагын хүрээнд 175 сурагчдад хөнгөлөлттэй үнээр уншигчийн карт нээж, “Чанга шивнээ” хөгжөөнт тэмцээн явуулж түрүүлсэн сурагчдад дурсамж хадгалуулав.

✓ **Зөөврийн номын сан: / 14 удаа, 497 боть ном/**

- ❖ “Энэрэл” цогцолбор сургуульд 3 удаа, нийт 84 боть номоор
- ❖ 5,10,4,7-р цэцэрлэгт тус бүр 2 удаа 196 боть номоор
- ❖ ОИЦ-ын бага ангиудад нийт 7 удаа 161 боть номоор
- ❖ Од цогцолборын 5-р ангид 2 удаа 56 боть номоор тус тус зөөврийн номын сангаар ном олгож үйлчилсэн.

✓ **Гэрээр нийт 57 уншигчид 111 боть номоор үйлчилсэн байна.**

2.2.4. Уншлага үйлчилгээ, гар ажиллагааг хөнгөвчлөх, уншигчдын чөлөөт сонголтыг дээдэлсэн “Цахим номын сан” төслийг бичиж ССАЖЯ, Аймгийн “Ном” хөтөлбөрт хандсан боловч дэмжлэг аваагүй. “Цахим номын сан” төслийг Аймгийн Засаг даргын 2013-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгасан ч эдийн засгийн хүндрэлээс болж хэрэгжээгүй. Номын сангийн зүгээс цахимжуулах бэлтгэл ажлыг бүрэн хангасан. Одоо шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн нийлүүлэлт дутуу байгаа юм. “Цахим номын сан” төслийг Аймгийн Засаг даргын 2017-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт дахин тусгасан.

2.2.5. Уншигч хэрэглэгчдийн эрэлт хэрэгцээг хангах, мэдээ мэдээллийг тэгш хүртээх зорилгоор компьютер, техник хэрэгслийн хүрэлцээ хангамжийг нэмэгдүүлэх, шинэчлэх зорилгоор 26.394.000 төгрөгийн төсөв бүхий “Цахим мэдээллийн танхим” төслийг боловсруулж, холбогдох газруудад хүргүүлсэн боловч одоогоор дэмжлэг аваагүй байна.

2.2.6. Уншигчдын олон талт асуултад эрэл хайгуул хийж, мэдээллийг ном хэвлэл, бусад эх сурвалжуудаас олж өгч барагдуулж ажилласан. Нийт 78 лавлагаанд хариу өгсөнөөс хамгийн их эрэлттэй орон нутгийн холбогдолтой лавлагаанд 24 удаа, орон орны тухай лавлагаанд 10, зохиолчдын намтар, бүтээлтэй холбоотой мэдээлэлд 9 удаа хариулт өгч ажилласан байна.

2.2.7. “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, ХНО-ны үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлан таниулах зорилгоор СӨББ-дад “Номтой өдөр” танилцах аяллыг 2016 оны 4,5,9,10,11-р саруудад зохион байгуулав. Аяллаар “Тогдгор жаалууд”, “Өсөх ирээдүй”, 22, 7, 3, 1, 15, 4, 5, 10, 23-р цэцэрлэгийн ахлах, бэлтгэл бүлгийн нийт 24 ангийн 815 хүүхэд, 66 багш, 90 эцэг эхийн хамт ХНО-д хүрэлцэн ирж, Гэр бүлийн танхимтай танилцан цахим номоор чанга уншлага хийж, танин мэдэхүйн “АХА” тэмцээн зохион байгуулж, идэвхтэй оролцсон багачуудыг эцэг эхийн хамт ХНО-д үйлчлүүлэх эрхийн бичиг дурсамжаар урамшууллаа.

2.2.8. Техник, технологийн дэвшлийг ашиглан нэг дороос олон ном унших боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор өөрсдийн боломжоор эх сурвалжуудаас түүвэрлэн 853 ном бүхий “Цахим ном” DVD-г хэвлэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. Энэ онд 57 ширхэг DVD-г нийтэд түгээсэн.

2.2.9. Хэрэглэгчдийн удаа дараагийн шаардлага, хэрэгцээг үндэслэн “СИТИ НЕТ” компанитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, шилэн кабель татаж интернетийн хурдыг нэмэгдүүлсэн.

2.2.10. Салбар номын сан байрлаж буй 4-р сургуулийн барилга нь ашиглалтын хугацаа дуусч нураах шаардлагатай гэсэн дүгнэлттэй байгаа учраас үргүй зардал гаргахаас сэргийлэн салбар номын санд интернетийн шугам оруулах ажил хойшлогдсон.

2.3. СОТ Ажлын талаар:

Сурагчдын ном унших хандлагыг дэмжих, уншигч номын сангийн харилцаа холбоог ойртуулах зорилгоор зохион байгуулдаг Соёл олон түмний ажлыг “Зөв монгол хүүхэд” үндэсний дэд хөтөлбөр болох “Ном”, “Авьяас” хөтөлбөрийн хүрээнд төлөвлөж, олон нийтийг хамарсан 12 ажил төлөвлөснөөс 13 ажил/ 108.3% / хийж гүйцэтгэн 9870 гаруй хүнийг хамруулсан байна.

2.3.1. НОМЫН ҮЗЭСГЭЛЭН:

Фондын номыг сурталчлах, тэмдэглэлт өдөр, баяр ёслол, зохион байгуулагдаж буй арга хэмжээнүүдэд зориулан сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг тогтмол гаргав. Үүнд:

1. Монголын уламжлалт цагаан сарын баярт 15 боть ном.
2. Эмэгтэйчүүдийн баярт 12 боть ном
3. Инээдмийн өдөрт зориулж 10 боть ном
4. Олон улсын хүүхдийн номын өдөрт 23 боть ном.
5. Шинээр ирсэн 20 боть ном
6. Зэвсэгт хүчний 95-н жилийн ойд 11 боть ном
7. Дэлхийн хүүхдийн номыг өдөр 51 боть ном
8. Үндэсний номын өдөрт 28 боть ном
9. Шинээр ирсэн 125 боть ном
10. Эх үрсийн баярт зориулж 23 боть ном
11. Нээлттэй хаалганы өдрөөр 69 боть ном
12. Д Нацагдоржийн мэндэлсний 110-н жилийн ойд 12 боть ном.

Нийт 399 ш номоор үзэсгэлэн гаргасан байна.

Эдгээр номын үзэсгэлэнг давхардсан тоогоор 918 уншигч үзэж сонирхсон. Энэхүү арга хэмжээний үр дүнд сан хөмрөгийн номыг олон нийтэд сурталчилж, номын эргэлт сайжирснаар ном олголт 20%-иар нэмэгдсэн байна.

Шинээр ирсэн номуудыг цаг тухайд нь шилэн хоргонд үзэсгэлэн гаргах, Facebook хуудсанд байршуулах, шинэ номын тойм яриа хийх аргаар сурталчилсан.

2.3.2. ЧАНГА УНШЛАГА, ТОЙМ ЯРИА:

- ✓ Гэр бүлийн уншлага үйлчилгээний танхимаар үйлчлүүлж буй цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд цахим номоос “Амьдтын зулзага” танин мэдэхүйн зурагт ном, мөн танхимын номуудаас сонгон авч чанга уншлагыг тухай бүр хийж хэвшсэн.
- ✓ 1,4, Энэрэл цогцолбор сургуулийн 1-р ангийн 275 хүүхдэд уншиж сурах сонирхлыг төрүүлэх зорилгоор үлгэрийн сэдэвт номуудаар чанга уншлагыг тус бүр 1-2 удаа зохион байгуулсан.
- ✓ Шинээр ирсэн номуудыг уншигчдад сурталчлах зорилгоор шинэ номын тойм яриаг тухайн танхим бүр зохион байгуулж, мэдээллийг цаг тухайд нь хүргэсэн.

2.4. ЗОХИОЛЧ УНШИГЧДЫН УУЛЗАЛТ / 5 УДАА/

- ✓ 1-р сарын 26-нд Турк сургуулийн 6,7,8-р ангийн 210 сурагчдад “Зохиолч уншигчдын уулзалт” зохион явуулав. Үүнд: Монгол Улсын Соёлын Гавьяат Зүтгэлтэн, Хүүхдийн нэрт зохиолч Жамбын Дашдондог оролцож, зохиол бүтээлээсээ уншиж, сүүлийн үед хэвлэгдсэн номуудаасаа танилцуулав
- ✓ Хүүхдийн номын ордон болон Од цогцолбор сургууль хамтран зохион байгуулсан зохиолч уншигчийн уулзалтад МЗЭ-ийн гишүүн, МУ-ын тэргүүний ажилтан, ардын авьяастан, шог хошин зохиолч Д.Мянганзам, яруу найрагч Л.Мөнхбаатар, Б.Бүжинлхам нар уригдан ирж ахлах ангийн сурагчидтай зохиол бүтээлүүдийнхээ дээжээс хуваалцлаа. Уншигч хүүхдүүдэд зориулан Хүүхдийн номын ордны сан хөмрөгөөс уулзалтад оролцож буй зохиолчдын бүтээлээр үзэсгэлэн гаргалаа. Зохиолчид маань шүлэг найргаа уншиж, дуугаа дуулж, шог хошин зураг зурж, уншигчдын асуусан асуултад хариулж уулзалтын төгсгөлд сургуулийн номын санд болон Хүүхдийн номын ордны номын санд уран бүрээлийнхээ дээжээс бэлэглэлээ. Уулзалтад: 10-р ангийн 7 бүлгийн 48 сурагч хамрагдлаа.
- ✓ “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, хүүхэд багачуудыг номтой нөхөрлүүлэх, тэднийг уран бүтээлчидтэй уулзуулж, уншигч зохиолчдын гүүр болох зорилгоор ээлжит “Зохиолч уншигчдын уулзалт”-ыг “2016 оны 03-р сарын 16-нд XVIII сургуулийн 7,8,9-р ангийн 140 сурагчдад зохион байгууллаа. Уулзалтанд МЗЭ-ийн шагналт, яруу найрагч Ш.Сүрэнхор, МЗЭ-ийн гишүүн, МУСТА хошин шог зохиолч Д.Мянганзам, МЗЭ-ийн утга зохиолын төлөө хүндэт шагналт, хүүхдийн зохиолч П.Амаржаргал нар хүрэлцэн ирж, зохиол бүтээлээсээ уншиж танилцуулан, харилцан ярилцав.
- ✓ 9-р сургуулийн 7-р ангийн сурагчдийн дунд зохиолч уншигчдын уулзалт зохион байгуулав. Уулзалтанд МЗЭ-ийн гишүүн, МУСТА, “Утга зохиолын төлөө” хүндэт шагналт, хүүхдийн зохиолч, багш П.Амаржаргал, МЗЭ-ийн гишүүн, МУСТА, хошин шог зохиолч, зураач Д.Мянганзам нар хүрэлцэн ирж, хүүхдүүдийн сонирхсон асуултанд хариулт өгч, утга зохиол сонирхогч, эхлэн бичигч багачуудад зөвлөгөө өгөн, зохиол бүтээлээсээ танилцуулан харилцан ярилцав. Уулзалтын үеэр зохиолчдын номын үзэсгэлэн гаргаж танилцуулав.
- ✓ 2016.11.28-нд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын харьяа Дархан-Уул аймаг дахь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба, Зохиолчдын “Хязгааргүй орчлон” төвтэй хамтран “Зохиолч уншигчдын уулзалт”-ыг зохион байгууллаа. Уулзалтанд МЗЭ-н шагналт зохиолч Ш.Сүрэнхор, МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч, ХНО-ны захирал Л.Мөнхбаатар, залуу яруу найрагч Б.Бүжинлхам нар оролцож зохиол хэрхэн бүтэх тухай сонирхолтой яриа өрнүүлэн, өөрсдийн уран бүтээлээсээ уншиж, мөн сонирхсон асуултанд хариуллаа. Уулзалтын үеэр Зохиолч Ш.Сүрэнхор өөрийн бүтээл болох бүрэн хэмжээний 12 боть, яруу найрагч Л.Мөнхбаатар өөрийн бүтээлүүд, мөн зохиолч уран бүтээлчдийн хандивласан 70 гаруй ном, яруу найрагч Б.Бүжинлхам өөрийн бүтээлүүдээс, нийт 99 ном хандивласан байна. Мөн хүмүүжигч яруу найрагч Очир-төмөрт дулаан хувцас хандивлав. Цаашид уг арга хэмжээг жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулахаар тохиролцлоо.

2.3.3. ШИЛДЭГ УНШИГЧ

Хүүхэд багачуудыг номтой нөхөрлүүлэх, ном унших сэдэл төрүүлэх, бусдадаа үлгэр дуурайлал болох, дэмжин урамшуулах зорилгоор Салбар номын сан, Төрөлжсөн танхимуудаас улирал тус бүр 1 уншигч, уншлагын танхимаас сар бүр 2, нийт 44 уншигч хүүхэд шалгаруулж, урамшуулан олон нийтэд сурталчлав.

2.3.4. ХАМГИЙН ИХ УНШИГДСАН НОМООР:

- ✓ Тоорын модтой охин
- ✓ Дэлхийн түүхийн 100-н суут хүн
- ✓ Бумбардай 1, 2, 3, 4, 5, боть
- ✓ Д Пүрэвдорж “Бор гэрийн богд”
- ✓ Пүүх нуугдаж тоглосон нь
- ✓ Сайн үлэг гүрвэл
- ✓ Алтантүлхүүр хүүгийн адал явдал
- ✓ Оливер Твист
- ✓ Илиадын домог.
- ✓ Гиннесийн дэлхийн амжилтууд
- ✓ Дэлхийн сонгодог зохиолуудын зурагт номууд /Цувралууд/ шалгарсан байна.

2.3.5. “УРГАЛЧ САНАА-УРАН БОДОЛТ” УРАЛДААН:

Дархан –Уул аймгийн ХНО-оос жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг өгүүлбэртэй бодлого бодох “Ургалч санаа-Уран бодолт” уралдааныг сурагчдын математик сэтгэлгээг хөгжүүлэн бие дааж өгүүлбэртэй бодлого бодох ур чадварыг дээшлүүлэх, ном зохиолтой нөхөрлүүлэх зорилгоор ЕБС-ийн 4,5-р ангийн сурагчдын дунд 2016 оны 04-р сарын 23-д зохион явууллаа. Уралдаанд 4, 5-р ангийн нийт 152 хүүхэд оролцож, оюун ухаанаа сорив. Үүнээс:

4-р ангийн сурагчдаас:

- ❖ ОИЦ-ын Б.Сумьяабазар тэргүүлж,
- ❖ удаах байранд Монгол-Оюу сургуулийн А.Номундалай,
- ❖ гуравдугаар байранд ОИЦ-ын А.Ариунгэрэл нар шалгарч,
- ❖ тусгай байранд ОИЦ-ын О.Ганжигүүр орсон байна.

5-р ангийн сурагчдаас:

- ❖ 19-р сургуулийн Г.Болорцоож тэргүүлж,
- ❖ удаах байранд ОИЦ-ын Б.Нандин-Эрдэнэ,
- ❖ гуравдугаар байранд ОИЦ-ын М.Тэмүүжин нар шалгарч,
- ❖ тусгай байранд Монгол-Оюу сургуулийн Б.Билгүүнтамир орж,

тус бүр өргөмжлөл, медаль, мөнгөн шагналаар шагнагдлаа.Уралдаанд өгсөн бодлогын бодолтуудыг оноогоор дүгнэж, онооны дундаж үзүүлэлтээр байр эзлүүлсэн ба ижил оноо авсан сурагчдын материалын зөв цэгцтэй бичилт, сэтгэлгээний чадвар, бодолтын логик уялдаа холбоог гаргасан байдлыг харгалзаж шалгаруулсан.

2.3.6. “УРАН СЭТГЭГЧИД” УРАЛДААН:

2016.11.26-нд Математикийн уншлага үйлчилгээний танхимаас ЕБС-ийн сурагчдын математик сэтгэлгээг хөгжүүлэх, сэтгэх ур чадварыг дээшлүүлэх, номтой нөхөрлүүлэх, ХНО-ны үйл ажиллагааг танилцуулах зорилгоор 6-8-р ангийн сурагчдийн дунд “Уран сэтгэгчид” уралдааныг 2 дахь жилдээ зохион байгууллаа. Уралдаанд нийт 193 сурагч оролцож 6-р ангийн сурагчдаас:

- ❖ Тэргүүн байранд 16-р сургуулийн 6а ангийн сурагч Т.Гандиймаа,
- ❖ Дэд байранд ОИЦ сургуулийн 6-1 ангийн сурагч Б.Төрхүү,
- ❖ Гуравдугаар байранд 22- сургуулийн 6а ангийн сурагч Ц.Цэгц,
- ❖ Тусгай байранд 22-р сургуулийн 6а ангийн сурагч Д.Билгүүн;

7-р ангийн сурагчдаас

- ❖ Тэргүүн байранд 22-р сургуулийн 7а ангийн сурагч Б.Мөнгөнбагана,
- ❖ Дэд байранд 21-р сургуулийн 7а ангийн сурагч Л.Энхжаргал,
- ❖ Гуравдугаар байранд 21-р сургуулийн 7а ангийн сурагч Э.Санчир,
- ❖ Тусгай байранд Турк сургуулийн 7а ангийн сурагч У.Анхбаяр;

8-р ангийн сурагчдаас

- ❖ тэргүүн байранд Турк сургуулийн 8б ангийн сурагч Э.Түвдэнгарав,
- ❖ дэд байранд 16-р сургуулийн 8в ангийн сурагч Номин,
- ❖ гуравдугаар байранд ОИЦ сургуулийн 8-2 ангийн сурагч Б.Баттөр,
- ❖ тусгай байранд ОИЦ сургуулийн 8-1 ангийн сурагч Э.Анхбаяр нар тус тус шалгарч бусдыгаа манлайллаа.

Мөн сургуулийнхаа сурагчдыг олноор нь хамруулж хамтран ажилласан Жигүүр цогцолбор, ОИЦ, 15-р сургуулийн математикийн заах аргийн нэгдийн хамт олонд талархал дэвшүүлж дурсамж хадгалуулав.

2.3.7. “ҮНДЭСНИЙ БИЧИГ ҮСГИЙН БАЯР”:

Зорилго: Жил бүр уламжлал болгон тэмдэглэдэг “ДЭЛХИЙН НОМЫН ӨДӨР”-ийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах, “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын өдрийг олон нийтэд сурталчлан таниулах, зохиолч уншигчдын амьд холбоог бий болгох;

“Дэлхийн номын өдөр”, “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх үйл ажиллагаа 2016.05.07-ны бямба гарагт “Эрүүл-Оюунлаг Дарханчууд” уриан дор Залуучууд театрт зохион байгуулагдлаа. Арга хэмжээг:

- ❖ Аймгийн Төв номын сан,
- ❖ Хүүхдийн номын ордон,
- ❖ Номын ундраа дэлгүүр хамтран зохион байгуулж:
- ❖ Зохиолч уншигчдын уулзалт /УБхотоос ирсэн зохиолч, уран бүтээлчдийн баг/
- ❖ “Гайхамшигт монгол бичиг” бүтээлийн үзэсгэлэн /Ж.Эрхэмсайхан/
- ❖ “Бидний монгол бичиг” сэдэвт номын үзэсгэлэн /Төв номын сан/
- ❖ Зохиолч, уран бүтээлчдийн номын үзэсгэлэн /Төв номын сан/
- ❖ Номтой сугалаа /Төв номын сан/
- ❖ “Үндэсний бичиг үсэг минь” сэдэвт номын үзэсгэлэн /73 боть номоор/ /ХНО/
- ❖ 30-50%-ийн хямдралтай зохиолчдын гарын үсэгтэй номын худалдаа /УБхотоос ирсэн зохиолч, уран бүтээлчдийн баг/

- ❖ 20%-ийн хямдралтай номын худалдаа /Номын ундраа/
- ❖ “Хүмүн бичиг” сонины үзэсгэлэн /Ахмад уншигч Г.Дамчаа
- ❖ Ном соёлыг дээдлэгч, номонд шимтэн дурлагч хамт олон байгууллага, хувь хүмүүсийг шагнаж урамшуулах зэрэг арга хэмжээнүүдийг зохион байгууллаа.

Энэ жилийн “Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдөр”-ийн үйл ажиллагаа Дархан –Уул аймгийн ЗДТГ-аас зохион байгуулсан бүх нийтийн гүйлтийн арга хэмжээтэй уялдан “Эрүүл– Оюунлаг Дарханчууд” уриан дор зохион байгуулагдаж олон нийтийг хамарч чадсанаараа онцлог боллоо.

2.3.8. ҮНДЭСНИЙ НОМЫН БАЯР:

Дархан-уул аймгийн 55 жилийн ой, МУ-ын ерөнхийлөгчийн 2012 оны 158 тоот “Үндэсний номын баяр”-ыг тэмдэглэх зарлигийн дагуу уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Номын баяр”-ын хүрээнд “Номын чуулган” хүндэтгэлийн жагсаалыг аймгийн Боловсрол Соёл Урлагийн газар, Хүүхдийн номын ордон, Төв номын сан хамтран зохион байгууллаа. Номын баатруудыг амилуулсан “Номын чуулган” хүндэтгэлийн жагсаалд Дархан-Уул аймгийн ЕБ-ын 13 сургууль, 18 цэцэрлэгийн багш сурагчид, эцэг эхийн төлөөллүүд нийлсэн 1500 гаруй хүн оролцсон бөгөөд үлгэр ном зохиолын баатруудын мэндчилгээ, хаан хатдын чуулган, зохиолын дүрүүд амилсан нь, авто жагсаал гэсэн төрлүүдээр явагдсан юм.

Тус Номын чуулган хүндэтгэлийн жагсаалд Хүүхдийн номын Ордон Их Монгол улсын алтан ургийн хүмүн Цогтхунтайжийн дүрээр оролцож, уран уншлага толилуулж уншигч олондоо бэлэг барилаа. Зохиолын дүрийг машинд анх зурснаараа шинэлэг байв.

2.3.9. “ ТЭРГҮҮНИЙ УНШИГЧ- Д. НАЦАГДОРЖ ТЭМДЭГТЭН”

Хүүхэд, өсвөр үеийнхнийг номтой нөхөрлүүлэх, номын орчинг илүү өргөн хүрээнд хөхиүлэн дэмжих, хөгжүүлэх зорилгоор Боловсрол, Соёл, Шинжлэх Ухааны сайдын 2006 оны 6 сарын 18-ны өдрийн 211 тоот тушаалаар батлагдсан “ ТЭРГҮҮНИЙ УНШИГЧ- Д. НАЦАГДОРЖ ТЭМДЭГТЭН” шалгаруулах журмын дагуу 8-18 насны хүүхдүүдээс “ Тэргүүний уншигч- Д. Нацагдорж тэмдэгтэн”-ний болзол хангасан сурагчдын шагналыг их зохиолчийн мэндэлсэн өдрийг тохиолдуулан жил бүр шагнаж урамшуулдаг. Энэхүү шагнал нь их зохиолч Д.Нацагдоржийн дүр бүхий тэмдэг үнэмлэх байдаг билээ.

Нийт 10 сургуулиас 61 сурагчийн бүтээлийн сан, тодорхойлолтын хамт ирсэнээс болзол хангасан 25 сурагч, 4 ангийг шагнаж урамшууллаа. Үүнд :

- ❖ Анги - 4
- ❖ Бага насанд /8-12 нас / -15,
- ❖ Өсвөр насанд/13-18 нас/ - 10 хүүхэд болзол хангаж, тэмдэг үнэмлэхээ гардан авлаа.

Шалгарсан анги:

1. Монгол Оюу сургуулийн Б.Цасчихэр багштай 5а анги
2. Од цогцолбор сургуулийн Л.Мөнхцэцэг багштай 3-6 анги
3. 4-р сургуулийн Г.Улаангуа багштай 4в анги
4. 9-р сургуулийн Б.Золжаргал багштай 9а анги

Мөн Боловсрол, Соёл, Шинжлэх ухаан, спортын яам, Хүүхдийн төв номын сангаас хамтран зохион байгуулсан “Миний төрсөн нутаг Монголын сайхан орон” гар зургийн

уралдаанд Дархан –Уул аймгийн ЕБС- ийн 7 сургуулийн 35 сурагчийн бүтээл ирүүлсэн байна. Үүнд:

- ❖ 1-2-р ангийн сурагчдаас ОИЦ сургуулийн 2-3 ангийн сурагч Б.Намуунзаяа,
- ❖ 3-5-р ангийн сурагчдаас 15-р сургуулийн 4е ангийн сурагч Б.Батгэрэл,
- ❖ Од цогцолбор сургуулийн 5-5 ангийн сурагч Н.Мичидмаа
- ❖ 6-8-р ангийн сурагчдаас “Од” цогцолбор сургуулийн 8г ангийн сурагч Болд-Эрдэнийн Хишигмаа
- ❖ 11-12-р ангийн сурагчдаас 4-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Б.Лхамсүрэн нарын бүтээл шалгарч, бүтээлийг УБ хотын Хүүхдийн номын сангаас “Тэргүүний уншигч-Д.Нацагдорж” тэмдэгтэн шагналаар шагнагдлаа.

2.3.10. “НАЙРГИЙН ДААГА” ОНЫ ШИЛДЭГ ШҮЛЭГ ШАЛГАРУУЛАХ УРАЛДААН

Шинэ үеийн утга зохиолыг үндэслэгч их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчдын дунд жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулагддаг оны шилдэг шүлэг шалгаруулах “Найргийн даага” уралдаан энэ жил 7 дахь жилдээ зохион байгуулагдлаа.

Уралдаан 2 үе шаттай зохион байгуулагдсан бөгөөд эхний шат 2016.10.16-2016.11.17-ны хооронд зарлагдаж, нийт 9 сургуулийн 48 сурагчийн 89 шүлэг ирсэн байна.

2-р шатны шалгаруулалт 2016 оны 11-р сарын 17-нд ХНО дээр зохион байгуулагдаж 30 хүүхэд шүлгээ уншиж өрсөлдлөө.

- ✓ Тэргүүн байранд: 18-р сургуулийн 11а ангийн сурагч А.Марал
- ✓ Дэд байранд: Жигүүр цогцолбор сургуулийн 11д ангийн сурагч Ц.Мөнхдорж
- ✓ Гутгаар байранд: 9-р сургуулийн 12а ангийн сурагч Д.Батбаяр
- ✓ Тусгай байранд: Од цогцолбор сургуулийн 11е ангийн сурагч Р.Буянариувжир, 18-р сургуулийн 11б ангийн сурагч Г.Сувдансүмбэр нар шалгарлаа.

Уралдааныг хамтран зохион байгуулагчаар Аймгийн Төв Номын сан, МЗЭ-ийн Дархан-Уул аймаг дахь “Хязгааргүй орчлон” төв оролцож, шүүгчээр МЗЭ-ийн шагналт зохиолч, яруу найрагч Ш.Сүрэнхор, Аймгийн төв номын сангийн салбарын эрхлэгч Дя.Сарантуяа. ХНО-ны захирал Л.Мөнхбаатар нар шүүн тунгаалаа. “Найргийн даага-2016” уралдааны тэргүүн байранд орсон сурагчдыг оны шилдэг шүлэг шалгаруулах “Алтан од” наадам урилгаар оролцуулан, бүтээлийг “Алтан од-2016” номонд хэвлүүлэх юм.

2.3.11. “ДҮРИЙГ ХЭН САЙН АМИЛУУЛАХ” ДҮРИЙН ТОГЛОЛТТОЙ УНШИГЧДЫН БАГА ХУРАЛ

ЕБС-ийн 8-р ангийн сурагчдийн дунд жил бүр уламжлал болон зохион байгуулагддаг “Дүрийг хэн сайн амилуулах вэ?” дүрийн тоглолттой уншигчдын бага хурал зохион байгуулав. Бага хуралд Энэрэл, Оюуны ирээдүй, Жигүүр, Цайхун, 15,4, 9-р сургуулийн 17 баг, 120 гаруй сурагч оролцлоо. Тэргүүн байранд Энэрэл, 2,3-р байранд ОИЦ сургуулийн 2 баг, тусгай байранд Энэрэл, цайхун сургуулиудын баг тус тус шалгарсан байна. Энэхүү арга хэмжээ нь “Сургамжит өгүүллэг” номыг бусдад түгээх, ач холбогдлыг таниулах, сурталчлах, баатруудын дүрээр дамжуулан ном унших сэдлийг төрүүлэх, багаар ажиллах чадвар олгох ач холбогдолтой.

2.3.12. ЭСЭЭ БИЧЛЭГ, ГАР ЗУРГИЙН УРАЛДААН:

Дархан-уул аймгийн 55 жилийн ой, МУ-ын ерөнхийлөгчийн 2012 оны 158 тоот “Үндэсний номын баяр”-ыг тэмдэглэх зарлигийн дагуу уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Номын баяр”-ын хүрээнд хүүхэд багачуудын дотоод ертөнц, хүсэл мөрөөдлийг тэдний нүдээр харах, өөрийн үзэл бодлоо чөлөөтэй бүтээлч байдлаар илэрхийлэх, тэдний авьяас билгийг нээх, дэмжих урамшуулах зорилготойгоор цэцэрлэгийн бэлтгэл, сургуулийн бага ангийн сурагчдийн дунд “Миний хайртай амьтан” гар зургийн уралдаан, ЕБС-ийн дунд, ахлах ангийн сурагчдын хүрээнд Дархан хотын ирээдүйн чиг хандлагыг хүүхдүүдийн бодол сэтгэхүйгээр тодорхойлох, хүүхэд багачуудын авьяас билиг, зохион бичих ур чадварыг дэмжин урамшуулах зорилготойгоор “Дарханы ирээдүйн хөгжлийн загвар” эсээ бичлэгийн уралдааныг 2016 оны 09-р сарын 15-наас 10-р сарын 15-ны хооронд 2016 оны 09-р сарын 15-наас 10-р сарын 15-ны хооронд тус тус зарлан зохион байгууллаа.

Уралдаанд цэцэрлэгийн 350, ЕБС-ийн бага ангийн 700 гаруй, нийт 1000 орчин зураг, ЕБС-ийн ахлах ангийн 79, дунд ангийн 57, нийт 136 эсээ бичиж ирүүлсэн байна.

Уралдаанд шалгарсан хүүхдүүдийн бүтээлээр Дархан хот байгуулагдсаны 55 жилийн ойн арга хэмжээний хүрээнд “Залуучууд” театрт үзэсгэлэн гаргаж, олны хүртээл болгосон. Энэ үзэсгэлэнг Дархан-Уул аймгийн удирдлагууд, ойн арга хэмжээнд хүрэлцэн ирсэн зочид төлөөлөгчид, ард иргэд хүүхэд багачууд үзүүлж сонирхууллаа.

2.3.13. “МИНИЙ МӨРӨӨДӨЛ” ТАЛБАЙН ГАР ЗУРГИЙН УРАЛДААН:

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан Улсорныирээдүйболсонхүүхэдбагачуудындотоодертөнц, хүсэлмөрөөдлийгтэднийнүдээрхарах, өөрийнүзэлбодлоочөлөөтэйбүтээлчбайдлаарилэрхийлэхийгдэмжих зорилгоор Дархан-Уул аймгийн хүүхдийн номын ордон, Аймгийн музей хамтран 2016оны 06дугаарсарын01-ний өдөр талбайн гар зургийн уралдааныг “Миний мөрөөдөл” сэдвийн дор Найрамдал талбай дээр зохион байгууллаа. Уралдаан цэцэрлэгийн болон сургуулийн бага ангийн гэсэн 2 ангиллаар зохион байгуулагдав. Цэцэрлэгийн насны ангилалд 32 хүүхэд оролцсоноос 5-р цэцэрлэгийн Б.Тамир, 4-р цэцэрлэгийн А.Азхийморь, Г.Содбилэг нар шалгарав. Сургуулийн насны ангилалд Од цогцолбор сургуулийн сурагч М.Өсөхбаяр, ОИЦ-ын сурагч Ц.Нандинчимэг, Од цогцолбор сургуулийн Ц.Мөнхжин нар шалгарлаа

ЭдгээрСОТ ажлуудаас олон нийтийг хамарсан “Бяцханшаазгай” СӨББ-уудындундзохионбайгуулсаншүлгийнуралдаан, Үндэснийбичигүсгийнбаяртзориулсанаргахэмжээ, ОУ-ынхүүхдийнэрхийгхамгаалахөдрөөрзохионбайгуулсанталбайнзургийнуралдаан, Дархан хотын 55 жилийн ойн баярыг тохиолдуулан ЕБС-н сурагчдын дунд зохион байгуулсан “Дарханы ирээдүйн хөгжлийн загвар” эсээ бичлэгийн уралдаан, цэцэрлэгийн бэлтгэл, сургуулийн бага ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулсан “Миний хайртай амьтан” гар зургийн уралдаан, “Найргийн даага-2016” оны шилдэг шүлэг шалгаруулах уралдаан зэргийгонцолжбайна.

2.4. Фонд каталогийн талаар:

2.4.1. Сан хөмрөг бүрдүүлэхдээ хүүхэд багачуудад зориулсан танин мэдэхүй, өөрийгөө хөгжүүлэх, бие даан суралцах, шинэ мэдлэг чадвар бүтээх, мэдээлэл олж авах чиглэлийн номуудыг уншигчдын захиалга, эрэлт хэрэгцээнд түшиглэн ном худалдан авах зарчим баримталдаг. Тайлангийн хугацаанд 10 удаагийн худалдан авалтаар 2.693.800 төгрөгийн 118 нэрийн 186 боть ном худалдан авч техник ажиллагаа хийн уншлага үйлчилгээнд шилжүүлэн, monbiblio программд оруулж, номуудыг зураг хэлбэрт оруулж мэдээллийн

самбарт байршуулан, номын үзэсгэлэнгээр уншигчдад сурталчилж байна. Уншигчдын захиалгыг үндэслэн худалдаж авсан номын ашиглалт 56 хувьтай байна.

2.4.2. Хэвлэл захиалга: Тогтмол хэвлэлийн захиалгыг улирал бүр хийж, 14 нэр төрлийн хэвлэл 5 сонин, 9 сэтгүүл нийт 464298 төгрөгийн хэвлэл захиалан авч уншигчдад үйлчилгээ үзүүлж байна. Мөн сонин, сэтгүүлийг сар улирлаар нэгжилж сан хөмрөгт байрлуулсан.

2.4.3. Тоног төхөөрөмж: Фондын орчин нөхцөлийг стандартын дагуу зохион байгуулж, чийгшилт хэмжих багаж авч байршуулах шаардлагатай байгаа боловч төсөв хөрөнгө хүрэлцээгүйн улмаас хэрэгжүүлээгүй.

2.4.4. Фондын тооллого: Фондын жилийн эцсийн тооллогыг 2016.11.21-30 хооронд зохион байгуулав. Тооллогыг нэгбүрчилсэн данстай тулгах аргаар тоолж, дутагдсан 8 номыг номоор буюу нэн шаардлага, эрэлт хэрэгцээтэй номоор төлүүлэх замаар төлбөрийг барагдуулав. Актлах санал оруулсан ном байхгүй.

2.4.5. Сэлбэн засалт: Хуучирч элэгдсэн болон гэмтэж урагдсан 204 боть номд сэлбэн засалт хийсэн

2.5. Ном зүйн ажлын талаар:

2.5.1. Элсэлтийн ерөнхий шалгалтанд бэлтгэгчдэд зориулан номзүйн гарын авлага бэлтгэн нийт ЕБС-иудын нэгдсэн э-мэйл хаягаар түгээж, цаасан хэлбэрээр хэвлэн уншлага үйлчилгээнд ашиглаж байна.

2.5.2. Шинэ номын мэдээллийг тогтмол гаргаж, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр болон өөрийн ордны facebook хуудаснаа мэдээлж, уншигчдад хүргэсэн. Мөн санамж өгөх номзүйн жагсаалтыг 3 удаа гаргаж холбогдох хэрэглэгчдэд хүргэсэн. Үүнд:

- ❖ “Бяцхан шаазгай” уралдаанд зориулан цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд зориулсан шүлгийн номын номзүй
- ❖ Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулан эх орон, байгал дэлхийн сэдэвт бүтээлийн ном зүй
- ❖ Шинэ жилийн холбогдолтой дуу шүлгийн ном зүй

2.5.3. Хүүхэд багачуудыг дэлхийн сонгодог бүтээлтэй танилцуулах, эрэл хайгуул хийхэд тус дөхөм болох зорилгоор “дэлхийн хүүхдийн уран зохиолын дээжис” 108 номын номзүйн бүртгэлийг гаргаж, хэрэглэгчдэд түгээснээр мэдээллийг эмх цэгцтэй, түргэн шуурхай авахад чухал нөлөө үзүүлж байна.

2.5.4. Төрөлжсөн танхимууд танхимын номуудаараа номзүйн бүртгэл гаргаснаар хэрэглэгчид мэдээллээ цаг алдалгүй эмх цэгцтэй хүлээн авдаг болсон.

2.6. “Ном” хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн ажлын талаар:

2.6.1. “Ном” хөтөлбөрийн хүрээнд БСШУ-ны Сайдын 2004 оны 12-р сарын 29-ны өдрийн 89-р тушаалын хавсралтаар батлагдсан “Хүүхдэд уран сайхан, гоо зүйн мэдлэг олгоход баримтлах уран бүтээлийн жагсаалт”-ийн дагуу судалгаа тооцоог гаргасан. Нөхөн бүрдүүлэлт 33 хувьтай явагдаж байна.

2.6.2. “Танилцах аялал”: “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, сургуулийн бага ангийн хүүхдүүдийг ХНО-той танилцуулах зорилгоор “Танилцах аялал”-ыг зохион байгуулж байна. Тайлангийн хугацаанд нийт **4 сургуулийн** /ОИЦ -5 анги, Энэрэл-2 анги, Монгол-Оюу-1 анги, 9-р сургууль-5 / **13 ангийн 415 сурагчид, эцэг эхийн** хамт хүрэлцэн ирж, ХНО-ны үйл ажиллагаатай танилцан, цахим номоор чанга уншлага явууллаа.

2.6.3. **“Эртэч хүүхэд”**: “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд ОИЦ сургуулийн Ө.Отгонзул багштай 6-6 ангийнханы дунд “Эртэч хүүхдүүд” ном уншлагыг-ыг 7 хоног бүрийн 2 дахь өдөр зохион явуулж байна.

2.6.4. **“Зуны хөтөлбөр”**: Сурагчдын зуны амралтанд зориулан 6,7-р сард 3-7 дугаар ангийн сурагчдад ярианы англи хэл, монгол хэл, бичиг, математикийн хичээлээр сургалт явуулах хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан сургалтыг зохион байгуулж, нийт 50 гаруй сурагчид хамрагдав. Сургалтыг дүгнэж суралцагчдын дунд нас сэтгэхүйн онцлогт тохирсон асуулт бүхий танин мэдэхүйн АХА тэмцээнийг зохион явуулж, идэвхтэй суралцсан уншигч нарт батламж, эцэг эхчүүдэд талархал гардуулав.

2.6.5. **“Өглөөний цайтай уншлага”**: “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Дэлхийн номын өдөр”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх, олон нийтэд сурталчилах, уншигчдийн хүрээг тэлэх зорилгоор 2016 оны 04-р сарын 19-нд Хүүхдийн Номын Ордон 9 дүгээр сургуультай хамтран “Өглөөний цайтай уншлага” зохион байгуулсан. Энэхүү “Өглөөний цайтай уншлага” арга хэмжээ нь тус ордонд уламжлал болон зохион байгуулагддаг үйл ажиллагаа бөгөөд энэ удаагийн арга хэмжээнд Аймгийн засаг дарга А.Энхболд, Нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн мэргэжилтэн О.Мөнхсүрэн, Төв номын сангийн захирал н. Цэрэндаваа, 9-р сургуулийн захирал Булганмаа нар оролцож, олон нийтэд хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нээлттэйгээр сурталчилан таниулж байгаагаараа онцлог юм. “Өглөөний цайтай уншлага” арга хэмжээнд хүүхэд бүхний унших дуртай “Сургамжит өгүүллэг” номыг сонгон авч уншлага зохион байгуулсан ба багт хуваагдан тодорхой сэдвийг уншиж, бусад багууддаа жүжиглэх, шүлэглэх, ярих, харилцан ярих хэлбэрээр мэдээллээ солилцон зохион байгуулсан байна. Мөн Дэлхийн номын өдөр жил бүрийн 4-р сарын 23-нд тохиодог бөгөөд энэ өдрийг тохиолдуулан ХНО-оос уншигч, хүүхэд багачууддаа зориулан уншигчдын картыг 50% хөнгөлж, 500 төгрөгөөр 17 карт нээж уншигч хүүхдүүдээ бэлэг барьж байна.

2.6.6. **Лекц-уулзалт**: Дэлхийн номын өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд 2016 оны 4-р сарын 23-нд Аймгийн төв номын сан, Номын ундраа дэлгүүр, Зохиолчдын “Хязгааргүй орчлон төв”-тэй хамтран МУСГЗ, Монголын уран зохиолын академийн гишүүн, доктор профессор, ОУ-ын сэтгүүлч, зохиолч, яруу найрагч Дамбын Цэмбэлтэй зохиолч уншигчдын уулзалт “Хүн явахын учир” сэдэвт лекцийг зохион байгууллаа. Уулзалтын үеэр нэрт зохиолчийн “Амарсанаа” романаар дүрийн тоглолттой уншигчдын бага хурал зохион байгуулж, шалгарсан анги хамт олонд зохиолчийн нэрэмжит шагнал урамшуулал гардууллаа. Уг арга хэмжээнд зориулан аймгийн төв номын сан зохиолч Д.Цэмбэлийн намтар уран бүтээл болон “Дэлхийн сонгодог бүтээлүүд” цуврал номоор, ХНО “Дэлхийн хүүхдийн шилдэг 108 боть” цуврал номоор тус тус үзэсгэлэн гарган олон нийтэд сурталчлав. Энэхүү уулзалтад 250 гаруй сурагчид хамрагдлаа.

2.6.7. Алслагдсан сургуулийн хүүхэд багачуудыг номтой нөхөрлүүлэх, ном унших хүсэл сонирхлыг дэмжих, Номын ордонтой танилцуулах зорилгоор **“Машинтай уншлага”** арга хэмжээг зохион байгуулав. Энэхүү арга хэмжээний хүрээнд “Од” цогцолбор сургуулийн батальон дахь салбар бага сургуулийн 2-5-рангийн 164 сурагч, “Жигүүр цогцолборын 3в ангийн 31 сурагч, Энэрэл цогцолбор сургуулийн 4-8-р ангийн 43 сурагч, 1-р сургуулийн 2-р ангийн 44 сурагч, 4-р сургуулийн 4-5 ангийн 36 сурагч, нийт алслагдсан 5 сургуулийн 318 хүүхдүүд хүрэлцэн ирж ХНО-той танилцаж, анги нийтээрээ карт нээлгэн уншлага зохион байгуулав.

2.6.8. Уншигчдын дунд 12 асуулга бүхий санал асуулга явуулж дүгнэв. Санал асуулгад 10-с дээш насны уншигчдыг хамруулсан байна. 155 уншигч оролцохоос 135 уншигч хамрагдаж, 87,9%-тай санал асуулганд хариулсан байна. Дээрх санал асуулгын дүнгээс үзэхэд цаашид номын сангийн тоног төхөөрөмж, чимээ шуугиан хэрэглээний тааламжтай байдлыг сайжруулах талаар анхаарч ажиллах хэрэгтэй гэсэн дүгнэлт гарч байна. Салбар номын сангийн уншигчдын 60% нь тохжилт, орчин нөхцөлөө сайжруулах гэж хариулсан байна. Санал асуулгын дүнгийн мөрөөр номын сангийн техник, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, салбар номын сангийн орчин нөхцөлийг сайжруулах санал, төсөл боловсруулж хэрэгжүүлэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

2.6.9. Номын хандив.

- ❖ УИХ-ын гишүүн Баагаагийн Баттөмөр эдийн засгийн чиглэлээр туурвисан бүтээлийн дээжээсээ багцлан ШУТИС, АШУҮИС, ХИС, Дархан дээд, Мандах бүртгэл сургуулиудад, тойргийн ЕБ-ын 6-н сургууль болох ОИЦ, Жигүүр, Энэрэл, 1, 15, 18-Р сургуулиудад танин мэдэхүйн номуудыг хандив болгон гардуулсан ба их, дээд сургуулиудын дунд Б.Баттөмөрийн бүтээлээс Эсээ бичлэгийн уралдаан зохион байгуулахаар төлөвлөж байна.
- ❖ МЗЭ-ийн шагналт зохиолч, яруу найрагч Ш.Сүрэнхор хүүхэд багачууд, оюунлаг уншигчдынхаа мэлмийд хүргэюү хэмээн 200 гаруй ном хандивласныг хүлээн авч утга агуулга, өнгө үзэмжээрээ шаардлага хангасан номыг ялган уншлага үйлчилгээнд оруулав.
- ❖ Сумуудын соёлын төвүүдэд уншигч, ном сонирхогчдын хандивласан нийт 120 гаруй боть номыг хүлээлгэн өгөв.
- ❖ 2016.11.28-нд Хорих ангид зохион байгуулагдсан уулзалтын үеэр зохиолч Ш.Сүрэнхор өөрийн бүтээл болох бүрэн хэмжээний 12 боть, яруу найрагч Л.Мөнхбаатар өөрийн бүтээлүүд, мөн зохиолч уран бүтээлчдийн хандивласан 70 гаруй ном, яруу найрагч Б.Бүжинлхам өөрийн бүтээлүүдээс, нийт 99 ном хандивласан байна.

2.6.10. Үсэглэлийн хаад” уралдаан:

Эх хэлний баялаг өв сангаас танин мэдүүлэх, зөв бичих дүрмийг нүдлүүлэх, хүүхэд бүрт эргэлзээтэй бичигддэг журамласан 700-н үгсийг чээжлүүлэх зорилгоор Хүүхдийн номын ордноос санаачлан ЕБС-ийн 9 дүгээр сургуультай хамтран” Үсэглэлийн хаад” уралдааныг ЕБС-ийн 10-р ангийн сурагчдын дунд амжилттай зохион байгуулагдаж өндөрлөлөө. Тус уралдаанд 1,4,9,15,16,17-р сургуулиудын 20 гаруй оюунлаг сурагчид оролцсон. Шүүгчдийн бүрэлдэхүүнд БСГ-ын мэргэжилтэн Д.Оюунбилэг, ЕБС-ийн 9 дүгээр сургуулийн багш Б.Золжаргал нар шүүн тунгаан ажиллаа. Уг уралдаан нь 3 үе шаттай зохион байгуулагдсан.

- 1- р үе:Журамласан үгийг самбарт зөв бичих;
 - 2- р үе :Үгийн зөв бичгийн дүрмийг тайлбарлах;
 - 3- р үе:Ижил дуудлагатай үгийн утгыг тайлбарлахээрэг даалгавруудыг сурагчид амжилттай гүйцэтгэлээ.
- ❖ **Тэргүүн** байранд 4 дүгээр сургуулийн 10а ангийн сурагч А.Отгонпүрэв
 - ❖ **Дэд** байранд ОИЦ 10-р ангийн сурагч Г.Түвшинжаргал
 - ❖ **Гутгаар** байранд 9 дүгээр сургуулийн 10-р ангийн сурагч Г.Оюунгэрэлнар тус тус байр эзэлсэнд талархан Дурсамж, ном, Хүүхдийн Номын Ордонд

жилийн турш үйлчлүүлэх Эрхийн бичгээр урамшуулав. Мөн 2-р шатанд үлдсэн 15-н сурагчид эрхийн бичгийг гардуулсан.

2.6.11. “Бяцхан шаазгай” шүлгийн уралдаан: Дархан-Уул аймгийн тэргүүний 23-р цэцэрлэгтэй хамтран “Ном” “Авьяас” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, хүүхдийн хэл яриа-өгүүлэхүйн мэдрэмжид суурилсан авьяасыг хөгжүүлэх, хүүхэд эх хэлний авиа, үгийг зөв дуудах, уран унших, хамтарч ажиллах, багшийн заах арга барил, зохион байгуулах ур чадваруудыг хөгжүүлэх зорилгоор СӨББ-уудын дунд “Бяцхан шаазгай” шүлэг уншлагын наадмыг 2 үе шаттайгаар зохион байгуулж, 1-р шатны шалгаруулалтыг цэцэрлэг тус бүр дээр нь зохион байгуулан, дүнг гаргалаа. Нийт 17 цэцэрлэг, 8 төрлийн шүлгийн утга санаанд нь таарсан жүжиглэлт, хувцаслалт, зохиомж бэлдэн оролцсон. Тус уралдааны 2-р шатанд 5, 22, 15, 12, 3, 9-р цэцэрлэгүүд шалгарч, тэргүүн байранд 9-р цэцэрлэг, удаах байранд 3-р цэцэрлэг, гуравдугаар байранд 5-р цэцэрлэг тус тус эзэллээ.

2.6.12. “Монгол бичгийн хурдан уншлага”-ын уралдаан: “Ном” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, “Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдөр”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх, олон нийтэд сурталчлах, уншигчдын хүрээг тэлэх зорилгоор 2016 оны 05-р сарын 05-нд “Монгол бичгийн хурдан уншлага”-ын уралдааныг ЕБС-ийн 8,9 дүгээр ангийн сурагчдын дунд зохион байгууллаа. Уралдаанд сургууль бүрээс шалгарсан 8-р ангийн 21, 9-р ангийн 8, нийт 30 хүүхэд оролцож, “Хүмүн бичиг” сониноос сонгосон сэдвийг 1 минутын хугацаанд уншиж уралдав. Уралдаанд оролцсон сурагчид дунджаар минутанд 70-80 үг уншсан үзүүлэлттэй байна./О.Даваасүрэн/

ГУРАВ: САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

3.1. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт, санхүүгийн ил тод байдлыг хангах үүднээс санхүүгийн мэдээллийг сар бүр тогтмол оруулж хэвшсэн. Төсвийн ил тод байдлын самбарт мэдээллийг тухай бүр тогтмол гаргаж ажилласан.

3.2. Батлагдсан төсвийн хүрээнд байгууллагын тогтмол болон урсгал зардлын гүйлгээг тогтмол хийж, цалин хөлсийг тухай бүр бодож олгож ажиллсан.

3.3. Төсвийн гүйцэтгэлийн болон НДШ-ийн тайланг сар бүр гаргаж Төрийн сан, нийгмийн даатгалын хэлтэст хүргүүлсэн.

3.4. ХАОАТ, Газрын төлбөр болон татварын холбоотой тайлан мэдээг тухай бүр гарган өгч, баталгаажуулан ажилласан.

3.5. 2017 оны төсвийн төслийг БСГ-т хүргүүлж, 2016 оны эхний хагас жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг аймгийн төрийн сангийн хэлтэс, БСГ-т хүргүүлсэн.

3.6. Монгол Улсын засгийн газрын 2015 оны 439 дүгээр тогтоол, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 71, 72, 73 дугаар зүйл, Монгол Улсын Сангийн сайдын 2016 оны 126 дугаар тушаалын дагуу байгууллагын Эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллого явуулах комиссыг Хүүхдийн Номын Ордны захирлын 2016 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн №08 тоот тушаалаар байгуулж, тооллогыг 2015 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн тайлангийн дүнгээр тасалбар болгон зохион байгуулж, төлөвлөгөө гарган, 2016 оны 05 дугаар сарын 11-с эхлэн ажлын 5 хоногт багтаан явуулж, мэдээ тайланг нэгтгэн холбогдох газруудад хүргүүлэв.

ДӨРӨВ. АЖ АХУЙН АЖЛЫН ТАЛААР:

4.1. Тохижилт үйлчилгээний талаар:

- ✓ Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан гарц
- ✓ Хашаа хаалга шинэчлэх
- ✓ Байгууллагын ажиллагсдын бие бялдрыг хөгжүүлэх, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх зорилгоор өөрсдийн хуримтлалаар одон бөмбөгийн ширээ худалдан авч, хичээллэж байна.

4.2. Байгууллагын эд хөрөнгийг зохистой ашиглах талаар:

- ✓ Эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, зөрчил дутагдлыг арилгах зорилгоор эд хөрөнгийн тооллогыг зохион байгууллаа. Тооллогоо дутагдсан эд зүйл байхгүй, эвдэрсэн сандал ширээ, шил цонхыг засварлаж, шатсан гэрэл чийдэнг нөхөн сэлбэж, өрөө танхимуудын хулдаасыг тэгшилж наасан.
- ✓ Сантехникийн засвар үйлчилгээхийж, 1 давхарт халахгүй байгаа паарнуудыг сольсон.
- ✓ Хүүхдийн номын ордны цахилгааны аюулгүй байдалд мэргэжлийн дүгнэлт гаргуулахаар эрх бүхий Дархан-Сэлэнгийн цахилгаан түгээх сүлжээ ХК-д 2016 оны 09-р сарын 26-ний өдрийн 33 тоот албан бичгээр хүсэлт хүргүүлсэн боловч одоо болтол мэргэжлийн байгууллагаас холбогдох хүмүүс ирж шалгалт хийж дүгнэлт гаргаж өгөөгүй байна.
- ✓ Нийт ажиллагсдын хүчээр байгууллагын гаднах орчинд их цэвэрлэгээ хийж, цас мөс арилган хог хаягдлыг ачууллаа
- ✓ ХНО-ны барилгын дээвэр, гаднах хашааг будан, өнгө үзэмжийг сэргээн засварлаж, мод, бут сөөгийг тайрч, замын хонхорхойг шороо ачиж авчран тэгшлэв.

4.3. Бусад ажлын талаар:

- ✓ ОУ-ын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан байгууллагын ажиллагсдын 0-12 насны 17 хүүхдүүдэд бэлэг гардуулав.
- ✓ “Номын баяр”-ын жагсаалын арга хэмжээнд зориулан машин будаж чимэглэх, анонсны суурь, хиймэл судар хийх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.
- ✓ Байгууллагын дотоод өнгө үзэмжийг сайжруулж онч мэргэн үгс, англи хэлний өдөр тутмын хэрэглээний өгүүлбэрүүдийг шатны гишгүүр дээр өнгө бүрийн стикерээр хэвлүүлэн нааж, хэрэглээнд ойртуулсан.
- ✓ Актлагдсан компьютерийн процессороор ханын самбар үзүүлэн хийв.

ТАВ : ОЛОН НИЙТИЙН ХАМАРСАН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР:

- 5.1. Мөнгөн өвөл”цасны баярын арга хэмжээнд байгууллага хамт олноороо оролцов.

- 5.2. 2016.09.13-нд Соёлын ажилтны өдрийг тохиолдуулан ШУТИС-ийн номын сангаас санаачлан аймгийн нийт номын санч нарын дунд зохион байгуулсан гар бөмбөгийн тэмцээнд баг бүрдүүлэн оролцож тэргүүн байр эзэлсэн.
- 5.3. 2016.09.18-19-ний өдрүүдэд Орхон аймгийн “Номын өргөө” байгуулагдсаны 40 жилийн ойн хүрээнд аймгуудын дунд зохион байгуулагдсан спортын уралдаан тэмцээний 4-н төрллийн арга хэмжээнд байгууллага хамт олноороо оролцож, багийн дүнгээрээ 2-р эзлэв.
- 5.4. Байгууллага хамт олноороо чөлөөт цагаа үр бүтээлтэй өнгөрүүлж, цэвэр агаарт алжаал ядаргаагаа тайлах зорилгоор “Номт”-ын амралтанд 1 өдрөөр амрав.

ЗУРГАА: ТУЛГАМДАЖ БУЙ АСУУДАЛ:

- 6.1. Санал асуулгын дүнг үндэслэн номын сангийн орчин нөхцөлийг сайжруулах, засвар үйлчилгээ, өргөтгөл хийж тохижуулах;
- 6.2. Номын сангийн үйл ажиллагааг цахимжуулах төслийг хэрэгжүүлэх, төсвийн асуудлыг шийдвэрлэх;
- 6.3. Дулааны ялтсан бойлерийн хэмжээг томсгох, автоматжуулахад шаардагдах 13,244,000₮-ний төсөв бүхий төслийг холбогдох газруудад хүргүүлж, шийдвэрлүүлэх;

ДОЛОО: ДҮГНЭЛТ:

2016 онд Үндсэн ажил үйлчилгээ урд оныхтой харьцуулахад 6-10хувь, СОТ ажил 8.3 хувь тус тус өсөлттэй байна. Хөрөнгө мөнгөтэй холбоотой зарим ажил үйлчилгээ тасалдсан байна. Уншлага үйлчилгээ хэвийн явагдаж байна.

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН
2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН**

Хөтөлбөр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт			Хувь
	Арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт	Шалгуур үзүүлэлти йн хүрэх түвшин	Биелэлт	
1	2	3	4	5
Нэг. Соёл урлагийн чиглэлээр БСШУСЯ-ны бодлого стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр арга хэмжээ				
1.1 Мэргэжлийн номын санчаар бүрэн хангаж, ажиллах орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	Мэргэжлийн боловсон хүчний тоо	7 номын санч 100%	Мэргэжлийн номын санчаар бүрэн хангагдсан.	100
1.2. Номын сангийн үйлчилгээг сайжруулж, номыг хадгалж хамгаалах чиглэлээр стратеги төлөвлөгөөг шинэчлэн батална.	Стратеги төлөвлөгөөг баталж 1-с доошгүй ажил хийсэн байх	55000 гаруй ном	Стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан дөрвөн ажил амжилттай хэрэгжиж байна. Тухайлбал электрон каталогийн Lib4U программ нэвтрүүлж, сан хөмрөгт буй Монгол номыг 100% оруулж баркоджуулсан. Мөн орос номын фондын 6155 ширхэг номыг 100% оруулаад байна. Үйлчилгээг цахим хэлбэрээр явуулж байна. Үүдний зааланд хайлтын компьютер суурьлуулж иргэд хүссэн номоо өөрсдөө хайж захиалах үйлчилгээ нэвтрүүлэн яжиллаж байна.	100
1.3. Хүүхэд багачуудыг үндэсний хэл соёл, уламжлал, зан заншлаас суралцах, өвлүүлэн хөгжүүлэх чиглэлээр ажил зохион байгуулна.	Нийт хүүхэд багачуудын 4-с доошгүй хувь	6 удаа, 450 иргэн	- “Үндэсний Бичиг үсгийн баяр”-ыг ЕБС-ийн 7-12р ангийн сурагчдын дунд зохион явуулж, 5 баг оролцсоноос 2-р сургуулийн “Ончит санаа” баг тэргүүн байр эзэлсэн байна. - ОУ-ын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөрт зориулан цэцэрлэгийн ахлах ангийн хүүхдүүдийн дунд “Тэмээ” сэдэвт гар зургийн уралдаан зохион байгууллаа. - Насанд хүрэгчдийн уншлагын танхимаас "Д.Сэнгээгийн 100 жилийн ой"-д зориулж уран бүтээлийн үзэсгэлэн гарган, ХБИ болон Хот тохижилтын ажилчдад тойм яриа хийж, "Д.Сэнгээгийн уран бүтээлийг хэн сайн мэдэх вэ?" асуулт хариултын тэмцээн явууллаа.	100

			- Их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулан Зохиолчийн номоор үзэсгэлэн гаргаж, МСҮТ-ийн 2-р курсын оюутнуудын дунд АХА, гар зураг, уран бүтээлийг нь уран тод унших уралдаан тус тус зохион байгууллаа. - МУ-ын Ерөнхийлөгчийн 2012 оны 158 дугаар зарлигийн дагуу Аймгийн Төв номын сан, Сайншанд сумын ЗДТГ, АШУҮИС, ЕБС, цэцэрлэгүүд хамтран “Номын баяр”-ыг тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Уралдаан тэмцээн зохион явуулж, шилдэг сурагчдад “Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” шагнал гардууллаа. Ховор хуучин ном, Нутгийн зохиолчдын ном, Сонин содон ном, Хамгийн хамгийн, Орос ном гэх мэт сэдэвт үзэсгэлэн гаргаж сонирхуулав.	
1.4.Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг нийгмийн харилцаанд тэгш хамруулах зорилгоор соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэнэ.	5 удаа 161 иргэн	5 удаа 161 иргэн	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих олон улсын өдрөөр номын сангийн үйлчилгээг танилцуулан "Номтой нөхөрлөхүй" сэдвээр presentation бэлтгэн хүргэсэн. Тус арга хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй 100 гаруй иргэн оролцлоо. - Мөн "Дорнын говийн хайрын илч" ТББ -ын хамт олонд танин мэдэхүйн мэдээллийг хүргэж, Сонгодог өгүүллэгийн цахим номоор үйлчиллээ.-30 хүн - Шинэ номын үзэсгэлэнг иргэдэд сонирхуулж "Алтан хонх", АХА тэмцээн зохиож ялагч нарт дурсгалын зүйл гардууллаа.-20 хүн - ЕБ-н 2-р сургуулийн сурагч 3.Цэнд-Аюушмаа, Б.Оюун гуай нарт сэтгэлийн дэм өгөх үүднээс ном, гарын бэлэг гардуулав. - Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний асаргаанд байгаа өндөр настангуудад өдөр тутмын сонин хэвлэл болон шинэ номоор үйлчилж "Утгын чимэг-2016" тэргүүн байр эзэлсэн Б.Лхагвасүрэнгийн " Яргуй нүдлэх цагаар" богино өгүүллэгийг уншиж сонирхууллаа. Хүний тоо-9	100
1.5.Байгууллагын үйл ажиллагааны орлогыг биелүүлж, батлагдсан төсвийн дагуу ажиллана.			700,000 төгрөг буюу орлогын төлөвлөгөө 70% биелэсэн байна.	70
Хоёр. Аймгийн эдийн засаг нийгмийг 2016 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусгагдсан арга хэмжээ				
2.1. “Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” үе үеийн уншигчдын уулзалтыг зохион байгуулна.	40 уншигч	-	Дорноговь аймгийн Төв номын сангаас санаачлан зохиосон “Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” тэргүүний уншигчдын анхдугаар уулзалт,	100

			ярилцлагыг амжилттай зохион байгууллаа. Уулзалтад үе үеийн тэргүүний 40 гаруй уншигч оролцон санал бодлоо солилцлоо. ЕБ-н 1-р сургуулийн 66 ангийн сурагч М.Билгүүн “Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” тэргүүний уншигч боллоо.	
2.2. ЕБС-ийн номын санчдыг мэргэжил арга зүйн сургалтанд хамруулна.	22 номын санч	-	Аймгийн төвийн 12-н жилийн сургуулийн болон сумдын 22 номын санч уг сургалтанд хамрагдлаа. Аймгийн Төв номын сангийн номын санчид 8 төрлийн сэдвээр хичээл зааж мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өглөө. Энэ үеэр “Соёмбо” номын сан, 2,5-р сургуулийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж хоорондоо арга туршлагаа ярилцан хүүхдийг уншлагад удирдахад эцэг, эх, багш, номын санчдын уялдаа холбоог сайжруулах чиглэлээр ярилцан зөвлөлдлөө.	100
Гурав. Номын сангийн үйл ажиллагааны зорилтыг хангахад чиглэсэн ажил, үйлчилгээ				
3.1. Уншлагын олон талт арга хэмжээг зохион байгуулж номын сангаар үйлчлүүлэх уншигчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	6 удаа 100 иргэд	6 удаа 106 иргэд, уншигч, сурагчид	- Дэлхийн номын өдрийн хүрээнд “Би мэднэ” асуулт хариултын тэмцээн зохиож, 21 сурагч оролцлоо. Оролцсон сурагчид МУ-ын алдарт зохиолч, яруу найрагчдын бүтээлийн талаар илүү мэдлэг мэдээлэлтэй болсон. - ШШГА-ы цагдан хорих байранд хоригдож байгаа сэжигтэн, ялтан, яллагдагч нарын дунд Захидал бичих уралдааныг 3 дахь жилдээ зохион байгуулж 16 хүн оролцсон. - 4-р цэцэрлэгт очиж номын үзэсгэлэн гаргаж, эцэг эхчүүдийн дунд Чанга шивнээ зохион явуулсан. Эцэг эхчүүд хүүхдүүддээ ном уншиж өгч, хүүхдийг номонд дуртай болоход нь нөлөөлсөн. - Хүүхдийн номын өдрийг тохиолдуулан зохиолч Ханс Кристиан Андерсений уран бүтээлийг сурталчилан, хүүхэд багачуудын дунд асуулт хариултын уралдаан явуулсан. Ингэснээр бяцхан уншигчид алдарт зохиолчийн талаар мэдээлэлтэй болсон. - АЗДТГ, Хэрэглэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах нийгэмлэгээс зохион байгуулсан “УХААЛАГ ХЭРЭГЛЭЭ-СОЁЛТОЙ ҮЙЛЧИЛГЭЭ” сэдэвт ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ХӨГЖИЛ нээлттэй өдөрлөгт танин мэдэхүй, уран зохиолын шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж, иргэдэд карт нээж, ном олгож үйлчиллээ. Иргэд уншигчдад байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчилж, үйлчлүүлэгчдийн тоог нэмэгдүүлсэн үйл ажиллагаа болсон. Шинэ болон сэдэвчилсэн үзэсгэлэн 13 удаа 642 номоор 1057 хүнд үйлчилсэн байна.	100

3.2. Бага насны хүүхдийг уншлагад удирдах, танин мэдэхүйг нь хөгжүүлнэ.	3 удаа 100 хүүхэд	10 удаа 380 хүүхэд	- 4-р цэцэрлэгийн ахлах ангийн хүүхдүүдэд сонин уншиж өгч Тойм яриа хийсэн. Хүүхдүүд сонинг их сонирхон үзэж байлаа. - 2-р цэцэрлэгийн ахлах ангийн хүүхдүүдэд “Хэн яаж унтдаг вэ?” номоор чанга уншлага хийлээ. Номонд дурлах сэдэл төрүүлсэн. - “Үлгэр амилах цаг” дүрийн тоглолтонд нийт 8 цэцэрлэгийн 110 хүүхэд оролцож, тэргүүн байранд 8-р цэцэрлэгийн “Царцаа намжил” баг шалгарлаа. - Багш, хамт олноороо ирж ном уншдаг V сургуулийн 2А ангийн шилдэг уншигчид гарын бэлэг гардууллаа. - 12-р цэцэрлэг, 2-р сургуулийн 4 бага анги, 4-р цэцэрлэгүүдэд урилгат үйлчилгээ үзүүлж номын сангаа танилцуулж үлгэр уншиж өгч сонирхууллаа.	100
3.3. “Зохиогч-Уншигч” уулзалт зохион байгуулна	Хамрагдсан хүний тоо Гүйцэтгэлийн үр дүн	2 удаа	Залуу зохиолч Э.Эрдэнэдалай, Э.Батсүрэн, Э.Цаган-Уул, Зүтгэл нартай “Зохиолч уншигчийн уулзалт” хийж ЕБС болон АШУҮИС-ийн 40 сурагч, оюутан оролцов. Оюутан сурагчдын яруу найраг, шүлэг сонирхох, бичих сонирхлыг төрүүлж, хүссэн асуултаа асууж яруу найргаар амьсгалсан нэг өдөр байлаа. МУСГЗүтгэлтэн, хүүхдийн зохиолч Ж.Дашдондог Сайншанд татах хэсэг болон Эрүүл мэндийн газрын ажилтан албан хаагчдад Хүүхдийг хэрхэн номтой нөхөрлүүлэх, номыг хэрхэн сонгох талаар сонирхолтой уулзалт ярилцлагыг зохион явууллаа. Мөн тус байгууллагын албан хаагчдад Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэж 150 гаруй албан хаагч хамрагдлаа.	
3.4. Уншигчдын эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн орчин үеийн болон ховор хуучин ном хэвлэлээр баяжуулна.	Номын тоо	485 ш 5783150 төгрөг	Худалдаагаар: 2016 онд Төв номын санд 3,423,950 төгрөгийн 249 ном, Соёмбо номын санд 2,000,000 төгрөгийн 88 ном. Нийт 5423950 төгрөгийн 337 ном худалдан авсан. Хандив бэлгээр: Төв номын санд 284583 төгрөгийн 193 ном, соёмбо номын сан 63 ном, нийт 256 номоор баяжууллаа. Иргэдэд зориулж өдөр дутмын мэдээ мэдээлэл өгөх зорилгоор 247700 төгрөгний 8 нэр төрлийн хэвлэл захиалж үйлчилгээг хүргэж байна.	100
3.5. Номын сангийн программ хангамжийг нэвтрүүлнэ.			- Lib4U программ нэвтрүүлж номыг 100% оруулж баркоджуулсан. - Мөн нийт монгол номыг бар код уншигчаар тооллого явуулсан. Сумдад Monbiblio программ нэвтрүүлж 13 сумын дунджаар 89,57%-тай болж өссөн байна.	90

		Monbiblio 68233 ш	д/д	Сум	Нийт ном	Шивсэн ном	Хувь		
			1	Айраг	1493	1493	100		
			2	Алтанширээ	5300	5300	100		
			3	Даланжаргал ан	9600	8200	85,4		
			4	Дэлгэрэх	5757	5757	100		
			5	Зүүнбаян	1300	1300	100		
			6	Иххэт	3350	3350	100		
			7	Мандах	7000	5000	71,4		
			8	Өргөн	11800	10200	86,4		
			9	Сайхандулаа н	6113	6113	100		
			10	Улаанбадрах	7005	7005	100		
			11	Хатанбулаг	12647	6500	51,4		
			12	Хөвсгөл	6420	6420	100		
			13	Эрдэнэ	5020	3500	69.72		
					81963	68233	89.57		
03.6 Сайншанд сумын багуудтай гэрээ хийж, ажил хөдөлмөр эрхэлдэггүй иргэдэд компьютерийн анхан шатны сургалт явуулна	7 иргэн	7 иргэн	3-р багийн 7 иргэнд компьютерийн анхан шатны сургалт явуулж, Батламж гардуулсан. Энэхүү сургалтыг явуулж тэдэнд анхан шатны мэдлэг олгосноор ажил хайхад дөхөм болсон.					100	
3.7. Үндэсний зан заншлыг иргэдэд сурталчилах зорилгоор “Шагайн наадгай” зохион явуулна.	Хамрагдсан хүний тоо		Сайншанд сумын цэцэрлэгүүдийн багш, ажилчдын дунд "Шагайн наадгай" тэмцээн зохион явууллаа. Тэмцээнд 10 цэцэрлэгийн 50 багш ажилчид авхаалж самбаа, ур чадвараа сорилоо.					-	
3.8. Албан байгууллага, цэцэрлэг сургуульд зөөврийн номын сангаар үйлчилнэ.	Хүний тоо-864 Номын тоо-1650	15 байгууллага 864 иргэн	АЗДТГ, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, УБТЗ-ын барилга ашиглалтын үйлчилгээний III анги, УАУРСТ, ЕБ-ын III сургууль, цэцэрлэгүүд, ХБ-тэй иргэд болон Мандах, Сайхандулаан, Хөвсгөл сум, УЦУОШАлба, Зүүнбаян багийн соёлын төв, “Наран –өргөө” цэцэрлэг, 3-р баг зэрэг байгууллага, 864 хүнд 1650 номоор үйлчилсэн.					100	
3.9. ”Номын сангийн орчны нөхцөл, үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага” стандарт MNS 5742:2007, “Архив, номын сангийн өв санг хадгалж	3	3	- Нарны хурц туяанаас хамгаалсан хар бараан өнгийн хөшиг татсан. - Үндсэн фондын 26800 номыг нэг бүрчлэн буулгаж, ариутгалын уусмалаар арчиж цэвэрлэсэн. Энэ нь номыг ашиглалтын					90	

хамгаалахад тавигдах шаардлага стандарт MNS ISO 11799:2007 шаардлагыг ханган ажиллана.			хугацааг нэмэгдүүлэх, хортон шавж идэхээс сэргийлэх, номын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах ач холбогдолтой. - Аймгийн Төрийн архивд байнга хадгалах баримтын дансыг батлуулж 1992-2012 оны 110 ширхэг баримтыг тушааж данс үйлдлээ. Түр-146, 70 жил-48 ширхэг баримтын дансыг батлуулж, устгах хэргийн акт үйлдэж батлуулан баримтыг устгасан акт үйлдсэн. - 2004-2012 оны 475 ширхэг тушаалыг скайнердаж архивын программд холболоо.	
--	--	--	---	--

		2013	2014	2015	2016
Уншигч		1683	1438	1103	1091
Ирэгсэд		18343	18991	25617	17078
Ном олголт		27659	29909	36762	25074
Номын баяжилт		852	403	529	656
Хөрөнгө оруулалт	БСШУСЯ	1270500	766700	-	-
	АЗДТГ	-	9950000	2007816	-
	ТНС	-	99950	904700	-

ДОРНОД АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНД ХИЙСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Нэг. Соёлын ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх арга зүйг сайжруулах нь

Зорилт: Номын санчдын мэдлэгийг дээшлүүлэх мэргэшүүлэх давтан сургах, уламжлалт зан заншлыг өвлүүлэх, мэдээ мэдээллээр хангах, соёлын төвүүдийн үйл ажиллагааг сайжруулах

Хэрэгжилт:

“Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл-Орон нутгийн хөгжил” сургалт зөвлөгөөнийг 2016 оны 04 дүгээр сарын 7-9 өдрүүдэд сумдын болон аймгийн төвийн ЕБСургуулиудын номын санчдыг хамруулан ХДТеарт зохион явууллаа. Сургалтад орон нутгийн соёл, урлагийн байгууллагын ажиллагсад болон чөлөөт уран бүтээлчид, орон нутгийн язгуур өв соёл, уламжлалт зан заншлийг уламжлуулан өвлүүлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй төрийн бус байгууллагууд, хэвлэл мэдээллийн 100 гаруй ажилтнууд хамрагдсан. Энэ үеэр " Үндэсний уламжлалт соёлын өв" үзэсгэлэн зохион байгуулагдсан. Сургалтыг удирдан явуулах бүрэлдэхүүнд БСШУСЯ- ны номын сан хариуцсан мэргэжилтэн Б. Баяраа, СУИС ийн сургуулийн Тайз дэлгэцийн урлагийн сургуулийн захирал доктор профессор Ж. Долгорсүрэн, Соёлын өвийн төвийн соёлын биет бус өвийн хэлтсийн дарга Ц. Жаргалсайхан нар оролцсон. Уг сургалтын зохион байгуулснаар орон нутагт соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл хөгжүүлэх,"5s"-ын сургалтанд хамруулах замаар олон улсын чанарын удирдлагын тогтолцоог ISO-9001 нэвтрүүлэх ажлын эхлэлийг тавих, хөгжүүлэх зорилготой.

Хэрлэн сумын ЕБСургууль, сумын төвийн соёлын төвийн материаллаг бааз, үйл ажиллагааны чадавхийг сайжруулах, иргэдийн оролцоог дээшлүүлэх зорилгоор Хэрлэн сумын Шинэ хөгжил цогцолбор сургууль, Хан-Уул цогцолбор сургууль, Чулуунхороот сумын нийтийн номын сан, Баян-уул сумын ЕБС-ийн номын санчдад Төв номын сангийн үйл ажиллагаатай

танилцуулан номын сангийн анхан шатны бүртгэл, номын ангилал аргачлалыг зааж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллаа.

Соёлын ажилтнуудын мэргэжил дээшлүүлэх сургалт:

Аймгийн Боловсрол соёл урлагийн газраас Соёлын ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг 2016 оны 11-р сарын 28-29-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа.

Сургалтыг Боловсрол, соёл урлагийн газрын соёл хариуцсан мэргэжилтэн Т.Оюунбат, Мэргэжлийн хяналтын соёл урлаг хариуцсан улсын байцаагч Б.Мангалжав нар нээн үг хэллээ. Уг сургалтанд оролцсон сумдын нийтийн номын санчдад мэргэжил арга зүйгээр ханган, Monbiblio цахим программд ном хийх арга зүй, ном зүйн бичилт, Monbiblio цахим программын гэмтлийг тогтоох, аргачлал дадлага ажил зэрэг мэргэжлийн хичээлүүдийг зааж заавар зөвлөгөө өгч ажилласан.

Үр дүн: Сургалт, зөвлөгөөн, мэргэжил арга зүйгээр ханган ажилснаар номын санчдын мэдлэг мэргэжил дээшлэн, ажлын хариуцлага ажлын зохион байгуулалт сайжран номын сангийн уншлага үйлчилгээ өргөжин сайжирсэн.

Хоёр. Төрөөс баримтлах соёлын бодлогын хэрэгжилтийг хангах байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр арга хэмжээний хүрээнд.

Зорилт: Хүн амд соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх, мэдээлэл сурталчилгааны ажлыг нийтийн хүртээл болгох, аймгийн засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, нийгмийн хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн биелэлтийг хангах, номын сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх

Хэрэгжилт:

Байгууллагын зорилтыг хангах ажлын хүрээд номын сангийн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх байгууллага, аж ахуй нэгж, айл өрх хувь хүнийг номтой нөхөрлүүлж ном унших идэвхийг өрнүүлэн түгээн дэлгэрүүлэх зорилготой "Ном унших" уриалгыг гарган хүргүүлэн ажилласнаар хамгийн олон ном уншсан байгууллага хамт олныг шалгаруулан өргөмжлөн уншлага үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэн ажиллаа.

Аймгийн засаг дарга "Сар бүрийн 01-ний өдрийг хүүхдээ сонсох өдөр" болгон захирамжласны дагуу аймгийн Засаг дарга бөгөөд Хүүхдийн төлөө зөвлөлийн дарга М.Бадамсүрэн болон ХГБХХ-ийн дарга, БСГ-ын дарга, Нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн дарга нар аймгийн Хүүхдийн нэгдсэн зөвлөлийн хүүхдүүд, Хүүхдийн өөрийн удирдлагын байгууллагын хүүхдүүд, аймгийн төв номын санд үйлчлүүлж байсан уншигч хүүхдүүдийг хүлээн авч санал бодлыг нь сонсож, эхний удаагийн уулзалтаар хүүхдүүдийн тавьсан саналыг хэрхэн ажил хэрэг болгож ажиллаж байгаа талаарх мэдээллээ.

Иргэдийг ном унших соёлыг дэлгэрүүлэх бүтээлч хандлагыг бий болгох, зорилготой Аймгийн засаг даргын нэрэмжит “Эрдэм шинжилгээний танхим”-ыг орон нутгийн төсвөөс 10,0 сая төгрөгөөр санхүүжигдэн засварын ажлыг Их ханас ХХК хийж гүйцэтгэлээ. Танхимын нээлтийг 2016 оны 05 дугаар сарын 30 ны 14 цагт нээж Аймгийн засаг дарга М.Бадамсүрэн, БСГ-ын дарга О.Байгалмаа, Номын сангийн дарга Ж.Цагаан нар тууз хайчлан нээлээ. Нээлтэнд аймгийн аж ахуйн нэгж байгууллагуудын удирдлагууд, ЕБС-ийн захиралууд идэвхтэн уншигчид оролцлоо.

Энэхүү танхимаар эрдэм шинжилгээний хурал болон магистр докторын зэрэг бичиж байгаа болон ном бүтээл туурвиж байгаа зохиолчид, яруу найрагчид бүлгээр багаар ажиллах уншигчид зориулагдсан танхим болсноор онцлогтой.

Аймгийн хөгжлийн сангаас Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн танхимыг тохижуулах засварлах, техник хэрэгсэл авахад зорилж 5,5 сая төгрөг шийдвэрлэн өгснөөр тус иргэдэд үйлчлэх танхимд шаардлагатай компьютер техник хэрэгсэл, гарч орох замыг шийдвэрлэн, 00-ын өрөөг засварлан тохижуулаад байна.

БСШУСЯам болон аймгийн засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Аймгийн засаг дарга номын сангийн захиралтай байгуулсан гэрээ, БСШУСайдын 2012 оны А/51 тоот тушаалын 1-р хавсралт “Ном” дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд уншигч, хүүхэд, залуусыг номтой нөхөрлүүлэх, тэдний чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэхэд танин мэдэхүйн бүтээлч сэтгэхүйг хөгжүүлэхэд зориулсан соёл, танин мэдэхүйн олон ажлуудыг өргөнөөр зохион байгуулан ажиллав. Тухайлбал:

-Уран жиргээ, хүрэл тулга

-Хүүхэд багачуудын уран унших авьяас чадварыг нээн илэрхийлэх, хөхиүлэн дэмжих, уран уншлагын урлагийг хөгжүүлэх, орон нутгийн зохиолч яруу найрагчдын шилдэг уран бүтээлийг сурталчлан таниулах зорилгоор Тал нутгийн яруу найрагч Б.Тайван агсаны нэрэмжит “Уран жиргээ” наадмыг зохион явуулсан. Наадмыг Боловсрол, соёлын газар, Аймгийн төв номын сан, Хүүхэд, гэр бүл хөгжлийн хэлтэс хамтран 2016 оны 02-р сарын 26-нд Хүүхэд, гэр бүл хөгжлийн хэлтэсийн танхимд зохион байгууллаа. Наадамд 13 сумдын болон аймгийн бүх сургууль, цэцэрлэгүүдээс шалгарсан авьяаслаг 65 хүүхдүүдээс цэцэрлэг, сургуулийн бага, дунд, ахлах гэсэн шалгуураар дүнгээ гаргалаа.

-Хүүхэд өсвөр үеийнхнийг Монгол үгсийн арвин баялаг сантай танилцуулах, санасан бодсоноо үгээр бүтээж туурвих урлагт сургах, сэтгэлгээг хөгжүүлэх зорилгоор Хүрэл тулга наадмыг 2016 оны 02-р сарын 27-нд Аймгийн төв номын сангийн соёл олон нийтийн танхимд зохион байгуулагдлаа. Наадам 2 насны ангиллаар явагдсан бөгөөд Аймгийн Боловсролын газар, Ц.Дамдинсүрэнгийн нэрэмжит аймгийн төв номын сан, Хүүхэд, гэр

хөгжлийн хэлтэс, Аймгийн утга зохиолын нэгдэл хамтран зохион байгуулагдлаа. Энэхүү наадмын шалгаруулалтыг дунд, ахлах нас гэсэн ангилаар шалгаруулж дүнгээ гаргасан. 1-р байр У.Мягмарсүрэн Булган сум ЕБС-ийн 6а анги, 2-р байр А.Отгонзул Баян-Уул сум ЕБС-ийн 9а анги, 3-р байр Ц.Сүхбат Халх гол сум Ялалт баг ЕБС-ийн 8а анги

Сургуулийн ахлах насанд: 1-р байр Н.Золбаяр Баян-Уул сум ЕБС-ийн 12^а анги

2-р байр Б.Уранчимэг Цагаан-овоо сум ЕБС-ийн 10^б анги, 3-р байр А.Тамир 1-р сургуулийн 11^г анги.

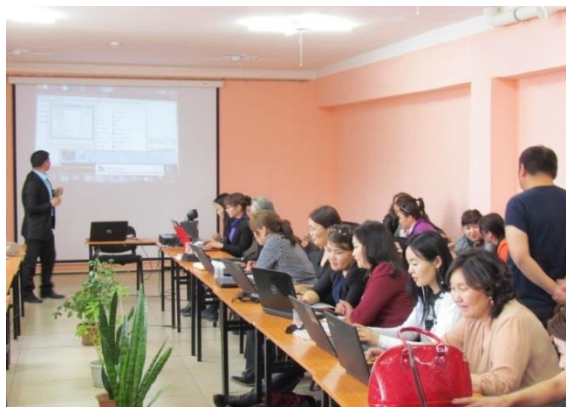
-Үндэсний бичиг үсгийн баяр

-МУ-ын Ерөнхийлөгчийн санаачлагаар жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг аймгийн хэмжээнд өргөн дэлгэр зохион байгууллаа. МУ-ын Ерөнхийлөгчийн тамгын газраас гаргадаг “Мөнх тэнгэрийн бичиг” монгол бичгийн үзэсгэлэнг анх удаа Дорнод аймагт АЗДТГазар, Боловсрол, соёлын газар, Аймгийн төв номын сан хамтран зохион байгууллаа.

Үзэсгэлэнгийн нээлт 2016 оны 05 дугаар сарын 13-нд Аймгийн төв номын сангийн гадна талбайд зохион байгуулагдаж урилгаар Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын Монгол хэл, бичгийн асуудал хариуцсан ахлах шинжээч С.Чулуунпүрэв, “Хүмүүн бичиг” сонины эрхлэгч Б.Элбэгзаяа, “Бичиг соёл” монгол уран бичлэгийн холбооны тэргүүн Д.Ганбаатар, “Цогт цагийн хүрдэн” ТББ-

ын Ганжуур, Данжуурын хөрвүүлэгч Буянбаатар, ӨМӨЗО-ны Хөлөнбуйр аймгийн Шинэ барга баруун хошууны уянга нийгэмлэгийн дарга Баярт нар урилгаар оролцож нээлтийг АЗДТГ-ын нийгмийн бодлогын хэлтсийн дарга Н.Алтанцэцэг, Боловсрол, соёлын газрын дарга О.Байгалмаа, Аймгийн төв номын сангийн захирал Ж.Цагаан нар үзэсгэлэнгийн нээлтийн туузыг хайчилан үзэсгэлэнг нээж, нээлтэнд ЕБС-ийн захирал, багш, сурагчид, уншигч сонирхогчид идэвхтэй оролцлоо. “Бичиг соёл” монгол уран бичлэгийн холбооны багш, уран бичээч Ц.Баярманлай, Э.Одбаяр нар уран бичлэгийн гайхамшигт сонирхолтой үзүүлбэрийг бичиж сонирхуулан, “Мөнх тэнгэрийн бичиг” монгол бичиг, уран бичлэгийн 2 хоногийн сургалт монгол уран бичлэг, монгол бичгийн цахим хэрэглээ, монгол бичгийн учир, монгол бичгийн 7 титмийн арга, үсгийн урлагийн тухай, уран бичлэг, таталган бичиг, компьютерт монгол бичгээр бичих, интернэтэд монгол бичгийг хэрэглэх гэсэн сэдвүүдийн дор сургалтыг зохион явуулсан. Сургалтанд аймгийн болон Хөлөнбуйр, Баянтүмэн, Цагаан-овоо сумын Монгол хэл, уран зохиолын багш, оюутан, сонирхогчид нийт 72 хүн хамрагдаж МУ-ын ерөнхийлөгчийн тамгын газраас Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 155 дугаар зарлиг, Ерөнхийлөгч, УИХ-ын дарга, ерөнхий сайдаас гадаадад явуулж буй албан бичиг, бүх шатны боловсролын байгууллагын гэрчилгээ, төрсний болон гэрлэсний гэрчилгээ, Чингисийн чулууны бичгээс аваад 2013 онд Монгол уран бичлэгийг Юнеско-гийн Соёлын өвд бүртгэх хүртэл, Төр засгаас гаргасан шийдвэрийн хуулбар эх үзэсгэлэнг Ерөнхийлөгчийн тамгын газраас гаргаж Аймгийн төв номын сан “Ховор судар номын үзэсгэлэн”, Аймгийн музей “Бичиг соёлын үзэсгэлэнг тус тус гаргаж ЕБС-ийн дунд, ахлах ангийн сурагчдын дунд монгол бичгээр “Цэвэр сайхан бичих”, “Зөв хурдан унших” уралдааныг тус тус зохион байгууллаа.

“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-аар БСШУСЯ-ны “Үндэсний бичиг соёлыг дэлгэрүүлэгч

шагнал”-аар Улсын тэргүүний 1-р сургуулийн МХУЗ-ын багш Эрхчөлөө, 12-р сургуулийн МХУЗ-

ын багш Одмандах, Хан-Уул сургуулийн МХУЗ-ын багш Чимгээ, “Тэргүүний Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” шагналаар Улсын тэргүүний 5-р сургуулийн 10д ангийн суралцагч Д.Золзаяа, Ц.Номин-Эрдэнэ нар тус тус шагнагдлаа.

Дүрийн тоглолт

Дэлхийн үлгэрийн хаан Дани улсын их зохиолч Ханс Крестианс Андерсений мэндэлсэн өдөр 4 дүгээр сарын 2-ныг Дэлхий дахинаа олон улсын хүүхдийн номын баярын өдөр болгон тэмдэглэн өнгөрүүлдэгтэй холбогдуулан 2012 оноос эхлэн уламжлал болгон тэмдэглэж байна. Хүүхэд бүрийг хөгжүүлэх, ном хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд гэр бүл, эцэг эх олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, тэднээр дамжуулан хүүхдийг номонд дуртай болгох, ном унших сэдэл төрүүлэх, дэлхийн алдартай зохиолчдын бүтээлтэй танилцуулах, хүүхдүүд, эцэг эхтэйгээ хамтран хөгжүүлэн жүжиглэх чадвар эзэмшүүлэх зорилготой. Хэрлэн сумын цэцэрлэгүүдийн эцэг эхчүүдийн дунд “Дэлхийн шилдэг үлгэр”ээр жүжигчилсэн дүрийн тоглолтыг 2016 оны 04 дүгээр сарын 04-нд төв номын сангийн соёл олон нийтийн танхимд зохион байгууллаа. Тус уралдааны Тэргүүн байрын шагналыг Хаан Банк, Дэд байрын шагналыг Голомт банк, Гутгаар байрын шагналыг Хас банк ивээн тэтгэж хамтран ажиллаа. Хаан банк нь Дэлхийн хүүхдийн номын баярын арга хэмжээг 3 дахь жилдээ, Хас банк, Голомт банк ивээн тэтгэж хүүхэд багачуудын боловсролд үнэтэй хувь нэмэр оруулж байгааг дурдахад таатай байна.

Энэхүү үйл ажиллагааг нээж Аймгийн төв номын сангийн захирал Ж.Цагаан, Хаан банкны олон нийттэй харилцах менежер Тунгалаг цэцэрлэгүүдийн сурган хүмүүжүүлэгч, эцэг эх, хүүхэд багачуудад мэндчилгээ дэвшүүлээ.

Дүрийн тоглолтонд Хэрлэн сумын 2,3,6,8,11 дүгээр цэцэрлэгийн Ахлах бүлгийн хүүхдүүд эцэг эхтэйгээ хамтран амжилттай оролцож Тэргүүн байр 3-р цэцэрлэг “Чоно ба 7 ишиг” Өргөмжлөл, мөнгөн шагнал 150.000 төгрөг, Дэд байр 2-р цэцэрлэг ах дүү Гриммийн үлгэр

“Хөгшин Султан” Өргөмжлөл, мөнгөн шагнал 100.000 төгрөг, 3-р байр 8-р цэцэрлэг Маршакийн үлгэр “Боргочин тахиа ба нугасны 10 дэгдээхэй” Өргөмжлөл, мөнгөн шагнал 70.000 төгрөгөөр тус тус шагнагдсан.

“Бид
номын
санчид-
Бидний
мэргэжи
л
сайхан”
өдөрлөг

Ахмад номын санчид уншлага үйлчилгээг 1 өдрийн турш удирдан зохион явуулж, ажлын туршлагаас залуу номын санчид, ажиллагсад хуваалцан, зөөврийн болон явуулын үйлчилгээ, соёл олон нийтийн ажлыг хамтран зохион байгуулан, Access 7 хөтөлбөрийн багш сурагчидтай хамтран “Номын санч-Бидний сэтгэлийн дэм”, “Чойбалсан хөгжил” ОНӨҮГазрын ажилчдад халуун аарц, дулаан бээлийг хандивлаж, Асрамжийн төвийн ахмадуудад сар шинийн хүндэтгэл үзүүлж Аймгийн төв номын сан Access-7 хөтөлбөрийн сурагчдын урлагийн тоглолтыг ахмадууддаа сонирхуулж “Ахмадын үг алт” уулзалтыг зохион байгуулж асрамжийн төвийн 19 ахмадуудад гарын бэлэг гардууллаа.

-Номын сангийн 70 жилийн ой:

2016 оны 09 дүгээр сарын 8-10-ны өдрүүдэд түүхт 70 жилийн ойгоо тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

Манай хамт олон түүхт 70 жилийнхээ ойгоо угтаж ойн ажлын төлөвлөгөө гарган түүнээ бүрэн дүүрэн биелүүлэн ажиллаа. Ойн арга хэмжээний хүрээнд хийгдсэн ажлаас дурдвал: “Талын шүлэг”-2016 яруу найргийн наадам, Зүүн бүсийн номын санчдын ажил мэргэжлийн өдөрлөг, “70 номын хожил” асуулт хариултын телевизийн шоу нэвтрүүлэг, богино өгүүллэгийн цахим уралдаан, “Орон нутгийн номын сангуудын хөгжлийн чиг хандлага, цаашдын төлөв” хөрш зэргэлдээ гурван улс, зүүн бүсийн номын санчдын эрдэм шинжилгээний бага хурал, Үндэсний бичиг үсгийн баяр “Мөнх тэнгэрийн бичиг” үзэсгэлэн, Номын баяр, Эцэг эхчүүд хүүхэдтэйгээ хамт дүрийн тоглолтын уралдаан, “Номын өргөө” сүлд дуутай болгон клип хийлгэж, мөн зохиолч-уншигчдын уулзалт, төрөл бүрийн сэдэвчилсэн үзэсгэлэн, шинэ номын нээлт, төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран сургалт, сурталчилгаа, зохиолчийн гарын үсэгтэй номын үзэсгэлэн, гадна гэрлэн хаяг, мод зүлэг суулгах, дотор өрөө танхим засварлах, түүхэн ном хэвлүүлэх, ойн баярын концерт, зэрэг томоохон ажлуудыг цөөн хүнтэй жижигхэн хамт олондоо ахадсан гэхээр ажлуудыг хийхийн зэрэгцээ Аймгийн засаг дарга Мягмарсүрэнгийн Бадамсүрэнгийн санаачилгаар Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үйлчлэх танхим, Аймгийн Засаг даргын нэрэмжит эрдэм шинжилгээний танхимуудыг шинээр байгуулан засвар тохижилтын ажлын хөрөнгийг аймгийн засаг даргын нөөцийн сан, орон нутгийн төсвөөр шийдвэрлүүлэн ажиллаж 70 жилийнхээ ойг амжилт бүтээлээр дүүрэн угтлаа. Ойн арга хэмжээнд соёлын хэлтсийн дарга Баярсайхан агсаны гэр бүл үр хүүхдүүд, Хэнтий, Сүхбаатар аймгийн номын сангийн төлөөлөл, хөрш зэргэлдээ БНХАУ-ын Хайлаар, Манжуур, Алтан-эмээлийн номын сангийн удирдлагууд болон үе үеийн ахмад номын санчид, ажилтан албан хаагчид, сумдын болон ЕБС-ийн номын санчид ажилтан албан хаагчид, идэвхтэн уншигчид оролцлоо.

Түүхийнхээ 70 жилийн хугацаанд Дорнод тал нутгийнхаа ард иргэдэд эрдэм мэдлэг олгох, ном хэвлэл, мэдээллээр үйлчилж уншигч олны оюуныг гэгээрүүлэх, хувь хүний оюуны хөгжилд тодорхой хувь нэмэр оруулан, зүүн бүсийн уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцон тэргүүн байруудыг эзлэн, хөрш зэргэлдээс ОХУ –ын Чита хотын А.С.Пушкины нэрэмжит номын сан, БНХАУ-ын Хайлаар, Манжуур, Шинэ барга баруун, зүүн хошууны номын сангуудтай харилцан туршлага судлан хамтын гэрээ хэлэцээр байгуулан ажиллаж байгаа билээ.

70 номын хожил шоу нэвтрүүлэг:

Номын сангийн 70 жилийн ойн нээлтийн арга хэмжээ.

Ойн баярын хурал, концертын арга хэмжээ.

Эрдэм шинжилгээний бага хурал:

“ Орон нутаг дахь номын сангийн хөгжлийн чиг хандлага, цаашдын төлөв “ гурван улсын эрдэм шинжилгээний бага хурлыг анх удаагаа 2016 оны 09-р сарын 09-ны 14.00 цагт Засаг даргын нэрэмжит Аймгийн төв номын сангийн эрдэм шинжилгээний танхимд зохион байгуулав. Эрдэм шинжилгээний хурлыг Аймгийн нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн дарга Н. Алтанцэцэг, Төв номын сангийн захирал Ж.Цагаан, БСГ-ын дарга О.Байгалмаа нар нээн мэндчилгээ дэвшүүллээ.

Эрдэм шинжилгээний бага хуралд БНХАУ-ын Хайлаар хотын номын сан, Хэнтий аймгийн номын сан, Дорнод их сургууль, сумдын нийтийн номын сангуудын нийт 8 илтгэлүүд тавигдаж хэлэлцүүлэг хийлээ.

Үе, үеийн номын санчдын уулзалт

1946 онд Дорнод аймгийн Номын сан анх үүсэн байгуулагдсан үеэс эхлэн түүхийн тодорхой үе шатуудыг дамжин хөгжиж өдгөө 70 дахь жилтэйгээ золгож, үе үеийн Номын санчид ажилтан ажиллагсад уулзалтыг зохион байгууллаа. Уулзалтанд сумдын болон ЕБС-ийн Номын сангийн үе, үеийн ахмад ажилтууд нийт 60 гаруй номын санчид оролцлоо. Уулзалтын зорилго нь номын санчдын санал бодлыг сонсох, түүхэн дурсамжаа ярилцах, ажлын туршлагаа солилцох залуу номын санчиддаа өвлүүлэх зорилгоор зохион байгуулагдлаа. 1980-иад онд Соёлын хэлтсээс номын сангийн ажлыг дүгнэн “Аймгийн Тэргүүний номын санчдад шилжин явах туг” хадгалуудаг байсныг дурсаж Дашбалбар сумын ахмад номын санч Цэцэгмаа аймгийн төв номын санд түүх болгон хадгалуулахаар гардуулав.

Номын баяр:

Номын баярын арга хэмжээг номын сангийн 70 жилийн ойн баяртай хамтатган зохион явууллаа. Уг баярын хүрээнд 2016 онд ирсэн шинэ ном, зохиолчийн гарын үсэгтэй, үнэт ховор ном, тал нутгийн номын өргөө зэрэг номын үзэсгэлэнг гаргаж уншигч олонд сурталчлан “Аз хур” номын худалдаа зэргийг гаргасан. Номын баярыг угтаж зохион байгуулсан “Миний мэдэх номын сан” эссэ бичлэгийн уралдаанд 6-р ангийн төрөлд 1-р байр 11-р сургуулийн 6а ангийн сурагч Г.Мишээл, 7-р ангийн төрөлд 1-р сургуулийн 7г ангийн сурагч Э.Маралгуа, 8-р ангийн төрөлд 1-р байр 8 -р сургуулийн 8в ангийн сурагч Г.Энхжин нар тус тус шалгарч өргөмжлөл үнэ бүхий зүйлээр шагнууллаа. Мөн идэвхтэн уншигч анги хамт олноор Хан-Уул цогцолбор сургуулийн Чимгээ багштай 9^а, Уранчимэг багштай 3^д, 8 сургуулийн Б.Заяа багштай 11^б, 1-р сургуулийн 10^г ангиуд, “**Номын сан 70**” дөрвөн мөрт шүлгийн уралдаан 6-р сургуулийн 11^а ангийн сурагч Б.Отгонзул, Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэгээр 8-р сургуулийн 7а ангийн сурагч Э.Чинхүслэн, “Оюунлаг байгууллага”-аар Петро-

Чайна Тамсагийн 21-р салбар, “Оюунлаг гэр бүл”-ээр 7-р багын иргэн Д.Дамдинбазарын гэр бүл тус тус шалгарч Цом Өргөмжлөл үнэ бүхий зүйлээр шагнаж урамшуулсан.

-Баринтаг оёх бүтээлч ажил:

Үндэсний бичиг үсгийн баярыг угтаж “Судар номын баринтаг” оёх бүтээлч сарын аяныг зарлаж “Судар номын баринтаг” хүлээн авах үйл ажиллагааг Зуны Тэргүүн сарын шинийн 3 буюу 5-р сарын 9-ний билигт сайн өдөр Төв номын санд зохион байгууллаа.

Ном дор мөргөж, номоо баринтаглан дээдэлдэг сайхан уламжлалтай Монголчууд бид ном бүтээх, номыг баринтаглах үйлийг хүн болж төрсний гурван сайн үйл, арван цагаан буянд бодож, номд баринтаг хийх нь гурван үеийн буян хэмээн номтой мэргэдийн ном сударт баринтаг урлан, түүнийгээ барьдаг байсан сайхан уламжлалаа даган Номын сангийн сан хөмрөгт хадгалагдаж буй соёлын үнэт өв болсон ном судруудад баринтаг оёх бүтээлч аянд Аймгийн оёдолчдын холбоо, Сод оёдлын газар, Сан тайж, Матаг, Үүлэн оёдлын газрууд болон хувь хүн, хамт олон, албан байгууллагууд нийт 135 ш баринтагийг Төв номын санд хүлээлгэн өглөө Энэхүү бүтээлч аянд нэгдэж идэвхитэй оролцсон Аймгийн оёдолчдын холбоо, албан байгууллага, хамт олон, хувь хүмүүст талархсанаа илэрхийлж байна.

Үр дүн: Олон нийтэд соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэн монгол бичгийн гайхамшигийг харуулсан үзэсгэлэн сургалтыг мэдээ мэдээллийг орон нутагт зохион байгуулан, шинэ номын үзэсгэлэн 11 удаа, сэдэвчилсэн 33 удаа, соёл олон нийтийн ажлуудыг зохион явуулж төлөвлөгөөт ажлуудыг хангалттай биелүүлэн, номын сангийн түүхэн 70 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлсэн нь 2016 оны онцлох үйл явдал болж байна.

Гурав . Соёлын үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулах талаар

Зорилт: Номын сангийн үйлчилгээг аж ахуй нэгжид хүртээмжтэй хурдан шуурхай хүргэх.

Хэрэгжилт:

Уншлага үйлчилгээ:

Тайлангийн хугацаанд 6169 байнгын уншигчдад, 71669 ирц, 116690 ном олгож үйлчиллээ. /Насанд хүрэгсэд 2992, бага насны уншигч 3177/

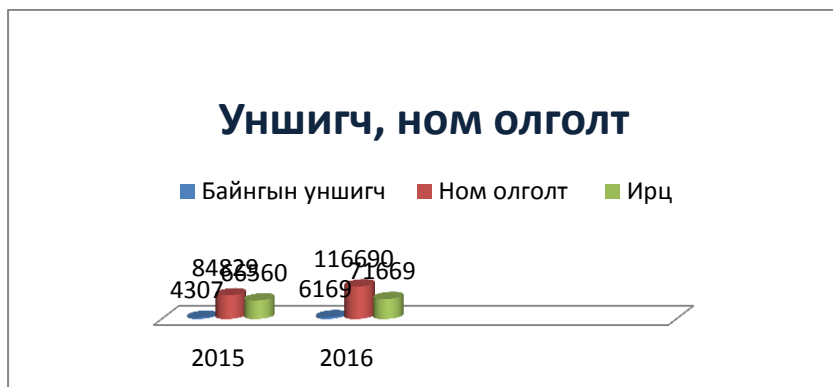

График үзүүлэлтээс харахад байнгын уншигч 69%-иар өссөн, ном олголт 1.4%, ирц 1.0%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Номын сан байгуулагдсаны 70 жилийн ойн хүрээнд “**Номын элч**” явуулын үйлчилгээг байгууллага дээрээ анги хамт олныг авчран үйл ажиллагаагаа танилцуулан соёл олон түмний ажлыг зохион явуулснаар оюутан сурагчид, анги хамт олноороо, найз нөхдөөрөө ирж ном унших, багаар хамтарч хичээлээ давтах зэрэг сайн үзүүлэлт гарсан. Номын элч явуулын үйлчилгээнд Хэрлэн сумын 1,2,5,6,8,11,12, Хан-Уул, Шинэхөгжил цогцолбор сургууль, ДИСургуулийн 42 ангийн 1470 сурагч, 14 дүгээр цэцэрлэгийн ахлах бүлгийн 76 хүүхдэд хамрагдсан.

Албан газар аж ахуй нэгжид “Номын хур” аяныг зохион байгуулан ХХААЖДҮГазар, ХЦ-0132-р анги, МХГазар, нийтийн аж ахуй, ШШГАлба, ХГБХХэлтэс, Хөдөлмөрийн хэлтэс зэрэг байгууллагуудын 103 ажилтан ажиллагсдыг номын сангийн уншигч болгон 215 хүнд 523 номоор үзэсгэлэн гаргаж, хамтран ажиллах ном зөөвөрлөн ажиллах гэрээ хийж хамтран ажиллаа. Цаашид ном унших номтой нөхөрлөх аяныг төрийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах болно.

Ном солилцоо, зөөвөр:

Зөөврөөр ХЦ-0306, ХЦ-198, ХЦ-0132 ангиудад 301 ном, Петровичайна дайчин тамсагийн 21-р салбарт 345 ном, 2-р багийн өндөр настан Батмөнх, Чимгээ, Цэгмэд, Болд нарт 321 ном,

2,11,сургууль 141, Сэргэлэн сумын ЕБС 50, нийт 1158 ном, 200 сонин сэтгүүлийг зөөвөрлөн олгосон. Уншигч Д.Тамирын хүсэлтийн дагуу Сүхбаатар аймгийн төв номын сангаас Д.Цогт-Очир Егүзэр хутагтын түүхэн 4ш ном, хувь хүнээс 20 ном, ардчиллын цэнхэр ном, Асгат сумын түүхэн ном зэргийг солилцоогоор авчран уншуулсан . Гэрээ 11278 ном олгож, урагдаж гэмтсэн 1115 номыг сэлбэн зассан.

Лавлагаа номзүй:

Дорнод аймгаас төрсөн эрдэмтэн зохиолчдын ном, сэтгэл судлал-88, шинжлэх ухааны 80ш номоор, лавлах /92/ 530 ширхэг номоор санамж өгөх ном зүйг тус тус гаргасан.

Шинээр ирсэн болон хандивын 306 төрлийн 444 ширхэг номыг дансанд бүртгэн, худалдан авсан 13 номыг данслан програмд оруулан бар код нааж танхимуудад хуваарилан цахим програмд оруулсан. Орос 1040 номонд бар код нааж тавиурт байрлуулсан. Цахимаар 586, амаар 1057, бичгээр 212, email хаягаар 50 хүнд лавлагаа олгосон. Орон нутгийн Мижи телевизтэй гэрээ байгуулан, зохион байгуулагдсан соёл олон нийтийн ажлууд, үйл ажиллагааны мэдээ мэдээллийг өгч телевизээр сурталчилан байгууллагын вэб сайт болон Facebook хуудсаар сурталчилан мэдээллээ.

2016 онд цахим програмд орос ном 2040, монгол ном 444 нийт 2484 номыг данслан бүртгэж ангилан програмд оруулж бар код нааж танхимуудад хуваарилан өгсөн.

Сэдэвчилсэн үзэсгэлэн:

“Эх орончдын өдөр”-т зориулан Дорнод аймгийн Эх оронч, Алдар гавьяатай хүмүүсийн уран бүтээл, ном,намтар, дурсамж дурдатгалыг ном, сонин сэтгүүлээс түүвэрлэн нийт 58ш материалаар үзэсгэлэн, Номын сангийн мэргэжлийн, Хот ба хувь хүний соёл, Босоо монгол бичиг мину, Хоолны жор технологи, хамгийн жижиг, том ном, зохиолчдын **Бааст -95**, **Д.Нацагдорж-100 жил** **Д.Отгонсүрэн-70 жил**, **Д.Сэнгээ – 100 жил**, **Д.Намдаг – 105 жил**, **Дорнодын зохиолчдын ном**, бидний **бахархал “Чингис хаан** номын үзэсгэлэн, тэмдэглэлт баяруудаар шинэ номын болон сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг 44 удаа 3446 номоор үзэсгэлэн гаргасан.

Номын нээлт:

Дорнод аймгийн Утга зохиолын нэгдлийн 80 жил, Төв номын сангийн 70 жилийн ойн хүрээнд хамтран зохион байгуулсан Зохиол-Уншигчдын уулзалт, “Дорнодын зохиолчдын уран

бүтээлийн дээжис” номын нээлт, “Талын шүлэг 2016” яруу найргийн наадмыг 2016 оны 1-р сарын 16-ны 12.00 цагт Төв номын сангийн соёл олон нийтийн танхимд зохион байгууллаа. Энэхүү үйл ажиллагааг нээж МЗЭ-ийн Дорнод салбарын эрхлэгч МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч Ц.Жамбалгарав, Монголын хөдөөгийн зохиолчдын холбооны дэд тэргүүн МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч Д.Хүдэрмөнх, МЗЭ-ийн шагналт зохиолч судлаач Л.Хэрээ нар мэндчилгээ

дэвшүүллээ..

✓ 2016 оны 5 дугаар сарын 28-нд "Монголын 100 суут хүн" номын нээлт боллоо.

Бэлийн чулууны бодрол, Хар гялбаа номын нээлт

Хардал овогт Шаравжамцын Дугар агсны яруу найргийн бүтээл Бэлгийн чулууны бодрол ном болон орчуулгын бүтээл Авсралийн нэрт зохиогч Димфна Кьюсакийн Хар гялбаа роман номын нээлт 2016 оны 12-р сарын 09-нд Төв номын сангийн соёл олон нийтийн танхимд зохион байгуулагдлаа.

Энэхүү номын нээлтийг Ш.Дугар агсны том хүү Б.Төмөр-Ивээлт, МЗЭ-ийн шагналт, зохиолч судпаач Л.Хэрээ, МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч, Дорнод аймгийн утга зохиол нэгдлийн эрхлэгч Ц.Жамбалгарав нар мэндчилгээ дэвшүүлэн үйл ажиллагааг нээлээ. Ш.Дугар агсны үр хүүхдүүд

ээжийнхээ оюуны бүтээлийг хэвлүүлж номын суврага босгож орон нутгийнхаа ард иргэдэд оюуны том хөрөнгө орууллаа. Энэхүү бүтээл нь шүлэг дэх мөнх бусыг сануулсан мөр бадгуудыг гутрал гуниглал гэж ойлгохоо хойш тавьж сайн буяны үйлийн үрийг тарьж гэгээрхүйг сануулсан уянгын дуулал гэж ойлгож болмоор санагдана. Тэрээр хэвлүүлж дэлгээгүй олон арван шүлэг найрагтаа нууцлаг их авьяас билгээ шингээн үлдээсэн ховорхон төрсөн монголжин.

Үлгэрийн цаг:

1,4,6,12, Дорнод түшиц цэцэрлэгийн бэлтгэл А,Б бүлэг, 8,12 дугаар сургуулийн 1а,б бүлгийн 918 хүүхдэд "Зараа чоно үнэг", "Уууртай тахиа", "Мулгуу наймаачин" үлгэрийг "Барын арьс эрээн болсны учир" "Муур эмч", "Хоёр залхуу", "Ах дүү 3 ямаа" зэрэг үлгэрүүдийг уншиж өгч үлгэрээр дамжуулан ном унших хүсэл сонирхлыг төрүүлэх, ном унших ач тусыг ойлгуулсан ажил болсон.

❖ Шатар даам, шагайн наадгай

7 хоног бүрийн пүрэв гаригт даам, шатар тоглох цагийг ажиллуулснаар 37 удаа 120 хүүхдийг хамруулан тоглуулж оюун ухааныг нь уралдуулан баг болгон хооронд нь өрсөлдүүлэн тоглуулан хэвшүүлсэн.

Монгол уламжлалт тоглоом наадгай морь уралдуулах, шагаа таалцах зэрэг тоглоомуудыг тоглох аргачлалыг зааж, сурган Хан-Уул цогцолбор сургуулийн 3, 4 дүгээр ангийн 4 бүлгийн 120 хүүдийг хамруулан 5 баг болгон хувааж шагай таалцах тэмцээн зохион явуулсан. Уг тэмцээнд багууд ач холбогдол өгч маш идэвхтэй оролцож монгол дээл хувцсаар гоёж оролцсон.

Үр дүн:

Соёл олон түмний ажлуудыг олон нийтэд хүртээлтэй хүргэн ЕБСургуулийн сурагчид, байгуулага анги, хамт олныг хамруулан үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэн уншигчдыг номын санд ирүүлэн ном унших ач тусыг ойлгуулан цахим сайтаар мэдээ мэдээллийг хүргэн, уншлага үйлчилгээг зөв зохион байгуулан, ном олгох үйлчилгээ өргөжүүлэн, номын санчын ёс зүйг баримтлан ажилласнаар байнгын уншигчдын тоо өсөн нэмэгдсэн.

Дөрөв. Үндэсний төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх

Зорилт: Орон нутгийн оюутан залуучуудыг гадаад тэтгэлгээр суралцуулах, англи хэлний мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, сургуульд хамрагдаж чадахгүй байгаа бага насны хүүхдийг сургалтанд хамруулах

Хэрэгжилт:

Миний номын өргөө:

Дэлхийн банкны санхүүжилттэй Японы хүүхдийн Ивээх Сангаас хэрэгжүүлж буй төслийн “Миний номын өргөө”-ний 3 дахь ээлжийн хүүхдүүдийг элсүүлэн нээлтийн үйл ажиллагааг 2016 оны 3 сарын 11-нд хийлээ.

Энэхүү нээлтийн арга хэмжээнд БСГ-ын СӨБ-ын мэргэжилтэн Өнөрцэцэг, ХИС-ын зохицуулагч Байгальмаа, Ариунзаяа, багц хамрагдаж буй хүүхдүүд эцэг эхийн хамт оролцлоо. Нээлтийн арга хэмжээнд 2-дахь ээлжийн багцад хамрагдсан Болорцэцэг шүлэг уншиж мөн 3 дахь ээлжийн багцад хамрагдаж байгаа Түвшинжаргал casio хөгжим тоглож, Л.Мөнгөнсүвд шүлэг уншиж сонирхууллаа. “Миний номын өргөө”-ний ном багцад хамрагдаж буй бүх хүүхдүүдэд дурсгалын зүйл гардууллаа.

“Миний номын өргөө”-ний ном тоглоомын багцад хамрагдаж буй хүүхэд тус бүрд гарааны үнэлгээ хийж ном тоглоомын багцыг өгсөн. Нийт-6 багийн 14 Энгийн болон ХБХүүхэд хамрагдлаа.

Сургуульд бэлтгэх хөтөлбөрт хамрагдаж буй хүүхдүүдийн эцэг эхэд Төслийн талаар танилцуулга хийж “Та өөрөө багш”, “Би чадна” дээр хэрхэн ажиллах, багцыг хэрхэн ашиглах талаар сургалт зохион байгуулж гэрээ байгуулсан. Одоо 3дахь багц буюу 14 хүүхдэд ном тоглоомын багцаар үйлчилж ажилласан.

Хөтөлбөрийн 4 дахь элсэлтийн хүүхдүүдийн судалгааг гаргаж 2016 оны 11 сарын 11-нд нээлтээ хийсэн. Нээлтийн үйл ажиллагаанд ЯХИС-ийн хөтөлбөрийн менежер Гэрэлтуяа, БСУГ-ын дарга О.Байгаль, БСГ-ын мэргэжилтэн Өнөрцэцэг, ХИС-ын салбарын зохицуулагч Г.Байгаль, ХИС-ийн ажилтан Г.Ариунзаяа ном тоглоомын багцад хамрагдаж буй хүүхдүүдийн эцэг эхэд Төслийн талаар танилцуулга хийж, “Та өөрөө багш”, “Би чадна”, “Дасгал ажлын дэвтэр” дээр хэрхэн ажиллах, ном тоглоомын багцыг хэрхэн ашиглах талаар сургалтыг зохион байгууллаа. Нийт-25 хүүхэд хамрагдсан. Мөн эцэг эхчүүдээс судалгаа авч, гэрээ байгуулан ХИС-нд тайланд хавсарган хүргүүлсэн. Хийгдэж буй ажлуудын тайланг цаг тухайд нь бичгээр буюу цахимаар өгсөн.

Access хөтөлбөр:

Access хөтөлбөрийн сургалтыг англи багш Jack Noyler, Marcus Kelly, Тео, Ammie, монгол багш Д.Хэрлэнмөрөн нарын 5 багш даваа, лхавга, бямба гаригт 2 ангид 2 цагаар хичээлийг сонирхолтой, ойлгомжтой зааж байна. Багш сурагчид ном гарын авлагаар хангагдсан. Сургалтын, хичээлийн ирц, зохион байгуулагдсан ажлын мэдээ тайланг эцэг эхчүүдэд нь танилцуулан эцэг эхийн хурлыг 2 удаа хийсэн. Сурагчдын ирцийг тогтмол бүртгэн сар бүр гарган хүүхдүүдэд танилцуулан ажиллаж байна.

Сурагчдад англи хэл заахаас гадна сонирхолтой, хөгжөөнт арга хэмжээ, тэмдэглэлт баяр ёслол, АНУ-ын соёлын талаарх ойлголт, сайн үйлсийн аян, урлаг, спортын арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаа. Үүнд:

Access-7 сурагчид нийгэмд оруулах хувь нэмрээ ухамсарлан Дорнод аймгийн Ахмадын асрамжийн газар 2016 оны 02 дугаар сарын 04-ны өдөр очиж өөрсдийн бэлтгэсэн монгол ардын дуу бүжиг, ерөөл магтаал уншиж сонирхуулан, ахмад настангуудаас сургаал үгсийг сонсож, сэтгэлийн бэлэг барин хамтдаа нэг өдрийг өнгөрүүллээ. Мөн аймгийн Музей үзэж үндэстэн угсаатны болон түүхийг мэдэж багш нартай англиар ярьж тайлбарлан сонирхолоо. Сайн үйлсийн хүрээнд хийгдсэн дараагийн ажил ногоон бүс дагуу хогийг цэвэрлэж 30шуудай хогийг түүж ачууллаа.

Ахмадын асрамжийн төвд гэр оронгүй асрах хүнгүй 53-92 настай 20 ахмад буурлууд асрамжлуулан байдаг юм байна. Санхүүжилт 465400

Холоос явдаг 12 хүүхдэд унааны зардалд 2 удаа 1146000 төгрөг, хичээлээс гадуурх үйл ажиллагааны зардалд 1146000 төгрөг, ус буцалгагч 176000 төгрөгийн санхүүжилтыг шийдвэрлэн өгсөн. Аливаа арга хэмжээний ажлыг зохион байгуулахад шаардагдах төсвийг БЗМТөвөөс санхүүжилдэг. Уг хөтөлбөр 2016 оны 9 сараас номын сан дээр хэрэгжихгүй болсон.

Үр дүн: “Миний номын өргөө” төслийг хэрэгжүүлснээр аймгийн хэмжээний 5 настай цэцэрлэгт явж чадахгүй байгаа хүүхдүүдийг хамруулан сургуульд ороход бэлтгэн ном тоглоомын багцаар ханган, эцэг эхийн оролцоог нэмэгдүүлэн ажилласнаар хөгжлийн бэрхшээлтэй 17, энгийн 53 хүүхэд амжилттай суралцаж төгссөн. Мөн Access тэтгэлэгт хөтөлбөрийн англи хэлний сургалтанд хамрагдснаар сурагчдын хэлний чадвар сайжирч, аймгийн хэмжээнд зохион байгуулагдаж буй уралдаан тэмцээнд оролцож шагналт байруудад шалгарч байна.

Тав.Хяналт шалгалт үнэлгээ бодит болгох, иргэдийн санал хүсэлтийг барагдуулах.

Хэрэгжилт

Аймгийн Аудитын газраас 2015 оны санхүүгийн тайланд илтгэл үзүүлж “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт өгсөн.

Аймгийн санхүүгийн хяналт аудитын албанаас хийгдсэн 2014-2015 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийхэд орон тоо батлагдаагүй байхад нэр бүхий хүмүүст хавсран ажилласны нэмэгдэл хөлс 7261,5 мянган төгрөгийг олгосон. Цалин орон тоог бодит байдалд нийцүүлэн холбогдох дүрэм журмын дагуу батлуулах, төрийн үйлчилгээний албан хаагчид мэргэжлийн зэргийн нэмэгдэл олгох нийтлэг журмыг мөрдлөгө болгон илэрсэн зөрчлийг ариулгах хугацаатай албан бичиг ирсний дагуу ажил хавсран ажилласны нэмэгдэл хөлсийг 2016 оны 07 сарын 1 ны өдрөөс хүний нөөцийн ажилтан М.Ариунаа, жолооч жижүүр С.Бат-Эрдэнэ нарт олгохгүй байхаар шийдвэрлэн ажилласан.

Байгууллагын дотоод аудит, ёс зүйн хороо, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй комиссыг байгуулан төлөвлөгөө гарган ажиллуулж байна.

Иргэдийн ирүүлсэн 6 саналыг хүлээн авч шийдвэрлэн, аймгийн нээлттэй утас 70582233 ирсэн гомдлын дагуу номын сан хагас бүтэн сайн өдөр ажиллуулах гэсэн саналыг зохих хариуг өгч ажиллаа. Санал хүсэлтийн хайрцганд номын сангийн үйлчилгээнд талархаж байгаа саналууд ирсэн.

Үр дүн:

Зургаа Соёлын салбарын статистик мэдээний үнэ зөв байдал:

Зорилт: Уншигчдын хэрэгцээт шинэ ном хэвлэлээр сан хөмрөгөө баяжуулах, статистик мэдээг үнэ зөв гаргах, тайлан мэдээг

Хэрэгжилт: 2016 онд номын сангийн фонд баяжилт худалдан авсан шинэ ном 14 ширхэг 264000 төгрөг, сонин хэвлэлд 598003 төгрөг 25 нэр төрлийг захиалан баяжилт хийгдсэн. Хандиваар 472 ширхэг 1768200 төгрөг, нийт 486 номоор баяжуулан шинжлэх ухааны салбараар ангилан танхимуудад хуваарилан өгч электрон болон цаасан каталоги гаргаж байрлуулсан. Номын сангийн төвлөрсөн СУ-3, СУ-5, төвлөрсөн бус СУ-10, СУ-14 мэдээнүүд, чанарын болон тоон үзүүлэлтүүд гарган хагас болон бүтэн жилийн үйл ажиллагааны тайланг бичиж БСУГазарт хүргүүлэн ажиллаа.

Бусад ажлын талаар

Байгууллыгн шилэн дансны мэдээллийг вэб сайтад цаг хугацаанд оруулан, санхүүгийн мэдээ тайланг сар бүр гарган мэдээллэж, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн танхимын тохижуулан хаалт, компьютер суурилуулах ажлуудыг хийсэн.

Байгууллагын баримт бичиг нягтлан шалгах комиссын шийдвэрээр хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаал, байнга, түр хадгалах баримт, боловсон хүчин, цалингийн зэрэг бүртгэлүүдийг батлан, 2009-2012 оны 23 хадгаламжийн нэгжийг ялган бүртгэл үйлдэн баримтуудыг сканердан архивын газарт шилжүүлсэн. 2015 үүссэн баримтыг техник ажиллагаа хийж архивласан. Байгууллагын вэб сайт дотор архивын цэс үүсгэн мэдээ мэдээллийг оруулан цахим прорамд баримтуудаа оруулж эхлээд байна.

Бичиг хэрэг:

Явсан бичиг 98, ирсэн бичиг 58 хүлээн авч бүртгэн удирдах ажилтанд танилцуулан цохолт тэмдэглэл хийлгүүлэн хариутай 10 бичгийг хариуг цаг хугацаанд гарган хүргүүлсэн. Хугацаа хэтэрсэн албан бичиг байхгүй. /70582233 цахимаар 36 баримтыг хүлээн авсан/

Байгууллагад ирсэн санал хүсэлт, нээлттэй утас 70582233 ирсэн 6 гомдлыг хүлээн авч зохих хариу шийдвэрийг хугацаанд нь өгч шийдвэрлэн.

Улсын хэмжээнд нэг сая мод тарьж ургуулах ажлын хүрээнд нисэхийн зам дагуу 60 мод тарьж, байгууллагын гадна 3 цэцгийн мандлыг чулуугаар засаж, цэцэгжүүлэн услагаа арчилгааг хийж, байгууллагын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн гадна талбайд 15 үхрийн нүд, 12 Чацарганы мод, Хэрлэн сумын ЗДТГазраас 5 нарс мод авч тарьж ургуулан тордож байна.

Байгууллагын лого, гэрлэн хаягийг шинэчлэн “Гэрэлт сэтгэмж” орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар гүйцэтгэсэн. 3500,0 төгрөгийн санхүүжилтээр.

Байгууллагын түүхэн ойг тохиолдуулан ажилтан ажиллагсад болон сумдын номын санчдыг яамны болон аймаг орны, Номын сангийн консерцумын, ҮЭХолбоо, Улаан загалмайн хорооны шагналаар шагнуулж, үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг дүгнэн бүх ажилтан ажиллагсдад үндсэн цалингийн 10-24 %-ийн урамшуулал олгон, байгууллагын аварга тодруулан шагнаж урамшуулсан. Хамтын гэрээний дагуу 2 ажилтанд түлээ нүүрсний хөнгөлөлт үзүүлэн, спортын тэмцээн уралдааны 1100000 төгрөгийг хамтын сангаас болон ҮЭхорооноос гаргуулсан. Ажилдаа ирэх унааны зардлыг 2 хүнд олгосон.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах баярыг угтаж ажилтан ажиллагсдын хүүхдүүдийн дунд 4-5 насны хүүхдүүдийн дунд гар зургийн уралдааныг зохион байгуулан шалгарсан хүүхдүүдэд байгууллагын ҮЭ-ийн хорооноос гарын бэлэг гардууллаа.

Ажлын байранд архи тамхигүй орчин бүрдүүлэн, хөдөлгөөний дутагдлаас сэргийлэх, эрүүл мэндийг дэмжсэн хөдөлгөөн өрнүүлэн теннис тоглох, ажлын байрны дасгал хөдөлгөөнийг хийхийг заалган хийж хэвшээд байна. Эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах байсан боловч санхүүгийн хямралаас шалтгаалан хамруулж чадаагүй байгаа ч даатгалын хөнгөлөлт эдлэх боломжоороо өөрсдөө очиж үзүүлэх ажлыг шат дараатай зохион байгуулан ажлын цагийг зохицуулан цалинтай чөлөө олгосон.

Спортын тэмцээн:

Байгууллагын ойг угтаж соёлын байгууллагууд, хэвлэл мэдээллийн ажилтангууд, чөлөөт уран бүтээлчдийг оролцуулан “Гар бөмбөг”-ийн тэмцээнийг зохион явууллаа. Тэмцээнд эмэгтэй 4 баг, эрэгтэй 6 баг оролцсноос Эрэгтэй төрөлд Хэвлэл мэдээллийн баг 1-р байр Цом, өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал, 2-р байр Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн нэрэмжит Аймгийн Төв номын сангийн баг Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал, 3-р байр Урд сумдын баг Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал, Эмэгтэй төрөлд 1-р байр Хөгжимт Драмын театрын баг Цом, өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал, 2-р байр Ардын уран зохиолч Ц.Дамдинсүрэнгийн нэрэмжит Аймгийн Төв номын сангийн баг Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал, 3-р байр Сумдын баг Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал тус тус хүртлээ.

Орчин цагийн номын сан үүсэн байгуулагдсаны 95 жил, Орхон аймгийн Номын төв байгуулагдсаны 40 жилийн ойн баярын хүрээнд Аймаг, хотын нийтийн номын сангуудын ажилтан, албан хаагчдын дунд Усан поло, Шатар, теннис, Гар бөмбөгийн тэмцээн 18-19-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдлаа. Усан Полоны төрөлд Тэргүүн байр Орхон аймаг, дэд байр

Дорнод аймаг, гутгаар байр Дархан хотын Хүүхдийн номын ордны баг тамирчид тус тус байр эзэллээ.

Манай хамт олон үйл ажиллагааны төлөвлөгөөт зорилтуудаа давуулан биелүүлж, түүхт 70 жилийнхээ ойг ёслол төгөлдөр тэмдэглэн өнгөрүүлсэн зэрэг ажлын амжилтаар дүүрэн 2016 оноо үдэж байна.

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Нэг. ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, ШИЙДВЭРҮҮДИЙГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТАЛААР

2015 оны үр дүнгийн гэрээгээ дүгнүүлэн, 2016 оны менежерийн үр дүнгийн гэрээ, ажлын төлөвлөгөөг гарган аймгийн Боловсрол Соёлын Газрын даргаар баталгаажуулан хэрэгжүүлж байна.

Төсвийн тухай хуулийн дагуу 2016 онд хийх ажил, нийлүүлэх бүтээгдэхүүний Үр дүнгийн гэрээг төсвийн Ерөнхий менежертэй хийлээ. Ажиллагсдын жилийн ажлын төлөвлөгөөг баталж, биелэлтийг хангуулах үүднээс тайлан, төлөвлөгөөний биелэлтийг хагас жилээр болон жилээр дүгнэж Хүн амын бодлого, Хөдөлмөрийн сайд, Сангийн сайдын 1996 оны 63/104 дүгээр тушаалын дагуу ажлын амжилтаар урамшуулал, нэмэгдэл зэргийг олгож байна. 2016 оны хагас жилийн үр дүнгийн гэрээний хэрэгжилт, хагас жилийн үйл ажиллагааны тайланг гарган, дүгнүүлээ.

Монгол Улсын 2014 оны 07 сарын 01 өдрийн “Шилэн дансны тухай хууль”, Засгийн газрын 384 дүгээр тогтоолыг хэрэгжүүлэн, байгууллагын шилэн дансанд мэдээллийг үнэн бодитойгоор оруулж, аудитын газар, нийгмийн даатгал, татварын албанд сар бүр мэдээ, тайлангаа өглөө. Мөн хуулийн дагуу байгууллагын ил тод байдлыг хангах үүднээс “Санхүүгийн мэдээлэл”-ийн самбарт сар бүр ажилчид болон уншигч, иргэдэд мэдээллэж байна.

Монгол Улсын “Ахмад настны нийгмийн хамгааллын тухай” хуулийг хэрэгжүүлж, Цагаан сар, Олон Улсын Эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдөр, Ахмадын өдрүүдийг тохиолдуулан “Ахмадаас суралцая, сонсоё” уриан дор байгууллагаасаа гавьяаны чөлөөнд гарсан 12 ахмадуудад:

- ✚ Ахмадын өдөрт зориулсан хүндэтгэлийн тоглолтыг үзүүлсэн.
- ✚ Хүндэтгэл үзүүлэн уулзалт хийж, туршлагаас хуваалцлаа /2 удаа/
- ✚ Гарын бэлэг гардууллаа. /2 удаа/
- ✚ Ахмадын хороонд тайланг хүргүүлсэн.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2003 оны 105 дугаар зарлиг, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2004 оны 163 дугаар тогтоол, “Монгол бичиг”-ийн үндэсний хөтөлбөр болон Аймгийн ИТХ-ын 2014 оны 11 сарын 21-ний өдрийн №265 тогтоолын дагуу “Үндэсний бичиг” аймгийн дэд хөтөлбөрийн хүрээнд “Үндэсний бичиг соёл” уралдаанд Ерөнхий Боловсролын Сургуулийн монгол хэл, уран зохиолын Заах аргын нэгдэл, Аймгийн Боловсрол Соёлын Газар, С.Буяннэмэхийн нэрэмжит аймгийн Төв номын сан хамтран зохион байгууллаа. “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг аймгийн хэмжээнд тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Монгол Үндэсний бичиг, түүх соёлоо эрхэмлэн дээдэлж, хамгаалах, сурталчлах монгол бичгээ хурдан түргэн унших, түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор ЕБС-ын сурагчид, сонирхогчдын дунд 4 ангилалаар Монгол бичгийн “Тэргүүний уншигч” шалгаруулах уралдааныг зохион байгуулж, нийт 74 сурагч, сонирхогчид оролцож, Улсын хэмжээний тэргүүний уншигч шалгаруулах уралдаанд нэрсийг нь өгч

оролцууллаа. Уралдаанд БССГазрын дарга Ц.Бумангэрэл, Соёл урлаг, соёлын өв хариуцсан мэргэжилтэн Х.Цогзолмаа нар хүрэлцэн ирж, шагналыг гардууллаа.

Монгол Улсын Засгийн Газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт **“Алслагдсан хөдөөгийн иргэдэд иж бүрэн тоноглогдсон автомашинаар явуулын номын сангийн үйлчилгээг үзүүлэх”**, Дундговь Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт нүүдлийн номын санг ажиллуулах хэмээн тусгагдсаны дагуу Зүүн сумд /Дэрэн, Цагаандэлгэр, Говь-Угтаал, Баянжаргалан, Гурвансайхан, Өндөршил/, Цагдаагийн газар, Шүүхийн Шийдвэр Гүйцэтгэх Алба, хүмүүжигч, 3-р сургууль, ЭДЦСургууль, Мандал сургуулийн сурагчдад зөөврийн номын сан ажиллуулж 1800 гаруй сурагчид, багш ажилчдад нүүдлийн номын санг ажиллуулж, номын санчдад мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгсөн. Нүүдлийн номын сангаар уншигчдад карт нээж, шинэ болон шилдэг ном, уран зохиолын 840 гаруй номоор үйлчилсэн.

Монгол Улсын ерөнхийлөгчийн 2012 оны 8 сарын 24-ний 158 дугаар зарлигийн дагуу “Номын баяр”- ыг жил бүр улс болон орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулдаг бөгөөд уг арга хэмжээ 9 дүгээр сарын 17, 18-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хотод МҮНС, Сүхбаатарын талбайд болсон бөгөөд орон нутгийн нийт номын сангийн захирал эрхлэгч нарын уулзалт, зөвлөгөөнд оролцож, аймгийн номын санг сурталчилах зурагт үзэсгэлэнг амжилттай гарган сурталчиллаа. Уг зарлигийн дагуу нийт ЕБСургуулиудын номын сан, соёлын төвийн номын сандчдад “Номын баяр”-ыг тэмдэглэн өнгөрүүлж, тайланг ирүүлэх тухай мэдэглээ.

Аймгийн Засаг Даргын 2009 оны 180 тоот захирамжаар баталсан “С.Буяннэмэх тэмдэгтэн”-г шалгаруулах журмын дагуу ЭДЦС, ГИЦС, Мандал сургууль, 3 дугаар сургууль, Говь-Угтаал, Гурвансайхан, Дэлгэрцогт, Хулд, Луус сумын сургуулиудаас 1-5 дугаар ангийн ангилалд 98 сурагч, 6-9дүгээр ангийн ангилалд 16 сурагч, нийт 114 сурагчийн бүтээлийг хүлээн авч, комиссын гишүүдийн хамт шалгаруулалт хийж, 1-5 дугаар ангийн ангилалд 43 сурагч, 6-9 дүгээр ангийн ангилалд 5 хүүхдэд “С.Буяннэмэх тэмдэгтэн” шагнал олгуулахаар комиссын гишүүдийн шийдвэр гарч Аймгийн Нийгмийн бодлогын хэлтэст хүргүүллээ.

Хоёр. МЭДЭЭЛЭЛ, СУРТАЛЧИЛГАА

Нийт 5 удаа шинэ номын, 12 нэр төрлийн сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг 549 сонин, сэтгүүл, номоор гаргаж, сурталчиллаа. Үүнд:

- ❖ Шинэ номын үзэсгэлэн 5 удаа 170-аад номоор
- ❖ “Монгол Улсын Үндсэн хууль 24 жил”-ийн ойд зориулан хууль, эрх зүйн 30 гаруй номоор үзэсгэлэн гаргаж, сурталчиллаа.
- ❖ Цагаан сарын баярыг тохиолдуулан “Монгол ёс заншил” сэдвээр монгол ахуй, уламжлалтай холбоотой 30 гаруй номоор номын үзэсгэлэн гаргасан.
- ❖ Олон улсын эмэгтэйчүүдийн өдөрт зориулан 20 ширхэг номоор
- ❖ Монголын зэвсэгт хүчний 95 жилийн ойд зориулан “Цэрэг-Эх орон” сэдвээр 38 номоор
- ❖ “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-т “Миний монгол бичиг” сэдэвт 50 гаруй ном, сонин, сэтгүүлээр үзэсгэлэн гаргасан.
- ❖ Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан “Хүүхэд-Гэр бүл” сэдэвт 23 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргасан
- ❖ ЭЕШалгалтанд бэлтгэгчдэд зориулан гадаадад тэтгэлгээр суралах боломж, мэргэжлээ хэрхэн зөв сонгохтой холбоотой 12 ширхэг номоор

- ❖ Сурагчдын амралтанд зориулан “Дэлхийн сонгодог утга зохиолын чуулган”, “Дэлхийн жүжгийн дээжис” шилдэг 57 ширхэг номоор
- ❖ Монгол Улс НҮБ-д элссэн өдөрт зориулан “Монгол Улс НҮБ-д 55 жил” сэдэвт 29 ширхэг номоор
- ❖ Их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойн хүрээнд 90 орчим ном, сонин сэтгүүлээр

Гурав. СОЁЛ, ОЛОН НИЙТИЙН АЖИЛ ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН ТАЛААР

Өндөр насны амралтаа авсан ахмад уншигч, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд карт нээн ном, хэвлэл, сонин, сэтгүүлээр үнэгүй үйлчилгээ үзүүлж байна. Байгууллагын 2016 оны үр дүнгийн гэрээний “2.3.-т ХБИргэдэд номын сангийн үйлчилгээг хүргэнэ” тусгай заалтад аван төлөвлөн ажиллаж байна. Уг чиглэлийн хүрээнд:

- ◆ ХБИргэдэд уншигчын картыг нийт 35 уншигчид үнэгүй нээн, үйлчилж байна.
- ◆ Хараа муутай уншигчдад чанга уншлагыг 3 удаа 40 гаруй хүүхдийг хамруулсан.
- ◆ Хараагүй иргэдэд зориулан Үлгэр-11, уран зохиолын-11 сэдвийг сонсох хэлбэрээр “Цахим ном” болгон олшруулаад байна.
- ◆ “Цахим ном”-оор ХБИргэдэд ойртож үйлчилэхээр төлөвлөгөө гарган ажиллаж байна
- ◆ Хүүхэд Хөгжүүлэх 3, 2-р цэцэрлэгт нүүдлийн номын сан ажиллуулж, Хөгжлийн Бэрхшээлтэй 4 хүүхдэд “Цахим ном”-оо бэлэглэлээ.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2003 оны 105 дугаар зарлиг, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2004 оны 163 дугаар тогтоолын дагуу “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг тэмдэглэн өнгөрүүллээ. “Үндэсний бичиг соёл” аймгийн монгол бичгийн “Тэргүүний уншигч шалгаруулах уралдааныг зохион байгууллаа.

Аймгийн Засаг Даргын А/66 захирамжийн дагуу “Угийн бичиг хөтлөхүй” сургалтыг 2 удаа зохион байгуулсан байна. Үүнд: Төв халхын дуулалт жүжгийн Театр, Аймгийн музей, Боловсрол, Соёлын газар, номын сангийн албан хаагчдад 3 сард музейтэй хамтран 40 гаруй хүнд, 11 сард байгууллагын нийт 12 ажиллагсдад Д.Мөнхзул угийн бичгийн сургалтыг зохион байгуулж, угийн бичиг хөтлөх гарын авлагыг тарааж, угийн бичиг хөтлөлтөд хяналт тавин ажиллаж байна. Стандарт хэмжилзүйн газар, 6-р цэцэрлэгийн багш, эцэг эхчүүдэд, мөн 3 хүнд Угийн бичиг хөтлөлт түүний ашиг, тусын талаар зөвлөгөө нийт 85 орчим хүнд сургалт зохион байгуулан ажиллаа.

“Номын ертөнцөөр аялацгаая” 2 сарын аяны хүрээнд зохиогдох “Миний уншсан ном дүрслэх урлагт”, “Их зохиолч Д.Нацагдоржийг хэн сайн мэдэх вэ” илтгэлийн уралдааны удирдамжийг гаргаж ЕБСургуулиудад тараасан.

Мандал сургуулийн “Номын клуб”-ын сурагчидтай “Зочны цаг” уулзалт, ЭДЦСургууль, ГИЦСургууль, 3-р сургуулийн номын сан, Монгол хэлний заах аргын нэгдэлтэй хамтран “Ном унших 10 алтан дүрэм” сэдвээр уулзалт ярилцлага зохион байгууллаа. Сургалтанд 3-9-р ангиудын сурагчдын төлөөлөл 240 сурагч хамрагдлаа. “Хүүхдээ хэрхэн ном уншуулж сургах вэ?” сэдвээр гарын авлага бэлтгэлээ.

ГИЦСургуулийн 4а, 4в ангиудад Бүртгэл мэдээллийн номын санч Э.Биндэрьяа Зочин багшаар уригдан “Ном унших ашиг тус”-ын талаар мэдээлэл, сурталчилгаа хийлээ. Байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчилсан.

Их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг Утга зохиолын нэгдэлтэй хамтран тэмдэглэн өнгөрүүлээ. “Шилдэг илтгэл” шалгаруулах уралдааныг 2 үе шаттайгаар, 4 байрыг шалгаруулан зохион байгууллаа. Уралдааны хүрээнд:

- ✚ Их зохиолчын олны хүртээл болсон дуу, шүлгээс уншиж сонордууллаа
- ✚ Шилдэг илтгэлүүдийг уншууллаа
- ✚ Их зохиолчын амьдрал, уран бүтээлийн мэдээ, мэдээллийг presentation-р цацсан.
- ✚ Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт зохиолчдын жагсаалт, бүтээлүүдээр үзэсгэлэн
- ✚ Их зохиолчийн уран бүтээлийн үзэсгэлэн
- ✚ “Уран үгсийн чуулган” аймгийн нэрт зохиолч, яруу найрагчдын бүтээлийн үзэсгэлэн
- ✚ Аймгийн зохиолч, яруу найрагчдын уулзалт боллоо.

“Номтой шинэ жил” уншигчдын шинэ жилийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөө гаргаж, 12 сарын 16 тэмдэглэн өнгөрүүлэхээр бэлэн болоод байна.

Засгийн газрын 100 хоног ажлын тайлангаар “Нээлттэй хаалганы өдөр”-т Байгууллагаа суртачилсан Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн, Уншигч хүүхэд багачуудын бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж ард иргэдэд танилцууллаа.

Зөвлөн туслах ажлаар Говь-Угтаал, Цагаандэлгэр, Дэрэн, Өндөршил, Баянжаргалан, Гурвансайхан сумдын Соёлын төвийн нийтийн номын сан болон ЕБСургуулийн номын сангаар орж танилцан зөвлөгөө өгч ажиллалаа. ЕБСургуулиудын номын сангийн үйл ажиллагаа хэвийн, өөрийн байгууллагын орчин нөхцөлд тохирсон номын сантай. Гурвансайхан сумын номын сан дотуур байранд байрладаг учир одоогоор үйл ажиллагаа доголдолтой байна. ЕБСургуулийн номын санчид номын санд хөтлөгдөх анхан шатны бүртгэл байхгүй нийтлэг дутагдалтай байсан ба номын нэгбүрчилсэн бүртгэлийг яаралтай хөтөлж номыг бүртгэлжүүлж, техник ажиллагаа хийхийг зөвлөлөө. Соёлын төвийн нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаа хэвийн түвшинд явагдаж байна. Номын цахимжуулалтын ажил номын фондын Баянжаргалан 100%, Өндөршил 85%, Гурвансайхан 89,5 хувьтай явагдаж байна. Программд оруулсан номын алдаа, номын зөрүүг засварлаж ондоо багтаан оруулж дуусгахыг зөвлөж ажиллалаа. Цаашид цахим үйлчилгээг эрчимжүүлж ажиллах шаардлагатай байна.

Дөрөв. ТӨЛӨВЛӨГӨӨТ АЖЛЫН ТАЛААР

Д/д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1	Уншигч, ирэгсэд	20000	25292	126%
2	Ном олголт	40000	43824	109%
3	Ном сэлбэн засалт	2600	2650	101%

Тав. ДОТООД АЖЛЫН ТАЛААР

Байгууллагын компьютеруудын хэвийн үйл ажиллагааг хангаж гэмтэлтэй байсан компьютерыг оншлон форматалж засварласан.

Танхимуудын ажил хүлээлцэх тооллогыг хийж ажил хүлээлцсэн акт үйлдэн тооцоог гаргасан. Уншлагын танхимын тооллогыг нэгбүрчилсэн бүртгэл, Lib4U программаар тулгаж зөрсөн, дахин дансалсан номуудыг илрүүлж алдааг засварлан тулгасан.

Мэргэжлийн хяналтын газрын Санхүүгийн дотоод аудитаас өгсөн зөвлөмжийн дагуу Үндсэн фондын 53 дансыг шүүж тооллого хийн нягтлан бодогчийн программ Lib4U программд орсон номын үнийн зөрүүг тулгасан.

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээ, лавлагаа, татгалзалын дагуу байгууллагын батлагдсан төсвөөс нийт 979 950 төгрөгний 24 нэр төрлийн сонин, сэтгүүл, 50 гаруй нэр төрлийн 200 гаруй номоор фондын баяжилт хийж, уншигч, ирэгсдэд үйлчилсэн. Одоогоор 1-7сард 349 450 төгрөгний 9-12сард 1 543 950 үнийн дүн бүхий номыг номын худалдааны газруудаас худалдан авч, техник ажиллагааж хийн фондын баяжилт болон төвлөрсөн танхимуудад уншигчдын татгалзалын дагуу хувиарлан өгч уншигч, ирэгсдэд үйлчилж байна.

Электрон каталогт урьдчилсан тоогоор 108 нэр төрлийн 130 ширхэг 2.686.325 төгрөгийн үнэ бүхийг номыг оруулаад байна.

Аймгийн ЗДТГазарын дэргэдэх Хууль Зүйн хэлтэс, Хяналт Шинжилгээ Үнэлгээний төвд хуваарийн дагуу байгууллагын эрх зүйн актууд, албан бичиг баримтыг шалгуулж өгсөн зөвлөмжийн хүрээнд алдаа, дутагдлыг арилгалаа. Төрийн албан хаагчийн хувийн хэргийг шинэчлэн бүрдүүлсэн.

Засгийн газрын 2011 оны 311дүгээр тогтоол, байгууллагын “Дотоод Хяналт Шалгалт” зохион байгуулах журмын дагуу тушаал гарган байгууллагын ажлын байр тус бүрт ДХШ-ыг хийлээ.

Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

Моджуулах төслийн хүрээнд хамт олноороо күүоны талбайд 30 модны нүхийг ухаж, хүлээлгэн өглөө.

Аудитын шалгалтаар шаардагдах баримт, бичгээр ханган ажиллаж, албан даалгаврыг биелүүлж, зөрчлийг арилган ажиллаж байна.

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээ, татгалзалд тулгуурлан номын сангийн фонд бүрдүүлэлтэнд анхаарал хандуулж байна.

Орчин цагийн номын сан үүсэн байгуулагдсаны 95 жил, Орхон аймгийн Номын төв байгуулагдсаны 40 жилийн ойн баярын хүрээнд Аймаг, хотын нийтийн номын сангуудын ажилтан, албан хаагчдын дунд Усан поло, Шатар, теннис, Гар бөмбөгийн тэмцээн 18-19-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдаж энэ арга хэмжээнд оролцож Орхон аймгийн төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судаллаа. Дархан-Уул аймгийн нийтийн номын сан, Хүүхдийн номын ордон, Орхон аймгийн “Номын төв”-тэй танилцаж туршлага судаллаа.

Байгууллагын архивт хадгалагдах 1996-2007 оны баримт бичгийг задлан цэгцэлж тус бүрээр нь хадгаламжийн нэгж болгосон.

Хүүхдийн уншлагын танхимын 13 сандалд суудлын бүрээс хийж гүйцэтгэлээ.

Хүүхдийн уншлагын танхимд Номтой холбоотой ишлэл, Хүүхэд багачуудад холбогдолтой зөвлөмж, зөвлөгөөнүүдийг хийж байрлууллаа.

Байгууллагын гаднах талбай, доторх хогийг цэвэрлэх, замын цас цэвэрлэх цэвэрлэгээний ажилуудад хамт олноороо идэвхитэй оролцлоо.

3 сарын 6-нд Малчдад туслах өдөрлөгийн хүрээнд Наран багийн малчин Ц.Отгонбаярынд очиж цасан шуурганы улмаас цасанд дарагдсан хорооны цасыг зөөж, цэвэрлэж, гэрийг нь нүүлгэж тусаллаа.

Соёлын байгууллагын болон Засаг даргын харъяа агентлагуудын дунд зохион явагдсан гар бөмбөгийн тэмцээнүүдэд тус тус амжилттай оролцсон.

Байгууллагын төсөвт зардалд багтаан дараах урсгал засваруудыг хийж гүйцэтгэлээ.

- Гадна гэрэлтүүлэгийн гэрэл
- Номын сангийн үүдний хаалга
- Үүдний плита шинээр сольсон
- Зөөврийн танилцуулгын самбар
- Шинэ номын үзэсгэлэнгийн тавиур, электрон каталогийн шүүгээ
- Үйлчилгээний ажилчдын оффис хувцас
- Жижүүрийн өрөөний үүдний шилийг гүйдэг болгон сольсон
- Төвлөрсөн тасгуудын гэрэл (запас) чийдэн бусад тохижилт хулдаас
- Номын сангийн барилгын дээврээс дусаал гойжиж цилпон гялгар уутыг авч өгч дээвэр дээр нь шар шавардаж засварласан
- ОО-ийн өрөөнд шинээр шүүгээ хийж хананд тогтоож өгсөн.

Байгууллагын нэрийн хуудас болон танилцуулгын брошюр, урилга, Үлгэрийн болон цахим номын CD-ийг шинээр хийж хувилж олшруулан, тараасан.

Шилэн үзэсгэлэнгүүд болон ОО-өрөө Хүүхдийн уншлагын танхимд Анхааруулах, Сануулах, Болгоомжлох, sticker хийж наав.

Зургаа. МЭДЛЭГ, ЧАДВАР ДЭЭШЛҮҮЛСЭН ТАЛААР

Дундговь аймаг дахь Хүний Эрхийн Үндэсний Комисс, Дундговь аймгийн Засаг Даргын Тамгын Газрын Хууль зүйн хэлтэс, хүний нөөцийн мэргэжилтэн нарын байгууллагын нийт ажилчдад Хүний эрх, Хууль зүйн сэдвээр зохион байгуулсан сургалт зохион байгуулж ажилчдыг хамрууллаа.

Аймгийн төрийн архивын газраас зохион байгуулсан архив, бичиг хэргийн ажилтны сургалтад суусан.

МСҮТөв, ЕБСургуулийн номын санчдыг урьж нөхөрсөг уулзалт зохион байгуулж номын сангийн уялдаа холбоо, хамтран ажиллах санал хүсэлтээ солилцон Хүүхэд багачуудыг хэрхэн номтой нөхөрлүүлэх талаар ярилцлаа.

Номын сангийн консорциумаас зохион байгуулсан “Номын санчийн онцлог, түүний ур чадварыг хөгжүүлэх нь” сэдэвт ЕБСургуулийн номын санчид, сумдын соёлын төвийн номын санчид, төв номын сангийн номын санчдыг Сертификаттай сургалтанд хамрууллаа.

Бүртгэл мэдээллийн номын санч Д.Мөнхзул, Э.Биндэръяа нарыг Соёл Урлагийн Их Сургуулийн Соёлын сургуулийн номын санч- мэдээллийн ажилтан төгсөх ангид амжилттай суралцаж төгссөн. Сурах хугацаанд сургуулийн тоотын дагуу ажлаас түр хугацаанд цалинтай чөлөөг олгож сурах боломжийг бүрдүүллээ. Мөн Хүүхдийн уншлагын номын санч Ц.Оюунжаргалыг СУИС-ын номын санч мэдээллийн ажилтан эчнээ сургалтанд хамрагдах нөхцөл бололцоог бий болголоо.

Халамж үйлчилгээний хэлтэсээс зохион байгуулсан нийгмийн халамж үйлчилгээний талаарх сургалтанд байгууллагын ажиллагсдыг хамрууллаа.

Долоо. ДҮГНЭЛТ

2016 оны ажил, үйл ажиллагаандаа дүгнэлт хийж, ажиллагсдыг хийсэн ажлын үр дүн, амжилт, ур чадвараар нь нэмэгдэл, урамшуулал олгох нь ажил эрчимтэй, чанартай, шинэлэг санаа, арга хэмжээ зохион байгуулагдах, ажлын ахиц, өөрчлөлт гарахад шууд нөлөөлж байна. Нөгөө талаар БСГазраас номын санчдын ур чадварыг дүгнэх шалгуур журам боловсруулж, мэргэжлийн зэрэглэл тогтоож өгөх нь зүйтэй байна.

Номын фондын хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулж соронзон дохиоллын хаалга, камержуулах, номонд дохиоллын ялтас суулгах зэрэг ном, хэвлэл алдагдахаас, алдагдсан номыг илрүүлэхэд чухал ач холбогдолтой байна. Одоогоор номын нийт фондын 3,6%-д дохиоллын ялтас байрлуулсан бөгөөд нэн даруй үйлчилгээний танхимуудад нэмж ялтас суулгах, шаардалагатай тодорхой хэсгүүдэд камер нэмж байрлуулах нэн шаардлагатай байна.

ДХШ-ын комиссыг тогтмол ажиллуулж байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт дүгнэлт хийж ололттой болон алдаа дутагдлыг тухай бүрд нь илрүүлж үр дүнтэй ажиллаа.

Санхүү төсвийн хүндрэл их байгаа ч дотоод хүчин чадлаа дайчлан ажиллаж, орон нутгийн мэдээллийн төв, цаашилбал сургалтын төв болох, үйлчилгээндээ орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлж, уншлага үйлчилгээний хүрээгээ улам өргөжүүлж ажиллах боломжтой гэж дүгнэж байна. Ус буцалгагч, утас цэнэглэх залгуур, WIFI орчинг бүрдүүлснээр уншигч, үйлчлүүлэгчдээс эерэг сэтгэгдэлүүд ирж байна.

Манай байгууллага нь онцгой объектэд харьяалагддаг ба жил бүр Онцгой байдлын хэлтсийн үзлэг, шалгалтаар цахилгааны монтаж нь шаардалагад нийцэхгүй гэсэн дүгнэлтээр удаа дараа акт тавиулж, удаа дараалан муу үнэлгээтэй гарч байгаа мөн байгууллагын дээврийн хучилт муудсан нь цаг агаарын үзэгдэлд /бороо, цас/ нэвтрэх, дулаан алдах зэргээр илэрч байгаа тул нэн даруй цахилгааны монтаж, дээврийн хучилт хийн, засварлах шаардлагатай байна. Иймд зарцуулах төсвийг шийдвэрлэж өгнө үү!

Монгол Улсын ном, хэвлэлийн байгууллагат мөрдөгдөх үндэсний стандартын дагуу ном хадгалах байр танхимыг зориулалтын болгох, хадгалалт хамгаалалт, дотоод аюулгүй байдал, гэрэл цахилгаан, чийгшүүлэлтийн стандартыг Олон Улсын хэмжээнд хүргэх шаардлагатай байна.

Боловсрол, Соёл Шинжлэх ухааны яамнаас номын сан тус бүрд мэргэжлийн номын санч, боловсон хүчнээр хангах тухай чиглэл өгсний дагуу байгууллагын 3 ажилтныг мэргэжлийн сургалтанд хамруулаад байна. Гэсэн хэдий ч мэргэжлийн боловсон хүчин хэрэгцээтэй байна.

ЗАВХАН АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Эрхэм зорилго: Номын сангийн уламжлалт үйлчилгээг орчин үеийн техник технологитой хослуулан цахим номын сангийн үйлчилгээг өргөжүүлэн, түүх соёлын үнэт, өв, ном товхимолыг өсвөр хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх, нийгэмд мэдээлэлд тулгуурласан мэдлэгтэй иргэнийг төлөвшүүлэх “Мэдээллийн нээлттэй” төв болох

1. Төсөв санхүүгийн талаар:

Аймгийн төв номын сангийн 2016 онд 115155300 төгрөгийн төсөв батлагдаж үүнээс тодотголоор

- 1.Бичиг хэрэг-52,7
- 2.Тээвэр-17,0
- 3.Жижиг эд хогшил худалдан авах-30,8
- 4.Ном хэвлэл-211,5
- 5.Бага үнэтэй түргэн элэгдэх зардал-9,1
- 6.Урсгал зардал-179,7
- 7.Томилолт-72,5
- 8.Хичээл практик-105,6 нийт 678,9 төгрөг хасагдаж 114476400 нийт зардалд зарцуулсан боловч гэрэл цахилгаан, шуудан, интернетийн зардал хүрэлцэхгүй зардал дотроос гүйлгэн зарцууллаа.

2. Уншлага үйлчилгээний хүрээнд:

Жилийн эцсийн байдлаар нийт 2418 уншигч 17691 ирэгсдэд 22001 ном олгож үйлчиллээ. Манай номын сан нь ном зүйн мэдээллийн үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох үүднээс 14 удаа 350 ширхэг шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг гаргаж 21 удаагийн тойм хийж, 750 суралцагчдыг зохион байгууллалттай уншлаганд хамруулж танин мэдэхүйн чиглэлээр төрөл бүрийн ажлуудыг тогтмол зохион байгуулж байна.

Мөн ерөнхий боловсролын сургуулиудын зорилтот анги бүлгүүдэд зөөврийн номын сангаар хүрч үйлчлэх, шаардлагатай албан байгууллагуудад гэрээ байгуулан зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэн ажиллаж байна. Эхний хагас жилийн байдлаар танин мэдэхүй-75, шинжлэх ухаан-36, түүх-24, Эдийн засаг-43, Аман зохиол-68, хэл шинжлэл-21, байгалийн шинжлэх ухаан-49, уран зохиолын -204 ширхэг ном нийт 520 номоор зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Мөн сургуулийн өмнөх боловсролын 1, 4, 6, 9-р цэцэрлэгийн 150 хүүхдүүд номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж тэдэнд ном унших ач тус, номтой нөхөрлөх, талаар яриа таниулга хийлээ.

Ерөнхий боловсролын 14 бага бүлгийн 350 суралцагчдыг номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулж, танин мэдэхүйн, шинжлэх ухааны номоор тойм яриа хийж, хичээлийн бус цагаар буюу чөлөөт цагаараа номын сангаар үйлчлүүлж өөртөө хэрэгцээт мэдээлэл олж авах талаар яриа танилуулгыг тогтмол хийж байна.

Энэ жил түүхт 70 жилийн ойг тохиолдуулан “Ном дор мөргөмү” ном уншлагын аянг ЕБС-ын 5 сургуулийн дунд зохион байгуулж байна. Мөн номын сангийн ном худалдан авах төсөв бага, шаардлагатай эрэлт хэрэгцээтэй номоор фондоо бүрдүүлж чадахгүй байна. Иймд бид “Нэг ном нэг хөгжил” ном хандивлах аянг санаачлан зохион байгуулж байна. Аянд номын санд байхгүй ховор номын жагсаалт үйлдэн, жагсаалтанд байгаа номноос сонгож аянд нэгдэн ном хандивлах бөгөөд хандивласан номуудыг үндсэн фонд болон сум сургуулийн номын сангуудад хувиарлан өгч номын фондыг нэмэгдүүлэх зорилготой ажиллаж байна. Тус аянд төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэд хөдөлмөрчдийг уриалж хамтарч ажиллаж байна.

3. Фонд каталогийн ажлын хүрээнд:

Орон нутгийн онцлог уншигчдын эрэлт хэрэгцээ шаардлагыг үндэслэн төсөв, төсөл, бэлэг хандивын журмаар фондоо бүрдүүлж байна.

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар фондын бүрдүүлэлтийг төсвийн санхүүжилтээр уншигчдад хэрэгцээ шаардлагатай байгаа 90 нэр төрлийн 190 ширхэг 2648300 төгрөгийн номоор фондоо баяжууллаа.

Мөн хандивын 210 нэр төрлийн 283 ширхэг 2373300 төгрөг нийт 5021680 төгрөгийн номоор фонд баяжилт хийлээ.

Сумдын соёлын төвийн номын санд жилийн эцсийн нийт 5 ширхэг 17000 төгрөгийн үнэтэй хандивын номыг жагсаалт үйлдэн тус тус хүргүүлээд байна.

Монгол, орос фондын номыг электрон каталогт бүртгэж дуусснаар номын сангийн бүх ном хэвлэлийг электрон каталогт 100 хувь орууллаа.

4. Мэдээлэл, ном зүйн ажлын хүрээнд:

Манай номын сан нь 2016 оны жилийн эцсийн байдлаар 90 нэр төрлийн 190 ширхэг 2648300 төгрөгийн үнэтэй номоор фондоо баяжууллаа. Мөн 473 номонд техник арга ажиллагаа хийн данс бүртгэлүүдэд тусган тасаг танхимууд хуваарилан уншлага үйлчилгээнд ашиглуулж байна. Уншигчдын эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан татгалзлын дэвтрийг хөтлөж үүнтэй уялдуулан шинэ номоор фондоо бүрдүүлж байна.

Байгууллагын фэйсбүүх хаяг болон ил тод байдлын самбар уншлагын танхимуудын мэдээллийн самбарыг хэрэгцээт мэдээллээр ажиллуулж, зохион байгуулж буй соёл олон нийтийн ажлууд болон олон талт үйл ажиллагааг цахим сайтад тавих нь ном ашиглалтанд сайн нөлөө үзүүлж байна.

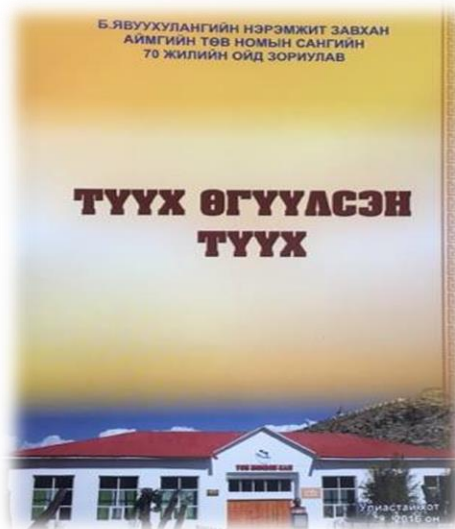
Номын сангийн уншигч үйлчлүүлэгчдэд ая тухай орчин нөхцлийг бүрдүүлэх цахим мэдээлэл өгөх үүднээс утасгүй интернет Wi fi үйлчилгээг үзүүлж байна.

Улирал бүр шинэ ирсэн номын мэдээг бэлтгэн ном зүйн мэдээллийн самбарт болон Фэйсбүүк группт байрлуулан, уншигч хэрэглэгчдэд лавлагаа өгч хэрэгцээт мэдээллээр ханган ажиллаж байна.

Б.Явуухулангийн нэрэмжит Төв номын сан нь Монголын үндэсний ДАТА төвд хүсэлт гарган албан ёсны www.library.za.gov.mn гэсэн домэйн нэр авч веб сайт ажиллуулж байна.

Мөн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлын хүрээнд Завхан аймгаас төрөн гарсан нэрт 9 зохиолчийн бүтээлээр “Орон нутгийн намтар номзүй”-г бэлтгэн гаргаж уншигч хэрэглэгчиддээ хүргэлээ.

Аймгийн төв номын сангын 70 жилийн ойдоо зориулан “ТҮҮХ ӨГҮҮЛСЭН ТҮҮХ” нэртэй номыг эмхэтгэн гаргалаа.

5. Соёл олон нийтийн ажлын хүрээнд:

2016 оны жилийн эцсийн байдлаар төв номын сан нийт 21-н соёл, олон нийтийн ажил зохион байгуулсан байна. Үүнд:

Жил бүр соёлын гавъяат зүтгэлтэн, Дорнын их яруу найрагч Бэгзийн Явуухулангийн мэндэлсэн өдрийг тохиолдуулан Отгонтэнгэр хөгжил сантай хамтран

1.Б.Явуухулангийн шүлгээр бүтсэн “Би хаана төрөө вэ?” дууны уралдаан зохион байгууллаа. Дорнын их найрагчийн гэгээн дурсгалд зориулсан “Хулангийн унага” яруу найргийн наадмыг уламжлал болгон тус тус зохион байгуулдаг. Энэ онд “Би хаана төрөө вэ” дууны уралдаанд нийт 12 сайн дурын уран сайханчид авъяас чадвараа уралдууллаа.

2. Мөн хулангийн унага яруу найргийн наадамд ерөнхий боловсролын сургуулийн 6-9-р анги, 10-12-р анги гэсэн 2 ангиллаар зохион байгуулж нийт 60 суралцагчид авхаалж самбаагаа сорьлоо. Энэхүү уралдааныг “Отгонтэнгэр хөгжил” сангийн тэргүүн А. Санжмятав, Соёмбо академийн багш н.Нямсүрэн, яруу найрагч н.Давгадорж нар хүрэлцэн ирж зохион байгууллаа.

3.Завхан аймагт ажиллаж амьдарч буй гадаадын сайн дурын мэргэжилтэнүүдтэй хамтран хүүхдэд багачуудын хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор “Bookbridge нэрэмжит” англи хэлний олимпиад 24 сум, сургуулийн ерөнхий боловсролын сургуулийн 6-8 ангийн сурагчдын дунд зохион байгууллаа. Нийт 124 суралцагчид хэлний мэдлэгээ сорьлоо.

4. Мөн номын санг сурталчлах ажлын хүрээнд үйл ажиллагааг бэхжүүлэх зорилгоор “Хүлээж суухгүй хүрч үйлчилнэ” уриалга гарган Баруун бүсийн худалдааны төв болон Оргил худалдааны төвд явуулын номын сан ажиллуулж, шинэ болон сэдэвчилсэн номоор үзэсгэлэн гарган сурталчилан иргэд хөдөлмөрчдын дунд танин мэдэхүйн АХА тэмцээнийг зохион байгууллаа. Нийт 50 иргэд үйлчлүүлж 33 иргэн АХА тэмцээнд оролцож оюун мэдлэгээ уралдууллаа.

5. Хас банктэй хамтран жил бүр уламжлал болгон зохион явуулдаг “Би монгол хүүхэд” сэдэвт ёс заншлын олимпиадын 24 сумын ЕБС-н 5-р ангийн 87 суралцагчдын дунд зохион байгууллаа.

6. 2016 оны 04 сарын 2 өдөр буюу Дэлхийн хүүхдийн номын өдрийг тохиолдуулан Х.К.Андерсений үлгэрээр жүжигчилсэн тоглолтыг Улиастай сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн бага ангийн суралцагчдын дунд амжилттай байгууллан ерөнхий боловсролын 5 сургуулийн нийт 50 хүүхэд жүжигчилсэн тоглолт оролцлоо.

7. Б.Явуухулангийн нэрэмжит төв номын сангаас жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг "Дорнын их яруу найрагч" сэдэвт Уншигчдын бага хурлыг 5 дахь жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Уг хуралд Улиастай сумын ЕБС-н 10-р ангийн 45 суралцагчид оролцлоо.

8. Хүүхэд гэр бүлийн хөгжлийн хэлтэстэй хамтран Завхан нутгаас төрөн гарсан зохиолч, яруу найрагчдын зохиол бүтээлийг таниулан сурталчлах, яруу найргийг шимтэн судлах сонирхлыг хөгжүүлэх зорилгоор “Очирвааны орны найргийн дээж” сэдэвт уран уншлагын тэмцээнийг 2 үе шаттайгаар хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтийн танхимд амжилттай зохион байгууллаа. Уралдаанд 24 сумдын 73 суралцагч Дорнын их яруу найрагч, СГЗ Б. Явуухулан, Төрийн соёрхолт яруу найрагч Ц. Бавуудорж, МУ-ын гавъяат багш, яруу найрагч Ж. Алтангэрэл, МЗЭ-ийн шагналт яруу найрагч Х.Лхаасүрэн нарын шүлэг найраглалыг уншиж авъяас билэгээ сорьлоо.

9. Завхан аймгийн Улаан загалмайн нийгэмлэгтэй хамтран “Бидний мэдэх үлгэрийн баатар” сэдэвт гар зургийн уралдааныг 3-р ангийн 32 суралцагчдын дунд зохион

байгууллаа.

10. Номын сангийн гадаад уншлагын танхим Завхан аймагт ажиллаж амьдарч буй гадаадын сайн дурын мэргэжилтэнүүдтэй хамтарч уншигч үйлчүүлэгчдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор долоо хоног бүрийн хагас сайн өдөр насанд хүрэгчид болон хүүхэд багачуудад зориулсан англи хэлний ярианы болон, бичгийн клубыг тогтмол хичээллүүлж байна. Клубын үйл ажиллагаанд 140 суралцагч, насанд хүрэгчид 70 иргэд идэвхтэй тогтмол хамрагдаж хэлний мэдлэгээ дээшлүүллээ.

11.ЧЭУЛС-ийн Номч Клубтэй хамтран "Шагайн наадгай" тэмцээнийг хүүхэд багачуудын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, уламжлалт тоглоом наадгайг түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор "Шагалцах буюу шагай атгах, хасаа харваа, морь уралдуулах, алах мэлхий, шагай няслах" гэсэн 5 төрлөөр 10, 11-р ангийн 84 суралцагчдын дунд зохион байгууллаа.

12.МУИС-ийн Завхан сургуультай хамтран зохион байгуулсан "Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд оюутнуудын оролцоог нэмэгдүүлэх нь" сэдэвт илтгэлийн уралдаан амжилттай болж өндөрлөлөө.Илтгэлийн уралдаан 25 оюутан залчуучууд оролцсон бөгөөд илтгэлийг нээж МУИС-ийн Завхан сургуулийн захирал доктор, дэд проф Эрдэнэчимэг үг хэлсэн бөгөөд Завхан аймгийн прокурорын газрын хяналтын прокурор Өсөхболд, аймгийн БСГ-н монгол хэл уран зохиолын боловсрол хариуцсан мэргэжилтэн Уламбаяр нар шүүн явууллаа.

13. Үндэсний бичиг үсгийн хишиг өдрийг тохиолдуулан "Үндэсний бичиг соёлоо хадгалцгаая" сэдэвт монгол бичгийн уралдаан зохион байгууллаа. Уг уралдаанд 8-р ангийн 43 суралцагчид оролцлоо.

14. 70 жилийн ойн хүрээнд Төв номын сангийн фондонд хадгалагдахгүй эртний ховор номыг хайрлан хадгалж, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээж, оюуны бүтээлийг үнэлэн эрхэмлэдэг оюунлаг иргэнээ алдаршуулан сайшаах зорилготой "НОМЫН САНД БАЙХГҮЙ НОМ" уралдааны зохион байгуулсан 30 орчим ном зохиол, 10 хувь хүн албан байгууллага оролцсон байна.

15. Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, их зохиолч яруу найрагч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад их зохиолчын амьдрал уран бүтээлийн тухай танин мэдүүлэх, түүний зохиолоор дамжуулан хүүхэд багачуудад төрсөн газар ус, эх орноо танин мэдэх, эх оронч, иргэнлэг хүмүүжил олгох зорилготойгоор "Миний төрсөн нутаг- Монголын сайхан орон" гар зургын уралдаан зохион байгууллаа. Энэхүү гар зургийн уралдаанд 5 насны ангиллаар 10 байр шалгаруулан зохион байгууллаа.

16. Уншигчдад оюуны үнэт өв болох номыг хайрлах, хамгаалах, хадгалах, зөв боловсон харьцах, ном хэвлэлийг зөв унших дадал хэвшилтэй болгох зорилгоор “НОМ СЭЛБЭН ЗАСАХ ӨДӨРЛӨГ”-ийг Чандмань-Эрдэнэ лаборатори сургуулийн Номч клубын 11 суралцагч, Төв номын сангийн ажилтнуудыг хамруулан 40 гаран номын гэмтлийг тогтоон стандартын дагуу номыг сэлбэн заслаа.

17. Олон улсын оюутны эрхийг хамгаалах өдрөөр нийт суралцагч оюутнуудын дунд АХА танин мэдэхүйн тэмцээнийг зохион байгууллаа. МУИС-н ерөнхий эрдмийн багш Дүүрэнбилэгтэй хамтран оюутнуудын дунд уншлагад хамруулан төв номын санд байгаа хүний эрхийн талаар гарсан номнуудыг судлуулан уг сэдвээх АХА тэмцээнийг зохион байгууллаа. Уг зохион байгууллалттай уншлагын хүрээнд гэрийн тасагт шинээр 1-р курсын 23 оюутан карт нээлгэж уншлагад хамрагдсан байна. Уг үйл ажиллагааг тохиолдуулан Төв номын сангаас шинэ номын болон хүний эрхийн үндэсний комиссоос гаргасан хүний эрхийн номнуудаар үзэсгэлэн гаргалаа.

18. Суралцагчдын мэдлэг ур чадварыг дэмжиж урамшуулах, бүтээлч сэтгэлгээ, танин мэдэхүйг идэвхжүүлэх, нөхөрсөг өрсөлдөөнийг бий болгох зорилготой Дэвшил бүрэн дунд сургуулийн ӨС “Сэмбэрүү” нэгдэл болон Завхан аймгийн Б.Явуухжлангийн нэрэмжит аймгийн төв номын сангийн хамт олон хамтран 6-8-р ангийн суралцагчдын дунд танин мэдэхүйн АХА тэмцээнийг уламжлал болгон зохион байгуулан 1-р байрыг эзэлсэн суралцагчид тэргүүний уншигч Б.Явуухулан тэмдгээр шагнагдав.

19. Бага насны хүүхдүүдийг номтой нөхөрлүүлэх, тэдний мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, үлгэрээр сэтгэхүйг хөгжүүлж, хүмүүжилд нь эерэг нөлөөлөл үзүүлэх зорилготойгоор Улиастай сумын ЕБС-н 4-р ангийн суралцагчдын дунд “Үүлэн бор” орос ардын үлгэрээр асуулт хариултын тэмцээнийг зохион явууллаа. Тэмцээнийг 2 үе шаттай зохион байгуулан ЕБС-н Дэвшил сургуулийн баг хамт олон тэргүүлэн тэргүүний уншигчийн Б.Явуухулан тэмдэг өргөмжлөл хадгалуулав.

20. МУИС-н Завхан сургуультай хамтран зохион байгуулсан танин мэдэхүйн “ЦЕНТАВР” тэмцээнийг 2 дахь жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Танин мэдэхүйн тэмцээн нь түүх, ёс зашил, сэтгэх чадвар, хүний хөгжил эрх зүйн ойлголт, Монгол хэлний наруулга зүй гэх мэт салбарын асуултуудаас бүрдсэн 6 үе шаттайгаар явагдаж өндөрлөлөө.

21. Б.Явуухулангийн нэрэмжим аймгийн төв номын сангаас “ЯВУУГИЙН ХҮҮХДҮҮД” шилдэг уншигч хүүхдүүдийн сүлд модны наадмыг зохион байгууллаа. Энэхүү үйл ажиллагаанд ЕБС-н сургуулийн 5 сургууль, ХБК-н Д.Нацагдорж, Б.Явуухулан тэмдэгтэнүүд оролцлоо.

6. Арга зүйн ажлын хүрээнд:

Энэ жил түүхт 70 жилийн ойг угтан МҮНСантай хамтран “Номын сангийн ажлын арга зүйн” сэдэвт сум сургуулийн номын санч нарыг хамруулсан сургалтыг 2016 оны 05 сарын 18-22 өдрүүдэд зохион байгууллаа. Сургалтанд МҮНС-ын арга зүйн албан дарга Д. Энхтунгалаг хүрэлцэн ирж сургалтын үйл ажиллагаанд оролцсон бөгөөд соёлын төв болон аймгийн төв номын сангийн номын санч 22, сургуулийн номын санч 17 нийт 39 номын санч сургалтанд хамрагдлаа. Сургалтаар номын санчдын мэдлэгийг тэлэх, мэдээ мэдээллээр хангах зорилгоор номын сангийн анхан шатны бүртгэл хөтлөлт, үйлчилгээний соёлын чанар, номын сангийн каталоги картын сан зохион байгуулалт, фондын зохион байгуулалт, номын сангийн ажлын шинэчлэлт сэдвээр сургалт хийлээ. Мөн сумын номын санчдад тулгарч буй асуудлаар нээлттэй ярилцлага өрнөлүүлээ. Сургалтын сүүлийн өдөр ЖЦС, ЧЭҮЛС, Хөгжим бүжгийн коллеж болон Алдархаан сумын соёлын төвийн номын сан, Аймгийн төв номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж арга зүйн зөвлөгөө өгч хамтарч ажиллалаа.

Мөн Номын гүүр ТББ-ын урилгаар Энэтхэг улсын иргэн Rishi Gaur номын сангийн номын гүүр сургалтын танхимд 2 сарын хугацаатай ажиллалаа. Ажиллах хугацаандаа сургалтын танхимын ажилтны хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх, үйл ажиллагаанд нь туслах болон номын сангийн бүх ажилчдад өдөр бүр англи хэлний яриа, орчуулга, дүрмийн тодорхой мэдлэг олгох хичээл зааж, хамтран ажиллалаа.

ОРХОН АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Эрхэм зорилго: Илүү нээлттэй, чөлөөтэй, орчин үеийн үйлчилгээг ашиглан өргөжүүлэн хүн бүрт мэдээлэл хүргэх замаар нийгэмд идэвхитэй, мэдлэгтэй иргэнийг төлөвшүүлэхэд оршино.

Зорилт 1 :

Номын төвийн түүхт 40 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх: Орхон аймгийн Номын төвийн 40 жилийн ойн хүрээнд Номын хишиг, Орон нутгийн номзүй гэсэн 2 бүтээлийг эмхтгэн хэвлүүлсэн. Мөн салбарын 7 тэргүүн, орон нутгийн шагналуудаар ажилтан албан хаагчид болон ахмадууддаа шагнаж урамшуулсан. / Дэлгэрэнгүй тайланг хавсаргав./

Зорилт 2:

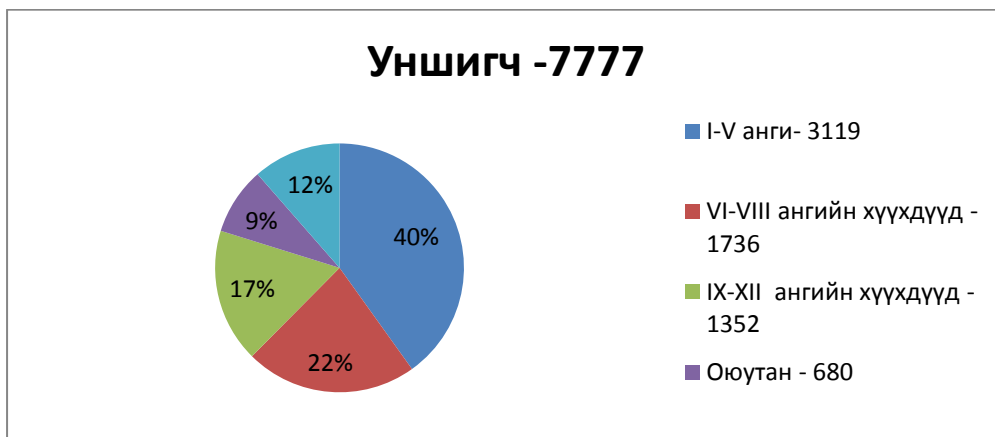
Номын төвийн уншлага үйлчилгээний хөнгөн шуурхай байдлыг хангах, мэргэжлийн боловсон хүчнүүдийг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах:

Номын төв нь 4 уншлагын танхим 2 салбар номын сангаар аймгийн иргэд, хүүхэд залуучуудад долоо хоногийн амралтын өдөргүйгээр 9-19 цагийн хооронд уншлага үйлчилгээг хүргэж байна. Уншлага үйлчилгээг 4 танхим нь уншигчийн үнэмлэх, олгосон номыг бар кодоор уншуулан номын сангийн LIBU4 программыг ашиглан ирэгсдийн асуусан номыг олж өгч бүх танхим чөлөөт сонголтоор үйлчилгээгээ хийж байна. Тухайн онд ирсэн номоор шинэ номын мэдээ гарган гадаа цонх танхим болгонд үзэсгэлэн гарган байхгүй номонд өөр сэдвээр лавлагаа гарган өгөх зэрэг иргэдэд түргэн шуурхай, эрэлт хүсэлтийг хангасан үйлчилгээг бид хүргэдэг.

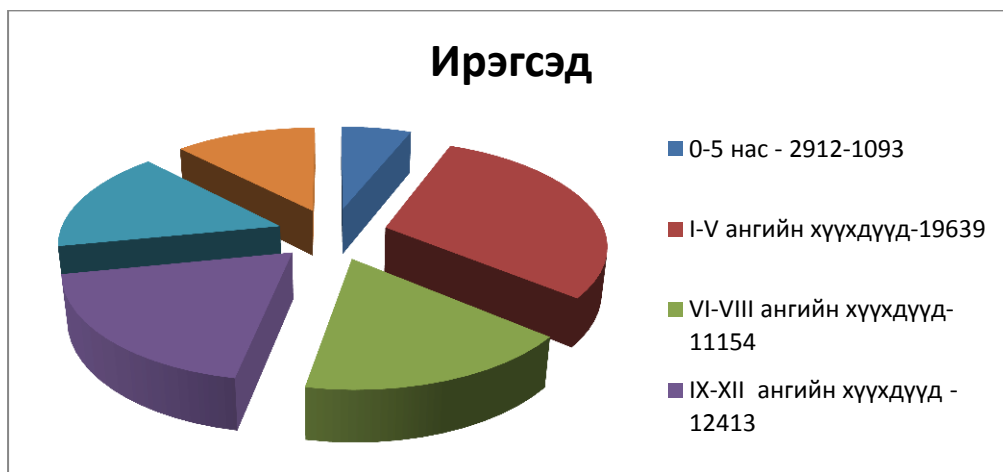
1. Уншлага үйлчилгээ

2016 онд 7777 хүнд карт нээсэн байна. Үүнээс 6123 хүүхэд буюу давхардсан тоогоор ирэгсдэд нь 65674 үүнээс хүүхэд нь 48482 байсан байна. Дээр хүмүүс нийт 132030 ном сонин сэтгүүл олгосон.

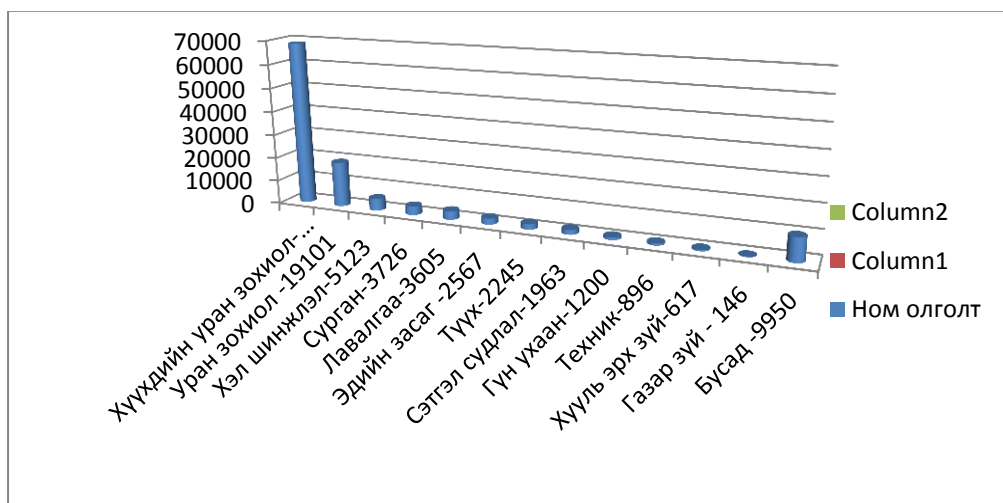
Уншигчийг насны байдлаар авч үзвэл:

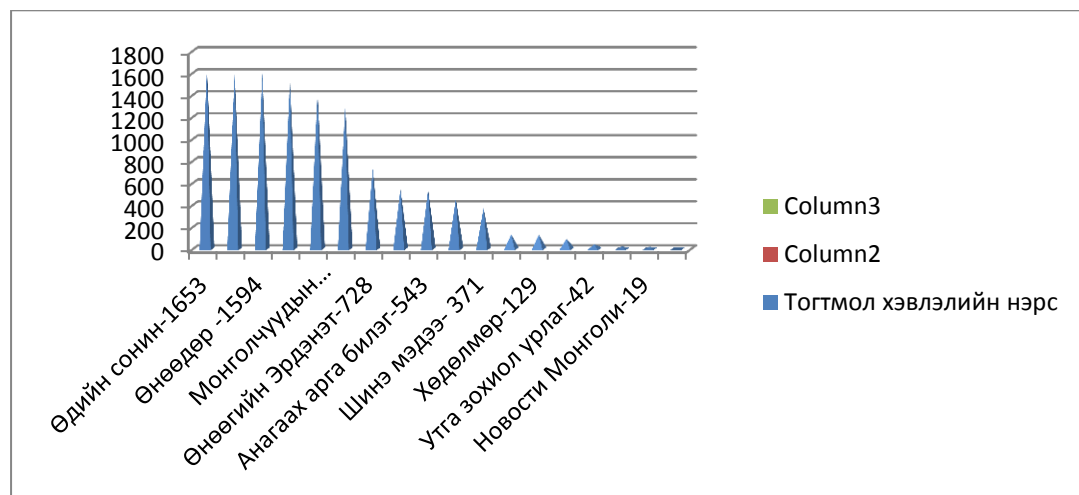
Ирэгсэдийг насны байдлаар авч үзвэл:

Ном олголтыг шинжлэх ухааны салбараар нь авч үзвэл:

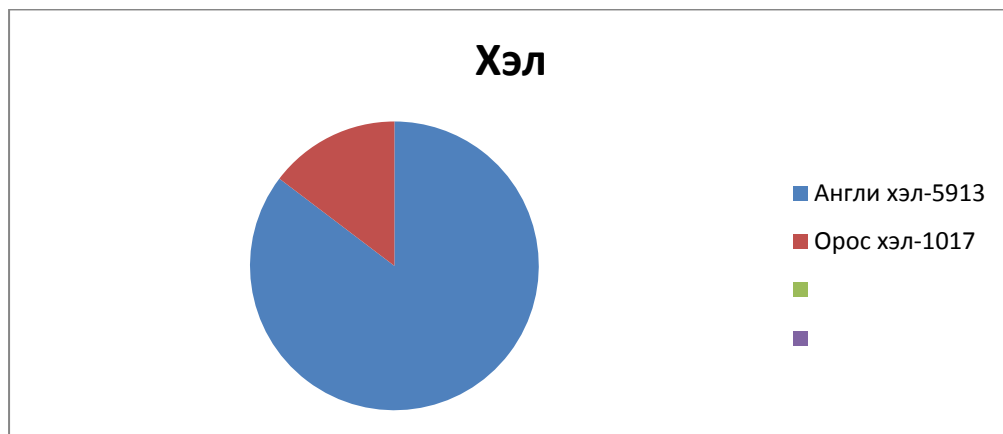
Тогтмол хэвлэлийн олголт -12189. Үүнээс- сэтгүүл олголт – 2293

Сэтгүүл олголтыг графиккаар харъя.

Виртуаль-Гадаад хэлний танхим болон Боловсрол зөвөлгөө мэдээллийн төвөөс олгосон номыг хэлний байдлаар авч үзвэл:

Уншигч ирэгсэдийн биелэлтийг сүүлийн 3 жилээр авч үзвэл

	2014		2015		2016	
	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Төлөвлөгөө	Биелэлт
Уншигч	7350	81866	7900	7783	7930	7777
Ирэгсэд	57700	62302	67040	63786	67880	65674
Олголт	132400	136232	1363225	142800	136685	132030

- 2016 онд аж ахуй нэгж байгууллагуудад нийтдээ 101 удаа 1395 номоор үйлчилсэн. Үүнээс төрийн 4 байгууллагад “Ном унших 7 хоногийн аян”-ыг зохион байгуулж 95 хүнд карт нээж давхардсан тоогоор 211 ирэгсэдэд 168 ном олгосон байна.

Зэвсэгт хүчний 110-р ангид Ном уншуулах аяныг зохион байгуулж, мөн ангийн номын санчдад арга зүйн зөвөлгөөг УУА-ны дарга Н.Отгонцагаан өгч ажилласан .

Татварын хэлтэс, Эрдэнэт ус дулаан түгээх сүлжээ ОНӨХК-д “Ном унших 7 хоногийн аян”

- Зорилтот бүлгийн 15 хүнд давхардсан тоогоор 65 удаа 108 номыг гэрээр олгон үйлчилснээс 25 удаа номыг гэрт нь очиж үйлчилсэн байна.
- Номын тойм , чанга уншлагыг 1110 удаа 4269 хүнд уншсан байна.
- Гэрээр ном олгох танхимаас 1452 хүнд 1967 ном олгон 906800 төгрөгийн орлого оруулсан байна.
- Номын төв дээр дунд сургуулийн сурагчдыг Номын төвтэй танилцуулах ажлыг зохион байгуулж 13 бүлгийн 1600 хүүхдийг 15 удаа зохион байгуулалттай авчирч номын сангийн үйлчилгээг сурталчлах ажил зохион байгуулсан байна.
- Мөн аймгийн БСГ-аас гаргасан хуваарийн дагуу сургуулийн өмнөх боловсрол олгох цэцэрлэгийн хүүхдүүдийг гэр бүлийн уншлагын танхимтай танилцуулах, эцэг эхтэй хамтран ажиллах, тэднийг хүүхдийн хамт номын сангийн уншлаганд хамруулах үүднээс уншигчаар бүртгэх ажлыг зохион байгуулснаар 20 цэцэрлэгийн 69 бүлгийн 2190 хүүхдийг хамруулж 250 гаруй эцэг эх хүүхдүүдийг номын сангийн уншигчаар бүртгэсэн байна.

Номын сан- номзүйн ажил:

- Номын төвийн 40 жилийн ойг тохиолдуулан нийт номын санчид 1976-2016 оны тогтмол хэвлэл, сонин сэтгүүлийг шүүж “Орон нутгийн номзүй”-н бүтээлийг хийж хэвлүүлсэн. Уг бүтээл нь Монголын номын сангуудын консорцеуммаас зохион байгуулсан шилдэг 10 номинацын “Шилдэг бүтээл”-ээр шалгарсан. Мөн 40 жилийн ойд зориулан номын байгууллагуудын үе үеийн ажиллагсдын түүхийг харуулсан “Номын хишиг” номыг Н.Отгонцагаан эмхтгэн гаргасан.

- Нийтийн танхим Хэл шинжлэлийн номоор санамж өгөх номзүй, Хүүхдийн уншлагын танхим зохиолч Б.Бааст, Д.Гармаа нарын намтар номзүй, Дэнжийн салбар номын сан түүхийн номоор бүртгэн мэдээллэх номзүйг тус тус хийсэн байна.
- Нийтийн уншлагын танхим, хүүхдийн уншлагын танхимууд шинэ номын мэдээг 3 удаа гарган шинээр ирсэн номыг сурталчилсан байна.
- Байгууллагын гадаа цонхны завсар гаргах үзэсгэлэнгийн хуваарийг гарган танхим бүр хуваарийн дагуу номын үзэсгэлэнг 79 удаа 2417 ширхэг номоор гаргасан. Аймгийн ЗДТГ-аас зохион байгуулсан “Байгууллагуудын шинэлэг үйлчилгээ” сэдэвт албан байгууллага сурталчилах үзэсгэлэнд ном болон сэлбэн засах тоног төхөөрөмжийг сурталчлан оролцсон.

- Орон нутгийн ТВ, FM-ээр шинэ номын мэдээ болон байгууллагын тухай танилцуулгыг нийт 36 удаа хийснээс ТВ-ээр 7 удаа, сонинд 3 удаа, бусад цахим ертөncөөр 16 удаа байгууллагын үйл ажиллагааны талаар сурталчилгаа хийлээ.
- **Соёл олон нийтийн ажил:** Мэдээллийн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад бусад байгууллагатай хамтрах, тэдний дэмжлэгийг авахад анхаарч ажилласнаар соёл, мэдээллийн үйлчилгээний ажлын үр өгөөж дээшилж байна. 2016 онд 52 удаа 2251 хүүхдэд соёл олон нийтийн ажлыг зохион байгуулан хийж нийт 1489100 төгрөг зарцуулсанаас байгууллагаас 791600 төгрөг, хамтран ажилласан байгууллага 425000 төгрөг, хандиваар 272500 төгрөгийг зарцуулан асуулт хариултын тэмцээн 18 удаа, уулзалт ярилцлага 9 удаа, гар зургийн, эссе бичлэгийн уралдаан тэмцээнийг 10 удаа зохион байгуулсан байна. Мөн энэ онд Эрдэнэт хот болон Номын төвийн 40 жилийн ойг угтан Орхон аймаг дахь “Тод анир” салбар, Номын төвөөс хамтран Дэлхийн номын өдрийг тохиолдуулан Улаанбаатар хотоос 7 зохиолчийг урин авчирч аймгийн иргэдтэй уулзалт зохион байгуулж мөн зохиолчдын өөрсдийн бүтээлээр номын худалдаа зохион байгууллаа. Уншигчдын уулзалт өдөрлөгт МУСГЗ зохиолч сэтгүүлч Д.Жамьяан, Түүхч нийтлэлч, зохиолч сэтгүүл Б.Номинчимэд, Доктор

профессор, МЗЭ-ийн шагналт зохиолч, сэтгүүлч Д.Цэнджав, Монголын уран зохиол судлалын төвийн тэргүүн профессор орчуулагч зохиолч Д.Гүн-Үйлс, МЗЭ-ийн гишүүн зохиолч С.Батжаргал, Сэтгүүлч зохиолч Б.Ойдов нар оролцсон байна.

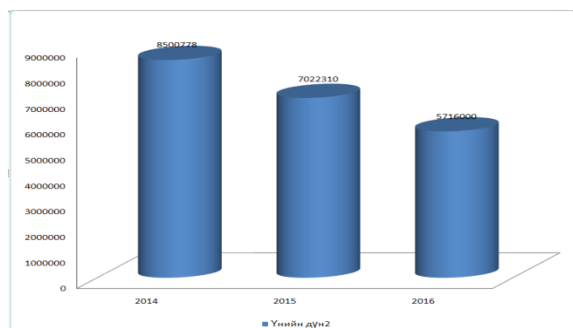
- МУСТА яруу найрагч бичээч Бадай овогт Дүгэрийн Отгонбаярын “Сүүдрэвч мэт нарны дор” ном, сэтгүүлч Чинбатын “Тэмцэлдээн дундуур өнгөрүүлсэн он жилүүд” номын нээлтүүдийг тус тус хийсэн.
- Энэ жилийн Номын баяр, Д.Нацагдаржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг хамтган зохион байгуулсан. “Тэргүүний уншигч” Д.Нацагдорж тэмдэгтэн анги, хүүхдүүдийг журмын дагуу шалгаруулж шагнал гардуулах, үнэмлэх тэмдэг гардуулах ёслолын ажиллагаа, Тэргүүний ангиар шалгарсан хүүхдүүдийн бүтээлийн үзэсгэлэн, Орхон

цогцолбор сургуулийн Б.Энхзаяа багштай 5 б анги, Наран цогцолбор сургуулийн Л.Энхжаргал багштай 6д ангиуд Д.Нацагдоржийн бүтээлээс шүлэг дуу ангиараа уншиж дуулж сонирхуулсан. Мөн Д.Нацагдорж мэндэлсэний 110 жилийн ойн хүрээнд нийтийн уншлагын танхимаас ЕБС-ийн 9-р ангийн хүүхдүүдийн дунд “Бидний мэдэх их зохиолч” жүжигчилсэн тоглолттой асуулт хариултын тэмцээн, Хүүхдийн уншлагын танхимаас ЕБС-ийн 8-р ангийн хүүхдүүдийн дунд “Алтан хонх” тэмцээнийг тус тус зохион байгуулсан.

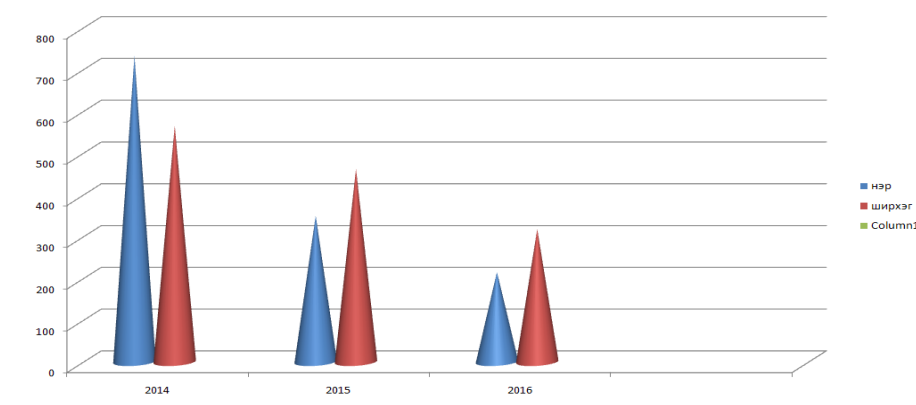

Номын фонд, каталогийн талаар:

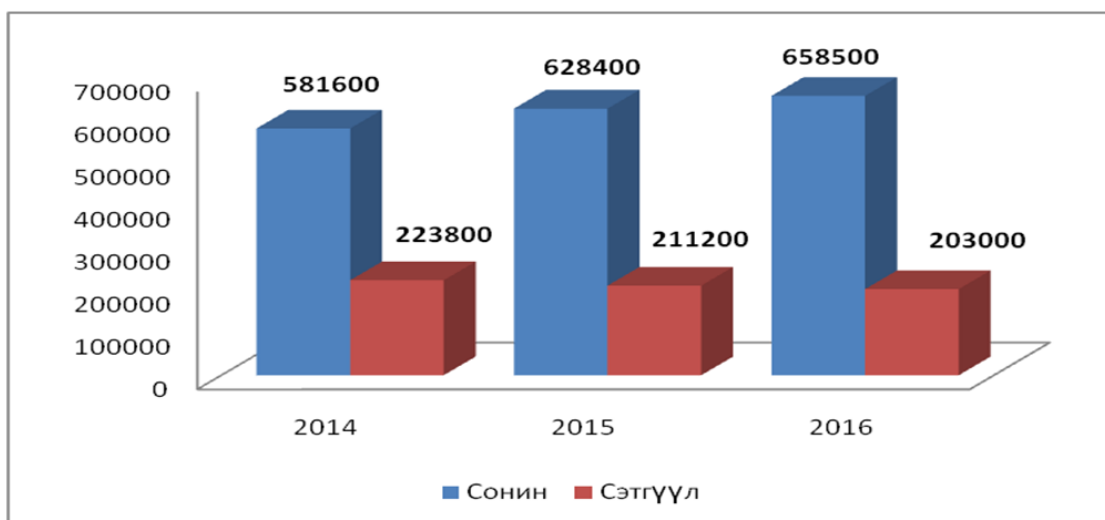
- 2016 онд Номын төвийн фондын сан хөмрөгөө нийт 215 нэрийн 318 ширхэг 5716000 төгрөгийн төсвөөр 146 нэрийн 190 ширхэг 3420100 төгрөгийн ном, хандиваар 69 нэрийн 128 ширхэг 2295900 төгрөгийн номыг номын дэлгүүр болон хувь хүнээс худалдан авч фондын баяжуулалт, ном нэг бүрд техник ажил хийж, номын сангийн программанд шивж оруулан нэг бүрчилсэн бүртгэлд хөтлөн, танхимуудад түгээж олгосон байна.

Номын фондын баяжилтыг сүүлийн 3 жилэр харуулвал:

- 2016 онд давхардсан тоогоор 32 нэрийн 949200 төгрөгийн сонин, сэтгүүл захиалан авч уншуулсан байна.

- Фондын номын чийгшүүлэлтийг 14 хоногт 1 удаа буюу 16 удаа хийсэн байна..
- Үндсэн фондоос танхимуудад 102 нэрийн 536 ширхэг номыг уншигчдын захиалгаар , үзэсгэлэнд гарган үйлчилсэн байна.

Хүний нөөц, сургалтын талаар:

- 2016 онд 21 орон тоотой ажиллахаас 23 орон тоотой ажилласан. 2 хүн шинээр ажилд орж, жирэмсэний амралттай байсан 1, 1 хүн тэтгэвэрт гарсан байна.
- Номын төвийн 40 жилийн ойгоор 3 ахмад номын санчид “МУСТА” цол тэмдэгээр, үйлчлэгч П.Даарийжав, Ц.Оюунчимэг, жижүүр Д.Энхтайван нар “МУ-ын хөдөлмөрийн салбарын тэргүүний ажилтан” цол тэмдэгээр, жижүүр Н.Ганболдод “Спортын дэд мастер”

цолоор болон орон нутгийн шагналуудаар ажилчиддаа шагнаж урамшуулсан. Мөн номын санч Н.Болормаа нь “Хөдөлмөрийн хүндэт тэмдэг” төрийн шагналаар шагнуулсан болно.

- Улаанбаатар хотод номын санчдын дунд зохион байгуулсан сургалтанд номын санч Д.Отгонцэцэг, Ч.Эрдэнэсүвд нар хамрагдсан.
- Олон улсын гэр бүлийн өдрийг угтан Гэр бүлийн уншлагын танхимаас нийт ажиллагсдын дунд гар бөмбөгийн нөхөрсөг тэмцээн зохион байгуулж шагналыг байгууллагын захиргаа ҮЭ-ийн хорооноос гаргасан байна.

- Байгууллагын дэргэдэх “ХАБЭА-н зөвлөл”, гишүүдийн хамт аймгийн 5 дугаар цэцэрлэгийн туршлага судлах ажлыг хийж байгууллагын ажиллагсдад ажлын зааварчилгаа, эрүүл ахуйн чиглэлээр мэдээлэл хийсэн байна.
- Аймгийн татварын газар дээр “НӨАТ-н урамшууллын систем, хувь хүний албан татвар хөнгөлөлт” сэдвээр сургалт зохион байгуулж 18 хүн хамрагдлаа.
- Аймгийн хэмжээнд “Үндэсний бичиг, өв соёлоо түгээгч, тээгч хамт олон-2016” удирдамжийн дагуу байгууллагын нийт ажиллагсдад монгол бичгийн тусгай төлөвлөгөө гарган номын санч Г. Мөнхдуламаар 2 сарын сургалт, БСГ-ын мэргэжилтэн Очирсүрэн багшаар “Монгол кирилл бичгийн дүрэм журамлагдсан үгийн тайлбараар 3 цагийн сургалт авлаа.

- Аймгийн Насан туршийн боловсролын төвөөс Ажлын байрны дасгал хөдөлгөөн, цэцэг хэрхэн тарих тухай 2 цагийн сургалт, байгууллагын ҮЭ-ийн хорооноос 3 цагийн Иогийн хичээлийн сургалтыг эмэгтэйчүүдэд үзүүлэн сургалт хийлээ.
- ХАБЭА-н сарын аяны хүрээнд Орхон аймгийн Номын төвийн захиргааны хүсэлтийн дагуу УБҮ-ийн гал командын 58 дугаар ангийн сурталчилгаа сургалт хариуцсан мэргэжилтэн Х.Цэрэндаш “Галын аюулгүй байдлыг хангах, хэрхэн хамгаалах” анхан шатны 2 цагийн сургалтыг нийт ажилтан ажиллагсдад хийж заавар зөвлөгөө өглөө.

- Номын төвийн ажилчид Хангайн бүсийн хөгжлийн төвийн гүйцэтгэх захирал Ш.Ганбат багшийн “Бүтээмжийн менежмент” сургалтанд нийтээр хамрагдав. Энэхүү сургалтаар байгууллагын соёл, Хувийн соёл- ажлын соёл, байгууллагын инновацийн үйл ажиллагаа, Номын сангийн хуулийн ололттой талууд, Мэдлэгт суурилсан “Эрдэнэт” хөтөлбөр /2014-2024/ зэрэг байгууллага хамт олонд хэрэгцээтэй сэдвүүдээр явуулсан нь үр дүнтэй байлаа.

- УУА-ны дарга Н.Отгонцагаан Аймгийн МХГ-ын мэргэжилтэн Биндэрьятай хамтран 7 сургуулийн номын сангуудын ажилтай танилцаж заавар зөвлөгөө өгсөн.
- Соёл урлагын байгууллагуудын ажилчдад “Эрүүл мэндийн даатгал”-ын талаар нийгмийн мэргэжилтэн М.Бумаа, Хуулийн хэлтэсийн эрхзүйн хөтөч М.Сэлэнгэ, БСУГ-ын

мэргэжилтэн Д.Отгонбаатар, Аймгийн музейн эрдэм шинжилгээний ажилтан Баярбадрах “Соёлын биет болон биет бус” өвийн талаар сургалт зохион байгууллаа.

Бусад ажил:

- Монгол Улсад орчин цагийн номын сан үүсч хөгжсөний 95, Орхон аймгийн Номын төв байгуулагдсаны 40 жилийн ойн баяраа тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Ойн баярын хуралд аймгийн Засаг даргын орлогч А.Түвшинжаргал, БСУГ-ын дарга О.Ариунгэрэлт ИТХ-ын даргын зөвлөх Ш.Ганбат болон Номын төвийн үе үеийн эрхлэгч, номын санчид, зохиолчид оролцож 40 жилийн ололт, амжилтаа эргэн дурслаа. Энэ үеэр МУСТА цол тэмдэгээр ахмад ажилтан Бямбажав, Чимэдноржмоо, Ичинхорлоо, Баян-Өндөр цогцолбор сургуулийн номын санч Л.Долгормаа нар, Аймгийн ИТХ-ын “Иргэний төлөө” медиалиар Д.Цэрэнбат, Аймгийн “Хүндэт жуух”-аар мэдээллийн ажилтан А.Бахыт, жолооч Б.Баярсайхан, нярав-бичиг хэргийн ажилтан С.Урантүлхүүр, Баян-Өндөр сумын “Хүндэт иргэн” медиалиар номын санч Ш. Гарамханд, Н.Болормаа нар тус тус шагнууласн. Мөн баярын хурлын концертоо Баян-Өндөр соёлын төвийн хөгжмийн багш Эрдэнэ-Очироор найруулан өөрсдөө тавьсан.

- Байгууллагынхаа ойн хүрээнд аймаг нийслэлийн номын санчдын дунд “Спортын тэмцээн” зохион байгуулсан. Уг арга хэмжээнд 7 аймгийн баг тамирчид 4 төрлөөр авхаалж хурд хүчээ үзэн өрсөлдсөн. Өөрсдийн санаачлан зохион байгуулсан тэмцээнд баг хамт олноороо амжилттай оролцож багаараа тэргүүн байр эзэлсэн.

- Жил бүр уламжлан зохион байгуулдаг аймгийн Засаг даргын нэрэмжит гар бөмбөгийн тэмцээнд эрэгтэй баг амжилттай оролцсон.
- БТСГ-аас зохион байгуулсан цасны баярт амжилттай оролцож 3-р байр эзэлсэн.

- ЗДТГ, БТСГ-аас шалгаруулдаг “Спортлог хамтлаг”-ийн төрөлд III байр эзэлж өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнуулсан.

- Байгууллагынхаа 40 жилийг угтаж гадна пасадаа будаж өнгө үзэмжийг нь сэргээсэн.

Санхүү, материаллаг баазыг бэхжүүлэх талаар:

- 2016 оны төсвийн жилд 220 869 100 төгрөгийн санхүүжилттай байснаас гүйцэтгэл нь 211 801 946 ,62 төгрөгийг зарцуулж 14 710 733,38 хэмнэлт гаргаж ажилласан .
- 2016 онд Номын төвийн өөрийн орлогын төлөвлөгөө 2 981 400 хийхээс 5 643 380 олсон бөгөөд төлөвлөгөө нь 189,2% буюу 2 661 980 төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна.
- Орхон аймгийн Номын төв нь нэмэлт дансаар 13 750 000 төгрөгийн энэ нь засаг даргын нөөц хөрөнгөөр санхүүжсэн бөгөөд 2015 онд Дэнж дахь салбар номын 1 950 000 төгрөгийн түрээсийн өр 2016 оны түрээсийн 7 800 000 төгрөгийн нийт 9 750 000 түрээсийн төлбөр төлсөн Орхон аймгийн Номын төвийн 40-н жилийн ойн арга хэмжээнд 4 000 000 батлагдан үүний 1 000 000 биеийн тамир уралдаан тэмцээнд 3 000 000 төгрөг бусад арга хэмжээнд зарцуулсан байна
- Номын төв 2016 онд цалингийн сан нь 162 334 600 батлагдаж гүйцэтгэл нь 162 299 782 зарцуулсан 99,9% буюу 34 818 төрөг хэмнэсэн .
- Номын төвийн Ном хэвлэл худалдан авах зардал 2016 онд 4 622 500 төгрөг батлагдсан бөгөөд гүйцэтгэл нь 4 622 240 төгрөг 100% зарцуулсан .
- 2016 онд аймгийн иргэдийн хурал 2 хуралдаж төсөвт тодотгол оруулсан бөгөөд үүний үр дүнд Номын төвийн Бичиг хэргийн зардал нь анх батлагдсан 664 700 төгрөг байсан

сүүлийн тодотголоор 782 000 төгрөг нэмэгдэн нийт 1 446 700 төгрөг бөгөөд гүйцэтгэл нь 1 445 410 байна.

- Төлбөр хураамж нь 643 600 төгрөг батлагдаж 693 500 төгрөг тодотголоор төгрөг нэмэгдэн нийт 1 337 200 төгрөг гүйцэтгэл нь 1 337 200 байна.
- Орхон аймгийн Номын төв нь 2016 онд Тэтгэвэрт гарахад олгогдох нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал 9 254 100 батлагдсан бөгөөд Үүнээс 2015 онд иргэн Д Дамбийнямд олгогдоогүй байсан 3-н сарын тэтгэмж болох 1 246 500 төгрөг олгогдсон мөн Д Энхтайван 2016 оны 12-р сарын 31 тэтгэвэрт гарсан боловч өөрийн хүсэлтээр 3-н сарын тэтгэмж болох 1 246 500 аваагүй Номын санч Д Байгальмаа 2016 оны 12-р сарын 31-нд тэтгэвэрт гарах байсан боловч өөрийн хүсэлтээр гаргаагүй тул 6 761 100 төгрөг аваагүй бөгөөд нийт 8 007 600 буцаан сангийн яаманд татан төвлөрүүлсэн байна.
- 2016 онд нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал нь 488 700 төгрөг батлагдаж гүйцэтгэл нь 486 000 төгрөг зарцуулсан байна. Үүнд 2016 онд 7 иргэнд байгуулагын дотоод журам болон хамтын гэрээний дагуу тэтгэмж урамшуулал олгогдсон байна.
- 2016 онд номын сангийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах зорилгоор Катологийн шүүгээ 1*396 000 төгрөг Тогтмол хэвлэлийн тавиур 1*370 700 төгрөг нийт 766 700 төгрөгийн тоног төхөөрөмж хандиваар ирсэн байна.
- 2016 оны Засаг даргын захирамжийн №А/660 дагуу өр авлага барагдуулах зорилгоор Номын төвийн хэмнэгдсэн зардал болох Түлш халаалтын зардлаас 2 210 700 төгрөг Цэвэр бохир усны зардлаас 249 300 төгрөг нийт 2 460 000 төгрөгийг шуудан холбооны зардалд 150 200 төлбөр хураамжинд зардалд 2 309 800 хувиарласан үүнийг нэхэмжлэхийн дагуу өр авлагаа барагдуулан ажилласан .

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Аймгийн төв номын сан нь уншигч иргэдэд мэдлэг мэдээлэл олж авах орон нутгийн оюуны хөгжлийн нээлттэй мэдээллийн төв болоход оршино.

АЛСЫН ХАРАА

Номын сангийн үйл ажиллагаанд мэдээлэл технологийн технологийн шинэчлэл нэвтрүүлж, цахим электрон номын сангаар иргэдэд үйлчилнэ.

2016 онд Аймгийн Засаг дарга, Боловсрол соёлын газрын даргатай, Аймгийн төв номын сангийн захирлын бүтээгдэхүүн нийлүүлэх үр дүнгийн гэрээг байгуулан, уншигчдад ном хэвлэлээр үйлчлэн, соёл урлагийн үйлчилгээний хүртээмжийг дээшлүүлэх, иргэдийг мэдээллээр хангахад үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

2016 онд захирал 1, нягтлан бодогч 1, номын санч мэдээллийн ажилтан 5, Фондч 1, каталогич номзүйч 1, жолооч нярав 1, жижүүр 1, үйлчлэгч 1 гэсэн 12 орон тоотойгоор Боловсрол танхим, Хүүхдийн уншлагын танхим, Гэрээр ном олгох танхим, Гадаад мэдээллийн танхим, Интернет танхим, Лавлагаа мэдээллийн танхимуудаар дамжуулан уншлага үйлчилгээ явуулан ажиллаж байна.

Уншлага үйлчилгээний талаар: Номын сан нь уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангах, номын фондын эргэлтийг нэмэгдүүлэх мэдээллийг цаг алдалгүй хүргэх зорилгоор Боловсрол танхим, Гэрээр ном олгох танхим, Хүүхдийн уншлагын танхим, Гадаад мэдээллийн танхим, Интернет

танхим, Лавлагаа мэдээллийн танхим, зөөврийн уншлага үйлчилгээгээр 1509 уншигч, 18343 ирэгсэд, 23312 ном олгож уншигчдыг шинэ шилдэг ном сонин сэтгүүлээр ханган үйлчилж, оюуны хөгжлийн нээлттэй төв болох зорилгоо биелүүлэн ажиллаж байна.

Аймгийн төв номын сан нь зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг Аймгийн Эрүүл мэндийн

газар, МСҮТөв, ЕБ-ын 1-р сургууль, Цагдаагийн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төвтэй гэрээ байгуулан ажиллаж , 336 ш номоор үйлчиллээ. 2016-2017 оны хичээлийн жилд ” Миний номын өргөө” - нд цэцэрлэгт хамрагдаагүй 5 настай 29 хүүхдийг гэр бүлийн орчинд сургуульд бэлтгэх хөтөлбөрт хамруулан, номын сангийн уншлага үйлчилгээг бага наснаас нь хүргэж номонд дуртай болгох, танин мэдэхүйг нь хөгжүүлж, ном тоглоомын багцыг 10-14 хоног гэрт ашиглуулж, зөөврийн уншлага үйлчилгээг ажиллуулж байна. Багц солих болгонд хүүхдүүдээр ойлгосныг яриулж, гарын гажааг гаргах дасгалуудыг байнга өгсөн.

Хүүхдийн уншлагын танхимын номын санч мэдээллийн ажилтан С.Энхтогтохтой хамтран “ Миний эрүүл мэнд”, “ Хатагтай Холле” “ Үнэг чоно зараа гурав “ “ Муур хулгана хоёр” “ Гуага хэрээ “ зэрэг үлгэрээр чанга уншлага зохион явуулж, хүүхдүүдэд бэлэг дурсгалын зүйл гардуулсан. 96 цагийн хичээлтэй холбогдуулан удирдамж гарган

- “ Зураг бол хүүхдийн хэл юм “ гар зургийн уралдаан
- Үлгэр ярих уралдаан зарлаж дүгнэсэн.

Гар зургийн уралдаанд Очирдарьяа, шүлгийн уралдаан Жавхлан, дууны уралдаанд Сувд- Эрдэнэ, үлгэр ярих уралдаанд Дуламгарав нар түрүүлж, Оргил худалдааны төв ивээн тэтгэж , /40000/ бэлэг дурсгалын зүйлээр шагнаж урамшуулсан.

2016 оны 10-р сард номын санчдын хамт “ Ном сэлбэн засах өдөр”-ийг зохион багц болгоныг тоолон бүртгэлтэй тулган, номонд сэлбэн засалт хийн цэвэрлэж гадна талын хайрцгийг бүрэн скочдон, хүүхдүүд ашиглахад зориулан ном тоглоом болгонд санамж бичин тавьсан.

Миний номын өргөөний үйл ажиллагааг танилцуулан Арвайхээр телевизээр 3 удаа, Соёмбо телевизээр 1 удаа ярилцлага өгч сурталчилсан.

3-р цэцэрлэгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй ангийн хүүхдүүдэд танилцуулга хийж анги удирдсан багш нар нь ном тоглоомын багцыг ангидаа авч хэрэглэж байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй багцыг 6 хүүхэд ашиглаж байгаа ба сонсголын бэрхшээлтэй 3 хүүхэд, хэл ярианы бэрхшээлтэй 2 хүүхэд, ОУ бэрхшээлтэй 1 хүүхэд ашиглаж байна.

“Миний номын өргөө”-д 8 цэцэрлэгийн 2 ахлах бүлгийн 69 сурагч, 6-р цэцэрлэг 28 сурагч, 2-р цэцэрлэгийн 27 сурагч зочилж, ном тоглоомын багцын танилцуулга хийж, 2 цаг чанга уншлага явуулж, номоо танилцуулан, хүүхдүүдийн дунд уралдаан зохион байгуулж, номоор шагнаж урамшуулсан. Сургууль цэцэрлэгийн багш нар ном тоглоомын багцыг хичээлдээ ашиглах саналыг олон удаа тавьж байна.

Миний номын өргөөний ажлыг 2 удаа үнэлсэн ба баримтат кинонд ярилцлага авч, туршлагыг бусдад түгээх ажлыг номон дээр гаргаж байгаа. Дэлхийн банкны үнэлгээгээр сайн дүнтэй шалгагдсан байна. 2016-2017 оны хичээлийн жилийн нээлтэд 24 хүүхэд хамрагдаж байна. Миний номын өргөөний 24 хүүхдийн эцэг эхэд “ Гэр бүлийн орчинд сургуульд бэлтгэх хөтөлбөр”

“Багц ашиглалтын талаар сургалт явуулж 25 эцэг эхэд ном зүйч Б. Жаргал угийн бичгийн сургалтыг хийсэн. Миний номын өргөөний нээлтэнд байгуулагаас 25000 төгрөгийн цайны зардал, Оргил худалдааны төвийн бичиг хэрэг 65000 төгрөгийн зардал гаргасан.

Хүүхэд хөгжлийн дэвтэр, чиглүүлэгч багшийн дэвтрийг байнга хөтөлж, жилд 2 удаа гарааны үнэлгээг хийсэн. Аймгийн төв номын сан нь зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг Аймгийн Эрүүл мэндийн газар, Мэргэжил сургалт үйлдвэрлэлийн төв, ЕБ-ын 1-р сургууль, Цагдаагийн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төвтэй гэрээ байгуулан ажиллаж 336 ш номоор үйлчлэн зөөврийн уншлага үйлчилгээг зохион байгууллаа.

“ Номын сангаар үйлчлүүлэх 1 жилийн эрх” –ээр шагналаа.

ЕБ-ын 4-р сургуулийн Алимаа багштай 8а ангийн 38 сурагч улсад монгол бичгийн олимпиадад 2-р байр эзэлсэнд талархаж, номын сангаар үйлчлүүлэх эрхийн бичиг

Ангиараа шүлэг унших уралдаанд Алтан гадас одонт ЕБ-ын 1-р сургуулийн Наран багштай 5а ангийн хамт олон түрүүлж, 35 сурагч номын сангаар 1 жил үйлчлүүлэх эрхийн бичиг

ЕБ-ын 2-р сургуулийн Амаржаргал багштай Үлээвэр хөгжмийн хамтлагийн 12 сурагч

Хөгжлийн бэрхшээлтэй 25 хүүхэд уншигчдад үнэгүй карт нээж номын сангаар үйлчлүүлэх уншигчдын тоог нэмэгдүүллээ.

14 компьютер бүхий интернет танхим ажиллуулж, 22 компьютерийг дотоод сүлжээ интернетэд холбогдож уншигчид шинэ мэдээллийг нэг дороос авах боломжийг бүрдүүлэн ажиллаж байна. ЕБС-иуд, телевиз радиогоор сурталчилгаа явуулж уншигчдад интернетээр 50 хувь хөнгөлөлттэй үйлчлүүлэх урилгыг тараан Интернетээр үйлчлүүлэх

уншигчдын тоог нэмэгдүүлэх зорилго тавин ажиллалаа. Ажилчдын компьютерийн эвдрэл гэмтлийг байнга засч, 18 сургуулийн номын санд “Openbiblio” программыг суулгаж, форматлах шаардлагатай компьютерийг янзалж, ажиллах хэвийн нөхцлийг ханган ажилласан.

Фонд болон танхимуудын ариутгалыг мэргэжлийн байгууллагаар 1 удаа хийлгэж, цэвэрлэгээ үйлчилгээг тогтмол хийлгэж байна.

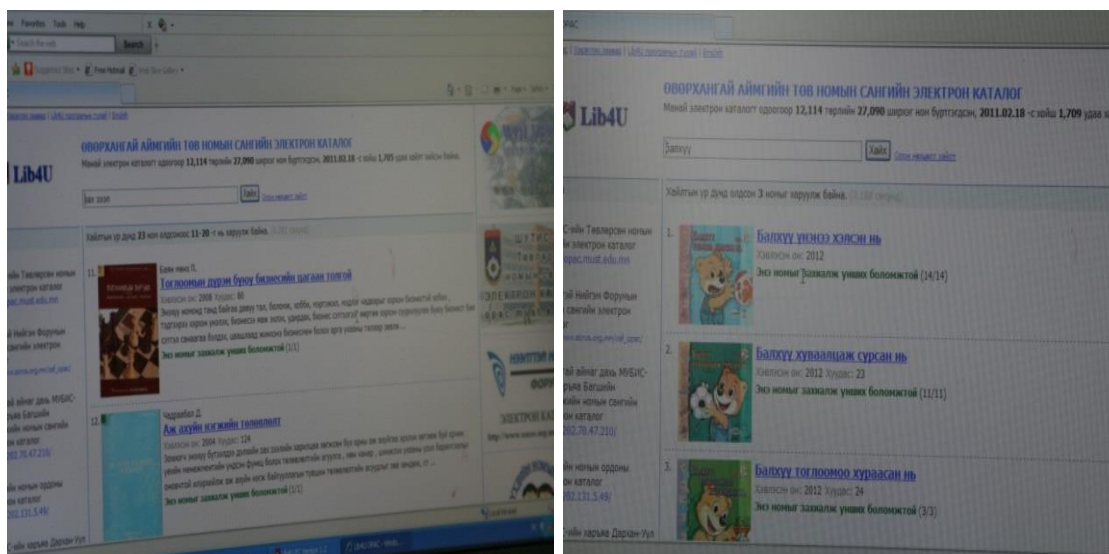
Аймгийн төв номын сан нь хандив буюу төсвөөр 4964,5 сая төгрөгний 342 нэр төрлийн 552 ш шинэ ном, 2016 оны 1-4 дүгээр улиралд 6-7 нэр төрлийн тогтмол хэвлэлээр фондоо баяжуулж уншигчдад үйлчилгээ үзүүлж байна. Фондноос: Гэрээр ном олгох танхимд шинээр 293 ширхэг ном

- Гадаад уншлагын танхимд шинээр 43 ширхэг ном
- Ирээдүй хүүхдийн уншлагын танхимд энэ жил шинээр 45 ширхэг
- Насанд хүрэгчдийн боловсрол танхимд **43** ширхэг номыг нэг бүрчилсэн бүртгэлээр шинээр ирсэн 424 ширхэг номыг танхимын номын санч нарт хүлээлгэн өгч танхимын ойрын фондыг баяжуулсан байна.

Уншигчдын захиалгын дагуу:

- Гэрээр ном олгох танхимд уншигч хэрэглэгчдийн захиалгын дагуу фондноос 457 ширхэг ном ,
- Ирээдүй хүүхдийн уншлагын танхимд уншигчийн захиалгын дагуу 41 ширхэг
- Гадаад уншлагын танхимд захиалгын дагуу уран зохиол, хүүхдийн нийт, хэлний 126 ширхэг ном
- Насан хүрэгчдийн Боловсрол танхимд 43 ширхэг ном
- Лавлагаа мэдээллийн танхимд 16 ширхэг номыг, 2016 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 683 ширхэг номыг хэрэглэгчдийн захиалгын дагуу олгон хурдан шуурхай үйлчилж, оюуны эрэлт хэрэгцээг нь ханган ажилласан болно.

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээг хангахаа больсон, сэлбэн засах шаардлагатай 325 номонд сэлбэн засах үйлчилгээг хийж номыг уншлаганд гаргасан байна.

Электрон каталоги

Электрон каталогит 2016 оны 12 дугаар сарын 30 ны байдлаар 46343 ш номыг электрон каталогит оруулсан ба уншигчдад мэдээлэл лавлагааны үйлчилгээг нэг дороос хүргэн ажиллаж байна. Шинээр ирсэн эрэлт хэрэгцээтэй ном нь зураг , агуулгын тайлбартайгаар электрон каталогит тусгагдаж байна. Лавлагаа мэдээллийн танхим нь 1506 уншигчдад мэдээлэл лавлагааны үйлчилгээг үзүүлж, шинэ номын мэдээг улирал бүр гарган ажиллаж байна.

Аймгийн Төв Номын сангаас Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар жил бүр уламжлал болгон явагддаг **“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”**-ыг Аймгийн боловсрол сойл урлагийн газартай хамтран зохион байгуулж, нийт 360-иад иргэд залуучуудыг хамруулан, монгол бичгээ дээдлэх уншигчдын цар хүрээ нэмэгдэж байна. “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын хүрээнд зохион байгуулсан “Цэвэр сайхан бичигтэн”, “Алдаагүй зөв бичигтэн”, “Уран бичлэг” “Монгол бичгийн соёл” уран уншлагын тэмцээнүүдийг зохион байгуулж шалгарууллаа.

Уран бичлэгийн уралдаанд 39 оролцогч бүртгүүлснээс :

1. Цэцэг-Эрдэнэ ЕБ-ын 2-р сургууль
2. Цэцэг ЕБ-ын 2-р сургууль
3. Билиг -Ундрах Бүрд сум

Цэвэр сайхан бичигтний уралдаанд 117 сурагч оролцсоноос:

1. Бүжинлхам ЕБ-ын IV сургууль 7а анги
2. Ариунцэцэг 10 а анги
3. Даваадолгор 10а анги

Алдаагүй зөв бичигтний уралдаанд 89 сурагч оролцсоноос:

1. Долгормаа 2-р сургууль 12 а анги
2. Пүрэвцэрэн Хайрхандулаан сум
3. Даваадолгор 10а анги

“ Монгол бичгийн соёл” уншлагын уралдаанд 121 оролцогч оролцсоноос :

7-8-р ангийн насны оролцогчдоос:

- 1-р байр Лхамноржмаа Арвайхээр 1-р сургууль
- 2-р байр Надмид Арвайхээр IV сургууль
- 3-р байр Мөнхцэцэг Хархорин 2-р сургууль

9-10-р ангийн насны оролцогчдоос

- 1-р байр Даваадолгор Арвайхээр 4-р сургууль
- 2-р байр Мөнхчимэг АХ 2-р сургууль
- 3-р байр Лу.Эрхбаяр Тарагт

11-12-р ангийн насны оролцогчдоос:

- 1-р байр Бэгз Арвайхээр Бэгз. 4-р сургууль
- 2-р байр Долгормаа – Арвайхээр - 2-р сургууль
- 3-р байр Дуламсүрэн Хужирт

18-35 насны оролцогчдоос:

- 1-р байр Нандинбаатар – Баянгол ЗДТГ Хүүхдийн эрхийн ажилтан
- 2-р байр Мөнх туяа – Арвайхээр сум
- 3-р байр Хишигжаргал - Хайрхандулаан сум нар тус тус шалгарч шагнал урамшил хүртлээ.

Монгол бичгээр хэн олон үг унших вэ? “ уралдааныг аймгийн төв болон сумдын сургуулиудын дунд 1, 2 шаттайгаар зохион явууллаа. ЕБ-ын сургуулийн 11-12-р ангийн сурагчид, 18-35 насны залуучуудыг хамруулан, эртний сургаал, зүйр цэцэн үг, судраас ишлэл аван, зөв уншсан оролцогчдыг шалгарууллаа. Жил бүр уламжлагдан явагддаг “Номын баяр”-ын үйл ажиллагаа 2016 оны 9-р сарын 23 өдөр “Номын сангийн 70 жил”-ийн ойн арга хэмжээг хамтатган тэмдэглэсэн.

Баярын арга хэмжээнд хот хөдөөгөөс 170 гаруй зочид төлөөлөгчид хүрэлцэн ирж Төрийн шагналт зохиолч Д.Пүрэвдоржийн хөшөөнд цэцэг өргөж, “Номын гэгээ цацарсан их өргөө” номын нээлтийг хийж, **НОМЫН ӨРГӨӨ**”-70 ном унших аяныг 7 сарын хугацаатайгаар зохион

байгуулж аянд амжилттай оролцсон хамт олон, сургууль, уншигч, иргэдийг шагнаж урамшуулсан. Аймгийн Төв номын сангийн 70 жилийн ойг угтан зохион байгуулагдсан “Номын өргөө-70” аяны хүрээнд СӨБ болон 10 жилийн сургуулиудын дунд “Зохиолын баатрууд амилсан нь” дүрийн тоглолтын уралдааныг нас насны ангиллаар тус тус зарлан зохион байгуулсан. Дүрийн тоглолтыг бага насны ангилалд “Үлгэрийн баатрууд амилсан нь”, дунд насанд “Зохиолын баатрууд амилсан нь”, ахлах насанд “Жүжгийн баатрууд амилсан нь” сэдвүүдээр зохион байгуулж ЕБС бүрээс шилдгүүд тодорч шагнал урамшуулал

хүртлээ. Нийт 11 баг оролцов.

Төрийн шагналт ардын уран зохиолч Д. Пүрэвдоржийн “Тусгаар тогтнол” шүлгийг ЕБС-ийн 1 сургуулийн Наран багштай 4б ангийн хамт олон уран яруу уншсанаар хуран

цугларсан олны хүндэллийг хүлээсэн арга хэмжээ боллоо.

Номын баяр”-аар зохиолч уншигчийн уулзалт, 3-н үеийн номын санчдын уулзалт, ойн баярын хурал концерт , номын сангийн үйл ажиллагааг олон нийтэд танилцуулах видео нэвтрүүлэг

зэрэг олон арга хэмжээ зохион байгуулагдсан. Мөн хамгийн олон ном уншиж бусдыг манлайлан “Тэргүүний уншигч Нацагдорж тэмдэгт”-нээр шалгарсан уншигчдаа шагнаж урамшуулав.

“Тэргүүний уншигч – Д.Нацагдорж” тэмдэгтнээр:

1. 2-р сургуулийн 5б- ангийн сурагч Алтангэрэлийн Энх-Оюу
2. 4-р сургуулийн 6б ангийн сурагч Мягмарсүрэнгийн Мөнхзаяа
3. Номын сангийн дэргэдэх “ Найргийн өд” дугуйлан 4-р сургуулийн 7а ангийн сурагч Энхжаргалын Манал, Тунгалагийн Номин-Эрдэнэ нар шалгарлаа.

Аймгийн төв номын сангийн Хүүхдийн яруу найргийн “ Өд “ дугуйлан нь 2015 оны 11 сарын 13 өдөр Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтэс, Төв номын сан , МЗЭ-ийн Арвай хүрээ нэгдлийн

хамтран зохион байгуулсан “ Утга зохиолын туг цэнгүүлэх наадам “- д оролцсон 135 хүүхдээс бага, дунд, ахлах анги гэсэн 3 ангиллаар шалгарсан 35 хүүхэдтэй үйл ажиллагаагаа эхэлсэн. Үүнээс Төгрөг, Уянга, Бат-Өлзий, Хархорин, Хужирт сумдын хүүхдүүд яруу найргийн дугуйландаа онлайнаар оролцсоор ирлээ. Хүүхдийн яруу найргийн өд дугуйлангийн зохион байгуулсан үйл ажиллагаа нь 2015 оны 12-р сарын 28 ны өдөр Арвайхээр телевизтэй хамтран зохион байгуулсан “Шүлгээр чимсэн сүлд мод”-ны наадам байлаа.

Аймгийн Төв номын сангийн дэргэдэх “Өд дугуйлангийн сурагчид 2016 оны 3-р сарын 17 нд зохион байгуулагдсан “Хүрэл тулга- 2016 “ наадмын орон нутгийн тэмцээнд Дунд насны ангилалд Э. Манал тэргүүн байр , Н. Уранзаяа 2-р байр, Ахлах насны ангилалд С.Долгорсүрэн Тэргүүн байр, Г.Золбоо 2-р байр эзэлсэн нь дугуйлангийн томоохон амжилт байсан бөгөөд “Хүрэл тулга” 2016 оны улсын уралдаанд дунд насанд Э.Манал, ахлах насанд С.Долгорсүрэн нар түрүүлсэн нь орон нутагт гарсан анхны давтагдашгүй амжилт гэж үнэлэгдсэн юм.

Мөн яруу найрагч Я.Баасанжавын нэрэмжит “Мөнгөн хүрхрэн чимээ” яруу найргийн наадмыг хамтран зохион байгуулж, хүүхдийн насны ангилалд “Өд” дугуйлангийн сурагч Г.Золбоо түрүүллээ.

Төв номын сангийн дэргэдэх “Найргийн өд” дугуйлан “Үзэгний чимээ” яруу найргийн цэнгүүн амжилттай хийж Г.Золбоо Н.Уранзаяа нар Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн төвийн “Манлайлагч хүүхэд” алтан медаль, Э. Манал БСГазрын “Хүндэт өргөмжлөл”, Т.Номин-Эрдэнэ Аймгийн төв номын сангийн “Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэгтэн”-ээр шагнагдав.

2016 оны 12-р сарын. 28 нд Аймгийн төв номын сангийн дэргэдэх “Найргийн өд” дугуйлангийн сурагчдын “ Амжилтаар чимсэн гацуур” сүлд модны наадмыг төв номын сан Арвайхээр чөлөөт суваг телевизтэй хамтран зохион байгууллаа.

Найргийн өд дугуйлангийн “Үзэгний дасгал” Яруу найргийн түүвэр хэвлэгдэн гарч шилдэг ном шалгаруулах “Алтан өд” наадамд амжилттай өрсөлдөж, МЗЭ-ийн батламжийг авч амжилт үзүүллээ.

Яруу найрагч На. Пүрэв, Хүүхдийн уншлагын “Ирээдүй” танхимын номын санч –мэдээллийн ажилтан С.Энхтогтох нарын хамтран хийсэн ажлын үр дүнд шинэ яруу найрагчид төрөх эхлэл нь тавигдаж, амжилт дагуулсаар байна.

Найргийн өд дугуйлангийн “ Үзэгний чимээ” яруу найргийн наадам

Цаг хугацаа яаран гүйж ирээд
Өвлийн сүүлчийн өдрийг
Шаазгайтай цуг түүж идэхэд
На. Пүрэв

Хаваржааны хөлөөр
Хөгшин зэрэглээ майлж
Ханын толгойд нар унаглана.
Ц. Одончимэг

Хавраа чи даанч сайхан
юм аа
Б. Наранзул

Нүднээс чинь галт зөгий нисээд
Над дээр буухаар эргэлдэж
байна.
Г. Золбоо

Эх шувуу үүр засна
Өвсөн сагс мэт үүрээ сүлжин
гангана.
Э. Манал

Нутагруугаа хатирсан
Адууны нулимс
Цас болж бударна.
Н. Уранзаяа

Усны шувуудад
Унаа нь болж янцаасан
Адуу шиг намар аа
Т. Номинэрдэнэ

Дугуйлангийн хүүхдүүд өөрсдийн зохиосон шүлгээ уншин 1 жилийн тайлангаа тавьж “Үзэгний дасгал” яруу найргийн цэнгүүн үзэгч олонтой сайхан болж, аймгийн төв номын сантай хамтран зохион байгууллаа.

Аймгийн утга зохиолын нэгдэл, аймгийн төв номын сан хамтран “ Радио хөрөг” номын нээлтийг хийж , уншигч түмэнд сурталчилах ажил боллоо. Энэ үеэр яруу найрагч СТА На.Пүрэв зохиолчийн номоор үзэсгэлэн гаргаж, утга зохиолын нэгдлийн 70-аад уран бүтээлч, номын санч мэдээллийн ажилтан , уншигчид оролцсон ба шавь нар нь багшдаа өөрийн зохиосон шүлгээр бэлэг барилаа.

Ном зүйн ажлын талаар

2016 онд шинээр худалдан авсан болон хандиваар ирсэн бүх номоор агуулгын тайлбартай шинэ номын мэдээг товхимол болгон гаргаж уншигчдад сурталчилж байна.2016 онд шинээр ирсэн 552 ширхэг номоор агуулгын тайлбартай товхимол гаргаж уншигчдад сурталчилж байна.

“LIB4U” программын тусламжтайгаар электрон номын сан болон электрон каталогит ном оруулан интернет болон дотоод сүлжээндээ байрлуулан уншигчиддаа ашиглуулах,зураасан кодын тусламжтайгаар номын сангийнхаа өдөр тутмын үйлчилгээг явуулах, тооллого хийх,хэрэгтэй номоо түргэн шуурхай олох,үйл ажиллагааг автоматжуулах, номын сантай холбоотой төрөл бүрийн тайлан_статистик мэдээгээр хангах өргөн боломжийг олгож байна.Одоогийн байдлаар фондын ном 46343 ширхэг номыг электрон каталогит тусгаад байна.

Электрон катологийн зохион байгуулалтад анхаарч алдаатай оруулсан 127 номын мэдээлэлд засвар хийж, нэмж орууллаа. 1506 уншигчийг программд бүртгэн уншигчийн үнэмлэх олголоо. “Төрийн мэдээлэл” –лээр хуулийн картын сан хийж уншигчдад лавлагаа болгон ашиглаж байна. Цаасан катологийн элэгдэж урагдсан картыг шинэчилж, уншигчид ашиглахад бэлэн болголоо. 2013 онд шинээр ирсэн 552 номонд техник ажиллагаа хийж, номыг ангилж, нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж, фондонд хүлээлгэн өглөө. Шинэ номын мэдээг товхимол хэлбэрээр гаргасан.

Мэргэжил арга зүйн ажлын талаар

Аймгийн төв номын сангаас сумын номын санчдад арга зүйн зөвлөгөөг өгөн өөрсдийн хариуцсан сумдын номын санч нарт зөвлөн тусалж ажиллаж байна. Монголын номын санчдын консорциумтай хамтран сумын болон сургуулийн 34 номын санчдад “Хорин нэгдүгээр зууны номын сан” 2016 оны 04 дүгээр сарын 20-24 ны хооронд сургалт зохион байгууллаа. Сургалтанд Соёлын боловсролын дээд сургуулийн багш Т.Хайдав, Боловсролын их сургуулийн захирал Баатарсүрэн, Хотын төв номын сангийн ном зүйч В.Түвшинтогтох болон аймгийн төв номын сангийн номын санчид хичээл заан дадлага хийлгэлээ.

Сургуулийн номын санчдад Аймгийн төв номын сангийн танилцуулга хийж, танхимууд фондны үйл ажиллагаатай биечлэн танилцсан.

- Номын санчийн ажлын онцлог түүний ур чадварыг хөгжүүлэх нь
 - Номын санчийн арга барилыг өөрчлөх нь
 - Ном зүйн чиг хандлага
 - Номын сангийн ангилал, катологи
 - Хүүхэдтэй ажиллах аргазүй түүнийг удирдах нь
- Ном зүйн хөгжилд мэдээллийн технелоги ашиглах нь
- “Номын ариун цэвэр” “Номын сангийн үйлчилгээний соёл зэрэг 15 хичээлийг зааж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллаа.

“Сургуулийн номын санчдын ур чадварыг нэмэгдүүлэх нь” сургалтыг 2016 оны 11 дүгээр сарын 28,29 ны өдрүүдэд Аймгийн боловсрол соёлын газартай хамтран зохион байгууллаа. Аймгийн соёл урлагийн газрын дарга Л.Пүрэвлхам нээж, БСГ-ын бодлого шийдвэрийн ярьж номын санчид хичээл заалаа. Мөн Сургуулийн номын санчид ажлын тайлангаа тавьж, биеэ биеэсээ туршлага солилцох ажлыг хийлээ. “Номын сан ба номын санчийн өмнө тулгамдаж буй асуудлууд” хэлэлцүүлэг дүгнэлт хийж Аймгийн боловсрол соёлын газар хүргүүлэн ажиллаа.

Хүүхдийн уншлагын тухай зөвлөмж, Ном унших соёл, Ном уншихын ач тус, Угийн бичиг хөтлөх, Номын тэмдэглэл хөтлөх, Номын үзэсгэлэн гаргах, Хувь хүний соёл, Номын санчийн ажлын байрны тодорхойлолт, “Openbiblio”прогарммыг үйлчилгээнд нэвтрүүлэх нь Номын сангийн уншлага үйлчилгээ, Номын сангийн шинэлэг үйлчилгээ зэрэг сэдвүүдээр номын санчдад мэдээлэл хийж, гарын авлага хийж тараасан. 18 сумын номын санчдад тайлан мэдээ гаргах, санамж өгөх ном зүйн гарын авлага хийх, “Мон библио” программын тайлан мэдээ гаргахад зөвлөн тусалж ажилласан байна.

Угийн бичгийн сургалтыг Арвайхээр сум 1-11-р багт зохион байгуулж, нийт 325- иргэдийг хамруулж сургалт хийлээ. Аймгийн БСГ, Аймгийн НХХэлтэс, Аймгийн төв номын сан хамтран “Угийн бичгээ хөтлөж хэвшигчээ” аяныг 2016 оны 02-р сарын 15-наас 12-р сарын 15-ныг хүртэл 2 үе шаттайгаар зохион байгууллаа. Уг аяны нээлтийг 2016 оны 02-р сарын 25 хийж нээлтэнд БСГ –ын Соёл хариуцсан мэргэжилтнүүд, Аймгийн төв номын сангийн ажилтнууд, Мэргэд сургуулийн багш, сурагчид, ЕБС-ийн IV Сургуулиуд оролцож нээлтэнд “Угийн бичгээ хэрхэн хөтлөх” талаар гарын авлага материал тарааж, 235 хүн хамрагдаж угийн бичгийн сургалтыг зохион байгууллаа. Өврийн сайхан хангайн иргэд залуучууд хүүхэд та бүхэн өвөг дээдсээ хүндэтгэн, удам угсаагаа мэдэлцэж, Угийн бичгээ хөтөлж хэвшихийг уриалсан уриалгыг гаргаж ажиллаа. Мөн эрүүл мэндийн газрын 28 ажилтан, зорилтот бүлгийн 25 иргэн, 4,5-р багийн 85 иргэнд угийн бичгийн талаар сургалт явуулж, гарын авлага тараан өгсөн. Угийн бичиг

хөтөлсөн иргэнийг шалгаруулж, Боржигон овогт Жаргалын Паламынхан ургийн толь бичгийг гаргасан Жамъянгийн Бямбасүрэн гуай шалгарлаа.

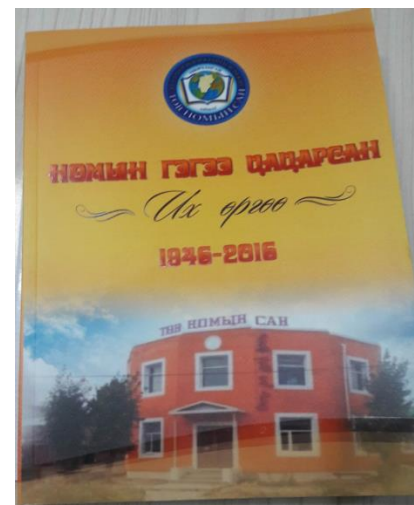

Шилдэг угийн бичиг
хөтлөх

шалгаруулалтанд
ирүүлсэн ахмад
багш

Ж.Бямбасүрэн
гуайн угийн бичгийн
зураглалыг хичээлд ашиглан ард иргэдэд
сурталчилж байна.

Боловсрол танхимын номын санч мэдээллийн
ажилтан О.Долгормаа нь угийн бичгийн тухай

уншигчдад сурталчилж, “Гэр бүлийн ургийн мод” үзүүлэнт самбарыг танхимдаа байрлуулсан байна.

Угийг бичгийг хэрхэн хөтлөх талаар гарын авлага зөвлөмж гарган уншигчдад тараан, номын санч бүр хичээл бэлтгэн өөрсдийн харьяа багт хуваарийн дагуу хичээл заалаа.

Аймгийн 70 жилийн ойг угтаж 1946-2006 оны архивын материалыг шүүж, “Номын гэгээ цацарсан их өргөө” нэртэй номоо хэвлүүлэн гаргалаа. Энэ номд үе үеийн удирдлагууд, ахмад болон сум, сургуулийн номын санчдын намтар, дурсамж, номын сантай холбоотой бүх мэдээ нийтлэл, тайлангуудыг зургийн хамт нэгтгэн оруулсан юм.

Мөн “Өвөрхангай ном хэвлэлийн хуудаснаа” цахим ном зүйг хийлээ.

Бусад ажлын талаар.

Аймгийн төв номын сангийн захирлын 2016 оны 05-р сарын 02 ны өдрийн тушаалаар төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын эд хөрөнгийн тооллого, 2016 оны хагас жилийн эд хөрөнгийн тооллогын комисс байгуулагдан, тооллого хийгдлээ. Эд хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах тал дээр хяналт тавьж, эвдэрч хэмхэрсэн ширээ сандал болон эд хөрөнгийг жижүүр Нэргүй, нярав Батгэрэл нараар янзлуулан ашиглалтанд оруулсан.

Байгууллагын 70 жилийн ойг угтаж, 1130,0 төгрөгөөр байгууллагын урсгал засвар хийн, танхимуудын тав тухтай орчинг бүрдүүлэн ажилласан.

Аймгийн хууль зүйн хэлтсээс боловсрол соёл урлагийн байгууллагуудын “Архивын өдөр”- зохион байгуулсан ба номын сангийн танилцуулга, байнга болон түр хадгалагдаж буй баримтын дээжсээс үзэсгэлэн гаргаж, номын сангаас хэвлэн гаргасан түүхэн ном,

товхимолуудыг сурталчилаа. Бусад байгууллагын архивын материалтай танилцан, ажилдаа хэрэгжүүлэх шинэ санаа санаачлагыг мэдэж, бусдаас туршлагаас суралцсан байна.

Хүүхдийн төлөө төв, Аймгийн музей, төв номын сангийн ажилчдад Онцгой байдлын газраас сургалт зохион байгуулж, үзүүлэх сургууль дадлага хийлгэлээ. Ном алдагдах, уншигчдын эд зүйлээ хулгайд алдахаас сэргийлэн 8 суурьт 4 ш камерийг танхимууд, коридорт байршууллаа. Аймгийн музейтэй хамтран шинэ жилийн баяраа тэмдэглэн 2016 оны жилийн ажлын амжилтаа дүгнэлээ.

Аймгийн ХИС-аас 1-р сард зохион байгуулсан “ Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах арга зүй” сургалтанд Хүүхдийн уншлагын танхимын номын санч Энхтогтохтой хамтран сургалтанд хамрагдаж, ХБХ-дэд зориулсан багцыг ашиглан, дадлага ажилд багаа төлөөлөн тоглоомын танилцуулга бэлтгэн амжилттай оролцсон.

Хүүхдийн уншлагын танхимын номын санч С.Энхтогтох шинээр ирсэн номуудаар зурган катологи хийж танхимдаа байрлуулсан.

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Өмнөговь аймгийн Төв номын сан нь 2016 онд иргэдийн танин мэдэхүй, соёл, авьяас, чадварын түвшинг дээшлүүлэхэд чиглэсэн олон талт арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулах зорилт тавин ажиллаж байна.

1. НОМЫН САНГИЙН УЛАМЖЛАЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Үзүүлэлт	Хүүхдийн уншлагын танхим	Нийтийн уншлагын танхим	Гэрээр ном олгох танхим	Хөгжлийн мэдээлэл сургалтын төв	Фонд	Зөөврөөр	Нийт
Байнгын уншигч	1001	852	539	78			2470
Ирэгсэд	4539	4053	5763	347	277	2795	17774
Ном олголт	9807	6217	9082	223	1024	3410	29763

2016 оны байдлаар нийт 2470 байнгын уншигчид, 17774 ирцэд 29763 ширхэг ном олгож үйлчиллээ.

Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ

Номын сангийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, байгууллага хамт олны дунд сайн дурын номын санч ажиллуулах зорилт тавин ажилласны үр дүнд 6 байгууллагад тодорхой хугацаанд тогтмол ном олгож үйлчилж байна. Үүнд: нийт 36 удаа 685 ширхэг номоор үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

1. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газарт /Энхням 13 удаа 246 ширхэг номоор/
Цагдаагийн газар /Цолмон 3 удаа 50 ширхэг номоор /
2. 167-р анги /Урангоо 11 удаа 223 ширхэг номоор /
3. 0131-р анги /Үүрийнтуяа 5 удаа 80 ширхэг номоор /
4. 24-р цэцэрлэг /3 удаа 76 ширхэг номоор/
5. 25-р цэцэрлэг /1 удаа 10 ширхэг номоор/

тус тус хамт олондоо номын сангийн зөөврийн номын санг ажиллуулж байна.

Номын сангийн урилгат үйлчилгээ

Хүүхэд багачуудыг номын сангаар үйлчлүүлэх, ном унших соёлд сургах, номын сангийн үйлчилгээ үйл ажиллагааг танилцуулах зорилгоор 21 ангийн 638 хүүхдийг хамтын уншлага, урилгат үйлчилгээнд хамрууллаа. Үүнд:

- ❖ 24, 11, 25, 1-р цэцэрлэгүүдийн ахлах бэлтгэл бүлгүүдийн 106 хүүхэд хамтын уншлаганд хамрагдаж 141 ном уншив.
- ❖ 1-р сургуулийн 26 ангийн 35-н хүүхдэд 60-н ном олгож үйлчилсэн.
- ❖ 2-р сургуулийн 2а ангийн 27-н хүүхэд ирж 30-н ном олгож үйлчилсэн байна.
- ❖ 1-р сургуулийн 6б ангийн 29 хүүхдэд 115 номоор үйлчлэв.
- ❖ 4-р сургуулийн 2а ангийн 35-хүүхдэд 136 ширхэг номоор үйлчлэв.
- ❖ 2-р сургуулийн 5а ангийн 32 сурагчдад 129 номоор үйлчлэв.
- ❖ 1-р сургуулийн 1е ангийн сурагчид урилгат үйлчилгээнд хамрагдав 49н хүүхдэд 105-н ширхэг үлгэр болон танин мэдэхүйн номоор үйлчлүүлэв.
- ❖ 2-р сургуулийн 3а ангийнхан хамт олноороо урилгат үйлчилгээнд хамрагдав. 28-н сурагчдад карт нээж 67-н ширхэг номоор үйлчлэв.
- ❖ 3-р сургуулийн 3а ангийн 29 сурагчид 76 ном олгон үйлчлэв.
- ❖ 1-р сургуулийн 2д ангийн 32 хүүхдэд 84 номоор үйлчлэв.
- ❖ 2-р сарын 29нд 10в анги 20 хүүхэд 53 номоор
- ❖ 4-р сарын 11-нд 11д анги 25 хүүхэд 46 номоор
- ❖ 04-р сарын 26нд 1-р сургуулийн Нэргүй багштай 11В /35/ ангийн хамт олон хамтын уншлага хийж боловсролын газрын сургалтын албаны дарга Шүрэнцэцэг багшаар мэргэжилээ хэрхэн сонгох тухай лекц хийсэн.
- ❖ 04-р сарын 29 –нд Д,Энхээ багштай 8В/27/ ангийн хамт олон урилгаар ирж номын сантай танилцаж уншлага үйлчилгээ хийсэн.
- ❖ 05-р сарын 20нд 4-р сургуулийн Үүрмандах багштай 9А/24/ ангийн хамт олон хамтын уншлага хийсэн.
- ❖ 09-р сарын 14нд 1-р сургуулийн Наранзул багштай 9Г /25/ ангийн хамт олон хамтын уншлага хийсэн
- ❖ 10-р сарын 24нд 4-р сургуулийн Д. Гэрэл багштай 9А/25/ ангийн хамт олон хамтын уншлага хийсэн.
- ❖ 10-р сарын 26нд 4-р сургуулийн О. Мөнхзул багштай 9Б/20/ ангийн хамт олон хамтын уншлага хийсэн.

2. НҮҮДЛИЙН НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

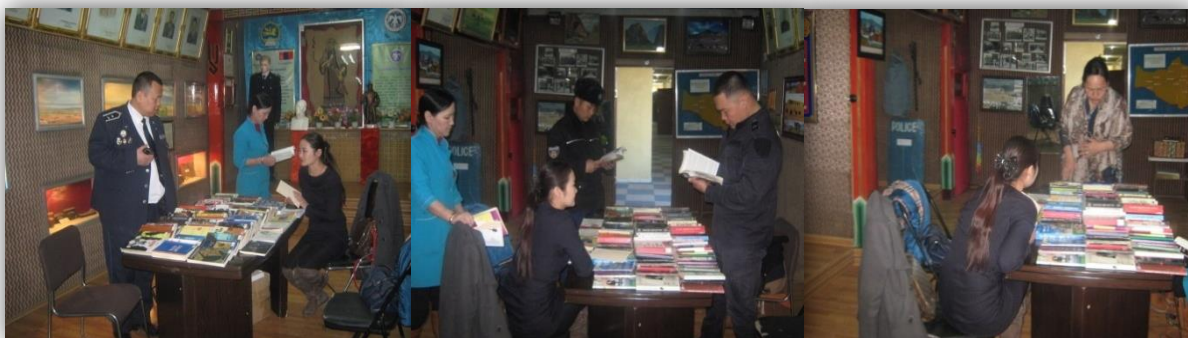
Номын сангийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулах, томоохон албан байгууллагуудад хүрч ажиллах зорилтын хүрээнд 12 байгууллага, 4 сургууль, 8 цэцэрлэг, 9 суманд нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэж ном хэвлэлээ сурталчилан, үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Үүнд:

Өмнөговь Аймгийн Төв номын сан нь Аймгийн Эрүүл мэндийн газарт явуулын үйлчилгээгээр 70ш номоор шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж уншлага үйлчилгээ үзүүллээ. Уншигч -9 ном олголт-20 ирэгсэд-30

Аймгийн цагдаагийн газрын ажилтан албан хаагчдад Нүүдлийн номын сангаар үйлчиллээ. Уншигч-20, ном олголт-20, ирэгсэд-30

Иргэний бүртгэл, Статистикийн газрын хамт олонд Өмнөговь аймгийн Төв номын сан Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээгээр 80ш номоор шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж уншлага үйлчилгээ үзүүлээ уншигч-13, ном олголт-31, ирэгсэд 18

Аймгийн боловсролын газарт Гэр бүлийн зөвлөлтэй хамтран Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлээ. Уншигч 15 ном олголт-35 ирэгсэд-20

Хаан банкны ажилтан албан хаагчдад 60 ш шинэ номоор Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлээ 6 Уншигч-10 ном олголт-15 ирэгсэд -20

1. Ахмадын соёл мэдээллийн төвд нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлж 80 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж танилцууллаа.
2. 02-р сарын 17-нд 2-р бүрэн дунд сургууль дээр очиж үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд нийт 254 хүүхдэд 255 ширхэг номоор үйлчилсэн
3. 02-р сарын 24 нд 4-р бүрэн дунд сургууль дээр очиж үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд нийт 197 хүүхдэд 308 ширхэг номоор үйлчилсэн

4. 02-р сарын 26 –нд 1-р бүрэн дунд сургууль дээр очиж үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд нийт 468 хүүхдэд 240 ширхэг номоор үйлчилсэн
5. 02-р арын 29–нд 3-р бүрэн дунд сургууль дээр очиж үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд нийт 306 хүүхдэд 185 ширхэг номоор үйлчилсэн
6. 03-р сарын 9-нд 1-р цэцэрлэг дээр очиж үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд 3-н ангид орж нийт 197 хүүхдэд 310 ширхэг номоор үйлчилсэн
7. 04-р сарын 18 нд 2-р цэцэрлэг дээр очиж уншлага үйлчилгээ үзүүлсэн үүнд 2 ангид орж 84 хүүхдэд 75 ширхэг номоор үйлчилсэн
8. 05-сарын 23-нд 4-р цэцэрлэг дээр очиж уншлага үйлчилгээ үзүүлсэн 69 хүүхэд 146 ном

9. Өмнөговь аймгийн “Ус цаг уур орчны шинжилгээний алба”-ны хамт олонд үйлчилгээ үзүүллээ. Уншигч-5 ном олголт 13 ирэгсэд 18

10. Аймгийн “Нийгмийн халамж үйлчилгээний хэлтэс”-ийн хамт олонд нүүдлийн номын сангаар үйлчиллээ. Уншигч -3 ном олголт-6 ирэгсэд-8

11. Хан-Уул зочид буудлын ажилчдад идэвхтэн уншигч Азбаярын урилгаар нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэлээ. Уншигч-8, ном олголт-12, ирэгсэд-22

12. 0167-р ангийн бие бүрэлдэхүүнд нүүдлийн номын сангаар үйлчиллээ. Ном олголт-7 Ирэгсэд-118

13. Аймгийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны ажилтан албан хаагчдад явуулын номын сангийн үйлчилгээ үзүүлээ. Ирэгсэд-13, ном олголт-12

14. Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг зүүн 5 сумдад хүргэн ажиллав.

Цогт-Овоо, Манлай, Ханбогд, Баян-Овоо, Номгон сумдад 2016.10.24-нөөс 2016.10.28-ны өдрүүдэд Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэн сургууль, цэцэрлэгийн ангиудыг урилгаар номын санд авч ирж хамтын уншлага зохион байгуулж, хүүхдийн болон насанд хүрэгчдэд зорилсон шинэ номын үзэсгэлэн, 7-р ангийнханд зориулсан “30 ном уншъя” танин мэдэхүйн уралдаант тэмцээнийг зохион байгуулав

15. 11-р сарын 30-наас 12-р сарын 2-ний өдрүүдэд Булган, Мандал-Овоо, Ханхонгор сумдад Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлж сум, сургуулийн номын санчид мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллав.

16. 12-р сарын 13-ны өдөр Цогтцэций суманд нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлж, номын санчид мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өглөө.

17. 11-р сарын 23-нд явуулын үйлчилгээгээр 9-р цэцэрлэгийн бяцхан дүү нараа номтой нөхөрлүүлж үлгэрийн далайгаар аялууллаа. Ирэгсэд-58 ном олголт-70

18. 11-р сарын 24-нд явуулын үйлчилгээгээр 23-р цэцэрлэгийн бяцхан дүү нараа номтой нөхөрлүүлж үлгэрийн далайгаар аялууллаа. Ирэгсэд-115 ном олголт-115

19. Явуулын үйлчилгээгээр Өмнөговь аймгийн Стандарт хэмжилзүйн хэлтэс болон Мэрэгжлийн хяналтын албан хаагчдад уншлага үйлчилгээ үзүүллээ.

20. 11-сарын 10-нд 11-р цэцэрлэг дээр очиж уншлага үйлчилгээ үзүүлсэн 56 хүүхэд 41 ном

21. 12-р сарын 13-ны өдөр 24, 8-р цэцэрлэгүүдэд нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үзүүлж бяцхан уншигчдаа номын ертөнцөөр аялууллаа.

3. СОЁЛ ТАНИН МЭДЭХҮЙН АЖИЛ, НОМЫН ҮЗЭСГЭЛЭН

Иргэдийн ном унших үйлийг дэмжих, соёл авьяас чадварын түвшинг дээшлүүлэх зорилгоор соёл танин мэдэхүйн ажлуудыг зохион байгуулав. Үүнд:

Номын ертөнц-Миний нүдээр гар зургийн уралдаан

Уралдааныг 4-р сарын 20 –ноос 5-р сарын 20-ныг хүртэл уншигч хүүхэд багачуудын дунд 1-4-р анги, 5-7-р анги гэсэн насны ангиллаар зохион байгуулахад нийт 92 оролцогч бүтээлээрээ оролцов.

Уралдаанд 1-4-р ангийн ангилалд 1-р байрыг 4-р сургуулийн 4б ангийн сурагч М. Түмэнжаргал, 1-7-р ангид Б.Ганчулуун нар шалгарсан.

Бидний бахархал-Монгол бичиг

Үндэсний бичиг соёлын өв монгол бичгийг хойч үедээ өвлүүлэн уламжлуулж сурталчилах, монгол бичгийг сурч эзэмших идэвхийг дэмжих зорилгоор уг уралдааныг ХААН БАНК-ны дэмжлэгтэйгээр 2 дахь жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Уралдаанд 38 оролцогч бичвэрээ ирүүлснээс

1-р байрыг М.Дэлгэрбат
2-р байрыг Д.Өлзийбаяр
3-р байрыг Ө.Мөнхсайхан
Тусгай байрыг Н.Золбаяр нар тус тус эзэллээ.

2-
3-

Үндэсний бичиг соёлын өдөр

МУ-ын ерөнхийлөгчийн 2003 оны 105 тоот зарлигыг хэрэгжүүлэх, эх хэл, бичиг үсэг, баримтат өв соёлын дурсгалыг сурталчилан түгээх Үндэсний бичиг соёлын өдрийг 5-р сарын 18-нд

тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Уг өдрийн хүрээнд

- Өмнөговь Хаан банктай хамтран 2 дахь жилдээ "Бидний бахархал-Монгол бичиг" уралдааныг зохион байгуулав.

- Нээлтийн арга хэмжээний үеэр зохион байгуулсан танин мэдэхүйн АХА тэмцээнд 46 оролцогч оролцсоноос 8-р цэцэрлэгийн багш Х.Азбилэг түрүүллээ.

- "Бидний бахархал-Монгол бичиг" монгол бичгээр бичигдсэн ховор хуучин 110 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж нийтэд толилууллаа.

- Монгол бичгийн хурдан уншлагын уралдаанд 14 хүн бүртгүүлж оролцсоноос Б.Мэндбаяр 83 үг уншсан амжилтаар манлайллаа.

- Монгол бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлэх зорилгоор уг өдөр цахим орчинд монгол бичгийг хэрэглэх талаар сургалт зохион байгуулж 9 хүн хамрагдлаа.

Өвөрмонгол, Өмнөговийн зохиолчдын уулзалт, номын үзэсгэлэн

9-р сарын 27-ны өдөр Өвөрмонголын Баяннуур хотын зохиолчид Өмнөговийн зохиолчдын туршлага солилцох уулзалтыг тус номын санд зохион байгуулав. Уулзалтыг тохиолдуулан номын сангаас монгол бичгээр хэвлэгдсэн номын үзэсгэлэн, Хятад, Өвөрмонголд хэвлэгдсэн хуучин номын үзсгэлэн, Өвөрмонгол, Өмнөговийн зохиолчдын номын үзэсгэлэнг нийтэд толилуулав.

Номын баяр-2016

МУ-ын ерөнхийлөгчийн "Номын баярын өдөр тэмдэглэх тухай" 158 дугаар зарлигыг хэрэгжүүлэх, ном унших үйлийг дэмжин, түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор уг баярыг 10-р сарын 21-ны өдөр тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Баярын хүрээнд дараах арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулав. Үүнд:

Нээлт

Нээлтийн арга хэмжээг нээж БСУГазрын дарга Д.Баасанхүү, номын сангийн дарга А.Одончимэг нар үг хэлж, номын сангаас зохион байгуулсан уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцож байсан, тэргүүний уншигч хүүхдүүдийн урлагийн үзүүлбэрээр өрнөн, шилдэг уншигч хүүхдүүдэд Тэргүүний уншигч Д.Нацагдорж тэмдэгийг гардуулан, өөрөө ном уншихаас гадна бусдад ном унших боломжийг гарган хамт олондоо сайн дураараа зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэдэг ЗХ-ний 167-р ангийн ажилтан Ц.Нямжаргалд “Номын элч-2016” өргөмжлөл, номын багцаар шагнаж урамшуулав.

Номын үзэсгэлэн

Уг баярын хүрээнд танхим тасгууд шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж, нэгдсэн байдлаар Дэлхийн сонгодог утга зохиолын чуулган 50 боть, Багын найз-Миний

ном хүүхдийн номын үзэсгэлэнг тус тус гаргаж нийтэд толилуулав.

“30 ном уншъя” танин мэдэхүйн уралдаант нэвтрүүлэг

Төвийн сургуулиудын 10-р ангийн сурагчдын дунд Алтан говь телевизтэй хамтран **“30 ном уншъя”** танин мэдэхүйн уралдаант нэвтрүүлэг зохион байгуулав. Нэвтрүүлэгт 4 хос оролцсоноос 2-р сургуулийн 10а ангийн сурагчид Л.Хонгорзул, Б.Цогзол нар багаараа ялагч боллоо. Тэмцээн уралдаанд амжилттай оролцсон хүүхдүүдээ шагнаж урамшууллаа.

“Үлгэрийн цаг” хөгжөөнт уншлага арга хэмжээний нээлт

Аймгийн ХЖТеатрын уран бүтээлчидтэй хамтран “Үлгэрийн цаг” хөгжөөнт уншлагыг бяцхан уншигчиддаа зориулан зохион байгуулж байхаар товлон Номын баярын өдрөөр анх удаа зохион байгуулав.

ХЖТеатрын уран бүтээлч Галиндэв “Заан туулай хоёр” үлгэрийг бяцхан уншигчдад жүжигчилэн уншиж хүргэн сэдэвтэйгээ уялдуулсан хөгжөөнт тоглоомыг хүүхдүүдээр тоглуулж, хүүхдүүдийн зохиолоос төрсөн сэтгэгдэл, зохиолын агуулгыг яриулж идэвхтэй оролцсон хүүхдүүдийг номоор урамшуулж идэвхжүүлэв. Хүүхдүүдэд уншлага маш их таалагдсан ба 52 уншигчид уг уншлагад хамрагдсан.

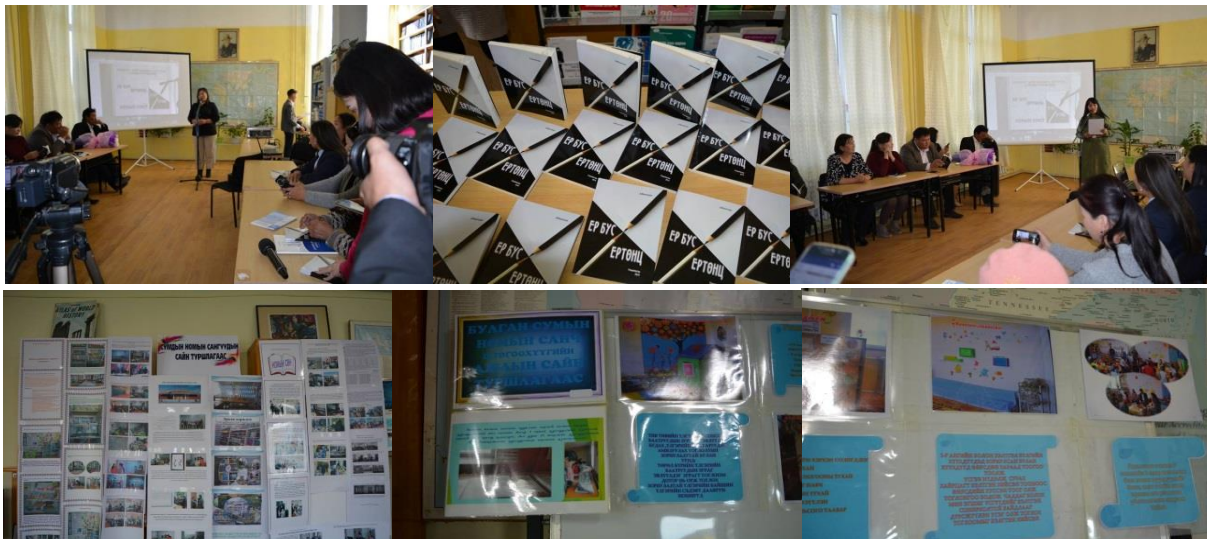
“Ер
бус

ертөнц” номын нээлтийг зохион байгуулав.

Яруу найрагч Д.Мишигсүрэнгийн “Ер бус ертөнц” номын нээлтийг уг өдөр аймгийн Утга зохиолын нэгдэлтэй хамтран зохион байгуулав. Нээлтийн үеэр Д.Мишигсүрэн өөрийн зохион байгуулсан Номын хандивын аяны хүрээнд цугларсан 200 гаруй номыг өөрийн шинэ номын

дээжийг Аймгийн төв номын сангаас сумдад зарласан Сайн туршлага уралдаанд шалгарсан Сэврэй, Булган сумдын номын сангуудад гардуулан өглөө.

Сумдын номын сангуудын “Сайн туршлага” үзэсгэлэн

Номын баярыг угтан сумдын номын сангуудад өөр өөрсдийн сайн туршлага, сайн ажлаар үзэсгэлэн гаргаж Аймгийн төв номын санд хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулж ирүүлсэн материалаар Номын баярын өдөр үзэсгэлэн гаргаж нийтэд толилуулав. Ирүүлсэн материалуудыг урьчилан шалгаруулж Сэврэй, Булган сумдын номын санг Ном хандивын аянд цугларсан 105 номоор тус тус шагнаж урамшууллаа.

Номын баярын азтан шалгаруулав.

Номын баярын өдөр номын санд ирсэн бүх хүмүүсийн дундаас нэг азтанг тодруулан номоор шагнаж урамшуулав.

Номын баярын хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээнүүдийн талаар орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон Монцамэ ангетнлаг, орон нутгийн тв-дийн сүлжээнд мэдээлж ажиллав.

Засаг даргын 100 хоногийн ажлыг танилцуулах нээлттэй өдөрлөг

Засаг даргын 100 хоногийн ажлыг танилцуулах нээлттэй өдөрлөгийн хүрээнд Аймгийн төв номын сан 5 төрлийн 168 ширхэг ном бүхий номын үзэсгэлэн, интернэтийн үнэ төлбөргүй үйлчилгээ, танхим, гэрээр ном олгох үйлчилгээнүүдийг уншигч олондоо үзүүллээ. Энэ өдөр нийт 12 шинэ уншигч бүртгэн, 73 ирэгсэдэд 203 ширхэг ном олгож, 12 хүнд интернэтийн үнэ төлбөргүй үйлчилгээ үзүүлж, уншигч үйлчлүүлэгчдээс номын сангийн үйлчилгээний талаар санал асуулга авч ажиллаа.

Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн

Шинэ ирсэн ном хэвлэлээ олон нийтэд танилцуулах зорилгоор шинэ номын үзэсгэлэнг 21 удаа 546 ширхэг номоор, тэмдэглэлт баяр ёслол, тодорхой сэдвийн хүрээнд сан хөмрөгийн ном хэвлэлээ нийтэд сурталчилах, танилцуулах сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг 46 удаа 1626 ширхэг номоор тус тус гаргалаа.

4. САН ХӨМРӨГИЙН БАЯЖИЛТ, САН ХӨМРӨГИЙН ХАДГАЛАЛТ, ХАМГААЛАЛТ

- Сан хөмрөгийг төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан 2754300 төгрөгний 174 ширхэг номоор, бэлэг хандиваар ирсэн 4075300 төгрөгний 277 ширхэг номоор, орон нутгийн санхүүжилтээр 5,8 сая төгрөгний 262 ширхэг номоор нийт 713 ширхэг номоор баяжуулав.
- 10 нэр төрлийн сонин сэтгүүл захиалан уншигчдад хүргэв.
- Галын аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр болзошгүй гамшиг ослоос урьдчилан сэргийлэх санамж тэмдэглэгээ, гарах орох гарцын тэмдэглэгээ, аваарын гэрэлтүүлгүүдийг шаардлагатай газруудад байрлуулж, өрөө танхимуудын галын хорыг хүний нүдэнд харагдах, шаардлагатай үед хялбар авах газар, тусгай суурь хийж байрлуулан, хяналтын картжуулав. Мөн сан хөмрөгийн 2 өрөөнд утаа мэдрэгч дохиолол суурилуулав.
- Сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5дахь өдөр бүр байгууллагын их цэвэрлэгээг хийж ном хэвлэлийг ариутгаж ажиллав.
- Урагдаж гэмтсэн 271 ширхэг номын номын санч мэргэжлийн ажиллагсад, ном сэлбэн засах аян хүрээнд уншигчдаар 200 ном сэлбэн засуулж нийт 471 ширхэг номыг сэлбэн зассан байна.
- Ном хэвлэлийг алдагдахаас сэргийлж 897 ширхэг номонд соронзон ялтас наав.

5. СУРГАЛТ, СУРТАЛЧИЛГАА

Бяцхан уншигчиддаа зориулсан номыг хайрлах, номын хавчуурга хэрэглэх тухай, цаасаар хавчуурга урлахыг сургалтыг 2-р сарын 3-нд зохион байгуулав. Сургалтанд 15 хүүхэд хамрагдав.

“Америкт суралцахыг хүсэж байна уу” лекцийг 04 сарын 11-ний өдөр Өмнөговь аймгийн Төв номын сан, Эрдмийн гэгээ, 3-р сургууль, Польштехникийн коллежид тус тус оюутан сурагчдад зориулан зохион байгууллаа.

Хөгжлийн мэдээллийн төвд Англи хэлний мэдлэгээ дээшлүүлэх хүсэлтэй ахлах ангийн сурагчдын дунд 9-р сарын 29-ний өдрөөс эхлэн Сайн дурын ажилтан Жесикаг урьж долоо хоног бүрийн 4 дэх өдөр 2 ээлжээр сургалт зохион байгуулж байна.

Үйл ажиллагаа, ном хэвлэл, үйлчилгээгээ сурталчилах, зохион байгуулагдаж буй арга

хэмжээнүүдийг олон нийтэд хүргэх зорилгоор орон нутгийн телевизүүдээр 11 удаа, Молор телевизээр 2 удаа, МОНЦАМЭ-д 8 удаа мэдээ өгж, номын сангийнхаа нүүр ном хуудсанд 85 удаа мэдээ мэдээлэл тавьж ажилласан байна.

Байгууллагын мэдээллийн самбаруудад үйл ажиллагааны болон танин мэдэхүйн чиглэлийн мэдээ мэдээллүүдийг тавьж ажиллав.

6. АРГА ЗҮЙ

3-р сарын 11нд Сумдын номын санчдын сайн туршлага солилцох сургалтыг БСГазартай хамтран зохион байгуулав.

Эрдмийн гэгээ сургуулийн номын санчид номын сангийн автоматжуулалтын Monbiblio программыг ашиглах талаар зааж сургав.

Сумдын номын сангийн Monbiblio программын 8 удаагийн гэмтлийн

7-г засаж нэгийг шинээр дахин суулгаж заавар зөвлөгөө өгч ажиллаа.

Номын баярыг тохиолдуулан сумдын шилдэг туршлага болох ажлуудаар үзэсгэлэн гаргуулж шилдэг ажлыг шалгаруулж шагнаж урамшуулав.

Булган, Мандал-Овоо, Ханхонгор, Цогт-Овоо, Манлай, Ханбогд, Баян-Овоо, Номгон, Цогтцэций сумдад ажиллаж сумдын номын санчдын ажил байдалтай танилцаж заавар зөвлөгөө өгч ажиллав.

7. БОЛОВСОН ХҮЧНИЙГ ЧАДАВХИЖУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙГДСЭН АЖЛУУД

- Ажилчдын харилцаа, ур чадварыг дээшлүүлэх, амьдрах ухааны чиглэлийн гэх мэт сургалтуудыг хамт олны дунд мэргэжлийн хүмүүсийг урьж 11 удаа зохион байгуулав.
 - 1-р сарын 11нд Түүхч доктор Өлзийбаатарын “Монголчууд яагаад түүхээ судлах ёстой вэ?” лекцэнд хамт олноороо суув.
 - 02-р сарын 4-нд Насан туршийн боловсролоос “**Аз жаргал надаас эхтэй**” сэдэвт сургалт.
 - 02-р сарын 18-нд Нийгмийн даатгалын хэлтэсээс Эрүүл мэнд, Нийгмийн даатгалын талаар сургалт.
 - 03-р сарын 17-нд Насан туршийн боловсролоос “Баг гэж юу вэ?” сэдэвт сургалт.
 - 03-р сарын 24-нд Насан туршийн боловсролоос “Жендер ба хүчирхийлэл” сэдэвт сургалт .
 - 4-р сарын 8нд “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй” сэдэвт сургалт.
 - 04-р сарын 27нд Насан туршийн боловсролоос “Ногоо тариалах анхан шатны сургалт”
 - 5-р сарын 18нд Монгол бичгийг компьютерт хэрэглэх нь сургалтанд ажиллагсадыг хамруулав.

- 9-р сарын 22-нд “Хүүхдийн уншлагын чиг хандлага” сэдэвт сургалт хамт олны дунд дарга А.Одончимэг зохион байгуулав.
- 11-р сард ажиллагсад ажлын байрандаа Photoshop программын анхан шатны сургалтанд хамрагдав.

- 11-р сарын 17нд Ажиллагсадад Номын сангийн тухай хууль, тайлан төлөвлөгөө боловсруулах тухай сургалт зохион байгуулав.
- Орон нутагт болон Улаанбаатар хотод зохион байгуулагдсан сургалт семинаруудад ажилтан ажиллагсадаа хамрууллаа.
 - 1-р сарын 22нд Гэр бүл хөгжлийн төвөөс зохион байгуулсан “Гэр бүлийн зөвлөлийн гишүүдийг чадавхижуулах сургалтанд байгууллагын Гэр бүлийн зөвлөлийн Т.Буманцэцэг, Т.Нямсүрэн нар хамрагдав.
 - 3-р сарын 10-11нд. БСГазраас зохион байгуулсан “Соёл урлагийн үйлчилгээг шинэлэг байдлаар зохион байгуулах нь” сэдэвт сургалтанд байгууллагын дарга А.Одончимэг хамрагдав.
 - 3-р сарын 10-11нд . БСГазраас зохион байгуулсан “Номын санчийн үйл ажиллагааны арга зүйг чадавхижуулах” сургалтанд мэргэжлийн ажиллагсад хамрагдав.
 - 4-р сарын 5-6нд. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг чиглэлээр зохион байгуулагдсан мэргэшүүлэх сургалтанд А.Одончимэг,Т.Нямсүрэн нар хамрагдлаа.
 - 4 сарын 06-09-нд Улаанбаатар хотод Боловсролын зөвөлгөө мэдээллийн төвийн орон нутгийн зохицуулагчдын уулзалт семинарт Сүлжээ-Мэдээллийн ажилтан Т.Төмөр оролцов.
 - 5-р сарын 5нд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын сургалтанд байгууллагын нягтлан С.Тунгалаг, нярав Ц.Бадамханд нар хамрагдав.

- 9-р сард Улаанбаатар хотод зохиогдсон Үндэсний номын баяр арга хэмжээнд, баярын үеэр зохиогдсон “Хүүхдийн уншлагын чиг хандлага” сэдэвт зөвлөгөөнд байгууллагын дарга А.Одончимэг оролцон зөвлөгөөнөөс дэвшүүлсэн санаа, мэдээллийг хамт олондоо танилцуулж ажиллав.

8. ЛАВЛАГАА, НОМ ЗҮЙН АЖИЛ

- 2015 оны сонин сэтгүүлийг нэгжилэн үдэж, дансалж, нэгбүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж авсан.
- 2016 онд худалдаж авсан болон хувь хүмүүсээс бэлгэлсэн нийт 713 ширхэг номыг нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэж, электрон программд бүртгэв.
- 2-р сард Монголын уран зохиолын дээж 108 ботид Санамж өгөх ном зүйн бүртгэл хийж танхимууд үйлчилгээндээ ашиглаж байна.
- Шинээр ирсэн номны мэдээллээр Шинэ номын мэдээ номзүйн бүртгэл хийж уншигчдад танилцуулж байна.

9. БУСАД АЖИЛ

- 402 хүнд интернэт компьютерийн үйлчилгээ үзүүлсэн байна.
- 4-р сарын 30ны бүх нийтээр тарих өдөр байгууллагын саданд шинээр мод тарьж цэцгийн мандал суулгав.
- 4-р сарын 22нд байгууллагын ажилтан ажиллагсад хамтран дорх материал ашиглан хүүхдийн уншлагын танхимд тохижуулав.
- Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтсээс зарласан “Хамгаалагдсан ирээдүй” сэдэвт сарын аянд нэгдэж 3-р сургуулийн 8в ангид Цахим донтолт сэдвээр номын санч Т.Буманцэцэг яриа хийв.
- 5-р сарын 10нд.Шим билэг өрхийн эмнэлэгтэй хамтран ажиллагсадыг эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээнд хамруулав.
- Нийтийн бүжгийн сургалтанд номын санч Сувданцэцэг, Төмөр нар хамрагдав.
- Нийтийг хамарсан Шарилжгүй Даланзадгад цэвэрлэгээнд оролцов.
- Хүмүүнлэгийн аянд нэгдэв.

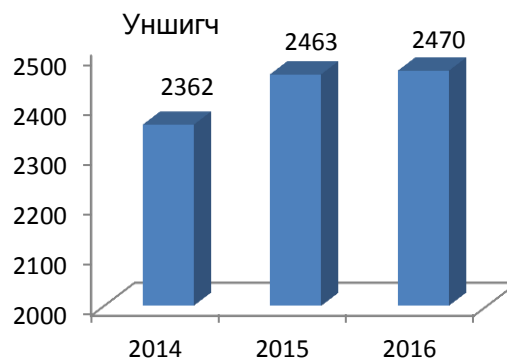
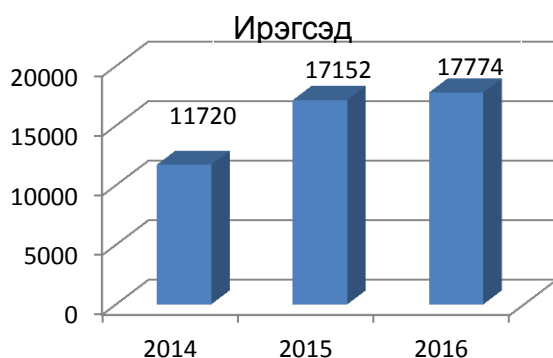

мод

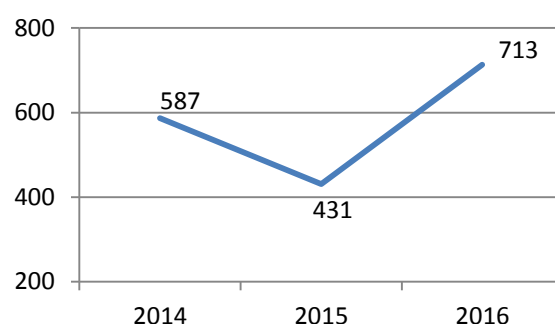
гарын
булан

ДҮГНЭЛТ

- Урилгат үйлчилгээ, хамтын уншлага, нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээ үр дүнгээ өгч номын сангийн байнгын уншигч, ирэгсэдийн тоо өмнөх оныхоос өссөн.

- Уншигчдын бүтцийн хувьд байнгын уншигчдын 68%-ийг хүүхэд эзэлж байгаагаас үзвэл хүүхдүүдийн унших хандлага сайн байгааг харж болно.
- Ирэгсэдийн 57,5% нь танхимын үйлчилгээ , 32% нь гэрээр ном олгох үйлчилгээг сонгосон бол үлдсэн 10.5% нь зөөврийн номын сангийн үйлчилгээнд хамрагдсан байна. Нийт олгосон номын 58% нь танхимаар, 30.5%-ийг гэрээр, үлдсэн 11.5%-ийг зөөврийн үйлчилгээгээр олгосон байна. Эдгээрээс үзвэл үйлчилгээний тав тухтай байдал дээшилсэнээс танхимаар үйлчлүүлэгсэдийн тоо нэмэгдсэн төдийгүй гэрээр ном олгох үйлчилгээ үнэ төлбөргүй болсон нь хүмүүсийн гэрээр ном авч унших сонирхлыг нэмэгдүүлсэн эерэг өөрчлөлт болж чадсан харагдаж байна.
- Сан хөмрөгийн баяжилт өнгөрсөн онуудынхаас өссөн үзүүлэлттэй хэдий ч энэ жилийн баяжилтын 24.4%-ийг төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан ном, 38.8%-ийг хандив бэлгээр ирсэн ном, 36.8%-ийг орон нутгийн хөрөнгөөр худалдан авсан ном тус тус эзэлж байгаа нь ном авах төсөв жил бүр буурч, номын үнэ өсөж байгаа хүндрэл байгаа хэдий ч орон нутгийн дэмжлэгээр чухал шаардлагатай үнэт, лавлагааны номнуудаар сан хөмрөг баяжсан сайн талтай. Түүнчлэн орон нутгийн хэвлэн нийтлэгчид, бусад хандивлагчид номын сангийн үйл ажиллагаанд эерэг хандлагатай болж хамтран ажиллаж өөрийн хувь нэмрээ оруулдаг болсон давуу талууд бий болжээ.
- Үйлчилгээний чанар хүртээмж сайжирсан байдал харагдаж байгаа ч цаашид танхимуудын ном хэвлэлийг уншигчид чөлөөтэй сонгох боломж бүрдүүлж тавиуруудыг шинэчлэх, автоматжуулалтын программ хангамж, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийвэл аймаг орон нутгийн иргэдэд илүү ойртсон, түргэн шуурхай үйлчилгээг үзүүлэх боломж байгаа нь харагдаж байна.

СҮХБААТАР АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

ЗОРИЛТ:

Номын сангийн үйлчилгээг орчин үеийн шаардлагад нийцүүлэн цахим үйлчилгээг өргөжүүлж тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийх, интернет хурдыг нэмэгдүүлэх, иргэдэд онлайн үйлчилгээг хүргэх ажлыг хялбаршуулж цахимаар ном унших үйлчилгээг нэвтрүүлэх

1. НОМЫН САНГИЙН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, УНШЛАГА ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Номын сангийн үйлчилгээг орчин үеийн шаардлагад нийцүүлэн цахим үйлчилгээг өргөжүүлж тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийх, интернет хурдыг нэмэгдүүлэх, иргэдэд онлайн үйлчилгээг хүргэх ажлыг хялбаршуулж цахимаар ном унших үйлчилгээг нэвтрүүлэх зорилгоор 3050 байнгын уншигчдад, 24230 ирэгсдэд, 37300 ном, хэвлэл олгож үйлчилсэн.

ФОНДЫН БАЯЖИЛТ, НОМЫН ХАДГАЛАЛТ ХАМГААЛАЛТ

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээний дагуу фондоо баяжуулж, нийт 5096,0 төгрөгний 265 ном авч, үүнээс хандиваар 413,0 төгрөгний 23 нэр төрлийн 61 ширхэг ном, төсвөөр 4683000 төгрөгний 128 нэр төрлийн 204ш ном авч, электрон каталогит оруулж, баркоджуулж, “Шинэ номын мэдээлэл”-г танхимуудаар болон самбараар, байгууллагын цахим хуудсаар сурталчилж ирсэн. Номын сангийн MNS ISO 11799:2007, MNS 5742:2007 стандартыг мөрдөн ажиллаж, аймгийн ОБГ-аас ирсэн зөвлөмжийн дагуу шинээр батлагдсан “Галын аюулгүй байдлын тухай” / 2015.07.02 / хууль болон гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг шинэчлэн гаргаж, Аймгийн ХЖТ дэр зохион байгуулагдсан сургалтанд хамрагдаж, галын дүрэм, галын бүлгэмийн гүйцэтгэх үүргийн талаар ажиллагсдад танилцуулан, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Мөн цахилгаан хангамжийн ашиглалтын үеийн галын аюулгүй байдлыг хангаж ажиллахад анхаарч галын хор, аваар ослын нөөц гэрэлтүүлгийг байрлуулах, цахилгаан хүчдэл салгах цэгүүдэд хаягжуулалт хийх, аврах гарцын схем зураг, зүг чиг заасан тэмдэглэгээ, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх үзүүлэн самбар, буланг шинэчлэх зэрэг ажлыг зохион байгуулсан.

Өрөө бүрт чийгшил, дулаан хэмжигч, үндсэн номын болон тогтмол хэвлэлийн фондонд тогтмол чигйшүүлэгч ус тавьж, ном хэвлэлийг хортон шавьжнаас хамгаалж хор цацан, нарны тусгал, тоос шорооноос сэргийлж хар хөшиг татсан зэрэг олон ажлуудыг үйл ажиллагаандаа хэвшүүлэн ажиллаж байна.

ЗӨӨВРИЙН НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Баруун-Урт сумын ЗДТГ, Сүхбаатар аймгийн Цагдаагийн газар, ХГБХХ хамтран гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, иргэдэд гэр бүлийн боловсрол олгох зорилгоор “Аз жаргалтай гэр бүл” аяны хүрээнд албан газар, агентлагуудад гэр бүлийн харилцаатай холбоотой ном, зөвлөмж материалууд бүхий Мөн цахилгаан хангамжийн ашиглалтын үеийн галын аюулгүй байдлыг хангаж ажиллахад хайрцагийг ЗХ-ны 338-р анги, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Нийгмийн даатгалын хэлтэс, Эрчим хүчний Дорнод бүсийн салбар, Халамжийн хэлтэс, Мэргэжлийн хяналтын газар зэрэг байгууллагуудад аялуулж, уг аян 2 сарын хугацаанд үргэлжилж, аяны төгсгөлд “Дэвжээ” тэмцээнийг зохион байгуулж, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг шалгарсан.

Уулбаян сум соёлын төв 3 удаа 120 номоор , давхардсан тоогоор 750 гаруй хүн
Онгон сумын соёлын төв 3 удаа 124 номоор, 700 гаруй хүн, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба - 12 удаа нийт 389 ширхэг ном , 1200 гаруй хүн, Халзан сумын соёлын төв 25 номоор 250 гаруй хүн, Баяндэлгэр сумын соёлын төв 30 номоор 300 гаруй хүн, Халзан сумын ЕБС 35 номоор 300 гаруй хүн, Түвшинширээ сумын соёлын төв 22 номоор 200 гаруй хүн нийт 700 гаруй номоор давхардсан тоогоор 4500 гаруй уншигчдад үйлчилсэн.

1. ШИНЭЛЭГ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Уншигч хэрэглэгчдэд хэрэгцээ шаардлагатай мэдээллийг хүргэх, номын сангийн фондыг сурталчлахын тулд соёл танин мэдэхүйн ажлыг 30 гаруй нэр төрлөөр албан байгууллага, төв болон хөдөө орон нутагт зохион байгуулсан. Нийт давхардсан тоогоор 30,0 гаруй ном олгож , 20,0 гаруй хүн хамрагдсан.

Соёл танин мэдэхүйн ажлууд

- ☐ Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн

☐ “Миний сайхан ээж” гар зургийн уралдаан
☐ “Аз жаргалтай гэр бүл” аян
☐ “Даян дэлхийд санаагаа хуваалцъя” уриан дор дэлхийн шилдэг бүтээн байгуулагчид болон сэтгэгчид жил бүр цугларан санал бодлоо хуваалцдаг TED Talks чуулга уулзалтын салбар чуулган TEDx Baгuun – Urt” арга хэмжээ

- ☐ “Хүүхдээ сонсох өдөр”
- ☐ “Хүмүүн бичиг –Хүн бүрийн бичиг” уралдаан
- ☐ “Үсэглэлийн хаад” тэмцээн
- ☐ "Бурхны ном бидний амьдралд нөлөөлөх нь" эрдэм шинжилгээний хурал
- ☐ "Бүтээлч сурагч" зуны хөтөлбөр
- ☐ Сурахад хэзээ ч оройтохгүй", "Номч Өвөө Эмээ" хөтөлбөр
- ☐ “Ганга нуурын чуулган” 2016
- ☐ “Номын баяр-Бидний баяр” уншигчдын чуулга уулзалт
- ☐ “Тэргүүний уншигч –Д. Нацагдорж тэмдэгтэн” уралдаан
- ☐ “Яруу сайхан монгол хэл мину” богино өгүүлэгийн наадам
- ☐ “Цэцэн хүүхэд” тэргүүний уншигчдын сүлд модны наадам Номын үзэсгэлэн:

Шинэ номын болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн:

Шинэ номын үзэсгэлэн: Шинээр 5096,0 төгрөгний 265 ширхэг авч “Шинэ номын мэдээлэл”-г танхимуудаар болон самбараар, байгууллагын цахим хуудсаар тогтмол сурталчилж ирсэн.

Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн: Уншигч, хэрэглэгчдийг сурч боловсроход нь туслах, ном хэвлэл, мэдээ мэдээллийг түгээх, түргэн шуурхай, шинэлэг хэлбэрээр сурталчлах зорилгоор нийтдээ төрлөөр сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн, ном зүйн мэдээлэл гаргаж, 2000 гаруй хүнд, 20000 гаруй номоор сурталчилна.

Д. Сүхбаатарын мэндэлсний 123 жилийн ойд-33 ном

Сар шинийн баярт ёс заншил, түүхийн сэдэвт -22

Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийн өдөрт 20

Монгол цэргийн өдөрт -18

Сүхбаатар нутгийн зохиолчид -100

“Шилдэг өгүүллэг”- 23

Уламжлалт ёс, зан заншил -57

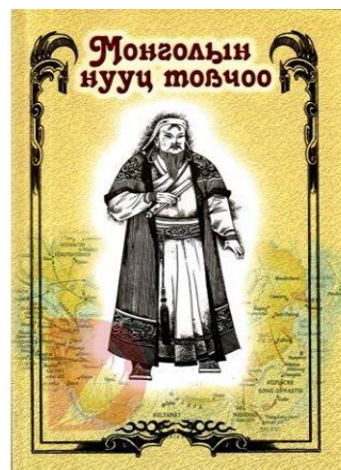
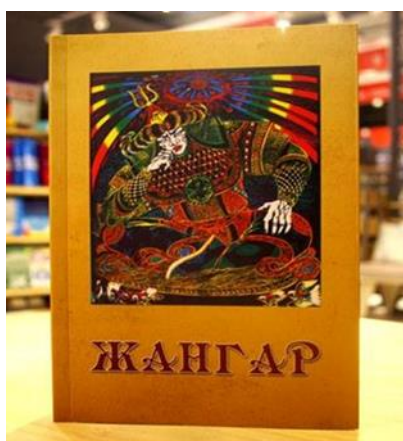
Үндэсний бичиг үсгийн баярт зориулж “ Монгол бичгийн ном” – 30

Бурхан шашны ном - 50

Улс тунхагласны 92 жилийн ойд зориулж, аймгийн Угсаатны зүйн музейтэй хамтарсан үзэсгэлэн зохион байгуулж, түүхийн сэдэвт 100 гаруй номоор үзэсгэлэн гаргаж, 100 гаруй хүн үзэж сонирхсоноос гадна байгууллагын цахим хуудсаар

цуврал мэдээлэл бэлтгэж сурталчлав.

" Миний сайхан ээж" гар зургийн уралдаан: Сүхбаатар аймгийн Төв номын сан, Угсаатны зүйн музейтэй хамтран Баруун-Урт сумын цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд "Миний сайхан ээж" гар зургийн уралдаан зохион байгуулахад 300 гаруй хүүхэд хамрагдаж, уг бүтээлүүдээр аймгийн Угсаатны Зүйн музейд үзэсгэлэн гаргасан.

" Миний сайхан ээж" гар зургийн уралдааны шилдгүүд:

1-р байр Н. Намуунгоо /1-р цэцэрлэг/

2-р байр С. Уранбилэг /5-р цэцэрлэг/

3-р байр Ц. Бүтэнбаяр /2-р цэцэрлэг /

Тусгай байр Б. Энэрэл / 1-р цэцэрлэг/

Тусгай байр Э. Нарандолгор /4-р цэцэрлэг/ эзэлсэн.

“ Аз жаргалтай гэр бүл ” аян

Баруун-Урт сумын ЗДТГ, Сүхбаатар аймгийн Цагдаагийн газар, ХГБХХ хамтран гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, иргэдэд гэр бүлийн боловсрол олгох зорилгоор “ Аз жаргалтай гэр бүл” аяны хүрээнд албан газар, агентлагуудад гэр бүлийн харилцаатай холбоотой ном, зөвлөмж материалууд бүхий хайрцагийг ЗХ-ны 338-р анги, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Нийгмийн даатгалын хэлтэс, Эрчим

хүчний Дорнод бүсийн салбар, Халамжийн хэлтэс, Мэргэжлийн хяналтын газар зэрэг байгууллагуудад аялуулж, уг аян 2 сарын хугацаанд үргэлжилж, аяны төгсгөлд “Дэвжээ” тэмцээнийг зохион байгуулж, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг шалгарсан.

Мөн энэ аяны хүрээнд ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчдын дунд “Охид, хөвгүүдийн үерхэл, гэр бүлийн хүчирхийллийн талаар” Улаанбаатар хотоос багш авчирч, сургалт явуулахад 50 гаруй хүүхэд хамрагдсан.

TEDx Baruun Urt-2016 арга хэмжээ: TEDx Baruun Urt-2016 арга хэмжээг "Awesome Sukhbaatar" сантай хамтран 4 дэх жилдээ амжилттай зохион байгуулж, уг арга хэмжээний үеэр Сүхбаатар аймгийн засаг даргын орлогч Д.Хосбаяр “Яаж амжилтанд ойр байх вэ?” ДБЭХС-ийн Сүхбаатар салбарын борлуулалтын техникч В. Даваадорж “Аз жаргалтай амар амгалан амьдрах энгийн нууц юу байж болох юэ?” Академиа англи хэлний институтыг үүсгэн байгуулагч Х.Нинж-Эрдэнэ “Англи хэл ертөнцийг харх цонх” Баруун-Урт сумын 1-р БДС-ийн 11-р ангийн сурагч Б.Батхүү “Хэрхэн өөрийгөө ялан дийлэх вэ?” Д.Түшигт-Эрдэнэ “The golden snitch” сэдвүүдийн хүрээнд илтгэл тавьсан.

Хүүхдээ сонсох өдөр"- Хүүхдээ сонсох өдөр"- өөр Аймгийн Төв номын сангаар үйлчлүүлсэн уншигч хүүхдүүдээсээ санал хүсэлтийг нь авч тэднийхээ үгийг сонслоо.

"Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2016" арга хэмжээ: "Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2016" арга хэмжээний хүрээнд Аймгийн БСГ-тай хамтран "Хүмүүн бичиг-Хүн бүрийн бичиг" уралдаант тэмцээнийг зохион явуулж, албан газар, хувь хүн, найз нөхдөөрөө нэгдсэн 14 байгууллагын 70 орчим хүн оролцож өрсөлдсөнөөс 1-р БДС-ын "Тэнгэрийн зурлага" баг 1-р байр, 9-р цэцэрлэгийн "Монгол бахархал" баг 2-р байр, найз нөхдийн "Шидэт бичиг" баг 3-р байр тус тус эзэлсэн. 4-р БДС "Шилдэг гэрийн даалгавар", Найз нөхдийн "Бахархал" баг цэвэр бичигтэн багаар шалгарсан.

Мөн уг арга хэмжээний хүрээнд аймгийн ахмад багш нарын холбоотой хамтарч, монгол бичгийн тэмцээн, уулзалтыг ЕБС-ийн 4 сургуулийн 6-р анги бүрээс 5 сурагч хамруулан, зохион байгуулахад 1-р байр 1-р БДС 6в анги Т.Болортуяа, 2-р байр 2-р БДС 6а анги Г.Тогтохжаргал, 3-р байр 1-р БДС 6в анги И.Энхзул, Тусгай байр 1-р БДС 6в анги В.Номундарь нар шалгарч, Жавхлант дэлгүүр ивээн тэтгэгчээр ажилласан.

“Үсэглэлийн хаад” тэмцээн: Сурагчдын эх хэл, эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх, монгол хэлнийхээ үгсийн сангийн дээжийг эзэмших, зөв бичиж, ярьж сурах зорилгоор 3-р бүрэн дунд сургуулийн монгол хэл, уран зохиолын багш нартай хамтарч, 6-р ангийнхны дунд “Үсэглэлийн хаад” тэмцээн зохион байгуулахад ба ангийн сурагч Ш. Нандин-эрдэнэ, багаараа 6б анги шалгарсан."Бурхны ном бидний амьдралд нөлөөлөх нь" эрдэм шинжилгээний бага хурал: Сүхбаатар Аймгийн Бурхан шашинтны төв Эрдэнэмандал хийдтэй хамтарч "Бурханы ном бидний амьдралд нөлөөлөх нь" эрдэм шинжилгээний хурал 2016 оны 4-р сарын 28-нд зохион байгуулж, уг хуралд 13 илтгэгч илтгэл тавьж хэлэлцүүлж 100 гаруй хүн хүрэлцэн ирж сонирхсон.

"Бүтээлч сурагч" зуны хөтөлбөр:
Сурагчдын амралтанд зориулж "Бүтээлч сурагч" зуны хөтөлбөр явуулж, хөтөлбөрийн хүрээнд хүүхдүүд баг болон хамтран ном унших, цаас баримлын шавар, гарын доорхи материалуудаар үлгэрийн баатар гэх мэт бүтээлүүд хийж мөн хамтран үлгэр, шүлэг, оньсого зохиож дүрийн тоглолт хийсэн. Нийт 30 гаруй хүүхэд хамрагдсан.

Сурахад хэзээ ч оройтохгүй", "Номч Өвөө Эмээ" хөтөлбөр: Аймгийн Төв номын сан Аймгийн ахмадын ордонтой хамтран Сурахад хэзээ ч оройтохгүй", "Номч Өвөө Эмээ" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн ажиллаж, уг хөтөлбөрийн хүрээнд ахмадууд компьютер дээр хийх энгийн үйлдлүүд, email шалгах, цахим орчинд өөрсдийн дансыг хянах, татварын баримтаа бие даан шивэх, гадаадад байгаа хүүхдүүдтэйгээ холбогдох, FB ашиглах, ухаалаг утсан дээрх энгийн үйлдлүүдийг сурсанаас гадна "Номч Өвөө Эмээ" хөтөлбөрийн оролцогчид ач зээ нартайгаа хамтран жижиг ном хийж, "Манайд ирээрэй" Номын өргөөгөөр зочилж, Дарьганга нутгийн хүү Яруу найрагч Ишийн Батсүхийн гэр музейтэй танилцаж найрагчийн гэргий Наранчимэгтэй сонирхолтой ярилцлага зохион байгуулав.

/Ганга нуурын дуудлага хэлэлцүүлэг/:
Жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулагддаг "Ганга нуурын чуулган - 2016" арга хэмжээ 2016 оны 8 сарын 25-29-нд Дарьганга суманд болж, Дарьгангын холбогдолтой ном, зохиолоор үзэсгэлэн гаргаж, эрдэм шинжилгээний хурлыг бэлтгэл ажлыг зохион байгуулж оролцов.

"Нээлттэй хаалганы өдөрлөг" Шинэ Засгийн газар байгуулагдсаны 100 хоногийн ажлын тайлант өдрүүд болох төрийн байгууллагуудын "Нээлттэй хаалганы

өдөрлөг"-т оролцож, Сүхбаатарын талбайд 2016.10. 14-ны өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчилж, шинэ ирсэн 100 гаруй номоор үзэсгэлэн зохион байгуулж, сурталчилж, иргэдийн дунд санал хүсэлтийн хайрцаг ажиллуулсан.

“Номын баяр-Бидний баяр” Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн “Номын баяр” Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн “Номын баяр” тэмдэглэх 2012 оны 158-р зарлигийн дагуу “Номын баяр- Бидний баяр”- 2016 чуулганыг 10 сарын 22.23-ны өдрүүдэд IY сургууль дээр амжилттай зохион явууллаа. Уг чуулганд Сүхбаатар аймгийн бүх сум сургуулийн монгол хэл, уран зохиолын багш нар, нийгмийн ажилтнууд, номын санч нар, сурагчид нийлсэн 16 баг, нийт 100 гаруй хүн хүрэлцэн ирж номын санч нарын илтгэлийн уралдаан, Монгол хэлний багш нарын цахим хичээл, дүрийн тоглолт, асуулт хариулт, номын санч нарын ур чадварын тэмцээн, монгол хэлний багш нарын сайн туршлага, гэрийн даалгавар, удирдах ажилтнуудын тест зэрэг төрлүүдээр өрсөлдөн шилдэгүүдээ тодрууллаа.Үүнд: Багийн дүнгээр Уулбаян сум 1-р байр, Наран сумын баг 2-р байр, Дарьганга сумын баг 3-р байрыг тус тус эзэллээ.

Бүтээлийн тэргүүн байр 4-р БДСургуулийн баг

Дүрийн тоглолтын тэргүүн байр 2-р БДС-ийн баг

Монгол хэлний багш нарын Цахим хичээл төрөлд:

1-р байр,Уулбаян сумын багш Л.Мөнхтуяа, Т.Вера

2-р байр,1-р БДС, багш Ц.Уранаа

3-р байр Түвшинширээ сумын багш О.Одмаа тус тус эзэлсэн.

Илтгэлийн төрөлд Баяндэлгэр сумын номын санч Г.Урнаа, Уулбаян сумын номын санч Ганцэцэг, Сүхбаатар сумын номын санч Цэцэгмаа нар тэргүүн байруудыг эзэлсэн. Шилийн богд романыг маш сайн уншсан Эрдэнэцагаан сумын БДС-ийн сурагч хүү БСГ-

ын даргын гарын бэлэг хүртсэн.

Мөн энэ үеэр номын санчдын сургалтыг зохион байгуулж, номын санчдад мэргэжлийн хичээлүүдийг зааж, шалгарсан илтгэлүүдийг тавьж, хэлэлцэн, номын санчид өөрсдийн санал бодлын талаар зөвлөлдлөө.

"Тэргүүний уншигч-Нацагдорж тэмдэгтэн" уралдаан: Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, зохиолч, яруу найрагч Д. Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулж, "Тэргүүний уншигч-Нацагдорж тэмдэгтэн" шалгаруулалт амжилттай явагдаж, сум, сургуулийн 20 гаруй хүүхэд материалаа ирүүлснээс ангилал тус бүрт 6 хүүхэд шалгарсанаас

Бага насны ангилалд 2-р бүрэн дунд сургуулийн 3 в ангийн Ө. Дөлгөөн

2-р бүрэн дунд сургуулийн 5 б ангийн М. Маналсүрэн

3-р бүрэн дунд сургуулийн 7а ангийн сурагч Н. Анужин

Өсвөр насанд 1-р бүрэн дунд сургуулийн 11 в ангийн Т. Аззаяа

1-р бүрэн дунд сургуулийн 10 а ангийн В. Ганболор нар шалгарсан.

Мөн "Тэргүүний уншигч-Д. Нацагдорж тэмдэгтэн" сарын аяны хүрээнд сурагчидаа идэвхтэй хамруулж "Тэргүүний уншигч-анги хамт олон"-оор 4-р бүрэн дунд сургуулийн багш Хүрэлбаатар, 2-р бүрэн дунд сургуулийн 5б ангийн багш Д. Сэлэнгэ нар шалгарсан. Д. Нацагдоржийн зохиолоор номын үзэсгэлэн

гаргаж, түүний амьдрал, уран бүтээлийн талаар байгууллагын цахим хуудсаар

сурталчилсан.

Жил бүр уламжлал болгон явагддаг “Яруу сайхан монгол хэл минү” богино өгүүллэгийн наадам 12 сарын 5-ны өдөр зохион байгуулагдаж, төвийн 4 сургууль болон Уулбаян сумын сурагчид оролцлоо.

1-р байр: Халиунаа 1-р бүрэн дунд сургуулийн сурагч

2-р байр: Оюунтуяа 3-р сургууль

3-р байр: Цэндсүрэн 4-р сургууль

Тусгай байр: Зоригтбаатар Уулбаян сумын ЕБС-ийн сурагч тус тус эзэлсэн.

Түвшинширээ сумын Ч. Төмөртоогоогийн нэрэмжит яруу найргийн зүүн бүсийн наадам 2016 оны 4-р сарын 27-29 өдрүүдэд зохион байгуулагдаж, наадамд чөлөөт уран бүтээлч Х. Халтар, яруу найрагч Б. Билигсайхан, номын санч Б. Сумъяа нар шүүгчээр ажиллаж, Наадамд нийт 33 багш, сурагчид оролцсоноос:

Насанд хүрэгсдээс: Ц. Буд / Баяндэлгэр сум/

А. Аръяа /Түвшинширээ сум /

Ч. Санжидтөмөр /Уулбаян сум / нар тэргүүлэв.

Сурагчдаас: Тэргүүн байр 4-р БДС-ийн 12в
ангийн сурагч А. Наранбаяр

Дэд байр 1-р БДС-ийн 12-р анги сурагч
М.Мөнхтулга

Гутгаар байр 3-р БДС-ийн 11б ангийн сурагч Оюунтуяа нар шалгарсан.

Мөн Түвшинширээ сумын ЕБС-ийн 3-9-р ангийн сурагчдын дунд “Ном унших соёл, “Ном уншихын ач холбогдол” гэх мэт сэдвүүдээр лекц уншиж нийт 100 гаруй сурагч багш нар хамрагдсан.

НОМЫН САНГИЙН АВТОМАТЖУУЛАЛТ

Аймаг, нийслэлийн нийтийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрмийн 3.2.3-д заасны дагуу номын сангийн үйлчилгээг автоматжуулах ажлын хүрээнд электрон каталогит нийт 40609 ном / англи, монгол хэл дээрх / оруулан баркоджуулж зурагжуулж, номын сангийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг цахимаар явуулж хэвшсэн.

Номын сан соёл урлаг, тайлангийн программын мэдээ тайланг бүх сумдуудаас авч, цахим каталогийн ном оруулалтын дүн мэдээг хугацаанд нь багтаан өгч, мэдээллийн нөөцөө Номын сан соёл урлагийн байгууллагын тайлан буюу- <http://library.gov.mn/server/web.php> серверт тогтоосон хугацаанд нь байршуулсан байна.

“МИНИЙ НОМЫН ӨРГӨӨ” ТӨСӨЛ: “Миний номын өргөө” төслийг 2 дахь жилдээ амжилттай хэрэгжиж, хөгжлийн бэрхшээлтэй 20 хүүхдийг ном, тоглоомын багцад хамруулан ажилласан. Уг төслийн талаарх мэдээллийг аймгийн телевизэд 2 удаа, орон

сурталчилсан.

Хэрэглэгчийн судалгаа

Номын сангийн үйл ажиллагааны талаарх санал хүсэлтийг санал хүсэлтийн хайрцаг, бичгээр, амаар, цахим хуудсаар дамжуулан авч, дүгнэлт гаргалаа.

Номын сангийн үйлчилгээ орон нутагт хэрхэн явагдаж байгаа, цаашид соёл олон түмний ажлыг уншигчдын дунд хэрхэн зохион явуулах, орон нутгийн номын сан ямар байх талаар санал асуулга авахад 120 хүн оролцсоны 9-12-р ангийн 36 сурагч, 25-35 насны 28 хүн, 36-45 насны 18 хүн хамрагдсан.

Орон нутгийн номын сангийн материаллаг баазыг хөгжүүлэх, уншигчдад үйлчлэх хүрээг өргөжүүлэх, ширээ сандал техник хэрэгслээр хангах, номын фондыг баяжуулахад анхаарах, орон нутгийн засаг захиргаанд номын санг дэмжиж ажиллуулах талаарх саналыг нийт асуулгад оролцогчдын 80 % гаргасан байна.

“Нээлттэй хаалганы өдөр”-өөр иргэдийн дунд санал хүсэлтийн хайрцаг ажиллуулж, ирүүлсэн саналаас Төв номын сангийн явуулж буй СОТ-ний ажил ард иргэд болон хүүхэд рүү чиглэсэн бодлого сайн, Номын сангийн үйл ажиллагаа хэвийн сайн явагддаг, номын санчид нь үргэлж эелдэг харьцаатай байдагт нь баярлаж явдаг, номын сан нь хагас бүтэн сайн өдөр ажиллах талаар, Нээлттэй хаалганы өдрүүдийг тогтмол явуулж байх хэрэгтэй, Өвлийн цагт халаалт муу, мөн уншлагын танхим нь хувцасаа өлгөх өлгүүртэй болмоор байна гэсэн саналуудыг тавьсан байна.

Судалгааны нэг чухал хэсэг болох нийтийн номын сангийн үйлчилгээний автоматжуулах, вэб, интернет, электрон каталогийн талаар үйлчлүүлэгчид сэтгэл ханамжтай байдаг боловч цаашид электрон каталогийн агууллагыг сайжруулах, номын сангийн вэб сайтаар сурталчлах, сумын номын сангуудын үйлчилгээг компьютержуулах, интернетэд холбох шаардлагатай байгаа нь судалгаанаас харагдаж байна Д. Нацагдорж тэмдэгтний болзол хангах уралдааныг жил бүр цаашид өргөжүүлэн, боловсролын

салбартай нэгдэж хийж сумдын сурагчдыг хамруулахыг уншигчид санал болгосныг анхааралдаа авч хэрэгжүүлэх байна.

“Номын баяр”-ын талаар сум, сургуулийн номын санч, соёлын төвийн эрхлэгч нийлсэн 50 гаруй хүнээс “Номын баяр-Бидний баярт оролцсоны таны сэтгэгдэл, дараа жил ямар хэлбэрээр явуулах саналтай байна, сургалтыг ямар хэлбэрээр авахыг хүсэж байна, Та өөрийн саналаа бичнэ үү зэрэг асуултуудыг тавьж санал хүсэлтийг сонсоход дүрийн тоглолтыг дан хүүхдүүдээр тоглуулах, сургалтыг 2 удаа зохион байгуулах, сургалтыг бүсчилэн явуулах, сум сургуулийн номын санчдын урлагийн тоглолтыг зохион байгуулах, номын санчдын ур чадварыг тестеер авах, дүрийн тоглолтыг “Цахим бичлэгээр авч шалгаруулах зэрэг саналуудыг тавьсан байна.

МЭДЭЭЛЭЛ СУРТАЛЧИЛГАА, МЭРГЭЖИЛ БОЛОВСРОЛОО ДЭЭШЛҮҮЛЭХ

Сургалт семинар

Сум, сургуулийн нийт номын санчдад 2016 оны 1 сарын 25-26-ны өдөр “Номын сангийн бодлого, шинэчлэл” сургалт зохион байгуулж, өнгөрсөн оны ажлаа дүгнэн, аваргуудаа шалгаруулж мөн ирэх жилийн ажлаа хамтран төлөвлөв.

Мөн “Номын баяр-Бидний баяр” чуулганы үеэр 2016 оны 10 сарын 23-нд номын санчдын 2 дах

удаагийн сургалт зохион байгуулагдаж, бүх, сум сургуулийн нийт 30 номын санч

хамрагдаж, хойшид хэрхэн хамтран ажиллах талаар харилцан туршлагаа солилцож ярилцсан.

Монгол Улсын төрөөс хүн амын талаар баримтлах бодлого, Соёлын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.4, Засгийн газрын 2007 оны 257 дугаар тогтоолын биелэлтийг хангах зорилгоор "Угийн бичиг" хөтлөх сургагч багш бэлтгэх сургалтыг 2016.04.01-02-ны хооронд Аймгийн ЗДТГ, Боловсрол, соёлын газраас сумдын номын санч нар болон төрийн

албан хаагчдыг хамруулсан сургалт явагдаж, Монгол Улсын Анагаах ухааны доктор Э.Энхмаа удирдан явуулж, нийт 80 орчим албан хаагчид хамрагдаж, номын санч Б. Сумъяа, Т. Чандмань нар уг сургалтанд суусан.

Мөн Баруун-Урт сумын ЗДТГ-ын мэргэжилтэн Сарангэрэлтэй хамтарч 4-р сургуулийн 12 ангийн сурагчдын дунд угийн бичгийн сургалтыг зохион явуулсан.

Байгууллагын ажиллагсад Монгол бичгийн сургалтыг гэрээр ном олгох танхимын номын санч Т. Чандмань 4 сарын 1-нээс 5 сарын 1 хүртэл нэг сарын хугацаанд явуулсан

“Хүүхдийн уншлагын шинэ чиг хандлага” сургалтанд хүүхдийн танхимын номын санч Р. Цолмонтуяа хамрагдсан.

Байгууллагын нийт ажиллагсад Монголын залуучуудын холбооны сургалт, судалгааны “ Полиси” төвийн ерөнхий захирал, лектор багш Г. Эрдэнэгэрэлийн “ Соёлтой хотын- Ёс зүйтэй иргэн” сэдэвт лекц, АЗДТГ-ын хууль зүйн хэлтсээс зохион байгуулсан “Захиргааны ерөнхий хуулийн тухай, Онцгой байдлын албанаас зохион явуулсан “ Галын аюулгүй байдлын тухай, Цагдаагийн хэлтэс, Прокурорын газраас зохион явуулсан “Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай” сургалтанд байгууллагын ажиллагсад бүрэн хамрагдсан.

Мэдээлэл сурталчилгаа: Байгууллагын эрхэм зорилго, зорилт, үйл ажиллагааны талаар болон номын сангийн талаарх мэдээ тайлан, төсөв, санхүү, бараа, ажил үйлчилгээ, хүний нөөц, байгууллагын дотод журам, төсвийн зарцуулалт зэргийг “ Ил тод”-ын самбар болон байгууллагын блог, face хуудсаар тогтмол сурталчилж ирсэн.

Соёл олон түмний ажлыг орон нутгийн телевиз болон сонин сэтгүүлээр тогтмол сурталчилж, Сүхбаатарын мэдээ сонин, Номын санч сэтгүүлд соёл олон нийтийн ажлаар хийсэн ажлаа тайлагнан мэдээлэл өгч хэвшсэн.

Хүүхэд залуучуудыг ном уншуулах, ном унших сонирхлыг дээшлүүлэх зорилгоор цахимаар “Хүүхдээ хэрхэн номонд дуртай болгох вэ”, “Сумдын номын санчдад зөвлөмж-3”, “Хүүхдүүдээ уншуулах шилдэг номын жагсаалт”, “Хуучин номуудаа хэрхэн цэвэрлэх вэ”, “Өөртөө цаг гаргаж ном унш”, “Ном уншихын ашигтай тал”, “Номтой нөхөрлөж

амьдарцгаая”, “Номоо цэвэр ариг гамтай хэрэглэж сурцгаа”, “Зуны амралтаараа заавал унших ном”, “Эцэг эхчүүдийн унших номын жагсаалт” гэх мэтээр сурталчилсан.

Мөн үйлчилгээний хүрээг өргөжүүлэх зорилгоор соёл танин мэдэхүйн олон томоохон ажлыг зохион явуулж, Энх тайвны корпус, Японы хүүхдийг ивээх сан, Дашбалбар сан судлал, “Манайд ирээрэй Номын өргөө”, Боловсрол соёлын газар, ЕБС, цэцэрлэгүүд, Дорноговь, Дорнод аймгийн Төв номын сан, аж ахуйн нэгж байгууллага, Манжуур Хайлаар, Бээжин хотын номын сан зэрэг олон байгууллага, хувь хүмүүстэй хамтран ажиллаж, үйл ажиллагаагаа тогтмол цахимаар болон орон нутгийн телевиз, удирдлагуудын хурал зөвлөгөөн дээр танилцуулж ирсэн бөгөөд блогоор 1138 хүн, face хуудсаар 2805, танхимаар болон самбараар 10500 гаруй, , соёл танин мэдэхүйн

ажлаар 20000 гаруй нийт хүнд хүрсэн байна.

Дорноговь аймгийн номын сангийн хамт олон хүрэлцэн ирж, байгууллагын үйл ажиллагаатай танилцаж, туршлага солилцов.

Дорнод аймгийн номын сангийн 70 жилийн ойн арга хэмжээнд оролцож, туршлага солилцов.

Сүхбаатар аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын хамт олон "Хүүхдэд ээлтэй байгууллага" шалгаруулах арга хэмжээний хүрээнд байгууллагынхаа ажилтан албан хаагчдын хүүхдүүдийг аймгийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулж, сургуулийн

насны бүх хүүхдэд номын сангаар үйлчлүүлэх карт нээлгүүлж үнэмлэх олгуулсан.

Сүхбаатар аймагт номын сан байгуулагдсаны 70 жилийн ойг угтаж, номын санд ажиллаж байсан ахмадуудаа хүлээн авч уулзан, тэдэнтэй санал бодлоо солилцож, ойд зориулж ном гаргах ажлыг төслийг хэлэлцэж, бэлтгэл ажилдаа ороод байна.

Гадаад харилцаа: Энх тайвны корпусын ажилтан Chris-тэй хамтарч ажиллан, байгууллагын ажилчдад болон ажиллагсдын хүүхдүүдэд англи хэлний сургалтыг зохион байгуулж, ахлах ангийн сурагчдад зориулсан англи хэл дээр бичигдсэн энгийн номыг уншиж хоорондоо ярилцангаа унших, ойлгох, ярих чадвараа хөгжүүлэхэд туслах зорилгоор "Ном унших клуб" нээн / ЕБС-ын сурагчдын ном уншигчдын клуб, англи хэлний

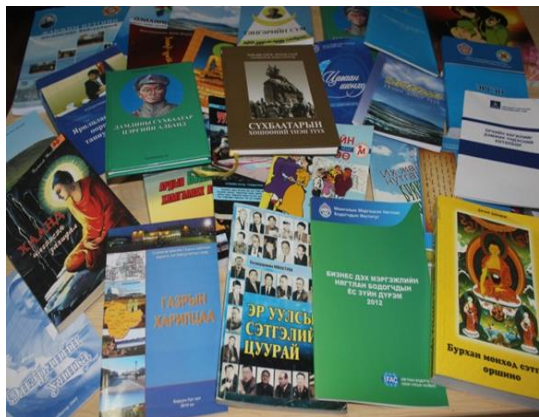
ярианы клуб, насанд хүрэгчдэд зориулсан Англи хэлний сургалт ажиллуулж байна. Номын сангийн хамт олон Манжуур хотын номын сантай танилцаж, захирал М. Энэбиш Хайлаар хотын номын сангийн даргын урилгаар Дорнод, Хэнтий аймгийн номын сангийн захирлуудтай Хайлаар, Бээжин хот дахь номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага солилцож, хамтран ажиллах гэрээ байгууллаа.

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээний дагуу фондоо баяжуулж, нийт 5096,0 төгрөгний 265 ном авч, үүнээс хандиваар 413,0 төгрөгний 23 нэр төрлийн 61 ширхэг ном, төсвөөр 4683000 төгрөгний 128 нэр төрлийн 204 ш ном авч, электрон каталогит оруулж, баркоджуулж,

“Шинэ номын мэдээлэл”-г танхимуудаар болон самбараар, $\text{ààéâóëëàâí} \text{ òàðè} \text{ ðóóâñààð} \text{ òóððàë÷ëëæëðñý}.$

Номын хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор фондын өрөөнд номын тавиур, өрөөний хаалт, хүүхдийн танхимд номын тавиур зэргийг шинээр хийсэн.

Энх тайвны корпусын ажилтан Christian Edenfield-тэй хамтран ажиллан, байгууллагын ажилчдад болон ажиллагсдын хүүхдүүдэд англи хэлний сургалтыг зохион байгуулж, ахлах ангийн сурагчдад зориулсан англи хэл дээр бичигдсэн энгийн номыг уншиж хоорондоо ярилцангаа

унших, ойлгох, ярих чадвараа хөгжүүлэхэд туслах зорилгоор "Ном унших клуб" нээн / ЕБС-ын сурагчдын ном уншигчдын клуб, англи хэлний ярианы клуб, насанд хүрэгчдэд зориулсан англи хэлний сургалт ажиллуулж байна.

ХЖТ-ын зүүн талын өөрийн хариуцсан талбайн цэцгийн мандал, мод, зүлгийг тогтмол арчилж цэвэрлэн, аймгийн 4,5-р тойргийн дагуу тарьсан модыг усалж, тордон ургуулж ирсэн. Мөн аймаг, орноос зохион байгуулагдсан цэвэрлэгээ, үйлчилгээнд тогтмол хамрагдаж, гаднах орчны хог, цасыг тухай бүрт нь цэвэрлэж хэвшсэн.

ДҮГНЭЛТ

Дүгнэж хэлэхэд аймгийн төв номын сан нь 2016 онд тавьсан зорилго зорилтоо 100 % биелүүлж, орчин үеийн номын сангийн жишигт дөхсөн, уншигч үйлчлүүлэгчдийн сэтгэлд хүрсэн үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага болсон гэж үзэж байна.

2016 онд үйл ажиллагаагаа улам өргөжүүлэх, түүнд хамрагдах иргэдийн тоог нэмэгдүүлэх, уншигч үйлчлүүлэгчдийн эрэлт, хэрэгцээ, шаардлагыг судлан тэдгээрт тохирсон үйл ажиллагаануудыг явуулах, цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, иргэдэд хүрэх үйлчилгээг шуурхай болгох зэрэг ажлуудыг үндсэн зорилт болгон ажиллаа.

Номын сангийн үйлчилгээг орчин үеийн шаардлагад нийцүүлэн цахим үйлчилгээг өргөжүүлж тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийх, интернет хурдыг нэмэгдүүлэх, иргэдэд онлайн үйлчилгээг хүргэх ажлыг хялбаршуулж цахимаар ном унших үйлчилгээг нэвтрүүлэх зорилт дэвшүүлэн ажилласны үр дүнд :

Номын сангийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг цахимаар явуулж, уншигчдын эрэлт хэрэгцээт номыг программ ашиглан түргэн шуурхай олгож байна. Мөн ухаалаг 70 цахим ном, аудио 30 ном бүхий 1000.0 төгрөгний үнэ бүхий багцыг авч, иргэдэд цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн ажиллаж байна. Нүүдлийн болон зөөврийн номын сангийн үйлчилгээг аж ахуйн нэгж, байгууллагууд, алслагдсан багийн иргэдэд хүртээмжтэй, шинэ соргог мэдээ мэдээллээр үйлчилж хүргэж ирсэн байна.

Соёл танин мэдэхүйн ажлуудыг төрөл бүрийн хэлбэрээр зохион байгуулснаар номын сангийн нэр хүнд өсөж, номын сангаар үйлчлүүлэх, номонд дурлах хүүхэд залуусын тоо нэмэгдэж тус номын сангийн туршлага улсад төдийгүй олон улсын хэмжээнд үнэлэгдэж, гадаад харилцаагаа өргөжүүлсэн нь Сүхбаатар аймгийн номын сан шинэ, шинэлэг хэлбэрээр ажиллаж байгаагийн илэрхийлэл боллоо.

Номын сангийн хамт олон Манжуур хотын номын сантай танилцаж, захирал М. Энэбиш Хайлаар хотын номын сангийн даргын урилгаар Дорнод, Хэнтий аймгийн номын сангийн захирлуудтай Хайлаар, Бээжин хот дахь номын сангийн үйл ажиллагаатай

танилцаж туршлага солилцож, хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан нь Сүхбаатар аймгийн номын сангийн үйл ажиллагаа шинэлэг түвшинд гарч байгаагийн илрэл гэж үзлээ.

2017 ОНД ДЭВШҮҮЛЖ БҮЙ САНАЛ

- Аймгийн Нийтийн номын сан нь ХЖТ-ын байранд дуу чимээ ихтэй, орчинд үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа нь уншигчдын тав тухтай орчинд нөлөөлж, номын сангийн хэвийн үйл ажиллагаа явуулах стандарт зөрчигдөж байгаа тул Номын сангийн шинэ барилгын асуудалд санал оруулах
- Аймгийн Төв номын сангийн 70 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлын хүрээнд нутгаас төрсөн алдартны нэрэмжит болгох, үндсэн фондын тоог нэмэгдүүлэх, номын сангийн танхимуудад засвар үйлчилгээ хийж тохижуулах
- Алслагдсан хөдөөгийн баг, сумын иргэдэд номын сангийн үйлчилгээг үзүүлэх зорилго бүхий нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг зохион байгуулах төсөвтэй болох
- Цахим мэдээллийн танхимын үйл ажиллагааг өргөжүүлж, интернетийн хурдыг нэмэгдүүлж, техник технологийн шинэчлэл хийх
- Аймаг сумдын номын санчдын хүний нөөцийг сургах, чадавхжуулах, дахин сургахад онцгой анхаарах
- Гадаад харилцааг өргөжүүлж, олон улсын арга хэмжээнд оролцох, ард иргэд рүү чиглэсэн төрөл бүрийн төсөл хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх
- Олон улсын болон улс, бүсийн чанартай арга хэмжээнүүдэд оролцох, сургалт сурталчилгаа явуулахад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх
- Боловсрол Соёлын байгууллагуудтай хамтран Сүхбаатар аймгийн онцлогийг харуулсан арга хэмжээ, хөтөлбөрүүдийг зохион байгуулах

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Удирдлагын хүрээнд:

Сэлэнгэ аймгийн нийтийн номын сан нь номын сангийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн төвшинд хэрэглэгчдийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлсэн олон хэлбэрийн үйлчилгээг хүргэн ажиллах зорилго тавин ажиллаж дотоод зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгон шинэчлэж, номын данс бүртгэлүүдийг шинэчлэн цэгцлэх ажлыг хийж дуусгалаа.

Номын сангийн архивын бичиг баримтыг нэгж тус бүрээр нь нэгтгэн цэгцлэх ажлыг зохион байгуулж, архив бичиг хэргийн ажилтанг мэргэжлийн сургалтанд хамрууллаа.

Дотоод хяналт шалгалтын ажилтануудыг шинэчлэн томилж, улирал тутам төлөвлөгөө гарган удирдамжийн дагуу дотоод хяналт шалгалтыг явуулж дотоод хяналт шалгалтын үйл ажиллагааг тогтмолжуулан ажиллаа.

Төсвийн зарцуулалтыг зохих журмын дагуу зарцуулан зарцуулалтын тайланг цаг тухайд нь гарган шилэн дансны мэдээллийг тогтмол хийж ирлээ.

Ажиллагсадын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэн, ажиллах таатай орчинг , мэргэжил боловсролоо тасралтгүй дээшлүүлхэд нь дэмжлэг үзүүлэн ажиллаа.

Мөн Сибирийн боловсролын төвтэй хамтран иргэд уншигчдад гадаад хэлийг өндөр төвшинд заах сургах ажлыг зохион байгуулж харилцан хамтран ажиллах хүрээнд номын сангийн ажилчид, албан хаагчдын хүүхдүүдийг үнэ төлбөргүй англи хэл сургах ажлыг зохион байгуулж байна.

Арга зүйн ажлын хүрээнд

2016 онд арга зүйн ажлынхаа хүрээнд номын ,сангийн дотоод ажил болох фондын ном хэвлэлийг шинээр данслах ажлын хэсгийг ахлан ажиллаж, фондын ном хэвлэлийг стандартын дагуу зөв зохион байгуулах,номын санч нарын мэргэжлийн ур чадварыг сайжруулах, дадлагажуулахад анхааран ажиллаж ирлээ.

Үүнд: монгол 26688 ширхэг ном,гадаад хэлний 1500 гаруй номыг нэг бүрчилсэн бүртгэлд бүртгэн, номын сангийн дүрэм журмын дагуу мэргэжлийн түвшиндгүйцэтгэн, номын санчдад номтой ажиллах аргачлалыг өгч, ажилд нь дадлагажуулж ,мэргэшүүлэхэд нь зөвлөн ажиллав.

Аймгийн засаг даргатай хийсэн үр дүнгийн гэрээнд болон номын санч мэргэжлийн ажилтан нарын 2016 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр зорилт тавин ирэв.Үүний тулд номын санчдын ажлыг 7 хоногоор төлөвлөн хяналт тавин, аргазүйн зөвлөгөөнүүдийг дор бүр нь өгч байв.

Номын санчид мэргэжлийн ажилтануудад өгсөн аргазүйн зөвлөгөө:

д/д	Зөвлөгөө өгсөн сэдэв	Ганцаарчилсан журмаар	Нийтийн журмаар
1	Нэг бүрчилсэн бүртгэл хөтлөх		4
2	Өдөр тутмын бүртгэлхөтлөх	3	6
3	Өгөгдсөн номзүйн лавлагааны бүртгэл	2	3
4	Хүүхдийн дунд зохиох СОНА	2	3

5	Номонд техник ажиллагаа хийх		4
6	Ажлын төлөвлөгөө, тайлан боловсруулах	3	12
7	Уламжлалт СОНА-дыг зохион байгуулах		8
	Нийт	10	30

Мөн номын санчдад зориулж:

- ✓ “Номын сангийн дүрэм журам”
- ✓ “Номын сангийн анхан шатны бүртгэлүүдийг хөтлөх”
- ✓ “ЕБС-ийн номын сангаас зохион явуулах Соёл олон нийтийн ажил”
- ✓ “Өгөгдсөн номзүйн лавлагааны бүртгэл” зэрэг гарын авлага, зөвлөмжүүдийг боловсруулж гаргалаа.

Номын сангийн аргазүйн лавлагааны буланг бүрдүүлж, аргазүйн бүртгэлийг хөтөлж байна. Номын сангийн нөхөн бүрдүүлэлтэнд ирсэн 203 ширхэг номыг дансалж техник ажиллагаа хийн танхимуудад өгөв.

2016 онд шинээр ирсэн 2.315.624 төгрөгний 155 ширхэг номыг дансалж, техник ажиллагаа хийн танхимуудад хувиарлан өглөө.

Номын санч нарын мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор номын санчид, мэргэжлийн ажилтануудаас “Номонд техник ажллагаа хийх” ажлаар ур чадварын уралдааныг явууллаа.

Жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын хүрээнд, Сэлэнгэ аймгийн улсын тэргүүний 4-р сургуулийн Цолмон багштай 8/в/ ангийн сурагчдад номыг зөв унших тухай “Оновчтой уншлага” сэдэвт сургалтыг зохион байгууллаа.

Аймгийн Боловсрол Соёлын газраас зохион байгуулсан “Соёлын ажилтаны баяр”-ын арга хэмжээнд баг хамт олноо зохион байгуулж байгууллагаа сурталчилан, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцлоо.

МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигын дагуу уламжлал болгон зохион явуулдаг “Номын баяр”-ын арга хэмжээг СБ сумын 12 жилийн 3-р сургуулийн багш сурагчидтай хамтран тэмдэглэн өнгөрүүлэв.

Мөн “Номын баяр”-ын хүрээнд “Оновчтой уншлага” сэдэвт сургалтыг 3-р сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын дунд зохион явууллаа.

Сумдын номын санчдын хүрээнд:

Нийтийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрмийн дагуу Сүхбаатар сумын ЕБС- иудын номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж, номын санч нарт мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өгөн, номын санчидад, номын сангаас зохион явуулах соёл олон нийтийн ажлуудыг хамтран зохион байгуулах тухай сургалтыг явуулж, хамтран ажиллаж байна.

Аймгийн шүүхийн байгууллагаас ирсэн хүсэлтийн дагуу номын сан байгуулах гэж байгаатай холбогдуулж номын сангаа хэрхэн зөв зохион байгуулах талаар аргазүйн зөвлөгөө өгч ажиллаа.

Баянгол Дулаанхаан, Алтанбулаг сумын болон ЕБДС-ийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцаж, номын санч Мөнгөнцэцэг, Мөнхнасан нарт мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өгч, ажил сайжруулах зөвлөмжийг хүргүүлэв. Мөн Баянгол сумын номын санч М.Туяа, Мөнгөнцэцэгийг аймгийн номын сангийн нэг өдрийн үйл ажиллагаатай танилцуулж фонд, уншлагын танимуудад ажиллаж зөвлөгөө авлаа.

Уншлага үйлчилгээний талаар:

д/д		Шинэ уншигч	Ирэгсэд	Ном олголт	СОНАжил	Сэлбэн засалт	Татгалзал
1	Хүүхдийн уншлагын танхим	700	9115	6088	27	600	20
2	Гэрээр ном олгох танхим	600	7402	8143	22	3458	56
3	Цахим уншлагын танхим	98	128	294	12		
4	Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ	1300	1370	3900	4	52	14
5	Фонд		469	1791	12	2400	
Нийт		2698	18484	20216	77	6510	90

Фондын ажлын талаар:

Нийтийн номын сан нь 2016 онд үндсэн Фонд, Гэрээр ном олгох тасаг, Хүүхдийн уншлагын танхимуудын номын дансыг шинэчилж ном тус бүрт техник ажиллагаа хийн 100% бүрэн цахимжин электрон каталог байгуулан интернэт болон дотоод сүлжээндээ байрлуулж уншигчдадаа ашиглуулах, зураасан кодын тусламжтайгаар номын сангийнхаа үйлчилгээ, тооллого хийх үйл ажиллагааг автоматжуулах, номын сантай холбоотой төрөл бүрийн тайлан ,мэдээгээр хангагдах зэрэг өргөн боломж цар хүрээтэй ажлыг зохион байгууллаа.

Фондноос олгосон номын тоон үзүүлэлт

Ном олголт	5сар	6сар	7сар	8сар	9сар	10сар	11сар	нийт
Гэрээр ном олгох тасаг	32	28	амралт	53	54	56	42	265
Явуулын номын санч	102	40		136	71	80	91	520
Ном солилцоогоор зүүн бүрэн сум				6ш				791

Шинэчлэх ажлын хүрээнд:

Нийт номыг шинээр дансалж бүртгэх

Техник ажиллагаа хийх үүнд: номын ярлик солих, номын уут болон формулярыг шинэчлэх, хуучирч муудсан номонд сэлбэн засал хийх/

Каталогийн карт бичих, хэвлэх

Зураасан код хэвлэх, наах

Lib4u номын сангийн програмд ном хэвлэлээ 100 хувь оруулах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Үндсэн фондонд байрлах 18007 ширхэг номуудыг 2016 оны 01-ээс 04р сард шинээр дансалж техник ажиллагаа хийж үсэг дараалал төрөл ангиар нь байрлуулж дууслаа. ГНОТ-ын номыг шинээр данслах хугацаанд үндсэн фондоос явуулын номын санч болон уншигчдад хэрэгцээт ном хэвлэлийг олгож үйлчиллээ. Мөн Сэлэнгэ аймгийнхаа тухай ном зохиолыг сурталчилах зорилгоор мэдээллийн буланг байгуулж, аймгийн холбогдолтой түүх, соёлын танилцуулага, ном, сониноор баяжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэв. Фондонд шинээр ирсэн 79 ширхэг номыг lib4U програмд бүртгэж цахим электрон каталогт

байршуулан, уншигчдад танилцуулах, номын үзэсгэлэнг гаргаж төрөл бүрийн хэлбэрээр сурталчилах ажлыг зохион байгуулж, санамж өгөх номзүйг эрүүл мэнд, эдийн засгийн номоор сэдэвчлэн гаргаж номын сангийн цахим хуудсанд тавьж уншигч, хэрэглэгчдэд сурталчилан ажиллаа.

Хадгалалт хамгаалалт:

Үндсэн фондонд нийт 18007 ширхэг номтой номын тооллого хоёр жил тутам хийдэг. Фондын өрөөний цонхнууд нь нарны шууд тусгалаас хамгаалсан хальсан наалттай мөн өрөөний гэрэлтүүлэг стандартын бүрхүүлтэй гэрэлтэй. Фондын номнууд зориулалтын төмөр тавиуртай. Фондын тавиур хооронд нэвтрэх замтай, тавиуруудын хоорондын зай 0.75 м, тавиуруудын тавцан хоорондын зай 26-31см, шалнаас тавиуруудын доод тавцан хүртэлх зай 0.15мм байх монгол улсын стандартыг ханган ажилласан.

Номын фондын өрөөнд цэвэрлэгээ, ариутгал хийх, агаарын чийг гдулааныг хэмжих, тохируулах ажлын хуваарь гарган ажиллаж, фондын ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтанд анхаарч, фондын өрөөнд чийгтэй цэвэрлэгээ тогтмол хийлгэж байна. Ном хэвлэлийг хуурайшилтаас хамгаалах зорилгоор агаар чийгшүүлэгчийг байнга ажиллуулж байна. Мөн хортон шавьж үүрлэхээс сэргийлэх төрөл бүрийн хор болон ариутгалын хлорамины 2%-ийн уусмалыг бэлтгэлээ. Сар бүрийн 25-ны өдөр номын фондод чийгтэй цэвэрлэгээ хийж номонд ариутгал хийж байна.

Номын ялгагчууд хуучирч ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон тул шинэчлэн нийт 21ширхэг ялгагч шинээр хийж ашиглаж байна.

Фонд хадгаламжийн өрөөнд орж гарсан номын сангийн ажилтнуудын бүртгэл хөтлөх дэвтэр гаргаж бүртгэлийг хийж байна.

Фондоос уншлагын танхим, гэрээр ном олгох тасагт уншигчдын хэрэгцээт ном, тогтмол хэвлэлийг олгож үйлчилж, ном хэвлэлийн буцалтанд хяналт тавин ажиллаж байна.

Бусад ажил:

Хичээлийн шинэ жилийг тохиолдуулан “Эрдмийн баяр”-ын үйл ажиллагааг Сүхбаатар сумын улсын тэргүүний 4-р сургууль мөн “Номын баяр”-ыг Сүхбаатар сумын 3-р сургуультай хамтран зохион байгууллаа. Тус ажлын хүрээнд давхацсан тоогоор 280 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж уншигч,сурагчдад мэдээлэл хийн ажиллаа.

Ерөнхий боловсролын ахлах ангийн сурагчдын дунд “Сургамжит өгүүллэг хэрхэн сайн бичих вэ”уралдааныг зарлаж 80 гаруй бүтээл ирж Г.Бумцэндийн нэрэмжит улсын тэргүүний 1-р сургуулийн “11а” ангийн сурагч Д.Амартуяа "тэргүүн байр" эзэлж амжилттай зохион байгууллаа.

Соёл урлагын ажилтаны өдрийг тохиолдуулан номын сангийнхаа үйл ажиллагааг сурталчлах зорилгоор шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргаж ажиллаа. Мөн “Номын сандаа баяжилт хийе үндэсний баялагт ном хандивлах аян”-ыг төрийн болон төрийн бус байгууллага ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, сурагчдийн дунд оюуны үнэт өв болох номын аян өрнүүлж байна.

Мэдээлэл технологичийн ажлын хүрээнд:

Цахим уншлага үйлчилгээний талаар:

№	Суудлын тоо	Уншигч	Ном олголт	ирц	Нийт ном		Шинэ номын баяжилт	
					Тоо	Үнийн дүн	тоо	Үнийн дүн
1	3	98	294	128	52		5	

Сүхбаатар сумын соёл эдийн засгийн өдөрлөгөөр цахимаар ном унших боломжийг сурталчилан сүхбаатар сумын иргэдэд хүргэнажилласан байна.

Ерөнхий боловсролын ахлах ангийн сурагчдын дунд цахим номын сангийн сурталчилгаа хийн, цахимаар номыг хэрхэн унших болон интернэтээс мэдээлэл яаж, зөв олох боломжийн талаар мэдээлэл өгөн ажиллав.

Мөн Сүхбаатар сумын 12-жилийн 4-р сургуулийн 8в, ба ангийн сурагчдад цахим уншлагын танхимийн талаар мэдээлэл өгөн цахимаар ном унших, гар утас дээрээ ном унших боломжийн талаар мэдээлэл өглөө.

Цахим уншлагийн танхимийн номын фондыг шинээр 10 номоор нэмэгдүүлэн ажиллаа.

Эрүүл мэнд, Эдийн засаг, Техникийн шинжлэх ухааны номууд болон 2016 онд ирсэн бүх шинэ номуудаа номын сангийн цахим хуудсаараа дамжуулан уншигч хэрэглэгчиддээ мэдээлэл өгөн сурталчиллаа.

“Соёл Урлагийн ажилтаны баяр”-аар Сүхбаатар сумын иргэдэд номын сангаа сурталчилан таниулж цахим хэлбэрээр ном унших арга боломжийн талаар сурталчилан ажиллаа.

Сумдын соёлын төвийн номын сангийн хүрээнд:

Сумдын соёлын төвийн номын сангийн цахим программ болох Monbiblio программ дээр 2016 оны байдлаар нийт 17 сум 5 тосгоны номын санчид номоо 85% -ын амжилттай оруулан уншигчиддаа түргэн шуурхай үйлчилч байна. Соёлын төвийн соёл урлагийн тайлан хүлээн авч холбогдох байгууллагад хүргүүлээд байна. Мөн зарим сумын соёлын төвийн номын санч нар жирэмсэний болон гавъяаны амралтанд гарч номын санчид шинээр солигдсонтой холбогдуулан үүнд: Баруунбүрэн, Баянгол, Шаамар, Жавхлант эдгээр сумдад

- Номоо программд хэрхэн бүртгэх
- Нөөц болон тайлангаа хэрхэн бэлтгэх
- Бар код каталогийн карт болон шошгийг хэрхэн хэвлэх
- Уншигчиддаа программаар хэрхэн үйлчилгээ үзүүлэх тал дээр нь мэдээлэл өгөн ажиллаа.

Мөн Цагаан нуур, Баруунхараа, Шаамар, Түшиг, Ерөө, Зүүнбүрэн, Сайхан сумын соёлын төвийн номын сангийн программыг засварлаж өгөн ажиллаа. Сумдын номын сангийн цахим программд хяналт шинжилгээ хийн ажлын явцаа дүгнэн ажиллаа. Учирч болох эвдрэл гэмтэл, бусад эрсдэлээс хамгаалах зорилгоор сумдын болон өөрийн номын сангийн программ дээр хийсэн ажлуудыг нөөцөлж хадгалах ажлыг хийж дуусгалаа.

Монгол улсын 330 сумын талаарх ном хэвлэлийн мэдээллийг цуглуулан өвөрмөц цуглуулга үүсгэж, улмаар цахим хэлбэрт шилжүүлэх ажил төлөвлөн хүсэлт ирүүлсны дагуу Сэлэнгэ аймгийн бүх сумдын талаарх ном хэвлэлийн мэдээллийг цуглуулан хүргүүлээ.

Нийтийн номын сангийн хүрээнд:

Нийтийн номын сангийн нэгдсэн тооллогыг комисст оролцон номын сангий Lib4U программд ном хэвлэлээ 100% оруулж дуусган уншигч хэрэглэгч нарт цахим программ, электрон каталоогоор үйлчилгээ үзүүлэн ажиллаж байна.

Номын сангийн lib4U программаар уншигчиддаа үйлчилгээ үзүүлэх болсонтой холбогдуулан ГНОТ-ийн номын санч нарыг дадлагажуулан шинэ номоо хэрхэн бүртгэх, уншигчдад хэрхэн үйлчилгээ үзүүлэх тал дээр нь заавар зөвлөгөө өгч ажиллаа.

Уншигчдын эрэлт хэрэгцээг боловсронгуй болгохын тулд электрон каталоогоос хайлт хийсэн иргэдийн тоо жилийн байдлаар 668 хүрээд байна.

Номын сангий lib4U программаар цаасан каталогийг шинээр хэвлэж каталогийн шоголд байршуулан ажиллаж байна.

Нийтийн номын сангийн гадаад хэлний танхимийн 3ш компьютерийг засварлан интернэт холбон уншигч, сурагч нарт үйлчилгээзүүлжбайна.

Мөн хадгалалт хамгаалалтыг боловсронгуй хүрээнд номын сангийн хяналтын камерийн hard dick-ийг солин ажиллагаанд орууллаа.

Цахим хуудсаараа дамжуулан “Book-Challenge” аяныг зохион байгуулан ажиллаа. Иргэд идэвхитэй санал бодолоо солилцлоо.

Соёл олон нийтийн ажил болон ном сэргээн засварлахад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг судлан төсөвийг нь гарган удирдлагад танилцууллаа.

Номын сангийн үйлчилгээг албан байгууллагуудад сурталчилах зорилго тавин мэдээллийн хуудас бэлтгэн иргэд байгууллагуудад сурталчилж мэдээлэл өгч ажиллаа.

Бусад ажил:

“Соёл урлагын ажилтаны баяр” болон Аймгийн засаг даргын нэрэмжит олон төрөлт спортын тэмцээнд баг тамирчдын хамт амжилттай оролцлоо.

Мөн менежер болон менежмент, түүхийн холбогдолтой ном зохиол судлан өөрийн мэдлэгийг өргөжүүлэн ажиллаж байна.

Гэрээр ном олгох нийтийн уншлагын танхимын үйл ажиллагааны хүрээнд:

Уншлага үйлчилгээ:

Гэрээр ном олгох, нийтийн уншлагын танхим нь 2016 онд шинэ уншигчдын тоог нэмэгдүүлэн тэдгээрт шинэ ном хэвлэлийг цаг алдалгүй хүргэн үйлчлэх мөн номын сангаас зохион явуулж буй соёл олон нийтийн ажилд уншигчдыг идэвхитэй оролцуулах зорилго тавин ажиллалаа.

Шинэ уншигч	Ном олголт	Ирц	Сэлбэн засалт	Татгалзал
600	7885	5964	3458	56

Жилийн эцсийн байдлаар шинээр 600 уншигч, 5964 ирэгсэд 7885 ширхэг номыг нийт уншигчдад гэрээр болон танхимаар олгож үйлчиллээ. Үүнээс ажилтан албан хаагч 1326, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 2140, өндөр настан болон ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчид 2498 уншигч уншлагын танхимаар үйлчлүүлээд байна.

БСШУ-ны сайдын 2005 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 441 дүгээр тушаалаар баталсан номын сангийн өдөр тутмын бүртгэл, татгалзлын бүртгэлийг хөтлөх мөн сонин сэтгүүлийн бүртгэлийг стандартын дагуу тогтмол бүртгэж байна. Уншигч хэрэглэгчдийн ном хэвлэлийг хангах зорилгоор сар бүр фондоос нөхөн бүрдүүлэлт хийн ажиллаж байна. Уншигчдад өдөр тутмын шинэ мэдээ мэдээлэл өгөх зорилгоор 18 төрлийн тогтмол хэвлэлийг улирал бүр захиалан үйлчилж байна. Ном хэвлэлийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор урагдаж гэмтсэн 3458 ширхэг ном, сэтгүүлүүдэд сэлбэн засалт хийлээ.

Номын сангаа цахим хэлбэрт шилжүүлэх зорилгоор номын сангийн lib4U программд уншлагын танхимын номуудыг болон уншигчдын бүртгэлийг бүрэн бүртгэж, уншигчдын картыг хэвлэн хурдан шуурхай тогтмол үйлчилж байна.

Сар бүр уншигч хэрэглэгчдийн буланг байнга шинэчилж уншигчдад шинэ мэдээ мэдээлэл өгөн ажиллаж байна.

Сүхбаатар сумын А бүсэд байрлалтай төрийн албан хаагчид, хувиараа бизнес эрхлэгчдийн цаг завьг хэмнэн уншигчдад хүрч үйлчлэхээр номын “Хүргэлт үйлчилгээ”-г нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Соёл олон нийтийн ажил:

Монгол улсад үндсэн хууль шинэчлэн батлагдсаны 24 жилийн ойг тохиолдуулан хууль эрхзүйн 18 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргав.

Монголын уламжлалт үндэсний баяр болох Цагаан сарыг тохиолдуулан “Үндэсний ёс заншил” сэдвээр 25 ширхэг номоор үзэсгэлэн гаргаж үндэсний хувцастай уншигчдад үйлчиллээ.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан зохион байгуулсан “Хүүхэд бүхэн жаргалтай” өдөрлөгийг хүрээнд “Чанга шивнээ”, “Авъяаслаг хүүхэд”, “Оюун ухааны тэмцээн”, “Бяцхан ханхүү, гүнж” зэрэг олон төрлийн уралдаан тэмцээнийг 46 хүүхдийн дунд зохион байгуулж “Чанга шивнээ” төрөлд ЕБ-н 4-р сургуулийн 7-р ангийн сурагч Т.Номиндалай, “Авъяаслаг хүүхэд” төрөлд ЕБ-н 2-р сургуулийн 3-р ангийн сурагч Л.Оджаргал, “Оюун ухааны тэмцээн” төрөлд ЕБ-н 1-р сургуулийн 5-р ангийн сурагч Б.Батлхагва, “Бяцхан ханхүү, гүнж” төрөлд Сүхбаатар сумын 4-р цэцэрлэгийн дунд бүлгийн Б.Бат-Эгшиглэн, Сүхбаатар сумын 3-р цэцэрлэгийн дунд бүлгийн Ц.Ирээдүй нар шалгарлаа.

Хичээлийн шинэ жилийг тохиолдуулан уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Эрдмийн баяр” өдөрлөгийг улсын тэргүүний 4-р сургуулийн багш сурагчидтай тэмдэглэн өнгөрүүлэв. Энэ ажлын хүрээнд шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж “Хэн хамгийн хурдан гаргацтай цэвэр бичиж сайн бүжиглэх вэ?” хөгжөөнт тэмцээнийг ахлах ангийн 25 сурагчдын дунд зохион явуулж 12-р ангийн сурагч Үлэмж шалгарч дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн 2012 оны 158 дугаар зарлигаар жил бүрийн 9 дүгээр сарын гуравдахь долоо хоногийн Бямбагарагийг “Номын баярын өдөр” болгон тэмдэглэн өнгөрүүлэх болсонтой холбогдуулан энэ жилийн өдөрлөгийг хүрээнд Сүхбаатар сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд мэдлэг сорих “АХА” тэмцээн зохиож ЕБ-н 5-р сургуулийн 12а ангийн сурагч Отгонжаргал тэргүүллээ. Мөн ЕБС-ын 3-р сургуультай хамтран шинэ болон гадаад номын үзэсгэлэн гаргаж, “1 минутын авхаалж” тэмцээнийг ахлах ангийн 8 сурагчийн дунд зохион явуулж 11б ангийн сурагч Б.Батболд амжилттай оролцож тэргүүллээ.

Сэлэнгэ аймгийн “Соёл урлагийн ажилтаны өдөр”-г тэмдэглэн өнгөрүүлэх өдөрлөгийн хүрээнд шинэ, цахим болон гадаад 100 номоор үзэсгэлэн гаргаж танилцуулга хийв.

Сүхбаатар сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад номтой нөхөрлөх, номын ач тусыг таниулах зорилгоор “Зохиогчтой уулзах уулзалт”-г МЗЭвлэлийн шагналт зохиолч, яруу найрагч Товуугийн Доржсүрэнтэй хамтран зохион явууллаа. Энэхүү уулзалтын үеэр яруу найраг, бүтээл туурвих сонирхолтой сурагчид өөрийн зохиосон шүлгийн хэсгээсээ бусадтай хуваалцлаа. Мөн ирэх жилээс нийтийн номын сан Сэлэнгэ нутгийнхаа зохиолч яруу найрагчидтай хамтран “Яруу найргийн дугуйлан” хичээллүүлэх талаар сурагч хүүхдүүддээ мэдэгдлээ. Энэхүү уулзалтын хүрээнд Сэлэнгийн зохиолчдын ном зохиолоор үзэсгэлэн гаргаж ирсэн сурагчдад танилцууллаа.

Төрийн болон аж ахуйн нэгж байгууллагын нийт албан хаагчид, иргэд, мөн идэвхтэн уншигчдыг хооронд нь танилцуулан, тэдний харилцааг бэхжүүлж, шинийг санаачлах сэтгэлгээг хөгжүүлэн номыг улам их шимтэн унших хүслийг нэмэгдүүлэх зорилготой “Кофет уншлага” чөлөө тярилцлагыг 7 хоног бүрийн Баасан гаригт тодорхой сэдвийн дагуу зохион байгуулж, сэдэвтэй холбогдох албаны хүмүүсийг урьж хамтран ажиллаж байна.

Долоо хоног бүр “Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн”-г тогтмол гаргаж уншигчдад хүрэх номын хүртээмжийг дээшлүүлэн уншигчдын оюуны хэрэгцээг хангасаар байна.

Сүхбаатар сумын нийт Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын хоорондын харилцаа холбоог сайжруулж найз нөхдийнхөө тоог нэмэгдүүлэх боломжийг нээн олон улсын баяр наадмыг зөв зохистой тэмдэглэн өнгөрүүлэх цаашлаад олон нийтийн үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцох нийгмийн оролцоог дээшлүүлэн бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх зорилготой Сибирийн боловсролын төвтэй хамран “HORRIFIC PUMPKIN” аймшгийн баярыг тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, их зохиолч, яруу найрагч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан улсын хэмжээний Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд зохион явуулсан “Миний төрсөн нутаг-Монголын сайхан орон” гар зургийн уралдааныг Сэлэнгэ аймгийн нийт Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд 2016 оны 10-р сарын 15 – 11-р сарын 8 ны хооронд зарлан зохион явууллаа. Уралдаанд 1-12-р ангийн нийт 69 сурагчийн бүтээл ирсэнээс ангилал тус бүрээс нэг, нэг бүтээлийг Аймгийн Боловсрол Соёл Урлагийн Газрын Технологийн мэргэжилтэн Д.Содхүү болон Нийтийн номын сангийн нийт ажилтан албан хаагчид шүүн шалгаруулж, Хүүхдийн төв номын санд хүргүүллээ.

Улсын тэргүүний 4-р сургуулийн 7-р ангийн сурагчдад номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилан танилцуулж, шинэ уншигчдын тоог нэмэгдүүлэн ажиллаа.

Зохион явуулсан соёл олон нийтийн ажил бүхнийг Номын сангийн цахим хуудсанд тогтмол мэдээллэж уншигчдад түргэн шуурхай танилцуулж байна.

Бусад ажил:

7 хоног бүрийн даваа гарагт мэргэжил аргагүйн зөвлөгөө авч байна.

Сар бүрэн 25-нд уншлагын танхимд их цэвэрлэгээ хийж, танхимаа цэцэгжүүлж байна.

Сэлэнгэ аймгийн “Соёл урлагийн ажилтны баяр”-н хүрээнд зохион байгуулсан спортын арга хэмжээнд гар бөмбөгийн төрөлд амжилттай оролцож 4-р байр эзэллээ.

Албан байгууллагууд бүх нийтээрээ цас цэвэрлэх ажилд идэвхитэй оролцож өөрсдийн ноогдсон хэсгийн цасыг хариуцлагатай цэвэрлэлээ.

2016 оны жилийн эцсийн Соёл олон нийтийн ажлын үзүүлэлт

№	Зохиогдсон ажил	Хамрагдсан хүний тоо	Хугацаа
1	Үндсэн хуулийн өдрийг тохиолдуулан хууль эрх зүйн номын үзэсгэлэн	18	1-р сард
2	“Үндэсний соёл зан заншил” сэдвийн дор номын үзэсгэлэн	25	2-р сард
3	“Хүүхэд бүхэн жаргалтай” өдөрлөгийн хүрээнд “Чанга шивнээ”, “Авъяаслаг хүүхэд”, “Оюун ухааны тэмцээн”, “Бяцхан ханхүү, гүнж” тэмцээнүүд	46	6-р сард
4	“Эрдмийн баяр-16” өдөрлөгийг Улсын тэргүүний 4-р сургуулийн багш сурагчидтай тэмдэглэн өнгөрүүлж шинэ, цахим мөн гадаад 100 номын үзэсгэлэн гаргаж “Хэн хамгийн хурдан гаргацтай цэвэр бичижсайн бүжиглэх вэ?” хөгжөөнт тэмцээн	150	9-р сард
5	“Номын баяр”-ын хүрээнд Сүхбаатар сумын нийт ЕБСургуулийн сурагчдын дунд мэдлэг гсорих “АХА” тэмцээн	35	9-р сард
6	Сэлэнгэ аймгийн “Соёл, урлагийн ажилтны өдөр”-г тэмдэглэн өнгөрүүлэх өдөрлөгийн хүрээнд шинэ, цахим, гадаад 100 номын үзэсгэлэн гаргаж номын танилцуулга	100	9-р сард
7	Сэлэнгэ аймгийн “Соёлын ажилтны өдөр”-н хүрээнд зохион байгуулсан спортын арга хэмжээнд гар бөмбөгийн тэмцээн	10	9-р сард
8	ЕБ-н 3-р сургуультай хамтран “Номын баяр-2016” баярын хүрээнд шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж ахлах ангийн сурагчдын дунд “1 минутын авхаалж” хөгжөөнт тэмцээн	150	9-р сард
9	“Зохиогчтой уулзах уулзалт”	20	9-р сард
10	Сэлэнгийн зохиолчдын 31 ном зохиолоор үзэсгэлэн гаргаж сурагчдад танилцууллаа.	20	9-р сард

11	Идэвхтэн уншигчдын дунд “Кофет уншлага” уншигчдын уулзалт 6 удаа	44	9, 10, 11-р сард
12	Түүхийн болон уран зохиолын 45 номын үзэсгэлэн	20	9-р сард
13	Улсын тэргүүний 4-р сургуулийн 7-р ангийн сурагчдад номын сангийн үйл ажиллагааг танилцууллаа	20	9-р сард
14	Эдийн засгийн 35 номын үзэсгэлэн	30	10-р сард
15	Танин мэдэхүй ба дотоод сэтгэлзүйн 49 номын үзэсгэлэн	50	10-р сард
16	Түүхийн 71 номын үзэсгэлэн	120	10-р сард
17	Эрүүл мэндийн 24 номын үзэсгэлэн	150	10-р сард
18	Шашны 21 номын үзэсгэлэн	130	10-р сард
19	“Horrific Pumpkin” аймшгийн баяраар “Шилдэг make up” “Шилдэг хувцаслалт” шалгаруулах тэмцээн	60	10-р сард
20	Дэлхийн сод хүмүүсийн 23 номын үзэсгэлэн	70	10-р сард
21	Гадаад хэлний сурах бичиг гарын авлага толь бичгийн 24 номын үзэсгэлэн	80	11-р сард
22	“Миний төрсөн нутаг-Монголын сайхан орон” гар зургийн уралдааны бүтээлийн үзэсгэлэн	90	10-11-р сард
Нийт 22 ажил		1438	1-11-р сард

Хүүхдийн уншлагын танхимын үйл ажиллагааны хүрээнд:

Зорилго: 2016 онд “Унших аргад суралцацгаая” гэсэн уриан дор уншигч хүүхдүүд болон ЕБсургууль, цэцэрлэгүүдтэй хамтран СОН-ийн олон төрлийн ажлуудыг зохион байгуулж, ном унших эрмэлзэл төрүүлэх, унших арга зүйг түгээн дэлгэрүүлэх, ерөнхий программаас олж авсан мэдлэгийг бататгах мөн танин мэдэхүйн болон IQ-г хөгжүүлэх, бие даасан зөв дадлыг эзэмшүүлэхэд оршино.

Уншлага үйлчилгээ:

Шинэ уншигч, ирэгсэд, ном ололтынхоо тоо хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор өдөр тутмын бүртгэл, татгалзалын бүртгэл, өгөгдсөн номзүйн лавлагаа, сонин сэтгүүлийн бүртгэлүүдээ үнэн зөв бүртгэх зорилготой.

Д/д	Шинэ уншигч	Ирэгсэд	Ном олголт	Сэлбэн засалт	Татгалзал
1.	700	4070	5615	600	20

Хүүхдийн уншлагын танхим нь сургуулийн өмнөх 129 хүүхэд, 1-7ангийн 571, ирэгсэд 4070, ном олголт 5615 ширхэг ном, хэвлэл сэтгүүлээр үйлчилсэн байна.

Сэлбэн засалт: Номын сангийн үндсэн хөрөнгө болох бүх ном сэтгүүлийг шинэчлэн данслаж, уншигчдын гар дээр уншигдаж байх явцад урагдаж гэмтсэн болон хавтас, нуруу, хуудас, формуляр нь алга болсон 600 номнуудыг сэлбэн засварлав.

Номын сангийн ажлын “Өдөртутмын бүртгэл”-ийг стандартын дагуу хөтөлж, ”Соёл олон нийтийн ажлын бүртгэл, санал хүсэлтийн дэвтэр, татгалзлын бүртгэл, өгөгдсөн номзүйн лавлагаа, ээлж хүлээлцэх дэвтэр болон сонин сэтгүүлийн бүртгэлүүдийг хөтөлж байна. Уншигчдаасном татгалзлын 20 санал авсанаас 10 номын хүсэлтийг биелүүлэв. Өгөгдсөн номзүйн лавлагаа 4 –ыг биелүүлж өгөв.

Соёл олон нийтийн ажил:

“Хүүхдийн уншлагын танхим”-ийн үйлчилгээний цар хүрээг өргөжүүлэхийн тулд СОН-н ажлуудыг зохион явуулснаар Номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилах, номтой нөхөрлүүлэх, өөрийнхөө үзэл бодлыг чөлөөтэй илэрхийлэх, найз анги хамт олноо хүндэтгэх, нийгмийн ажилд идэвх санаачлагатай оролцуулахад оршино. Хүүхдийн уншлагын танхим нь “Үлгэрээр хүмүүжье”, “Чихэртэй уншлага, “Найзуудтайгаа номоо хуваалцъя” уншлагуудыг өөрийн брэнд ажил болгон зохион явуулж байна.

Д/д	Зохион явуулсан Соёл олон нийтийн ажлууд	Хамрагдсан иргэд болон хүүхдүүд	Хэдэн удаа	Үзэсгэлэн гаргасан номын тоо
1.	“Үлгэрээр хүмүүжье” сэдэвт уншлага	119	4удаа	120ш
2.	“Унших арга барилд суралцгаая” уншлага	36	1удаа	100ш
3.	Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах тохиолдуулан өдрийг мэдэхүйн тэмцээн танин	26	1 удаа	
4.	“Чихэртэй уншлага”	15	2удаа	40ш
5.	Хичээлийн шинэ жилд “Эрдмийн баяр-2016”өдөрлөг	200	1удаа	50ш
6.	“Номын баяр” өдөрлөг	180	1удаа	35ш
7.	“Урилгат уншлага”	64	2удаа	60ш
8.	“Найзуудтайгаа номоо Хуваалцъя уншлага”	20	2удаа	20ш
9.	“Номын эмч”булан	6	2удаа	18ш
10	Хүүхдийн зохиолч Ж.Дашдондогийн уран бүтээлийн уулзалт ярилцлага	35	1 удаа	30 ш
Нийт		701 хүүхдүүд оролцов.	17 удаа	473 ширхэг номоор үйлчлэв.

“Шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн”

Д/д	Номын үзэсгэлэнгийн нэр	Хамрагдсан хүүхдүүд	Хаана, хэн явуулсан
1.	“Цагаан сар уламжлалт ёс заншил”	177	Хүүхдийн уншлагын танхимд
2.	Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баярыг тохиолдуулан “Хатад ба гүнжүүд”	240	-----
3.	“Х.К.Андерсений үлгэр” намтараар	200	-----
4.	“Эрдмийн хөтөч”	80	-----
5.	“Хүүхдийн танин мэдэхүйн”	200	-----
6.	Хүүхдийн шилмэл зохиолын “Эрдэнэсийн сан 108”	120	-----
7.	“Багачуудын нэвтэрхий толь”	400	-----
8.	Хүүхдийн нэрт зохиолч “Д.Гармаа, Ж.Дашдондог” нарын намтар, үзэсгэлэн	215	-----
9.	“Шилдэг болон сургамжит үлгэрүүд”	100	-----
10.	“Номтой нөхөрлөө” номын үзэсгэлэн	2612	-----
НИЙТ		4344	

Сургуулийн өмнөх бэлтгэл, ахлах ангийн хүүхдүүдийн дунд “Үлгэрээр хүмүүжье” уншлагыг СБ-сумын УТ-ний 2,3,4 цэцэрлэгийн Насанжаргал, Сараа, Цэцэгээ багштай хамтран, хүүхдүүдэд Оньсого таалгах, түргэн хэллэг, багаар нь үлгэрийн баатруудыг зурах, номынхоо тухай бусддаа ярьж өгөх, зэрэг тэмцээнийг зохион байгуулав. Тэмцээнд 129 хүүхэд оролцож “Бэлтгэл бүлэг”-ээс Цолмон, Уянга, “Ахлах бүлэг”-ээс Төгөлдөр, Солонго нар бусдыгаа манлайлан тэргүүлж дурсгалын зүйлсээр шагнуулав.

“Унших арга барилд суралцацгаая”, “Чихэртэй уншлага”, “Урилгат уншлага” уншлагуудыг уншигч хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулав. Хичээлийн шинэ жилд “Эрдмийн баяр-2016”, Номын баяр “өдөрлөгүүдийг УТ-ний 4-рсургууль, 3-р сургууль зохион явуулж, Гурван бага ангийн дунд “Тататунга “цэнгээнт тоглоом, Ахлах ангийн дунд “Нэг минутын авхаалж самбаа, тэмцээнүүдийг зохион явуулав.

“Найзуудтайгаа номоо хуваалцъя” уншлагыг УТ-ний 4-р сургуулийн Баасантуяа багштай 7/б/ ангийн сурагчдын дунд Хариуцлага, Зорилго, Эрүүлмэнд, Хүндлэл нэртэй 4 багт хуваан “Луугийн хүү Таро”, “Дэлхийн сонгодог зохиолууд”, “Шекспирийн сонгодог зохиол”, “Хүлэг морьдын түүх” зэрэг сурагчдын заавал унших номуудаар мэтгэлцээн зохион байгуулж, “Хариуцлага” багийн хүүхдүүд тэргүүн байр эзэлж дурсгалын зүйлсээр шагнуулав.

Хүүхдийн бүтээлч сэтгэхүйг хөгжүүлэх зорилгоор акталсан ном сэтгүүлээр бяцхан ном хийж, “Номын эмч” буландаа байрлууллаа.

Бүтээлч ажил : Уншигч хүүхдүүдээс шинэ номын баяжилт хийх зорилгоор судалгаа авч, судалгаан дээр үндэслэн танхимын номоо баяжууллаа.

“Хүүхэд бүр уншигч”, “Хэрэглэгчдийн булан”-гуудыг Хүүхдээ харилцааны урлагт сурахуй”, “Хүүхэд амьдралаас бүхнийг сурдаг”, зэрэг мэдээлэлээр шинэчлэв.

Өөрийгөө хөгжүүлэх:

Номын сангийн үндсэн хөрөнгө болох номын шинэчилсэн бүртгэл данслах ажлын багт ажиллаж олон талт ажлуудыг хийж сурч, СОН-ийн ажлын хүрээнд хүүхдүүдэд зориулсан мэдээ мэдээлэлийг боловсруулах, Номын сангийн бүртгэл, ангиллуудыг цээжлэн ажилдаа тусган хэрэгжүүлж байна.

Алтанбулаг сумын сургууль, Соёлын төвийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судлав.

Хүүхдийн уншлагын танхимын дотоод журмыг боловсруулан гаргав.

Зөөврийн номын үйлчилгээний талаар:

Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ нь Алслагдсан сум, дүүргийн иргэд, цэргийн албан хаагчид, онцгой бүсэд алба хааж буй төрийн албан хаагчид, номын санд өөрөө ирж үйлчлүүлэх боломжгүй иргэдэд номын сангийн үйлчилгээг хүргэх, тэдэнд албан бус боловсролоо дээшлүүлэхэд нь дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх зорилгоор номын сангийн үйлчилгээг хүргэх, үйл ажиллагаагаа тогтмолжуулах зорилго тавин ажиллаа.

Ном олголт	Шинэ уншигч	Нийт уншигч	Ном сэлбэн засалт	СОНА	Алслагдсан дүүрэгт үйлчилсэн тоо	Аж ахуйн нэгжид үйлчилсэн тоо
796	1300	1370	52	4	10	21

Мөн Ахмад настангууд, цэргийн алба хаагчид,эрхээ хязгаарлуулсан иргэдэд, номын үйлчилгээг хүргэн Сэлэнгэ аймгийн ШШГА, Хилийн цэргийн 0101 анги, Хилийн цэргийн 0243-ранги, Ахмадын сувилал зэрэг байгууллагын номын санч нийгмийн ажилтангуудтай тогтмол гэрээ байгуулан хамтран ажиллаа. Хамтран ажиллаж буй аж ахуй нэгж, албан байгууллагууд, багын дарга, нийгмийн ажилтангуудтай хамтран ажиллах жилийн гэрээ, удирдамжуудыг боловсруулан байгуулж үйл ажиллагаагаа аболовсронгуй хурдан шуурхай харилцан ашигтай байхаар анхааран ажиллаа.

Номын сангийн фонд бүрдүүлэлт, ном татан авалтанд 4 удаа орлцож ном бүрдүүлэлт хийлээ. Хороололын 5-рбаг, ШШГА, Хилийн Цэргийн 0101 анги, ахмадын сувилалтай хамтран“АХА”, тэмцээн зохион байгуулж, шинэ номын мэдээлэл хийлээ.

Зурган тайлан

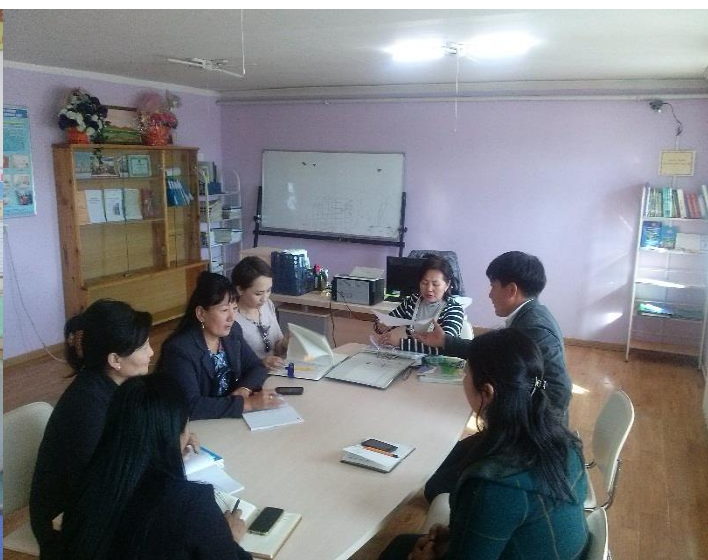
Ном данслах ажлын хэсэг фондны өрөөний номыг дансалж байгаа нь.

Ном данслах ажлын хэсэг ГНО-тасаг уншлагийн танхимын номыг дансалж байгаа
Баянголын Соёлын төв, сургуулийн номын санчдад аргазүйн зөвлөгөө өгөв

Дархан хотын Нийтийн номын сангийн хамт олон манай номын санд ирж туршлага
солилцон санал бодлоо ярилцлаа.

Сүхбаатар сумын VI сургуулийн 8^б ангийн сурагчдад “Оновчтой уншлага” сургалтыг

Явууллаа. Сүхбаатар сумын VI сургуулийн 8^б ангийн сурагч В.Номин-Эрдэнэ “Д.Нацагдорж тэмдэг”-ээр шагнуулав.
Сүхбаатар сумын ЕБ-ын 6 сургуулийн номын санчдад мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өглөө.
ЕБ-ын 3-р сургуулийн “Номын баяр”-ын үйл ажиллагаа

Дулаанхаан Алтанбулаг сумдын номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцав.

“Номонд техник ажллагаа хийх” номын санчдын уралдаан

"Эрдмийн баяр" өдөрлөгийг Улсын тэргүүний IV сургуулийн багш сурагчидтай тэмдэглэн өнгөрүүллээ. "Би хэн бэ?", "Хэн хамгийн хурдан гаргацтай цэвэр бичиж сайн бүжиглэх вэ?" зэрэг хөгжөөнт тэмцээнүүдийг ахлах ангийн сурагчдын дунд явууллаа

"Номын баяр"-ын үйл ажиллагааны хүрээнд шинэ болон англи номын үзэсгэлэн гаргаж, бага ангийн сурагчдын дунд "Тата тунгаа", дунд, ахлах ангийнхны дунд "Үгийг таа" "АХА" зэрэг хөгжөөнт тэмцээнүүдийг зохион байгууллаа. Тэмцээнд 12а ангийн сурагч Отгонжаргал түрүүлж Дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

“Соёл урлагын ажилтаны баяр”-ын номын үзэсгэлэнгийн үеэр БСШУСпортын дэд сайд Ш.Отгонбаяр, аймгийн Нийгмийн бодлого хариуцсан орлогч дарга Б.Нарантуяа, аймгийн БСУГазрын дарга Д.Загдгочоо нар танилцлаа.
“Соёл урлагын ажилтаны баяр”-ын спортын тэмцээн

Сүхбаатар сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн сурагчдад номтой нөхөрлөх, номын ач тусыг таниулах зорилгоор "Зохиолч, уншигчдын уулзалт"-г амжилттай зохион явууллаа. Энэхүү уулзалтын зочиноор Монголын зохиолчдын эвлэлийн шагналт, зохиолч, яруу найрагч Товуугийн Доржсүрэн болон Сүхбаатар сумын нийт ЕБ-н сургуулийн ахлах ангийн сурагчид оролцлоо.

Гэрээр ном олгох танхим нь идэвхтэн уншигчдын дунд "Кофет уншлага" уншигчдын уулзалтыг зохион явууллаа. Уншигчид маань хүрээгээ тэлж 7 хоног бүр тогтмол уулзалтаа зохион байгуулж байхаар боллоо.

Гэрээр ном олгох танхим нь танин мэдэхүйн болон эдийн засаг, түүхийн номуудаар үзэсгэлэн гарган ажилаж байна.

Ерөнхий боловсролын сургуулиудын ахлах ангийн сурагчдын дунд зохион явуулсан "Сургамжит өгүүллэг хэн сайн бичих вэ?" уралдаанд Улсын тэргүүний 1-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Д.Амартуяа "тэргүүн байр" эзэллээ.

Хүүхдийн уншлагын танхим нь "Унших аргад суралцагчаа" уриан дор, уншигч хүүхдүүдийн дунд "Урилгат уншлага", "Үлгэрээр хүмүүжье" сэдэвт уншлага, "Чихэртэй уншлага" номын чихэрлэг амты гмэдэрцгээе зэрэг соёл олон нийтийн ажлуудыг зохион явууллаа.

Найзуудтайгаа номоо хуваалцаж "сэдэвт уншигчдын уулзалт зохион явуулаа.
Хүүхдийн зохиолч

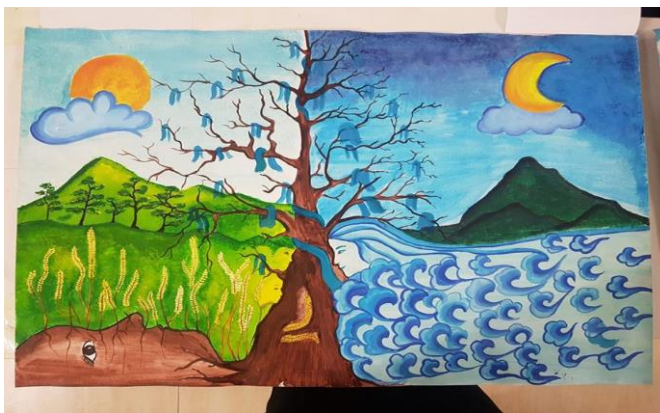

Ж.Дашдондогийн уран бүтээлийн талаар уулзалт ярилцлага амжилттай зохион байгуулагдлаа. ЕБ-ын сургуулийн номын санчид болон Сургуулийн өмнөх боловсролын багш нар уулзалтанд идэвхитэй оролцлоо

Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, их зохиолч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан БСШУСЯам, Хүүхдийн төв номын сангаас улсын хэмжээний Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд зохион явуулсан “Миний төрсөн нутаг-Монголын сайхан орон” гар зургийн уралдааныг Сэлэнгэ аймгийн нийт Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд амжилттай зохион явууллаа.

ТӨВ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

1. НОМЫН ФОНД БАЯЖИЛТ, ХАДГАЛАЛТ, ХАМГААЛАЛТЫН ТАЛААР ХИЙСЭН АЖЛЫН ҮР ДҮН

Аймгийн Нийтийн номын сан нь 2016 онд төсвөөр 229 ширхэг 19-н төрлийн 2,715,000 төгрөгний шинэ ном, хандиваар 89 ширхэг 999.000 төгрөгний ном, 6-н төрлийн 372,600 төгрөгний тогтмол хэвлэл нийт 4,086,600 төгрөгний ном хэвлэл авч ангилал, техник ажиллагаа, электрон каталогийг бичин уншлагын танхимуудад хуваарилан уншигчдын хүртээл болгож байна.

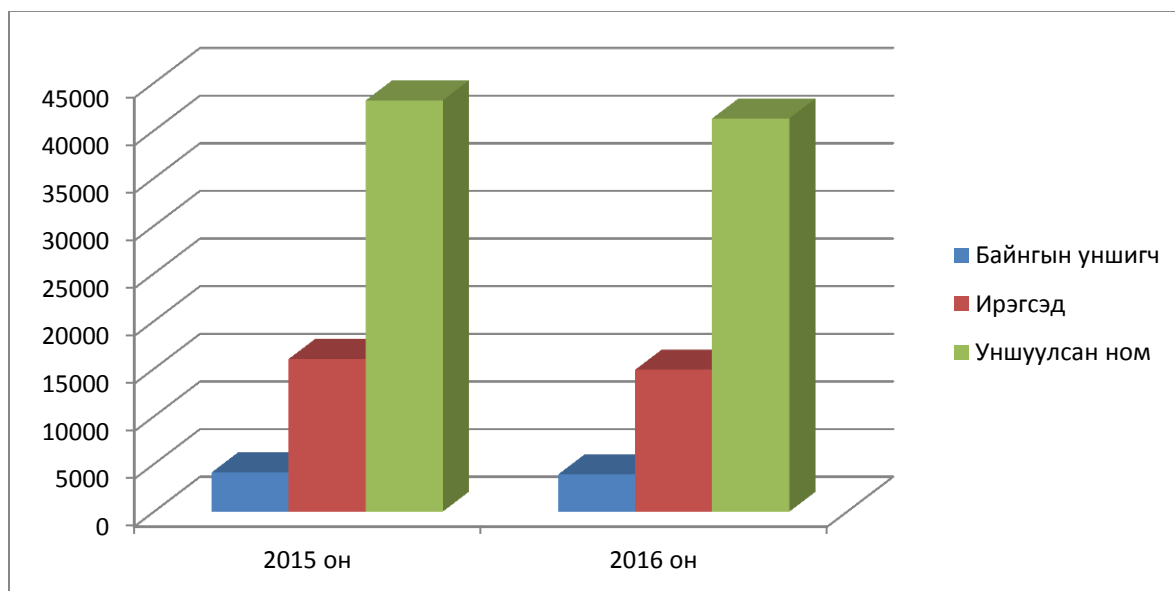

Он	Фонд баяжилт	Лавлагаа ном зүй	Орлого
2015	4,266,900	586	150200
2016	4,086,600	528	120900

2. БАЙНГЫН УНШИГЧ, ИРЭГСЭД, ОЛГОЖ УНШУУЛСАН НОМЫН ТООГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН БАЙДАЛ

Танхимууд	2015 он			2016 он		
	Байнгын ушигч	Ирэгсэд	Олгож уншуулсан ном	Байнгын ушигч	Ирэгсэд	Олгож уншуулсан ном
Нийтийн хүрэгчдийн уншлагын танхим	1761	6987	17782	1675	6390	15978
Хүүхдийн уншлагын танхим	1722	6851	21801	1620	7035	21830

Гэрээр ном олгох танхим	651	1603	3578	616	1475	3470
Үндсэн фонд /Лавлагаа/	-	586	-			
Бүгд	4131	16027	43161	3911	14900	41278
Интернэт канон компьютерийн үйлчилгээ	-	2002	-	-	1232	-
Зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ		2123	3482		2334	3327
Нийт уншигч үйчлүүлэгч /байнгын уншигч+ирэгсэд+ лавлагаа + интернэт үйлчилгээний бүгд дүн/	21863		41356	18466		44605

3. ХӨДӨӨ ОРОН НУТАГТ ЯВУУЛЫН НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ХҮРГЭСЭН БАЙДАЛ

Хөдөө орон нутгийн алслагдсан хүн амд мэдээллийг тэгш шуурхай хүргэх зорилгоор явуулын номын сангийн үйлчилгээг төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу Баяндэлгэр, Мөнгөнморьт, Угтаал, Цээл, Жаргалант, Борнуур, Сүмбэр, Батсүмбэр зэрэг **8 сум**, аймгийн төвд Ахмадын хороо, ХЦС-ийн “А,” “Б” байр, МСҮТ, Нийгмийн халамж үйлчилгээний хэлтсийн харьяа Ахмадын сувилал, ШШГАлба, Онцгой байдлын газар, зэрэг нийт 7 байгууллага Зуунмод сумын **6** багийн нийт

2334 уншигчдад 3327-н номоор үйлчилж төлөвлөгөөний биелэлт 100%-тай байна.

4. 2016 ОНД ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН СОЁЛ, ОЛОН ТҮМНИЙ АЖИЛ

2016 онд Аймгийн нийтийн номын сан нь уншигч иргэд, албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийг хамруулж соёлын арга хэмжээний давтамж чанарыг дээшлүүлэхээр. 11-н арга хэмжээ зохион байгуулж 1404 хүн хамруулсан.

- Аймгийн Нийтийн номын сангаас Сургуулийн өмнөх боловсролын хүүхэд багачуудад зориулан тэднийг ойлгосноо бусаддаа яриж сонирхуулах ном хэвлэлд дуртай болгох оюун ухаан ой тогтоолтыг хөгжүүлэх Номын сангийн үйл ажиллагааг суртчилах зорилгоор Зуунмод сумын цэцэрлэгүүдээр очиж “Чанга уншлагыг” зохион байгуулдаг уламжлалтай. Энэ улиралд Бүжинхэн цогцолборын А байрны Жимсмаа багштай бэлтгэл бүлэг, Долгор багштай дунд бүлэг, Бүжинхэн цогцолбор Б байрны Наранцэцэг багштай бэлтгэл бүлэг, Энхсүвд багштай ахлах бүлэгийн 110 хүүхэд, Дэгдээхэй, Бумбардай, Унагалдай цэцэрлэгүүдийн 180 хүүхэд багачууд нийт 290 хүүхдэд “Улаан малгайт”, “Ухаант туулай”, “Хуруун чинээ хүү” үлгэрүүдийг, Дэлхийн сонгомол үлгэрүүд номноос “Үнэг ухна хоёр”, “Цасан охин”, “Долоон дэгдээхэй” үлгэрүүдийг уншиж өгч, уншлагын дараа хүүхдүүдтэй үлгэрийн үйл явдал, дүрүүдийн онцлог, сайн ба муу тал, юу сурч авсан гэсэн сэдвээр чөлөөтэй ярилцсан арга хэмжээг зохион байгууллаа.

- Аймгийн Боловсрол соёлын газар, Нийтийн Номын сан хамтран зуунмод сумын цэцэрлэгийн ахлах ангиудын хүүхэд багачуудын дунд эх хэлээрээ зөв цэвэр, тод ярьж сургах, өөрийгөө илэрхийлэх чадварыг дэмжих, үлгэр домог, ном зохиолын баатрын дүрээр дамжуулан амьдралын сайн муу чанарыг ялган ойлгож бие биенээ хүндэтгэн талархаж сурах, хүүхдийн гоо зүйн хүмүүжлийг төлөвшүүлэх, хүүхдийг урлагт дуртай болгох, зорилгоор “Үлгэрийн баатрууд амилсан нь” тэмцээнийг амжилттай зохион явууллаа.

Тэмцээнд Ирээдүй Цогцолборын А байрны “Адтай жаалууд” Б байрны “Найзууд”, Бүжинхэн цэцэрлэгийн “Ухаан далай”, ХСЧ төвийн “Чандмань”

Дэгдээхий цэцэрлэгийн “Таван хөөрхөн”, Бумбардай цэцэрлэгийн “Бумбардай” гэсэн 6 баг амжилттай оролцлоо. Тэмцээнийг багийн мэндчилгээ, Сэтгэхүй хөгжүүлэх тоглоом, Үлгэрийн баатруудыг амилуулсан жүжигчилсэн тоглолт, үг таах, гэсэн 4-н төрлөөр оюун ухаан ур чадвараа сорьж оролцсоноос

Нэгт - Дэгдээхий цэцэрлэгийн “Таван хөөрхөн” баг

Хоёрт-ХСЧ төвийн “Чандмань” баг

Гуравт- Ирээдүй цогцолборын А байрны “Адтай жаалууд” баг тус тус эзэлж өргөмжлөл дурсгалын зүйлээр шагнагдлаа.

- Аймгийн Нийтийн номын сан нь Зуунмод суманд шатрын спортыг дэлгэрүүлэх хичээллэгсэд ,болон сонирхогчдын тоо хүрээг өргөтгөхөд дэмжлэг үзүүлэх, хүүхэд залуучуудын шатар тоглох ур чадварыг нэмэгдүүлэх, замаар улс аймгийн аварга шалгаруулах тэмцээнүүдэд өрсөлдөхүйц тамирчдыг төрүүлэн гаргах , чөлөөт цагийг зөв боловсон өргөрүүлэх зорилгоор. Зуунмод сумын аварга шалгаруулах өсвөрийн шатарчдын**“Номын өргөө-2016”** тэмцээнийг зохион байгууллаа. Тус тэмцээнийг “Т.Хишигбэгзийн гэр бүл”, “Ган судар” ХХК ивээн тэтгэж Нийт 70 гаруй тамирчид 4 насны эрэгтэй эмэгтэй 8 ангиллаар оюун ухаан ур чадвараа сорьсон тэмцээн болсон.
- МУ-н Ерөнхийлөгчийн зарлигийг хэрэгжүүлэх сурагч эцэг эхүүдийг эх хэл соёлоо эрхэмлэдэг, зөв сайхан бичиж, тод унших, эх хэлний баялаг сангаас эзэмших хэрэглэх хүсэл эрмэлзэлийг өрнүүлэх зорилгоор 2016 онд “Үндэсний бичиг үсгийн баярын” ХЦС-тай хамтран зохион байгууллаа. Арга хэмжээний хүрээнд сурагчдын дунд “сайхан бичигтэн - сурагч,хамт олон” “Хэн хурдан унших вэ?”, уралдаан, эцэг эхчүүдийн дунд “Сайхан бичигтэн эцэг эх”, “АХА”, “Монгол бичигтэн гэр бүл” тэмцээнүүдийг зохион байгууллаа. Энэхүү үйл ажиллагаанд 7-р ангийн 6 бүлгийн 185 сурагч, 24 эцэг эхийн төлөөллийг хамруулан амжилттай зохион байгууллаа.

- Аймгийн нийтийн номын сан, Ахмадын хороотой хамтран **”Ухаарлаас ургасан навч”**- 2015 оны шилдэг бүтээл шалгаруулах уралдааныг амжилттай зохион явууллаа. Зуунмод сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа албан газар аж ахуйн нэгж байгууллагууд, хувь хүн, зохиолч яруу найрагчдын шинээр гаргасан бүтээл, байгууллагынхаа ойн баяраар гаргасан шинэ номыг иргэд уншигчдад сурталчилж оны шилдэг бүтээл шалгаруулах, ахмад зохиолчдоос суралцах, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх яруу найрагчдын сургамж, туршлагаас суралцахад гол зорилго нт оршино.

Уралдаанд: Сувилгаа чийрэгжүүлэлтийн төв, Эрүүл мэндийн газар, Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтэс, Нэгдсэн эмнэлэг, Хэрэглэгчийн нийгэмлэг, Улсын бүртгэл, Засаг даргын тамгын газар, Тээвэр зохицуулалтын газар, мөн хувь хүн, зохиолчдоос-М.Самдан, Цэрэндоо, И.Даваанямбуу нарын **11** бүтээл оролцлоо. Уралдаанд оролцсон бүтээлүүдээс

1-р байр Эрүүл мэндийн газрын “Төв аймгийн эрүүл мэндийн салбарын түүхт-90 жил”

2-р байр Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтсийн “Хамтдаа хөгжүүлсэн он жилүүд”

3-р байр Сувилгаа чийрэгжүүлэлтийн төв “Инээд бялхсан их өргөө”

3-р байр Нэгдсэн эмнэлэг “Төв аймгийн эрүүл мэндийн онош зүйн лабораторын үүсэл, хөгжил”-гэсэн бүтээлүүд 2015 оны шилдэг бүтээлүүдээр шалгарлаа.

- Хүүхэд багачуудыг Монгол хэлний үгсийн урлагийн гайхамшигт ертөнцөөр аялуулан уран тод уншиж сурах арга барилыг төлөвшүүлэх, оюуны боловсрол олгох авьяасыг нь нээн хөгжүүлэх, зохиох, бүтээх, туурвих, мөн аймгийн хэмжээнд зохион байгуулах **“Хүрэл тулга”**-яруу найргийн уралдаанд бэлтгэх зорилготой яруу найрагч хүүхдүүдийг шалгаруулах зорилготойгоор аймгийн нийтийн номын сангаас “Гэгээн хүслэн - 2016” яруу найргийн уралдааныг Зуунмод сумын ЕБС-н дунд амжилттай зорион байгууллаа. Уралдааныг 6-9, 10-12-р анги гэсэн 2 насны ангилалаар зохион явууллаа.

Үүнээс : 6-9-р анги

1-р байр 5-р сургуулийн 7а-ангийн суралцагч Г.Тэмүүлээ

2-р байр ХЦДС-ийн 9а-ангийн суралцагч Д.Билгүүн

3-р байр ХЦДС-ийн 7е ангийн суралцагч О.Бат-амар

10-12-р анги

1-р байр ХЦАС-ийн 11ё-ангийн суралцагч С.Далайцэрэн

2-р байр 5- сургуулийн 12а-ангийн суралцагч Ц.Дуня

3-р байр ХЦАС-ийн 11ж-ангийн суралцагч Л.Мөнх-Оргил нар тус тус байр эзэлсэн.Цаашдаа энэ тэмцээнийг уламжлал болгон зохион явуулж байх болно.

- Аймгийн өсвөрийн яруу найрагчдын аварга шалгаруулах "Хүрэл тулга-2016" уралдаан 2016.04.04-ны өдөр амжилттай зохион байгуулагдлаа. "Хүрэл тулга-2016" наадамд **23** сумын шилдэгээр шалгарсан **43** сурагч оролцлоо. Энэ жилийн уралдаан нь Их зохиолч Д.Нацагдоржийн 110 жилийн ой тохиож байгаагаараа онцлог болж байна.Уралдааны хүндэт зочноор "Болор цом-33" дахь удаагийн эзнээр тодорсон Эрдэнэбаатар уригдан, оролцогч хүүхдүүдтэй чин сэтгэлийн ярилцлага, халуун дулаан яриа өрнүүллээ. Ахлах насны төрөлд 1-р байранд Бүрэн сумын Д.Нямгаваа, дунд насны ангилалд Баян сумын Г.Нарансолонго нар тодорсон юм.
- Аймгийн Нийтийн номын сангаас номын сангийн үйлчилгээг иргэдэд султалчилах, хүртээмжтэй хүргэх, номыг бүтээлчээр унших арга соёлд суралцах, гэр бүлээр нь ном уншуулах зорилгоор Зуунмод сумын 6 багийг хамруулан “Зуны зугаатай уншлага” арга хэмжээгудирдамжийн дагуу амжилттай зохион байгуулсан.

Багуудад хуваарийн дагуу явуулын номын сангийн үйлчилгээ, байгууллагын үйл ажиллагааг танилцуулах, шинэ номын худалдаа, танин мэдэхүйн /АХА/тэмцээнийг зохион явуулсан. Үйлчилгээг хүргэхэд нийт **80** гаруй насанд хүрэгчид,ЕБС-н **123** хүүхэд хамрагдаж **250** номоор үйлчиллээ.

- Аймгийн нийтийн номын сан нь “Монгол бахархал”-ын өдөрт зориулан хүүхэд багачуудаа Чингэс хаан болон Монгол орныхоо тухай ямар бодол, мэдээлэл, мэдлэгтэй байдгыг мэдэх, тэдэнд эх оронч сэтгэл, монгол орноороо бахархах, эх орноо хайрлах, ихийг сурч мэдэж улс эх орондоо их зүйлийг бүтээх сэдэл тэмүүлэл, хүсэн мөрөөдлийг бий болгох зорилгоор бага ангийн сурагчдын дунд “Миний мэдэх Чингэс хаан” гар зургийн уралдаан, дунд ахлах ангийн сурагчдын дунд “Бидний бахархал”, “Чингэс хаан”, “Бид Чингэс хааны

ирээдүй” сэдэвт зохион бичлэгийн уралдаануудыг амжилттай зохион явуулж арга хэмжээнд **58** хүүхэд хамрагдсан.

5. “НОМ” ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД ХИЙСЭН АЖИЛ

- Засгийн газрын 295 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Зөв монгол хүүхэд" үндэсний хөтөлбөрийн “Ном дэд ” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор аймгийн хэмжээнд **“Номын сайн нөхөр-Сургууль, анги хамт олон, сурагч”**-г шалгаруулах болзолт уралдааныг **5** дахь жилдээ зохион байгуулсан. **“Номын сайн нөхөр-Сургууль, анги хамт олон, сурагч”** болзолт уралдаанд Баянчандмань, Зуунмод 5-р сургууль, Жаргалант, сумын сургуулиуд болон Баянчандмань сумын ЕБС-ийн 1б, 2в, 3а, 6б, 8а, Баянцагаан сумын ЕБС-ийн 4а, Батсүмбэр сумын ЕБС-ийн 7б, ангиуд шалгарч, 6 сурагч Д.Нацагдорж тэмдгийн болзол хангалаа. Уралдаанд нийт **256** хүүхэд хамрагдсан байна

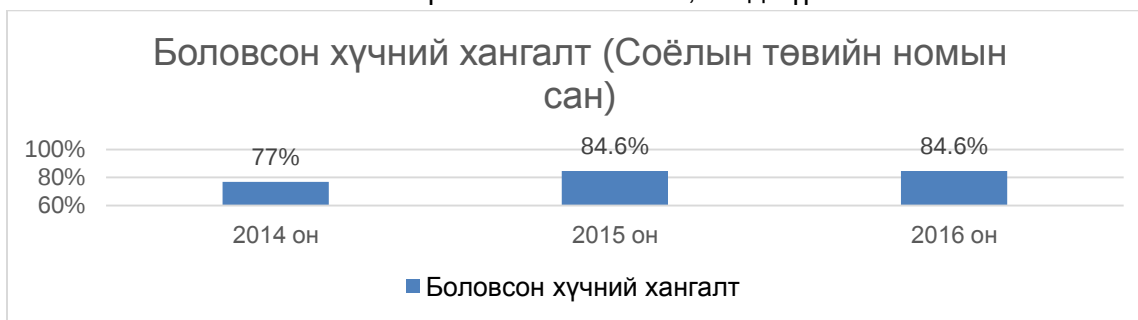

- Аймгийн БСГазартай хамтран гэр бүлээр нь номтой нөхөрлүүлэхийн тулд “Оюунлаг гэр бүл” аяныг зохион байгууллаа. Уг аянд Сүмбэр, Заамар, Угтаалцайдам, Батсүмбэр, Борнуур сумдууд амжилттай оролцсоноос: Сүмбэр сумын-гэр бүл 1-р байр, Заамар сумын гэр бүл 2-р байр, Угтаал цайдам сумын- гэр бүл 3-р байранд орж үйл ажиллагаа өөрийн байгууллагын веб сайтанд байрлуулан олны хүртээл болгосон.

6. СУРГАЛТ, СЕМИНАРТ ХАМРАГДАЖ МЭДЛЭГ ЧАДВАРАА ДЭЭШЛҮҮЛСЭН БАЙДАЛ.

- Аймгийн засаг даргын тамгын газрын нэгдсэн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу сум, ЕБС, МСҮТ-н номын санчдын сургалт семинарыг 2016,03,25нд **“Номын сангийн хөгжил, чиг хандлага”** сэдвийн дор номын сангийн үйл ажиллагааны өнөөгийн байдалд дүгнэлт хийж цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох зорилготойгоор зохион байгууллаа. Сургалт семинарт нийт номын санчдын 83% оролцсон дүнтэй байна. Сургалтанд СУИС-н Соёлын сургуулийн номын сан судлалын танхимын багш ШУДоктор Ж.Цэзэн, Үндэсний номын сангийн мэдээлэл арга зүй эрдэм шинжилгээний хэлтсийн дарга Д.Энхтунгалаг нарыг урьж оролцуулан Орон нутгийн номын сангийн менежмент, Цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх арга, Орон нутгийн номын сангийн өнөөгийн байдал хэтийн төлөв чиг хандлагын чиглэлээр мэдээлэл авлаа. 2016 оны нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусгагдсаны дагуу БСГ, Аймгийн нийтийн носын сан, хамтран сумдын соёлын төвийн мэргэжлийн албан хаагчдын ур чадварын уралдааныг зохион байгууллаа. Сумдын соёлын төвийн номын санчдыг чадавхжуулах, идэвхи санаачлагыг нь өрнүүлэх, мэдлэг чадварыг нь сайжруулах зорилгоор ур чадварын уралдааныг
 - Ерөнхий мэдлэгийн сорил
 - Дадлага ажил /тогтмол хэвлэлд карт бичих/
 - 2015-2016 онд хийсэн бүтээлч ажилаа танилцуулах гэсэн төрлөөр явуулж мэдлэг чадвараа сорин, харилцан туршлага солилцлоо. Уралдааны тэргүүн байрыг Эрдэнэ сумын соёлын төвийн номын санч Б.Оюунцэцэг, дэд байранд Батсүмбэр сумын соёлын төвийн номын санч Ц.Сувд-эрдэнэ нар орж бусдыгаа хошуучиллаа.
- Нийтийн номын сангийн мэргэжлийн албан хаагчид дотоод удирдлагын системд холбогдож захидал харилцааны программыг ашиглан сум, албан байгууллагуудад мэдээ мэдээллээ тогтмол хүргэн ажиллаж байна. Мэдээлэл технологийн ажилтан нь Able Desktop болон E-Office программ хэрхэн ашиглах талаар байгууллагын албан хаагчдад 2 удаагийн сургалт хийсэн.
 - Аймгийн Нийтийн номын сангийн боловсон хүчний хангалт 83,3%, сумдын соёлын төвийн номын сангийн боловсон хүчний хангалтыг 84,6%-д хүргэсэн.

7. 2016 ОНД СУМ, СУРГУУЛИЙН НОМЫН САНГУУДАД АРГА ЗҮЙН ЗӨВЛӨГӨӨ ӨГЧ, НЭЭЛТТЭЙ ХААЛГАНЫ ӨДӨРЛӨГ ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН ТАЛААР

Нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн харъяа агентлагуудаас төрийн үйлчилгээг сурталчилах, түргэн шуурхай, хүртээсжтэй хүргэх, мэргэжил аргазүйн зөвөлгөө өгөх, иргэдтэй уулзаж

харилцан мэдээлэл солилцох төрийн үйлчилгээг ил тод болгох зорилгоор “Нээлттэй хаалганы өдөрлөг”-ийг Баяндэлгэр, Мөнгөнморьт суманд зохион байгуулж 130 гаруй иргэдийг хамрууллаа. Аймгийн нийтийн номын сангаас

- Номын сангийн үйл ажиллагааг сурталчилах
- Явуулын номын сангийн үйлчилгээг үзүүлэх
- Сум,ЕБС-ийн номын санд мэргэжил арга зүйн зөвөлгөө өгөх
- Ном хөтөлбөрийн хүрээнд “Номын сайн нөхөр” ,сургууль, анги хамт олон шалгаруулах жилийн удирдамжийн явцтай танилцах
- Шинэ номын худалдаа зохион байгуулах

Номын сангийн үйл ажиллагааны талаар санал асуулга авах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

8. ИНТЕРНЭТ БОЛОН ЦАХИМ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

• Аймгийн Нийтийн номын сангийн Интернэт мэдээллийн танхимаар 2016 оны байлаар 1232 хүнд үйлчилж 130,900 төгрөгний орлоготой ажилласан.

• Аймгийн нийтийн номын сангийн фондын бүх номыг 100% электрон каталогит оруулсан ба электрон каталоогоо өөрийн байгууллагын вэб сайтад байрлуулан уншигчид орон зай харгалзахгүй мэдээлэл авах боломжийг бүрдүүлсэн.

• Номын сангийн үйл ажиллагааг уншигч үйлчлүүлэгчдэд нээлттэй байлгах зорилгоор өөрийн байгууллагын www.library.to.gov.mn вэб сайтын мэдээллийн санг тухай бүр баяжуулж үйл ажиллагаагаа тогтмол сурталчилж нийт 24 мэдээлэл тавигдсан. Төв аймгийн орон нутгийн телевизтэй хамтран 4 мэдээ бэлтгэн үзэгчдэд хүргэн мөн вэб сайтандаа байршууллаа. www.library.to.gov.mn вэб сайтад хандсан хүний тоо 14447-д хүрч урьд жилийнхээс

4283-аар өссөн дүнтэй байна.

- Шилэн дансны хуулийн дагуу сар бүрд нь мэдээлийг оруулж ил тод байдлаар байршуулж үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Батлагдаж ирсэн төсвийг хувиарын дагуу өр авлага үүсгэхгүй зарцуулан мэдээлж байна. Мөн www.library.to.gov.mnсайт болон байгууллагын мэдээллийн самбарт сар бүрийн мэдээний хэрэгжилтыг иргэдэд хүргэж байна.
- Дотоод удирдлагын системийг үйл ажиллагаандаа өдөр тутам ашиглахын тулд мэргэжлийн 6 албан хаагчдыг 2 удаа ажлын байрны сургалтад хамруулж холбогдох байгууллага, мэргэжилтнүүдтэй мэдээллийг хурдан шуурхай дамжуулж байгууллагынхаа ажил хэргийг зохион байгуулалттай явуулж байна.

9. 2016 ОНД ХИЙСЭН ШИНЭЛЭГ БҮТЭЭЛЧ АЖИЛ

- Д.Нацагдоржийн мэндэлсэний 110 жилийн ой тохиож байгаатай холбогдуулан Аймгийн ИХурлын Аргалант сумын төлөөлөгч Д.Баяр, Аймгийн зохиолч сэтгүүлчдийн хорооны тэргүүн, МЗЭ-н болон Д.Нацагдоржийн нэрэмжит шагналт зохиолч яруу найрагч Ш.Цэрэндоо нар санаачлага гарган Аймгийн ИТХурлын тэргүүлэгчдийн тогтоолоор Аймгийн нийтийн номын санг Д.Нацагдоржийн нэрэмжит болгож аймгийн нийтийн номын сангийн өмнө дурсглын хөшөөний шав тавих ёслол боллоо. Нэрэмжит болсонтой холбогдуулан Их зохиолч Д.Нацагдоржийн алдар гавьяаг мөнхжүүлэх түүний зохиол бүтээлийг олон нийтэд түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор “Д.НАЦАГДОРЖИЙННЭРЭМЖИТ ТАНХИМ” –ийг бий болголоо. Энэ танхимд Төв аймгийн зохиолч яруу найрагчдийн бүтээлээс гадна төр нийгмийн зүтгэлтэн алдартан гавьяатнууд, эрдэмтэн мэргэд, хөгжмийн зохиолч, зураачдын оюуны их өв сан аривинж баяжигдаж хадгалагдан хамгаалагдан олны хүртээл болох болно. Уг танхимд их зохиолч Д.Нацагдоржийн хөрөг, хэлсэн үгийн ишлэл, өөрийн сан хөмрөгт байгаа зохиол бүтээлийг хүндэтгэн байрлуулснаас гадна төв аймгаас төрөн гарсан зохиолч яруу найрагчдийн бүтээл, гар бичмэлийг дэлгэн тавьсан. Мөн цахимаар мэдээллийг хүргэх үүднээс дэлгэж байрлуулан байгууллагын танилцууллага, хийж буй ажил үйлчилгээ, зохиолчдын мэдээлэл болон бусад мэдээллийг цахимаар бэлтгэн хүргэхээр ажиллаж байна.
- Дэлхийн зөн Монгол ОУБ-ын Төв ОНХХ, Нийтийн номын сан, Боловсрол соёлын газар хамтран “Уншигчдын театр”- уралдааныг амжилттай зохион явууллаа. Бага насны хүүхдийн унших, бичих, ойлгосноо ярих, жүжиглэх, өөрийгөө илэрхийлэх чадварыг хөгжүүлэх, хүүхдийн хөгжил, хүмүүжил, төлөвшилд эцэг эхийн оролцоог нэмэгдүүлэх, хэл ярианы чадварыг хөгжүүлж, чээжлэх, уран унших авьяасыг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,

сургалтын орчин нөхцөлийг сайжруулахад сурагч, бага ангийн багш, эцэг эхчүүдийн идэвхи оролцоо, хандлагыг сайжруулах зорилготойгоор зохион явууллаа. **Уг уралдааныг 1** Уншсан номоор жүжигчилсэн тоглолт хийх 2.Уран уншлага 3.Гэрийн даалгавар /Ном бүтээх, Номын богц хийх,1-5 р ангийн хүүхдийг номын аянд хамруулсан байдал гэсэн 3 төрлөөр явуулсан.УралдаандДЗОУБ-н ТөвОНХХ-тэй хамтран үйл ажиллагаа явуулдаг **6** сумын **8** сургууль хамрагдлаа.

Уншигчдын театрт уралдааны төрлүүдийн нийлбэр дүнгээр сургуулиудыг байр эзлүүлэхэд: **1-р байр** “Хүмүүн цогцолбор сургууль **2-р байр** Монгени 5-р сургууль **3-р байр** Борнуур сумын ЕБС-ууд эзэлж өргөмжлөл хичээлийн хэрэглэгдэхүүнүүдээр шагнагдаж, арга хэмжээнд 6 сая төгрөгийг зарцуулсан.

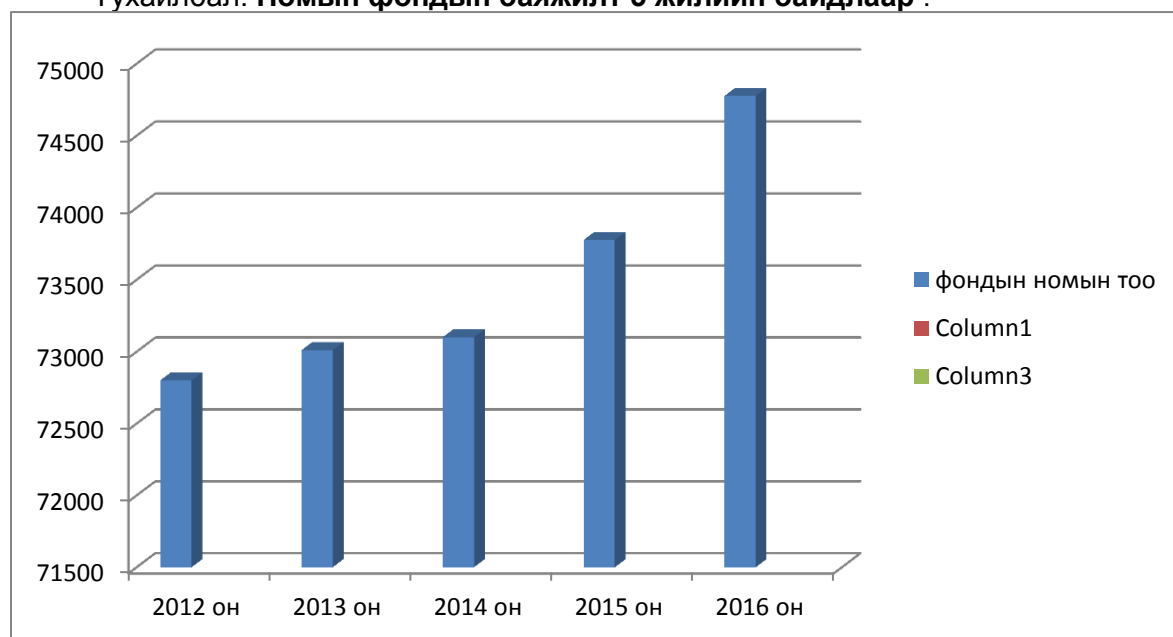
УВС АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Манай хамт олон “**Үйлчлүүлэгчдийнхээ оюуны эрэлт хэрэгцээг бүрэн дүүрэн хангаж чадахуйц хөгжлийн түвшинд хүрч, Номын санг иргэдэд үйлчлэх нээлттэй “Мэдээллийн төв”** болгон хөгжүүлэх эрхэм зорилго тавин ажиллаж байна.

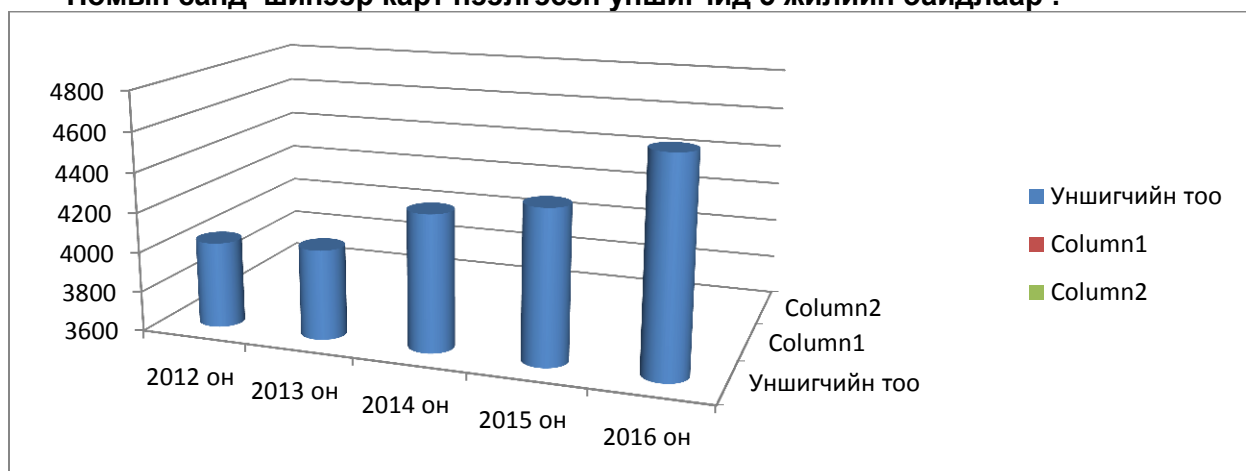
Үйл ажиллагаагаа төрөөс баримтлах соёлын бодлого, Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Аймгийн Засаг Даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, МУ-ын Соёлын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгон түүнийг хэрэгжүүлэх бодлогыг баримтлан ажиллаж байна

Манай байгууллага нь Монгол Улсын төрөөс баримтлах Соёлын бодлогын зорилго болон Соёлын талаар баримтлах бодлогын зарчмын 3-р заалтын 3.1.4 –ийг хэрэгжүүлэн ажиллах үүднээс ард түмний оюуны эрэлт хэрэгцээг хангахад зайлшгүй шаардлагатай шинэлэг зохиолуудаар жил бүр фондоо баяжуулан ажиллаж байна.

Тухайлбал: **Номын фондын баяжилт 5 жилийн байдлаар :**

Номын санд шинээр карт нээлгэсэн уншигчид 5 жилийн байдлаар :

Монгол Улсын Засгийн Газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан заалтын дагуу

- Иргэдийг соён гэгээрүүлэх, хөгжүүлэх, мэдээлэл түгээх зорилгоор “**Соёл мэдээллийн танхим**”-ийг шинээр нээлээ.

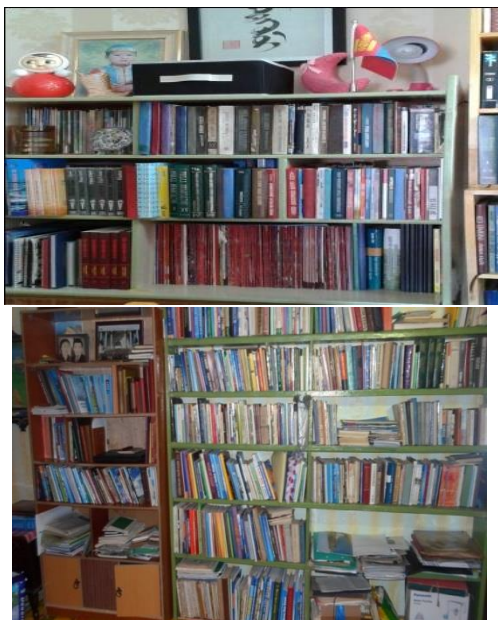

- Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2012 оны 158-р тогтоолыг хэрэгжүүлэх, аймаг даяар “**Номын баяр**”-ыг тэмдэглэн өнгөрүүлэх арга хэмжээний цар хүрээг жил бүр өргөтгөн ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан “**Эрдэм боловсролтой - Монгол хүн**” хөтөлбөрийн хүрээнд:

- Баялаг номын сантай айл өрх шалгаруулах

- Албан байгууллага шалгаруулах
- Аймгийн ИТХ, ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн тогтоол шийдвэрийг авч нэгж болгон иргэдэд мэдээлэх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Аймгийн Төв номын сан нь 2016 онд үйл ажиллагааны төлөвлөгөөндөө стратегийн 3 зорилт бүхий 12 ажил үйлчилгээ, 4 тусгай захиалгат бүтээгдэхүүнийг нийлүүлэх гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Стратеги-1 “Байгууллагын тогтвортой хөгжил, номын сангийн үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулах” зорилтын хүрээнд :

1. Аймгийн ИТХ-аас номын сангийн 80 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх тогтоол гаргуулж Аймгийн Засаг даргын захирамжийн дагуу комисс томилогдон номын сангийн 80 жилийн ойг ёслол төгөлдөр тэмдэглэлээ. Энэ арга хэмжээнд Улаангомын ЕБС-иуд , идэвхтэн уншигчид, сумдын нийт соёлын ажилтнууд , ахмадууд, зохиолчид, зочид төлөөлөгчид оолцож соёлын олон талт арга хэмжээг зохион байгууллаа. Үүнд:

- Сургууль, цэцэрлэгүүд дээр очиж чанга уншлага хийх

- “Миний хайртай нутаг онгон дагшин өлгий” эссе бичлэгийн уралдаан
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамарсан ажил зохион байгуулах
- Хамгийн олон номтой хүүхэд, хувь хүн, байгууллагыг олон нийтэд сурталчилах
- Увс аймгийн зохиол бүтээл туурвидаг хүүхэд, залуучууд, ахмад 3 үеийн уулзалт
- Үндэсний монгол бичгийн соёлыг суртачилах өдөр зохион байгуулах
- Номын сангийн түүх ба ирээдүй эрдэм шинжилгээний бага хурал
- Спортын бооцоот тэмцээн
- Уран цэцэн илтгэж ярих тэмцээн
- Соёлын ажилтнуудын сургалт семинар
- Номын баяр

Баярын хурал, шагнал гардуулах үйл ажиллагаа, нэгдсэн концерт гэх мэт Номын сангийн ойг тохиолдуулан номын сангийн түүхэн товчоог харуулсан /боршуур хэлбэрийн жижиг ном гаргалаа.

2. Орон нутгийн зохиол бүтээл туурвигчдийн жагсаалт гаргаж олон нийтэд сурталчилсан ба ном бүтээл зохиогчидод зориулсан улаан хивсний арга хэмжээг зохион байгуулж тэднийг алдаршууллаа.

3. Ном бэлэглэх, хандивлах арга хэмжээг зохион байгуулсаны үр дүнд 298 нэр төрлийн 509 ширхэг 5623400 төгрөгийн бэлэг хандивийн номоор фондоо баяжууллаа.

4. “Ном уншихын ашиг тус” самбар хэвлүүлж нийтэд сурталчиллаа.

5. Номын сангийн цахим үйлчилгээг үнэ төлбөргүйгээр хүргэж, байгууллагын фэйсбүк хаяг, блог хаягаар байгууллагын үйл ажилагаа болон шинэ номын мэдээ мэдээлэлүүдийг интернет үйлчилгээний төрлөөр 8253 хүнд хүрч үйлчилсэн байна.

6. Иргэдийн гар дамжин хэрэглэгдэж элэгдэж урагдсан, хуучирсан 5200 ширхэг номыг сэргээн засварласан.

7. “Номын сангийн үйл ажиллагааны талаар болон шинэ номын мэдээ мэдээллийг, байгууллагын вэб хаяг болон хувь хүмүүсийн мэйл хаягруу явуулахаас гадна САМА телевизээр 7 хоног бүр нийтэд сурталчилж хэвшсэн байна.

8. Хилийн цэргийн 0245-р анги, 2-р цэцэрлэг, МХГ, Эрүүл мэндийн газар, Шүүх, Нийгмийн халамж үйлчилгээний газар, УЦУОШ газар зэрэг байгууллагуудад зөөврийн номоор үйлчилж байна.

9. 2016 оны эхний хагас жилийн Уншлагын танхимын рекорд номоор Л. Сарантуяагийн “Өв залгамжлагч”, роман, Тэргүүний уншигчаар 5-р багийн иргэн Жана овогтой Ганболд шалгарлаа.

10. Хүүхдийн танхимын 2015 оны жилийн Тэргүүний уншигч –аар ахлах 4 сургуулийн 3- б ангийн сурагч Баасанжав овогтой Лхамдарь,” Рекорд “номоор Д. Дэлгэржаргалын “Динза” цуврал ном шалгарлаа.

11. Хүүхдийн танхимын 2016 оны хагас жилийн Тэргүүний уншигч –аар цогцолбор 1 сургуулийн 4-г ангийн суагч Оюунчимэг овогтой Ариунаа,” Рекорд “номоор Д. Дэлгэржаргалын “Динза” цуврал ном шалгарлаа.

12. “Хөдөө аж ахуй –газар тариалан””, шинэ тосгоны номын үзэсгэлэн, Цогцолбор 2-р сургуулиас солилцоогоор ирсэн номын үзэсгэлэн, Түүхэн сэдэвт үзэсгэлэн, Хүүхдийн уран зохиол, Орчуулгын хүүхдийн уран зохиол, Гэр бүлийн өдөрт зориулсан үзэсгэлэн, Амьдрах ухаан, Шинээр ирсэн номын үзэсгэлэнгүүд Шүүхийн байгууллага дээр гарсан үзэсгэлэнгүүд гэх мэтээр шинэ ба сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 78 удаа гаргалаа.

13. Хүүхдийг багаас нь номонд дуртай болгох зорилгоор цэцэрлэгийн багачуудыг номын сангийн үйл ажиллагатай танилцуулах ажлыг зохион байгуулж 1,7,2,4-р цэцэрлэгүүдийн бэлтгэл бүлгийн 500 гаруй хүүхдэд үйлчиллээ.

14. 11-р багийн зорилтот бүлгийн хүүхдүүдийн судалгааг гаргаж, багийн нийгмийн ажилтантай хамтран тэднийг номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулан, ном бэлэглэж өдөрлөг зохион байгууллаа.

15. Байгууллагын **fasebook** хаягаа тогтмол ажиллуулж , шинэ номоо цаг тухай бүрт нь мэдээллийн хэрэгсэлээр болон хаягаар сурталчилж байна .

16. Аймгийн төвийн сургуулиудын дунд уралдаанд хөгжөөнт цэнгээнт “**Үсэглэлийн хаад**” тэмцээнийг удирдамжийн дагуу зохион явууллаа. Уралдаанд:

Цогцолбор 2-р сургууль 1-р байр , Чандмань-Эрдэм ахлах сургууль 2-р байр, Ахлах 3-р сургууль тус тус байр эзэлснийг .

Шагналд: 1-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 10000төг

2-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 8000 төг

3-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 6000 төг-өөр шагнаж урамшууллаа.

17. 2015 оны Уншлагын танхимын Тэргүүний уншигчаар ХДС-ийн оюутан Хулан , Рекорд номоор Б. Пүрэвочирын “Судалбар эссээнүүд” ном шалгарлаа.

18. УПК-н багш Батхтишигтай хамтран “С.Эрдэнийн уран бүтээлийн онцлог” илтгэлийн уралдаан зохион явууллаа. Үүнд: Нийт 19 оюутан оролцлоо.

1-р байранд: Угтбаяр Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

2-р байранд: Саранзул Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

3-р байранд: Гантуул Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

Тусгай байранд: Энхчимэг дурсгалын зүйлээр тус тус шагнаж урамшууллаа.

19. 2-р багт нүүдлийн номын сан ажиллуулж номын үзэсгэлэн гаргалаа.

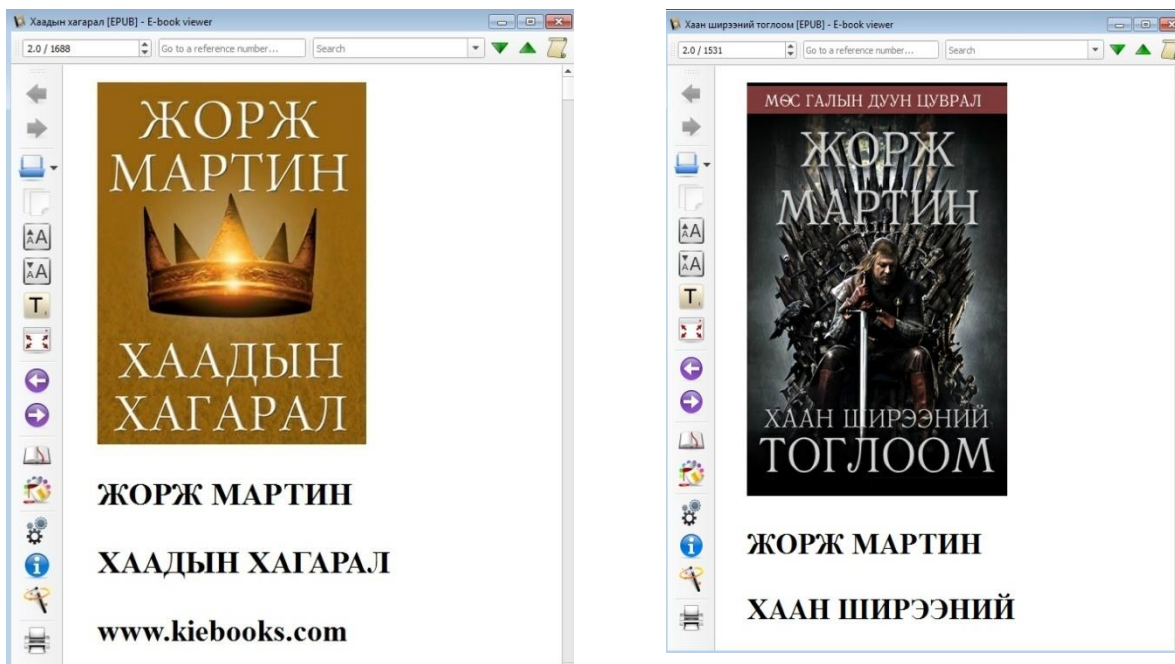
20. БСГ-тай хамтран аймгийн төвийн 10-р ангиудын дунд “Бидний ном “ сэдэвт дэвжээ тэмцээнийг зохион явууллаа. Тэмцээн нь дотроо илтгэл , эссэ, уншигчийн сэтгэгдэл бичих, дүрийн тоглолт, монгол бичигт хөрвүүлэх, Том жижиг ном бүтээх гэсэн олон төрлүүдээр явагдлаа. Үүнд:

Ахлах 3 сургууль 1-р байр , 80,000 ₮

Цогцолбор 2- р сургууль 2-р байр 60,000 ₮

Цогцолбор 1-р сургууль 3-р байр 40,000 ₮ шалгарч шагнагдлаа.

21. Дэлхийн шилдэг зохиол Жорж Мартин “Хаадын хагарал”, “Хаан ширээний тоглоом” романууд, Дэлхийн шилдэг вестселлер болж байгаа К.Ж.Роулингийн “Харри

Поттер” 7 цуврал номыг электрон хэлбэрт орууллаа.

22. 3.5.Өөрийн номын санд хадгалагдаж байгаа ховор судруудаас “Тарав чимбэ”, “Цагаан шүхэрт”, “Манал”, “Доржзодов”, “Дашчарвавын сан”, “Хийморийн сан”, “Ширнэн”, “Хамчу нагва”, “Сундуй молон”, “13 сан” хэмээх судрыг скайнэрдэж цахим хэлбэрт оруулаад байна.

23. Миний хайртай нутаг онгон дагшин өлгий” эссэ бичлэгийн уралдааныг зохион байгуулж ойн үеэр шагналыг нь гардууллаа.
24. Маршал Ю. Цэдэнбалын 100 жилийн ойг тохиолдуулан түүхэн сэдэвт зурагт альбом хийлгэж, үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад сурталчиллаа.

25. **“Миний хайртай нутаг онгон дагшин өлгий”** гар зургийн уралдааныг зохион явуулж шалгарсан бүтээлүүдийг Хүүхдийн номын ордонд явууллаа.
26. Монгол улсад орчин цагийн номын сан үүссэний 95 жил, Увс аймагт номын сан үүссэний 80 жил, эдүүгээ 23 дахь жилдээ зохион байгуулагдаж байгаа Соёл урлагийн байгууллагын ажилтны өдөр, МУ-ын ерөнхийлагчийн зарлигийн дагуу “Номын баяр”-ын арга хэмжээг 2016.09.09-ний өдөр Маршал Ю.Цэдэнбалын талбайд зохион байгууллаа.
27. Сумдын соёлын төвийн номын сан болон сургуулиудын номын сангуудаас бүтээлийн үзэсгэлэн гаргалаа.
28. Таван тэс бага сургуулийн 5- а анги Д. Нацагдорж “Миний нутаг” шүлэг , 1-р цэцэрлэгийн ахлах бүлэгт “Улаан малгайт “ үлгэрээр чанга уншлага хийлээ.
29. Хамгийн олон номтой хувь хүн байгууллагыг шалгаруулан суртачиллаа.
30. Увс аймгийн зохиол бүтээл туурвидаг хүүхэд ,залуучууд, ахмад 3 үеийн уулзалтыг хийлээ.
31. **“Монгол бичгээр сайхан бичигтэн”** уралдаан зарлаж ирсэн бүтээлээр үзэсгэлэн гаргав. Мөнгөн шагналыг БСГ-аас ивээн тэтгэсэн.
1-р байр	Б.Баттогтох	Өргөмжлөл,	дурсгалын зүйл,	70.000₮
2-р байр	Б. Батхишиг	Өргөмжлөл,	дурсгалын зүйл,	50.000₮
3-р байр	Б. Хосбаяр	Өргөмжлөл,	дурсгалын зүйл,	30.000₮ тус тус шагнаж урамшууллаа.

Стратеги-2

“Фондын баяжилт, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах” зорилтын хүрээнд:

- Фондын номын хадгалалт хамгаалалт, орчин нөхцлийг нь сайжруулах талаар тусгай төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж байна.
- Фондын нийт номын ялгагч ба хаягжуулах ажлыг шинэчиллээ.
- Улирал тутам номыг стандартын дагуу ариутгах, хортон шавьжаас хамгаалах ажлыг тогтмолжууллаа.
- 350.000 төгрөгний тогтмол хэвлэлийг захиалж уншигчдад үйлчиллээ.
- Иргэдийн хүсэлтийн дагуу шаардлагатай 500 гаруй номын жагсаалт гаргаж фонд бүрдүүлэх ажлыг зохион байгууллаа.
- Худалдаагаар 375 нэр төрлийн 993 ширхэг 14,941,100 төгрөгний номоор, хандив бэлгийн журмаар 298 нэр төрлийн 509 ширхэг 5,623,410 төгрөгний ном хэвлэлээр нийтдээ 673 нэр төрлийн 1502 ширхэг 20,564,510 төгрөгний номоор фонд баяжилт хийлээ.
- Төрөл ангийн 6826 каталог хэвлэж , заалны номын санч Ч. Жаргал, Б. Биньее нар байрлуулаа. Үүнд: БШУ- 901, Техник- 683, Ангаах ухааны – 682, Социологи – 42, Түүх – 896, Эдийн засаг – 960, Улс төр- 1236, Төр эрх хууль цааз- 486, цэрэг ШУ- 105 каталог хэвлээд байна.
- Фондын номын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулахын тулд сар бүр их цэвэрлэгээ хийж, тоос соруулах ,хлорамины уусмалаар арчиж цэвэрлэх ажлыг тогтмолжууллаа.

Стратеги :3

Батлагдсан төсвийг үр ашигтай зарцуулах ажлын хүрээнд:

- Шилэн халаас, Шилэн данс хөтөлбөрийн хүрээнд байгууллагын төсвийн зарцуулалтыг сар бүр хамт олны цуглаан дээр вэб хаяг болон ил тодын самбарт тавьж мэдээллээ. Монгол Улсын Засгийн Газрын 2012 оны 17-р тогтоолоор батлагдсан “Төсөв санхүүгийн ил тод байдлын хангах журам”, “Шилэн дансны тухай хууль”, “шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга , нийтлэг стандартыг тогтоох тухай журмыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд ажилтан албан хаагчдад сургалт мэдээлэл хийж шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байгууллагын мэдээллийг байршуулан хэрэгжилтийн тайланг аймгийн санхүү хяналт аудитын албанд хүргүүлээ.

Санхүүгийн мэдээллийг олон нийтэд ойлгомжтой байхаар :

- ✓ Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, жилийн үйлчилгээний орлого, зардалын батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, төсвийн хэмнэлт, зардлын хэтрэлт төсөвт төвлөрүүлсэн орлого , батлагдсан орон тоо
- ✓ Худалдан авалтын тайланг бэлтгэн нийлүүлэгч тус бүрээр тоо хэмжээ нэгж болон үнээр нь
- ✓ Үзүүлсэн үйлчилгээ , үнэ тариф
- ✓ Орлогын төлөвлөгөө
- ✓ Хууль эрх зүй гэсэн бүтэцтэйгээр санхүүгийн ил тодын байдлын самбарт мэдээлэл гарган танилцуулж ажиллаа.
- ✓ Шилэн халаас хөтөлбөрийн хэрэгжилт болон мониторингийн үнэлгээгээр “сайн “ дүнтэй шалгагдлаа.
- ✓ Батлагдсан төсвөөс гадна АНУ-ын элчин сайдын яаманд төсөл бичиж нийт 30,000,000 төгрөгийн төсөл хөтөлбөр авч тоног төхөөрөмж болон үйл ажиллагаагаа өргөжүүлж ажиллаа.
- ✓ Ном авах батлагдсан төсвөөс гадна иргэд олон нийт ,байгууллагад хандаж хандив бэлгийн журмаар 298 нэр төрлийн 509 ширхэг 5,623,410 төгрөгний шинэ ном авч фондоо баяжууллаа.

Нийлүүлэх тусгай захиалгат бүтээгдэхүүний биелэлт:

- 2016 онд байнгын уншигчдын тоог 4654 нийт уншигчдын тоог 30000 уншигчдад хүргэж ажиллаа.
- 2016 онд нийтдээ 41624 ш ном хэвлэл уншигчдад олгон үйлчиллээ.
- Фондын номнуудыг 100 хувь электрон каталогт оруулж баркоджуулан , номнуудаа хайлтын компьютерт тавьж үйлчилж байна. Уншигчид хэрэгцээт ном хэвлэлээ хайлт хийх зааврын дагуу хайлтын компьютерээс олох боломжтой болсон.
- Худалдаагаар 375 нэр төрлийн 993 ширхэг 14,941,100 төгрөгний номоор, хандив бэлгийн журмаар 298 нэр төрлийн 509 ширхэг 5,623,410 төгрөгний ном хэвлэлээр нийтдээ 673 нэр төрлийн 1502 ширхэг 20,564,510 төгрөгний номоор фонд баяжилт хийлээ. 1502 ш номонд техник ажиллагаа хийж тасагуудад болон фондонд хувиарлан үйлчилгээнд ашиглууллаа.

Тайлан мэдээ, хугацаатай албан бичгийн хариу ирүүлсэн байдал:

Хагас жилийн байдлаар нийт 15 албан бичиг ирсэнээс 10 албан бичигт хариуг нь хугацаанд нь шийдвэрлэж бусад албан бичигтэй танилцан ажиллаа.

Улирал бүрийн үйл ажиллагааны тайлан болон СУ-3, СУ-15, СУ-10 мэдээнүүдийг хуулийн хугацаанд нь үнэн зөв гаргаж холбогдох газруудад нь хүргүүллээ.

Албан хэрэг хөтлөлтийн заавар журмын дагуу өмнөх оны бичиг баримтуудыг нэгж болгон ангилж архивласан.

Байгууллагын ил тод, нээлттэй байдлын талаар зохион байгуулсан ажил:

➤ Үйл ажиллагааны ил тод байдал:

Үйлчлүүлэгчдийнхээ оюуны эрэлт хэрэгцээг бүрэн дүүрэн хангаж чадахуйц хөгжлийн түвшинд хүрч, Номын санг иргэдэд үйлчлэх нээлттэй “Мэдээллийн төв” болгон хөгжүүлэх эрхэм зорилго тавин ажиллаж байна.

Орон нутгийн **САМА** телевизтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулан долоо хоногийн 5 дахь өдөр бүр шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг суртачилж байна.

Мөн **“Увсын өнгө”** сонин, номын сангийн фэйсбүүк хаяг, **uvslibraryblgspot.com, shilendans** нэгдсэн хаягуудад үйл ажиллагааныхаа талаар болон мэдээлэлээ байршуулж ажиллаа.

Байгууллагын үйл ажиллагаа, төсвийн зарцуулалт зэргийн ил тод байдлыг ханган ажиллах зорилгоор шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

➤ Хүний нөөцийн бодлогын ил тод байдал:

Байгууллагаас хүний нөөцийн ил тод байдлыг хангах зорилгоор дараах арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаа. байгууллаа.

Ажилчдыг ажлын байран дээрээ хөгжих, мэргэжлийн мэдээлэл арга зүйг хэрэгжүүлэх, бусад номын сангуудаас туршлага солилцох боломжийг нээж интернет цахим үйлчилгээг тогтмолжууллаа.

Төрийн бүх төрлийн ажил үйлчилгээнд технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх, цахимжуулах, иргэдэд ажил үйлчилгээг шуурхай хүргэх талаар :

➤ Номын сангийн цогц програм Lib4U

Номын сангийн цогц програм **Lib4U** netversion програмыг нэвтрүүлэн ажиллаж байна. .

Энэхүү програмыг нэвтрүүлснээр :

1. Уншигч, үйлчлүүлэгч Номын санд ирэхгүйгээр интернэт ашиглан <http://103.242.46.71/> хаягаар манай электрон каталогт байгаа нийт номноос хайлт хийх боломж бүрдсэн.Одоогийн байдлаар үйлчлүүлэгчид 34860 удаа хайлт хийсэн байна.
2. Мөн уншигч электрон хувилбартай номуудыг Номын санд ирэхгүйгээр татан авч унших боломжтой.
3. Номын сангийнхаа үйл ажиллагаанд зураасан кодны үйлчилгээний системийг бүрэн нэвтрүүлснээр номын санчдын бичиг цаас, бүртгэлийн гар ажиллагааг багасгаж илүү шуурхай, орчин үеийн жишигт нийцсэн үйлчилгээ үзүүлдэг болсон.
4. Програмыг ашиглан каталогийн цаасан карт, номын формуляр, зураасан код, уншигчийн зураасан кодтой үнэмлэх хэвлэн гаргадаг. Номын сангийн өдөр тутмын бүртгэлийг автоматаар хөтөлдөг. Програмаас уншигч, ирц, ном олголт, буцааж авсан номын мэдээллийг шинжлэх ухааны салбар, төрөл анги, хэл тус бүрээр нь гарган авч ажилдаа хэрэглэж байна.

5. Уг програм хангамжийг ашиглан, ном, мэдээллийн электрон каталогийн санг бүрдүүлэх, бар кодын туслалцаатайгаар асар их хугацаа, хөдөлмөр шаарддаг номын тооллогын ажлыг богино хугацаанд гүйцэтгэх, уншигчдад дотоод болон интернетийн сүлжээг ашиглан номын сангаар үйлчлүүлэх бүрэн боломжоор хангагдаж байна. Мөн төрөл бүрийн статистик үзүүлэлтийг гаргах зэрэг үйлдлүүд автоматаар хийгдэж бидний дотоод ажиллагааны цаг завьг ихээхэн хэмнэж байна.

➤ **Номын сан, соёл урлагийн тайлангийн програм MonBiblio**

Соёл, спорт, аялал жуулчлалын яамны захиалгаар номын сангийн програм хангамжийг нэвтрүүлэх зорилгоор Увс аймгийн 19 сумын Соёлын төвийн номын санд **Monbiblio** програм хангамжийг суурилуулсан.

Энэхүү програмыг нэвтрүүлснээр:

1. Номын сангийн ажилтнуудын цаг ашиглалт сайжирсан.
2. Үйлчилгээний хурд болон үр нөлөө, чанар сайжирсан
3. Мэдээлэл түргэн шуурхай цацагддаг болж, үйлчилгээний шинэ хэлбэр, үйлчилгээний бүтээмж нэмэгдсэн
4. Номын сангийн үйлчилгээний төрөл нэмэгдсэн
5. Онлайд суурилсан үйлчилгээг бий болгох боломжтой болсон
6. Нэгдсэн каталог бий болсноор манай аймгийн 19 сумын Соёлын төвийн номын сангаас 45677 ширхэг ном оруулсан байна. Богино хугацаанд тайлан, статистикийн мэдээг нэгтгэх Яамны серверт бүх номын сангийн мэдээлэл цугларсан ..
7. Номын сангууд мэдээлэл, арга туршлагаа тухай бүр цаг алдалгүй солилцох боломжтой болсон.

Байгууллагын тохижилтын талаар:

- Улаангом хотын ногоон байгууламжийн хүрээнд байгууллагын талбайд 30 ш мод тарилаа.

- Байгууллагын өрөө тасалгаануудаа нэмж цэцэгжүүлэлт хийлээ.

- Байгууллагын дотоод тохижилт өнгө үзэмж , уншигч үйлчлүүлэгчидийн үйлчлүүлэх болон ажилтан албан хаагчдын ажиллах орчны тав тухыг сайжруулж ажиллаж байна .
- “Төв номын сан-80 жил “сүүдрэвчийг барьж тохижууллаа.
- Байгууллагын өнгө үзэмжийг сайжруулах зорилгоор дотор болон гадна засвар хийж гүйцэтгэсэн.
- Уншлагын заалны хана нурааж дотор засал хийсэн.
- Коредорт хулдаас дэвсэж паркет нь шал шахсан ба голын дотор хаалгыг шинээр сольж суулгасан.
- Байгууллагын гаднах засвар хийсэн
- Америк соёл мэдээллийн танхим тохижуулж өргөтгөл хийж хана нурааж, паркетан шал шахах, дотор засал хийсэн

Сахилга хариуцлагын талаар :

- Ажилчдын ажлын хариуцлага, сахилга, дэг журмыг цаг ямагт сайжруулахын тулд ажилчидтай үр дүнгийн гэрээ, хөдөлмөрийн гэрээ, хариуцлагын гэрээ байгуулан хагас жил тутам дүгнэн ажиллаж байна.
- Байгууллагын дотоод хяналт шалгалтын хуваарийг гаргаж, хяналт шалгалт хийн шалгалтын мөрөөр арга хэмжээ авч ажиллаа.
- Цаг ашиглалтын байдалд харуулууд өдөр тутам тэмдэглэл хөтлөж бүртгэж байгаа бөгөөд ня-бо хяналт тавин ажиллаж байна.
- Монгол улсын төрөөс баримтлах соёлын бодлого, соёлын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжуудыг хавтас нээн эмхтгэн нийтэд сурталчилж байна

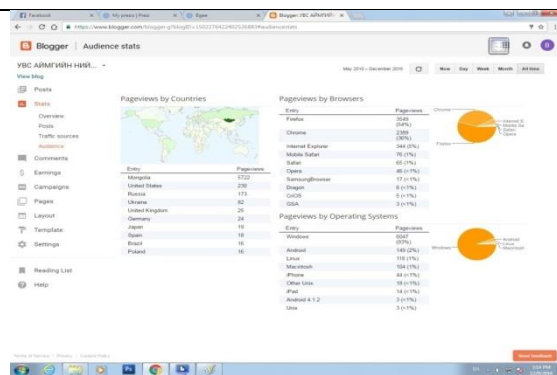
Хяналт шинжилгээ, тайлан мэдээний байдал:

- Номын сан нь статистикийн СУ-3, СУ-10, СУ-15 гэсэн 3 төрлийн мэдээг гаргаж өгдөг. Үүнээс СУ-3 мэдээг улирал тутам, СУ-10 СУ-15 мэдээг жил эцсээр гаргаж аймгийн БСГ , Статистикийн хэлтэс, ҮНС-д хүргүүлж хэвшсэн.
- Байгууллагын ажилчдаас болон үйлчлүүлэгчдээс сэтгэл ханамжийн судалгаа авч үйл ажиллагаандаа тусган ажиллаа.
- Номын сангийн үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллах стандарт, дүрэм, журам хөтлөгдөх бүртгэл тооцооны хөтлөлтийг улирал тутам шалган дүгнэж зааварчлагаа өгөн ажиллаа.
- Сайн ажилласан ажилтанг алдаршуулах, жилийн эцэст ажлаа дүгнэж байгууллагын аварга, тэргүүнийг шалгаруулах, аймгийн болон яамны ,ЗГ-ын шагналд тодорхойлох зэрэг урамшууллын дэмжлэг үзүүллээ.

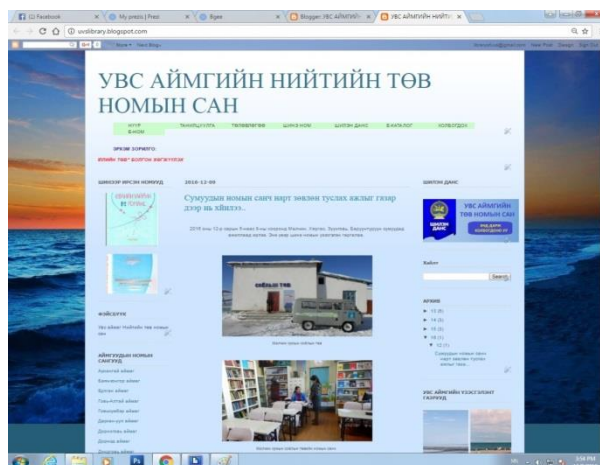
ТӨВ НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ЖИЛИЙН АЖЛЫН ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрсэн үр дүн ,үр дагавар	Хувь
1	2	3	4
Нэг. Байгууллагын тогтвортой хөгжил, номын сангийн үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулах			
Стратеги:1 Байгууллагын тогтвортой	2016 онд байнгын уншигчийн тоог 4400 нийт уншигчдын тоог 34100 –д хүргэн ажиллах зорилт тавьж	2016 онд байнгын уншигчийн тоог 4654 нийт уншигчдын тоог 34100 –д хүргэн ажиллаа.	105,7%

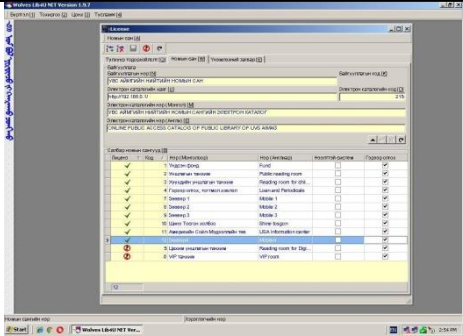
хөгжил, номын сангийн үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулах	2016 онд 40250 ширхэг ном хэвлэлээр үйлчилж номын фондын эргэлтийг 55 % д хүргэнэ,	2016 онд 41624 ширхэг ном хэвлэлээр үйлчилж фондын эргэлтийг 56% -д хүргэлээ	103,4 %
	-Шинэ ба сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн 78 удаа гаргах	Уншигчдад Шинэ болон Сэдэвчилсэн үзэсгэлэнг 78 удаа гаргаж сурталчиллаа. Үүнд: Газар тариалан, Мал аж ахуй, Багш нарын баярын өдөр, Дэлхийн яруу найргийн өдөрт, Цагаан сарын баярт, Хүүхдийн уран зохиол, Хүний эрхийн өдөрт, Амьдрах ухаан гэх мэт 	100%
	Интернет үйлчилгээнд 8000 хүн хамруулах	- Номын сангийн цахим үйлчилгээг үнэ төлбөргүйгээр хүргэж, байгууллагын фэйсбүк хаяг, блог хаягаар байгууллагын үйл ажилагаа болон шинэ номын мэдээ мэдээлэлүүдийг интернет үйлчилгээний төрлөөр 8253 хүнд хүрч үйлчиллээ. - Дэлхий нийтийн үнэгүй веб байршуулах www.blogspot.com хаяг дээр Увс аймгийн Төв номын сангийн веб болох http://uvslibrary.blogspot.com/ хаягийн Article Manager-ээс харахад нийт 6505 вэбийн зочин, уншигч хэрэглэгч мэдээ, мэдээлэл уншсан байна.	103,1 %

- Өөрийн номын сангийн вэб хуудсыг 10 удаа шинэчилж мэдээлэл орууллаа. Үүнд:Номын санд 2016 онд шинээр ирсэн бүх номыг урсдаг хэлбэрээр оруулсан. Электрон каталогийг байрлуулжээ.

- Өөрийн номын сангийн LIB4U netversion програмын тайлангаас харахад тайлант хугацаанд 4500 уншигчийн үнэмлэх хэвлэж, хавтасласан байна. Энэ хугацаанд програмын сервер дээр 6 шинэ танхим /Зөөвөр1-4, Шинэ тосгон холбоо, Америкийн Соёл-Мэдээллийн төв/ нээж ажилласан байна.
- Шинэ тосгон холбооны фонд шинээр үүсгэж номыг электрон каталогт оруулж ажиллаа.

			
	Иргэдийн гар дамжин хэрэглэгдэж элэгдэж урагдсан, хуучирсан 5200 ширхэг номыг сэргээн засварласан. Үүнээс номын санч Алтанцэцэг 860 ширхэг, Номын санч Биньээ 876 ширхэг, Номын санч Жаргал 868 ширхэг, номын санч Уранчимэг 870 ширхэг ном, мэдээллийн ажилтан Д. Нямбилэг 860 ширхэг ном, ном ажиллагч Б. Бороо 866 ширхэг ном сэлбэн зассан байна. 5200 ширхэг номонд сэлбэн засалт хийх	Иргэдийн гар дамжин хэрэглэгдэж элэгдэж урагдсан, хуучирсан 5200 ширхэг номыг сэргээн засварласан. Үүнээс номын санч Алтанцэцэг 860 ширхэг, Номын санч Биньээ 876 ширхэг, Номын санч Жаргал 868 ширхэг, номын санч Уранчимэг 870 ширхэг ном, мэдээллийн ажилтан Д. Нямбилэг 860 ширхэг ном, ном ажиллагч Б. Бороо 866 ширхэг ном сэлбэн зассан байна. 	100%

	Соёл олон түмний ажил 7 удаа зохион байгуулах	- Монгол улсад орчин цагийн номын сан үүссэний 95 жил, Увс аймагт номын сан үүссэний 80 жил, эдүүгээ 23 дахь жилдээ зохион байгуулагдаж байгаа Соёл урлагийн байгууллагын ажилтны өдөр, МУ-ын ерөнхийлагчийн зарлигийн дагуу “Номын баяр”-ын арга хэмжээг 2016.09.09-ний өдөр Маршал Ю.Цэдэнбалын талбайд зохион байгууллаа. - Сумдын соёлын төвийн номын сан болон сургуулиудын номын сангуудаас бүтээлийн үзэсгэлэн гаргалаа.	100%
--	---	--	-------------

- --Таван тэс бага сургуулийн 5- а анги Д. Нацагдорж “Миний нутаг” шүлэг
- 1-р цэцэрлэгийн ахлах бүлэгт “Улаан малгайт” үлгэрээр чанга уншлага хийлээ.

- Хамгийн олон номтой хувь хүн албан байгууллага шалгаруулахад:

-Улаангом сумын ИТХ-ын дарга Жавхлантөгсийн гэрийн номын сан

-Өндөр настан М. Батжаргалын гэрийн номын сан:

-ХЦ-ийн 0245-р ангийн номын сан шалгарлаа.

- Увс аймгийн зохиол бүтээл туурвидаг хүүхэд ,залуучууд, ахмад 3 үеийн уулзалтыг хийлээ

- АНУ-ын элчин сайдын яаманд төсөл бичиж “Америкийн соёл мэдээллийн төв”-ийг нээлээ

-Дэлхийн гүүр “төсөл: санхүүжилт нь 23 сая төгрөг
Энэхүү төслийн зорилго нь орчин үеийн дэвшилтэт тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон, тохилог орчин бүрдсэн сургалтын танхимыг нээснээр иргэд залуучууд, хүүхэд багачууд идэвхтэй үйлчлүүлж , хэл сурч , шинэ мэдлэг мэдээлэлд хүрч улмаар дэлхийн улс орнуудын соёлоос суралцах, харилцан холбогдох ,чадваржих, хүчтэй бие хүн болон төлөвших нөхцөл бүрдэнэ. Мөн АНУ болон Монгол улсын алс хязгаарын аймгийн хамтын ажиллагаа сайжирч цаашид хөгжиж, бэхжих үндэс болно.

-“Богцтой аялал “төсөл :Санхүүжилт нь 12,398.784 төгрөг

Төслийн зорилго:

Төвөөс алслагдмал иргэдийн оюуны хэрэгцээг хангах

Төслийн зорилт

-Нүүдлийн номын сангаар иргэдэд хүрч үйлчлэх
-Мэдлэг мэдээллийг нь нэмэгдүүлэх, гэгээрүүлэх

- Номын сангийн үйл ажиллагааны талаар болон шинэ номын мэдээ мэдээллийг, байгууллагын вэб хаяг болон хувь хүмүүсийн мэйл хаягруу явуулахаас гадна САМА телевизээр 7 хоног бүр нийтэд сурталчилж байна.

- Хилийн цэргийн 0245-р анги , 2-р цэцэрлэг, МХГ, Эрүүл мэндийн газар , Шүүх,Нийгмийн халамж үйлчилгээний газар зэрэг байгууллагуудад гэрээний дагуу хамтран ажиллаж , зөөврийн номоор үйлчилж байна.

Эрүүл мэндийн газар, Хилийн цэргийн 0245-р анги, Шүүх, Нийгмийн халамж үйлчилгээний газруудад зөвөрийн номын сан ажиллуулж байна.

- 2016 оны эхний хагас жилийн Уншлагын танхимын рекорд номоор Л. Сарантуяагийн “Өв залгамжлагч”, роман, Тэргүүний уншигчаар 5-р багийн хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэг Жана овогтой Ганболд шалгарлаа.

- Хүүхдийн танхимын 2016 оны эхний хагас жилийн” цогцолбор 1 сургуулийн 4-г ангийн сурагч Оюунчимэг овогтой Ариунаа,” Рекорд “номоор Д. Дэлгэржаргалын “Динза” цуврал ном шалгарлаа.

2016 оны эхний хагас жилийн Тэргүүний уншигч, рекорд номыг шалгаруулан сурталчилж шалгах, урэмшуулав.

- 2015 оны Уншлагын танхимын Тэргүүний уншигчаар ХДС-ийн оюутан Хулан, Рекорд номоор Б.Пүрэв-Очирын **“Судалбар эссээнүүд”** ном шалгарлаа.

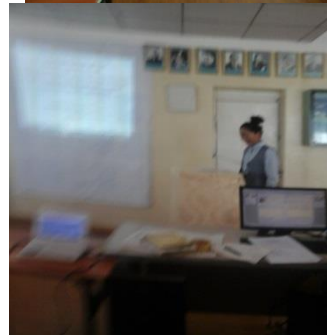
- ПК-н багш Батхишигтай хамтран **“С.Эрдэнийн уран бүтээлийн онцлог”** илтгэлийн уралдаан зохион явууллаа. Үүнд: Нийт 19 оюутан оролцлоо.

1-р байран: Угтбаяр Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

2-р байранд: Саранзул Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

3-р байранд: Гантуул Өргөмжлөл дурсгалын зүйл

Тусгай байранд: Энхчимэг дурсгалын зүйлээр тус тус шагнаж урамшууллаа.

- БСГ-тай хамтран аймгийн төвийн 10-р

ангиудын дунд **“Бидний ном”** сэдэвт дэвжээ тэмцээнийг зохион явууллаа. Тэмцээн нь дотроо илтгэл, эссэ, уншигчийн сэтгэгдэл бичих, дүрийн тоглолт, монгол бичигт хөрвүүлэх, Том жижиг ном бүтээх гэсэн олон төрлүүдээр явагдлаа. Үүнд:

Ахлах 3 сургууль 1-р байр, 80,000 ₮

Цогцолбор 2-р сургууль 2-р байр 60,000 ₮

Цогцолбор 1-р сургууль 3-р байр 40,000 ₮ шалгарч шагнагдлаа.

- Увс аймгийн нийгэм эдийн засгийн байдал, Аймгийн ИТХ-н хуралдааны материал, Аймгуудын статистикийн эмхтгэлүүдийг зааланд байрлуулж уншигчдад үйлчиллээ.

- Хүүхдийг бага наснаас нь номонд дуртай болгох зорилгоор цэцэрлэгийн багачуудыг номын сангийн үйл ажиллагатай танилцуулах

ажлыг зохион байгуулж 1,7,2,4-р цэцэрлэгүүдийн бэлтгэл бүлгийн 300 гаруй хүүхдэд үйлчиллээ.

*Цэцэрлэгийн багачуудыг номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулах ажлыг зохион байгуулж, тэдний дуртай үлгэрийн номоор үйлчиллээ.
7, 4, 1, 2-р цэцэрлэгүүдийн бэлтгэл бүлгүүдийн нийтдээ 300 гаруй хүүхдийг хамрууллаа.*

- 11-р бгийн зорилтот бүлгийн хүүхдүүдийн судалгааг гаргаж, багийн нийгмийн ажилтантай хамтран тэднийг номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулан, ном бэлэглэж, өдөрлөг зохион байгууллаа.

- Аймгийн төвийн сургуулиудын дунд уралдаанд хөгжөөнт цэнгээнт “**Үсэглэлийн хаад**” тэмцээнийг удирдамжийн дагуу зохион явууллаа. Уралдаанд:

Цогцолбор 2-р сургууль 1-р байр, Чандмань-Эрдэм ахлах сургууль 2-р байр, Ахлах 3-р сургууль тус тус байр эзэлснийг.

Шагналд: 1-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 10000төг

2-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 8000 төг

3-р байр: Өргөмжлөл дурсгалын зүйл 6000 төг-өөр шагнаж урамшууллаа.

- 2-р багт нүүдлийн номын сан ажиллуулж номын үзэсгэлэн гаргалаа.

- Хяргас, Малчин, Зүүнговь, Баруунтуруун сумуудаар явж номын үзэсгэлэн гаргаж, зөөврийн номоор үйлчилгээ үзүүлэхээс гадна мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөг өгч ажиллаа.

- Нэгдсэн эмнэлэг Бариа заслын тасгийн хамт олонд болон зах дээр худалдаа эрхэлж байгаа хүмүүст зөөврийн номоор үйлчиллээ.

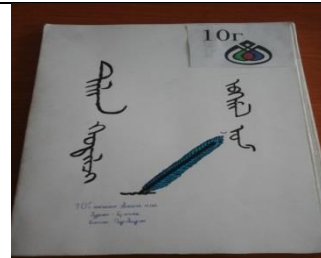
- **“Монгол бичгээр сайхан бичигтэн”** уралдаан зохион явуулж ирсэн бүтээлээр үзэсгэлэн гаргав. Мөнгөн шагналыг БСГ-аас ивээн тэтгэсэн.

1-р байр Б.Баттогтох Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл, 70.000₮

2-р байр Б. Батхишиг Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл, 50.000₮

3-р байр Б. Хосбаяр Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл, 30.000₮ тус тус шагнаж урамшууллаа

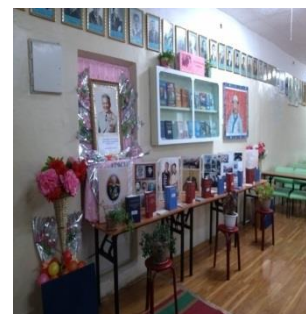

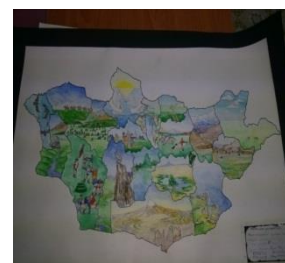
- “Миний хайртай нутаг онгон дагшин өлгий” эссэ бичлэгийн уралдааныг зохион байгуулж ойн үеэр шагналыг нь гардууллаа.

- -Маршал Ю. Цэдэнбалын 100 жилийн ойг тохиолдуулан түүхэн сэдэвт зурагт альбом хийлгэж, үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад суртачиллаа.

- Их зохиолч Д. Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулж “Миний төрсөн нутаг-Монголын сайхан орон” сэдэвт гар зургийн уралдааныг зохион байгуулж шалгарсан бүтээлүүдийн Хүүхдийн номын ордонд явууллаа.

			
Стратеги:2 Фондын баяжилт хадгалалт хамгаалалт:	Хоёр: Фондын баяжилт, хадгалалт хамгаалалт		
	3748600 төгрөгний номоор фонд баяжилт хийх	➤ Худалдаагаар 375 нэр төрлийн 993 ширхэг 14,941,100 төгрөгний номоор, хандив бэлгийн журмаар 298 нэр төрлийн 509 ширхэг 5,623,410 төгрөгний ном хэвлэлээр нийтдээ 673 нэр төрлийн 1502 ширхэг 20,564,510 төгрөгийн номоор фонд баяжилт хийлээ.	548,5 %
	350000 төгрөгний хэвлэл захиалж уншигчдад үйлчилэх	Өдөр тутмын сонин болох Өдрийн сонин, Өглөөний сонин, Хүмүүн бичиг, Номын санч сэтгүүл Өрхийн үйлдвэрлэл сэтгүүл, Зууны мэдээ сонин, Утга зохиол урлаг сонин, Боловсрол судлал сэтгүүл, Увсын өнгө сонин зэргүүдийг захиалан нийтдээ 350,000 төгрөгний хэвлэлээр уншигчдад үйлчиллээ.	100 %
	Номын фондонд тавигдах MNS5742:20 07 стандартыг хэрэгжүүлж ажиллах	-Шинээр ирсэн 1502 ш номыг программд оруулж ,баркод нааж үйлчилгээнд гаргалаа. -Фондын номын хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулахын тулд улирал бүр их цэвэрлэгээ хийж, тоос соруулах ,хлорамины уусмалаар арчиж цэвэрлэх ажлыг тогтмолжууллаа. -Фондын нийт номын 100% ийг электрон каталогт орууллаа - Төрөл ангийн 6826 каталог хэвлэж , заалны номын санч Ч. Жаргал, Б. Биньее нар байрлуулаа. Үүнд: БШУ- 901, Техник- 683, Ангаах ухааны – 682,	100 %

		Социологи – 42, Түүх – 896, Эдийн засаг – 960, Улс төр- 1236, Төр эрх хууль цааз- 486, цэрэг ШУ- 105 каталог хэвлээд байна.	
		Орон нутгийн холбогдолтой зохиол бүтээл тусгай байрлуулаад байна.	
Стратеги:3 Батлагдсан төсвийг үр ашигтай зарцуулах	Гурав: Санхүүжилт		
	Батлагдсан төсвийг үр ашигтай зарцуулах	2016 онд 172.600.900 төгрөгийн батлагдсан төсвийн дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Үндсэн цалин-101,935,6 НДШ-11213,0 Бичиг хэрэг-955,5 Гэрэл цахилгаан-1124,1 Түлш халаалт -46055,0 Тээвэр шатахуун-390,1 Шуудан холбоо-559,1 Цэвэр бохир ус -2263,4 Дотоод албан томилолт-655,6 Урсгал засвар-770,3 Ном хэвлэл- 3578,2 Холбооны суваг ашигласны төлбөр -1103,2 Аудит баталгаажуулалт-142,5 Тээврийн даатгал-56,9 Татвар -53,2 Бага үнэтэй түргэн элэгдэх зардал -793 Төсвөөс санхүүжилт-172.600.900	100%
	-Өөрийн орлогоос 48900 төгрөгийг олж улсын төсөвт төвлөрүүлнэ.	Өөрийн орлогоос 48900 төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлнэ.	100%

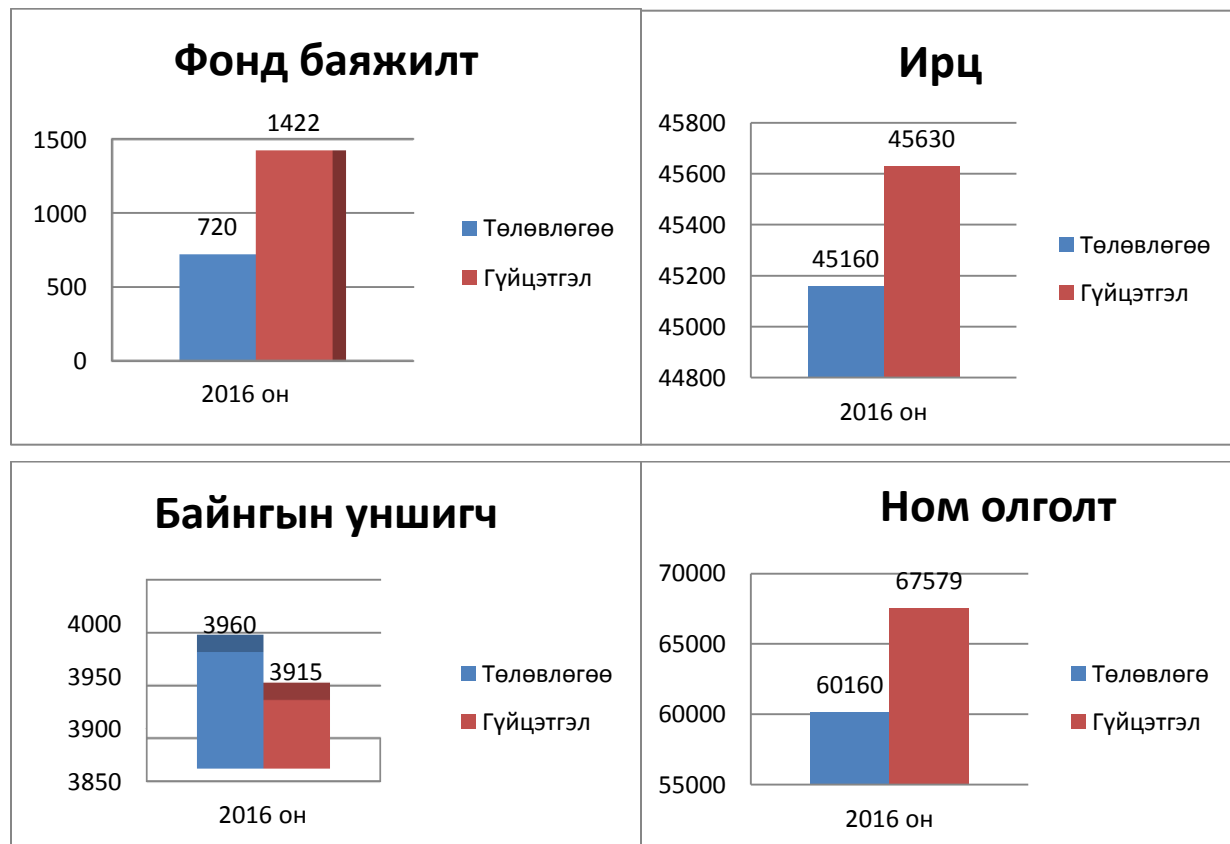
ХОВД АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

2016 оны эхнээс байгууллагын ажлын төлөвлөгөөг жилээр гаргаж БСГ-ын даргатай үр дүнгийн гэрээ байгуулан батлуулж улирал, сар, 7 хоногоор төлөвлөн биелэлтийг тооцон ажиллаж байна.

Соёлын тухай хууль, Номын сангийн тухай хууль болон бусад холбогдох хуулиуд, Соёлын талаар төрөөс баримтлах бодлого, Монгол улсын ерөнхийлөгчийн зарлиг, засгийн газрын тогтоол шийдвэрийн биелэлтэнд анхааран Аймгийн Засаг Даргын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн холбогдох заалтуудыг хэрэгжүүлэн ажиллав.

Номын сан 2016 онд 3915 уншигчдад карт нээж 45630 ирцэд **67579** ном, сонин хэвлэл олгож, **1422** ширхэг шинэ номоор фонд баяжилт хийж үйлчиллээ. Фонд баяжилтанд авсан **1422** ширхэг номонд техник ажиллагаанд бүрэн оруулж фондод шилжүүлэн уншлага үйлчилгээнд орууллаа.

2016 оны статистик тоон мэдээллийг төлөвлөгөөтэй харьцуулбал:

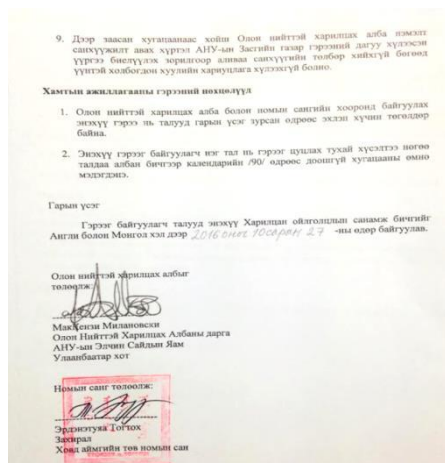
Номын сангийн 2015 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг аймгийн Аудитын газраар стандарт үнэлгээтэй дүгнүүлж, шилэн дансны мэдээлэлд нийтэллээ. Сарын ажил гүйлгээг төсөвлөгдсөн хуваарийн дагуу хийж, дараа сарын 2-ны дотор төсвийн

гүйцэтгэлийн мэдээг хугацаанд нь өгч, Нийтийн Номын Сангийн www.library.khovdcity.mn, ЗГ-ын www.shilendans.gov.mn сайтад байршуулж, Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Нийтийн номын сангийн захирлын тушаалын дагуу хөрөнгийн хагас болон бүтэн жилийн тооллого хийж, Америкийн соёл мэдээллийн төвийн хөрөнгийг томилогдсон ажлын хэсэг 53 нэр төрлийн 206 ширхэг 25,711,15 төгрөгний хөрөнгө, 999 ширхэг 14,985 мянган төгрөгний номыг хөрөнгөнд тусган бүртгэл оруулав.

Байгууллагаас зохион байгуулж буй соёл олон нийтийн /СОНА/ болон хийгдэж буй үйл ажиллагааны талаар мэдээлэл сурталчилгааг www.library.khovdcity.mn веб сайт болон Фейсбүүк хуудсанд тогтмол байршуулан баяжуулан ажиллаж байна. Фейсбүүк хуудасны LIKE одоогоор 4650 болж аймгийн хэмжээнд тэргүүлсэн хэвээр байна.

АНУ-ын элчин сайдын яамны Олон нийттэй харилцах албанаас манай байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээгээ 1-2 жилийн хугацаатай байгуулдаг байсан бол энэ жилийн тухайд бидний хийж хэрэгжүүлсэн ажлын үр дүнг үндэслэн 5 жилийн хугацаатайгаар байгуулахаар тохиролцож гарын үсэг зурж баталгаажууллаа.

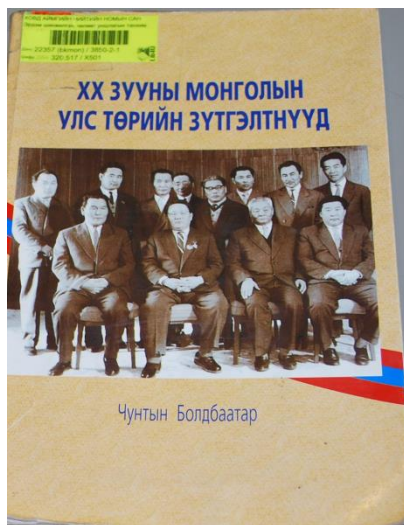
ТАСАГ ТАНХИМУУДЫН АВАРГА НОМУУД ШАЛГАРЛАА

Эрдэм шинжилгээ-Чөлөөт уншлагын танхим:

1. Л.Түдэв.Эргүүлэг. 169 удаа уншигдсан.
2. Уильям Шекспир.Эмгэнэлт жүжгүүд. 156 удаа уншигдсан.
3. XX зууны Монголын улс төрийн шилдэг зүтгэлтнүүд. 151 удаа уншигдсан

Гэрээр ном олгох тасаг:

1. Б.Бадамын Наран талын сүүдэр-1 дүгээр дэвтэр 93 удаа уншигдсан.
2. Б.Бадамын Наран талын сүүдэр-2 дүгээр дэвтэр 78 удаа уншигдсан.
3. Габриель Гарсиа Маркес. Зуун жилийн ганцаардал 75 удаа уншигдсан.

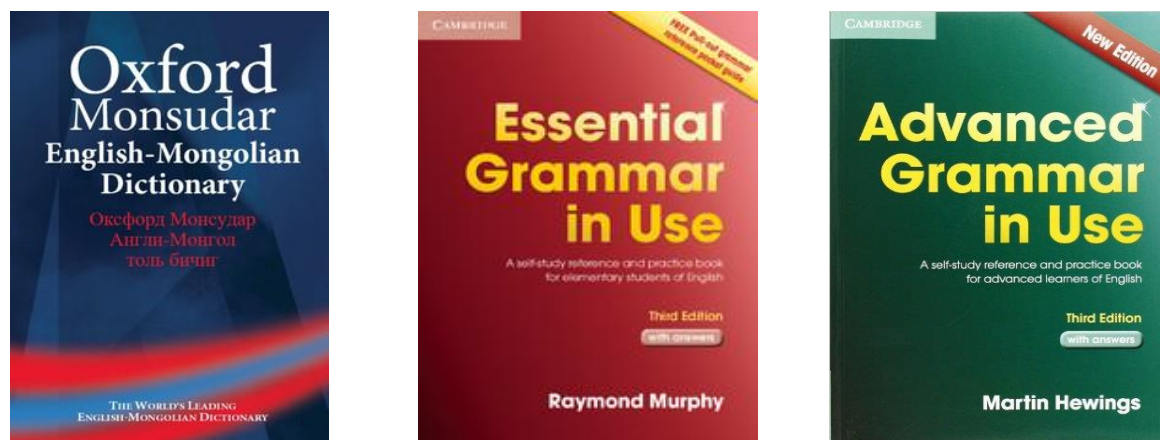
Уншлагын их танхим:

1. Д.Нацагдорж "Шилдэг бүтээлүүд" 584 удаа
2. С.Эрдэнэ шилмэл өгүүллэгүүд 498 удаа
3. Ухаан далай номоос эхтэй-5 цуврал 391 удаа

4. Чингис хаан цуврал 298 удаа уншигдаж аварга номоор шалгарлаа.

Америкийн мэдээллийн төв:

1. Oxford
2. Advanced learners dictionary. 273 удаа
3. Essential grammar in use 192 удаа
4. Advanced grammar in use” 187 удаа

МЭРГЭЖИЛ АРГА ЗҮЙН ЗӨВЛӨГӨӨ:

АНУ-ын Элчин Сайдын яамны дэд тэргүүн Мануэл Микаллер тэргүүтэй хүмүүс Америкийн төвд зочилж "Америк-Монголын хамтын ажиллагаа" сэдэвт лекц зохион байгууллаа.

Уг лекцэд ХИС-ийн оюутнууд, их дээд, дунд сургуулийн багш нар оролцож сэдвийн дагуу асуулт тавилаа. Тэрээр Сайн дурын ажил хийхийн ач тусын талаар онцлон ярьж өөрийн туршлагаасаа хуваалцлаа.

Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 158 дугаар зарлигийн дагуу номын баярын арга хэмжээг 20 дахь жилдээ Улаанбаатар хотод зохион байгуулагдлаа. Тус арга хэмжээний хүрээнд Үндэсний номын сан, Хүүхдийн номын сан, Д.Нацагдоржийн нэрэмжит Улаанбаатар хотын номын сан, 21 аймгийн Нийтийн номын сангууд тайлан мэдээллийг үзэсгэлэн болгон гаргав. Баярын үеэр зохиолчдын зохиол бүтээлийн үзэсгэлэн, номын худалдаа, цахим номын нээлтийн арга хэмжээ болов.

Номзүйн бүртгэлийг гарын авлага болгон гаргалаа. Үүнд: Дашдооров, Ц.Дамдинсүрэн, Жүгдэрийн Баттулга нарын уран бүтээлээр номзүйн жагсаалт, болон намтар номзүй, Болор цомын эзэн Мянгад сумын харьяат Ц. Эрдэнэбаатар, Б. Ичинхорлоо, Хөдөлмөрийн баатар Х.Баянмөнх, Өсөхбаяр, МУАЖ Лоолийн Жамсранжав, МУГЖ Ж.Оюундарь нарын зохиол бүтээлээр хийв.

Номын сангийн ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу Ховд аймгийн номын сангийн захирлын томилсон ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн 2016 оны 9 сарын 03-06-ны өдрүүдэд Манхан, Алтай, Үенч, Булган сумдын соёлын төв болон сургуулиудын номын сангуудын ажилтай танилцаж ажил мэргэжлийн заавар зөвлөмж өгч ажиллаа. Баруун сумдын номын сангийн ажилтай

танилцах ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд номын сангийн захирал Т.Эрдэнэтуяа, ахлах номын санч арга зүйч Д.Саранцэцэг, фондын эрхлэгч Б.Алимаа, мэдээлэл технологийн ажилтан П.Бямбазаяа, номын санч Д.Оюунчимэг нар ажиллаа. Сум бүрт зөвлөмж хүргүүлээ.

АЖИЛТАН СОЛИЛЦОО АРГА ХЭМЖЭЭГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАВ

Ажилтан солилцоо арга хэмжээг Хөгжил Политехник коллежийн номын сантай хамтран зохион байгууллаа. Ном санд мөрдөгдөх стандарт, ажлын чиглэлийн талаар

зөвлөгөө өглөө. Үйл ажиллагааны эхэнд номын үзэсгэлэн гаргаж эртэч оюутан шалгаруулж 2017 онд нийтийн номын сангаар үнэгүй үйлчлүүлэх эрхийн бичиг гардууллаа.

Ховд их сургууль болон Политехник коллежийн эрдэмтэн багш нарын бүтээл хандивлах арга хэмжээг ХИС-ын ГХСС-тай хамтран зохион байгуулав. 2016 оны 08 сарын 29-30-ны өдрүүдэд Баян-Өлгий аймгийн Нийтийн Номын сангийнхан Ховд аймгийн номын сангаар зочлон туршлага судалж хамтран ажиллаа. Мөн Увс аймгийн Нийтийн номын

сангийн захирал Булган АСМТ-ийн үйл ажиллагаатай танилцаж харилцан туршлага солилцов.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд ном солилцоогоор 35 вариал ном, зохиолын 55 номоор үйлчилсэн ба 1 хүүхдэд үнэгүй карт нээж байнгын номоор үйлчилж байна.

АНУ-ын Элчин Сайдын яамны Олон нийттэй харилцах албанаас зохион байгуулсан **American Spaces Workshop** сургалтад Нийтийн номын сангийн захирал, АСМТ-ийн 2 номын санч, 1 мэдээллийн ажилтны хамт оролцлоо. Уг сургалтаар Америкийн төвүүдийн стратеги, шинэ стандартуудын талаар суралцахаас гадна АСМТ-үүд сайн туршлагаа хуваалцан бие биенээсээ суралцсан үр өгөөжтэй сургалт боллоо.

“НОМЫН САНЧДЫН УР ЧАДВАР”-ЫН АНХДУГААР УРАЛДААН БОЛЛОО

Аймгийн номын санчдын дунд ур чадварын уралдаан зохион байгуулж шилдгүүдээ шалгарууллаа.

- 1-р байрыг Манхан ЕБС-ын номын санч Энэбиш,
- 2-р байрыг Мөнххайран сумын ЕБС-ын номын санч Цэндсүрэн,
- 3-р байрыг Прогресс дунд сургуулийн номын санч Д.Туяацэцэг,
- Тусгай байрыг Буянт сумын Соёлын төвийн номын санч Б.Шүрхүү,
- Зэрэг сумын Соёлын төвийн номын санч Энхсайхан нар эзэллээ.

Уралдаанд Соёлын төвийн номын санчид, ЕБС-ын номын санчид оролцож мэдлэг чадвар, хийсэн бүтээснээрээ уралдахаас гадна хоорондоо туршлага солилцлоо.

СОЁЛ ОЛОН НИЙТИЙН АЖЛЫН ХҮРЭЭНД:

НЭЭЛТТЭЙ ХААЛГАНЫ ӨДӨРЛӨГҮҮД ЗОХИОН БАЙГУУЛАГДАВ

Цаст – Алтай цогцолбор сургуулиас шинэ оны ажлын гараагаа эхэлж “Нээлттэй хаалга” – ны өдөрлөгийг тус сургуулийн урлагийн зааланд багш сурагчдын дунд зохион байгуулж явууллаа. Өдөрлөгийн нээлтийг тус сургуулийн болон номын сангийн захирал удирдлагууд нээж хамтарч ажиллах үйл ажиллагааны хөтөлбөр, удирдамжийг танилцууллаа.

Энэ өдөрлөгийн үеэр Монголын түүх соёл, ёс заншлын сэдэвтэй 50 ширхэг, ахлах ангийн сурагчдад зориулсан сургалтын 50 ширхэг, нийт 100 номоор үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад сурталчлав.

Өдөрлөгт Үл мэдэх танхим, Гэрээр ном олгох тасаг, Америкийн төвийн номын санчид хамтран оролцлоо. Энэхүү арга хэмжээнд тус сургуулийн идэвхтэн уншигчид урлагийн тоглолтоо сонирхуулж, багш сурагчид шинэ оныхоо карт нээлгэж, ном уншиж, үзэж сонирхлоо.

Тус аяны хүрээнд 7-р ангийн сурагчдын дунд зохион явуулсан “Монгол ардын тоглоом наадам ном хэвлэлийн хуудаснаа” сэдэвт өглөөлөгт Ц.Жаргалсүрэн багштай 7б ангийн Дөрвөн бэрх баг 43,9 оноогоор тэргүүн байр эзэллээ. Тэмцээнд 7в ангийн Монгол бахархал баг, 7д ангийн Монгол туургатан багийн хамт олон маш идэвхтэй оролцлоо. Монгол ардын тоглоом наадам нь:

1. Үгэн тоглоом /32 цагаан лонх хэн сайн тоолох вэ?/
2. Хөгжөөнт хөдөлгөөнт тоглоом
3. Хөлөгт тоглоом /Алаг мэлхий өрөх/ гэсэн 3 үе шаттайгаар явагдлаа. Тоглоомын гол

зорилго нь: Монгол ардын тоглоомын ач холбогдлыг нээн харуулж энэ тухай ном хэвлэл сурах бичиг, өв уламжлалд хэрхэн тусгагдсаныг сурталчлахад чиглэнэ.

Ахлах ангийн сурагчдын дунд зохион явуулсан “ Монголын түүх соёл, ёс зан заншил “ сэдэвт танин мэдэхүйн АХА тэмцээнд Цаст –Алтай цогцолбор сургуулийн 11-б ангийн сурагч Б.Ариунзаяа түрүүллээ.

Нийтийн номын сангаас зохион явуулж буй “Ээждээ барих миний бэлэг “сэдэвт номын аяны хүрээнд ерөнхий боловсролын 12 жилийн лабаротари ахлах 1-р сургуультай

хамтран нээлттэй хаалганы өдөр номын үзэсгэлэн гаргаж, Монголын нууц товчоо зохиолыг залах үйл ажиллагаа болов. Тасаг танхимууд өөр өөрийн үйл ажиллагаагаа сурталчлан номын үзэсгэлэн гаргаж

уншигчдад сурталчиллаа.

Уншлагын их танхимаас эмэгтэй зохиолчдын зохиол бүтээл болох уран

зохиолын 55-н номоор үзэсгэлэн гаргав. Мөн хөтөлбөрийн дагуу тус сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын дунд “Ном ухаарахуйн үндэс” нээлттэй хэлэлцүүлгийг сонирхолтой хэлбэрээр зохион байгуулж явуулав.

Хэлэлцүүлгийг тус сургуулийн “Залуу сэтгүүлч” клубийн сурагчид болон монгол хэл уран зохиолын багш нартай хамтарч зохион байгуулж явууллаа. Энэ үеэр “Ээждээ хэлэх миний үг” захидлын уралдаанд шалгарсан захидлыг уг захидлын эздэд уншиж өгч шагналыг гардуулах ёслол нь уншигчдын сэтгэлийг хөдөлгөсөн сайхан арга хэмжээ боллоо.

“Ээждээ хэлэх миний үг” захидлын уралдаанд тэргүүн байр эзэлсэн 12 жилийн 1-р сургуулийн 12-в ангийн сурагч Л.Амарзаяагийн захидлыг ээжид нь уншиж өгч дурсгалын зүйл бэлэглэлээ. Монгол Улсын төрийн шагналт зохиолч С.Эрдэнийн зохиол “Хайрын нарсан төгөл” өгүүллэгээр уншигчдын бага хурлыг дүрийн тоглолттойгоор маш сонирхолтой хэлбэрээр зохион байгуулж явууллаа. Энэ үеэр их зохиолч Сэнгийн Эрдэнийн уран бүтээлээр үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад сурталчиллаа.

Политехник коллежийн 2-р байранд “Нээлттэй хаалганы өдөр”-ийг зохион байгуулж номын үзэсгэлэн гаргаж сургалт, мэдээлэл хийлээ. Нээлттэй хаалганы үйл ажиллагаанд нийт 96 оюутан хамрагдсан байна.

2016 оны 11-р сарын 10-нд Политехник коллежийн оюутны 1-р байранд “Нээлттэй хаалга”-ны өдрийг зохион явууллаа. Үүнд: Оюутнуудад “Амжилттай суралцах нь” сэдэвт сургалтыг Гэрээр ном олгогч Нямгэрэл, Нийтийн номын сангийн болон цахим номын танхимын үйл ажиллагааны тухай мэдээллийн ажилтан Бямбазаяа, шинэ номын мэдээлэл, шинээр

хийгдсэн номзүйн ажлын талаар номзүйч Ц.Мөнхжаргал, танхимын үйл ажиллагааны талаар танилцуулж, ном солилцоогоор 150 ном хүлээлгэн өгч тус тус ажиллав. Энэ үйл ажиллагаанд нийт 145 оюутан, байрны багш, жижүүр багш, номын санч Мандахжаргал нар оролцсон.

Нээлттэй хаалганы өдрийг 12 жилийн 2-р сургууль дээр зохион байгуулж явууллаа. Шинэ ном, сэтгүүлийн болон кино, тоглоомоор үзэсгэлэн гаргаж олон нийтэд үйлчиллээ. Америкийн их дээд сургуулийн болон тэтгэлэгт хөтөлбөрийн талаар мэдээлэл өгч ажиллаа.

Иргэдэд угийн бичиг хэрхэн хөтлөх түүний нийгэм дэх ач холбогдол, угийн бичиг хөтлөөгүйн улмаас үүсэх нийгэм, хувь хүн, өрх бүлд үзүүлэх сөрөг нөлөө, түүнээс гарах арга замын талаар сургалтыг албан байгууллагуудын дунд төлөвлөн явуулж ирсэн.

2016 оны 08 сарын 09-нд ГНОТ-аас Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албатай хамтран Ардын уламжлалт ёс заншлаас суралцах нь сэдэвт өдөрлөгт, номын үзэсгэлэн гаргаж нийт хүмүүжигчдэд үнэгүй карт нээж, 6 албан хаагч 20 хүмүүжигч нарт сургалт зохион байгуулж ажиллаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН 105 ДУГААР ЗАРЛИГИЙН ДАГУУ “ҮНДЭСНИЙ БИЧИГ ҮСГИЙН БАЯР” -ЫГ ТЭМДЭГЛЭН ӨНГӨРҮҮЛЭВ.

Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 105 дугаар зарлигийн дагуу “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ыг тэмдэглэн өнгөрүүлэх, Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Интернет-Цахим уншлагын танхим”-ын нээлт хийлээ.

Танхимын гол зорилго нь иргэдэд цахим номоор үйлчлэх, интернет ашиглан төрөл бүрийн мэдээлэл олж авахад нь туслах үүгээрээ иргэд хөдөлмөрчид, оюутан залуусын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэхэд хувь нэмэр оруулахад оршино.

Мөн энэ үеэр спортын наадам зохион байгууллаа. Тэмцээнд нийт 6 баг оролцож хурд хүч, авьяас чадвараа сорин оролцлоо.

Үндэсний бичиг үсгийн баярыг угтаж хичээнгүй бичигтэн уралдаан, эссэ бичлэгийн уралдаан, каллиграфи бичлэгийн уралдааныг зохион байгууллаа.

Уйгаржин монгол бичгээр хичээнгүй бичигтэн шалгаруулж “Уран үзэгтэн” тэмдгээр 10 сурагчдыг шагнаж урамшууллаа. Тус арга хэмжээнд аймгийн төвийн 7 сургууль болон политехник коллеж, хөдөө орон нутгийн сурагчдын бичлэгүүд оролцож 120 гаруй сурагчдыг хамрууллаа.

Бичиг үсгийн баярыг угтаж ХОИС-н МХУЗ-ын ангийн нийт оюутнуудын дунд “Миний монгол бичиг сайхан” эсээ бичлэгийн уралдааныг зарласан.

Нийт 53 оюутны бүтээл ирснээс ХОИС-н МХУЗ-н 4-р курсын оюутан Б.Батчимэгийн эсээ 1-р байр, МХУЗ-н 4-р курсын оюутан Ц.Батхишигийн эсээ 2-р байр

МХУЗ-н 2-р курсын оюутан Ч.Сувд-Эрдэнэ нар тус тус шалгарсан байна.

МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигийн дагуу байгууллага хамт олноороо нийт 100 суулгац мод тарилаа.

“ГЭГЭЭН ҮДШИЙН УНШЛАГА-3” АРГА ХЭМЖЭЭГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАВ

Нийтийн номын санд 2016 оны 04 сарын

15-ны өдөр Прогресс сургуулийн О.Баасанжав багштай 12 б анги “Гэгээн үдшийн уншлага”-д оролцлоо. Гэгээн үдшийн уншлагын нээлтэнд Прогресс сургуулийн удирдлагууд болон, Нийтийн номын сангийн хамт олон оролцлоо. Нийтийн номын сангийн захирал Т.Эрдэнэтуяа, Прогресс сургуулийн эрхлэгч Б.Пүрэвсүрэн нар нээж үг хэллээ.

Мөн Прогресс сургуулийн 12а ангийн сурагч морин хуурч Х.Идэрбаяр ая дууны мэндчилгээ өргөг нийтийн номын сангийн тасаг танхимууд болон фондын үйл ажиллагаатай танилцлаа.

Зохиолчтой уулзах цагаар МЧЗЭХ-ны гишүүн, болор цом яруу найргийн наадмын тэргүүн байрын шагналт зохиолч, яруу найрагч Х.Эрдэнэбаатартай болон яруу найрагч Даваасүрэн нартай уулзалт хийсэн нь маш сонирхолтой боллоо. Энэ үеэр сурагчид нээлттэйгээр асуулт тавьж, уулзалт үр дүнтэй сайхан боллоо. Зохиолчид өөрсдийн уран бүтээлээсээ толилуулж, сурагчдад шүлгээсээ уншиж өгсөн.

Зохиолчидтой уулзсаны дараа сурагчид оройн уншлага хийж, уншсан номынхоо талаар чөлөөт хэлэлцүүлэг хийлээ.

“Номын эмч” арга хэмжээнд сурагчид идэвхтэй оролцож уншлагын их танхимын 40-н ширхэг номыг засварлан нааж эмчиллээ.

Оройн хоолны дараа сурагчид 4-н баг болон багачуудын хөгжөөнт тэмцээн оньсон тоглоомоор тоглолоо.

Лааны баяраар сурагчид тойрч суугаад чин сэтгэлийн халуун дулаан ярилцлага өрнүүллээ. Өглөө Ард Аюушийн талбай дээр ангиараа гимнастик хийлээ. Энэхүү үйл ажиллагаанд оролцсон сурагчид, ангийн багш бүгдээрээ өөрсдийн сэтгэгдлээ бичиж үлдээж сэтгэл хангалуун буцлаа. Гэгээн үдшийн уншлага-3”-д оролцсон бүх сурагчдад номын сангийн хамт олон дурсамж хадгалуулав.

2016 оны 10–р сарын 13 ны өдөр Цаст-Алтай цогцолбор сургуультай хамтран ХоИС-н МХУЗ, Түүх нийгэм судлалын оюутнуудын мэргэжил сурталчлах өдөрлөгт Уншлагын их танхим, Эрдэм шинжилгээний танхим хамтран нийт 200 гаруй номоор номын үзэсгэлэн гаргаж 500 гаруй хүүхдийг хамрууллаа.

“НОМЫН ЦАЦРАГ” САЙН ДУРЫН КЛУБ АЖИЛЛАЖ БАЙНА

Нийтийн номын сангийн дэргэдэх Номын цацраг клубын гишүүдтэй хамтарч "Номноос төрсөн бодол" хэлэлцүүлэгийг 6-8-р ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулж явууллаа. Хэлэлцүүлэгт оролцсон багш сурагчид өөрийн уншсан номынхоо тухай болон уншсан номоосоо ямар үр дүн олж харсан, ухаарсан тухай, өөрийнхөө чин сэтгэлийг нээж сэтгэлээсээ ярилцсан халуун яриа

өрнүүллээ. Цаашид хийх ажлынхаа чиглэлийг хамтран ярилцлаа.

“ИРГЭДИЙН ӨДӨР”-ИЙГ ЗОХИОН БАЙГУУЛЛАА

Жаргалан сумын 5-р цэцэрлэгийн ахлах ангийн сурагчдыг номын сантай танилцуулж үлгэрийн ном уншиж өгч зургийг нь тайлбарлуулж харилцан ярилцлага зохион байгууллаа.

6-р ангийн сурагчид, эцэг эхтэйгээ “Хамтдаа ном унших нэг өдөр” өдөрлөгийг амралтын өдрөөр зохион байгуулж явуулсан нь эцэг эхчүүд маш их дэмжиж талархсан сайхан үйл ажиллагаа боллоо.

Жаргалан сумын 2-р цэцэрлэгийн ахлах ангийн хүүхдүүдэд үлгэрийн номуудыг танилцуулж, үзэж танилцсан номын тухай харилцан ярилцлаа.

Нээлттэй хаалганы өдрийг ЦАЦ сургууль Нийтийн номын сангийн хамт олны хамтаар зохион байгууллаа. Шинээр ирсэн ном, кино тоглоом зэргээр үзэсгэлэн гаргаж өөрийн танхимын брошур танилцуулга тарааж мэдээлэл хийв.

Ховд аймгийн ШШГА-ны байранд очиж “Иргэдийн өдөр”-ийг зохион байгууллаа. Энэ үйл ажиллагааны хүрээнд хийгдсэн ажлууд:

Мөн энэ үеэр хүмүүжигчдэд “Ном уншихын ач тус” сэдэвт сургалт явуулж, үнэгүй карт нээж ном уншуулан номын сангийн үйл ажиллагааг танилцууллаа.

“ЭЭЖҮҮД УНШИЖ БАЙНА” ӨДӨРЛӨГИЙГ 8 БАГТАЙ ХАМТРАН ХЭРЭГЖҮҮЛЭВ

2016 оны 10-р сарын 21-нд Рашаант, Буянт, Тахилт, Наран, Магсаржав, Бугат, Цамбагарав, Жаргалан багийн нийгмийн ажилтнуудтай хамтран “Ээжүүд уншиж байна” номын өдөрлөгийг зохион явууллаа. Өдөрлөгийн үйл ажиллагааны хүрээнд ээжүүдэд үнэгүй карт нээж, ном сонин хэвлэлээр үйлчлэх, Нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцах, шинэ номын мэдээлэл хийх, Цахим номын сангийн танхимтай танилцахын зэрэгцээ “Угийн бичиг”-ийн сургалтыг 98 хүнд явуулж мэдээлэл хийлээ. Ээжүүддээ өдөрлөгт идэвхтэй оролцсон талархаж дурсамж, дурсгалын зүйл гардууллаа.

“АХМАДУУД УНШИЖ БАЙНА” ӨДӨРЛӨГ

Буянт багийн нийт ахмадууд тус арга хэмжээнд хамрагдлаа. Үйл ажиллагааны хүрээнд Нийтийн номын сангийн танилцуулга болон шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж “Угийн бичиг” хэрхэн хөтлөх талаар сургалт зохион байгуулж харилцан ярилцлаа.

“ХҮҮХДҮҮД УНШИЖ БАЙНА” НОМЫН ӨДӨРЛӨГ

Насан Туршийн Боловсролын төвтэй хамтран “Хүүхдүүд уншиж байна” номын өдөрлөгийг зохион явуулав. Энэ арга хэмжээнд НТБТ-д суралцаж байгаа 14-19 насны 27 хүүхэд хамрагдсан. Хүүхдүүдэд Нийтийн номын сангийн үйл ажиллагааг танилцуулж, “Амжилттай суралцах арга барил” сэдэвт сургалтыг 25 хүүхдэд явууллаа.

Төрийн 3 удаагийн шагналт Цэндийн Дамдинсүрэнгийн мэндэлсний 108 жилийн ойг

тохиолдуулан түүний зохиол уран бүтээлийг сурталчлах номын аяны хүрээнд Жаргалант сумын ЕБС-уудийн дунд Ц.Дамдинсүрэнгийн зохиол бүтээлээр АХА тэмцээн, Дүрийн тоглолт, багш сурагчдын бүтээсэн ном, үгийн сүлжээ зэрэг төрлүүдээр СОНА зохион байгууллаа. Тус ажлыг төрөл тус бүрээр 0-5 оноогоор дүгнэж тэргүүн байрыг 2-р дунд сургууль, Дэд байрыг 1-р сургууль, Гутгаар байрыг Прогресс дунд сургууль тус тус эзэлж өргөмжлөл үнэ бүхий зүйлээр шагнагдлаа.

Интернет-Цахим уншлагын танхимаас уншигчдаа компьютерийн анхан шатны сургалт 2 удаа зохион байгуулж ажиллаа.

Жаргалант сумын 7 ЕБС-ийн нийт 136 ангийн 3000 гаруй сурагчидад интернет-цахим уншлагын танхимыг сурталчилан танилцуулав.

ИХРҮҮДИЙН ӨДӨРЛӨГ

ЕБ-ын 7 сургуулийн сурагчдыг хамруулан явуулав. Ихрүүдийн бүтээлийн үзэсгэлэн, мэндчилгээ, Авъяаслаг ихэр шалгаруулах гэсэн 3 үе шаттай явагдлаа.

- 1- **р байр**: ЕБС-ийн 7-рсургуулийн ихрүүд
- 2- **2-р байр** :ЕБС-ийн Прогресс сургуулийн ихрүүд
- 3- **3-р байр** :ЕБС-ийн 1-р сургуулийн ихрүүд эзэллээ.

“МИНУТАНД ХЭН ХАМГИЙН ХУРДАН ЗӨВ УНШИХ ВЭ?”

Жаргалант сумын ЕБС-ийн 2-р ангиудын дунд “ Минутанд хэн хамгийн хурдан зөв унших вэ?” 4 дэх уралдаан болж 7 сургуулийн 20 гаруй хүүхэд оролцож тэргүүн байрыг 2-р сургуулийн 2г ангийн сурагч Х.Куннур алт, мөн тус ангийн сурагч П,Тэмүүжин мөнгө,1-р сургуулийн 2г ангийн сурагч Н.Оюун-эрдэнэ хүрэл медаль, Цаст-алтай цогцолбор сургуулийн 2б ангийн сурагч Д.Мичидмаа, 2-р сургуулийн 2г ангийн сурагч Б.Анхбаяр, Прогресс сургуулийн 2г ангийн А.Амин-эрдэнэ нар тусгай байр эзэллээ.

Цаст-алтай цогцолбор сургуулийн 2-6-р ангиудын дунд явагдсан “Ардын уламжлалт зан үйл-ёс заншлаас суралцъя” сэдэвт ажлын хүрээнд анги бүлгүүдийн дунд дүрчилсэн тоглолт явуулж 5 бүлгийн 120 гаруй хүүхэд хамрагдаж нийт багш нар, анги бүлгүүд идэвхтэй оролцлоо.

2-р ангиудын дунд “Үлгэрийн баатрууд амилсан нь” , 3-р ангиудын дунд “Ардын аман зохиолыг хэн сайн мэдэх вэ” 4-р ангиудын дунд Монголын уламжлалт зан үйл ёс заншлын сэдвээр “дөрвөн бэрх” 5-6-р ангиудын дунд “Монголын уламжлалт зан үйл ёс заншлыг хэн сайн мэдэх вэ” АХА тэмцээн тус тус зохион байгууллаа.

ШИНЭ НОМЫН НЭЭЛТ БОЛОВ

Яруу найрагч, зохиолч ,сэтгүүлч Г.Төрмөнхийн “Ойрд хязгаар –Ээдрээт цадиг” шинэ номын нээлт 2016 оны 03 сарын 23-ны 11 цагт Нийтийн номын сангийн уншлагын их танхимд боллоо.

Уг үйл ажиллагаанд уншигчид, иргэд болон яруу найрагчийн урилгаар ирсэн найз нөхөд, зочид төлөөлөгчид оролцлоо.

Монголын зохиолчдын эвлэлийн

нэрэмжит шагналт, зохиолч яруу найрагч Ж.Баттулгын “УУЛСЫН ГҮН УХААН” шинэ номын нээлт өнөөдөр Нийтийн номын санд боллоо. Нээлтэнд Нийтийн номын сангийн захирал Т.Эрдэнтүяа, Болор цомын эзэн зохиолч, яруу найрагч Х.Эрдэнэбаатар, Ахмад яруу найрагч МУГЭмч Б.Морх, Яруу найрагч Б.Баяраа, МЗЭ-ийн гишүүн Зохиолч яруу найрагч, Ховдын толь сонины эрхлэгч Г.Төрмөнх. Цагдаагийн газрын Төлөвлөлт зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Цагдаагийн хошууч н.Октябрь болон Ж.Баттулга зохиолчийн маань найз нөхөд, ах дүү нар, Нийтийн номын сангийн номын санчид оролцлоо.

Мөн зохиолч Ж.Баттулга шинэ номынхоо дээжээс хүрэлцэн ирсэн зочиддоо өргөн барилаа.

ЗОХИОЛЧИДТОЙ УУЛЗАЛТ ХИЙВ

Залуу зохиолч Н.Энхсайхан манай номын сангаар зочлон зохиолч, уншигчдын уулзалт хийлээ.

Зохиолчийн товч танилцуулга: Н.Энхсайхан 2004 онд сэтгүүлч мэргэжлээр төгсөж, БНХАУ, Тайваньд Хятад хэл эзэмшсэн.

2012 оноос эхлэн ном зохиолоо бичиж эхэлсэн. 2012 онд "Хонгорхон Эри" тууж, 2013 онд "Нэг жил" роман, 2014 онд "Шөнийн Солонго" тууж, 2014 онд "Дүүлэн нис охин минь" тууж, 2015 онд "Би нисдэг охин" монологи жүжиг бичсэн.

Зохиолч уншигчдын уулзалт зохион явууллаа. Уулзалтанд Монголын зохиолчдын эвлэлийн шагналт зохиолч, яруу найрагч Баяраа гуай хүрэлцэн ирж оролцлоо. Уулзалтанд нийт 85 оюутан хамрагдсан.

ХОВД АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГААС ЗОХИОН “ГАН ҮЗЭГ-2016” ЯРУУ НАЙРГИЙН НААДАМ БОЛОВ

Уншигчдын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, өсвөрийн яруу найрагчдыг түгээн дэлгэрүүлэх, тэдний уран бүтээлийг олон нийтэд таниулах зорилгоор ЕБС-ийн сурагчид, оюутан залуучуудын дунд ГАН ҮЗЭГ яруу найргийн тэмцээнийг жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг. Энэхүү яруу найргийн

наадмыг 2016 оны 11 дүгээр сарын 17-нд аймгийн нийтийн номын сангийн уншлагын их танхимд зохион байгууллаа. Уг арга хэмжээнд хөдөө орон нутгаас Дуут, Мөст, Манхан, Дарви, Дөргөн, Буянт, Эрдэнэбүрэн сумууд болон аймгийн төвийн 7 сургуулиудаас 132 сурагчид оюутан залуучуудаас 20 нийт 152 оролцогчид оролцсон байна. Наадмыг 4 насны ангиллаар зохион байгуулаа. БСУГ-ын 60 жилийн ойд зориулсан "ГАН ҮЗЭГ-2016" яруу найргийн наадамд 4-6 –р ангийн 32, 7-9-р анги 62, 10-12-р ангийн 38 сурагчид, оюутан залуучууд 20 оролцож шагналт байрууд шалгарлаа.

- ✓ Тэргүүн байр-1, ГАН ҮЗЭГТЭН тэмдгээр Дуут сумын 9а ангийн сурагч П.Сийлэгмаа
 - ✓ Дэд байр-1, ГАН ҮЗЭГТЭН тэмдгээр Манхан сумын 9а ангийн сурагч Э.Эрдэнэбилэг
 - ✓ Гутгаар байр-1, ГАН ҮЗЭГТЭН тэмдгээр 2-р сургуулийн 7в ангийн сурагч Х.Эрдэнэ
 - ✓ Тусгай байранд-2, 3-р сургуулийн 9б ангийн Э.Байгалмаа
- Буянт сумын 9а ангийн сурагч Н.Ариун-эрдэнэ нар тодорлоо.

“ШУВУУН СААРАЛ” БОГИНО ӨГҮҮЛЛЭГИЙН УРАН УНШЛАГЫН НААДАМ 20 ДАХЬ ЖИЛДЭЭ ЗОХИОН БАЙГУУЛАГДАВ

Монголын шинэ үеийн утга зохиолыг үндэслэгч их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулсан "ШУВУУН СААРАЛ" богино өгүүллэг , уран уншлагын наадам 20 дахь жилдээ Ховд аймгийн нийтийн номын сангаас зохион байгуулагдаж байна.

2016 оны 11 дүгээр сарын 17-нд аймгийн нийтийн номын сангийн уншлагын их танхимд зохион байгууллаа. Уг арга хэмжээнд хөдөө орон нутгаас Дуут, Мөст, Манхан, Дарви, Дөргөн, Буянт, Эрдэнэбүрэн Ховд сумууд болон аймгийн төвийн 7 сургуулиудаас 106 сурагчид оюутан залуучуудаас 6 нийт 112 оролцогчид оролцсон байна. Наадмыг 4 насны ангиллаар зохион байгуулан дүн гаргалаа. 9-12 дүгээр ангийн насны ангилалд нийт 28 сурагчид оролцож шагналт байрууд шалгарлаа.

Алтан медаль , өргөмжлөлөөр 2-р сургуулийн 11а ангийн сурагч Б.Ганцэцэг
Мөнгөн медаль , өргөмжлөлөөр Ховд сумын 12б ангийн сурагч Х.Агжархан
Хүрэл медаль , өргөмжлөлөөр Буянт сумын 9б ангийн сурагч Б.Энхзаяа
тусгай байр , өргөмжлөлөөр Манхан сумын 11в ангийн сурагч Ч.Баярмаа . Буянт сумын 11а ангийн сурагч Даваабаяр. Цаст-алтай цогцолбор сургуулийн 11в ангийн сурагч М.Сэлэнгэ нар тодорлоо.

Оюутан залуучуудаас Алтан медаль , өргөмжлөлөөр , Буянт багийн иргэн Ж.Эрдэнэцогт Мөнгөн медаль , өргөмжлөлөөр , ХИС-ийн 3-р курсын оюутан О.Сарангэрэл Хүрэл медаль , өргөмжлөлөөр, ХИС-ийн оюутан х.Одонтуяа тусгай байр , өргөмжлөлөөр , ХИС-ийн оюутан х.Ариунзаяа нар тодорлоо.

ШИЛДГИЙН ШИЛДЭГ ГРАНПРИ ШАГНАЛТНУУД ТОДОРЛОО

Насны ангилал тус бүрээс эхний 3 байр эзэлсэн сурагчдын бүтээлийг видео хэлбэрт шилжүүлэн фэйсбүүк хуудсанд байршуулан хамгийн олон лайк, шэйр хийсэн оноогоор дүгнэхэд давхардсан тоогоор 3649 лайк, 16447 буюу нийт 36543 хүний санал ирсэн байна.

Ховд аймгийн Нийтийн номын сангаас зохион явуулсан "ШУВУУН СААРАЛ" богино

өгүүллэгийн наадмын шилдгийн шилдэг оролцогчоор 14415 оноогоор Ховд сумын ЕБС-ийн 12б ангийн сурагч Х.Ахжархын,"ГАН ҮЗЭГ-2016" яруу найргийн наадмын шилдгийн шилдэг оролцогчоор 7520 оноогоор Буянт сумын ЕБС-ийн 12а ангийн сурагч Б.Хуралай нар тус тус шалгарч 2016 оны **ГРАНПРИ** шагналтнаар тодорлоо. Б.Хуралай нь 2014 оны шилдэг оролцогчоор шалгарч байсан ба ХОШОЙ аварга боллоо.

ИХ ЗОХИОЛЧ Д.НАЦАГДОРЖИЙН МЭНДЭЛСНИЙ 100 ЖИЛИЙН ОЙД ЗОРИУЛСАН ГАР ЗУРГИЙН УРАЛДААН

Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, их зохиолч яруу найрагч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан зохион байгуулж буй "Миний төрсөн нутаг- Монголын сайхан орон" сэдэвт гар зургийн уралдаанд материал хүлээн авч Хүүхдийн номын ордонд хүргүүлэв.

“АМЕРИКИЙН ТӨВ”-ИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

Америкийн тухай лекц сургалт:

Боловсрол соёлын газрын англи хэлний мэргэжилтэн Хайзелтэй хамтран Ховд аймгийн Жаргалант сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багш нарыг чадавхжуулах сургалтыг долоо хоногийн Мягмар, Лхагва, Пүрэв гаригуудад 09.30-11.30 явуулж байна. 1-р улиралд нийт

36 удаа орж 210 багш хамрагдсан байна .

Боловсролын газрын мэргэжилтэн Хайзелтай хамтран ажилчин албан хаагчдын англи хэлний хичээл Даваа гариг болгоны 06-07 цагийн хооронд байнга явагдаж байна.

Боловсролын газрын мэргэжилтэн Хайзелтай хамтран ажилчин албан хаагчдын англи хэлний хичээл Даваа гариг болгоны 06-07 цагийн хооронд байнга явагдаж байна

Америкийн тэмдэглэлт баяр:

Хүний эрхийн төлөө тууштай тэмцэгч, уран илтгэгч **Мартин Лютер Кингийн** өдрийг тэмдэглэн дурын ажилтан Аманда лекц уншлаа. Уг сургалтанд 25 хүн хамрагдаж 01-р сарын 18нд тэмдэглэж явууллаа.

Талархлын баяр: Аксес сурагчид болон Энх-тайвны корпусын сайн дурын ажилчдын дунд талархлын баярыг тохиолдуулан уншсан номоороо дүрийн тоглолт хийж талархлын баярыг зохион байгууллаа.

Halloween баяр:

Америкийн **Halloween** баярыг Аксес багш нар болон Сайн дурын ажилчдын хамтаар тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Багш нарын мэргэжил дээшлүүлэх сургалт

АНУ-ын ЭСЯ-ны ОНХА-наас “College in the USA” лекцийг олон нийтэд зохион байгууллаа. Лекцэнд 89 багш, оюутан, сурагч иргэд хамрагдлаа орон нутгийн телевизд мэдээ өгч ажилласан. АНУ-ын ЭСЯ-ны Олон нийттэй харилцах албаны дарга МакКензи Орон нутгийн телевизд ирсэн айлчлалынхаа талаар албан ажлаа танилцуулж ажиллаа.

Нийтийн номын сангийн удирдлагатай уулзаж цаашдын хамтран ажиллах уулзалт хийв. Жаргалант сумын ЕБС-ийн багш нар болон хөдөө орон нутгаас 63 англи хэлний багш АНУ-ын ЭСЯ-наас зохион байгуулсан сургалтанд хамрагдлаа. Сургалтыг ЭСЯ-ны сургагч багш LaTasha удирдаж явууллаа.

АНУ-ын ЭСЯ-ны ОНХА-ны дарга МакКензи Ховд аймгийн ТББ болон орон нутгийн сайн дурын байгууллагуудын удирдлага төлөөлөгч нартай уулзалт зохион байгуулж төсөл,

хөтөлбөр ирүүлэх талаар уулзалт зохион байгууллаа. Сумдын англи хэлний багш нарын мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг зохион байгуулж явууллаа. АНУ-ын ЭСЯ-ны сургалтанд хамрагдаж ирсэн Прогресс сургуулийн англи хэлний багш Буянхишиг, 1-12 жилийн англи хэлний багш Сосорбарам нар удирдлаа сургалтанд 17 сумын 27 багш харагдлаа.

Багш нарын онлайн сургалт:

Олон улсын эссэ бичлэг уралдаан:

Олон улсын эссэ бичлэгийн уралдаан нийт 63 хүүхэд багш нар хамрагдлаа. Уг тэмцээнийг Нийтийн номын сангийн Уншлагын их танхимд 01-р сарын 23-нд зохион байгуулж явууллаа. Тэмцээн багш, оюутан, сурагчид гэсэн ангиллаар явагдлаа.

Багш нарын: Тэргүүн байрыг Прогресс сургуулийн багш Б.Амарсанаа

Дэд байрыг Прогресс сургуулийн багш Б.Харашаш

Гутгаар байрыг 7-р сургуулийн багш А.Баярхүү нар тус тус эзэлсэн.

Оюутан ангилал: Тэргүүн байр МУИС-ийн олон улсын сэтгүүлийн ангийн 3-р курсын оюутан Хулан нар тус тус шагналт байрыг эзэллээ.

Америкт суралцангаа ажиллах боломж лекц

Ховд их сургуулийн Гадаад хэл соёлын сургуулийн Англи хэлний багш Пүрэвсүрэн “Америкт суралцангаа ажиллах боломж” сэдвээр оюутан залууст лекц уншлаа. Уг лекцэнд 35 хүн хамрагдаж оюутан залуусын сонирхсон асуултанд хариулт өглөө.

Монгол зан үйл тэмцээн:

Монгол зан үйл тэмцээнийг Ховд аймагт ажиллаж амьдардаг гадаад иргэдийг монгол зан үйлд суралцуулах, танин мэдүүлэх, үүднээс аксес сурагчдын хамтаар хүлээн авч олон төрлийн тэмцээн уралдаан явууллаа.

Уралдаан тэмцээн:

Н.Содбилэг

3-р байранд ЦАЦ сурагч Б.Шинэбаяр тус тус эзэлсэн.

“Үсэглэгч зөгий” танин мэдэхүйн тэмцээнийг ЦАЦ сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулж явууллаа тэмцээнд 73 сурагч хамрагдлаа.

“Сайн аав” гар зургийн уралдаанд 53 материал ирснээс

1-р байранд 6-12 жилийн сурагч

Г.Элбэгсайхан

2-р байранд Прогресс сургуулийн сурагч

“Ээждээ бичсэн захидал-” ын уралдаан англи хэл дээр зохион байгуулагдсан нийт 44 захидал ирснээс 1-р байрыг ЦАЦ сургуулийн сурагч Т.Сэргэлэн

2-р байрыг 2-12 сургуулийн сурагч Ж.Лазат

3-р байрыг 3-12 жилийн сурагч М.Мөнгөтулга нар тус тус эзэлсэн.

Эссэ бичлэгийн уралдаан:

Олон улсын эссэ бичлэгийн тэмцээнд ховд аймгаас шалгарсан материалаас улсад Прогресс сургуулийн 7-р ангиас Айбек 8-р ангиас Ц.Намуунжаргал 12-р ангиас Балжинням нар Оюутан насны ангилалд МУИС-ийн Олон Улсын сэтгүүлийн ангийн 3-р дамжааны оюутан Хулан нар тус тус эзэллээ.

Шинэ үгийн тэмцээн: Аксес сурагчдын дунд “Шинэ үгийн” танин мэдэхүйн хөгжөөнт тэмцээнийг аксес багш нарын хамтаар зохион байгуулж явууллаа. Тэргүүн байрыг Жамцаа ахлагчтай баг тэргүүллээ.

Аксес сурагчдын дунд “Шинэ үгийн” танин мэдэхүйн хөгжөөнт тэмцээнийг аксес багш нарын хамтаар зохион байгуулж явууллаа. Тэргүүн байрыг Жамцаа ахлагчтай баг тэргүүллээ.

Пирамид тэмцээнийг аксес сурагчдын дунд аксес багш нартай хамтран зохион байгуулж явууллаа. Аксес сурагчид 4 баг оролцлоо багууд өгүүлбэр зөв байрлалд оруулах, зөв үгийг сонгох, тэмдэг нэрийг сонгох, зэргээр багуудад өгч 1-р байрыг Жамцаа ахлагчтай Дөрвөн бэрх баг түрүүлээ.

Англиар хэн сайн дуулах вэ? Уралдаан :

Ховд аймгийн Нийтийн номын сангийн Америкийн төвөөс 3 дахь жилдээ зохион байгуулж байгаа “Англиар хэн сайн дуулах вэ?” дууны уралдаанд ЕБС-ийн 7 сургуулийн 43 сурагчид хамрагдлаа.

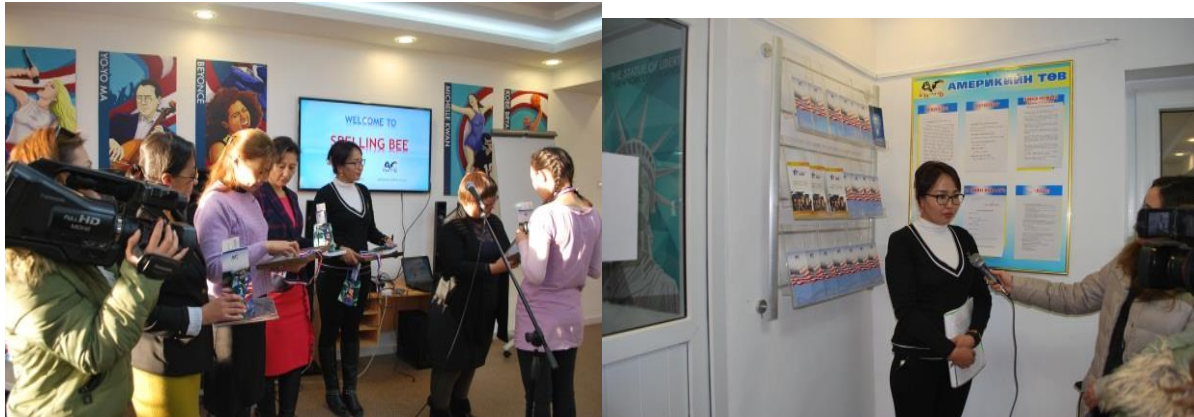
1-р байрыг 1-р сургуулийн сурагчид

2-р байрыг 2-р сургуулийн сурагчид

3-р байрыг 6-р сургуулийн сурагчид тус тус эзэллээ.Шүүгчээр Сайн дурын ажилтан Доминик Хөгжимт драмын театрын дуучин Бадамсамбуу нар шүүгчээр ажиллаа.

“Үсэглэгч зөгий”

ЕБС-ийн Ахлах 3р сургуультай хамтран 4 дахь жилдээ зохион байгуулсан “**Үсэглэгч зөгий**” танин мэдэхүйн тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулж явууллаа. Уг тэмцээнд ЕБС-ийн 7 сургууль Ховд их сургуулийн лицей сургуулийн 11-р ангийн сурагчид болон нийт 43 багш сурагчид хамрагдснаас 1-р байрыг Прогресс сургуулийн 11 ангийн сурагч Б.Дэлгэрмаа түрүүлээ.

Спонсор байгууллагаар Дэлхийн Зөн Олон улсын байгууллага ивээн тэтгэлээ.

Алтан хонх танин мэдэхүйн тэмцээн:

ЕБС-н ахлах ангийн сурагчдын дунд “Алтан хонх” танин мэдэхүйн тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулж явууллаа. 22 сурагч хамрагдлаа.

Политехник коллежийн төв байранд ажилчдын хамтаар “Нээлттэй хаалга”-ны өдөрт оролцож шинэ номын үзэсгэлэн гаргаж Болгар дахь Америкийн их сургуулийн тэтгэлэгт хөтөлбөрийн танилцуулга хийж ажиллаа.

USAP хөтөлбөрийн шалгалт :

Боловсролын зөвлөгөө мэдээллийн төвтэй хамтран Ховд аймгийн ЕБС-ийн 10-11р ангийн сурагчдаас USAP хөтөлбөрийн шалгалтыг бямба гаригт авлаа. Нийт ерөнхий боловсролын сургуулийн 7 сургуулийн 23 сурагчид хамрагдлаа.

“Хүүхдүүд уншиж байна” өдөрлөгийг хамтран зохион байгууллаа.

Англи хэл сурах хүсэлтэй хүүхдүүдэд хүүхдийн ном сэтгүүл танилцуулж зарим тоглоом хэрхэн тоглох талаар зөвлөгөө өгөв.

Америкийн боловсролын талаар лекц хийлээ:

Боловсрол соёлын газартай хамтран ЕБС-ийн Англи хэлний багш нарын дунд Америкийн боловсролын талаар сургалт зохион байгууллаа.

Долоо хоног болгон явагддаг хөтөлбөрүүд :

Тоглоомын өдөр:

Бага ангийн сурагчдыг урьж Тоглоомын өдөрлөг зохион байгуулж нийтдээ **43** удаа хөтөлбөр явагдаж нийтдээ **203** сурагчид тоглоомын хөтөлбөрт оролцсон байна. Америкийн төвийн тоглоомуудтай танилцаж болон англи хэлнийхээ мэдлэгийг дээшлүүллээ.

Reading club: /Уншлагын клуб/

Уншлагын клубыг зохион байгуулж явуулж байна. Нас харгалзахгүй англи хэлнийхээ дуудлага, сонсголоо, сайжруулах хүсэлтэй иргэдийн дунд зохион байгуулж явуулж байна. Долоо хоног 1 удаа Лхагва гаригийн 05.30-06.30 цагийн хооронд явагдаж байна.

Уншлагын клуб нь долоо хоног болгоны Мягмар гаригийн 17.00 цагаас Энх-тайвны корпусын сайн дурын ажилчидтай хамтран зохион байгуулж байна. Уншсан номныхоо талаар хоорондоо ярилцаж унших, сонсох, ярих чадвараа дээшлүүлж байна.

“Book club”

Политехник коллежийн Нийгмийн ажилтан Доминиктой хамтран Жаргалант сумын 2-р цэцэрлэгийн бэлтгэл ангийн хүүхдүүдийн дунд англиар ном уншиж, англи дуу, зааж англиар үлгэр ярьж өглөө. Нийт бэлтгэл бүлэг ангийн 38 хүүхэд хамрагдлаа.

Advanced: /Ахисан түвшний англи хэлний сургалт/

Ховд аймгийн БСГ-н мэргэжилтэн Хайзелтэй хамтран иргэдийн дунд ахисан түвшний сургалт явуулж байна. TOEFL, SAT, IBT, зэрэгт бэлтгэхэд мэргэжлийн багш үнэгүй зөвлөгөө өгч ном материалаар хангаж ажиллаж байна.

Сайн дурын клуб:

Энх-тайвны корпусын сайн дурын ажилчидтай хамтран Их дээд сургууль коллеж, ЕБС-ийн оюутан сурагчдын төлөөллийг оролцуулан шинээр **“Сайн үйлсийн аян”** өрнүүлэх зорилгоор сайн дурын клубын үйл ажиллагааг эхлүүлж байна. Сар бүр шинээр 1 үйл ажиллагаа хийхээр төлөвлөгөө гаргаад ажиллаж байна .

Англи хэлний ярианы клуб:

Англи хэлний ярианы клуб нь Даваа гариг бүрийн 18.00-20.00 цагийн хооронд явагдаж байна. Уг хөтөлбөрөөр англи хэлнийхээ яриаг сайжруулах, чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх зорилгоор явагддаг. Ярианы клубд хамрагдаж байгаа нийт иргэдээ насны ангиллаар нь, хэлний түвшингээр нь ангилж оролцуулж байна. Жилдээ **38** удаа явагдаж нийт **856** хүн хамрагдсан байна.

Хөгжмийн цаг хөтөлбөр:

Хөгжмийн цаг хөтөлбөрийг Энх-тайвны корпусын сайн дурын ажилчидтай хамтран зохион байгуулж байна. Хөгжмийн цаг хөтөлбөрийг дуу дуулах сонирхолтой, англи дуу сурах эрмэлзэлтэй нийт иргэдийн дунд явагддаг. Энэ хөтөлбөр нь Баасан гаригийн 17.00-18.00 цагийн хооронд явагдаж байна. Энэ хөтөлбөрийг 10-р сараас явуулж нийтдээ 8 удаа явуулж нийтдээ 52 хамрагдсан байна.

Олон улсын мэдээний клуб:/International news club/

Олон улсад болж байгаа улс төрийн болон тухайн улсын хүн ам, газар нутаг, боловсрол зан заншлын талаар нэг нэгэндээ мэдээлэл өгч харилцан ярилцаж, байна. Клуб нь долоо бүрийн Лхагва гаригийн 18.00-19.00 цагийн хооронд америкийн төвд явагддаг. Энэ хөтөлбөрийг 9 сараас эхэлж явуулж байна. Нийтдээ 10 удаа хөтөлбөр зохион байгуулж 178 хүн хамрагдаглаа.

Олон улсын мэдээний клуб явагдсанаар олон улсын, мэдээ болон тухайн үндэсний соёл урлаг, боловсролын талаар өргөн мэдлэгтэй болж байна. Энэ хөтөлбөрт насанд хүрэгсэд болон багш, оюутан, сурагчид өргөнөөр сонирхож оролцож байна.

Кино үдэш хөтөлбөр:

Кино үдэш хөтөлбөр нь Баасан гаригийн 16.00 цагаас явагдаж байна. Америкийн талаарх шилдэг киног оюутан залуус сурагчид сонирхож үзэж байна. Америкийн баримтат кино болон, адал явдалт кинонуудыг сонирхон үзэж байна. Кино үдэш хөтөлбөр 52 удаа явагдаж 179 хүн хамрагдсан байна.

Хүүхдийг тоглуулан хөгжүүлэх нь:

Америкийн ЭСЯ-ны Англи хэлний сургагч багш болон хөтөлбөр хариуцсан мэргэжилтэн Алтанцэцэг нар аксес хөтөлбөрийн 30 сурагчидтай уулзаж мэдээлэл өгч идэвхжүүлэх тоглоом тоглууллаа. Энэ уулзалтын арга 09-р сарын 12 нд Америкийн төвд болсон хүүхдүүдийн англи хэл сурах сэдэл төрүүлж, оюун ухаан хөгжүүлэх тоглоомуудаар тоглуулдаг.

Америкийн төвөөс зохион байгуулдаг уншлага үйлчилгээ

Урилгын уншлага, Чанга уншлага :

Ахлах ангийн сурагчдын дунд урилгын уншлага зохион байгууллаа. Уншсан номынхоо талаар ярилцаж санал бодлоо хуваалцлаа нийт 17 сурагчид хамрагдлаа.

Прогресс сургуулийн ба ангийн сурагчдыг урьж Америкийн түүх соёлын талаар мэдээлэл өглөө.

ЕБС-ийн 10-11-р ангиудын сурагчдад америкийн их дээд сургууль болон коллежийн талаар мэдээлэл өгч ажиллаа.

3-р 12 жилийн сургуулийн Болормаа багштай 6в ангийн хамт олныг Урилгын уншлага хийлгэлээ. Америкийн төвийн үйл ажиллагааны талаар танилцуулж бяцхан ном уншиж харилцан ярилцлаа.

Жааз концерт:

АНУ-ын ЭСЯ-тай хамтран Жааз хөгжмийн хамтлагийг Ховд аймагт анх удаа авч ирж ард иргэдэд үнэ төлбөргүй үзүүллээ. Мөн энэ үеэр Сургууль, цэцэрлэгийн дуу хөгжмийн багш нарт **“Жааз хөгжмийн талаар”** ойлголт өгч сургалт явууллаа.

Америкийн нэгдсэн улсын Элчин сайдын яамтай хамтран Ховд аймгийн нийтийн номын сангийн Америкийн төв Ховд аймагт анх удаа Жааз концертыг зохион байгууллаа. Нийт давхардсан тоогоор **263** хүн үзэж сонирхлоо. Ард иргэдийн таашаалд нийцсэн тоглолт боллоо.

Америкийн төвд болсон сургалтуудаас:

Ховд аймгийн Нийтийн номын сангаас зохион байгуулсан Харилцааны соёл олон нийттэй зөв боловсон харьцах талаар сургалтанд хамрагдлаа.

Эрүүл мэндийн цаг хөтөлбөр:

Энх-тайвны корпусын сайн дурын ажилтан Амандатай хамтран Ажилчин албан хаагчдынхаа чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх үүднээс Баасан гаригийн 11.00 цагаас хөдөлгөөнт болон иогийн дасгалыг хийж байна.

Аксес сурагчдын сайн үйлсийн аян:

Аксес сурагчдын хамтаар Бага гол орчим болон, Улаан богчын рашаан орчмын газрыг цэвэрлэж хогийн цэгт хүргэж ажиллаа.

Их гол болон Бага голын дунд 15 ширхэг суулгац модыг аксес сурагчдын хамтаар тарилаа.

“American Spaces Workshop”

2016 оны 8 сарын 14 наас 21 ны хооронд Австри улсын Венна хотод “American spaces

Workshop” сургалтанд хамрагдаж нийтдээ 12 орны 35 хүн оролцсон сургалт боллоо.

Уг сургалтаар Америкийн төвийг хэрхэн удирдан зохион байгуулах, социал медиа ашиглах, төсөл хөтөлбөр боловсруулах бүтээлч сэтгэхүйг хөгжүүлэх үйлчлүүлэгчдийн анхаарлыг хэрхэн татах, төвийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх зэрэг олон сэдвийн хичээл заалгаж Сертификат гардан авсан.

Зуны сургалт:

Цэцэг сумын 6-8 р ангийн **18** хүүхдэд зуны сургалт явууллаа. Уг сургалт 6-р сарын 7-ноос 18-ны хооронд явагдлаа. Сурагчид зуны амралтаар идэвхтэй сайн оролцож Цэцэг сумаас оролцлоо.

Америкийн төвийн засвар тохижилт

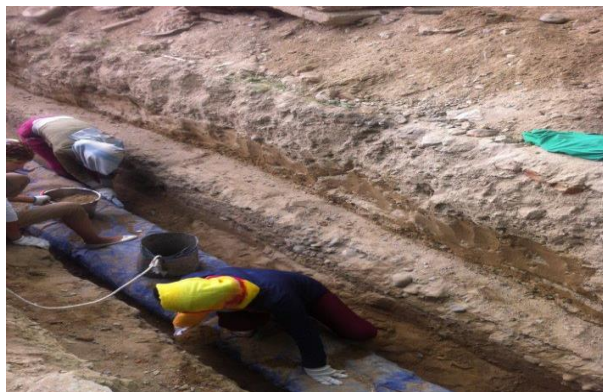
2016 оны 9 сарын 26- наас эхлэн 10 сарын- 10 ныг хүртэл Улаанбаатар хотоос засварын компани ирж Америкийн төвийн өрөө болон Аксес өрөө, коридорын тааз, хана, шал, цахилгааны монтаж зэргийг сольж засварлав. Засвар дууссаны дараа өрөөний тохижилт хийж хөшиг зурагт тогтоох, номын үзэсгэлэнгийн тавиур, шинээр хувцасны өлгүүр зэргийг хананд суулгуулав.

ӨВӨЛЖИЛТИЙН БЭЛТГЭЛ ХАНГАХ АЖЛЫН ХҮРЭЭНД:

Нийтийн номын сангийн төв байрны дээвэр, гадна шугам сүлжээнд засвар үйлчилгээ хийв.

БУСАД АЖИЛ:

НОМЫН ТООЛЛОГО:

2015 оны 6-р сарын 13-нд эхэлсэн бөгөөд фондын номын ээлжит тооллогыг захирлын тушаалаар томилогдсон комиссын бүрэлдэхүүнтэйгээр цахимаар тоолж номын нэгбүрчилсэн бүртгэлд тулгалт хийж тоолов, Номын фонд болон тасаг танхимын номын эцсийн дүнг гаргахад электрон каталогт шивэгдсэн номын жагсаалтаар тоологдоогүй үлдсэн номын жагсаалт гаргаж хариуцах хүмүүст нь танилцууллаа.

Тухайлбал Үндсэн фондын 936 ширхэг, Уншлагын их танхимын 317 ширхэг, Эрдэм шинжилгээний чөлөөт уншлагын танхимын 160 ширхэг, Үл мэдэх танхимын 111 ширхэг, Гэрээр ном олгох тасгийн 454 ширхэг нийтдээ 1978 ширхэг ном тоологдоогүй жагсаалт гарч тасаг танхим бүрээр тооцоог тулгалт шүүлт хийснээр тус танхимууд нийтдээ 1270

ширхэг номыг олж, тоолж холбогдох асуудлуудыг шийдвэрлэв. Мөн шивэгдээгүй тоологдоогүй номуудыг тоолох тулгах ажлыг хийгээд байна. Одоогийн байдлаар бүх тасаг танхимууд нийтдээ 1643 ном тоологдоогүй дутагдаж харагдаж байна.

2016 оны байгууллагын баримт бичгийг стандартын дагуу архивлав.

Соёлын ажилтнуудын зөвлөгөөнд оролцов

Хөгжимт драмын театрт "Алтан өв" цэнгээнт наадгай зохион байгуулагдаж ХДТ, Музей, ННС нэг баг болон оролцлоо.

Нийтийн номын сангийн америкийн төвд Соёл урлагийн байгууллагуудын өнөөгийн байдал, соёлын хуулийн талаар мэдээлэл солилцож цаашдын зорилго зорилтыг тодорхойлох зорилгоор Соёл урлагийн ажилтнуудын уулзалт хэлэлцүүлэг боллоо.

Ховд аймгийн нутаг Үзэсгэлэнт Хар ус нууранд хоёр жилд нэг удаа болдог "Мөнгөлөг шагшуурга-мөсний баяр" 2 сарын 20-ноос 21 –ний зохион байгуулагдсан "Мөнгөлөг шагшуурга" цас мөсний баярт хамт олонтойгоо идэвхтэй оролцов.

Монгол улсын Засгийн газрын 2011 оны 339, 340 дүгээр тогтоол, Аймгийн Засаг даргын 2013 оны А/106 дугаар захирамжийн дагуу "Гамшгийн аюулын зарлан мэдээлэх дохио"-ны арга хэмжээнд хамт олноо зохион байгуулан 2016 оны 03-р сарын 24-ны өдрийн Пүрэв гарагийн 15⁰⁰ цагт 5-р цэцэрлэгийн үүдэнд цугларч, үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцлоо.

Ховд аймгийн онцгой байдлын газар, Гал унтраах, Аврах 48 дугаар ангиас Нийтийн номын санд 2016 оны 05 сарын 10-ны өдөр Тархалтын сургалт хийлээ. Сургалтанд Нийтийн номын сангийн болзошгүй гамшгаас хамгаалах баг бүрэлдэхүүн болон бусад байгууллагын ажилтнууд идэвхтэй оролцож гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэлтэй ажиллах, гал унтраах ур чадвараа дээшлүүлээ.

ТЭРГҮҮНИЙ УНШИГЧИЙН ШИНЭ ЖИЛ

Нийтийн номын сангаас 2016 оны уншигчдынхаа шинэ жилийн баярыг зохион байгуулах бэлтгэл ажлыг захирлын тушаалаар томилогдсон ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүний хамт хийлээ. Шилдэг уншигчдын шинэ жилийн баярын үйл ажиллагаа 2016 оны 12 сарын 16-ны 14 цагт Уншлагын их танхимд боллоо. Уншигчдын шинэ жилийн арга хэмжээнд аймгийн нийгмийн хөгжлийн бодлогын соёл хариуцсан мэргэжилтэн Г.Жавзанхорол оролцож баяр хүргэлээ. 2016 оны шилдгүүдээ шалгаруулж шагнал гардууллаа.

Аймгийн нийтийн номын сангаас зохион байгуулагдсан соёл олон түмний ажилд идэвхтэй оролцож 2016 оны "Шилдэг сургууль"-аар Н.Саруулзаяа захиралтай Ерөнхий боловсролын Лаборатори ахлах 1-р сургууль шалгарч Шилдэг сургууль цом авлаа.

Шилдэг номын санчаар:

- ✓ Ерөнхий боловсролын Лабартори ахлах 1-р сургуулийн номын санч Ж.Цэвэлмаа.
- ✓ Хөгжил Политехник коллежийн номын санч А.Гульназ нар шалгарч Шилдэг номын санч Өргөмжлөлөөр шагнагдлаа.

Шилдэг соён гэгээрүүлэгч менежерээр:

- ✓ ЕБ-ийн 1-р сургуулийн сургалтын менежер Н.Мажигсүрэн,
 - ✓ Б.Цэвэлмаа
- Хөгжил Политехник коллежийн сургалтын менежер Б.Бямбасүрэн

Шилдэг багшаар:

- ✓ ЕБ-ийн 3-р сургуулийн багш Х.Цэрэнлхам

Шилдэг сайн дурын ажилтнаар:

- ✓ ЭМГ-ын Сайн дурын ажилтан Г.Аманда

Тэргүүний уншигч “Нацагдорж тэмдэгтэн”-ээр:

- ✓ ЕБС-ийн сурагч Ш.Аз-Очир,
- ✓ Б.Мөнхгэрэл,
- ✓ Н.Цэнд-Аюуш,
- ✓ Т.Жанерке,
- ✓ Б.Батчимэг,
- ✓ Б.Ариунтуяа,
- ✓ Б.Занданхорол
- ✓ Б.Мөнхгэрэл,
- ✓ Г.Хулан нар тэргүүний уншигч Нацагдорж тэмдэгтний болзол хангаж шагнууллаа.

“Тэргүүний уншигч”-аар:

Үл мэдэх танхим:

- ✓ ЕБС-ийн сурагч М.Энхбилэг,
- ✓ Т.Мөнх-ирээдүй,
- ✓ Д.Замилан,
- ✓ А.Аядана,

Уншлагын их танхим:

- ✓ Н.Номин,
- ✓ Л.Амарзаяа,
- ✓ Х.Маржан,
- ✓ Г.Мөнхзул,
- ✓ Э.Түмэндэмбэрэл,

Гэрээр ном олгох тасаг

- ✓ Б.Баасанхүү,

Эрдэм шинжилгээ-Чөлөөт уншлагын танхим:

- ✓ Ү.Нарангэрэл,
- ✓ Л.Мөнх-Очир,
- ✓ Д.Нандинцэцэг,
- ✓ Ц.Ичинхорлоо,
- ✓ Ч.Сувд-Эрдэнэ,

Америкийн соёл мэдээллийн төв:

- ✓ Г.Элбэгсайхан,
- ✓ А.Хишигдэлгэр,
- ✓ Ж.Лазат нар шалгарч 2017 онд номын сангийн бүх үйлчилгээг үнэгүй авах эрхийн бичгээр шагнагдлаа.

**ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН**

Нэг. Үндсэн үйл ажиллагааны талаар. Бүтээгдэхүүн 1,2,3

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Уншигч	6034	6709 Зөөврийн номын сангаар 1380	111,1%	182 хүн өдөр
2	Ирэгсэд	40000	45711 зөөврийн н/с 7254	114,3%	
3	Ном олголт	60000	69237 зөөврөөр 12075	115.3%	577 хүн өдөр
4	Интернэт үйлчилгээ	400 уншигчид	400	%	

Хоёр. Фонд баяжилт, фондын ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Татгалзлын дэвтэрт бүртгэгдсэн уншигчдын хэрэгцээний дагуу хэвлэлийн бүтээгдэхүүний захиалга хийх	410	423	103.1%	3 хүн өдөр
2	Ном хэвлэлийг дагалдах баримтын хамт хүлээн авах	600	604	100.6%	2 х/ө
3	Сонин сэтгүүлийг хүлээн авах /Сонин сэтгүүлийг үсэг дарааллаар болгох, сонин сэтгүүлийн карттай тулгах/	9	9	100%	0.2
4	Хандив тусламжаар фонд баяжилтийг бүрдүүлэх	150	502	334.69	1.3 хүн өдөр
5	Номын сангийн фонд, уншлагын танхимуудад ном хуваарилах / танхимуудын дансанд бичих, нэг бүрчилсэн бүртгэлд тэмдэглэл хийх г.м./	600	3104	517,3%	1,2хүн өдөр
6	Ном хэвлэлийг фонд, уншлагын танхимуудад данс бүртгэлтэй тулгаж хүлээлгэн өгөх	600	3104	517,3%	0,1 хүн өдөр
7	Номын тавиурт ном хэвлэлийг төрөл ангийн байрлалтаар байрлуулах	61600	72341	117.4%	301.4 хүн өдөр
8	Уншлагын танхимуудаас ном хэвлэлийн ашиглалтыг	150	567	378%	148%

	шалгаж ном буцаан авах /фондоос захиалгаар гарсан/				
9	Уншлагын танхимуудын захиалгаар ном хэвлэл фондоос гаргах	300	1047	%	3 хүн өдөр
10	Фондын номын байрлалыг шалгах	1000	1203	120,3	
11	Фондын төрөл ангийн байрлалтанд зориулсан ялгагч хийх	500	528	105,6%	4,4 хүн өдөр
12	Үсэг дарааллын байрлалтанд зориулсан ялгагч хийх	50	58	116%	0,4 хүн өдөр
13	Татгалзалтай ажиллах	410	423	103,1%	

Гурав. Каталог зохион байгуулалтын ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Каталогт карт байрлуулах / урьдчилан ялгасан картыг үсэг дараалал , төрөл анги , зүйлчилсэн каталогт байрлуулах /	3500	т/а 4100 ү/д 1124 Нийт 5224	149,2%	10 хүн өдөр
2	Үсэг дарааллын каталогт редакц хийх / номзүйн бичилт зөв эсэхийг шалгах, буруу байрлагдсан картыг авах, нэмэлт картуудыг тулгах /	2 удаа	2	100%	
3	Мэдээллийн электрон каталогийн санд хэвлэлийн бүтээгдэхүүн оруулах	5930	6258	105,5%	195,5 хүн өдөр
4	Мэдээллийн электрон каталогийн санд редактор хийх /ангилал, түлхүүр үг, гарчиг, товч агуулгад/ номыг нэг бүрчлэн тулгалт хийж алдааг засаж орхигдсон мэдээллүүдийг нэмж оруулан баазыг цоожлох	3000	3938 төрлийн 13836 ш номонд редактор хийж 2595 төрлийн 9081 номын ангилал засах болон бусад мэдээллүүдийг нэмж оруулав	131,2%	123,5 хүн өдөр
5	Орон нутгийн санд карт бичих	200	213	106,5%	
6	Орон нутгийн картын санд карт байрлуулах	200	213	106,5%	

Дөрөв. Ном хэвлэлд хийх техник ажиллагаа

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний	2016 онд	2016 онд	Чанар	Өртөг
---	--------------------------	----------	----------	-------	-------

	төрөл	нийлүүлэх	нийлүүлсэн		
1	Ном ангилах /ном хэвлэлтэй танилцах, ННА-ын номноос индексийг олох, ном хэвлэлд индекс бичих/	2015	2558	127%	80 хүн өдөр
2	Зохиогчийн тэмдэгтийг тодорхойлох	2015	2558	___,___	5,3 хүн өдөр
3	Нэгдсэн бүртгэл хөтлөх	25	33	132%	0,5 хүн өдөр
4	Ном хэвлэлийг данслах ба номын нүүр хуудас болон 17-р хуудсанд дансны дугаарыг бичих тэмдэг тавих	1600 аас дээш	3104	194%	64,6хүн өдөр
5	Формулярийн уут хайчлах	6634	9813	148%	61,3хүн өдөр
6	Ном болон уншигчийн картанд формулярийн уут наах	6634	9813	148%	4 хүн өдөр
7	Бар код хэвлэх	5930	14562	245,5%	
8	Бар код хайчлах	5930	14562	___,___	9,1хүн өдөр
9	Бар код наах	5930	14562	___,___	6 хүн өдөр
10	Номын формуляр бөглөх	600	604	100,6%	1,2 хүн өдөр
11	Номын сангийн фонд, уншлагын танхимуудад ном хуваарилах / танхимуудын дансанд бичих, нэг бүрчилсэн бүртгэлд тэмдэглэл хийх г.м./	600 аас дээш	604	___,___	1,2 хүн өдөр

Тав. Мэдээлэл сурталчилгаа соёл олон нийтийн ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн	38	41	108%	82 хүн өдөр
2	Шинэ номын үзэсгэлэн	19	19	100%	38 хүн өдөр
3	Өдөрлөг	2	2	100%	14 хүн өдөр
4	Тойм яриа	17	25 удаа	147%	
5	Чанга уншлага	18	35	194,4%	
6	АХА	3	4	133,3%	хүн өдөр
7	Уншигч зохиолчдын уулзалт	1	2	100%	60 хүн өдөр
8	Бүтээлч уншлага	4	6	150%	6 хүн өдөр
9	Урилгат уншлага	5	9	180%	4 хүн

					өдөр
10	Номын аян	2	2	100%	120 хүн өдөр
11	Дүрийн тоглолт	2	2	100	

Зургаа. Лавлагаа номзүйн мэдээллийн ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Лавлагааны фонд шинэчлэн баяжуулах	250 ном	261	104,4%	
2	Санамж өгөх номзүй	275 нэр	483	176%	15 хүн өдөр
3	Бүртгэн мэдээлэх ном зүй	260	366	140,7%	8,4 хүн өдөр
4	Номын жагсаалт гаргах	1229	1273	103,5%	13,2 хүн өдөр
5	Аман лавлагаа өгөх	292	322	110%	5,4хүн өдөр
6	Аман лавлагааны дэвтэр хөтлөх	292	322	110%	0,6хүн өдөр
7	Татгалзлыг хөтлөх		423		0,8 х/ө

Долоо. Нүүдлийн номын сан, Номын сан хоорондын солилцоогоор үйлчлэх ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	ДМЦС-ийн номын сантай солилцоо	Уншигчийн хүсэлтээр	27 ном		
2	ШШГГ-ын номын сан	Уншигчийн хүсэлтээр	30+		
3	2р сургууль	—,'—	60+	—,'—	
4	Хилийн Цэргийн Газрын номын сантай зөөврийн номын сан ажиллуулах		32+33	—,'—	
5	“Уран дөш” хүүхдийн зуслан		600		
6	3р цэцэрлэг		75		
7	2р сургууль		90		

Найм. Номын тооллогын ажил

№	Нийлүүлэх бүтээгдэхүүний төрөл	2016 онд нийлүүлэх	2016 онд нийлүүлсэн	Чанар	Өртөг
1	Насанд хүрэгчдийн уншлагын танхимын ном ойрын фондын ном тоолох	3853 ном	3973 /2 удаа/	103%	3 хүн өдөр

2	Хүүхдийн танхимын номын тооллого хийх /ээлжит/	1313	1389 үүнээс фондоос захиалгаар авсан ном 389 /2удаа/		хүн өдөр
3	Гэрээр ном олгох танхимын тооллого				

Ес. Ном сэлбэн засалт

1	Салсан хуудас наах			—,’,—	
2	Номыг цоолж үдэх				
3	Хуудас нөхөх				
4	Ном хавтаслах, салсан хавтас нааж бэхлэх				
5	Ном сэлбэн засалтыг баримтжуулах	142	194	136,6%	

Арав. Арга зүйн ажлын талаар

Орон нутгийн номын санчдад номын сангийн үйл ажиллагааг сайжруулахад зориулсан төрөл бүрийн сэдвийн мэдээлэл өгөх /Бичгээр болон амаар/	Орон нутгийн номын санч нарт	Ном ангилах арга зүй, номзүйн задлаг тодорхойлолт сэдвээр 3 номын санчид, Сод эрдэм сургуулийн номын санчид Номын сангийн анхан шатны бүртгэл хөтлөх, ном зүйн ангилал, ном хэвлэл төрөлжүүлэн байрлуулах, номын үзэсгэлэн гаргах арга зүйн зөвлөмжүүдийг өгөв.		
---	------------------------------	---	--	--

**НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ
БҮТЭЭГДЭХҮҮН НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Нэг. Уншлага үйлчилгээний талаар

Уншлагын танхимуудыг 2 ээлжээр ажиллуулан 6709 уншигч шинээр бүртгэж 45711 ирэгсдэд 69237 ш ном хэвлэл олгож үйлчиллээ. Нүүдэл, зөөврийн номын сангаар 1380 уншигч шинээр бүртгэж 7254 ирэгсдэд 12075 ш ном хэвлэлээр үйлчилсэн нь уншигч, ирц, ном олголтын жилийн төлөвлөгөөг 111,1-115,3%-иар биелүүлсэн байна. Энэ нь өнгөрсөн

оны төлөвлөгөөний биелэлттэй харьцуулахад шинэ уншигч 605-аар, ирэгсэд 4295-ээр, ном олголт 7485 номоор илүү буюу 0,9-12,1%-аар өссөн байна.

Уншигч хэрэглэгчдэд үнэгүй интернетээр үйлчилж 400 гаруй уншигч хүссэн мэдээллээ авсан байна.

Хоёр. Фонд бүрдүүлэлт, ном хэвлэлийн захиалга,

Хэвлэлийн газруудын каталог, интернет, уншигчдын захиалга, татгалзлын дэвтэр зэргийг үндэслэн 423 нэрийн номын захиалга хийж өгөгдсөн төсвийн дагуу 2090390 төгрөгийн 102ш ном, хэвлэл авч фондын бүрдүүлэлт хийв.

Хандив, тусламжаар 4248810 төгрөгийн 502 ширхэг ном тохимол авч нийт 6339200 төгрөгийн 604 ш ном хэвлэлээр фондоо баяжуулав.

Гурав. Фондын ажил, хадгалалт хамгаалалт, тооллого

Номын тавиурт 72341 ш ном хэвлэлийг төрөл ангийн байрлалтаар байрлуулж фондын 1203 ш номын байрлалд редактор хийж байрлалын засалт хийв.

Уншлагын танхимуудад уншигчдын захиалгаар 1047 ширхэг ном хэвлэл фондоос гаргаж, захиалгаар гаргасан болон танхимуудад үзэсгэлэнд тавигдсан ном хэвлэлийн ашиглалтыг шалгаж 567 ширхэг номыг буцаан авч тооцоо хийв.

Ахуйн чийгшүүлэгч болон савтай ус ашиглан фондын өрөөний агаарын чийгшлийн хэмжээг хэвийн байлгах арга хэмжээг авч байна.

93 ш номонд сэлбэн засалт хийж номын эдэлгээг уртасгалаа. Ойрын фондуудын цаг үеийн хүлээлцэх тооллогыг 2 удаа хийж 10724 ш ном тоолон тооллогын тэмдэг тавин нэгбүрчилсэн бүртгэлтэй тулгаж тэмдэглэв.

Үндсэн фондын багтаамж, зохион байгуулалтыг сайжруулах зорилгоор тогтмол хэвлэлийн фондыг тусад нь гаргаж нийт 201 нэрийн 1325 нэгжийн сонин, сэтгүүлийг он дарааллаар байрлуулав.

Зарим урагдаж гэмтсэн сонин сэтгүүлүүдийг он, дугаараар нь олж гүйцээн, үдэж хавтаслан, хаягжуулах ажлыг хийлээ.

Төрөл ангийн байрлалтанд зориулсан ялгагч 528, үсэг дарааллын байрлалтанд зориулсан ялгагч 58 ширхгийг хийж байрлуулав.

Дөрөв. Ном хэвлэлд хийх техник үйл ажиллагаа

ННА-ын дагуу 2015 ном ангилахаас 2558 нэрийн ном ангилж шинээр авсан номуудад стандартын дагуу техник ажиллагааг хийж анхан шатны данс бүртгэлүүдэд тусган электрон болон уламжлалт каталогийн санд оруулж уншлага үйлчилгээнд гаргаж байна.

Номын сангийн үндсэн фондонд 316, нийтийн уншлагын танхимд 107 ш, гэрээр ном олгох танхимд 149 ш, хүүхдийн танхимд 32 ш ном хуваарилан данс бүртгэлд тусгав.

Тав. Каталог зохион байгуулалтын ажил

Мэдээллийн электрон каталогийн санд оруулах хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг каталогт тулгалт хийн 5930 ном оруулахаас 6258 ш ном оруулсан байна.

Мэдээллийн электрон каталогийн санд редактор хийж /ангилал, түлхүүр үг, гарчиг, товч агуулгад/ 3000 төрлийн номыг шалгаж алдааг засаж орхигдсон мэдээллүүдийг нэмж оруулан баазыг цоожлох байснаас 3938 төрлийн 13836 номын бичилтэнд редактор хийж 2595 төрлийн 9081 ш номын бичилтэнд засвар хийв.

3953 ш каталогийн карт хэвлэж 5224 ш карт уламжлалт каталогт байрлуулав. /Үсэг дарааллын каталогт 1124 ш, төрөл ангийн каталогт 4100 ш карт/

14562 ш бар код хэвлэж хайчлан наав. Үсэг дарааллын уламжлалт каталогийн 2000 орчим картанд редакц хийж ангилал байрлалын засвар хийв. 5224 ш картыг скочоор бүрж каталогийн картны эдэлгээг сайжруулав.

Зургаа. Лавлагаа номзүйн мэдээллийн ажил

Уншлагын танхим бүрийн лавлагааны фондонд шинэчлэл, баяжилтыг хийсэн. Хөвсгөлийн ястнуудын түүх соёлоос, Цагаан сарын бэлэгдэл, Бүсгүй танд, Д.Норовын намтар уран бүтээлээс, Утга зохиол судлаач Ч.Билэгсайханы намтар уран бүтээл, Таны спортын мэдлэгт, ЕБС-ийн төгсөгчдөд тусламж, Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгч Д.Нацагдорж, Монголчуудын өв соёл зэрэг сэдвийн 483 ш номоор **санамж өгөх номзүй**, Шинэ ном, Жамцын Бадраагийн намтар, уран бүтээлээс, Хүүхдийн ном, Суурь боловсролын түвшинд унших ном, Р.Чойном, СГЗ Жамцын Бадраагийн 90 насны ойд, ЕБС-ийн төгсөгчдөд, Хууль бидний амьдралд зэрэг 14 сэдвийн 366 ш номоор **бүртгэн мэдээлэх номзүй**, цаг үеийн үйл явдлуудтай холбогдуулан 1273 ш номоор **номын жагсаалт** гарган ном хэвлэлийг сурталчлах ажлыг хийлээ.

Мэдээлэл сурталчилгааны самбарт Үндсэн хуулийн тухай, ном уншихын ач тус, Гар утасны хэрэглээ, хор уршиг, “Тэргүүний уншигч-Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” шалгаруулах журам, Усны тухай гэх мэт сэдвүүдээр 80 гаруй удаа мэдээлэл гаргаж уншигч хэрэглэгчдэд хүргэлээ.

Уншигчдын асуусан төрөл бүрийн лавлагаанд тухай бүрд нь хариулт өгч аман лавлагаа 322 удаа өгч аман лавлагааны дэвтэрт бүртгэсэн.

Долоо. Соёл олон нийтийн ажил

Цаг үеийн онцгой үйл явдал, түүхэн тэмдэглэлт үйл явдал, танин мэдэхүй зэрэг бүхий л сэдвүүдийг сурталчлах уншигчдад хэрэгцээ шаардлагатай төрөл бүрийн мэдээллийг

хүргэх, номын санд хадгалагдаж байгаа ном хэвлэлийг уншигчдад хүргэхийн тулд СОНА-ыг төрөл бүрийн хэлбэрээр зохион байгуулж явууллаа. Сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдийн дунд /цэцэрлэгийн хүүхдүүд/ “Номын сангаар аялцгаая” экскурс зохион байгуулж зөөврийн номын сан ажиллуулж, тэмцээн наадам, чанга уншлага хийх зэргээр тэдний нас , сэтгэхүйд тохируулан номын сангийн үйлчилгээг хүргэж байна. Нийт 169 хүүхэд хамрагдав. **Урилгат уншлага** 9 удаа зохион байгуулж “Монголоороо уншицгаая”, “Үндэсний бичгээрээ уншицгаая” клубийн, ЭДЦС-ийн 3^г, Авьяас сургуулийн 4^б гэх мэт ангиудын сурагчдыг урилгат уншлаганд урьж номын сангийн үйл ажиллагаатай танилцуулж, номын тойм яриа, чанга уншлага хийж номын ач тус, унших номоо хэрхэн сонгох, ном хэвлэлийг хэрхэн ашиглах, уншсан номын тэмдэглэл хөтлөх талаар зөвлөмж өгч, номын сангийн уншигчаар бүртгэн номын сангаар тогтмол үйлчлүүлдэг болгов. Урилгат уншлаганд нийт 310 сурагчид хамрагдаж номын сангаас зохион байгуулж байгаа төрөл бүрийн соёл мэдээллийн ажилд идэвхтэй оролцдог боллоо.

Уншигчдын дунд **“Миний хайртай номын баатрууд”** сэдвээр **Гэрийн тэжээвэр шувууд, Үлэг гүрвэлүүд, Эх амьтад, дуут шувууд зэрэг сэдвүүдээр “Бүтээлч уншлага”** 6 удаа зохион байгуулж гар зургийн уралдаан явуулав. Бүтээлч уншлаганд ЭДЦС-ийн 5^г ангийн сурагч П.Натаймоллом, ЭДЦС –ийн 5^г ангийн сурагч Н.Нямбат, ЭДЦС-ийн 5^б ангийн сурагч Л.Номин-Эрдэнэ, ДМЦС-ийн 4^ж ангийн сурагч Б.Болор-Эрдэнэ нар идэвхтэй оролцож байв. Уншигчдын бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж нийтийн дунд алдаршуулах ажил зохиов. Бүтээлч уншлаганд нийт 81 хүүхэд хамрагдав.

Уншигчдын насны онцлогт тохируулан ном хэвлэл сурталчлах чанга уншлага 35 удаа хийж 573 уншигч, тойм яриа 25 удаа хийж 318 уншигч хамрагдав.

Шинэ номын үзэсгэлэн 19 удаа 751 ш номоор, сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн 41 удаа 1656 ш ном хэвлэлээр гаргаж уншигч хэрэглэгчдэд танилцуулсан.

Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг цаг үеийн онцгой байдал, тэмдэглэлт үйл явдлуудтай холбогдуулан гаргаж байлаа. “СГЗ Жамцын Бадраа”, “Төрийн шагналт, Ардын

уран зохиолч, СГЗ Б.Лхагвасүрэнгийн намтар уран бүтээлээс”, “Хөвсгөлийн ястнуудын түүх соёлоос”, Утга зохиол судлаач Ч.Билэгсайханы намтар уран бүтээл, Боловсрол Монголын ирээдүй, Монголчуудын өв соёл, Ном бол хүн төрөлхтөний баялаг мөн, Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойд гэх мэт 41 сэдвээр сэдэвчилсэн

номын үзэсгэлэн гаргаж ном хэвлэлийн сурталчилгаа хийлээ.

“Хөвсгөл хөтөч” студи, Хөвсгөл аймгийн утга зохиолын нэгдэлтэй хамтран Э.Эрдэнэчимэг, Н.Тогтох нарын “Сүүн мөртэй амьдрал” хөрөг нийтлэлийн шинэ цуврал номын нээлтийг зохион байгуулав. Энэ номонд Хөвсгөл аймгийн эгэл 25 эрхэм хүний хөрөг нийтлэл орсон байна.

Мөн Хөвсгөлийн ГАЛТ-ын уугуул Гонгорсүрэнгийн БӨРТЭ-ҮЖИН-ийн "ТЭНГЭРТ ИВЭЭГДСЭН ГЭГЭЭН ЗАЯА" "ЗҮРХЭНД ЧИНЬ УРЛАЯ" хос номын баяр хийлээ. Энэ түүвэрт нутаг ус, аав ээжийн хайр, элбэрэлт зөөлөн сэтгэлийн тухай шүлгүүд оржээ.

Жил бүрийн эхний хагас жилд тогтмол явуулдаг ном унших 2 сарын аяныг “Хүүхэд бүр уншигч”-3 нэрийн дор зохион байгууллаа. Уг аяны хүрээнд “Ус ба бидний ирээдүй” сэдэвт АСК тэмцээн, Яруу найргийн өдөрлөг, Мэргэжил сонголт лекц, Зохиолч уншигчдын уулзалт, Шинэ ном-2016 номын үзэсгэлэн, “Ус таны амьдралд”, “Мэргэжил бүхэн сайхан”, “ЕБС-ийн төгсөгчдөд тусламж”, “Б.Лхагвасүрэнгийн намтар уран бүтээлээс”, “Д.Урианхайн намтар уран бүтээлээс”, “Хоймор нутгийн зохиолчид” сэдэвт номын үзэсгэлэн зэрэг ажлуудыг зохион байгуулан явуулав.

“Ус ба бидний ирээдүй” сэдэвт АСК тэмцээнд Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын ЕБС-ийн сургуулиудын 10-12-р ангийн сурагчдаас 6 сургуулийн сурагчид 6 баг болон оролцлоо. Энэ тэмцээнээр:

1. Мэндчилгээ / 5 / минут
2. Гэрийн даалгавар /10-15/ минут “УС БА БИДНИЙ ИРЭЭДҮЙ” сэдэвт дүрийн тоглолт
3. Асуулт хариултын тэмцээн /багаараа ярилцаж хариулна/
4. Чөлөөт сэтгэлгээ зэрэг сэдвээр авхаалж самбаа, билэг оюунаа уралдуулан шилдгээ тодруулсан.

Дэлхийн усны өдрийг угтан зохион байгуулсан АСК тэмцээнд нийт багууд идэвхитэй оролцож

Тэргүүн байр: Дэлгэрмөрөн цогцолбор сургуулийн “Алтан-Ус” баг хүртэж “Шилжин явах цом”, алтан медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйлсээр шагнуулав

Дэд байр: Мөрөн 3 Эрдэнэ сургуулийн “Динамик” баг шалгарч мөнгөн медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйлсээр шагнуулав

Гутгаар байр: Эрдмийн далай цогцолбор сургууль болон Мөрөн II сургуулийн оноо тэнцэж, шүүгчид үзүүлбэрүүдийн ерөнхий агуулга идэвхи санаачлагыг харгалзан үзэж Мөрөн II сургуулийн H₂O багийг шалгаруулж хүрэл медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйлсээр шагналаа.

Аяны хүрээнд Уншигч – Зохиолчдын уулзалтыг 2 удаа зохион байгуулав.

МЗЭ-ийн Хөвсгөл аймаг дахь салбар, Хөвсгөл аймгийн залуучуудын холбоо Далай ээж телевиз, Далай ээж сонинтой хамтран зохион байгууллаа.

Энэхүү уулзалтанд урилгаар Төрийн шагналт, Ардын уран зохиолч, МУСГЗ, Болор цомын эзэн, зохиолч, яруу найрагч Б.Лхагвасүрэн, Дэлхийн академийн гишүүн МЗЭ-ийн шагналт Болор цомын эзэн Зохиолч Яруу найрагч Д.Урианхай нар оролцож намтар уран бүтээлээсээ ярьж сонирхолтой ярилцлага боллоо.

Монголын зохиолчдын эвлэлийн Хөвсгөл аймгийн салбарийн тэргүүн МЗЭ-ийн шагналт Зохиолч, Яруу найрагч Б.Сарантуяа болон олон залуу зохиолчид уригдаж оролцлоо.

Уг үйл ажиллагаанд ЕБС-ын сурагчид, багш, яруу найраг сонирхогч уншигчид оролцсон. Мөн энэ үеэр зохиолч, Яруу найрагч Б.Лхагвасүрэн, зохиолч Д.Урианхай нарын намтар, уран бүтээлээр сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн гаргаж олон нийт, телевиз хэвлэл мэдээллийн байгууллагаар сурталчилсан. Уулзалтанд МУГЖ Лхамжав, Хошин урлагийн Комеди пароди хамтлагийн жүжигчин Булган-Эрдэнэ, Нямхүү, Авьяас сургуулийн морин хуурын багш Э. Төвтүвшин, Хүүхэд гэр бүл хөгжлийн хэлтсийн драмын дугуйлангийн сурагчид мэндчилгээ дэвшүүлээ.

Орон нутагтаа ажиллаж амьдарч байгаа уран бүтээлч нарыг уншигчдад таниулах, зохиол бүтээлийг нь сурталчлан дэлгэрүүлэх зорилгоор Зохиолч Ц.Ганболд, Зохиолч Яруу найрагч О.Элбэгтөгс нартай зохиолч уншигчдын уулзалт зохион байгуулав.

гаргаж нийтэд сурталчлав.

Уг үйл ажиллагаанд нийт 70 гаруй уншигчид оролцож 2-р сургуулийн бүжгийн хамтлаг ирж мэндчилгээ дэвшүүлэв. Мөн энэхүү уулзалтын үер Аймгийн Нийтийн номын сан шилдэг уншигчдаа тодруулж “Тэргүүний уншигч-Д.Нацагдорж тэмдэг”-ийг гардуулж өглөө. Уулзалтанд зориулж “Хоймор нутгийн зохиолчид” номын үзэсгэлэн

"Мэргэжил сонголт" лекцийг Мөрөн сумын ЕБС-ын сурагчдын төлөөллийг оролцуулан аймгийн ИТХ-ын дэргэдэх ГХУСАЗС Зөвлөл, Аймгийн БСГ, Аймгийн Хөдөлмөрийн хэлтэс, Аймгийн Залуучуудын холбоотой хамтран амжилттай зохион байгууллаа. Энэхүү лекцийн зорилго нь Мөрөн сумын ЕБС-ын сурагчдын төлөвшил, чөлөөт цагийн зөв боловсон өнгөрүүлэх, ахлах ангийн

сурагчдад мэргэжлийн чиг баримжаа олгоход туслах, тэдний нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн юм.

Энэ үйл ажиллагаанд Аймгийн БСГ-ийн мэргэжилтэн О. Элбэгтөгс, Аймгийн ИТХ – ын ажлын албаны мэргэжилтэн Н.Одбаатар, Аймгийн хөдөлмөрийн хэлтсийн мэргэжилтэн М. Батчимэг, Аймгийн залуучуудын холбооны тэргүүн Б. Мөнгөн-Эрдэнэ нар оролцож илтгэл тавилаа. Оролцогчид сонирхсон асуултандаа хариулт авч байв.

“Хүүхэд бүр уншигч”-3 аяны хүрээнд зохион байгуулсан **яруу найргийн өдөрлөгийг**

номын сангийн ахмад ажилтан асан Д.Бурмаагийн нэрэмжит болгон зохион байгуулж, яруу найргийн уралдаанд Мөрөн сумын ЕБС-ын нийт 8 сургуулийн 19 хүүхэд бүртгүүлж 3 үе шаттайгаар явууллаа.

Уг өдөрлөгийн зорилго нь ЕБС-ын сурагчдын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, сэтгэлгээний цар хүрээг хөгжүүлэх, бичлэгийн ур чадварыг дээшлүүлэх, үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх боломжийг олгох, шүлэг бүтээлийг нь хөхүүлэн дэмжих, олны хүртээл болгоход чиглэсэн юм.

Уг уралдааны шүүгчдээр мэргэжлийн хүмүүсийн тусалцааг авч аймгийн залуу зохиолчдыг урьж оролцуулав.

Зохиолч О.Элбэгтөгс, Ц.Ганболд, Аймгийн ИТХ-ын ажлын албаны мэргэжилтэн Н.Одбаатар нар шүүгчээр ажиллаж, оролцогчдыг 1-3р байр, 2 тусгай байр эзлүүлж өргөмжил ном дурсгалын зүйлээр урамшууллаа.

Уг уралдааны 1-р байранд ДМЦС-ын 12^д ангийн сурагч Э. Төвшинтөгс

2-р байранд ДМЦС-ийн 11^д ангийн сурагч Б. Золжаргал

3-р байранд Ирээдүй сургуулийн 12^г ангийн сурагч М. Энх-Оюун

Тусгай байранд 2-р сургуулийн 12^б ангийн сурагч Цэрэнням, ДМЦС-ийн 12^а ангийн сурагч Э. Пүрэвсүлд тус тус шалгарлаа.

Яруу найргийн уралдааныг зохион байгуулахад Ахмад ажилтан Д. Бурмаагийн үр хүүхдүүд хамтарч санхүүгийн тусламж үзүүлж, Зээ охин нь нийт оролцож байгаа яруу найрагч нарт мэндчилгээ дэвшүүллээ.

“Хүүхэд бүр уншигч”-3 аянд нийт 710 орчим уншигчид хамрагдан үйлчлүүлэв.

Жил бүр 9р сараас 11р сарын хооронд уламжлал болгон тэмдэглэдэг “Номын баяр”-ын нээлтээр “Ном унших 2 сарын аян”-ыг эхлүүлдэг билээ. Аяны хугацаанд Илтгэлийн уралдаан, Дүрийн тоглолт, Шинэ ном нээлттэй хаалганы өдөр, Танин мэдэхүйн АХА тэмцээн, Уншигч зохиолчдын уулзалт- утга зохиолын өдөрлөг, тэргүүний уншигчдыг шалгаруулах зэрэг ажлуудыг зохион байгууллаа.

Ном унших 2 сарын аяны хугацаанд 222 хүн номын сангийн уншигчаар бүртгүүлж, 2902 ирэгсэд, 4773 ш ном хэвлэлээр үйлчлүүлсэн байна.

Өнөө жилийн номын баярын нээлтэнд Аймгийн Засаг Даргын Тамгын газрын Нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн мэргэжилтэн Г.Нарангэрэл, Аймгийн Боловсрол Соёл Урлагийн газрын мэргэжилтэн О.Элбэгтөгс, Аймгийн Иргэдийн хурлын төлөөлөгч Ц.Гончиг, Хөвсгөл аймгийн Залуучуудын холбооны тэргүүн Б. Мөнгөн-Эрдэнэ зэрэг хүндэт зочид оролцлоо.

Номын баярт хүрэлцэн ирсэн зочид уншигч, хүүхэд багачуудад талархлын мэндчилгээ дэвшүүлж, номын тухай айлдвар айлдаж, аймгийн номын

сантай цаашид хамтраж ажиллахаа илэрхийлээ.

Нээлтийн үйл ажиллагааны үеэр Номын сангаас зохион байгуулж байгаа ном унших аяны удирдамж, төлөвлөгөө, зохион байгуулах ажлуудыг уншигчдад танилцуулав. Мөрөн сумын сургуулиудын номын сангууд 2015-2016 оны ном хөтөлбөрийн хүрээнд хийсэн сурагчдын бүтээлийн үзэсгэлэн гаргаж зочид, уншигч нарт сурталчлаж, Аймгийн Нийтийн номын сангаас “Шинэ ном-2016” үзэсгэлэн гаргаж нээлттэй хаалганы өдөр зохион байгуулсан.

Номын баярын хүрээнд Хөвсгөл нуур – Эгийн голын сав газрын захиргаатай хамтран Мөрөн сумын ЕБС-ын ахлах ангийн сурагчдын дунд **“Эко сургууль – Эх дэлхийн дархлаа”** сэдэвт илтгэлийн уралдааныг зохион байгуулан явууллаа.

Уралдааны зорилго нь өсвөр үеийнхнийг эх дэлхийгээ хайрлан хамгаалах, байгаль хамгаалах хуулиуд болон тэдгээрийг хэргэжүүлэх дүрэм журамтай танилцуулан ойлгуулахад чиглэгдсэн.

Уралдаанд ирүүлсэн илтгэлүүдийг шүүгчдийн комисс илтгэл тус бүрээр нь танилцаж, хөндсөн асуудал, түүнийг тодорхойлсон байдал, шийдвэрлэх арга замыг оновчтой дэвшүүлсэн ур чадвар зэргийг шалгуур үзүүлэлт болгон дүгнэж

эцсийн шатанд 6 илтгэлийг шалгаруулж аймгийн Нийтийн номын сангийн Хүүхдийн уншлагын танхимд хэлэлцүүлээ.

Уралдааны: 1-р байрыг Авьяас сургуулийн 11^а ангийн сурагч Б.Батчимэг

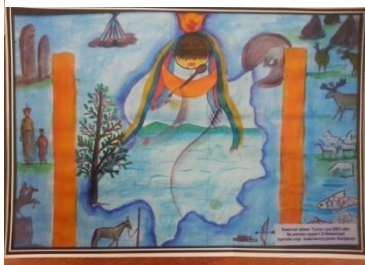
2-р байрыг Ирээдүй XXI зуун сургуулийн 11^б ангийн сурагч Г.Алтжин

3-р байрыг ДМЦ сургуулийн 12^б ангийн сурагч Б.Үржинханд нар шалгарч медаль, өргөмжлөл, мөнгөн шагнал дурсгалын зүйлээр шагнууллаа.

Энэ удаагийн илтгэлийн үр дүн нь, хүүхдүүдийн санал бодлыг үндэслэн Эко сургуулийн дотоод болон гадаад тохижилт, нэмэлт сургалтын хөтөлбөрийн үндсэн агуулгыг гаргасанд байлаа.

Монголын орчин үеийн уран зохиолыг үндэслэгчдийн нэг, Их зохиолч яруу найрагч Дашдоржийн Нацагдоржийн мэндэлсэний 110 жилийн ойг тохиолдуулан БСШУСЯ,

Улаанбаатар хотын хүүхдийн номын сангаас зарласан **“Миний нутаг-Монголын сайхан орон”** сэдэвт гар зургийн уралдааны удирдамжийн дагуу аймгийн Нийтийн номын сангаас аймгийн хэмжээнд гар зургийн уралдааныг 5 насны ангилалд 10-р сарын 10 – 11-р сарын 10 хооронд зохион байгууллаа.

Уралдаанд нийт 115ш зураг ирүүлснээс 5 насны ангилалд ангилал тус бүрээс нэг зургийг шалгаруулж, шалгарсан бүтээлүүдийг УБ хотын Хүүхдийн Төв Номын Сангийн хүндэтгэлийн буланд байршуулахаар илгээв.

Уралдаанд оролцсон бүтээлүүдээр үзэсгэлэн гаргаж хэвлэл мэдээллээр сурталчиллаа.

Номын баяр” аяны хүрээнд Орчин үеийн утга зохиолыг үндэслэгч, Их зохиолч Д.Нацагдоржийн мэндэлсний 110 жилийн ойг тохиолдуулан Хөвсгөл аймгийн Утга зохиолын нэгдэлтэй хамтран их зохиолч Д.Нацагдоржийн амьдрал уран бүтээлээр **“Зохиолч-Уншигчдын уулзалт”** утга зохиолын өдөрлөгийг зохион байгуулав.

Уулзалт өдөрлөгийг нээж Нийтийн номын сангийн захирал Н.Оюунтуяа уг хэлэн уулзалтын зорилго чиглэл, оролцогч зохиолчдыг танилцуулж, уншигч хүүхдүүд мэндчилгээ дэвшүүлж дуу хуураа өргөх, ойд зориулсан үзэсгэлэн танилцуулах, их зохиолчийн амьдрал, уран бүтээлийн талаар илтгэлүүд тавигдаж, асуулт хариулт, ярилцлага зэрэг ажлууд явагдлаа.

Уулзалтанд өөрийн орон нутагтаа амьдран уран бүтээлээ туурвиж байгаа МЗЭ-ийн шагналт, “Алтан өд” шагналын эзэн, зохиолч, яруу найрагч Пүрэвжалын Майнбаяр, 2015 оны “Гантиг цом”-ын эзэн, социологич, яруу найрагч Цэрэннадмидын Гончиг, зохиолч

Цэвэгжавын Ганболд, залуу зохиолч, яруу найрагч Шагдарсүрэнгийн Хатанбүүвээбаатар, яруу найрагч, цагдаагийн ахлагч Алтангэрэлийн Дашцоож, залуу яруу найрагч Шарав-Арилдийн Бадамрагчаа, “Сод-Эрдэм” сургуулийн түүх нийгмийн багш, Боловсролын тэргүүний ажилтан, яруу найрагч Шархүүгийн Одбаяр, Яруу найрагч Энхболдын

Ганболд

Эрдэнэцэцэг нар оролцов.

Утга зохиолын өдөрлөгийн үеэр:

“Нарт ертөнцөд суугаа Марс од” сэдвээр - МЗЭ-ийн шагналт, “Алтан өд” шагналын эзэн, зохиолч, яруу найрагч Пүрэвжалын Майнбаяр

Харанхуй хад зохиол- Зохиолч Цэвэгжавын

Д.Нацагдоржийн намтар уран бүтээл- Залуу яруу найрагч Шарав-Арилдийн Бадамрагчаа

Пагмадулам ба тухайн үеийн нийгмийн нөхцөл байдал- 2015 оны “Гантиг цом”-ын эзэн, социологич, яруу найрагч Цэрэннадмидын Гончиг

Их зохиолчийн үр хүүхдүүд- Яруу найрагч, цагдаагийн ахлагч Алтангэрэлийн Дашцоож нар илтгэл тавьж уншигчдын асуултанд хариулт өгч, ярилцлага явагдлаа.

Мөн үйл ажиллагаанд Хөвсгөл аймгийн ХДТ-ын гоцлол дуучин Т.Лаагансүрэн Ая дууны мэндчилгээ, Үндэсний лаборатори ЭДЦС-ын 10а ангийн

сурагч М. Долзодмаа шог өгүүллэг, Сод-Эрдэм сургуулийн 12ж ангийн сурагч Б.Номундалай Их зохиолч Д. Нацагдорж зохиолчийн тухай бичсэн Эссэ бичлэгээ уншиж сонирхууллаа.

Энэхүү үйл ажиллагааны үеэр номын сангийн шилдэг тэргүүний уншигчдад “Тэргүүний уншигч-Д.Нацагдорж тэмдэгтэн” шагналыг нийт уншигчдын дунд хүндэтгэлтэйгээр гардуулав.

Шинэ номын нээлт. Гүрж.Нямдоржийн “БЭНСЭН ҮЛГЭРЧ” шинэ номын нээлтийг Аймгийн нийтийн номын сангийн Хүүхдийн уншлагын танхимд зохион байгуулан явууллаа. Монголын урлаг, соёлын ертөнцөд шог хошин зураг хийгээд утга зохиол, сэтгүүл зүйн бүх

төрлөөр туурвисан, өнгөрсөн зууны ная ерээд оны утга зохиолын шинэчлэгчдийн тод төлөөлөгч, сэтгүүл зүйн шилдгүүдийн нэг Гүрж.Нямдоржийн үргэлжилсэн үгийн зохиолын эмхэтгэл "Бэнсэн үлгэрч" номыг Ч.Бадарч эрхлэн хэвлүүлсэн байна.

Гүрж.Нямдоржийн хүүрнэл зохиолууд нь өвөрмөц зохиомжтой, олон өнцөгтэй, үйл явдлын содон өрнөл, хурц дүрслэлтэй, ямагт шинийг эрэлхийлсэн шинж чанартай байдаг. Гүрж.Нямдорж тухайн цаг үеийн "хашуурга"-нд багтаж уран бүтээлээ хийдэггүй, үндэсний уламжлал, барууны сэтгэлгээтэй иргэншлийг баримтлан ирээдүйгээ харж уран бүтээлээ туурвиж байсныг түүний энэ ном хийгээд 90-ээд онд төвийн сонин, сэтгүүлд гарсан уран бүтээлээс мэдэрч болно.

Номын нээлтэнд Аймгийн утга зохиолын нэгдлийн тэргүүн Б.Сарантуяа, Аймгийн БСУГ-ын дарга Н.Баатар-Очир, Аймгийн Нийтийн номын сангийн захирал Н.Оюунтуяа зураач Алтангэрэл, Хөвсгөл аймгийн Утга зохиолын нэгдлийн тэргүүнээр ажиллаж байсан Бямбадорж, Зураач Баян-Очир, зохиолч, сэтгүүлч Бат-Эрдэнэ нар оролцлоо.

Номын нээлт болон номын тухай товч танилцуулгыг хийж, Гүрж.Нямдоржийн хүүрнэл зохиол дахь сэтгэлгээний чиг хандлагууд сэдвээр зохиолч Ц.Ганболд шүүмж, "Бурханы газрын сахиул" зохиолын шүүмжийг МЗЭ-ийн шагналт зохиолч, яруу найрагч П. Майнбаяр, "Цочоод сэрсэн заяа" зохиол дээр яруу найрагч Ц.Гончиг шүүмж, Гүрж. Нямдоржийн яруу найргийн онцлог /цөөн шүлгийн жишээн дээр/ яруу найрагч О.Элбэгтөгс илтгэл тавилаа.

Бага насны уншигчдын

хэл ярианы чадварыг хөгжүүлэх,

өөрийгөө илэрхийлэх, өөртөө итгэх итгэлийг нэмэгдүүлэх, ном унших, ойлгох чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор "Долоон бор хулгана" үлгэрээр цахим уншлага хийж, дүрийн тоглолт хийв. Нийт 46 уншигч хамрагдав.

“Бяцхан байшин” үлгэрийн номоор үлгэрийн баатруудын дүрд хувирах дүрийн тоглолт хийв. Энэхүү жүжигчилсэн тоглолтонд 18 уншигч хамрагдав.

Хулгана- ЭДЦС 4А ангийн сурагч О.Хүслэн

Мэлхий- Авьяас 3Б ангийн сурагч П.Тэмүжин

Үнэг- Авьяас 3Б ангийн сурагч Д.Тэмүжин

Туулай- ДМЦС 5А ангийн сурагч Б.Индра

Чоно-Авьяас 3Б ангийн сурагч Б.Ганбаатар

Баавгай-Авьяас 3Б ангийн сурагч А.Бумбаяр нар дүр бүтээлээ.

Олимпийн хөгжлийг дэмжих сангийн хүрээнд.

Дөрвөн жилд нэг удаа зохиогддог зуны олимпийн наадамд эх орноо төлөөлөн оролцох баг тамирчдаа дэмжих үүднээс МУ-ын Ерөнхий сайдын санаачлагаар Олимпийн хөгжлийг дэмжих сангийн цом, дэвтэр Монгол орон даяар аялсан билээ. Хөвсгөл Аймгийн Нийтийн номын сангийн хамт олон энэхүү аянд нэгдэж 150.000 төгрөгийг тус сангийн дансанд төвлөрүүлж Олимп сурталчлах өдөр зохион байгуулж “Таны Спортын мэдлэгт” сэдэвт номын үзэсгэлэн гарган, уншигчдынхаа дунд АХА тэмцээнийг зохион явууллаа.

Нээлттэй хаалганы өдөр. Аймгийн засаг даргын захирамжаар 2016 оныг “Гэр бүл-хүүхдийн хөгжлийг дэмжих жил” болгон зарлаж, "Сар бүрийн 11"-ний өдрийг "Хүүхэд- гэр бүлийн өдөр" болгон "ХҮҮХЭД, ГЭР БҮЛИЙН ОРОЛЦОО, ХАМГААЛЛЫН САР" аяны нээлтийг Мөрөн хотын төв Чингүнжав талбай дээр бүх албан байгууллага,

аж ахуйн нэгжүүдийн дунд нээлттэй хаалганы өдөр хэлбэрээр зохион байгууллаа. Уг нээлттэй хаалганы өдрөөр Аймгийн нийтийн номын сан 2016 оны эхний хагас жилд фонд баяжилтаар ирсэн шинэ номуудаар үзэсгэлэн гаргаж шинэ номын тойм хийж, нийт 30 иргэнийг номын сангийн уншигчаар бүртгэж 1000 орчим ирэгсдэд номын сангийн үйлчилгээ үзүүллээ.

Найм. Нүүдлийн номын сан

Хилийн цэргийн анги, ШШГГ, 2р сургууль, “Уран дөш” хүүхдийн зуслан, 3-р цэцэрлэг зэрэг газруудад нүүдэл зөөврийн номын сан ажиллуулж **1380** уншигчийг номын сангийн уншигчаар бүртгэж **7254** ирэгсдэд **12075** ш ном хэвлэл олгож үйлчилсэн.

Нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээгээр “Шинэ номын үзэсгэлэн”, Сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн, номын тухай мэдээлэл, чанга уншлага тойм яриа, төрөл бүрийн ахуйн болон эрүүл мэндийн лекц, зөвлөгөө зөвлөмжүүд, уралдаан тэмцээнүүд зохион байгуулж явуулсан.

Ес. Номын тооллого

Хүүхдийн уншлагын танхим, нийтийн уншлагын танхимд ээлжит бус тооллогыг 2 удаа хийж нийт 10724 ш ном тоолов.

Арав. Арга зүйн ажлын талаар

Ном ангилах арга зүй, номзүйн задлаг тодорхойлолт сэдвээр 3 номын санчид, Сод эрдэм сургуулийн номын санчид Номын сангийн анхан шатны бүртгэл хөтлөх, ном зүйн ангилал, ном хэвлэл төрөлжүүлэн байрлуулах, номын үзэсгэлэн гаргах арга зүйн зөвлөмжүүдийг өгөв.

Орон нутгийн номын сангуудын үйл ажиллагаатай танилцаж заавар зөвлөгөө өгөх шаардлага байгаа боловч санхүүгийн боломж бололцоо олдсонгүй.

Арван нэг. Ном сэлбэн засалт

Урагдаж гэмтсэн 194 номонд сэлбэн засалт хийж номын эдэлгээг уртасгав. Сэлбэн засалтын үйл ажиллагааг баримтжуулсан. Ном сэлбэн засах ажлыг гэрээр хом олгох танхимын номын санч С.Нандинцэцэг хамгийн чанартай сайн хийж байлаа.

Арван хоёр. Захиргаа аж ахуйн талаар

Улсын төсвөөс 170,729.9 сая төгрөг батлагдсанаас 170,315.3 сая төгрөгийн санхүүжилт аван зориулалтын дагуу зарцуулан, 414.6 сая төгрөг Улс орны санхүүгийн хүндрэлээс шалтгаалан санхүүжил олгогдоогүй үзүүлэлттэй ажиллаж, номын фондын сан хөмрөгийг татгалзлалын дагуу төсвийн санхүүжилт шинэ ном хэвлэл 102 ширхэг, 2,090.390 төгрөгийн номоор, ТББ болон хувь хүмүүсийн хандив, төслийн санхүүжилтээр 502 ширхэг 4,248.810 төгрөгийн ном хэвлэлээр номын фондын сан хөмрөгөө баяжуулан, уншигч, үйлчлүүлэгчид олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслэлээр сурталчилж ажиллав. 2016 онд Нийтийн номын сан нь ямарваа нэгэн өр, авлагагүй, санхүүгийн зөрчилгүй ажиллав.

Холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн байгууллагын санхүүгийн тайланг хугацаанд нь өгч, бусад СУ-5, СУ-10, СУ-17 мэдээг цаг тухай бүрд нь гаргаж холбогдох газарт нь хүргүүлж, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудад өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааг 34 удаа сурталчилсан.

Албан хаагчдын хувийн хэрэгт тухайн жилийн мэргэжил дээшлүүлсэн байдал, жилийн ажлын төлөвлөгөө, төлөвлөгөөний биелэлт, шагнал урамшуулал, гаргасан амжилтын мэдээгээр баяжилт хийн ажиллаж байна.

Мэдээллийн номын санч 5 номын санчийг СУИС-ын Соёлын Боловсролын сургуулийн номын сангийн эчнээ болон зайн сургалтын ангид мэргэжил боловсролыг нь дээшлүүлж, мэргэшүүлэхээр суралцуулан ажиллав. Нийт ажилтнуудад байгууллагаас нэг удаагийн буцалтгүй тусламж нийт 5257100 төгрөг, Нийгмийн даатгалд байгууллагаас 11241900 төгрөгийн зардал гарган ажилласан.

Арван хоёр. Дотоод хяналт шалгалт

Дотоод хяналт шалгалтын 2016 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу нийтийн номын сангийн үйл ажиллагаанд Монгол улсын Соёлын тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, MNS 5742:2007 Монгол улсын стандарт, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын 2007 оны 415 дугаар тушаалаар батлагдсан “Аймаг, нийслэлийн нийтийн номын сангийн үлгэрчилсэн дүрэм”, Монгол улсын засгийн газрын 311 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Аж ахуйн нэгж байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам” болон холбогдох дүрэм журам, стандарт, тушаал шийдвэрийн биелэлтэнд хяналт шалгалт хийж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулан, мэргэжил аргазүйн зөвлөгөө өгөн ажиллаа.

Номын сангийн дотоод хяналтын нэгжээс байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг сар бүр явуулж төсөв санхүүд хагас, бүтэн жилээр удирдамж гарган

байгууллагын захиралаар батлуулж, хяналт шалгалтыг явуулснаар гарсан үр дүнг, зөвлөмж хүргүүлж ажилласан.

1. 2016 онд Электрон каталогид ном оруулах төлөвлөгөөний биелэлт
2. Байгууллагын өмчийн хадлалт хамгаалалт
3. Санхүү тайлан мэдээ
4. Болзошгүй аюул, гамшиг ослоос урьдчилан сэргийлэх
5. Фонд баяжилтанд хяналт тавих
6. Байгууллагын орчин цэвэрлэгээ үйлчилгээнд дүн шинжилгээ хийх
7. Уншлагын танхимын номын санч нарын цаг ашиглалтанд хяналт тавих

2016 онд Электрон каталогид ном оруулах төлөвлөгөө түүний биелэлтэн дээр хүн бүр дээр дүн шинжилгээ хийж ажиллахад төлөвлөгөө биелсэн дүн гарсан, удаашралтай байгаа ажилтнуудад анхааруулж мэдэгдэн ажилласнаар 2016 онд дээрхи ажлын үзүүлэлтүүд 100-130%-иар биелэгдсэн. Санхүү тайлан мэдээ, цалин олголтын цэстэй танилцан, цалингийн сан хүрэхгүйтэй холбоотойгоор ур чадвар нэмэгдэл авч байгаа хүмүүсийн ур чадварыг энэ он дуустал түр хугацаанд зогсоосон. Цахилгаан монтажинд хяналт хийн зөрчилтэй байгаа газруудад засвар үйлчилгээг мэргэжлийн цахилгаанчинаар засуулан, цахилгааны асуудлаас болж гал гарах болзошгүй аюулаас урдчилан сэргийлж ажиллав. Өмнөх онуудтай харьцуулахад номын сан, хөмрөгийн баяжилт буурсан нь төсөв санхүүд тодотгол хийн номын фонд баяжилтын төсвөөс таналт хийсэнтэй холбоотой байлаа. Цэвэрлэгээ үйлчилгээг чанартай сайн хийж байх шаардлагатайг холбогдох үйлчилгээний ажилтанд анхааруулж цэвэрлэгээ үйлчилгээг сайжруулав. Нэг давхарын үүдний коридорыг 2 байгуулага тохиролцож цэвэрлэх шаардлага байгаа учир нь тухайн үүдээр 2 байгууллагын албан хаагчид, үйлчлүүлэгчид бүгд хамрагддаг иймээс ОНСМузейн захиргаанд коридорыг хамтарч цэвэрлэх тал дээр албан бичиг хүргүүлсэн боловч шийдэгдээгүй байна.

Үйлчилгээний номын санч нарын уншигч үйлчлүүлэгчтэй харилцаж байгаа харилцаа хандлага, цаг ашиглалт хяналт тавиж ажиллав. Уншлага үйлчилгээний ажил хэвийн ёс журмын дагуу явагдаж байгаа боловч, ажлын байрыг урт хугацаагаар орхин гарч явах зөрчил байгааг уншлага үйлчилгээний номын санч нарт анхааруулснаар ажлын цаг ашиглалт сайжирсан.

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН НИЙТИЙН НОМЫН САНГИЙН 2016 ОНЫ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН**

НЭГ. НИЙТ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ:

<i>Гэрээнд тусгагдсан нийт ажил, үйлчилгээ, тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлт (тоо, чанар, хугацаа) бүрээр хүрэх түвшин</i>	<i>Жинхэнэ гүйцэтгэл (тоо, чанар, хугацааны шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшин)</i>			
1	2			
Нэг. "Номын сангийн үйл ажиллагаанд шинэлэг арга барилыг нэвтрүүлж, зүүн бүсийн жишиг номын сан болох" байгууллагын стратеги зорилтын хүрээнд				
1. Номын сангийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах ажлын хүрээнд:				
1.1 Уншлагын үйлчилгээг сайжруулж, уншигчдын тоог нэмэгдүүлэх	1.1.1Нийтийн уншлагын танхим			
	Байнгын уншигч 550			
	Ирцээр уншигч 6137 хүнд			
	16015 ном олгож үйлчилсэн			
		Төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Хувь
	Байнгын уншигч	550	550	100.0
	Ирцээр уншигч	6100	6137	100.6
	Олгосон ном	16000	16015	100.0
	1.1.2 Хүүхдийн уншлагын танхим			
	Байнгын уншигч 557			
Ирцээр уншигч 10347 хүнд				
20728 ном олгож үйлчилсэн				
	Төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Хувь	
Байнгын уншигч	550	557	101.2	
Ирцээр уншигч	6600	10347	156.7	
Олгосон ном	16000	20728	130.4	

	<u>1.1.3 Гэрээр ном олгох танхим</u> Байнгын уншигч 135 Ирцээр 3420 хүнд 6612 номоор үйлчилнэ <table><tr><td></td><td>Төлөвлөгөө</td><td>гүйцэтгэл</td><td>Хувь</td></tr><tr><td>Байнгын уншигч</td><td>100</td><td>135</td><td>135</td></tr><tr><td>Ирцээр уншигч</td><td>1050</td><td>3420</td><td>325.7</td></tr><tr><td>Олгосон ном</td><td>2500</td><td>6612</td><td>264.4</td></tr></table>		Төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Хувь	Байнгын уншигч	100	135	135	Ирцээр уншигч	1050	3420	325.7	Олгосон ном	2500	6612	264.4
	Төлөвлөгөө	гүйцэтгэл	Хувь														
Байнгын уншигч	100	135	135														
Ирцээр уншигч	1050	3420	325.7														
Олгосон ном	2500	6612	264.4														
1.2 Номын сангийн фондыг баяжуулах 1.2.1 Төсвийн хөрөнгөөр болон хандив тусламжаар ном худалдан авах	1.2.1. 2016 онд хандиваар 168 нэр төрлийн 496 ширхэг 6096835 төгрөгний ном, төсвийн хөрөнгөөр 141 нэр төрлийн 252 шихэг 4380000 төгрөг, нийт 309 нэр төрлийн 748 ширхэг номоор буюу 10475835 төгрөгний номоор фонд баяжуулалт хийсэн байна. Фонд баяжилтанд энэ онд БНСУ-ын Койка олон улсын байгууллагаас 259 нэр төрлийн 4166,7 мянган төгрөгийн ном хэвлэл, аудио видео ном хэвлэлийг хандивласан. 12-14 нэр төрлийн 399.4 мянган төгрөгийн тогтмол хэвлэл захиалан уншигчдад ашиглуулж байна. Жиком Пресс ХХК, Интерномын их дэлгүүр, Номын коллектор ХХК зэрэг шилдэг номын дэлгүүрүүдтэй гэрээ байгуулан номын сонголтонд анхаарч шилдэг борлуулалттай номнуудаас фонд баяжилт хийж ажиллаж ирлээ.																
1.3 Шинэ болон сэдэвчилсэн номыг сурталчлах 1.3.1 Номын тухай зурагт тайлбар гаргах	1.3.1 Шинээр ирсэн номын жагсаалтыг гарган, зарим бэстселлер шилдэг номнуудаар зурагт мэдээлэл, тайлбарт танилцуулгыг мэдээллийн самбар пэйсбүүк хуудсуудаар сурталчилж, шинэ номын болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнгүүдийг гаргаж ажилласнаар уншигчдын тоо нэмэгдсэн. Номын жор, Сахиусан тэнгэрүүд, Манан будан, Күнзийн барьсан зоог, Цаасан хотууд, Хар цагаан, улаан, Өргөст сарнай, Толинд туссан будда зэрэг 50 гаруй номуудыг тайлбарт танилцуулга хийж, мэдээллийн самбараар сурталчилсан Номын сангийн цогц програм LiB4U Net Versoin-ыг үйл ажиллагаандаа хэрэглэж байгаа бөгөөд энэхүү програмд шинээр ирсэн номуудыг электрон каталогит оруулж бар код наан уншлаганд гарган ажиллаж байна Батширээт сумын ИТХ, ЗДТГ-аас 2016 оныг "БАХАРХЛЫН ЖИЛ" болгон зарлаж байгаатай холбогдуулан 2016.01.22-ны өдөр нээлтийн арга хэмжээг зохион байгуулж энэхүү ажлын хүрээнд 1-р сарыг сум орон нутгаас төрөн гарсан яруу найрагч, зохиолчдыг алдаршуулах сар болгожээ. Манай номын сангаас энэхүү үйл ажиллагааг дэмжин “Хан Хэнтийн зохиолчид” номын үзэсгэлэнг 72 номтойгоор , “Шинэ номны үзэсгэлэн худалдаа”-нд 74 номтойгоор оролцлоо. Уг арга хэмжээнд орон нутгийн удирдлагуулаас гадна 50 гаруй																

	иргэд олон нийт оролцон үзэсгэлэнг үзэж зохиолчид болон шинэ номын мэдээлэл авлаа. Төрийн шагналт зохиолч Л. Нямаагийн “Миний амьдардаг ертөнц” уран уншлагын уралдаанд Хан Хэнтий аймгийн залуу зохиолч, яруу найрагчдын зохиол бүтээлээр, Батширээт суманд зохион байгуулсан “Онон хатан ижий”, Дархан суманд зохион байгуулсан Р. Чойномын мэндэлсний 80 жилийн ойд зориулан зохион байгуулсан “Оюухай-2016” яруу найргийн наадам, Их зохиолч Д. Нацагдоржийн мэндэлсэний 110 жилийн ойд зориулж Д. Нацагдоржийн амьдрал уран бүтээл, Монголын ёс заншил, Монголын эмэгтэй яруу найрагчдын болон яруу найргийн номоор “Яруу найраг”, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн “Номын баярыг тэмдэглэн өнгөрүүлэх тухай” зарлигийн хүрээнд зохион байгуулсан номын баяраар, Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр зохион байгуулсан “Номон далай” өртөө зэрэг сэдэвчилсэн болон шинэ номын үзэсгэлэнг нийт 15 удаа 2664 номоор үзэсгэлэн гаргаж давхардсан тоогоор 5459 уншигчдад ашиглуулсан байна
1.10 Ном хэвлэлийн ашиглалтын хугацааг уртасгах 1.10.4. 2016 онд нийт 3500 номонд сэлбэн засалт хийх	1.10.1 Нийтийн уншлагын танхим-1231 ном, Фонд-1040, Хүүхдийн уншлага, гэрээр ном олгох танхим-1541 ном нийт 3812 урагдаж хуучирсан ном хэвлэл болон шинээр хэвлэгдсэн боловч үдэлт муу номнуудыг үдэж засварлалаа.
1.11 "Зорилтот бүлэг"-т зориулсан арга хэмжээнүүдийг зохион явуулах 1.11. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд явуулын номын сангийн үйлчилгээ үзүүлэх 1.11.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн өдрийг Халамж үйлчилгээний хэлтэстэй хамтран зохион байгуулах	1.11.1 Хэнтий аймгийн Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн холбооны дарга Б.Ургамалсүвдтай хамтран ХБИ-ийн эрхийг хамгаалах өдөр, Хэнтий аймаг дахь ХБИ холбоо ТББ байгуулагдсаны 5 жилийн ойг угтан зорилтот бүлгийн хүмүүсийн дунд “21 хоног 21 ном” зөөврийн номын санг аялуулж давхардсан тоогоор 441 уншигчдад үйлчилсэн байна. Номын сангаас зохион байгуулсан “Нутгийн удирдлагууддаа зориулсан захидлын уралдаан”-ыг зохион байгуулж 1-р багийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн Б. Чинзоригийн бичсэн захидал 3-р байр эзэлж өргөмжлөл, мөнгөн знакаар шагнаж ажилласан
1.15 "Бид уншигч" уншлага үйлчилгээ зохион байгуулах 1.15.1 ШШГ Албатай хамтран хүмүүжигчдийн дунд соён гэгээрүүлэх ажил зохион байгуулах	1.15.1 ШШГ Албаны 0419-р ангид хүмүүжиж байгаа хүмүүжигчдийн дунд ном унших нэг сарын аян явуулж, 170 гаруй номыг давхардсан тоогоор 215 хүмүүжигчдэд хүргэж үйлчилсэн байна. ШШГ Албаны цагдан хорих байрны хүмүүсд нүүдлийн номын сангийн гэрээ байгуулан, 45 номоор үйлчиллээ
Хоёр. "Номын сан нь тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй номын санг мэргэжил арга зүйн удирдлага, мэдээллээр хангах нээлтэй төв байх" байгууллагын стратеги зорилтын хүрээнд	
2.1 Хэнтий аймгийн номын сангуудыг мэргэжил арга зүйгээр хангаж, хяналт үнэлгээ хийж, ажил сайжруулах	2.1.1 Боловсрол соёл урлагийн газрын даргын баталсан удирдамжийн дагуу Цэнхэрмандал, Мөрөн, Өлзийт, Жаргалтхаан, Батширээт, Баян-Адарга, Дархан сумын соёлын төвийн номын сангуудын үйл ажиллагаатай танилцаж, хяналт үнэлгээ хийн, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөг газар дээр нь өгч ажиллаа.

2.1.1 Сумдын номын сангийн үйл ажиллагаатай биечлэн танилцаж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, хяналт үнэлгээ хийх 2.1.3 Сумдын номын сангуудын үйл ажиллагааг сар бүр дүгнэж, тухайн сарын тайлангаар үзэсгэлэнг гаргах 2.1.4 Сумдад хандиваар ирсэн ном хэвлэл, тоног төхөөрөмжийг хувиарлах, үндсэн бүртгэлд бүртгэсэн байдалд хяналт тавих	Сумдын номын сангийн үйл ажиллагааны тайланг сар бүр хүлээн авч, ирсэн тайлангуудаар үзэсгэлэн гаргаж ажилласан 2016 онд аймгийн 21 суманд хандиваар ирсэн 676 ширхэг 6640,000 төгрөгний номыг хувиарлаж, нэг суманд 31 ширхэг 552,0 төгрөгний ном хувиарлагдсан байна БСШУ Яамнаас зохион байгуулсан “Орчин үеийн номын сангийн чиг хандлага”, Аймгийн БСГазраас зохион байгуулсан “Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл орон нутгийн хөгжилд” сургалтуудад номын сангийн ажилтан албан хаагчдаа оролцуулж мэдлэг боловсролыг нь дээшлүүлэхэд анхаарч ажилласан Мөн БНХАУ-ын ӨМӨЗОрны Хөлөнбуйр, Хайлаар, Бээжин хотын үндэсний номын сангийн үйл ажиллагаатай биечлэн танилцаж, туршлага судлан, гадаад харилцаа хамтын ажиллагааг цаашид хөгжүүлэн ажиллах хэлэлцээрийг БНХАУ-ын номын сангийн дарга Жан Чэ Лунтай гэрээ хийж, 2017 онд БНХАУ-д зохион байгуулагдах “Цайлахуй” эрдэм шинжилгээний хуралд 4 мэдээллийн ажилтаныг оролцуулахаар боллоо Дорнод аймгийн Төв номын сангийн 70 жилийн ойн Эрдэм шинжилгээний бага хуралд “ОРОН НУТАГ ДАХЬ НОМЫН САНГИЙН ХӨГЖЛИЙН ЧИГ ХАНДЛАГА, ЦААШДЫН ТӨЛӨВ” илтгэл тавьж, бусад номын санчдын илтгэлийг сонсож туршлага солилцлоо. Илтгэлдээ Уншигчдын уншлагын удирдахад бидний чиг хандлага хэрхэн яаж нөлөөлөх талаар хөндөхийг зорьсон.
2.2 Монголын Номын сангуудын Консорциумд гишүүнээр элсэж, үйл ажиллагаанд оролцох 2.2.1 Хэнтий аймгийн номын санчдыг хамруулж, мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх	2.2.1 Монголын Номын сангуудын Консорциумын гүйцэтгэх захирал Ч. Мөнх-Эрдэнэ, Консорциумын гишүүн Т. Хайдав, Ч. Баатарсүрэн нарыг аймгийн сумын болон сургуулийн номын санч нарт сургалт, уулзалт зохион байгуулж, консорциумаас зохион байгуулж буй онлайн сургалтанд хамрагдаж, гишүүнээр элсэж цаашид хамтран ажиллах гэрээ байгууллаа.
Гурав. "Номын сангийн үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт шилжүүлэн орчин үеийн мэдээллийн төв болох" гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээ 3. Номын сангийн үйл ажиллагааг цахимжуулах ажлын хүрээнд:	
3.1 Номын сангийн үйлчилгээг өргөтгөж уншигчдад мэдээллийг цахим хэлбэрээр хүргэх 3.1.1 /facebook.com/хэнтий аймгийн нийтийн номын сан/ нэртэй хуудас, khentii.gov.mn-д мэдээллийг бэлтгэж, оруулах 3.1.2 Бусад аймгуудын номын санчидтай мэдээлэл солилцох 3.1.3 Шинэ номын мэдээлэлийг блог,	3.1.1 Http: /facebook.com/хэнтий аймгийн нийтийн номын сан/хуудас, khentii.gov.mn зэрэг цахим хаягаар Хэнтийн хүүхдүүд тохилог орчинд ном унших болмжтой боллоо, Аавдаа, ээждээ захидал бичээрэй, номын санчдын сургалт, Номон далайн өртөө, 30 ном уншья урилгат уншлага, эх хэлээ дээдлээ бичиг үсгийн баяр, Чойномын ертөнц-2016 уран уншлагын уралдаан, илтгэлийн уралдаан, Зохиолч уншигчдын уулзалт, шинэ номын тайлбарт танилцуулга, Миний анхны ном-бяцхан уншигч, ахмадын өдөрлөг зэрэг 20 гаруй сэдвээр мэдээлэл бэлдэж, сошеал ертөнцөд хийсэн ажлаа тайлагнаж тэдний санал бодлыг сонсож ажиллаа. Пэйсбүүк, номын сангийн хуудсуудад нийт 3568 лайк дарж, бидний ажлыг үнэлсэн байна. 2016 онд шинээр ирсэн номнуудыг мэдээллийн самбар болон пэйсбүүк хуудсаар номын тухай

фэйсбүүк хуудсуудаар мэдээлэх	зурагт мэдээлэл тавьж уншигчдад хүргэж байна
Дөрөв. "Номын сангийн стандартын түвшинд хүргэх" гэсэн байгууллагын стратеги зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээ	
4. Номын сангийн гадаад орчны стандартын түвшинд хийх ажлын хүрээнд	
Тав. "Өмч хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулан ажиллах" гэсэн байгууллагын стратеги зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээ	
5. Өмч хөрөнгийн зарцуулалт, ашиглалт хамгаалалт сайжруулах ажлын хүрээнд	
5.1 Байгууллагын өмч хөрөнгийн хадгалалтыг сайжруулах	5.1.1 Манай байгууллага 2016 онд Засгийн Газрын 147 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэн ажиллаж, энэ онд өр авлагагүй ажиллаа 2016 онд 92121.9 мян төгрөгийн санхүүжилт авахаас 91564.5 мян төгрөгийн санхүүжилт авч, 91050.9 мян төгрөгийн төсвийн зарлага гаргаж, 1070,0 мян төгрөгийн хэмнэлт гарган ажиллаа. Байгууллагын болон эд хариуцагчийн эд хөрөнгийг хагас, бүтэн жилээр тооллогыг хийж, эд хогшил тус бүрийг коджуулан тоног төхөөрөмж, эд хогшил бүрт наан баталгаажуулсан. Ажилчдын эд хогшлын бүртгэлийн хуудас гарган бөглөж ажилчдаар гарын үсэг зуруулан баталгаажуулж тус бүрт нэг хувийг хадаглууллаа. Байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийг 3 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж 2016 онд хийх ажлыг төлөвлөгөөг боловсруулсан ба төлөвлөгөөний дагуу ажиллаа хийж гүйцэтгэсэн байна. Засгийн Газрын 143-р тогтоолын хэрэгжүүлж, төсөв санхүүгийн ил тод байдлыг хангаж ажиллаж, байгууллагын мэдээллийн самбарт сар, болон улирлын тайланг мэдээлж байна. Уг тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд байгууллагын ажилтан албан хаагчдын ажлын үзүүлэлт, хийсэн ажлын тайланг улирлаар байгууллагын ажилчдын хурал дээр ил тод дүгнэн, шийдвэр гаргаж байна.
Долоо. Дотоод ажил үйлчилгээний хүрээнд	
7.1 Дотоод ажил үйлчилгээний хүрээнд	7.1.1 Аймгийн нийтийн номын сангийн захирал, төсвийн ерөнхийлөн захирагч Ж. Оюунбаатар, БСГазрын дарга З. Бат-Эрдэнэтэй гурвалсан гэрээг 55 нийт ажил үйлчилгээ, үүнээс 17 тусгай арга хэмжээг гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт бүрээр ханган ажиллах гэрээ хийж ажилласан байна.
7.1.2 2015 оны ажлын тайлан хэлэлцэн үнэлэлт дүгнэлт өгөх	7.1.2 2015 онд төсвийн ерөнхийлөн захирагч, Аймгийн ЗДТГазрын НХХ-т гэрээгээ дүгнүүлэн, 84 оноогоор үнэлж дүгнүүлж ажилласан.
7.1.3 Байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журам, хамтын гэрээ болон холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	7.1.3 Байгууллагын дотоод журам, хамтын гэрээнд заагдсан заалтуудыг хэрэгжүүлж, ажилтан албан хаагчдад түлээ нүүрс, хоол унааны хөнгөлөлт 3616.0 мянган төгрөгийг олгож ажилтан албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангаж ажиллаа.
7.1.5 Төрийн албаны зөвлөлийн 2004	7.1.5 Байгууллагын ажилтан албан хаагчдад төрийн албан хаагчийн хувийн хэрэг бүрдүүлж,

оны 18-р тогтоолын хэрэгжилт төрийн албан хаагчийн хувийн хэрэг хөтлөх, баяжуулах	2015-2016 онд шинээр нэмэгдсэн шагнал урамшуулалыг хувийн хэрэг бүрдүүлэн ажилласан. 2015-2016 онд ажлаас чөлөөлөгдсөн албан хаагчдын хувийн хэргээр боловсон хүчний
7.1.6 Засгийн газрын 322-р тогтоолын дагуу Засгийн газрын болон Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлт, байгууллагын 7 хоногийн мэдээлэл бусад шаардлагатай тайлан мэдээг цаг хугацаанд нь гаргаж хүргүүлэх	7.1.6 Засгийн газрын 322-р тогтоолын дагуу Засгийн газрын болон Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн биелэлт, байгууллагын 7 хоногийн мэдээлэл бусад шаардлагатай тайлан мэдээг цаг хугацаанд нь гаргаж холбогдох газруудад хүргүүлсэн.
7.1.10 "Иргэдээ сонсьё" 70563111-т ирсэн санал, өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх,	7.1.10 "Иргэдээ сонсьё" 70563111 утсанд манай байгууллагын талаар санал, өргөдөл, гомдол ирээгүй бөгөөд харин уншигчдын саналаас номын сангийн үйл ажиллагаа сайжирсан, соёл олон нийтийн ажлыг чанаржуулсан талаар талархал ирсэн. Манай хамт олон уншигч үйлчлүүлэгч бүрийг сэтгэл ханамжийн баталгааг хангаж ажиллахыг эрмэлзэн үйл ажиллагаагаа чиглүүлж ажилласан.
7.1.7 Соёлын ажилтаны өдөр, улсын баяр наадам тэмдэглэлт өдрүүдэд ажилтан албан хаагчдыг шагнал урамшилд тодорхойлох	7.1.7 Номын санчдын нэгдсэн сургалтаар номын санд 15-аас дээш жил ажиллаж байгаа Баянхутаг сумын номын санч Д. Пүрэвдолгор, Мөрөн сумын номын санч Я. Энхцэцэг, Дэлгэрхаан сумын номын санч Г. Цэцэгдэлгэр, Батноров сумын номын санч Б. Энхжаргал, Биндэр сумын номын санч Ц. Сарантуяа, үйлчилгээний ажилтан М. Дэлгэрдалай нарыг "Хан Хэнтийн алдартан" тэмдэг, нягтлан бодогч Ш. Гантуяаг Хэнтий аймгийн "Хүндэт тэмдэг"-ээр шагнах шагналд тодорхойлолт бусад холбогдох баримт бичгийг бүрдүүлэн, шагналаар шагнаж урамшууллаа.
7.2.1 Өнгөрсөн онуудын баримт бичгийг үдэж архивлах	7.2.1 Байгууллагын архивын ажил, албан хэрэг хөтлөлтийг шаардлагын түвшинд хүргэж, өнгөрсөн онуудад хөтлөгдөж дууссан байнга, 70 жил хадгалах, түр хадгалах баримт бичиг болох 14 баримт бичиг, 689 хуудас баримтыг үдэж архивлав Архивын Ерөнхий газрын 2009 оны 68-р тогтоолын дагуу байгууллагын бүх баримт бичгийг стандартын дагуу хөтөлсөнөөс гадна 8 ажилтан албан хаагчдын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, сар улирлын төлөвлөгөө, тайланг албан хэрэг хөтлөлтийн дагуу болгож шивсэн.
7.2.3 Offsharekhentii.gov.mn програмыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх	7.2.3 Цахим Хэнтий төслийн хүрээнд offshare програмд байгууллагын танилцуулга, хүүхдийн уншлагын танхим, гэрээр уншлагын танхим, нийтийн уншлагын танхимуудын мэдээллийг оруулж ажиллаа.
7.2.4 Ирсэн, явсан бичиг, тушаалын бүртгэл хөтөлж, хариутай бичигт картаар хяналт тавьж ажиллах	7.2.4 2016 онд нийт 34 бичиг ирж, 11 хариутай бичигт бүртгэл хяналтын карт хөтөлж, хариуг тухай бүр гаргаж өгсөн Захирлын 11 тушаал, 25 албат тоотыг холбогдох газруудад явуулсан Ирсэн явсан бичгийн бүртгэл, захирлын тушаалын бүртгэл, цахим шуудан ашиглалтын

	дэвтрийг 2016 онд шинээр хийсэн Мөн номын сангийн албан бланкыг шинээр байгууллагын лого оруулж хийлгэсэн
7.2.5 Архивын Ерөнхий газрын 2009 оны 68-р тушаалаар батлагдсан албан хэрэг хөтлөлтийн үндсэн зааврыг дагаж мөрдөх	7.2.5 Байгууллагын албан хэрэг хөтлөлт, архивын ажилд онцгойлон анхаарч стандартын дагуу баримт бичгүүдийг бүрдүүлэн ажиллаж ирлээ. Аймгийн Онцгой байдлын газрын байцаагчийн ирүүлсэн шаардлагын дагуу Байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тодотгол хийж, номын сангийн зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах ажлын хэсгийг томилж, зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор ажиллах ажлын төлөвлөгөө, гамшиг ослын үед ажиллах журам, гамшгийн үед нүүлгэн шилжүүлэх гэрээ, уг хугацаанд хийсэн ажлын тайланг хийсэн бөгөөд байгууллагын галын аюулгүйн дүгнэлтийг гаргуулж ажиллаа. Мөн байгууллагад галын аюулгүй байдлыг хариуцсан ажилтаныг томилон ажиллаж ирсэн. Хэнтий аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын даргын баталсан удирдамжын дагуу улсын байцаагч Д. Отгонцолмон соёлын тухай хууль, номын сангийн тухай хууль бусад хууль тогтоомж стандарт, дүрэм, журмын хэрэгжилтийг хангуулах, эрсдлийн түвшинг тогтоож үнэлгээ, өгөхөд 29%-тай бага эрсдэлтэй үнэлэгдлээ.
ХОЁР. ТУСГАЙ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ	
<i>Гэрээнд тусгагдсан тусгай ажил, үйлчилгээ, тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлт (тоо, чанар, хугацаа) бүрээр хүрэх түвшин</i>	<i>Жинхэнэ гүйцэтгэл (тоо, чанар, хугацааны шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшингээр)</i>
1.1 Уншлагын үйлчилгээг сайжруулж, уншигчдын тоог нэмэгдүүлэх	1.1.4 2016 онд байнгын -1242, ирцээр-20402 бүгд -21644 уншигчдад 43359 ном олгож үйлчилсэн байна. БНСУ-ын Койка олон улсын байгууллагын буцалтгүй тусламжаар “Орон нутгийн хүүхдийн номын сангийн уншлагын танхим сэргээн засварлах ажил”-ыг хүүхдийн уншлагын танхимд хийж гүйцэтгэлээ. Энэхүү төслийн үр дүнд хүүхдийн уншлагын танхимыг 2 давхар болгож, хүүхдүүд зөвхөн ширээн дээр сууж ном уншихаас гадна зөөлөн сандал буйдан дээр сууж ном унших, 4-7 насны хүүхдүүдэд зориулсан тоглоонгоо ном унших, номыг аудио видео хэлбэрээр унших, ахлах ангийн хүүхдүүдэд зориулсан мэргэжилээ хэрхэн сонгох, мэргэжлийн холбогдолтой мэдээллийг олж авах боломжийг олголоо. Төсөлд өрөө тасалгаа нэмэх, хана хаалга хийх, өрөө тасалгааг будахад 9459,8 мянган төгрөг, 259 нэр төрлийн 4166,7 мянган төгрөгийн ном хэвлэл, 18 нэр төрлийн 1847,8 ширээ сандал, тоглоом зэргийг хандивласан. Хүүхдийн уншлагын танхим нь СТАжилтан Буяндэлгэрийн Хандын нэрэмжит танхим болсон бөгөөд түүний үр хүүхдүүдээс 16 нэр төрлийн 48 ширхэг 1200,0 мянган төгрөгийн шинэ номыг

	танхимын нээлтээр хандивласнаар хүүхдүүдийн ном унших сонирхол идэвхжиж уншигчдын тоо өмнөх оныхтой харьцуулахад ирцээр уншигчид 156,7-325,7%-иар, олгосон ном 129,5-264,4%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Номын сангийн үйл ажиллагаанд шинэлэг арга барилыг нэвтрүүлж, байгууллагаа олон нийтэд сурталчлах, уншигчдын ном унших идэвхийг өрнүүлэх, уншигчдын тоог нэмэгдүүлэх зорилгоор “Зохиогч-Уншигчдын уулзалт”-ыг Хан Хэнтий чуулгат зохион явуулж, зочин зохиогчоор Монгол улсын төрийн шагнал зохиолч Далхаагийн Норов уригдан ирж, уншигчдын сонирхсон асуулт, өөрийн зохиол бүтээлүүдээр уншигчидтай ярилцлаа. Хөтлөгчөөр Нийтийн номын сангийн дэргэдэх Номонд дурлагчдын клубын тэргүүн С.Бат-Эрдэнэ хөтөлж, Монгол улсын гавъяат Жүжигчин Дамбийнямын Жагдаг өөрийн уран бүтээлээсээ уншигч иргэдэд өргөн барьлаа.
1.4 Р. Чойномын мэндэлсэний 80 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх, уран бүтээлийг сурталчлах, өвлүүлэх 1.4.1 Хэнтий аймгийн хэмжээнд "Цагаан суварга 2016" уран уншлагын уралдаан зохион байгуулах 1.4.2 Ринчиний Чойномын өвийг хамгаалах "Өд" сан, Дархан сумын ЗДТГ-тай хамтран зохион байгуулна	1.4.1 “Чойномын ертөнц-2016” уран уншлагын уралдааныг Хэнтий аймгийн хэмжээнд 2 үе шаттайгаар зохион байгуулж, 1-р шатны шалгаруулалтад 19 сумын 400 гаруй хүмүүсийг хамруулсан бөгөөд 2-р шатны шалгаруулалтад 17 сумын 19 уран бүтээлчид зохиолчдын зохиол бүтээлээр оролцсоноос тэргүүн байрыг Мөрөн сумын ЕБС-ын бага ангийн багш Дулдуйн Пүрэвжаргал, дэд байрыг Батноров сумын харъяат СУИС-ын оюутан Баярсайханы Цогбаяр, гутгаар байрыг Цэнхэрмандал сумын Ойн ангийн техникч Жамъянжавын Баярмай нар шалгаран Өргөмжлөл, Мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйл гардан авлаа. Энэхүү уралдааны хүүхдийн насны ангилалд 19 сумын 20 хүүхэд оролцсоноос Тэргүүн байрыг Батноров сумын ЕБС-ийн сурагч Гантулгын Тэргэл, дэд байрыг Батширээт сумын ЕБС-ийн 5-р ангийн сурагч Ундрахын Уранчимэг, гутгаар байрыг Хэрлэн 1-р сургуулийн 12-р ангийн сурагч Шижирбаатарын Эрхэмбаяр нар шалгаран Өргөмжлөл, Мөнгөн шагнал, дурсгалын зүйл гардан авлаа. Мөн “Чойномын ертөнц” эрдэм шинжилгээний бага хурлыг аймгийн хэмжээнд насанд хүрэгчдийн, хүүхдийн 2 насны ангиллаар зохион явуулсан бөгөөд энэхүү уралдаанд 10 сумын 10 насанд хүрэгчдийн материал ирсэнээс шалгарсан 8 илтгэлээ хамгаалагдлаа. Хүүхдийн насны ангилалд илтгэлийн уралдаанд оролцохоор 10 сумын 11 хүүхдийн материал ирсэнээс шалгарсан 5 хүүхэд илтгэлээ ирж хамгааллаа. Илтгэлийн уралдаанд насанд хүрэгчдийн ангилалд тэргүүн байрыг Жаргалтхаан сумын Соёлын төвийн эрхлэгч Цэгмидийн Цэндбаяр “Эрх чөлөөний дууч, эгэл атлаа эгэлгүй нэгэн” илтгэл, дэд байрыг Баянхутаг сумын ЕБС-ын багш Цэрэвийн Банзрагч “Чойномын ертөнц” сэдвээр гутгаар байрыг Дархан сумын Засаг даргын орлогч Ганбаатарын Батболд “Чойном-Ардчилал” илтгэлээрээ удааллаа. Хүүхдийн насны ангилалд Мөрөн сумын ЕБСургуулийн 8-р ангийн сурагч Батзоригийн Ану-Дарь “Миний мэдэх Чойномын ертөнц илтгэлээрээ “Тэргүүн байр”, “Дэд” байрыг Бор-Өндөр цогцолбор сургуулийн 126 ангийн сурагч Батжаргалын Эрдэнэсүх “Чойномын ертөнц”

	илтгэлээрээ Гутгаар байрыг Хан Хэнтий цогцолбор сургуулийн 12-р ангийн сурагч Батбаярын Цэрэндэжид нар тус тус эзэллээ. Уралдааныг манай байгууллага санаачлан, Чойномын өвийг хамгаалах ӨД сан, Аймгийн ЗДТГазар, Дархан сумын ЗДТГазартай хамтран зохион явууллаа. Шагналын санд АЗДТГазраас 1380,0 мянга, Чойномын өвийг хамгаалах Өд сангаас 5,0 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэн ажилласан бөгөөд шалгарсан бүтээлүүдийг аймгийн нийт иргэдэд суртачилах зорилгоор АДБ-ийн Хан Хэнтий чуулгат зохион явуулсан нь ард иргэдийн талархалыг хүлээсэн ажил боллоо. Энэхүү уралдааны шүүгчээр Монгол улсын Төрийн шагнал зохиолч Далхаагийн Норов, Монгол улсын гавъяат жүжигчин Дамбийнямын Жагдаг Чойномын өвийг хамгаалах Өд сангийн тэргүүн, Хэл бичгийн шинжлэх ухааны доктор Дорлигийн Ганболд нар байсан. Р. Чойномын 80 насны ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлын хүрээнд 2016 оны 09-р сарын 26-нд Дархан суманд зохион байгуулагдсан “Оюухай-2016” яруу найргийн тэмцээнд шинэ номын үзэсгэлэн худалдаа болон Хан Хэнтийн зохиолчид номын үзэсгэлэнг нийт 150 гаруй номтойгоор гаргасан бөгөөд нутгийн зохиолчдын зурагт намтарыг иргэдэд суртачилан ажиллаа.
1.5 Орон нутгийн соёлын байгууллагыг түшиглэн хүүхэд багачуудын үндэсний хэл, соёл, уламжлал, зан заншлаас суралцах, өвлүүлэн хөгжүүлэх ажлын хүрээнд: Бичиг үсгийн баяр зохион байгуулах 1.5.1 "Эх хэлээ дээдлэе" монгол бичгийн уралдааныг ЕБСургуулийн 8-12-р ангийн сурагчдын дунд зохион байгуулах	1.5.1 Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2003 оны 105 дугаар зарлигийг хэрэгжүүлэх, Үндэсний бичиг соёлын өдөр, Аймгийн ИТХурлын 2015 оноос эхлэн эх бичгийн эхлэлийн жил болгосонтой холбогдуулан “Эх хэлээ дээдлэе” хичээнгүй бичгийн уралдааныг ЕБ-ын 7-9-р анги, 10-12-р ангийн сурагчдын дунд уран бичлэг, монгол бичгийн уралдааныг зарлаж, нийт 101 хүүхдүүдийн хичээнгүй бичиг, 22 хүүхдүүдийн уран бичлэгийн бүтээлүүд ирүүлсэнээс Хичээнгүй бичгийн төрөлд: Хэрлэн 4 сургуулийн 8б ангийн сурагч Э. Маргадмарал Тэргүүн байр, Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 8а ангийн сурагч Т. Отгонжаргал дэд байр, Уран бичлэгийн ангилалд: Хэрлэн 1 сургуулийн 10г ангийн сурагч Т. Үнсгэлжин тэргүүн байр, Хан Хэнтий цогцолбор сургуулийн 11б ангийн сурагч А. Уранцэцэг дэд байранд тус тус шалгарч өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагналаа. Аймгийн ИТХурлаас энэхүү үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулж, шагнал урамшуулалыг ивээн тэтгэж ажиллаа. Монголын анхны төрт улс Хүннүгийн үеэс буюу 2220 жилийн тэртээгээс алдар суугаа мандуулж, түүхээ түүчээлэн ирсэн “Монгол цэргийн өдөр” буюу Монгол Улсын зэвсэгт хүчний түүхт 95 жилийн ойн баярын өдрийг тохиолдуулан Аймгийн ЗДТГ-ын Цэргийн хэлтэстэй хамтран Хэнтий аймгийн ЕБ-ын сургуулийн хүүхдүүдийн дунд “Аминаас үнэтэй эх орон” эссэ бичлэгийн уралдааныг зохион явууллаа. Энэхүү уралдаанаар хүүхдүүд эх орноороо бахархах бахархал, өвөг дээдсээ хүндэтгэн тэдний баатарлаг алдар гавьяаг дурсан, төрж өссөн нутаг

	усаа олон нийтэд таниулах алдаршуулахад чиглэгдсэн. Нийт 16 сумын 28 материал ирүүлсэнээс Дэлгэрхаан сумын ЕБ-ын сургуулийн 7а ангийн сурагч Б. Мандарваа тэргүүн байр, Баян-Адарга сумын ЕБСургуулийн сурагч О. Жавхлан дэд байрыг эзэлсэн. Шагнал урамшуулалын зардлыг Цэргийн хэлтсээс санхүүжүүлсэн. Монголын Хүүхдийн номын ордоноос зохион байгуулсан Миний нутаг-Монголын сайхан орон гар зургийн уралдааныг аймгийн хэмжээнд зохион явуулж 22 бүтээл ирсэнээс Батширээт сумын ЕБ-ын сургуулийн 8б ангийн сурагч Ц. Отгончимэг, 6а ангийн сурагч Б. Баяржавхлан, 8а ангийн сурагч Ц. Цолмонбаяр, 9а ангийн сурагч Б. Энхцэцэг нарын хүүхдүүдийн бүтээл шалгарч, Тэргүүний уншигч Д. Нацагдорж тэмдэг болон гарын бэлгээр шагнууллаа.
1.6 Хүүхэд багачуудыг номтой нөхөрлүүлэх 1.6.1 "Үлгэрийн баатрууд амилсан нь" сэдэвт дүрийн тоглолтын уралдаан зохион байгуулах	1.6.1 Төрийн соёрхолт яруу найрагч Р.Чойномын нэрэмжит Нийтийн номын сангаас уламжлал болгон цэцэрлэгүүдийн дунд зохион явуулдаг “Үлгэрийн баатрууд амилсан нь 2016” уралдаан 9 дэх жилдээ амжилттай зохион байгуулагдлаа. 2016 оны 11-р сарын 18-нд Хэрлэн сумын 8 цэцэрлэгийн 11 баг оролцож, шүүгчээр Нийгмийн хөгжлийн хэлтэсийн Соёл урлаг спортын бодлого хариуцсан мэргэжилтэн Ц.Мөнгөнзул, Нийтийн номын сангийн захирал О.Анхбаяр, Нийтийн номын сангийн фондын эрхлэгч Т.Отгонтуяа нар ажиллаж, Хэрлэн сумын Соёлын төвд боллоо. Хэрлэн 5-р цэцэрлэгийн тоглосон “Алтан гадас ба долоон бурхан” тэргүүн байр эзэлж, шилжин явах цом, алтан медаль, өргөмжлөл, дэд байрт 4-р цэцэрлэгийн “Шаазгай хүү” шалгарч өргөмжлөл, мөнгөн медаль, 3-р байрт 1-р цэцэрлэгийн “Алт мөнгөн аргай” шалгарч, өргөмжлөл хүрэл медалиар шагнаж, хүүхэд бүрт гарын бэлэг гардуулсан. “Шилдэг эрэгтэй дүр”-ээр 4-р цэцэрлэгийн чононд тоглосон Г. Дашням, “Шилдэг эмэгтэй дүр”—ээр 7-р цэцэрлэгийн Бэлтгэлжин бор шувуунд тоглосон М. Эрхсаран, “Шилдэг тайлбарлагч”-аар 7-р цэцэрлэгийн А. Мөнхжин, шүүгчдийн нэрэмжит шагналаар 2-р цэцэрлэгийн /өгүүлэгч/ Т. Есүй, /унага/ 3-р цэцэрлэгийн Л. Цэлмүүн, үзэгчдийн нэрэмжит шагналаар 6-р цэцэрлэгийн /хулганад/ Э. Азжаргал нар тус тус эзэлж өргөмжлөл, дурсгалын зүйлээр шагнаж урамшуулсан. Энэхүү уралдааны санхүүжилтыг ДЗОУБ-ын Бор-Өндөр 2 орон нутгийн хөгжлийн хөтөлбөр 300,0 мянган төгрөгөөр ивээн тэтгэж оролцлоо.
1.7 Хэнтий аймгаас төрсөн зохиолчдыг суртачлах 1.7.1 2016 онд төрийн шагналт эрдэмтэн, Монголын утга зохиолын анхдагч Хөдөөгийн Пэрлээгийн 105, Монгол Улсын Соёлын гавьяат зүтгэлтэн нэрт яруу найрагч Базарын Цэдэндамбын мэндэлсний 85, Төрийн шагналт яруу найрагч Ренчиний Чойномын мэндэлсний 80	1.7.1 Төрийн шагналт зохиолч Л. Нямаа “Миний амьдардаг ертөнц” уран уншлагын уралдаанд Хан Хэнтий аймгаас төрөн гарсан Соёлын гавьяат зүтгэлтэн Б. Цэдэндамба, Төрийн шагналт зохиолч Р. Чойном, Х. Пэрлээгийн зохиол бүтээлүүдэр үзэсгэлэн гаргаж уншигчдад суртачиллаа. Мөн Дархан суманд зохион байгуулагдсан “Оюухай-2016” яруу найргийн наадамд Хан Хэнтийн зохиолчид нэртэй номын үзэсгэлэнг 150 гаруй номоор, Батширээт суманд зохион байгуулагдсан “Онон хатан ижий” яруу найргийн наадамд 80 номтойгоор зорин очиж номын үзэсгэлэнг гаргаж уншигч иргэдэд суртачилан ажилласнаас гадна Хэнтий нутгийн залуу уран бүтээлчдийн намтар уран бүтээлийг танилцуулж, номын үзэсгэлэн гаргалаа. Хэнтийн залуу уран бүтээлчид болох Хэрлэн тооно бүлгэмийн гишүүд яруу найрагч, зохиолч

жилийн ойн хүрээнд зохиолчдын амьдрал уран бүтээлийг суртачилах /Х. Пэрлээ, Б. Цэдэндамба, Р. Чойном/ 1.7.2 Хэнтий нутгаас төрсөн залуу зохиолчдын амьдрал уран бүтээлийг суртачилах	Б. Занданхүү, Г. Амаржаргал, С. Наранчимэг, Д. Нарантуул, Б. Амартүвшин, Г. Сонинбаяр, Б. Алтанхуяг нарын зурагт намтар, уран бүтээлүүдээр нь үзэсгэлэн гаргаж ажилласан.
1.8 Алслагдсан сумын иргэдэд нүүдлийн номын сангийн үйлчилгээг хүргэх 1.8.1 Хэнтий аймгийн 18 сумын номын сангуудтай гэрээ байгуулж, алслагдсан нутаг дэвсгэр, сум $\text{ᠨᠣᠮᠤᠨ ᠰᠠᠩᠭᠤᠳᠤᠲᠠᠢ ᠭᠡᠷᠡᠭᠡ ᠪᠠᠢᠭᠤᠯᠤᠰᠤ}$, $\text{ᠬᠠᠭᠠᠨ ᠠᠵᠢᠯᠠᠭᠠᠨ ᠰᠠᠩᠭᠤᠳᠤᠲᠠᠢ}$ хэвлэлээр үйлчлэх 1.8.2 $\text{ᠠᠵᠢᠯᠠᠭᠠᠨ ᠰᠠᠩᠭᠤᠳᠤᠲᠠᠢ}$	1.8.1 Өмнөдэлгэр, Цэнхэрмандал, Дархан, Жаргалтхаан, Баянхутаг, Өлзийт, Баян-Овоо, Баянмөнх сумын соёлын төвийн номын сангууд Дадал сумын хилийн цэргийн анги, төвийн албан байгууллагууд болох Цагдаагийн газрын түр саатуулах байр 111, ШШГАлба 0419-р анги, Тэмүүжин цогцолбор сургууль, Хэрлэн 1-р сургууль, сургуулийн сурагчдын байр, Хэрлэн 4-р сургууль, Хэрлэн 1-р цэцэрлэг, Хэнтий аймгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн холбоо, Харгуй ХХК-тай нүүдлийн номын сангийн гэрээ байгуулан ажиллаж, нийт давхардсан тоогоор 24 албан байгууллага, сумдад 1153 номоор 23999 уншигчдад нүүдлийн номын сангаар үйлчилсэн байна
1.9 Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн “Номын баярын өдөр тэмдэглэх тухай” зарлигийн дагуу ажил зохион байгуулах 1.9.1 Номын баяраар ном солилцох, бэлэглэх, хандивлах, худалдах ажлыг зохион байгуулах 1.9.2 Номын үзэсгэлэн гаргах 1.9.3 Тэргүүний уншигч Д. Нацагдорж тэмдэгтэн шалгаруулах	1.9.1 2016 оны 09-р сарын 21-нд Ерөнхийлөгчийн зарлигийн дагуу Номын баярыг Чингисийн талбайд тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Номын баяраа угтан бага ангийн сурагчдын дунд “Шатар”-ын тэмцээн, Дунд ангийхны дунд “30 ном уншъя” асуулт хариултын тэмцээн, Ахлах ангийн сурагчдын дунд Л.Өлзийтөгсийн “Үзэхийн хязгаар” номоор хэлэлцүүлэг зохион явууллаа. Бага ангийн сурагчдын тэмцээнд 4 сургуулийн 5р ангийн 70 хүүхэд, дунд ангийн асуулт хариултанд 50 хүүхэд, ахлах ангийн хэлэлцүүлэгт 60 сурагч, нээлтийн үйл ажиллагаанд 4-н сургуулийн 120 гаруй хүүхдүүд оролцлоо. Нээлтийн үеэр Шинэ, шилдэг 80 номоор үзэсгэлэн гаргасан бол ЕБСургуулийн сурагчдын сурах бичгийн солилцоог 6-12-р ангийн сурагчдын дунд явууллаа.
	Номын баяраар Тэргүүний уншигч хамт олон хувь хүмүүс, хүүхэд багачуудыг шалгаруулан шагнаж урамшууллаа. Үүнд: Шилдэг уншигч хамт олноор: Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн Ц.Эрдэнэчимэг багштай 5Г ангийн хамт олон. Хэрлэн 1-р сургуулийн С.Норовсамбуу багштай 5б ангийн хамт олон Хэрлэн 4-р сургуулийн Ц.Нарантуяа багштай 5б ангийн хамт олон шалгарлаа. Тэргүүний уншигчаар: Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 12д ангийн сурагч Д.Хоролгарав, Хэрлэн 1-р сургуулийн 9а ангийн сурагч Б.Оргилмаа, Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 8б ангийн сурагч С.Золбаяр,

	Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 8а ангийн сурагч Л.Мөнхцовоо Тэргүүний уншигч /насанд хүрэгчдээс/: 5-р багийн иргэн Ч.Оюун-Эрдэнэ 3-р багийн иргэн О.Эвлэгмаа Номын баяр угтан Бага ангийн сурагчдын дунд явуулсан Шатар-н тэмцээнд: Эмэгтэй төрөлд: Тэргүүн байр 1-р сургуулийн 5а ангийн сурагч Н.Номин Дэд байр 4-р сургуулийн 5а ангийн сурагч М.Роза Эрэгтэй төрөлд: Тэргүүн байр Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 5г ангийн сурагч Г.Тэргэл Дэд байр 4-р сургуулийн 5б ангийн сурагч Б.Сумъяазориг Дунд ангийн сурагчдын дунд явуулсан “30 ном уншъя” асуулт хариултын тэмцээнд идэвхтэй оролцсон хүүхдүүдэд урамшуулал: 1-р сургуулийн 8д ангийн сурагч А.Оюундарь Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 9а ангийн сурагч Г.Отгонжаргал Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 9а ангийн сурагч Б.Эмүжин Хан Хэнтий цогцолбор сургуулийн 9а ангийн сурагч Э.Амарбаясгалан Хан Хэнтий цогцолбор сургуулийн 9б ангийн сурагч Б.Цэрэнбямба Ахлах ангийн сурагчдын дунд явуулсан Номын хэлэлцүүлэгт амжилттай оролцож өөрийн үзэл бодлоо хуваалцсан: Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 11а ангийн сурагч Г.Мөнхбилэг Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 12д ангийн сурагч Э.Хонгорзул нарт дурсгалын зүйл гардууллаа.
1.12 Дугуйлан ажиллуулах 1.12.1 "Номонд дурлагсадын клуб" номын сангийн дэргэдэх дугуйлан ажиллуулах 1.12.2 Ахлах ангийн хүүхдүүдийн дунд номын сангийн дугуйлан ажиллуулах	1.12.1 Номын сангийн Манлайлагч-Уншигч аяны хүрээнд явагдаж буй Номын санч дугуйлангийн дунд ангийн сурагчид болон уншигч хүүхдүүдийн дунд Дугуйлан ба Уншигч сэдвийн дор хэрэлцүүлэг ярилцлага зохион явууллаа. Хэлэлцүүлгээр гарсан шинэ санааг дэмжих, дугуйлангийн сурагчдын ажлын эрчимжүүлэх, тэдний үйл ажиллагааг дэмжих, тэднээр дамжуулан бага ангийн сурагчдыг номонд татан оролцуулах зэрэг шинэлэг ажлыг зохион явуулах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан ажиллаа. хэлэлцүүлэгт 7-8-р ангийн 12 сурагч оролцлоо. Ахлах ангийн сурагчдын дунд “Бид ирээдүйн манлайлагч” дугуйланг 8-н номын сангийн тэргүүний уншигч хүүхдүүдийн хамт ажиллууллаа. Дугуйлангийн хүүхдүүдээрээ дамжуулан тэдэндэйгээ хамтран “Мэргэжлээ хэрхэн сонгох вэ” нээлттэй хэлэлцүүлгийн 11-12 ангийн 50 гаруй сурагчдыг хамруулан зохион явууллаа. Хэлэлцүүлэгт урилгаар: -Номын сангийн дэргэдэх Номонд дурлагсдын клубын тэргүүн Монгол хэл уран зохиолын багш мэргэжилтэй С.Бат-Эрдэнэ

	-Нийгмийн хөгжлийн хэлтсийн Соёл хариуцсан мэргэжилтэн, Кино жүжгийн найруулагч мэргэжилтэй Г.Мөнгөнзул -Хэнтий мэдээ сонины захирал, Хэнтий мэдээ сониныг санаачлагч Сэтгүүлч Б.Одонтулгалаг нар оролцож хүүхдүүдэд Сурагч бага насны, ЕБСургуулиа төгсөхдөө мэргэжилээ хэрхэн сонгосон тухайгаа, оюутан насны дурсамжаасаа хуваалцан хүүдүүдэд мэргэжлээ хэрхэн сонгох, Хувь хүний харилцаа, Найз нөхдийн хүрээлэл зэрэг сонирхолтой сэдвүүдээр ярилцан, хүүхдүүдийн сонирхсон асуултанд хариуллаа.
1.13 Өдөр өнжүүлэх бүлэг ажиллуулах 1.13.1 Байгууллагын дэргэд 4-5 насны хүүхдүүдийн өндөр өнжүүлэх бүлэг ажиллуулах	1.13.1 6-р сарын 5-наас 7-р сарын 1-ны хооронд “Бяцхан уншигч” 4-5 насны хүүхдүүдийн өдөр өнжүүлэх бүлгийн 20-24 хүүхдийг хамруулан зохион явууллаа. Хөтөлбөрийн хүрээнд хүүхдүүдэд: - Номын сан, үйл ажиллагааны тухай, уншигч, үйлчлүүлэгч, номын санч гэж хэн бэ гэсэн энгийн ойлголт өгөх - Номын ач холбогдол, номын олон төрөл, хийц, загвар, хөгжимлөг, зурагтай байдаг тухай номын сангийн үндсэн орчинд, бодитоор тайлбарлан таниулах -“Үлгэрийн цаг” “Чанга уншлага” /хүүхдүүдийн нас, насанд нь тохирсон үлгэр, сонирхолтой богино хэлбэрийн өгүүллэгийг чанга дуугаар багш, эцэг эх, хүүхдүүд өөрсдөө уншиж өгөх - Хүүхдүүд уншсан номноосоо баримлын шавраар зохиомжит бүтээл хийх - Багшийн уншсан үлгэрээс /өгүүллэг, шүлэг/ өөрийн ойлголтыг зургаар илэрхийлэх, бяцхан ном бүтээх - Хүүхдүүд өөрсдөө ном унших, уншиж ойлгосноо бусад найзууддаа ярих, уншсанаа бусдад илтгэх - Хөгжим, дуутай номтой танилцах, хөгжимтэй номоороо тоглох, дуутай номын дууг сурах дагаж дуулах, зарим номын зургийг дууриан зурах - Танин мэдэхүй, сонирхолтой баримт танилцуулах, хэлц үг, түргэн хэллэг чээжлэх - Бяцхан аялал зохион байгуулж, музейн үзмэр үзэх, номын ертөнцөөр аялах, ном сэлбэн засах зэрэг үйл ажиллагаануудыг хийж гүйцэтгэлээ.
1.14 Захидлын уралдаан зохион байгуулах 1.14.1 "Ээждээ захидал бичээрэй" "Аавдаа захидал бичээрэй" захидлын уралдааныг насны ангилалаар зохион байгуулах	1.14.1.Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан 3 дахь жилдээ “Ээждээ захидал бичээрэй” захидлын уралдааныг зарлаж нийт 170 гаруй захидал ирсэнээс хөдөө орон нутгаас 11 захидал, Насан туршийн боловсролын “Оч” бүлгээс 4 захидал, Насанд хүрэгчдийн ангилалд 31 захидал хүлээн авч дүгнэлээ. Насанд хүрэгчдийн ангилалд: Хэрлэн сумын 3-р багийн иргэн А. Таравжав, 2-р байрт Хэрлэн сумын 2-р багийн иргэн Ц. Муунохой, 3-р байрт ШШГАлбаны 0419 ангийн хүмүүжигч Цогзолбоо Сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын ангилалд: 1-р байр Тэмүүжин цогцолбор сургуулийн 8а ангийн сурагч М. Бөртэ-Үжин, 2-р байрт ЕБ-ын 1-р сургууль 12г ангийн сурагч Б. Номин, 3-р байрт Насан туршийн боловсролын “Оч” бүлгийн сурагч Ч. Мөнхжаргал нар тус тус байр

	эээлж, өргөмжлөл мөнгөн шагналаар шагнаж, Өндөрхаан ТҮ-ээр олны хүртээл болгон ажилласан Зэвсэгт хүчний 95 жилийн ойд зориулж “Аавдаа захидал бичээрэй” захидлын уралдаанд нийт 33 захидал ирсэнээс насанд хүрэгчдийн ангилалд 1-р байрыг Хэрлэн сумын 4-р багийн иргэн П. Наранчимэг, 2-р байрыг Өмнөдэлгэр сумын иргэн Ё. Мятагмаа, 3-р байрыг Норовлин сумын иргэн Долгорбаяр, ЕБСургуулийн дунд ахлах ангийн ангилалд 1-р байрыг Өмнөдэлгэр сумын ЕБ Сургуулийн 12б ангийн сурагч Г. Даваасүрэн, 2-р байрыг МСҮТөвийн цахилгаан 1курсын сурагч Д. Мөнхбаатар, 3-р байрыг ЕБ-ын 4-р сургуулийн 9а ангийн сурагч С. Анужин нар шалгарч өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар шагнаж, орон нутгийн иргэдэд Өндөрхаан ТҮ-ээр хүргэн ажиллаа. Хэнтий –Ус ХХК захидлын уралдааны шагналд зориулж 100.0 мянган төгрөгийн хандив болон бусад хувь хүмүүсээс хандиваар шагналын асуудлыг шийдвэрлэн ажиллалаа.
Хоёр. "Номын сан нь тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй номын санг мэргэжил арга зүйн удирдлага, мэдээллээр хангах нээлтэй төв байх" байгууллагын стратеги зорилтын хүрээнд	
2.1.5 Хэнтий аймгийн номын санчдын нэгдсэн сургалт зохион байгуулах	2.1.5 "ХАРИЛЦАН СУРАЛЦАЯ, ХАМТДАА ХӨГЖИЕ, БҮГДЭЭРЭЭ БҮТЭЭЦГЭЭЕ" сэдэвт Сумын соёлын төвийн болон Сургуулийн ЕБС-ийн номын санчдын нэгдсэн сургалт 2016 оны 5-р сарын 5-наас 7-ны хооронд амжилттай зохион явагдлаа. Сургагч багш нараар Монголын номын сангуудын консорциумын гүйцэтгэх захирал Ч.Мөнх-Эрдэнэ, Багшийн их сургуулийн номын сангийн захирал Б.Баатарсүрэн, Соёл урлагийн их сургуулийн багш Т.Хайдав нар хүрэлцэн ирж номын санчдыг хөгжүүлэх, чадавхжуулах, номын санчид нэг нэгнийхээ бүтээлчээр хийж байгаа ажлуудыг судлах, туршлага солилцох зорилгоор Өмнөговь аймгийн улсын тэргүүний 3-р сургуулийн номын санч Р. Алтанцэцэг оролцсон сургалтыг зохион явууллаа. Энэхүү сургалтанд сумын соёлын төвийн 19 номын санч, ЕБСургуулийн 14, МСҮтөвийн 1 номын санч нар нийт 34 номын санч оролцсон. Сургалтанд Удирдлагын академийн Номын сангийн эрхлэгч Мөнх-Эрдэнэ - Номын санчийн Хандлага ба харилцаа СУИС-ын Соёлын сургуулийн багш Г.Хайдав -Номын сангаас зохион явуулах соёл олон нийтийн ажил МУБИС-ийн номын санч Баатарсүрэн: Номын санчийн харилцаа сэдвээр Өмнөговь аймгийн ЕБС-ын Номын сан Алтанцэцэг -Ном унших арга зүй, ном унших соёлыг түгээн дэлгэрүүлэх үе шат - Хүүхдийн уншлагын сэтгэлзүйг судлах арга сэдвээр сургалт хийсэн.

	Энэхүү сургалтанд Нийтийн номын сангийн 2015 оны болон 2016 оны эхний хагас жилд хийсэн ажлын тайлан, сумдын улирал бүр явуулдаг тайлангийн мэдээлэл, Монбиблио програмын 2014,2015 оны өсөлтийн дүн, яамны серверт байрлуулсан ном, уншигч, соёл олон нийтийн ажлын дүн, 2015 оны 11-р сард сумдын номын сангуудад биечлэн аргазүйн зөвлөгөө өгсөн тухай болон цаашид анхаарах асуудлуудын талаар танилцуулга хийж ажилласан. ЕБСургууль, сумын соёлын төвийн номын санч нар волейболын нөхөрсөг тэмцээнийг сургалтын үеэр зохион байгуулж, Баян-Адарга сумын ЕБС-ын номын санч Б. Алтангэрэл ахлагчтай баг 1-р байр, Дадал сумын ЕБСургуулийн номын санч Б. Сансархүү ахлагчтай баг 2-р байр, МСҮТөвийн номын санч Ж. Алтангэрэл ахлагчтай баг 3-р байр эзэлж, мөнгөн шагналаар шагнасан. Энэхүү сургалтыг зохион байгуулах төсвийг Боловсрол соёлын газарт 2016 оны 04 сарын 18-ны өдрийн 08 тоот бичгээр 465.0 мянган төгрөгийн төсвийг хүргүүлсэн боловч шийдэх боломжгүй гэсэн
2.3 Номын сан, соёл урлагийн байгууллагын Monbiblio програмыг ашиглах 2.3.1 Аймгийн хэмжээний 22 сумын соёлын төвийн үйл ажиллагаанд Monbiblio програмыг нэвтрүүлж, ашиглахад аргазүйн зөвлөгөө өгч ажиллах 2.3.2 БСШУСЯамны серверт Хэнтий аймгийн 22 сумын мэдээлэлийг явуулж нэгтгэх, үндсэн фондыг бүрэн оруулах	2.3.1 2016 онд 22 сумын Соёлын төвийн номын санчид Номын сангийн Монбиблио програмд ном, соёл мэдээллийн ажлаа бүрэн оруулсан сумд: Батноров /7855/, Баян-Адрага /1787/, Батширээт /3000/, Баянмөнх /2896/, Бор-Өндөр /1425/, Дадал /2380/, Хэрлэн /612/, Цэнхэрмандал /1454/ Мөрөн /3311/ -Номын 50-80% оруулсан сумд: Биндэр /7500/, Бэрх /4500/, Дэлгэрхаан /2593/ Жаргалтхаан /7500/ байна
Гурав. "Номын сангийн үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт шилжүүлэн орчин үеийн мэдээллийн төв болох" гэсэн байгууллагын стратегийн зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээ 3. Номын сангийн үйл ажиллагааг цахимжуулах ажлын хүрээнд:	
3. 2 Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн 3.2.3.2 заалт Аймгийн нийтийн номын санг интернэт мэдээллийн төв бүхий жишиг норматив, стандартыг хангасан орчин үеийн мэдээллийн төв болоход шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана	3.2.3.2 2012-2016 оны жилийн эцсийн байдлаар ССАЖЯамнаас номын сангуудын ажлын үзүүлэлт, хийсэн ажлын тайлангаар 21 аймгийн номын сангуудын ажлыг дүгнэхэд манай байгууллага эхний тавд шалгарсан тул соронзон хаалга 3866,0 мянган төгрөг, ресепшиний ширээ 769,0 мянган төгрөг, ном уншигч 721,5 мянган төгрөг, номын ялтас 1000 ширхэг 150,0 мянган төгрөг нийт 5506,5 мянган төгрөгийн эд хогшлыг олгосон байна. 2015 онд БСШУ Яамнаас Хэнтий аймгийн Батширээт, Баян-Овоо, Биндэр, Галшар, Өмнөдэлгэр сумын номын санд 2647,6 мянган төгрөг, Өлзийт, Хурх тосгоны номын санд 2177,0 мянган төгрөгийн номын тавиур, сонин сэтгүүлийн тавиур, каталогийн шүүгээ нийт

	15415,3 мянган төгрөгийн эд хогшилыг хандиваар олголоо. 2016 онд БСШУСЯам, Аймгийн ЗДТГазар болон холбогдох газруудад шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжийн судалгааг хүргүүлээд байна Манай номын сан номын сангийн цогц програм Lib4U Net Version-ыг үйл ажиллагаандаа 2007 оноос эхэлж хэрэглэсэн бөгөөд одоогоор бүх номыг электрон каталогит оруулаад байгаа бөгөөд програмын шинэчилсэн хувилбарыг авах шаардлагатай байна
Дөрөв. "Номын сангийн стандартын түвшинд хүргэх" гэсэн байгууллагын стратеги зорилтыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээ 4. Номын сангийн гадаад орчны стандартын түвшинд хийх ажлын хүрээнд	
4.3 Аймгийн Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн 3.2.3.8 заалт Нийтийн номын сангийн аюулгүй байдлыг хангах, дохиолол хамгаалалтын систем, галын хяналтын систем, түгшүүрийн нэмэлт дохиоллыг суурилуулна	4.3.1 Аймгийн Засаг дарга /2016.02.16-ны 01 тоот/, Аймгийн ЗДТГ-ын НХХэлтэст/2016.05.25-ны 13 тоот албан бичгээр/ номын сангийн аюулгүй байдлыг хангах, дохиолол хамгаалалтын систем, галын хяналтын системд холбогдох төсвийг 5647.0 мянган төгрөгөөр хийж албан тоот хүргүүлсэн. Энэхүү төсвийг 2017 онд Орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгохоор шийдвэрлээд байна
ГУРАВ. МАНЛАЙЛЛЫН ЗОРИЛТЫН БИЕЛЭЛТ	
1.Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг чанд сахиж, сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар: Зорилт-1: Авилгатай тэмцэх хууль, нийтийн ашиг сонирхлын зөрчлийн хуулийг мөрдөн үйл ажиллагаандаа тусгаж ажиллах	1.Хэнтий аймгийн ЗДТГ-ын Хуульзүйн хэлтэст удирдах ажилтаны хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг үнэн зөв гаргаж, хуулийн хугацаанд нь өгч ажилласан. Байгууллагын хэмжээнд болон хувь хүний хувьд нийтийн ашиг сонирхолын зөрчлийн хуулийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөгө болгон ажиллаж ирсэн.
2.Байгууллагын ил тод байдлыг хангах талаар: Зорилт-1: Аймгийн шударга ёс ил тод байдлын төлөвлөгөөний дагуу өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааг ил тод байдлаар хангаж ажиллах	2.Байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх зорилгоор дотоод хяналтын ажилтаныг томилон ажиллуулсан бөгөөд дотоод хяналтын ажилтан тусгай төлөвлөгөөний дагуу хяналт шалгалт хийж ажилласан. Мэргэжлийн хяналтын газраас ирсэн шалгалтын дагуу манай байгууллага эрсдэл багатай дүгнэлтэнд хүрсэн. Засгийн Газрын 143-р тогтоолын дагуу өөрийн байгууллагын шударга ёс ил тод байдлыг ханган ажиллаж, мэдээллийн самбарыг шинээр хийлгэж, төсөв санхүүгийн мэдээ тайланг сар бүр гаргаж мэдээллийн самбараар сурталчилж байна. Мөн байгууллагын ажилтан албан хаагчдын хурлын шийдвэрээр гарсан шагнал, хариуцлагын талаарх мэдээллийг ил тод мэдээллийн самбараар мэдээлдэг. 2015 оны ажлыг дүгнэж, “Байгууллагын аварга” ажилтанаа шалгаруулах зорилгоор хийсэн

	ажлын тайланг хэлэлцэхээс гадна бүх ажилчдаар хэлэлцүүлэн шалгарууллаа. 2015 оны “Байгууллагын аварга” ажилтанаар Хүүхдийн уншлага, гэрээр ном олгох танхимын номын санч Э. Цэрэн-Одыг хамт олны хурлаар хэлэлцэн шалгаруулж, дотоод журам, хамтын гэрээнд заасны дагуу үндсэн цалингийн 40 хувьтай тэнцэх мөнгөн урамшил олгож ажиллаа.
3.Төсвийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалтын ил тод байдлыг хангах талаар: Зорилт-1: Байгууллагын жилийн төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтыг ил тод болгох	3.2016 оны батлагдсан төсөв 92121.9 мян төгрөгийн санхүүжилт авахаас 91564.5 мян төгрөгийн санхүүжилт авч, 91050.9 мян төгрөгийн төсвийн зарлага гаргаж, 1070,0 мян төгрөгийн хэмнэлт гарган ажилласан бөгөөд байгууллагын сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан мэдээг шударга ёс ил тод байдлын самбарт мэдээлэхээс гадна, шаардлагатай үед төсвийн зарцуулалтыг талаар хамт олны хурал дээр мэдээлэл хийж ажилладаг. Манай байгууллага 2016 онд Засгийн Газрын 147 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэн ажиллаж, энэ онд өр авлагагүй ажиллаа 2016 онд Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, байгууллагын санхүүгийн мэдээллээ шилэн дансанд байрлуулж ажилласан.
4.Байгууллагын эд хөрөнгийг зохистой ашиглах талаар: Зорилт-1: Байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалтыг сайжруулах	4.Байгууллагын эд хогшилын тооллогыг хагас бүтэн жилээр хийж, өмч хөрөнгийн хадгалалт ашиглалтад хяналт тавьж ажиллаа. Нийтийн номын сангийн өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийг байгуулж ажилласан. Зөвлөлийн гишүүн номын санч А. Мөнхцэцэг, Э. Цэрэн-Од, Т. Отгонтуяа нар ажлын төлөвлөгөө боловсруулан ажилласан.
5.Байгууллагын хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлэх талаар: Зорилт-1: Байгууллагын үйл ажиллагаа, үйлчилгээ, бүтээмжийг ажилчдын чадавхийг дээшлүүлэх замаар сайжруулах	5.Улаанбаатар хотын Үндэсний Номын сан, Хүүхдийн номын ордон, Д. Нацагдоржийн нэрэмжит хотын номын сан, Дорнод аймгийн номын сангуудын туршлагыг судалж, номын сангийн үйл ажиллагааг сайжруулах сургалт семинарт албан хаагчдыг оролцуулан ажиллаж байна. БНХАУ-ын ӨМӨЗОрны Хөлөнбуйр, Хайлаар, Бээжин хотын үндэсний номын сангийн үйл ажиллагаатай биечлэн танилцаж, туршлага судлан, гадаад харилцаа хамтын ажиллагааг цаашид хөгжүүлэн ажиллах хэлэлцээрийг БНХАУ-ын номын сангийн дарга Жан Чэ Лунтай гэрээ хийж, 2017 онд БНХАУ-д зохион байгуулагдах “Цайлахуй” эрдэм шинжилгээний хуралд 4 мэдээллийн ажилтаныг оролцуулахаар боллоо